MIRCEA CĂRTĂRESCU

NOSTALGIA

PROLOG

Deschid cartea, cartea geme,
Caut vremea, nu e vreme.
TUDOR ARGHEZI

RULETISTUL

Dăruieste, Doamne, pacea Israelului
Celui care are optzeci de ani si nici un viitor pe pămînt.

Notez aici (pentru ce?) aceste versuri din Eliot. În orice caz nu ca posibil motto pentru vreuna din cărțile mele, pentru că n-am să mai scriu niciodată nimic. Iar dacă totuşi scriu rîndurile astea, nu le consider nici pe departe literatură. Am scris destulă literatură, vreme de vreo şaizeci de ani nu am făcut decît asta, dar să-mi îngădui acum, la sfîrşitul sfîrşitului, un moment de luciditate: tot ce am scris după vîrsta de treizeci de ani nu a fost decît o penibilă impostura. Sînt sătul să mai scriu fără speranța că mă voi putea vreodată depăşi, că voi putea să-mi sar peste umbră. E drept, pînă la un punct am fost cinstit cu mine, în singurul fel posibil pentru un artist, adică am vrut să spun despre mine totul, absolut totul. Dar cu atît mai amară a fost iluzia, căci literatura nu e mijlocul potrivit prin care poți spune ceva cît de cît real despre tine. De la primele rînduri pe care le aşterni pe pagina, în mîna care ține stiloul intră, ca într-o mănuşă, o mînă străină, batjocoritoare, iar

MIRCEA CĂRTĂRESCU

NOSTALGIA

PROLOG

Deschid cartea, cartea geme,
Caut vremea, nu e vreme.

TUDOR ARGHEZI

RULETISTUL

Dăruieste, Doamne, pacea Israelului
Celui care are optzeci de ani si nici un viitor pe pămînt.

Notez aici (pentru ce?) aceste versuri din Eliot. În orice caz nu ca posibil motto pentru vreuna din cărţile mele, pentru că n-am să mai scriu niciodată nimic. Iar dacă totuşi scriu rîndurile astea, nu le consider nici pe departe literatură. Am scris destulă literatură, vreme de vreo şaizeci de ani nu am făcut decît asta, dar să-mi îngădui acum, la sfîrşitul sfîrşitului, un moment de luciditate: tot ce am scris după vîrsta de treizeci de ani nu a fost decît o penibilă impostura. Sînt sătul să mai scriu fără speranţa că mă voi putea vreodată depăşi, că voi putea să-mi sar peste umbră. E drept, pînă la un punct am fost cinstit cu mine, în singurul fel posibil pentru un artist, adică am vrut să spun despre mine totul, absolut totul. Dar cu atît mai amară a fost iluzia, căci literatura nu e mijlocul potrivit prin care poţi spune ceva cît de cît real despre tine. De la primele rînduri pe care le aşterni pe pagina, în mîna care ţine stiloul intră, ca într-o mănuşă, o mînă străină, batjocoritoare, iar

imaginea ta în oglinda paginii fuge în toate părţile ca argintul viu, aşa încît din bobitele lui deformante se încheagă Păianjenul sau Viermele sau Famenul sau Unicornul sau Zeul, cînd de fapt tu ai vrut să vorbeşti pur şi simplu despre tine. Literatura e teratologie.

De cîtiva ani buni dorm agitat şi visez un bătrîn care înnebuneşte de singurătate. Doar visul mă mai reflectă realist. Mă trezesc plîngînd de singurătate, chiar şi cînd ziua mă simt bine printre prietenii care îmi mai trăiesc. Nu-mi mai pot suporta viaţa, iar faptul că azi sau mîine voi intra în moartea fără sfîrşit mă face să încerc să gîndesc. De asta, pentru că trebuie să gîndesc, aşa cum cel aruncat în labirint trebuie să caute o ieşire printre pereţii mînjiţi cu baligă, chiar şi prin gaura şobolanului, numai din acest motiv mai scriu rândurile astea. Nu propriu-zis ca să (îmi) demonstrez că există Dumnezeu. Din păcate nu am fost niciodată, cu toate eforturile mele, credincios, nu am avut crize de îndoială sau tăgadă. Poate că ar fi fost mai bine să fiu, pentru că scrisul cere dramă şi drama se naşte din lupta chinuitoare între speranţă şi deznădejde, unde credinţa are un rol, îmi închipui, esenţial. În tinereţea mea, jumătate din scriitori se converteau, iar jumătate îşi pierdeau credinţa, ceea ce pentru literatura lor avea cam aceleaşi efecte. Cît îi invidiam pentru focul pe care demonii lor îl aţîţau sub căldările în care huzureau ca artişti! Şi iată-mă acum în ungherul meu, un ghem de zdrenţe şi zgîrciuri, pe a cărui minte sau inimă sau credinţă nu ar paria nimeni, pentru că mie nu are ce să mi se mai ia.

Zac aici, în fotoliu, terifiat de gîndul că afară nu mai există nimic, decît o noapte solidă ca un infinit sloi de smoală, o ceaţă neagră care a mîncat încet, pe măsură ce am înaintat în vîrstă, oraşe, case, străzi, feţe. Singurul soare din univers pare să fi rămas

becul veiozei, iar singurul lucru luminat de el - o faţă smochinită de moşneag.

După ce voi muri, cavoul meu, ungherul meu, va continua să plutească în ceaţa neagră şi solidă, ducînd niciunde foile astea ca să le citească nimeni. Dar în ele e, în sfîrşit, totul. Am scris cîteva mii de pagini de literatură - praf şi pulbere. Intrigi conduse magistral, fantoşe cu surîsuri galvanice, dar cum să spui ceva, cît de puţin, în această imensă convenţie a artei? Ai vrea să întorci pe dos inima cititorului, iar el ce face? La ora trei termină cartea ta, şi la patru se apucă de alta, oricît de bună ar fi cartea pe care i-ai pus-o în braţe. Dar aceste zece-cincisprezece foi sînt altceva, alt joc. Cititorul meu este acum nimeni altcineva decît moartea, îi şi văd ochii negri, umezi, atenţi ca ochii fetiţelor, citind pe măsură ce umplu rînd după rînd. Foile acestea cuprind proiectul meu de nemurire.

Zic - proiect, deşi totul, şi ăsta e triumful meu şi speranţa mea, este adevărat. Ce straniu: cele mai multe personaje care populează cărţile mele sînt inventate, dar ele au părut tuturor copii ale realităţii. Abia acum am curajul să scriu despre un om real, care a trăit mult timp lîngă mine, dar care în convenţia mea ar fi părut cu totul neverosimil. Nici un cititor nu ar fi acceptat că în lumea lui ar putea trăi, înghesuindu-se în aceleaşi tramvaie, respirînd acelaşi aer, un om a cărui viaţă este o demonstraţie practic matematică a unei ordini în care astăzi nu mai crede nimeni, sau crede pentru că este absurd. Dar, vai! - Ruletistul nu este un vis, nici o halucinaţie a unui creier sclerozat, nici un alibi. Acum, gîndindu-mă la el, sînt convins că am cunoscut şi eu acel cerşetor de la capătul podului, despre care scria Rilke, în jurul căruia se rotesc lumile.

Deci, nimeni drag, Ruletistul a existat. Şi ruleta a existat. Nu ai auzit nimic despre ea, dar spune-

mi, ce ai auzit despre Agartha? Eu am trăit vremurile neverosimile ale ruletei, am văzut prăbuşirea averilor şi acumularea averilor în lumina de fiară a prafului de puşcă. Am urlat si eu în sălile scunde, subpămîntene şi am plîns de fericire cînd era scos afară un om cu creierii împrăştiaţi. Am cunoscut marii magnaţi ai ruletei, industriaşii, proprietarii de pămînturi, bancherii care pariau sumele acelea de multe ori exorbitante. Timp de mai bine de zece ani, ruleta a fost pîinea şi circul iadului nostru senin. Nu s-a auzit nici o şoaptă despre aşa ceva de patruzeci de ani încoace? Gîndeşte-te, cîte mii de ani au trecut de la misterele greceşti? Ştie cineva oare azi ce se petrecea cu adevărat în acele caverne? Unde e vorba de sînge, se tace. Toţi au tăcut, sau poate că fiecare ştiutor a lăsat după moartea sa nişte foi inutile ca acestea, pe care le va urmări, cu degetul scheletic, doar moartea. Moartea individuală a fiecăruia, geamănul negru născut o dată cu el.

Omul despre care scriu aici avea un nume oarecare, uitat de toata lumea, căci foarte curînd i s-a spus Ruletistul. Spunînd „Ruletistul", nu puteai vorbi decît despre el, deşi ruletişti erau destui. Mi-l amintesc fără greutate, o figură posomorîtă, o faţă triunghiulară pe un gît lung, gălbui şi slab, o piele uscată şi părul aproape stacojiu. Ochi de maimuţă amărîtă, asimetrici, mi se pare că inegali ca mărime. Făcea cumva o impresie de îngălare, de necurăţenie. Aşa arăta şi în ţoalele lui de la fermă, şi în smokingurile lui de mai tîrziu. Doamne, ce tentat sînt să fac aici şi puţină hagiografie, să-i arunc o lumină transfinită pe obraz şi să-i pun o văpaie în ochi! Dar să strîng din fălci şi să-mi înghit ticurile astea mizerabile. Ruletistul avea faţa întunecată, de ţăran ceva mai înstărit, cu dinţii jumătate fier, jumătate cărbune. De cînd îl ştiu şi pînă a murit (de revolver, dar nu de glonţ) a arătat la fel. Şi totuşi el a fost singurul om căruia i-a fost

dat să întrezărească infinitul Dumnezeu matematic şi să se ia la trîntă cu el.

N-am nici un merit că-l cunosc, că pot să scriu despre el. Aş putea să înalţ, numai cu figura lui înaintea ochilor, o schelărie ramificată enorm, un Babel de hîrtie, un *Bildungsroman* de o mie de pagini, în care eu, umil Serenus Zeitblom, aş urmări cu sufletul la gură demonizarea progresivă a noului Adrian. Dar apoi? Chiar dacă, prin absurd, aş da ce n-am dat în şaizeci de ani de lucru, o capodoperă, mă întreb la ce bun... Pentru scopul meu final, pentru marea miză a mea (pe lîngă care toate capodoperele lumii sînt ţărîna din clepsidră şi puful păpădiei), ajunge să înşir în trei rînduri etapele vieţii larvare a unui psihopat: copilul brutal, cu faţa întunecată, care taie în bucăţi insecte şi omoară cu pietre păsările cîntătoare, pasionat de jocul cu bile de sticlă şi de aruncarea potcoavei la ţăruş (mi-l amintesc pierzînd, pierzînd mereu bani, bile, nasturi şi apoi încăierîndu-se cu disperare); adolescentul cu momente de furie epileptică şi apetit erotic exacerbat; puşcăriaşul condamnat pentru viol şi tîlhărie. Cred că singurul „apropiat" în toată această întortocheată etapă a vieţii lui am fost eu, poate fiindcă fuseserăm cumva împreună de mici, părinţii noştri fiind vecini. Oricum, nu m-a lovit niciodată şi mă privea mai puţin bănuitor decît pe ceilalţi, oricine ar fi fost ei. De cîteva ori l-am vizitat, ţin minte, şi la închisoare, unde, în frigul verde al vorbitorului, mi se plîngea tot timpul, înjurînd oribil, de ghinionul pe care-l avea la poker - şi îmi cerea bani. Aproape plîngea de umilinţa de a se curăţa mereu, de a nu fi în stare nici la o singură mînă din miile pe care le juca să ia banii celorlalţi. Stătea acolo, pe scîndura

verde, o mînă de om cu ochii înroşiţi de conjunctivită.

Nu, mi-e imposibil să vorbesc despre el la modul realist. Cum să înfăţişezi realist o parabolă vie? Orice tertip, orice întorsătură sau automatism stilistic care aduce cît de cît a proză mă deprimă, mă îngreţoşează. Să mai spun că, după ce a ieşit din închisoare, s-a apucat de băut si în cel mult un an a decăzut îngrozitor. Nu avea slujbă, iar singurele locuri pe unde îl puteai găsi în mod sigur erau cîteva cîrciumi de duzină, unde de altfel cred că şi dormea. Îl vedeai umblînd de la o masă la alta, îmbrăcat în acel mod inconfundabil al beţivilor (haina pe pielea goală, turul pantalonilor tîrîndu-se pe trotuar) şi cerînd cîte o halbă cu bere. Am văzut de multe ori farsa sinistră, dureroasă pentru mine, dar în acelaşi timp amuzantă, pe care i-o făceau din cînd în cînd clienţii obişnuiţi ai cîrciumei: îl chemau la masă şi îi spuneau că va căpăta berea dacă va trage băţul lung din două beţe de chibrit ţinute în pumn. Şi se tăvăleau de rîs cînd el trăgea întotdeauna băţul scurt. Niciodată, sînt sigur de asta, nu şi-a „cîştigat" berea în acest fel.

Cam pe atunci mi-au apărut mie primele povestiri în reviste şi, după un timp, primul volum de povestiri, pe care îl consider şi azi cel mai bun lucru făcut vreodată de mine. Eram pe atunci fericit pentru fiecare rînd pe care îl scriam, mă simţeam în concurenţă nu cu cei din generaţia mea, ci cu marii scriitori ai lumii. Am intrat, cu încetul, în conştiinţa publicului şi în lumea literară, am fost adulat şi negat violent în proporţii egale. M-am căsătorit prima dată şi, în fine, am simţit că trăiesc. Asta mi-a fost de altfel fatal, căci scrisul nu prea se împacă, de obicei, cu belşugul şi fericirea. Uitasem, fireşte, de amicul meu, cînd l-am reîntîlnit după cîţiva ani în locul cel mai

neverosimil pentru el: la un restaurant din centru, în lumina stinsă, halucinată, a unor ciorchini de candelabre cu prisme curcubeene. Vorbeam liniştit cu nevastă-mea şi îmi plimbam privirile prin sală, cînd brusc mi-a atras atenţia un grup de afacerişti care ocupaseră o masă încărcată ostentativ. În mijlocul lor şi în centrul atenţiei se afla el, cu figura lui lungă şi slabă, înţolit sclipitor, dar arătînd tot a golan cu găvanele ochilor stinse. Zăcea blazat pe scaun, pe cînd ceilalţi trăncăneau cu o anume veselie cam mitocănească. Am simţit totdeauna repulsie faţă de obrajii aceia lucioşi şi hainele de cioclu indecent prin care oamenii de felul lor înţeleg să se remarce. Dar, desigur, eram în primul rînd contrariat de schimbarea nesperată în bine a situaţiei materiale a amicului meu. Am mers pînă la masa lor şi i-am întins mîna. Nu ştiu dacă s-a bucurat să mă vadă, era impenetrabil, dar ne-a invitat să ne alăturăm lor şi, pe măsură ce seara înainta înspre noapte, printre multe banalităţi şi stupidităţi care s-au înşirat în conversaţie, au început să răzbată cuvinte în doi peri, expresii enigmatice pe care afaceriştii şi le pasau peste încărcătura barocă a mesei şi la care nu ştiam cum să reacţionez. Timp de cîteva săptămîni după aceea am simţit din plin teroarea de a fi întrezărit, chiar şi subconştient, nişte perspective care se pierdeau spre un alt spaţiu decît lumea burgheză, în definitiv, chiar dacă uşor colorată de moftul artei, în care trăiam. Mai mult, aveam de multe ori, pe stradă şi chiar în biroul meu, senzaţia că sînt supravegheat, verificat de o instanţă nedefinită, care doar plutea dizolvată, ca un fum de amurg, în aer. Acum ştiu sigur că eram cu adevărat supus unor verificări amănunţite, pentru că fusesem propus să-mi încep noviciatul în lumea subterană a ruletei.

Uneori sînt plin de fericirea gîndului că poate nu există Dumnezeu. Ceea ce în urmă cu cîţiva ani mi se părea un paradis sîngeros (viaţa mea de atunci

îmi apare într-un *raccourci* verzui, asemenea Cristului lui Mantegna), acum mi se pare un iad eufemizat de uitare, dar nu mai puţin posibil, şi deci terifiant. Ei spuneau, ca să mă încurajeze, cînd am coborît prima dată în subteran, că doar primul joc e mai greu de suportat şi că apoi latura „anatomică" a ruletei nu numai că nu te mai dezgustă, dar ajungi să descoperi în ea adevăratul, dulcele farmec al acestui joc; cui îi intră în sînge, continuau ei, îi devine necesar ca vinul şi ca femeia. În prima noapte m-au legat la ochi şi m-au purtat mai întîi din vehicul în vehicul pe străzile oraşului, pînă n-aş mai fi fost în stare să spun nici cine sînt, darmite unde mă aflu. Apoi m-au tîrît pe nişte coridoare sucite şi răsucite, am coborît trepte mirosind a piatră udă şi a hoit de pisică. Pe deasupra, din cînd în cînd, se auzea huruitul cîte unui tramvai. Mi-au scos cîrpa de la ochi într-o pivniţă luminată slab de cîteva lumînări, unde erau aşezate în chip de mese, sub bolta arcuită, cîteva butoaie de sardele, iar ca scaune lăzi mai mici sau rondele groase tăiate din trunchiuri de copac. Totul amintea de o cramă aranjată cu ostentaţie să pară cît mai rustică. Impresia aceasta era mărită de cănile de tablă şi paharele de bere din care, aşezaţi în jurul butoaielor, sorbeau privindu-mă şi vorbind între ei vreo zece-cincisprezece inşi foarte veseli, bine îmbrăcaţi. Pe podeaua de lut fojgăiau gîndaci mari de bucătărie. Unii, striviţi pe jumătate de vreo lovitură de călcîi, mai agitau cîteva labe şi-o antenă. M-am aşezat la masa unde stătea şi amicul meu roşcat. Pariurile deja se făcuseră, erau înscrise cu cretă pe o mică tablă neagră, aşa că am dedus că deocamdată aveam să fiu doar spectator. Sumele erau mari, mai mari decît tot ce văzusem vreodată mizîndu-se la un joc de noroc. La un moment dat, animaţia acţionarilor - cum aveam să aflu că se numeau cei care mizau în acest joc - scăzu, iar băutura rămase uitată în căni şi pahare, umplînd încetul cu încetul aerul cafeniu cu un miros acru de

spirt şi bere trezită. Privirile celor din pivniţă alunecau tot mai des spre uşa scundă a acesteia. Uşa se deschise după un timp, şi în sală intră un individ foarte asemănător cu amicul meu din copilărie, din perioada sa de maximă decădere. Haina lui avea buzunarele rupte, pantalonii îi erau legaţi cu sfoară de împachetat. Despre faţa lui, care ieşea vălurită de sub părul smuls în toate părţile, nu se poate spune decît că era o faţă de beţiv. Insul era împins de la spate de un patron - era numele dat celui care angaja ruletiştii - avînd aspectul unui barman, care ducea la subţioară o cutie unsuroasă de lemn. Beţivanul se sui pe o ladă de brad pe care nu o observasem pînă atunci şi rămase acolo, cocîrjat, în atitudinea grotesc caricată a unui cîştigător olimpic. Acţionarii îl priveau şi se agitau, arătîndu-şi mereu unul altuia cîte un amănunt al înfăţişării celui de pe ladă. Pe unul l-am surprins făcîndu-şi cruce cu discreţie. Altul îşi rodea furios pieliţele de pe lîngă unghii. Altul striga ceva patronului. Dar zgomotul încetă ca retezat, cînd patronul deschise lădiţa. Toţi îşi lungiră gîturile, hipnotizaţi, spre micul obiect negru care scînteia ca bătut în diamante. Era un revolver cu şase gloanţe, bine uns. Patronul îl prezentă asistenţei cu gesturi lente, aproape rituale, ca un iluzionist care îşi arată palmele goale cu care urmează să săvîrşească minuni, îşi trecu apoi palma peste butoiaşul revolverului, rotindu-l, iar acesta scoase un sunet subţire, zimţat, ca un rîs de gnom. Lăsă revolverul jos şi, dintr-o cutiuţă de carton, scoase un cartuş lucios în cămaşa sa de alamă, pe care îl întinse celui mai apropiat acţionar. Acesta îl controla atent şi concentrat pe toate părţile, aprobă scurt din cap, parcă nemulţumit că nu găsise vreo neregulă, şi îl trecu celui de lîngă el. Cartuşul făcu înconjurul încăperii, lăsînd urme de grăsime pe toate degetele. L-am atins şi eu o clipă. Mă aşteptam, nu ştiu de ce, să fie rece ca gheaţa sau să frigă, dar era

căldicel. Cartuşul se întoarse la patron, care, cu gesturi largi, explicite, îl introduse într-unul din cele şase orificii ale butoiaşului, îşi trecu din nou palma peste piesa mobilă de metal, care se învîrti cîteva secunde lungi cu acelaşi sunet ascuţit, scîrţîitor. În cele din urmă înmînă, cu o ciudată reverenţă, omului de pe ladă, arma scînteietoare. Într-o linişte care îţi pulveriza oasele şi în care, îmi amintesc şi acum, tot ce se auzea era fojgăitul gîndacilor uriaşi şi sunetul slab scos de antenele lor cînd se atingeau una de alta, omul îşi duse revolverul la tîmplă. Din cauza îngrozitoarei concentrări şi a luminii slabe, ochii începură să-mi obosească, aşa încît, deodată, silueta cerşetorului cu pistolul la tîmplă se descompuse în cîteva pete galbene şi verzui-fosforescente. Grundul peretelui alb din spatele lui se reliefa enorm: vedeam fiecare crestătură şi fiecare bobiţă de var, îngroşate ca pielea de pe faţa unui bătrîn, lăsînd urme albăstrui pe perete. Brusc, în pivniţă începu să miroasă a mosc şi transpiraţie. Omul de pe ladă, cu ochii strînşi şi gura strîmbată ca şi cînd ar fi simţit un gust oribil, apăsă violent pe trăgaci.

Zîmbi apoi naiv şi năucit. Micul declic al trăgaciului fusese singurul sunet care se auzise. Coborî de pe ladă şi se aşeză, copleşit, pe ea. Patronul se repezi la el şi aproape îl dărîmă în îmbrăţişare, în schimb, inşii din sală începură să urle ca scoşi din minţi, să înjure cumplit. Cînd patronul şi ruletistul său ieşiră pe uşa scundă, aceştia îi însoţiră cu huiduieli sălbatice, cum nu se pot auzi decît la un meci de box.

Întâmplător, primul ruletist pe care îl văzusem vreodată scăpase cu viaţă. De atunci, vreme de ani în şir, am asistat la sute de rulete şi am văzut de multe ori o imagine ce nu se poate descrie: creierul omenesc, singura substanţă cu adevărat divină, aurul alchimic unde se află totul, împrăştiat pe pereţi şi pe podea, amestecat cu schije de ţeastă.

Gîndeşte-te la coride sau la gladiatori şi ai să înţelegi de ce jocul ăsta mi-a intrat curînd în sînge şi mi-a schimbat viaţa. Ruleta are în principiu simplitatea geometrică şi forţa pînzei de păianjen: un ruletist, un patron, nişte acţionari sînt personajele dramei, în roluri secundare sînt distribuiţi stăpînul pivniţei, poliţistul care îşi face rondul prin preajmă, hamalii năimiţi să scape de cadavre. Sumele relativ neînsemnate pe care ruleta le băga în ei erau, din punctul lor de vedere, adevărate averi. Ruletistul este, fireşte, vedeta ruletei şi raţiunea ei de a fi. De regulă, ruletiştii se recrutau din rîndurile groase ale nenorociţilor mereu în căutare de pîine, asemenea cîinilor vagabonzi, ale beţivilor, ale puşcăriaşilor abia eliberaţi. Oricine, numai să fie viu şi să-şi pună sufletul la bătaie pentru mulţi, mulţi bani (dar ce înseamnă banii în condiţiile astea?), putea deveni ruletist. Era, de asemenea, preferabil să nu aibă, pe cît posibil, nici un fel de relaţii sociale: familie, slujbă, prieteni apropiaţi. Ruletistul are cinci şanse din şase să scape. El primeşte de obicei cam zece la sută din cîştigul patronului. Acesta trebuie să dispună de fonduri serioase, pentru că, în caz că ruletistul său moare, trebuie să plătească mizele tuturor acţionarilor care au pariat contra lui. Acţionarii, la rîndul lor, au o şansă din şase de cîştig, dar, dacă ruletistul moare, ei pot cere de zece ori miza, sau chiar de douăzeci de ori, după înţelegerea prealabilă cu patronul. Ruletistul nu avea însă cinci şanse din şase de scăpare decît la primul joc. Statistic vorbind, dacă îşi mai punea o dată pistolul la tîmplă, şansele lui scădeau. La a şasea încercare, şansele lui se reduceau la zero. De fapt, pînă cînd vechiul meu amic a intrat în lumea ruletei, devenind Ruletistul cu majusculă, nu se cunoşteau cazuri de supravieţuire nici după patru jocuri. Cei mai mulţi ruletişti erau, fireşte, ocazionali, şi nu ar fi repetat pentru nimic în lume teribila experienţă. Doar cîţiva erau atraşi de

perspectiva de a face bani, şi asta de obicei ca să îşi poată ei înşişi angaja vreun ruletist, devenind patroni, ceea ce se putea întîmpla şi după al doilea joc. Nu are nici un sens să continuu aici cu descrierea jocului. El este stupid şi atrăgător ca orice joc, aureolat, ce-i drept, cu mînjitura de sînge care place ticăloşiei noastre. Mă întorc la cel care a distrus jocul prin faptul că l-a jucat la perfecţie. Din cîte spune legenda (pe care o puteai auzi pe atunci în toate tavernele oraşului), el nu a fost racolat de vreun patron, ci a aflat singur despre ruletă şi s-a dus singur să se vîndă. Bănuiesc că patronul care l-a angajat a fost foarte fericit să facă rost aşa de simplu de un ruletist, fiindcă de obicei erau necesare demersuri lungi şi iritante, tocmeli penibile cu cei care-şi scoteau sufletul la mezat. La început, orice vagabond cerea luna de pe cer şi îţi trebuia destulă abilitate să-l convingi că viaţa şi sîngele lui nu preţuiesc cît tot universul, ci doar un anumit număr de bancnote, care depindea de cererea de pe piaţă. Un ruletist căruia nu era nevoie să-i demonstrezi că este de fapt un nimeni, pe care nu trebuia să-l ameninţi cu poliţia, era un noroc nesperat, mai ales cînd primea fără discuţie prima sumă, propusă cu jumătate de gură şi cu priviri oblice de patron. Despre cele dintîi rulete la care a participat amicul meu n-am putut afla mare lucru. Prima şi a doua oară cînd a scăpat, poate chiar şi a treia oară, îmi închipui că abia dacă a fost remarcat de acţionari. Cel mult, a fost socotit un ruletist norocos. Dar după a patra şi a cincea ruletă el deja devenise figura centrală a jocului, de fapt un adevărat mit, care avea să crească exorbitant în următorii ani. În doi ani de zile, pînă la întîlnirea noastră din restaurant, Ruletistul îşi dusese de opt ori revolverul la tîmplă prin diferite hrube din labirintul murdar de sub fundaţiile oraşului nostru. De fiecare dată, mi s-a povestit (iar mai tîrziu am putut să mă conving şi singur), pe faţa sa chinuită, aproape fără frunte, se întipărea

o expresie de spaimă copleşitoare, o frică animalică, la care nu puteai suporta să asişti. Părea că tocmai frica asta îndupleca întotdeauna soarta şi-l ajuta să scape. Tensiunea sa emoţională ajungea la culme cînd apăsa brusc, strîngînd ochii şi rînjind, pe trăgaci. Se auzea micul declic, după care trupul său cu oasele grele se prăbuşea moale pe podea, leşinat dar neatins. Cîteva zile zăcea în pat, cu totul golit de vlagă, dar apoi se întrema repede şi îşi relua viaţa împărţită între cabaret şi bordel. Oricît s-ar fi străduit, avînd totuşi o imaginaţie redusă nu putea cheltui cît cîştiga, aşa că devenea din ce în ce mai bogat. Se dispensase de mult de girul patronului, devenind el însuşi propriul său patron. De ce mai risca era o enigmă. Nu te puteai gîndi decît la o singură explicaţie, dar Dumnezeu ştie cît adevăr putea fi în ea, şi anume că o făcea pentru un anumit soi de glorie, ca un sportiv care încearcă în orice cursă să se autodepăşească. Dacă aşa stăteau lucrurile, ar fi fost ceva cu totul nou în privinţa ruletei, care se făcuse întotdeauna exclusiv pentru bani. Cui i-ar fi trecut prin cap să devină un fel de campion mondial la supravieţuire? Fapt este că Ruletistul deocamdată reuşea să menţină acest tempo demenţial în cursa lui, la care mai alerga un singur concurent: moartea. Şi tocmai în momentul în care această cavalcadă clandestină părea că se înfundă-n monotonie (cei care veneau să asiste la ruletele amicului meu o mai făceau doar din dorinţa de a-l vedea odată curăţîndu-se, nu ca să mizeze, căci aveau sentimentul, din ce în ce mai resemnat, că mizează contra diavolului), Ruletistul a făcut primul gest de sfidare, care practic a desfiinţat ruleta, pulverizînd orice posibilitate de competiţie în afară de cea dintre el şi tot ce depăşeşte biata noastră condiţie. În iarna acelui an el a anunţat, prin sistemul de informaţii inefabil, sigur şi rapid al lumii ruletei, că va organiza în noaptea de

Crăciun o ruletă specială: revolverul va avea *două* cartuşe în butoiaş în loc de unul singur.

Şansele de scăpare erau acum doar de trei la una, fără să mai socotim reducerea progresivă a şanselor după mai multe jocuri. Mulţi cunoscători, chiar şi după moartea Ruletistului, mai socoteau că această ruletă de Crăciun a fost de fapt lovitura sa de geniu, şi că tot ce a urmat, deşi mai spectaculos, n-a fost decît o consecinţă a acestui gest. Am fost de faţă la ruleta de Crăciun. Sala subterană era a unei fabrici de coniac îşi păstra mirosul de băutură chimică, proastă. Deşi era mai mare decît oricare alta pe care o văzusem, în noaptea aceea era plina pînă la refuz. Oriunde priveai, întîlneai figuri cunoscute, ofiţeri şi pictori, cîţiva preoţi bărboşi, industriaşi şi femei mondene, toţi surescitaţi de inovaţia neaşteptată adusă ruletei. Tabla pe care doi tineri în cămăşi scriau cotele pariurilor ocupa tot peretele din spatele lădiţei pe care trebuia să se urce Ruletistul. Acesta apăru după un timp, abia străvăzîndu-se prin fumul albastru din hrubă. Urcă pe ladă şi, după tot acel ceremonial al verificării amănunţite a armei şi cartuşelor, care dură mai mult decît de obicei, căci nimeni nu-şi refuza plăcerea să mîngîie aproape voluptuos ţeava revolverului, luă pistolul, îl încarcă, vîrînd cele două cartuşe la întîmplare în orificiile butoiaşului, pe care îl puse în rotaţie trecîndu-şi palma peste el. Micul rîs zimţat se auzi din nou în liniştea sălii, dar, ca întotdeauna, liniştea nu se tulbură cu nici o explozie şi pe pereţii văruiţi nu se întinse nici o floare de sînge. Ruletistul se prăbuşi de pe lădiţă în braţele celor din primele rînduri, răsturnînd pahare şi rostogolind fişicuri de monezi de pe măsuţele improvizate. Am plîns atunci ca un copil, de emoţie şi disperare, căci pariasem o sumă care pentru mine era uriaşă şi pierdusem, ca toţi cei care se înverşunau cu atît mai mult cu cît părea evident că Ruletistul avea o şansă monstruoasă. Am ieşit, ca întotdeauna, în grupuri mici din

vizuina întortocheată şi, cu toată noaptea de-afară, cu toată liniştea cartierului periferic, ne-am simţit tot drumul vizaţi de-o privire parcă dizolvată în tot ce ne înconjura, în stratul orbitor, fluorescent, de zăpadă depus peste tot, în vitrinele împodobite cu brăduţi şi stele de hîrtie argintie, în rarii trecători încărcaţi de pachete şi copiii înfofoliţi, cu fularele peste nas şi gură. Cîte o femeie îmbujorată de frigul umed, zgribulită în haina de blană, îşi trăgea prietenul sau soţul în faţa vitrinelor cu cizme şi cu eşarfe, care puneau pe faţa lor umbre turcoaz, azurii, violete. Drumul meu spre casă trecea pe lîngă parcul copiilor, unde un popor de prichindei mînjiţi de acadele se opreau năuci în faţa căsuţelor unde se vindea limonada şi turtă dulce. Un tată gros îmbrăcat, care trăgea după el pe gheţuş sania călărită de fetiţa lui, mi-a făcut cu ochiul. Era un patron pe care îl cunoscusem la altă ruletă. Brusc m-am simţit oribil.

Fireşte că îmi promiteam mereu să mă rup de lumea ruletei. Dar în vremea aceea publicam şi cîte două sau trei cărţi pe an, aveam acel gen de succes care precede o mare tăcere şi apoi uitarea. Cu fiecare nouă carte, mă refăceam după pierderile de la ruletă şi mă înfundam iarăşi acolo, sub pămînt, unde se pare că o presimţire a cărnii şi scheletului nostru ne atrage încă din timpul vieţii. Lucrul de care mă mir acum cel mai mult este conţinutul „idealist”, „gingaş” al acelor cărţi, d'annunzianismul greţos în care mă complăceam. Cugetări nobile, gesturi princiare, horbote de mătase, *mots d'esprit* scînteietoare şi un povestitor înţelept, atoateştiutor, care făcea cu substanţa fără substanţă a istorisirilor lui mii de scamatorii delicate. Odată intrat din nou în conspiraţia ruletei, nu se putea să nu mă izbească imediat, ca un val din ce în ce mai fierbinte, mai surescitat, ştirile despre noile reguli ale jocului impuse tacit de personalitatea copleşitoare a Ruletistului. După ce repetase de încă două ori ruleta cu două cartuşe,

acesta se văzu atît de bogat şi atît de angrenat în zeci de branşe ale industriei ţării, ale căror acţiuni le poseda, încît ruleta ca afacere vulgară, ca sursă de existenţă sau de avere devenise o idee absurdă. Pe de altă parte, cotele sale tindeau să scadă, în ciuda fanaticilor care se ruinau încăpăţînîndu-se să joace împotriva lui. La un singur semn al Ruletistului, tot sistemul pariurilor se prăbuşi. Devenise de prost gust să mai organizezi rulete în care un biet vagabond îşi duce pistolul la tîmplă. Nu mai existau patroni şi acţionari, şi singurul care mai organiza rulete rămăsese Ruletistul. Dar totul deveni un spectacol, cu bilete de intrare în loc de pariuri, spectacol cu un singur interpret care, din timp în timp, ca un gladiator în arenă, înfrunta destinul. Sălile închiriate deveneau tot mai spaţioase. Se renunţase cu totul la tradiţia găurii de şobolan, la mirosul de sînge şi băligar, la prenumele rembrandtiene. La subsol se aduceau acum mătăsuri grele, cu luciu unsuros, pocale de cristal pe mesele cufundate sub valuri de dantelă olandeză, mobilier cu intarsii florale şi candelabre cu sute de prisme şi ţurţuri de cuarţ. În locul berii ordinare se serveau acum băuturi fine în sticle de forme ciudate. Femei în toalete de seară se lăsau conduse pînă la mese, de unde priveau apoi curioase scena, pe care deocamdată cînta o orchestră din care ieşeau în toate părţile pîlnii aurii de trompetă, gîturi curbe de saxofon, tije graţioase, în continuă mişcare, de trombon. Cred că aşa arăta şi sala în care Ruletistul s-a produs prima dată încărcînd revolverul cu *trei* cartuşe. Avea acum exact atîtea şanse de a supravieţui cîte posibilităţi de a juca ultima oară jocul acesta dement. Pentru că noua ambianţă, luxul ostentativ care învelea ca o crisalidă insecta terifică a ruletei, nu făcea decît să sporească excitaţia spectatorilor la mirosul morţii. Totul era, mai departe, cît se poate de adevărat. E drept că Ruletistul avea acum părul dat cu briantină şi purta smokingul şi pantalonii largi

ai acelei epoci, dar revolverul era adevărat şi gloanţele cu totul reale, iar probabilitatea „accidentului" atît de aşteptat - mai mare ca oricînd. Arma a trecut din nou prin toate mîinile, lăsînd pe degete un miros fin de ulei. Nici cea mai delicată doamnă din sală nu-şi ascundea ochii, în scînteierea violetă a cărora se citea dorinţa perversă de a vedea ceea ce, unele doar auziseră despre ruletă: ţeasta plesnind ca o coajă de ou şi substanţa ambiguă, lichidă, a creierului stropindu-le poala rochiilor. De altfel, m-a cutremurat întotdeauna pofta de a fi lîngă moarte a femeilor, fascinaţia lor pentru bărbaţii care miros aproape metafizic a praf de puşcă. Succesul incredibil la femei al cimpanzeului stupid şi scofîlcit, care din cînd în cînd se juca cu propria lui viaţă, trebuie să fi venit de aici. Niciodată cred că nu s-ar fi iubit mai cu poftă acele femei decît după ce ar fi asistat la moartea lui, ajungînd acasă cu iubiţii lor şi aruncîndu-şi pe jos rochiile însîngerate, pătate ca nişte pansamente de substanţă cenuşie şi lichid ocular. Dar Ruletistul sui pe lada îmbrăcată în brocart roşu, îşi duse pistolul la tîmplă şi, cu aceeaşi expresie de spaimă paroxistică pe figură, smuci de trăgaci. Apoi, în tăcerea care suspendă totul timp de cîteva secunde, se auzi doar bufnitura corpului său pe podea. După cîteva zile de delir la spital, Ruletistul îşi reluă viaţa obişnuită. Mi-e greu să uit chipul său torturat zăcînd cu faţa în sus pe covorul de Buhara de la picioarele lăzii. Altădată, ruletistii care scăpau erau huiduiţi, uneori şi bătuţi de acţionarii disperaţi; acum însă, amicul meu era aplaudat ca o mare vedetă de cinema, corpul său cufundat în inconştienţă era înconjurat cu veneraţie. Fete tinere se-nghesuiau spre el plîngînd isteric şi erau fericite dacă îl puteau măcar atinge.

Ruleta cu trei cartuşe gresate în butoiaş se confundă în mintea mea cu cele care au urmat. Era ca şi cînd trufia diabolică a Ruletistului îl împingea

tot mai mult să ofenseze divinităţile hazardului. Curînd, el anunţă o ruletă cu *patru* cartuşe înfipte în cele şase alveole ale butoiaşului, iar apoi cu *cinci* cartuşe. Un singur orificiu gol din şase, o singură şansă de supravieţuire din şase! Jocul înceta să mai fie joc şi pînă şi cel mai superficial dintre cei care ocupau acum fotoliile cu catifea simţea, nu cu creierul, nici cu inima, ci cu oasele, cu zgîrciurile şi cu nervii, măreţia teologică pe care o căpătase ruleta. După ce Ruletistul încarcă arma şi puse în rotaţie butoiaşul, stîrnind iarăşi micul rîset sacadat de metal negru, bine uns, piesa hexagonală, grea de cartuşe, se opri cu singurul loc gol în dreptul ţevii. Declicul trăgaciului, care sună în sec, şi căderea Ruletistului fură înconjurate de-o linişte sacră.

Stau cu pătura pe mine la masa de scris si totuşi mi-e oribil de frig. Cît timp am scris rîndurile astea, camera mea, cavoul meu, a călătorit prin ceaţa neagră de-afară atît de repede, încît mi s-a făcut rău. M-am sucit şi m-am răsucit în pat toată noaptea, sac neputincios de ciolane aburite de transpiraţie. Afară nu mai există nimic, niciodată. Oricît ai merge, în orice direcţie, pîna la infinit, e numai ceaţa asta neagră si deasă, solidă ca smoala. Ruletistul e miza mea şi-ar trebui să fie bucăţica de aluat în jurul căreia ar fi posibil să crească din nou pîinea pufoasă a lumii. Altfel totul, dacă există un tot, este plat ca o lipie. Dar dacă el a existat, şi a existat - iată pariul meu - atunci lumea există, şi eu nu mai voi fi silit să închid ochii şi, cu pielea zbîrcită pe oase, cu carnea pe dinafară ca o blană de sînge, să înaintez aşa pentru cît ţine veşnicia. Din povestea asta îmi fac un acvariu, cel mai mizerabil, căci nu mă interesează un acvariu decorativ, în care eu si el, fiecare garanţie pentru realitatea celuilalt, să încercăm sa supravieţuim, ca doi peşti semitransparenţi, cu inima vizibilă în zvîcnirea ei şi tîrînd după noi un firişor subţire de excremente. Mi-e groază de gîndul că acvariul va

rămîne găurit. Pentru Dumnezeu, să fac un efort, deşi nu mai îmi simt şira spinării...

Ani de zile Ruletistul a ţinut îngerul de haină, luptîndu-se să-l dea jos, smucindu-l în toate părţile. A venit însă şi seara cînd l-a apucat de grumaji şi, adunîndu-şi puterile, l-a privit adînc în ochi. Iar Domnul, spre dimineaţă, l-a schilodit si i-a schimbat numele... În acea ultimă seară a ruletei, practic toată protipendada oraşului se adunase în uriaşa hală frigorifică din subteranele abatorului. Decorul sălii putea părea cu totul ciudat celui care se obişnuise cu luxul ostentativ, de parveniţi, al sălilor dinainte. Nu ştiu dacă o intuiţie a cuiva sau o reminiscenţă din *Â rebours* condusese la acel hibrid nostalgic, la amestecul acela oarecum pervers de promiscuitate şi rafinament, al cărui efect era mult mai puternic decît al fastului de-acum doar cîteva luni. La prima vedere, cu excepţia dimensiunilor sălii, aveai impresia că te afli într-una din vechile hrube mizere din vremurile „preistorice" ale ruletei. Pereţii erau plini de mîzgăleli obscene şi inscripţii zgîriate sau trasate grosolan cu cărbune, dar un ochi cît de cît format nu putea să nu observe de la început rafinamentul estetic, duetul grafic coerent şi emoţionant al unui mare artist, al cărui nume, din motive evidente, prefer să nu îl amintesc. Măsuţele imitau, din esenţe preţioase de lemn şi stucaturi aurite, butoiaşele de sardele în jurul cărora stăteau acţionarii de altădată. Halbe de cristal imitau aspectul barbar al celor de sticlă ieftină, pînă la nuanţa lor verzuie şi ciobiturile artificiale. Filtre mohorîte împrăştiau o lumină morbidă, de faclă de seu, amestecată cu valurile de fum albăstrui, ca al trabucurilor de altădată, dar acum parfumat cu mosc şi trezind un sentiment delicat, nostalgic. Pe

scena din faţa sălii se afla o cutie adevărată de portocale, adusă din port şi plină de inscripţiile unei firme arabe. În sală, atraşi de fantasticul mizei din acea seară, puteai recunoaşte, în burnusurile lor albe, diverşi magnaţi ai petrolului, vedete de cinema şi cîntăreţi la modă, industriaşi cu plastroane scrobite şi garoafă la butonieră. Fiecare acceptase, la intrare, să fie legat la ochi cu o eşarfă de mătase pe care nu şi-o scosese decît în sală. Eu însumi eram, o spun cu atîta dezgust încît nu pot fi bănuit de lipsă de modestie, un fel de vedetă care atrăgea privirile, chiar şi ale lumii celei mai blazate, chiar şi ale celor aflaţi lîngă mine în acea seară. Niciodată nu se făcuse mai multă publicitate cărţilor mele, care deveneau tot mai groase şi mai pe gustul lor: nobile, da, în primul rînd nobile. Generoase, în primul rînd generoase. Aşa suna motivaţia juriului cînd mi-au dat Premiul Naţional: „Pentru umanitatea nobilă şi generoasă a cărţilor sale, pentru deplina stăpînire a unei limbi expresive."

Cînd Ruletistul apăru în sală, îmbrăcat în bizare fîşii de stofă care imitau, cu gust, zdrenţele, şi cînd şeful de sală, deghizat în patron, deschise cutia pe care-o adusese sub braţ şi prezentă publicului un superb Winchester (acum într-o colecţie particulară) cu mîner de fildeş şi ţeava scînteietoare, ni se opri respiraţia. Nu puteam crede că poate fi adevărat ceea ce urma să se producă. Pentru că Ruletistul anunţase cu cîteva săptămîni înainte că la următoarea ruletă va încărca revolverul *cu toate cele sase gloanţe!* Între progresia de la un cartuş la cinci, oricît de neverosimilă ar fi fost şi aceea, şi nebunia de acum era prăpastia de la o singură şansă la nici una. Stropul de omenesc pe care Ruletistul îl mai păstrase în tentativa sa se evapora acum sub

milionul de sori al certitudinii. Verificarea cartuşelor si a revolverului a durat ore în şir. Cînd s-au întors la el, Ruletistul, suit pe lada sa, le zornai o clipă în pumn ca pe nişte zaruri şi apoi le introduse, cîte unul, în cele şase locaşuri ale butoiaşului. Cu o mişcare violentă a palmei îl puse în mişcare. „Inutil”, ţin minte că a şoptit cineva lîngă mine. În liniştea terifiantă, micul hohot dinţat al rotirii butoiaşului se auzea clar. Tremurînd, convulsionat la faţă, cu o spaimă în ochi cum poate doar la cei aflaţi în agonie poţi vedea, el duse pistolul la tîmplă. Lumea se ridică din scaune.

Îl priveam cu atîta încordare, încît simţeam cum mi se umflă venele tîmplelor. Vedeam cocoşul revolverului cum se ridică încet, parcă vibrînd. Şi brusc, ca şi cum acea vibraţie s-ar fi propagat în sală, am simţit cum îmi fuge pămîntul de sub picioare. L-am mai văzut pe Ruletist prăbuşindu-se de pe ladă şi revolverul descărcîndu-se cu zgomot apocaliptic. Dar aerul era deja plin de un zgomot surd, spintecat de ţipetele femeilor şi de zornăitul sticlelor răsturnate făcute ţăndări. Cuprinşi de panica spaţiului închis, ne-am călcat în picioare ca să năvălim mai repede afară. Zgîlţîielile au durat cîteva minute bune, transformînd străzi întregi în grămezi de moloz şi fiare strîmbe. Chiar la ieşire, un tramvai deraiat intrase într-un magazin de mobilă, făcînd vitrinele praf. După o oră cutremurul a reînceput, ceva mai slab ca prima dată. Cine a mai avut curajul să intre în casă în noaptea aceea? Am umblat pe străzi pînă cînd ceaţa dimineţii albi orizontul şi praful de la clădirile dărîmate se mai depuse pe caldarîm. Abia atunci mi-am adus aminte că Ruletistul probabil că fusese abandonat acolo, în hala subterană, şi m-am întors să văd dacă mai trăia. L-am găsit întins pe podea, îngrijit de cîţiva inşi. Avea un picior luxat din şold şi gîfîia de durere. Lîngă el se mai afla încă revolverul, mirosind a praf de puşcă şi avînd în butoiaş numai cinci cartuşe. Al şaselea lăsase o

gaură negricioasă într-un perete al sălii, aproape de tavan. Am oprit o maşină de pe stradă şi l-am dus pe amicul meu din copilărie la spital. S-a întremat repede, dar a şchiopătat întregul an cît a mai trăit. Acea seară a îngropat ruleta, care s-a şters din mintea tuturor, aşa cum îndeobşte uităm orice lucru pe care l-am adus la perfecţiune. Generaţiile mai tinere, de după război, nu au mai dat de urma acestor Mistere. Eu doar mai depun mărturie - dar pentru tine, nimeni, pentru tine, nimic.

Din seara cutremurului, Ruletistul s-a înfundat în cartierele sale dubioase, lăsînd în urmă, ca de obicei, un şir de scandaluri abia muşamalizate. Se pare că niciodată nu s-a mai gîndit la ruletă.

Nu mai pot scrie nici o pagină pe zi. Dureri continue în picioare şi în vertebre. Dureri în degete, în urechi, în pielea feţei. Ce va fi, ce va fi după moarte? Aş vrea să cred, cum aş vrea! - că se va deschide de acolo o nouă viaţă, că starea noastră de acum e una larvară, în aşteptare. Că eul, de vreme ce există, trebuie să fi găsit un mijloc de a-şi asigura permanenţa. Că voi trece în altceva, infinit mai complex. Altfel este absurd, şi nu văd un loc pentru absurd în proiectul lumii. Miliardele de galaxii, cîmpurile imperceptibile, în fine, lumea asta care îmi înconjoară craniul ca o aură nu ar putea exista dacă n-ar trebui ca eu s-o cunosc în întregime, s-o posed, să fiu ea. Azi-noapte, ghemuit sub plapumă, am avut un fel de viziune. Abia mă născusem dintr-o burtă prelungă, sîngerie, nespus de obscenă, care-mi dăduse o ciudată mişcare rotitoare. Cu o viteză infinită, lăsînd în urmă dîre de lacrimi, limfă şi sînge, mă înşurubam în noapte. Şi deodată, de la marginea nopţii, îmi ieşi în faţă un uriaş Dumnezeu de lumină, atît de mare încît nu-mi încăpea în simţuri şi în înţelegere. Mă îndreptam către pieptul lui enorm, iar trăsăturile feţei lui severe fugeau în sus, turtindu-se la marginea cîmpului meu vizual. Curînd n-am mai văzut decît marea lumină galbenă a pieptului său,

pe care l-am străpuns rostogolindu-mă, şi, după o navigare nesfîrşită prin carnea lui de foc, i-am ieşit prin spinare. Privind în urmă, pe cînd mă îndepărtam în zbor, l-am văzut pe colosalul Iehova prăbuşindu-se spre stînga cu faţa în jos. Încetul cu încetul se micşoră şi dispăru, şi eram iarăşi singur în noaptea fără limite. După un timp cu neputinţă de estimat (dar pe care l-aş numi eternitate), la marginea vederii mele se ridică un alt Dumnezeu enorm, aidoma cu primul. L-am străpuns şi pe-acesta şi am ţîşnit înainte în vid. Apoi, după o altă veşnicie, apăru altul. Şirul de Dumnezei, privind în urmă, se mărea tot mai mult. Erau sute, apoi mii, prăbuşiţi cu faţa în jos cînd spre dreapta, cînd spre stînga, asemenea dinţilor unui fermoar gigantic de flacără. Şi descheind fermoarul în zborul meu, am dezvelit pieptul adevăratului Dumnezeu, *raccourci* mai grandios decît orice pe lume. Rotindu-mă, carbonizat de lumina sa, m-am ridicat la o înălţime atît de mare deasupra lui, încît mi-a fost dat să-l văd în întregime. Cît de frumos era! Pieptul păros, ca de taur, purta sîni de femeie. Faţa îi era tînără, încoronată de flacăra pletelor împletite în mii de cosiţe; şoldurile, largi, adăpostind puternicul organ viril; în totul, din creştet pînă-n tălpi, era doar lumină. Ochii îi ţinea întredeschişi, zîmbea extatic şi trist, iar în dreptul inimii, sub sînişorul stîng, avea o rană îngrozitoare, între degetele mîinii drepte ţinea, cu un gest nespus de graţios, un trandafir roşu. Aşa plutea, culcat, în spaţiul care se străduia să-l cuprindă, dar care părea sorbit, cuprins de el... M-am trezit între mobilele reci ale odăii mele, plîngînd uscat, senil. Am vrut să arunc paginile astea adunate aici atît de fără sens. Dar ce poate face un om care a scris toată viaţa literatură? Cum poate ieşi din arcanele stilului? Cum, cu ce instrumente, poţi aşterne pe-o pagina o mărturie pură, eliberată din carcerele convenţiei artistice? Să mă adun şi să am curajul să recunosc: în nici un fel. Am ştiut asta de la început, dar, în viclenia mea

de animal încolţit, am ascuns jocul meu, miza mea, pariul meu, de privirile tale. Pentru că, în cele din urmă, am mizat tot pe literatură. Am folosit, în raţionamentul meu masochist, pascalian, tocmai ceea ce părea că îmi stă împotrivă. Iată tot raţionamentul meu, tot ce mă face să duc pînă la capăt (doar eu ştiu cu ce efort) „povestea" asta: *l-am cunoscut pe Ruletist.* De acest lucru nu mă pot îndoi, în ciuda faptului că era imposibil ca el să existe, totuşi el a existat. Dar există un loc în lume unde imposibilul e posibil, şi anume în ficţiune, adică în literatură. Acolo legile statisticii pot fi încălcate, acolo poate apărea un om mai puternic decît hazardul. Ruletistul nu putea trăi în lume, ceea ce e un fel de a spune că lumea în care el a trăit este fictivă, este literatură. Nu am nici o îndoială, Ruletistul este un personaj. Dar atunci şi eu sînt un personaj, şi aici nu mă pot opri să nu exult de bucurie. Căci personajele nu mor niciodată, ele trăiesc de cîte ori lumea lor e „citită". Dacă nu îşi va săruta niciodată iubita, păstorul pictat pe urna greacă ştie măcar că o va privi veşnic. Iată pariul meu şi nădejdea mea. Sper din toată inima, si am un argument forte: Ruletistul, că sînt un personaj de povestire, că, deşi am optzeci de ani, nu voi muri niciodată, pentru că, de fapt, nu am trăit niciodată. Poate că nu trăiesc într-o povestire valoroasă, poate că sînt doar un personaj secundar, dar pentru un om la capătul vieţii orice perspectivă este preferabilă aceleia de-a dispărea pentru totdeauna.

În privinţa şansei fantastice a Ruletistului s-au făcut sute de presupuneri. Ce pot face decît să mai adaug una, dacă nu mai reală, cel puţin mai coerentă decît majoritatea celorlalte? Cunoscîndu-l de mic pe Ruletist, ştiu că, de fapt, nu şansa, ci, dimpotrivă, cel mai negru ghinion, un ghinion supranatural, aş zice, l-a caracterizat întotdeauna. Niciodată nu a avut bucuria să cîştige nici la cel mai

copilăresc joc unde hazardul avea vreun rol. De la jocul de bile pînă la cursele de cai, de la aruncarea potcoavei la ţăruş pînă la poker, părea că destinul îl folosea ca pe un bufon, că îl privea cu un ochi mereu ironic. Ruleta a fost marea lui şansă, şi e uimitor cum acest om rudimentar în gîndire a avut totuşi viclenia să profite de singurul punct unde putea să străpungă, ca un scorpion, platoşa sorţii şi să transforme batjocura veşnică într-un etern triumf, în ce fel? Mi se pare acum simplu, primitiv şi în acelaşi timp genial de simplu: *Ruletistul miza împotriva lui.* Cînd îşi ducea pistolul la tîmplă, el se dedubla. Voinţa i se întorcea împotrivă şi-l condamna la moarte. De fiecare dată era convins cu toata fiinţa sa că va muri. De aici, cred, expresia de groază nemărginită care îi apărea pe faţă. Ghinionul său fiind însă total, nu putea decît să eşueze întotdeauna în intenţia de a se sinucide. Poate că această explicaţie e doar o prostie, dar, cum ziceam, mi-e imposibil să văd alta care să stea cît de cît în picioare. De altfel, acum, toate acestea nu mai contează...

Sînt obosit. Fac efortul vieţii mele să mai scriu o pagină. Va fi şi ultima, căci zarurile sînt aruncate şi acvariul e gata. Să astup ultima fisură pe unde mai curge apa - şi apoi voi rămîne mut şi imobil alături de el. Doar cozile si voalurile înotătoarelor ne vor mai pulsa din cînd în cînd. Aştept acel moment cu-atîta voluptate, încît abia mai am răbdare să duc pînă la capăt povestea Ruletistului. Sfîrşitul lui a venit repede, după ruleta cu şase cartuşe din care supravieţuise monstruos. La mai puţin de un an de atunci, întorcîndu-se de la tripou într-o dimineaţă lăptoasă, a fost brusc tras într-un gang de pe uliţa promiscuă pe care îşi tîra picioarele. Un adolescent de nici şaptesprezece ani i-a pus un revolver la tîmplă si i-a cerut banii. A fost găsit cîteva ore mai tîrziu, mort, avînd alături revolverul de pe care

nefericitul puşti nici nu-şi ştersese amprentele. Cadavrul nu avea nici o urmă de rană, iar expertiza medicală a constatat moartea prin atac de cord. De altfel, în revolver, cu care nu se trăsese, nu s-a găsit nici un cartuş. Tînărul a fost găsit în aceeaşi zi, ascuns la nişte prieteni, si totul a devenit limpede. Intenţia sa fusese doar de jaf. Pistolul era descărcat şi-l folosise doar pentru intimidare. Dar beţivul pe care îl atacase fusese cuprins de o spaimă teribilă şi se prăbuşise greu la pămînt, iar tînărul îşi pierduse capul, aruncase revolverul şi fugise. Pentru că nu avea rude şi nimeni nu părea să-l cunoască (eu însumi am stat ascuns cîteva zile, pînă s-a terminat totul), Ruletistul a fost îngropat în grabă, cu o cruce simplă, de scîndură, la căpătîi.

Aşa îmi închei şi eu crucea şi giulgiul meu de cuvinte, sub care voi aştepta să revin la viaţă, ca Lazăr, cînd voi auzi vocea ta puternică şi clară, cititorule. Închei, pentru ca lespedea să aibă un epitaf şi cercul să se închidă, cu versurile lui Eliot, pe care atît le iubesc:

Dăruieşte, Doamne, pacea Israelului
Celui care are optzeci de ani şi nici un viitor pe pămînt.

Să smulg un sunet din trecutul vieţii,
Să fac, o suflet, ca din nou să tremuri
Cu mîna mea în van pe liră lunec;
Pierdut e totu-n zarea tinereţii
Şi mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul creşte-n urma mea... mă-ntunec!
Mihai Eminescu

MENDEBILUL

Visez enorm, colorat în demenţă, am în vis senzaţii pe care nu le încerc niciodată în realitate.

Mi-am notat sute de vise de-a lungul ultimilor zece ani, dintre care unele se repetau convulsiv, tîrîndu-mă pe sub aceleaşi furci caudine ale ruşinii şi urii şi singurătăţii. Sigur, se spune că scriitorul pierde cu fiecare vis povestit cîte un cititor, că visele plictisesc într-o povestire, fiind doar o metodă comodă şi învechită de punere în abis. Rareori, într-adevăr, un vis este semnificativ pentru celălalt, în plus, scriitorii uzează cîteodată de contrafaceri, construiesc visul la calibrul cerut, care să reflecte şi să ordoneze realitatea difuză a povestirii, aşa cum, dacă pui un capac de stilou în mijlocul unei mîzgăleli anamorfotice, vezi reflectată în el femeia goală. Pentru că vreau să încep povestirea aceasta cu un vis, încerc să mă apăr cumva de acuzaţia de lene şi naivitate care s-ar declanşa automat. Sînt, după cum ştiţi, un prozator de ocazie. Nu scriu decît pentru voi, dragi prieteni, şi pentru mine. Meseria mea adevărată e anostă, dar mie îmi place şi îi cunosc foarte bine trucurile. Trucurile scrisului însă mă lasă rece. De un an şi ceva, de cînd asist la întrunirile voastre duminicale, aş fi putut să învăţ enorm în privinţa tehnicii prin care se încheagă o povestire.

Oricum însă, mi-era teamă că nu aş fi avut mare lucru de spus. De fapt, pînă în noaptea cînd am visat ceea ce vreau să vă povestesc, am fost convins că nu există nimic în viaţa mea care să merite să fie scos la lumină. Deci nu încerc să fac o punere în abis, ci vreau doar să iau lucrurile de la început, pentru că sînt convins că, şi în viaţă, şi în ficţiune, începutul dă tonul şi în nebunie; îmi amintesc cum a început s-o ia razna un fost prieten al meu.

A venit într-o seară foarte agitat în garsoniera mea şi mi-a povestit ciudat de coerent ce i se întîmplase cu o oră înainte: „M-am suit în tramvai ca să merg la o cunoştinţă. Din cauza frigului de afară geamurile vagonului erau aburite. Pe scaun, în faţa mea, stătea o femeie cam de la ţară, într-o

canadiană maro murdară şi cu o broboadă verde. Nici n-am observat-o pînă ce nu a ridicat mîna înmănuşată grosolan şi a şters o porţiune din geamul aburit. Tocmai mă uitam afară prin pata devenită transparentă, cînd tramvaiul a intrat în pasaj şi pata s-a făcut neagră ca smoala pe fondul alb al restului geamului. Ei bine, pata reproducea perfect profilul lui Goethe din cunoscuta umbră chihezească. Totul era acolo: nasul drept pornind direct din fruntea oblică, peruca terminată cu codiţă, buzele ferme, bărbia rotundă..."

Deci, să n-o mai lungesc şi să încep şi eu povestirea visului despre care am pomenit. Am visat acum vreo două luni că eram închis pur şi simplu într-un borcan, dar într-unul tăiat parcă în cristal de stîncă. Mă învîrteam de colo-colo prin borcanul care din cînd în cînd scapăra curcubee şi priveam cu mare mulţumire prin pereţii săi lumea fluidă, pîlpîitoare, din jur. O pasăre venea lopătînd dinspre munţii îndepărtaţi şi, pe măsură ce se apropia, se lăţea arcuindu-se pe pereţii curbi. Cînd s-a apropiat foarte mult, i-am văzut ochiul mjgdalat, uriaş, întinzîndu-se ca într-o lupă şi brusc cuprinzîndu-mă din toate părţile. Mi-am acoperit faţă cu un sentiment îngrozitor de ruşine şi plăcere. Cînd am privit din nou, am observat că în peretele borcanului, care scînteia nebuneşte, apăruseră contururile subţiri ale unei uşi. M-am repezit spre ea îngrozit de gîndul că ar putea să fie deschisă. Dar am respirat uşurat: un lacăt enorm, moale, ca de carne, atîrna la uşă. Pe drumeagul care cobora din munţii îndepărtaţi şi se oprea în faţa uşii mele venea o fetiţă. Părea cuminte şi bine crescută cum înainta, cu funde mari la codiţe şi cu guriţa umedă, înspre uşă. Pereţii borcanului deveniseră drepţi şi limpezi ca de cleştar şi brusc am simţit o spaimă iraţională, o teroare cum nu mi-a fost dat să mai încerc vreodată. Fetiţa ajunsese în faţa uşii şi începu să bată cu pumnii mici, sidefii, în cristalul gros. De spaimă, mă trîntisem pe jos şi

mă zvîrcoleam, dar nu o slăbeam din ochi. Cînd a apucat lacătul, am simţit că mi se sfîşie măruntaiele, că îmi explodează inima. Ea a rupt lacătul şi, cu mîinile mînjite de sînge, a împins greaua uşă de cuarţ. A rămas încremenită în prag, într-o atitudine pe care mi-e imposibil să v-o descriu, pentru că nu există cuvinte capabile s-o facă. Şi deodată am văzut scena de undeva din spatele fetiţei, în timp ce mă depărtam pe drumeagul care ducea spre munţii îndepărtaţi, aşa încît am putut cuprinde cu privirea o suprafaţă din ce în ce mai mare din zidurile masive de sticlă sau gheaţă sau cristal ale borcanului, care nu era nicidecum un borcan, ci un uriaş castel, o construcţie obtuză, cu cornişe şi stucaturi şi ciubucării şi gorgone şi luminatoare şi balcoane şi creneluri şi foişoare şi jgheaburi numai şi numai din materie rece şi transparentă. Iar în mijlocul miilor de săli cu pereţi străvezii mă aflam eu, trîntit la pămînt, şi fetiţa în cadrul uşii larg deschise, iar în spatele ei, de la intrarea în castel şi pînă la camera din centru, sute de uşi date de perete, cu lacătele însîngerate.

M-am trezit cu o senzaţie stupidă, care m-a sîcîit toată dimineaţa, dar nu mi-am amintit visul decît după prînz, mai întîi ca nişte fulgerări de emoţie pură în plex, apoi, la şcoală, pe cînd îmi ascultam elevii, ca nişte secvenţe dureroase ininteligibile. Mi-a trebuit şi ziua următoare ca să pot reconstitui tot ce-am povestit aici. Ba chiar, nu ştiu de ce, am impresia că îmi amintisem mai mult decît ştiu acum şi că, între timp, am uitat. Da, acum, cînd scriu, mă străfulgera gîndul că *am ştiut* ce gesturi a făcut şi ce cuvinte a rostit fetiţa din vis, dar simt că nu mă pot concentra cu nici un chip asupra lor. Sper să-mi aduc aminte în cursul povestirii...

Am încercat ca de obicei, după ce mi-am notat visul, să-i fac o anamneză. Am luat-o la întîmplare, vrînd să-mi aduc aminte vreun amănunt pe care să-l pot lega de vreo secvenţă a visului. După o

reverie de vreo două ore în faţa ceştii de cafea, timp în care m-am fixat la abţibildul lipit pe ceaşcă, un fluture purpuriu cu două pete ca doi ochi imenşi, albaştri, tiviţi cu auriu, pe cele două aripi, şi cu corpul în formă de vierme neted, dezgustător, am notat în jurnalul meu următorul text, care mi-a venit spontan: „Cînd visez, o fetiţă sare din patul ei, se duce la fereastră şi, cu obrazul lipit de geam, priveşte cum soarele apune peste casele roze şi gălbui.

Se întoarce cu faţa spre dormitorul roşu ca sîngele şi se ghemuieşte, din nou sub cearceaful ud. Cînd visez, ceva se apropie de corpul meu paralizat, îmi ia capul în palme şi muşcă din el ca dintr-un fruct translucid. Deschid ochii, dar nu îndrăznesc să fac nici o mişcare. Sar brusc din pat şi mă duc la fereastră. Privesc afară: tot cerul e numai stele. Şi imediat, ca şi cînd aş fi rostit o formulă sacră, am început să recuperez cîte ceva. Unele lucruri le-am uitat, dar ştiu că brusc mi-am dat seama că istoria cu borcanul se trăgea dintr-o discuţie la telefon cu fosta mea prietenă, care între altele îmi povestise că îşi cumpărase o pereche de hamsteri pe care îi ţinea într-un borcan, pe rumeguş. Apoi mi-a venit în minte cea mai veche amintire a mea: aveam cel mult doi ani şi părinţii mei locuiau pe Silistra. Proprietarul, care se numea Catana, îmi dăruise un clopoţel, îmi amintesc şi azi cu o limpezime perfectă cum arn ieşit din curtea casei şi am intrat cu ghetuţele într-o mare băltoacă tulbure, întinsă pe stradă. Acolo am dat drumul clopoţelului în apă şi, deşi am tot pipăit cu minutele pe fundul băltoacei care nu era mai adîncă de cîţiva centimetri, nu am reuşit să-l regăsesc. Ţin minte cît de mirat eram din cauza asta. Din această amintire, mi-am dat seama că trebuia să situez desfăşurarea visului mult mai adînc în trecut. M-am concentrat asupra fetiţei, a cozilor ei legate cu funde enorme de pînză albă, scrobită. M-am gîndit că seamănă cu tărăncile

pictate de maeştrii olandezi, femei cu capul acoperit de mari şi învoalte dantele. M-am gîndit la cearceafurile din olandă pe care se tolăneau nudurile superb arcuite ale lui Ingres şi brusc mi-a încolţit amintirea: fetiţa se numea Iolanda. Atunci am văzut în faţa ochilor uşa de sticlă de la Scara Unu, care se deschidea atît de greu, moara Dîmboviţa, cesuleţele de jucărie, violent şi dureros colorate, şi imaginea Bucureştiului privit de pe terasă, luminat noaptea de reclame roşii şi verzi care se aprindeau şi se stingeau. Într-o exaltare greu de descris, am dezgropat din memorie în cîteva minute nişte lucruri despre care eram convins că nu mai ştiam nimic. Mai mult, mi-am dat seama că acea perioadă a vieţii mele a fost cea care a concentrat tot ce este original şi poate chiar neobişnuit în mine. Cum a rezistat pînă acum acest glob perfect, sidefiu, încuiat între valvele cenuşii ale veţii mele de profesor necăsătorit şi blazat, care trăieşte pentru că tot s-a născut, nu îmi dau seama. Dar m-am simţit foarte fericit că aş putea avea şi eu, la o adică, nişte lucruri interesante de povestit din propria experienţă.

Nu mă gîndesc să scriu o povestire, ci un soi de relatare, o mică şi sinceră cronică a celei mai (de fapt, singurei) ciudate perioade din viaţa mea. Iar eroul acestei cronici, deşi nu avea pe timpul cînd „se petrece acţiunea" decît vreo şapte ani, cred că merită să fie descris, pentru că sînt convins că a marcat pentru totdeauna, deşi subteran, ca în cazul meu, destinul tuturor copiilor care se jucau pe atunci în spatele blocului meu de pe Ştefan cel Mare.

Blocul are opt etaje, iar în spatele lui se află acum parcaje în care maşinile tremură una lîngă alta în gerul din iarna asta. Acum douăzeci şi unu de ani, cînd ne-am mutat aici, mama abia ieşise din maternitate, unde o născuse pe soră-mea. Ţin minte cum, în mijlocul unei camere absolut goale şi albe, unde lumina intra pe o fereastră fără

perdele şi galerie, mama stătea pe un scaun şi, luminată orbitor de soarele alb al primăverii, îi dădea să sugă copilului. Ajungeam cu capul exact pînă la înălţimea chiuvetei de la bucătărie, care cu timpul şi-a ciobit în aşa fel smalţul de pe fund încît s-a conturat o pată care reproducea precis conturul Africii, cu deserturile şi fluviile principale.

Blocul se afla în stadiu de finisare. Era lipit la un capăt de o construcţie care m-a neliniştit întotdeauna din cauza crenelurilor şi foişoarelor, a perspectivelor infinite pe care le-am regăsit la Chirico, şi pe toată partea din spate, dinspre moară (altă clădire medievală, de un stacojiu sinistru), blocul avea întinse încă schele ruginite; în spatele blocului, pămîntul era răscolit de şanţuri de canalizare, care ajungeau pe alocuri la o adîncime de peste doi metri. Acesta era terenul nostru de joacă, despărţit de curtea morii printr-un gard de beton. Era o lume nouă şi plină de ascunzişuri, murdară şi ciudată, pe care noi, vreo şapte-opt băieţi între cinci şi doisprezece ani, o luam în fiecare dimineaţă în stăpînire şi cercetare, înarmaţi cu pistoale cu apă, de doi lei, pe care le cumpăram, albastre şi roze, de la „Scufiţa Roşie", magazinul de jucării care exista pe atunci la Obor, Oborul vechi, adevărat, şi în care mirosea întotdeauna a petrosin.

Gaşca avea o ierarhie strictă, bazată pe principiul forţei fizice: cine pe cine putea să bată; îmi amintesc cîţiva componenţi ai ei: Vova şi Paul Smirnoff (ce contrariat am fost mai tîrziu cînd am auzit de vodca numită la fel!), Mimi şi Lumpă (nu ştiu cum îi mai chema), Luţă, Dan de la scara trei, Marconi şi frati-su Chinezu, Luci, Marian-Marţianu-Marţaganu-Ţaganu-Ţacu, cel care acum vreo doi ani s-a însurat cu o vînzătoare de la cofetărie, Jean de la etajul şapte, Sandu, vecinul meu, Nicuşor de pe scara cealaltă. Fiecare, mi se pare acum, era interesant în felul lui. Paul mînca smoală şi sugea burta fluturilor zicînd că au miere.

Frati-su, Vova, era cuminte şi ruşinos, dar avea mania de-a povesti oricui despre vaporul Titanic, care, zicea el, era mai înalt decît trei blocuri puse unul peste altul şi avea o mie de elice. Mimi creştea un arici şi colecţiona cutii de ţigări străine, unele făcute din plastic subţire. Era cei mai mare dintre noi şi ne putea bate pe toţi. De asta era şeful, cu toate că era cam ţigănos. Pe cît era Mimi de mare, pe-atît era frati-su Lumpă de bicisnic: un smolit mucos şi plîngăreţ, care orăcăia din te miri ce şi de aceea i se zicea Simfonia în Do Major. Trebuie să fi avut vreo patru ani şi era cam înapoiat mintal, abia bolborosea trei vorbe. Luci, care era de fapt numit Luciosu, aşa cum mie mi se zicea Mirciosu, era cel mai bun prieten al meu. Umblam cu el de colo-colo ascultîndu-l cum povestea despre cai, numai despre cai, galopînd în arene aşternute cu mătase şi încălţaţi peste potcoave cu pantofi de caşmir înflorat. Luţă era cam macabru, de altfel fratele lui mai mare, după ce a terminat liceul, s-a suit pe terasă şi s-a aruncat de acolo pe asfalt. Eram în camera mea şi făceam solniţe de hîrtie cînd i-am văzut corpul mare căzînd cu fîlfîiri neaşteptate prin dreptul ferestrei. Am auzit bufnitura şi rn-am uitat pe geam: pe asfalt, lîngă o Pobedă, zăcea în uniformă fostul licean, iar profilul său nobil se contura pe fundalul unei pete vesele, purpuriu-deschis, care se lăţea încetişor.

Sigur, gaşca mai cuprindea şi alţi membri, mai puţin importanţi sau pe care nu mi-i amintesc. Era, ştiu, la scara şase, un băieţel care suferise de poliomielită şi avea un picior prins într-un mecanism de metal, complicat, cum trebuie să fi purtat Harieta, sora lui Eminescu. Îl scotea bunică-sa în spatele blocului, de unde ne urmărea cum jucam Vrăjitroaca. Dar era ca şi cum n-ar fi fost. Şi, era să uit, Dan Nebunul, căruia îi pusese Mimi o poreclă ciudată, despre care nici pînă acum n-aş putea spune de unde venea şi cum a trecut prin

mintea greoaie a lui Mimi: i-a zis Mendebilul. Dan obişnuia să se suie pe balustrada care împrejmuia terasa şi să strige la noi în jos, de la înălţimea a opt etaje, gesticulînd şi prefăcîndu-se că se prăbuşeşte. Noi, ceilalţi, nici nu ne puteam apropia de balustradă, darmite să ne suim pe ea.

Fetiţele de seama noastră nu intrau, bineînţeles, în gaşcă. Ele îşi petreceau timpul de joacă desenînd pe asfalt nesfîrşite peisaje cu cretă albastră, galbenă şi ciclamen sau chiar cu cărămidă, sau jucînd jocurile lor cu năfrămioare, prinţi călare, sărutări, odi-odi-oda şi „o piatră nestemată ce nu este-n lumea toată". Dau doar cîteva nume: Viorica, fata muţilor, singura care vorbea din toată familia, dar cu părinţii ei se înţelegea tot pe muteşte; Mona, sora lui Dan, psihopată ca şi el, cu ochişorii galbeni sticlind de ură, singura care era admisă la Vrăjitroaca; Fiordalis, fata unor greci care se numeau Zorzon; Marinela, căreia Jan îi cînta pe melodia *Marina, Marina, Marina* cuvintele „Blondă, blondă, blondă, 'naltă cît o sondă", în fine, Iolanda, care mi-a apărut în vis.

Nu vreau să insist mai mult asupra lor. Toţi aceşti norişori coloraţi şi parfumaţi sînt doar pitoreşti, iar eu nu-mi pot permite să vă plictisesc cu o poveste pitorească. *Background* - asta am fost cu toţii pentru cel care a venit şi a schimbat ceva în noi sau măcar a lăsat în noi o amprentă inexplicabilă, cel care nu putea să-l bată nici pe Lumpă şi care totuşi a fost o vreme ascultat şi urmat chiar şi de Mimi. Tot ce v-am înşirat aici e doar o introducere a acestei, hai să-i zic, povestiri, dar merită să fac efortul ăsta, fie şi din obişnuinţa de profesor de limba română care repetă de cîte ori are ocazia: orice compunere trebuie să aibă o introducere (în care se arată timpul, locul şi personajele acţiunii), un cuprins şi o încheiere. Introducerea mea s-a cam lungit şi totuşi nu pot încă să intru în cuprins. Trebuie să vă mai arăt care

erau distracţiile noastre dinaintea sosirii în bloc a „personajului principal".

Cei mai mulţi dintre noi nu ieşeau practic niciodată din perimetrul zonei din spatele blocului. Lipit de fabrica de pîine Pionierul, ieşind parcă direct din ea, se afla un castan bătrîn şi chinuit, cu o scorbură zidită cu ciment şi un piron ruginit înfipt oblic în scoarţa plină de furnici. Pe el puneam piciorul Sandu, Luci şi cu mine ca să ne suim în copac, unde ne simţeam în largul nostru, asemenea bătrînicilor lui Capote din *Harfa de iarbă.* Era acolo sus, în locul unde se desfac crengile, încă o scorbură, în care stăteam cu picioarele. Chiar la începutul verii găsiserăm scorbura asta plină de ascuţitori de plastic, chinezeşti, de-o bogăţie de culori pastelate care ne-a tăiat respiraţia. Erau peste cincizeci, reprezentînd tot felul de animale blînde, veveriţe cu cozi groase şi răsucite, iepuraşi albi, cai cu balansoar, căprioare din Disney, broscuţe cu ochi albaştri. Se mai aflau rachete roşii şi verzi, butoiaşe roz-transparente, broaşte ţestoase şi girafe cu gîtul lung şi coada mobile.

Cu o seară în urmă nu fusese acolo nimic, iar noi veniserăm de dimineaţă. Nici în zilele următoare nimeni în afară de noi nu a dat tîrcoale castanului. Pur şi simplu, am conchis noi, ascuţitorile crescuseră acolo, se desfăcuseră ca o mirifică inflorescenţă a copacului, aşa cum cactuşii sau trestia de bambus înfloresc o dată la un veac. Le-am luat acasă. Pînă şi sub iepuri sau sub căprioarele cele mai blînde se ascundea lama fermă, neiertătoare, a cuţitului de oţel. În castan, asemenea unor bătrîni indieni, stăteam la sfat. Cînd Luci se plictisise să mai vorbească despre cai, după ce îi îmbrăca în atîta fir de aur, rubine şi mătăsuri grele încît nu mai ştia ce să inventeze (el pretindea că are într-adevăr asemenea cai la ţară), după ce Sandu, care nu avea să ajungă matematician, ne plictisea cu afirmaţia absurdă că

găsise el o carte de „artimetică" unde în loc de cifre se făceau adunări, scăderi, înmulţiri şi împărţiri cu litere, după ce şi eu, în sfîrşit, mă juram că am văzut o stafie, treceam la lucruri serioase.

Să fie adevărat că acel cuvînt foarte scurt pe care îl găseam scris pe gardul de beton sau zgîriat pe smoala vreunei ţevi de canalizare înseamnă că toţi oamenii mari... Şi atunci toate cîntecele pe care le cîntam cu atîta plăcere: „Selene-ene-a, fuge baba-n pijama/ Selene-ene-a, moşul fuge după ea" etc., nu se refereau la acelaşi lucru scîrbos? Ba da, zicea Luci, şi adăuga cu cinism: chiar mama şi cu tăticul fac lucrul ăsta. Apoi începea să viseze: cînd ei trebuiau să facă lucrul ăsta, se duceau la un fel de spital. Acolo li se dădea o cameră fără ferestre şi cu gaura cheii astupată cu vată. În mijlocul camerei se află un fel de masă de operaţie, pe care femeia se aşază cu faţă în sus. Deasupra femeii se află un hamac pe care bărbatul se suie cu o scară şi în care se aşază cu faţa în jos. Apoi, un mecanism apropie hamacul de masa de operaţie, aşa încît părinţii se trezesc unul peste altul, tocmai ca în bancurile lui Mimi. Totul dura mult, ore în şir, timp în care femeia citea o carte. Apoi se întorceau acasă. De unde ştii? - îl întrebam, şi apoi ne încîlceam în controverse scolastice. Cu acel cuvînt mic ne mai descurcam noi cumva, dar cu alte expresii din înjurături, care asigurau ascultătorul că sînt posibile şi variaţiuni, nu ne puneam de acord în nici un fel. Şi chiar cu acel cuvînt aveam dubii: părinţii mei mi se păreau prea serioşi ca să facă aşa ceva, fie şi la spital.

Mă gîndeam la lucrurile astea în lungile şi chinuitoarele după-amieze cînd trebuia să dorm. Lumina auriu-roşietică umplea încetişor dormitorul, se reflecta în uşa cu ape a şifonierului şi îmi cădea pe obraz. Stăteam în pat cu ochii deschişi şi priveam prin fereastră norii minunaţi, rostogolindu-se strălucitori, capricioşi, pe cerul

verii. Uneori mă ridicam tiptil dintre cearceafurile scrobite, tăioase ca o sticlă albă, dar uşoare ca hîrtia, şi mă duceam la fereastră. Vedeam pînă în zare panorama Bucureştiului, încremenită sub nori, cu pîlcul de case vechi, cu olane şi oberlichturi, cu luminatoare şi uşi de stejar masiv, iar mai încolo nişte construcţii mari şi cenuşii, cu multe geamuri, blocul din centru cu reclama Gallus ca un glob albastru deasupra, magazinul Victoria, spre stînga Foişorul de Foc, blocurile arcuite de pe Ştefan cel Mare şi, foarte departe, termocentrala cu imensele coşuri din care ieşeau fire cîlţoase de aburi. Totul filtrat prin frunzişul agitat al plopilor şi carpenilor, ale căror vîrfuri verzi deschis sau verzi-smarald sau verzi-întunecat se iveau din loc în loc dintre clădiri. Nu mi-era niciodată somn. Fugeam repede în pat la cea mai mică scîrţîitură, căci ştiam că e tata, cu un ciorap de nylon pe cap, venit să controleze dacă dorm.

Jocurile noastre erau uneori crude şi barbare, îl văd şi acum pe Luţă bătînd, cu o singură lovitură de cataroi, un cui în pieptul unei pisici adormite. Cuiul îi intrase între coaste şi-i atinsese probabil inima, căci pisica a înţepenit, a zvîcnit din lăbuţele din spate de cîteva ori, chircindu-le spasmodic, şi a rămas nemişcată, deşi se zice că animalele astea au zece vieţi. Apoi ne-am muiat toţi vîrful săgeţilor în sîngele ei şi am tras în sus. Săgeata lui Mimi a zburat cît blocul.

Altă dată am găsit cu Sandu un pui de vrabie destul de mare, cu tuleiele penelor aproape complet formate. L-am fugărit prin şanţuri pînă am pus mîna pe el. Apoi ne-am jucat cu el de-a bolnavul. Jocul nostru a durat ore în şir, timp în care i-am turnat pe gît tot felul de porcării, spirt, esenţă de migdale, urină etc. Cînd nu mai putea nici să zvîcnească, am început să jucăm tenis cu el, cu paletelele noastre grosolane de plastic. Apoi l-am înmormîntat, încă viu, într-o cutie de vin tonic, peste care am turnat pămînt şi l-am bătătorit.

Între noi era acelaşi lucru. Toată ziua ne urmăream prin şanţurile labirintice de canalizare. Coboram acolo prin locuri anume, păşind pe ţevi smolite şi peste robinete uriaşe, apoi ne intra în nări şi în sînge mireasma aceea de pămînt, de rîme şi larve, de smoală şi chit proaspăt. Parcă ne înnebunea, înarmaţi cu pistoale cu apă, mascaţi cu cartoane creponate de la depozitul de mobilă, pe care le coloram acasă făcîndu-le cît mai înspăimîntătoare, cu colţi rînjiţi, ochi holbaţi şi nări umflate, ne fugăream prin canalele întortocheate, văzînd deasupra doar o fîşie de cer, care se întuneca pe măsură ce timpul trecea. Cînd, dînd colţul, nimeream nas în nas cu un duşman, răcneam şi tăbăram unul pe altul, zdrelindu-ne şi rupîndu-ne maieurile tetra sau bluzele cu imprimeuri. Nu ştiu cine a inventat jocul căruia îi ziceam Vrăjitroaca şi pe care l-am jucat ani de zile fără să ne săturăm, ba, prin clasa a opta, îl mai jucam încă. Era o combinaţie de jocuri mai blînde: Hoţii şi gardiştii, Uliul şi porumbeii şi Gardiană zece-zece. La început era doar o vrăjitroacă, pe care o alegeam prin numărare. Era singura care purta mască şi avea pe deasupra şi un băţ cojit în mînă. Număra cu faţa la perete şi apoi se repezea prin şanţuri în căutarea victimelor. Puteai să ieşi din şanţ, dar nu aveai voie să te adăposteşti în scările blocurilor sau să sari gardul în curtea morii. Vrăjitroaca ne vîna prin gropile urît mirositoare şi, cînd reuşea să-l atingă pe vreunul cu băţul, scotea un răcnet teribil. Victima trebuia să rămînă ca paralizată. Vrăjitroaca îl tîra de mînă pînă la cuib, unde îi căra în cap un număr convenit de „castane" şi, astfel botezat, cel prins devenea şi el vrăjitroacă, îşi lua o mască şi urmărirea continua.

Pe înserate, cînd deasupra turnurilor uriaşe ale morii, pe cerul încă albastru, sticleau primele stele, rămînea de obicei un singur supravieţuitor, hăituit de o hoardă de vrăjitroace care scoteau urlete sinistre. Locatarii aşteptau cu groază momentul

ăsta, aruncau după noi, de la balcoane, cu cartofi sau morcovi, femeile de serviciu ieşeau cu mătura, dar degeaba. Vrăjitroacele nu se potoleau pînă nu capturau şi ultima victimă, un copilaş care, văzînd că se îngroaşă gluma, se speria de-a binelea. Noaptea era înspăimîntător să dai ochii cu o vrăjitroacă mascată, darmite cu un cîrd întreg. Ultimul prins era cărat în scara cea mai apropiată, unde ceilalţi se strîmbau la el şi se prefăceau că vor să-l înghită, pînă veneau mamele indignate şi ne luau acasă.

Cînd nu aveam chef de Vrăjitroaca şi nici să ştergem cu talpa subţiată a tenişilor căsuţele albastre, pomii galbeni şi mamele verzi pe care fetele le desenau pe asfalt, doar ca să le-auzim urlînd şi fugind acasă, ne strîngeam în gaşcă şi, aşezaţi pe nişte bucăţi de bordură încă nearanjate în linie, începeam să povestim tot felul de lucruri sau să jucăm Fazanul pe filme; îmi amintesc cum a povestit Ţaganu o escapadă de-a lui în curtea morii: „Am sărit gardul pe la căsuţa cu cap de mort. Am ajuns lîngă moară. M-a văzut un morar. Au venit şi alţi morari. Am luat-o la fugă. Au aruncat în mine cu pietre. M-am ferit. Cînd au terminat pietrele, au scos pistoalele. Nu m-au nimerit. Au tras cu mitralierele. Trăgeau în sus, mă lăsam în jos. Trăgeau la picioare, săream în sus. Au adus tunuri. Dar eu fugeam mai departe. S-au luat cu tancurile după mine, dar eu fugeam. Au trimis avioane şi au aruncat bombe, dar eu am ajuns la gard şi l-am sărit pe aici, pe la poartă." Povestea aşa de serios încît aproape că ajunseserăm să-l credem. Abia dacă se auzea cîte un „sanchi" timid. Cînd jucam Fazan pe filme se ştiau dinainte filmele de la fiecare literă. După *A fost cîndva hoţ* urma *A fost prietenul meu,* iar al treilea trebuia să spună neapărat *Agatha, lasa-te de crime.* La *B,* primul film era întotdeauna *Bahette pleacă la război.* Cînd vreunul dintre noi nu mai ştia ce să spună, alţii îi suflau greşit: zi *Corabia de fier* . Şi

cînd el zicea *Corabia de fier,* îi spuneau cu dispreţ: nu există filmul ăsta.

Într-o zi, la etajul unu de pe scara trei s-a mutat o mamă cu un băieţaş. Eu tocmai împlinisem şapte ani, urma ca din toamnă să merg la şcoală (dar Vova Smirnoff era deja în clasa a treia, iar Mimi în clasa a patra şi rămăsese şi un an repetent). Băieţaşul cel nou era cam de o vîrstă cu mine şi nu mi-a atras la început atenţia. Maică-sa, era însă extraordinară, complet diferită de mamele noastre care spălau şi frecau toată ziua.

Era o cucoană atît de lungă, încît abia puteai să-i zăreşti trăsăturile feţei, pierdute ca într-o zare albăstrie. Lungă, subţire şi lunatică, se mişca printre mobilele aşezate în holul scării, dînd indicaţii hamalilor care îşi tîrau de colo-colo chingile de cînepă. Nu am văzut-o niciodată decît în purpuriu. Chiar şi în casă purta un halat de satin roşu. Avea părul foarte negru şi faţa mi s-a părut întotdeauna bîntuită de-o umbră albăstrie cu urme subţiri de sidef trandafiriu. Puştiul stătea apatic într-un fotoliu vechi, care, prin mărimea sa înflorată, îl făcea să pară şi mai subţirel. Era într-adevăr subţire şi delicat, cu ochi fermi, atenţi şi abătuţi. Am ieşit o vreme din şanţurile noastre şi ne-am apropiat de el. L-am întrebat dacă se mută în bloc la noi şi dacă femeia aceea nesfîrşită e maică-sa. Da` taică-su unde e? „Tata e tîmplar", ne-a zis, ca şi cînd acesta ar fi fost răspunsul la întrebare. Pînă la urmă l-am lăsat în pace, pentru că nu făcea decît să se uite lung la noi şi să ne răspundă scurt la întrebări. Ne-a spus şi cum îl cheamă, dar am uitat aproape pe loc. Ion, Vasile, ceva foarte banal. Ne-am înfundat iar, ca nişte diavoli, în găurile noastre şi am luat-o de la capăt cu Vrăjitroaca.

Băieţaşul a apărut zilele următoare printre noi. Era foarte curat. Purta „spilhozei", cum zicea mama, galbeni, bufanţi şi cu bretele lungi. Nu scotea o vorbă. L-am chemat să se joace cu noi în

şanţuri, dar n-a vrut să intre. Se uita doar de deasupra la noi. Ne pierea şi cheful de joacă, văzînd că avem spectatori. Se uita şi la fetiţe cu acelaşi interes, ceea ce ne-a făcut să-l dispreţuim. Ba a cerut de la Mona (tocmai de la ea!) o cretă mov. Mona, care nu ştia multe, i-a întors funduleţul în pantaloni bej şi s-a bătut cu palma peste el.„Asta nu vrei?" Băiatul a privit-o indiferent şi s-a îndepărtat. Timp de vreo săptămînă l-am tot văzut în fiecare zi stînd de vorbă cu copilul care avusese poliomielită, îi explica tot soiul de lucruri, ajutîndu-se prin desene făcute pe asfalt cu o cretă adusă de-acasă şi prin nişte gesturi pe care, acum, le-aş numi parcă *rituale.* Uneori parcă îndepărta de pe el o pînză străvezie de păianjen. Alteori arăta cu degetul spre cer, zîmbind enigmatic, în serile învăluite în ceaţă purpurie, trecînd pe nesimţite în cafeniu, sclipirea metalică a mecanismului ortopedic purtat de primul băiat şi gesturile sibilinice ale celui de-al doilea căpătau în ochii noştri, care pîndeam din şanţuri protejaţi de măştile de carton, un aer bizar, enigmatic, greu de descifrat.

Cînd plecau acasă, întotdeauna mai devreme decît noi, pe asfaltul albastru rămîneau cercuri strîmbe şi alte figuri, pe care le ştergeam cu ură.

Băiatul „făcea pe grozavul", se dădea mare, asta a fost concluzia găştii noastre, aşa că ne-am hotărît, nu mai ţin minte dacă organizat sau spontan, să îl silim să ia o atitudine faţă de noi. Dacă ne devenea prieten, bine. Dacă nu şi mai bine, căci simţeam nevoia unui duşman adevărat. Mai încercaserăm cu puţin timp înainte să facem ceva eroic, dar eşuaserăm destul de penibil. Ne adunaserăm tot grupul şi, în spatele blocului, la lumina crudă, galbena ca şofranul, a unui foc de cartoane de ambalaj de la televizoare, ne înarmaserăm cu şipci lungi de la depozitul de mobilă. În cea mai mare tăcere, porniserăm în haită să-i atacăm pe copiii de la blocul din dreapta

Aleii Circului, cel cu florăria. Am năvălit mascaţi şi zbierînd din spate şi i-am luat la goană pe cei care jucau acolo tenis cu piciorul sau băteau de perete o minge vărgată.

Fetiţele, ţipînd insuportabil, se năpustiseră în scara blocului. Luaserăm un singur prizonier, un ţînc cît Lurnpă, pe care Dan Nebunul şi Paul tocmai voiau să-l facă să înghită o rîmă, cînd au ieşit din bloc trei părinţi în maieuri şi, la vederea teribilă a masculilor cu păr pe braţe şi piept, am lăsat totul baltă şi ne-am împrăştiat pe Alee. Cum noul venit nu avea tată (sau acesta nu se arătase pînă acum), ni s-a părut un duşman tocmai potrivit. Aşa că, într-o dimineaţă, l-am învăluit grijuliu, asemenea senatorilor pe Cezar, l-am înşfăcat şi l-am tîrît înspre reţeaua de canalizare. Voiam să-l facem vrăjitroacă. Băiatul se proptise în călcîie şi se zbătea îngrozitor. Privită de aproape, faţa lui era cu totul diferită de a oricărui copil pe care îl văzusem pînă acum. Părul îi era castaniu, uşor buclat. La îndoitura fiecărei bucle, reflexe aurii ţîşneau în toate părţile. Firele de păr de deasupra stăteau uşor afînate, formînd un păienjeniş roşietic. Sub cîrlionţii de pe frunte, sprîncenele subţiri se arcuiau peste cele două ovaluri largi ale ochilor întredeschişi. Printre pleoapele lipsite de gene, tivite de o pieliţă neagră, se vedeau jumătăţile de discuri violete ale irişilor. Orbitele păreau mai întunecate decît arămiul delicat al obrajilor. Nasul era prelung şi subţire, dar armonios, iar şanţul de sub nările creionate simetric, neobişnuit de adînc.

Ţinea totdeauna buzele ferm lipite, nu-şi dezvelea dinţii aproape niciodată, dar zîmbea uneori cu gura umedă, exprimînd ceva între viclenie, ironie şi simplă blîndeţe. Acum însă, pe cînd îl căram spre groapă, avea o expresie de concentrare extremă. Oboseai numai privindu-l. Eu îl ţineam de braţul stîng, cînd, ajunşi pe buza şanţului, am simţit deodată că zvîrcolirile lui capătă o forţă neobişnuită, începuse să-şi împingă

pieptul îngust înainte de parcă ar fi vrut să-l scoată prin cămaşă, iar umerii i se încordară cu o forţă care ne surprinse atît de tare, încît i-am dat drumul şi am lărgit, speriaţi, cercul din jurul lui. Copilul rămase o clipă în picioare, agitîndu-se, îndoindu-şi spinarea de parcă voia să şi-o frîngă, apoi se lăsă fără grabă, gemînd tare, la pămînt. Gemea şi plîngea cu lacrimi enorme. Am luat-o la fugă cu toţii în Scara Trei şi am urcat pe terasă, de unde am privit, înfioraţi, cum din gangul blocului iese în fugă, toată numai falduri şi volane roşii, mama băiatului. Ea îl luă în braţe" şi, tot în fugă, dispăru sub gang.

M-am dus acasă, unde, după ce-am mîncat, am fost supus din nou, ca întotdeauna, torturii somnului de după-amiază, care numai somn nu era. Cu adevărat chinuitor era că nu aveam ceas, aşa că nu puteam şti cînd se sfîrşeau cele două ore cît trebuia să stau culcat în patul pe care îl uram, în căldura uscată a verii. Pe fereastră, norii albaştri, scînteietori, se depanau la nesfîrşit, măturaţi de vîrfurile plopilor. Cînd am coborît după-masă iarăşi în spatele blocului, am găsit toată gaşca adunată. Cu gurile căscate, băieţii priveau în sus spre un lucru probabil senzaţional, pe care eu nu îl puteam vedea din cauza colţului clădirii. „Vino-ncoa, bă Mirciosule", îmi strigară. „Vino să-l vezi pe Mendebil doi! Ăsta-i mai diliu decît Mendebilul!" Pînă şi Mimi şi Vova, care erau mai mari şi nu se cădea să se mire aşa de uşor, păreau hipnotizaţi de ce vedeau. Venise lîngă ei şi Luţă, cu figura lui negricioasă, spînă de sprîncene. Nicuşor, grăsuţ şi îmbrăcat domneşte, cu ochelari gen John Lennon, îşi întinsese şi el guşuliţa, cu expresia nedumerită şi iritată a miopilor. Cînd rn-am apropiat am încremenit.

Lîngă moara Dîmboviţa cu zidurile ei stacojii, dincolo de gardul de beton, se afla fabrica de pîine Pionierul. Este o fabrică veche, cu acoperişul în zig-zag, cu ferestre rotunde spre care duc jgheaburi

ciudate, albite de făină. Lumpă stătea toată ziua cocoţat pe gard, pentru că muncitorii de-acolo îl mai trimiteau după vreun ziar sau după ţigări, îi dădeau în schimb cîte o japoneză rumenă sau o chiflă fierbinte, pe care ţigănuşul le îmbăia cu gura lui ştirbă şi o oră întreagă. Clădirea fabricii de pîine este dominată de un coş de cărămidă mai înalt decît blocul nostru, care se ridică, gros şi roşu, spre nori, din mijlocul bănuţilor ovali ai frunzelor de salcîm. Nu îl văzusem niciodată de aproape, dar, parcă desenată cu peniţa, se desluşea de-a lungul lui, pînă în vîrf, o scară de incendiu, protejată de inele asemenea unei trahee. La trei sferturi din înălţimea lui, deci cam în dreptul etajului şase al blocului nostru, am văzut, în după-amiaza aceea, o pată galbenă. Era spielhosenul copilului cel nou, care, încet, cu atenţie, urca spre vîrful coşului. Corpul, într-o bluziţă cu mîneci scurte, înflorată, nu acoperea nici un sfert din grosimea turnului cărămiziu. Locatarii ieşiseră toţi, alarmaţi, în balcoanele cu murături şi strigau la el să se dea jos. Dar, treaptă cu treaptă, Mendebilul (căci pînă la urmă aşa i-am zis cu toţii, Dan rămînînd doar cu supranumele de Nebunul) urca spre vîrful coşului. Ajuns în vîrf, copilul se ridică în mîini pe buza coşului şi rămase cîteva clipe pe vine. Strigătele speriate ale femeilor din balcoane se înteţiră, iar vreo doi muncitori în halate şi şorţuri albe o luară la fugă de-a lungul curţii spre baza coşului. Parcă sfidîndu-şi spectatorii, Mendebilul, şovăitor, se ridică în picioare. Rămase drept, subţire ca un cui, la acea înălţime ameţitoare. Privea în sus, dar făcea cu mîna spre pămînt, probabil înspre noi. Apoi începu să coboare treptele de metal, trecînd prin toate inelele scării de incendiu, pînă dispăru în frunzişul salcîmului. După puţin timp, uitîndu-ne prin romburile gardului de beton la care ne repeziserăm, l-am văzut venind în fugă. A escaladat cu greutate gardul şi a sărit chiar între

noi. Avea umerii obrajilor roşii, dar în rest faţa îi era galbenă. S-a uitat doar la Mimi şi i-a spus: „Nu-mi place să mă joc Vrăjitroaca."

Probabil că unii dintre voi, prieteni prozatori pentru care mă chinuiesc, iată, de cîteva zile să scriu istoria asta, nici nu mai sînteţi atenţi. Vi se pare, poate, că am intrat în filonul bătut şi răsbătut al copilului-erou, care se sacrifică pentru o idee sau pentru o cauză nobilă. Mendebilul, aşa cum l-am cunoscut eu, avea, într-adevăr, ceva din arhetipul ăsta. Dar fundamental, cum sper că o să se vadă, el nu era nici pe departe vreun Cireşar sau vreun Nemecek din strada Pal. Acţiunile şi cuvintele sale, pe care mi le aduc aminte acum cu o limpezime de-a dreptul suspectă, după o scufundare de peste douăzeci de ani în ceţurile colorate ale subconştientului meu, nu aveau nimic copilăresc, ci păreau mai degrabă nişte fantezii extrem de atrăgătoare, care ne prindeau încetul cu încetul în mrejele lor.

Să scriu tot aici că l-am visat azi-noapte, i-am văzut distinct faţa, şi de aceea am putut să-i fac, cu cîteva pagini în urmă, acel mic portret destul de exact. Mă întreb dacă Mendebilul arăta într-adevăr aşa cum l-am văzut eu în vis. Mă obsedează [...]

Chiar de a două zi ne-am lăsat subjugaţi de farmecul Mendebilului. Dimineaţa n-am coborît deloc în şanţuri, deşi mireasma de pămînt ne trezea nostalgia, ci l-am înconjurat pe băiat şi l-am ascultat povestind. Ne povestea, ştiu acum, legendele Mesei Rotunde, cu Charlemagne şi Arthur, cu păgîni cumpliţi şi o sabie care purta un nume. Apoi ne-a povestit *Viteazul în piele de tigru,* dar la mijlocul povestirii s-a întrerupt şi a spus că locul nu e bun pentru spus istorii. Şanţurile murdare, movilele de pămînt, ţevile chituite, zicea el, nu-l lasă sa se concentreze. "Ştiu un loc mai bun", zise zîmbind, şi ne-a dus acolo. Acel loc era Scara Unu.

Spre ea ducea un coridor extrem de îngust şi întunecat, aflat între blocul nostru şi clădirea unui institut, aproape lipite între ele. Nu avuseserăm pînă atunci, în cele aproape două luni de and ne mutaserăm, curiozitatea să explorăm acel culoar lugubru. Urmîndu-l pe Mendebil, am străbătut în şir indian, zgîriindu-ne şi văruindu-ne de pereţi, cei vreo douăzeci de metri ai gangului, pînă am ieşit într-o semi-curte interioară înconjurată pe trei laturi de bloc şi institut, pe a patra aflîndu-se gardul de beton al morii, prin ochiurile căruia ieşeau crenguţe şi frunze de salcîm. Era o curte mică, asfaltată, foarte curată în comparaţie cu spatele blocului. Într-o parte se deschideau uşile de sticlă ale Scării Unu. În cealaltă se aflau nişte trepte înalte care se terminau sus cu o mică platformă cu balustrade de piatră şi care dădea spre o uşă zidită, a institutului. Această scară de piatră o numeam Podul. Lipit de gard se afla un cub de beton terminat printr-un fel de bazinet de metal, cu faţa de deasupra uşor scobită. Niciodată nu am ştiut la ce o fi servit. Noi numeam lucrul ăsta Tronul, în fine, a treia „neregularitate" a Scării Unu era marele transformator, cu ţevile lui curbe şi faţada sa de beton, pe care o ţin minte numai acoperită cu scrisul mare, colorat, al Mendebilului. Cred că transformatorul ăsta era stricat, pentru că a rămas acolo abandonat o grămadă de vreme.

Timp de vreo lună de zile acesta a fost locul nostru de joacă. Nu ne mai stătea mintea decît la poveştile Mendebilului, a căror continuare o aşteptam de pe o zi pe alta. Cînd nu avea chef să continue, jucam tenis cu piciorul, spuneam bancuri, vorbeam despre fotbal. El nu prea intra în discuţiile astea, şi noi găseam firească atitudinea lui. În scurtă vreme ne dăduserăm seama că puştiul, mai mic decît aproape noi toţi, ne depăşea cu mult dintr-un punct de vedere la care nici nu ne gîndiserăm pînă atunci. Acasă îi înnebuniserăm pe părinţi cu Mendebilul a făcut, Mendebilul a dres...

Cu timpul însă, de pe tronul lui de beton şi metal, băiatul a început să vorbească, printre poveşti şi parcă visînd, despre alte lucruri decît cavaleri şi săbii. Pur şi simplu întrerupea, uneori o povestire şi cu o voce schimbată, fermă si rigidă, imposibil de contrazis, spunea cîteva fraze pe care făceam un efort zadarnic să le pricepem. Aici vroiam să ajung. Mă întreb înfiorat cum a fost posibil să-mi amintesc nişte cuvinte pe care nu le puteam atunci înţelege şi pe care credeam că le uitam imediat ce erau rostite.

Unele dintre „teoriile" sale bizare contraziceau pe faţă ceea ce ne spuseseră părinţii sau-mai auziserăm şi noi pe la emisiunile de „popularizare ştiinţifică", *Roza vînturilor la* radio şi *Teleenciclopedia* la televizor. Dar Mendebilul le umplea de înţeles şi de farmec, nu ştiu cum, prin simpla sa prezenţă, prin voce şi gesturi, lăsînd la o parte că spusele lui, în sine, aveau ceva de altă lume. Cred că doar un fragment din tot ce am citit vreodată se poate compara în spirit cu ceea ce ne spunea atunci băiatul: descrierea tărîmului fericiţilor din *Fedon.* Doar ca să vă faceţi o idee, notez aici, numerotate, puţinele astfel de teorii pe care mi le mai amintesc, rostite de Mendebil în serile roşii ca flacăra sau în dimineţile albastre, cu ziduri galben-sclipitoare, de la Scara Unu:

l. În capul meu, sub bolta ţestei, se află un omuleţ care seamănă perfect cu mine: are aceleaşi trăsături, se îmbracă la fel. Ce face el, fac şi eu. Cînd el mănîncă, eu mănînc. Cînd el doarme şi visează, eu dorm şi visez exact aceleaşi vise. Cînd el mişcă mîna dreaptă, o mişc şi eu pe a mea. Pentru că el e păpuşarul meu. Dar bolta cerului nu e decît ţeasta unui copil uriaş, care şi el seamănă perfect cu mine: are aceleaşi trăsături, se îmbracă la fel. Ce fac eu, face şi el. Cînd eu mănînc, el mănîncă. Dacă eu dorm şi visez, el doarme şi visează acelaşi vis. Pentru ca el să mişte mîna dreaptă, este de-ajuns să mişc mîna dreaptă. Pentru

că eu sînt păpuşarul lui. Lumea din jur este la fel pentru mine şi pentru el. Şi pe păpuşarul meu şi pe păpuşa mea îi înconjoară cîte un Luţă şi Lumpă şi Mimi şi voi, toţi ceilalţi, şi care sînt la fel ca voi. Capacul ăsta de bere de jos există şi în lumea foarte, foarte mică a păpuşarului meu, şi în cea foarte, foarte mare a păpuşii mele. Pentru că totul e la fel. Dar în păpuşarul meu există alt păpuşar, care stă în ţeasta lui şi seamănă perfect cu mine, iar în el altul şi mai mic şi tot aşa, la nesfîrşit. Iar păpuşa mea mînuieşte o altă păpuşă, mult mai mare, în a cărei ţeastă trăieşte, şi care mînuieşte şi ea altă păpuşă, şi tot astfel la nesfîrşit. Lumea lor e la fel ca lumea noastră. Eu însumi nu ştiu care din acest şir sînt. În momentul în care vă povestesc acest lucru, un şir nesfîrşit de păpuşi şi păpuşari vorbesc în lumile lor unui şir nesfîrşit de copii, folosind aceleaşi cuvinte.

2. Pămîntul e un animal cu gîndire şi voinţă. Dar el are o voinţă mult mai mare decît a noastră, a celor care stăm lipiţi de el. Păsările şi fluturii au însă o voinţă mai puternică, de aceea pot să zboare. Noi înşine, dacă ne încordăm voinţa, devenim uşori ca aerul. (Mendebilul ne-a făcut şi o demonstraţie practică a acestei teorii. S-a aşezat pe vine în holul Scării Unu, cuprinzîndu-şi genunchii cu braţele, şi şi-a dat capul pe spate. Apoi a strîns pleoapele şi a început să se încordeze atît de tare, încît ne-am speriat. Faţa lui nu mai avea în acele momente nimic omenesc. Tremura cu buzele strînse şi obrajii literalmente umpluţi cu sînge, ca nişte saci brăzdaţi de vine albastre. După vreun minut, Marţiganul şi Vova l-au ridicat pînă la tavan cu cîte un singur deget, aşezaţi de-o parte şi de alta a lui. Ne-am jucat vreun sfert de oră suflînd dintr-o parte în alta ghemul viu care, în poziţie fetală, devenise uşor ca un balon.)

3. Femeile nu se împreunează niciodată cu bărbaţii. Ele poartă în pîntece o celulă. Cînd ating vîrsta potrivită, vor să nască. Atunci dau drumul la

treptele naşterii. Ele sînt acestea: din celulă iese un purice. Din purice, un gîndac. Din gîndac, o broscuţă. Din broscuţă, un şoarece. Din şoarece, un arici. Din arici, un iepure. Din iepure, o pisică. Din pisică, un cîine. Din cîine, o maimuţă. Din maimuţă, un om. Femeile se pot opri la orice treaptă. Unele femei nasc broscuţe, altele pisici. Dar cele mai multe îşi doresc copii. Ele ar putea să nască o fiinţă mult mai minunată decît un copil, pentru că treptele naşterii nu se termină cu omul. (Şi Mendebilul încheie: „Eu am văzut o astfel de fiinţă.")

4. Oamenii nu sînt toţi de un fel. Ei sînt de patru feluri: cei care nu s-au născut, cei care trăiesc, cei care au murit şi cei care nici nu s-au născut, nici nu trăiesc, nici nu au murit. Aceştia sînt stelele.(Acest foarte scurt cuvînt Mendebilul l-a rostit printre ultimele, chiar înaintea decăderii sale. Văd efectiv în faţa ochilor scena. Cred că era cam ora nouă seara şi ne aşteptam ca din moment în moment să ne auzim strigaţi din balcoane de părinţi. Abia ne mai vedeam lucirea ochilor în umbra serii. Deasupra morii cerul era ca indigoul. Foarte departe sticlea o steluţă roşie. Era cea de pe vîrful Casei Scînteii. Mendebilul parcă presimţea ceva, pentru că nu avusese niciodată atîta suferinţă şi dor şi nostalgie în voce ca atunci cînd a ridicat brusc mîna şi a întins arătătorul spre bucata de cer împestriţată de stele de peste coşurile morii.)

5. (Acest cuvînt l-a rostit după ce a ascultat o ceartă între Paul şi Nicuşor, care tocmai ieşiseră pe jos cu cîteva steguleţe roşii şi tricolore de hîrtie de la defilare. „Tata mi-a adus de la demonstraţie zece steguleţe", zicea Paul. „Tata mi-a adus cincizeci", zicea Nicuşor. „Ba mie mi-a adus tata cinci sute de steguleţe", zicea Paul. „Şi mie mi-a adus un milion de steguleţe", zicea Nicuşor. „Mie mi-a adus tata un miliard de steguleţe de la defilare", zicea Paul. „Dar mie mi-a adus un catralion de steguleţe", zicea Nicuşor. „Mie mi-a adus cinci milioane de

sute de catralioane de steguleţe", zicea Paul. „Ba mie mi-a adus tata un infinit de steguleţe", zicea Nicuşor. „Şi mie mi-a adus un milion de infinituri tata", zicea Paul. „Ba nu se poate, tata mi-a spus că numărul cel mai mare e un infinit. Nu există un număr mai mare.") Nu, nu există un singur infinit. Există un infinit de infinituri. Pe linia asta de zece centimetri există un infinit de puncte, dar pe aceasta, de un metru, trebuie să existe mai multe. Unui infinit oarecare eu îi zic Taur, pentru că am această punguţă la gît pe care este brodat un taur şi îmi închipui că în punguţă am un infinit,
un univers întreg în care sînt rnulte lumi ca a noastră. Dar ce e punguţa asta pe lîngă mine însumi, care sînt făcut dintr-un infinit de puncte? Nu e decît un infinit mai micuţ. Şi blocul ăsta e un infinit mai mare decît mine. În toată lumea nu există decît infinituri mai mari sau mai mici: scaunul e un infinit, garoafa e un infinit, creta asta e un infinit. Infinituri care se înghesuie unul în altul, care se mănîncă unul pe altul. Dar
există un infinit care cuprinde toate celelalte infinituri. Mi-l închipui ca pe o turmă nesfîrşită de tauri.

6. După moarte mergi pe un drum toarte lung, care urcă mereu. Mergi, mergi şi încetul cu încetul trăsăturile ţi se schimbă. Nasul şi urechile ţi se retrag în carnea feţei ca piciorușele unei scoici. Degetele ţi se retrag în carnea palmii, iar mîinile ţi se resorb în umeri. La fel, picioarele ţi se retrag în şolduri şi nu mai mergi, ci pluteşti de-a lungul unor pereţi de cărămidă roşie, pe care îţi laşi umbra ca un disc alungit. Eşti atît de rotund, încît devii translucid şi începi să vezi în toate părţile deodată. Cît sîntem vii, vedem doar ca prin crăpătura unei cutii de scrisori, dar după moarte vedem de jur împrejur, cu toată pielea. Plutind şi privind zidurile tot mai apropiate de cărămidă, dar dintr-o cărămidă roşie, cărnoasă, ajungem într-un loc rotund. Acolo, în mijloc, se află o celulă, căci

ne aflăm în pîntecul unei mame. Intrăm în celulă şi, pe măsură ce se desfăşoară treptele naşterii, privim prin ochii tuturor fiinţelor, ai puricelului, ai gîndacului, ai broscuţei, ai şoarecelui, ai ariciului, ai iepurelui, ai pisicii, ai cîinelui, ai maimuţei, ai omului, iar cu puţin noroc ajungem să privim prin ochii fiinţelor minunate care urmează după om. Un mort vă priveşte prin ochii mei.

7. (De fapt, al şaptelea punct nu este o „teorie", ci cîteva rînduri scrise de Mendebil cu litere mari, cu cretă de diferite culori, pe faţa netedă, uşor lăsată pe spate, de ciment, a transformatorului din colţul curţii interioare. Probabil că se trezise într-o dimineaţă mai devreme ca să le scrie, pentru că ne-am pomenit cu ele în coastă pe la mijlocul verii, cam la trei săptămîni după ce se mutase la noi în bloc Mendebilul. El nu ne-a zis nimic despre isprava asta. După ce s-a convins că toţi citiserăm rîndurile respective, s-a suit pe scaunul său de metal şi şi-a continuat povestirea de unde o lăsase cu o seară în urmă, căci ajunsese la „Poveştile popoarelor Asiei".)

SĂ NU RÎDEM DE LUMPĂ
SĂ NU CHINUIM ANIMALELE
SĂ NU NECĂJIM FETELE
SĂ NU JUCĂM VRĂJITROACA
SĂ NU NE MURDĂRIM
SĂ NU VORBIM URÎT
SĂ NU MINŢIM
SĂ NU NE PÎRÎM
SĂ NU NE CERTĂM
SĂ NU NE BATEM

(Din momentul în care le-am văzut, am simţit că trebuie să ţinem seama de aceste cuvinte, ba chiar că există ceva în noi care ne constrînge să nu ne abatem de la ele. Timp de vreo două-trei săptămîni nimănui nu i-a trecut măcar prin cap să facă vreunul dintre lucrurile interzise.)

Nu mai ţin minte - spun aşa pentru că......... dar cam toate erau la fel ,că nu ştiu cum altfel le-aş

putea numi în spiritul acestora de mai sus. Pe noi ne fascinau pentru că erau substanţă din substanţa copilului. Trebuia să-l fi auzit vorbind şi mai ales să-l fi văzut gesticulînd, trebuia să fi simţit farmecul şi spaima şi melancolia acelor seri. Parcă priveam un film ciudat, în culori stinse, de la cafeniu la cenuşiu şi la grena-ul morii şi verdele negru al frunzelor de salcîm. Nu mai spun că, întrerupîndu-se dintr-o povestire oarecare, cu arabi şi caravele, ne lăsa pregătiţi pentru revelaţie, învăluiţi în parfumul aspru al ficţiunii...

Aşa ne-am petrecut, adunaţi în jurul Mendebiului, o întreagă lună de vară. Nu făceam nimic fără să-l întrebăm, şi părinţii noştri, deşi se mirau ce curate ne sînt de la o vreme maieurile tetra şi bluziţele cu imprimeuri, nu prea vedeau cu ochi buni această dependenţă care devenea pe zi ce trecea un sevraj.

„Ce vă face, mamă, copilul ăsta, de v-a zăpăcit pe toţi?" Noi însă nu mai ştiam altceva decît *Viteazul în piele de tigru, Ruslan şi Ludmila, Tristan* şi alţi eroi din povestirile Mendebilului. Pînă şi fetiţele lăsau podul de piatră şi desenele alea încîlcite reprezentînd femei verzi cu picioare albastre şi case oranj şi se adunau în jurul tronului de beton şi fier. Începeau să suspine cînd poveştile se terminau trist. Nici Mona nu-i mai întorcea fundul Mendebilului, ba se uita la el cu mai puţină ură decît la oricine altcineva, cu ochii ei ca două fante verzi, Iolanda era cea mai apropiată de el şi îi vedeai destul de des schimbînd cîteva cuvinte. Ea avea funde uriaşe la cozi şi se adresa oricui, pînă şi păpuşilor sau pisicilor, cu „dragă". Odată se amuza să arunce cu boabe de agrişe într-un păianjen enorm, imobil în mijlocul plasei sale atîrnate între doi pomi. Încerca să-l nimerească cu boabele roşii şi, cînd ghemul acela negru de căngi şi picioare a luat-o la goană spre marginea pînzei, i-a strigat: „Stai, dragă, unde fugi?" Dar Mendebilul nu trecea niciodată peste o anumită rezervă în sporadicele

sale relaţii cu fetiţele, ceea ce era de fapt destul de mult, de vreme ce noi nu vorbeam deloc cu ele. Fireşte, mai jucam şi fotbal, mai aduceam şi şahul sau terenul de fotbal cu nasturi. Dar ele nu mai erau puncte centrale de interes, în acele momente, Mendebilul îl căuta pe băieţelul infirm şi aveau lungi discuţii împreună.

Acum vreo cinci-şase luni, prin februarie, fiind în ziua metodică, am dat o raită prin oraş. Tocmai ieşisem de la librăria Sadoveanu şi treceam pe lîngă Ciclop, cînd m-a fulgerat brusc în stomac o flacără violetă, o emoţie nostalgică, insuportabilă. Privisem în treacăt mica vitrină cu brichete de toate felurile şi trese militare de plastic, aflată în dreapta intrării mirosind a gudron a Ciclopului. Acea emoţie copleşitoare îmi fusese provocată de vederea uneia dintre brichetele obişnuite, dintre cele care se aruncă după ce se consumă gazul. Aceasta avea însă o culoare care mi-a adus cu forţa în memorie, ca o madlenă proustiană, o amintire din vremea despre care vă vorbesc. Bricheta era de un roz ciudat, spre vioriu, făcînd ape moi şi cărnoase şi semilune gălbui din cauza plasticului uşor vălurit. Exact aceeaşi culoare o avea cesuleţul meu de cincizeci de bani pe care mi-l cumpărasem în vara acelui an, primul an din cei douăzeci şi unu cîţi am locuit în blocul de pe Ştefan cel Mare.

Cît de distinct îmi aduc aminte de amiaza cînd prin culoarul care lega Scara Unu de restul blocului s-a strecurat insul în cămaşă roşie, cadrilată! Se strecura ca o rîmă printre cele două clădiri şi aproape s-a înţepenit în contoarul de gaze. În fine, ieşi la liman, răsuflînd ca după un urcuş greu şi ştergîndu-şi coatele văruite. Ne chemă la el şi începu să scoată ceva de prin buzunare. Oricît m-aş strădui acum, n-aş putea spune cum arăta la faţă. Văd pur şi simplu un balon alb. Dar în palmele lui deschise disting pînă în cele mai mici detalii pastilele galbene şi crem de *chewing-gum* învelite în celofan, avînd în pacheţel

şi cîte un mic desen în relief, cesuleţele de tablă aurie cu cureluşe de plastic multicolore, sfîrlezele la fel de pastelate, alcătuite dintr-o elice cu două pale, care glisa în jurul a două sîrme răsucite pînă zbura, rotindu-se, spre cer.

Stăteam toţi în jurul lui, întrebîndu-l cît costă fiecare obiect. Apoi ne-am împrăştiat fiecare la scara lui după bani. Cu cincizeci de bani mi-am cumpărat ceasul de care vă spuneam, care avea acea stranie cureluşă roz-violetă. Mendebilul a cumpărat şi el o elice colorată. După ce omul a plecat, l-a urmărit o vreme cu privirea cum se tîra prin crăpătura culoarului, iar apoi şi-a aplecat pleoapele, visător, spre elicea aflată la baza celor două sîrme poleite, răsucite una în jurul celeilalte. Privea oarecum neatent cele două aripioare de carton, cînd ele au început să se rotească singure, din ce în ce mai repede, în sus, pe sîrme, şi s-au ridicat în aer la peste un metru înălţime, rămînînd acolo, tot rotindu-se, cîteva minute. Băiatul privea elicea, gîndindu-se parcă la altceva.

Înainte de a pleca, acel ins în cămaşă roşie cadrilată ne mai arătase un lucru, îl ţinea în palme cu mare grijă, mîngîindu-l din cînd în cînd. Am strîns cercul în jurul lui şi am văzut că era vorba de un stilou negru. Pe o parte, în corpul său se afla o fereastră dreptunghiulară în cadrul căreia se putea vedea o femeie îmbrăcată într-un fel de costum de baie negru, alcătuit dintr-o singură bucată. Dacă ridicai stiloul cu peniţa în sus, ceea ce părea un tricou negru se dovedea un fel de lichid care cobora treptat, dezvelind întîi sînii femeii, apoi întreg corpul pînă o lăsa complet goală, aşa cum nu văzusem şi nici nu îmi imaginasem niciodată o femeie. „Asta e douăzeci şi cinci de lei, nu e de nasul vostru", încheiase bărbatul, rîzînd.

După ce se duseseră aproape toţi acasă, pe la nouă şi ceva seara, am mers cu Luci în spatele blocului şi ne-am suit în castanul bătrîn în scorbura căruia găsiserăm ascuţitorile. Am mai stat vreun

sfert de oră comentînd cele întîmplate - venirea negustorului de fleacuri - şi privind tot timpul, la lumina palidă a neonului din curtea morii, cesuleţele noastre de tablă aurie. Luci tocmai începuse încă una din poveştile lui cu cai îmbrăcaţi în fireturi, cînd l-am văzut pe Mendebil ieşind încet, sfios, din scara blocului şi înaintînd spre şanţurile de canalizare. Nu ne-a venit să credem cînd l-am văzut coborînd uşurel într-un canal. Era să cădem din pom de-atîta încordare. Căci Mendebilul se plimba de colo pînă colo prin labirintul murdar, făcînd gesturi ciudate, care nouă ne aminteau de Vrăjitroaca. La un moment dat a scos ceva din buzunarul de la piept al spielhosenului. Cînd s-a apropiat, am văzut că îşi pusese o mască înfiorătoare, pictată cu acuarele, mai primitivă, mai rînjită, mai ameninţătoare decît tot ce inventaserăm noi vreodată în materie de măşti pentru Vrăjitroaca. Abia pe la zece seara a ieşit din canal şi a intrat în scara blocului. (întrerup aici, pentru un moment, povestirea. Din loc în loc am simţit şi pînă acum nevoia de a ieşi la suprafaţa ei, ca să iau o gură de aer. Dar niciodată ca acum. Poate că am încercat să rezist prea mult cu capul scufundat, cu părul fluturînd, în apele groase ca gelatina ale acelei veri, iar acum mă usturǎ ochii de atîta aur şi atîtea reflexe. Dar cred că gîfîi şi din alt, mult mai adînc, motiv. Cred, vreau să spun, că nu mai sînt atît de sigur că vreau să citesc textul ăsta în cenaclu. E prea puţin literatură şi devine prea mult altceva. Scriu de peste două săptămîni şi încep să simt nevoia de a nota şi lucruri care nu ar avea ce căuta în „cronica" de care vorbeam înainte. Pur si simplu, văd cum actul de-a scrie începe să modifice ceva în mine .Cît nu scriu, şi la şcoală, şi în timpul meu liber, mă port ca un halucinat. Nu am putut să termin de corectat săptămîna asta tezele, pentru că brusc îmi erupeau pe luciul creierului imagini palide, imagini care mă chinuie şi cînd îi ascult pe elevi. Nu mai vorbesc de faptul

că în toată perioada asta am avut vise îngrozitoare, imposibil de povestit. Şi totul a culminat - sper să fi culminat - azi-noapte, cînd m-a trezit un zgomot puternic şi sacadat. Pe biroul de la picioarele patului, în întuneric, maşina de scris bătea singură. Automat m-am sculat, am aprins lumina şi m-am aplecat asupra foii pe care tamburul maşinii o plimba cu zgomot de taste şi clopoţei dintr-o parte într-alta. Am citit. Degetele nevăzute luaseră povestirea mea de la început. Ajunseseră la visul cu borcanul de sticlă şi tocmai scriau fraza: „Cînd am privit din nou, am observat că în peretele borcanului, care scînteia nebuneşte, apăruseră contururile subţiri ale unei uşi." Citind, am simţit teroarea sărată a împlinirii unei profeţii. Ea a crescut brusc, tinzînd spre infinit, o dată cu un ţiuit galben- auriu, insuportabil, în tîmple. Simţeam că mi se dizolvă ţeasta în flăcările groazei. În noaptea uşor albăstrie, spre dimineaţă, nu am fost sigur că n-am trecut în alt vis .Deci, dacă voi continua să scriu azi, o voi face dintr-un impuls interior şi doar pentru mine.)

După vizita acelui negustor de jucărele, armonia din gaşca noastră s-a dus, încet-încet, pe apa sîmbetei. Mimi, Lumpă, Luţă şi Maţaganul mai ascultau doar cu o ureche poveştile Mendebilului, care şi el, cum am observat curînd, începuse să-şi neglijeze auditoriul. Stătea mai departe pe tronul său de beton, dar nu mai povestea lucruri noi, ci o luase de la capăt cu cavalerii Mesei Rotunde. De multe ori se oprea, incapabil minute întregi să-şi amintească vreun cuvînt. Atunci îşi aţintea privirile goale pe zidul orb al blocului, iar în tăcerea penibilă se auzea doar huruitul maşinilor care descărcau grîu în curtea morii. Cred însă că doar eu şi cu Luci simţeam cu adevărat că se petrece ceva. Iar apoi, în fiecare după-amiază, în patul meu de tortură, priveam norii încremeniţi şi scînteietori şi mă gîndeam numai la ce văzusem în noaptea aceea: Mendebilul rătăcind şi vrăjind, cu

masca de carton peste faţa lui pură, prin mizeria canalelor întortocheate, fetide...

Vara era pe sfîrşite, sau poate veniseră chiar primele zile din septembrie,(căci părinţii mei se agitaseră mult să-mi cumpere ghiozdanul şi rechizitele pentru primul an de şcoală). După ce o seară întreagă ne vorbise, din nou, despre Ruslan şi Ludmila, Mendebilul rostise acele cuvinte care mi-au rămas atît de dragi: „Oamenii sînt de patru feluri: cei care nu s-au născut, cei care trăiesc, cei care au murit şi cei care nici nu s-au născut, nici nu trăiesc, nici nu au murit. Aceştia sînt stelele." Urmase gestul acela, ruperea aceea spre stelele de deasupra foişoarelor morii. Mergînd spre casă, în tunelul îngust, l-am întrebat de ce a spus acele cuvinte. A tăcut pînă am ajuns în spatele blocului şi acolo, privind canalele, mi-a spus că nu ştie nici el. M-a rugat să-i fac o vizită acasă a doua zi, pentru că mama lui nu avea idee ce să-i cumpere pentru şcoală şi voia să mă întrebe ce îmi cumpăraseră ai mei.

M-am dus la el pe la nouă dimineaţa. Mama lui era îmbrăcată într-un capot purpuriu şi era ameţitor de înaltă. Dar vorbea la fel ca mama mea şi ca toate celelalte. Ne-a adus o farfurie cu plăcintă cu mere şi ne-a lăsat să „ne jucăm", cum spunea ea, în camera lui Ionel, sau Vasilică, sau poate George, nu ştiu cum îi zicea ea Mendebilului. În cameră erau surprinzător de multe jucării, cele mai multe demontate. Nu ai fi găsit o maşinuţă întreagă. Dintr-o salvare rămăsese numai caroseria, pe cînd motoraşul cu roţi dinţate şi volant zăcea într-alt colţ al camerei. O broască de tablă era desfăcută în două şi, ca un maţ lucitor, arcul ieşise din locaşul său. O puşcă fără trăgaci era azvîrlită sub scăunelul cu spătar roz, lăcuit. Pe rafturi se aflau şi cărţi, dar nu cîte crezusem, cele mai multe subţirele şi cu litere uriaşe, ca pentru şcolarii mici.

Nu mai ştiu ce-am vorbit, dar mă grăbesc să ajung la esenţial. Cînd Mendebilul a ieşit pentru

cîteva minute din cameră, am tras afară nişte cărţi din mica bibliotecă şi am văzut ceva căzînd de pe policioara de furnir. Cred că nici cînd l-am văzut pe Mendebil în şanţurile de canalizare nu am fost aşa de uimit: după cărţi fusese ascuns stiloul negru cu femeia îmbrăcată-dezbrăcată. L-am pus la loc şi, cum a intrat băiatul în cameră, m-am grăbit să-i spun că trebuie să plec. Pe cînd îmi strîngeam cataramele de la sandale, în hol, căci mama lui mă rugase să mă descalţ cînd am intrat, i-am mai privit o dată, mamă şi fiu, în cadrul uşii, el ţinînd-o tandru după mijloc, iar ea imensă, ceţoasă, în capotul de satin roşu, apăsîndu-i o mînă pe umăr. Zîmbeau amîndoi cu acelaşi zîmbet, care putea să însemne atîtea lucruri, de la viclenie la ironie sau, pur şi simplu, blîndeţe. Amîndoi aveau pleoapele complet lipite de gene şi tivite delicat cu negru. Am plecat foarte tulburat.

Afară m-am întîlnit cu Luci şi i-arri_povestit ce văzusem. Nu puteam pricepe cînd cumpărase Mendebilul stiloul- pornografic. În cele trei-patru zile cîte trecuseră de cînd îl văzusem prima dată, negustorul nu se mai arătase pe la blocul nostru. Nu, nu ştiu nici acum în ce fel făcuse Mendebilul rost de stilou. Doamne, dacă aş fi în stare acum să scriu, să descriu imaginea care stăruie, vie şi dureroasă, în memoria mea! Poate că astfel aş scăpa de ea, dar, oricît m-ar chinui, vreau oare să scap? Sau vreau doar s-o văd din ce în ce mai bine, s-o văd şi s-o revăd în fiecare secundă a vieţii mele? Abia acum ajung, nu ştiu dacă pregătit sau negregătit la marea scenă a „cronicii" de faţă. Nu-mi pasă că ar putea să pară neverosimilă. Scriu doar pentru mine, iar eu am văzut-o cu adevărat. Scena aceasta mă înfioară şi acum, încît poate că ea este oul translucid pe care l-am clocit fără să ştiu douăzeci şi unu de ani. Ce pui monstruos ar putea ieşi din el! Dar nu vreau să mă mai gîndesc. Tot ce vreau acum este să am puterea să descriu „realist" această scenă, deşi mi se pare aproape cu

neputinţă. Mendebilul parcă înnebunise. Cel puţin asta era părerea celor mai mulţi din gaşca noastră, care nu îşi puteau explica momentele din ce în ce mai lungi de aiureală penibilă, de hoinăreală dezorientată a băiatului în spielhosen galben de-a lungul pereţilor murdari ai Scării Unu. Abia dacă mai începea cîte o poveste asiatică, *Ceaşca de lemn şi ceaşca de lut* sau *Duhul din sticlă,* dar le lăsa şi pe acelea neterminate. Se uita cîte o oră întreagă, pierdut, la desenele fistichii ale fetiţelor, şi chiar intra cu ele în vorbă. Locul de „consilier intim" şi de confesor (aşa cum bănuiam noi) pe care îl avusese pe lîngă Mendebil băiatul infirm, cu gheata lui ortopedică nichelată, fusese luat de Iolanda, cea cu funde uriaşe. Mendebilul vorbea des cu ea, descriind curbe ciudate prin aer cu mîinile lui atît de expresive; în seara dinaintea zilei care avea să-i aducă definitiv prăbuşirea, Mendebilul, cu Iolanda la picioarele lui şi înconjurat de noi toţi, ne spusese cea mai frumoasă poveste pe care o auzisem vreodată. A fost ca o hipnoză colectivă, pentru că am stat pînă la zece noaptea, pînă nu ne-am mai văzut feţele, pînă cînd tot ce mai rămăsese din lume era pătratul de cer albastru închis de deasupra noastră, străbătut de pulberea de stele a Căii Lactee. Era povestea *Celor unsprezece lebede,* şi vocea copilului suia, cobora, se rotea, înnebunindu-ne de tristeţe. Copila mută, împletind straie de urzici pentru fraţii ei deveniţi păsări regale, zborul acestora peste marea cea verde, o aripă de lebădă -toate acestea .....Foarte multă vreme, Mendebilul parcă zîmbea . Cînd a terminat povestea, în liniştea nopţii se auzeau vuind tramvaiele care treceau pe Ştefan cel Mare.

A doua zi a fost ultima zi. În dimineaţa rece m-am întîlnit cu Luci şi Sandu, prietenii mei, şi ne-am suit în castan. Copacul făcuse fructe mari şi ţepoase. Am dezghiocat toată dimineţa castanele lucioase. Sandu a găsit atunci, şi îmi amintesc ţipătul lui de surpriză, sub o coajă verde cu ţepi, un

cristal mare şi greu, sclipitor. Era ca un ou de sticlă prin care lumina trecea lin. Cînd un castan face asemenea fructe, m-am gîndit atunci, nu e bine.

Pe la douăsprezece, cum la Scara Unu Mendebilul nu apărea şi totul părea să lîncezească, ne-am gîndit la un joc vechi, dinainte de Vrăjitroacă, numit Exploratorii. La jumătatea blocului se afla o uşă de tablă nituită, vopsită în cenuşiu. Pe acolo era intrarea în măruntaiele subsolului. Am deschis uşa cu grijă, ca să nu scîrţîie, şi am început să coborîm treptele de metal ale scăriţei în spirală, ferindu-ne să ne atingem de pereţii unşi cu păcură şi plini de panouri electrice. Se făcea din ce în ce mai întuneric pe măsură ce coboram pe scăriţă.

Am ajuns într-o sală lungă şi îngustă, mirosind a chit şi a cînepă îmbibată de rugină, unde se vedea o măţărie încîlcită de ţevi de diferite mărimi, ieşind din pereţi, cotind rotund pe după colţuri, pline de robinete şi manometre. Pe jos, cimentul umed pîlpîia stins sub lumina strecurată printr-un gemuleţ zăbrelit, aflat foarte sus, aproape de tavan. Priveam fascinaţi ţevile. Unele erau mai groase decît trupul nostru, altele subţiri cît degetul şi nesfîrşit de lungi. Am străbătut în tăcere sala ţevilor şi am deschis altă uşă de metal, care dădea în sala cazanelor. *Zecile* de ţevi străbătuseră peretele şi se înfundau acum în nişte enorme pîntece de metal stacojiu, încercuite de nituri mari cît pumnul. Păreau nişte porci de metal zăcînd pe postamente de ciment. Din loc în loc, clipeau ameninţător din manometrele cu cifre negre şi acoperite cu sticlă verzuie. Ne simţeam ca într-un templu cu zeităţi puternice şi de neînţeles. După ce am trecut printre monştrii pîntecoşi, ne-am apropiat în vîrful degetelor, de ultima cămăruţă, cea mai adînc ascunsă în burta blocului, camera fochistului. Uşa dintre sala cazanelor şi această odăiţă era tot de tablă, dar avea un gemuleţ prin care, săltîndu-ne pe vîrfuri, am putut privi

înăuntru. Am îngheţat. Camera era străbătută în diagonală de o rază lată de lumină, venită de foarte sus, de la un geam zăbrelit. Raza răspîndea şi în jur un abur luminos, aşa încît am putut vedea ceea ce n-am fi vrut să vedem niciodată; în camera goală, cel mult de trei pe trei, stăteau faţă în faţă doi copii complet dezbrăcaţi. Raza se filtra în părul băiatului şi desena fin pe ciment gleznele şi tălpile fetiţei. Copiii erau neasemuit de frumoşi. Păreau foarte blonzi în lumina aurie, în părul băiatului ardeau cîrlionţi aurii şi roşcaţi, iar faţa îi părea luminată de ochii tiviţi cu pieliţă neagră. Şanţul de sub nări se desena mai adînc ca niciodată. Buzele erau strînse şi însufleţite de un zîmbet ciudat, inexplicabil. Tot corpul său îngust, cu muşchii abia reliefaţi de cîte o linie galbenă, cu coastele fine, uşor vizibile, cu picioarele subţiri şi ferme, părea o schiţă delicată şi tulburătoare. Mai scundă, cu cozile prinse în fundele de satin alb, cu viţele bretonului răsucindu-i-se pe frunte, zîmbind cumva încurcată, cum am văzut mai tîrziu zîmbind toate femeile rămase goale , Iolanda îl privea în ochi. Corpul ei îl văd aievea în faţa ochilor şi acum, cînd scriu. Era fin şi alb, cu bănuţii sînilor arămii, cu sexul doar ca o liniuţă schiţată între pulpe. Aproape nici o altă diferenţă nu era de observat, între cele două trupuri de copii. Jos, pe ciment, erau aşezate într-o ciudată ordine hainele lor. I-am văzut cum se priveau, fără nici un sentiment care ar putea fi definit, pentru că feţele lor aveau expresii neomeneşti. Expresii de statui... şi nici de statui. Cînd fetiţa a ridicat un braţ şi l-a atins pe băiat cu vîrful degetelor pe umăr, Sandu s-a smuls de la geam şi a luat-o la fugă înapoi, prin sala cazanelor. Am fugit şi noi, eu şi Luci, îngroziţi. Tremur şi acum, suspin şi acum, cînd îmi amintesc scena aceea din camera fochistului. Aud şi acum, spărgîndu-mi urechile, ţipătul de spaimă al Iolandei la auzul tropăitului nostru, ţipăt care

ne-a urmărit, reverberînd printre cazane şi ţevi, pînă afară.

Nu ne-am oprit decît la Scara Unu, pustie la ora aceea. Nu ne puteam privi, nu puteam face nimic. Luci tremura ca un apucat, a făcut şi febră în zilele următoare. La prînz ne-am dus acasă, iar în timpul somnului de după-amiază, cu capul sub cearceafuri, am delirat pînă seara. Nu vedeam decît cele două trupuri fragile înfruntîndu-se în singurătatea camerei fochistului. Nu înţelegeam nimic. De ce se schimbase Mendebilul atît de brusc, atît de total, după venirea negustorului de nimicuri? Dar nici să îmi pun întrebări nu mai reuşeam. Sandu însă reacţionase altfel. Era indignat, plin de furie.

Seara, la Scara Unu, cînd s-a adunat toată vechea gaşcă, le-a povestit totul, mai punînd şi de la el, iar din povestea lui reieşea că Mendebilul ne prostise pe toţi cu tîmpeniile lui, dar că acum şi-a dat arama pe faţă. Vova şi cu frati-su s-au repezit la transformator şi au şters cu palmele frazele colorate pe care le scrisese Mendebilul cu cretă şi care fuseseră de atunci întărite de mai multe ori de cîte unul din noi. Mimi triumfa: se căţărase pe tronul Mendebilului şi conducea de acolo, mare, burtos şi negru, disputa despre cum trebuie pedepsit Mendebilul. Bineînţeles că nu-l putea duce mintea dincolo de „să-l caftim". Marţaganul propuse să-i tragem o Vrăjitroacă, pînă una-alta, că nu mai jucasem de mult. Aşa că ne-am repezit în spatele blocului şi am coborît iar în şanţurile murdare, respirînd iar dragul nostru miros de pămînt şi rîme şi pupe lăptoase, dar mai ales mirosul pătrunzător al fricii.

Ne-am pus iar măştile de carton pe feţe, transformîndu-ne în diavoli şi monştri, şi uriaşi, şi balauri, şi sălbatici, şi am început să ne fugărim prin canalele întortocheate. Pe la opt seara a apărut Mendebilul. Nu ne-a venit să credem cînd l-am văzut apropiindu-se de marginea şanţurilor.

Crezusem că va sta cel puţin o săptămînă închis în casă, iar faptul că mai îndrăznea să dea ochii cu noi ni se părea de un tupeu nemaipomenit. Am lăsat baltă jocul şi, de acolo, de jos, îl priveam rînjind. El vru să ne spună ceva, dar Paul luă un bulgăre de pămînt şi, aruncînd înspre el, îl lovi destul de tare în picior. Jean făcu la fel, şi Mendebilul o luă la fugă spre Scara Unu, sub o ploaie de bulgări. Ne-am repezit după el, cu măştile pe faţă, urlînd. Ne umpluserăm buzunarele de bulgări. Ieşind din culoarul îngust, ne-am oprit în mijlocul curţii interioare. De acolo nu avea cum să ne scape. Nu l-am descoperit de la început, dar pînă la urmă l-am zărit ascuns după balustrada Podului, adică pe mica platformă care ducea spre o uşă zidită. Era ghemuit în întuneric. Urlînd, am început din nou să aruncăm cu bulgări în el, dar Mendebilul urla parcă mai tare decît toţi şi se bătea ca un diavol. Purta peste faţă, atunci am văzut, la lumina neonului din curtea morii, masca lui oribilă, pictată cu acuarele, şi arunca înapoi în noi bulgării care-l loveau din toate părţile. Era mai sus şi bine apărat de cele două balustrade, pe cînd noi eram în teren deschis, aşa că s-a putut apăra multă vreme, o oră întreagă, pînă cînd un bulgăre l-a lovit cu putere în cap. Atunci l-am văzut în penumbră lăsîndu-se încet la pămînt, arcuindu-se în ceafă şi călcîie şi începînd să se zbată cu o forţă înspăimîntătoare. Ne-am apropiat de el, dar părea să nu ne vadă. Din ochi i se prelingeau pur şi simplu şuvoaie de lacrimi. Gemea şi răcnea scurt, din cînd în cînd, printre spasme care îi contorsionau corpul în poziţii imposibile. Ne-am speriat atît de tare, încît Luţă s-a dus la Scara Trei şi a sunat la uşa Mendebilului. Ascunşi în Scara Unu, am văzut-o pe femeia în roşu venind în fugă şi luîndu-l în braţe pe copilul chinuit de spasme. Abia a reuşit să-l strecoare prin culoarul îngust care ducea spre celelalte scări.

Aşa s-a cam terminat totul. Pe Mendebil l-a trimis maică-sa la bunici sau la vreun internat sau în altă parte, căci nu l-am mai văzut niciodată. De a doua zi a început să plouă mărunt şi îngheţat, pînă ce tot spatele blocului s-a transformat într-o mocirlă unde nu mai era chip să te joci. După vreo săptămînă am început şcoala şi pînă în vară gaşca s-a cam destrămat. Au urmat mai mult de douăzeci de ani anonimi. Am făcut liceul , armata şi facultatea şi iată-mă belfer. De acum trei luni însă de la visul cu borcanul de hamsteri, sînt cu totul alt om. Nu mai pot. Am noapte de noapte coşmaruri pe care nici nu mai îndrăznesc să le transcriu în caietele de vise. Simt că se apropie ceva, simt un miros de gheaţă otrăvită care îmi înfioară porii pielii. Plîng uneori, după-amiezele, fără lacrimi, nervos, cu sentimentul dizolvării iminente. O astfel de criză de plîns disperat am avut după ce am descris, ieri, scena din camera fochistului. Ce va fi acum, că am terminat povestea asta, care mi-a răsărit în memorie atît de miraculos? Am să încep să umblu pe străzi, să intru în restaurante şi magazine, să tulbur liniştea în cinematografe povestind în gura mare despre Mendebil? Pentru că simt că nu am spus totul, pentru că nu mă pot stăpîni să nu urlu în gura mare acest adevăr numai şi numai al meu, pentru că nu mai pot, nu mai pot stăpîni această mare durere, nu mai pot... Da, nu am să le citesc la cenaclu, căci foile astea nu sînt literatură, ele sînt o groaznică profeţie, am să le iau să le citesc în viscol, pe străzi, la lumina vitrinelor şi în tramvaie, şi voi găsi oameni care vor înţelege şi care mă vor urma şi vom scotoci prin tot oraşul şi-l vom găsi pînă la urmă pe Mendebil şi vom şti că *el este* şi-l vom înţelege şi vom plînge şi vom cînta, şi el, acoperit de-o blană de raze, aruncînd fulgere albastre, va ridica braţele şi se va înălţa, luminînd oraşul ca ziua, pînă la stele şi dincolo de stele, iar noi vom rămîne ca de cenuşă albă, mai puri, mai puri... ah, nu mai pot...

***

Am dat azi-dimineaţă, pe cînd căutam scotchul ca să lipesc o copertă, de aceste pagini bătute la maşină, care, după cum arată, pare veche de peste doi ani. Erau pe şifonier, sub nişte vaze caşerate. Le-am citit şi nu mă pot stăpîni să nu scriu chiar în continuarea lor cît de surprins am fost. Nu există nici un dubiu, ele au fost scrise la Erika mea şi se referă la o perioadă din copilăria mea. Sigur, recunosc unele date din această „cronică". Am stat în blocul din şoseaua Ştefan cel Mare. Moara, Scara Unu, toate decorurile sînt reale şi există dar blocul n-a avut niciodată cazane de încălzire la subsol. Copiii sînt reali, chiar numele lor le ţin minte, pe unii îi văd şi azi, dar toată povestea cu Mendebilul mi se pare absurdă. Nu a existat un copil atît de savant la noi în bloc. Vova Smirnoff e acum inginer, Lumpă e picolo la Athenee Palace, îl tot văd pe-acolo. Marţaganul e şi el ceva pe undeva, Sandu e tot inginer, iar Nicuşor e amicul meu, Nicolae Iliescu. Dar unde e Mendebilul? De unde naiba a apărut povestea asta? Aş vrea să recitesc textul, dar mărturisesc că mi-e frică. Are în el ceva nefast. Nu mă hotărăsc ce să fac cu textul ăsta. Nu vreau să-l arunc, dar nici nu vreau să mai dau de el. Să-l pun undeva bine, undeva unde să poată sta o veşnicie fără primejdia de-a fi aruncat cu vreun ziar sau alte hîrtii, căci nevastă-mea este meşteră la aşa ceva...

GEMENII

Bărbieritul îi luă mai mult timp decît crezuse. Se mai răsese cîndva la subţiori, iar de vreo două

săptămîni, adică de atunci, își mai răsese de cîteva ori și barba, dar acum era altceva: acum nu avea voie să se taie cu nici un preț. De aceea, ținînd aparatul Gilette, cu mînerul alb-gălbui ca fildeșul, cu o stîngăcie pedantă, își trecea lama peste obrazul săpunit hiperabundent, lăsînd pîrtii timide de piele ușor înroșită, pe care nu prea multele fire de păr secționate de la rădăcină iradiau, puncte minuscule, o culoare verzuie. Imediat, acele pîrtii se umpleau de apa care șiroia din părul umed. Se privea în oglinda mîncată de umezeală de la baie, în care se mai vedea un perete muced, vopsit, prin cine știe ce capriciu de gust, în albastru ultramarin, culoare de ulei. Se mai vedea și closetul, spart într-un loc și lipit grosolan cu ipsos. Folosise drept cremă de ras pasta parfumată, albăstruie, dintr-un spray unguresc, unul dintre cele două-trei tuburi policrome de pe policioara de sticlă murdară de sub oglindă, pe care se mai aflau și cîteva lame de ras uzate, aruncate într-o băltoacă și care ruginiseră, lipindu-se între ele. Apa de pe bărbie, tulbure de cremă de ras, începu să-i șiroiască pe gît și pe piept, rece ca gheața, își privi pieptul în oglindă cu amuzament. Dacă ar fi venit acum cineva acasă, putea să iasă în întîmpinarea lui sau a ei așa cum se găsea, în blugi și cu pieptul gol, nu era nici o rușine. Pe cînd altădată...

Se amuză cîtăva vreme gîndindu-se ce ar fi fost altădată, fără să înceteze să-și tragă aparatul de ras încet, cu ochii în patru, peste fiecare porțiune de piele care se întindea, acoperind oasele prelungi ale fălcilor. Coti apoi sub bărbie și începu să ia, dîră lîngă dîră, crema de pînă la mărul lui Adam. Nici cea mai mică urmă de păr nu trebuia să-i mai rămînă pe față. Becul electric îi obosea ochii, astfel că uneori contururile din oglindă le vedea însoțite de dîre mov sau liliachii scînteietoare. Își șterse cu un prosop apa de pe piept și pîntece, care îi făcuse pielea de găină. Pe ușă, umflat și înnegrit de umezeală, se afla un abțibild înfățișînd un profil

trandafiriu de femeie cu nişte plete umflate hiperbolic şi împărţite în şuviţe mergînd în degrade: un roşu sîngeriu, urmat de roşuri mai diluate, dînd impresia unor vopsele acrilice. Imediat sub bustul cambrat al femeii scria cu litere subţiri CRISAN SHAMPOON. Barba era gata. Mai rămînea mustaţa, o chestiune mai complicată, pentru că firele ei erau lungi, de vreo doi centimetri, şi destul de dese.

Purtase mustaţă nenorocitul, se gîndi cu ciudă, şi îi trase un „aia mă-sii" şuierat. Asta îi lipsea! Apăsă din nou pe capul sprayului, umplîndu-şi degetele mîinii stîngi cu spuma groasă şi parfumată, şi îşi năclăi bine buza superioară cu ea. Simţea cum firele se moaie ca picioarele păianjenilor căzuţi în apă. Nu era, de fapt, aşa greu. Doar că trebuia să clătească mai des aparatul de ras, agitîndu-l în coloana linsă de apă care curgea din ţeava îndoită a chiuvetei. Apa era atît de tăcută şi decisă în căderea ei, încît aveai senzaţia că nici nu curge, că e doar o coloană de sticlă încremenită între orificiul ţevii şi fundul chiuvetei, acoperit de spumă şi fire de păr. Se contemplă în oglindă după ce îşi răsese doar o jumătate de mustaţă, începu să rîdă. Apoi, brusc, începu să plîngă violent, în hohote isterice, sprijinindu-şi fruntea de marginea rece a chiuvetei.

Cu ochii încă uzi de lacrimi, îşi rase şi jumătatea cealaltă de mustaţă, apoi se spălă îndelung pe întreaga faţă. Din păcate, apa caldă era oprită. Se şterse, frecîndu-se bine pe faţă cu prosopul aspru, portocaliu, şi se privi încă o dată în oglindă. Doamne, cum o s-o scoată la capăt? Fără pilozitate, faţa aceea prelungă părea şi mai bărbătoasă, mai greu de disciplinat, înainte să spele aparatul trase cu el „pe uscat" de cîteva ori de-a lungul sternului, sacrificînd păienjenişul timid de păr care se cuibărise acolo. Lama scîrţîi de data aceasta îngrozitor, de parcă ar fi vrut să protesteze. Se înfiora, îşi întinse pe faţă spuma uşoară a *after*

shave-ului şi, rotind micul buşon de metal de la capătul aparatului de ras, aripioarele acestuia se deschiseră ca un pod mobil şi lăsară la vedere lama strălucitoare. Spălă bine şi lama şi aparatul, ţinînd seama de indicaţia *Do not wipe blade.* Se uită puţin la lamă. Cît de nefamiliar îi fusese pînă nu demult acest obiect! O curbă uşor între degete. Scria pe ea „London Bridge" şi părea că trăieşte o viaţă proprie şi foarte intensă. Dintr-un imbold neînţeles, sărută lama, apoi şi-o lipi de obraz şi în ochi îi veniră din nou lacrimi. O puse iarăşi în aparat şi ieşi din baie.

Nu era nimeni în apartament, uşile date de perete deschideau spre camere şi holuri perspective sinistre. Paturile nu erau strînse în dormitoare şi era ceva indecent în încîlcirea de cearceafuri gălbui şi pături pe sub care se vedeau fîşii din tapiţeria înflorată a canapelelor .Pe uriaşa fereastră, cît tot peretele, din camera de la stradă, se vedea cerul de vară, înţesat de zdrenţele de flacără ale norilor, care căpătau formele, şablonizate în dezordinea lor, din picturile renascentiste. Dacă ai fi deschis unul dintre cele trei mari panouri transparente şi ai fi scos capul pe fereastră, ai fi zărit, la douăzeci de metri dedesubt, cufundată într-o lumină roşu-portocalie, şoseaua Ştefan cel Mare, părînd în realismul ei detaliat şi totuşi transfigurat, trădat întru cîtva de filtrele color, o ilustraţie dintr-o revistă americană. Spre stînga, şoseaua, prelungindu-se cu Mihai Bravu, se curba spre Vitan, iar spre dreapta se ascuţea ca un vîrf de săgeată, înfigîndu-se direct în marele soare care scăpata la doar doi-trei centimetri de orizont. Camera însăşi, ca un parazit cubic şi halucinat, sugea în dungi late, pe pereţi, sîngele de afară.

Intră în cameră. Cum naiba reuşise să-şi ude blugii în aşa hal? I se lipeau, pur şi simplu, de glezne, îi scoase şi, doar în chiloţi, se aşeză pe un scaun în faţa oglinzii de la toaletă. Zîmbi, căci ştia în amănunt ce conţineau sertarele toaletei şi ştia că

avusese norocul nesperat ca el să aibă o soră. Deschise primul sertar şi în cameră se răspîndi un miros de pudre şi alifii. Scoase deocamdată trusa chinezească de farduri care cuprindea, în cutia plată, sub un strat de burete, acum mînji cu albăstrui şi pembe, o coloană de rujuri de diferite nuanţe, rujuri îmbinate unele în altele, cîteva ovaluri cu fard de pleoape, dispuse simetric, acum unele aproape consumate iar altele neatinse, un beţişor de plastic avînd la capăt o bucăţică de burete murdărit cu vernil, un oval mare cu pudră roz, o periuţă neagră şi unsuroasă de rimel , un creion dermatograf ieftin, care nu făcea parte din trusă şi din cauza căruia cutia nu se închidea cum trebuie şi, cine ştie de ce, cîteva mici garnituri de cauciuc. Mai scoase două sticluţe tronconice de ojă de unghii, una cu un lichid vîscos *de* culoare stacojie, iar alta cu un lichid sidefiu, alb scînteietor. Le aşeză pe macrameurile de pe toaletă. Găsi şi o pensetă de sprîncene.

În sertarul al doilea se mai afla o sticluţă de ojă cu mici bobite aurii în lichidul alb (ce ţigănie, se gîndi) şi vreo trei rujuri, dintre care unul bun, Dior, îl ochi numaidecît, gîndindu-se instinctiv că era chiar nuanţa pe care *o* folosea. Dar îşi dădu imediat seama de absurditatea acestui gînd. Mai găsi în fundul sertarului o pudrieră cochetă, franţuzească, o cutie de plastic pe care erau gravaţi nişte trandafiri, cu *o* linie sinuoasă, aurie.

O deschise, amintindu-şi că se găsise în comerţ la noi. Se privi în oglinjoară strîmbîndu-se. Nu se mai obişnuia odată! Cutia nu avea decît două pătrăţele, unul vernil , celălalt rozaliu, ceea ce devenea interesant. Totuşi puţin, fir-ar să fie. Din ciurucurile astea trebuia să improvizeze, cum-necum, un *make-up* onorabil. Deschise una din uşiţele laterale ale toaletei, îi veni greu să suporte mirosul de parfum prost, dulceag, de-al nostru (măcar nu e bulgăresc...) care emana din cele vreo şapte-opt sticluţe de diferite forme, înghesuite în

mica încăpere de placaj. Una dintre ele, culmea kitschului, avea un fel de armătură de metal auriu. Alta avea un dop mai mare decît ea, ca o tombateră fanariotă. Dar printre ele, asemenea unei regine în surghiun, se afla, prin cine ştie ce miracol (cine i-o fi dat-o?), şi o superbă sticluţă de Emotion. O luă în mînă cu dragoste, scoţînd-o din nesuferita companie, îi deşurubă capacul şi apăsă uşor pe pulverizator, deasupra dosului palmei stîngi. Îşi mirosi cu voluptate pielea astfel înnobilată. Aşa da, se gîndi, şi chiar spuse cu voce tare:

„OK." Îl puse pe toaletă şi trînti uşiţa peste celelalte parfumuri. În spatele uşiţei din dreapta se aflau unele peste altele cîteva casete AGFA şi microfonul cu şnurul răsucit în jurul lui. Asta era. Nu avea de ce să dispere, deşi nu era nici cine ştie ce motiv de satisfacţie. Cu hainele va fi mai complicat.

Începu prin a-şi smulge cu voluptate sprîncenele. Fiecare pişcătură dureroasă îi producea o bucurie nostalgică. Piguli la ele jumătate de oră şi nu se lăsă pînă nu obţinu (din coadă de cîine, îşi zise) două arcuri perfecte, subţiri, care dădeau feţei masculine tristeţea insuportabilă a arlechinilor. Îşi fardă pleoapele cu acel roz deschis abia o părere, şi îşi rimelă pentru contrast genele, din fericire neobişnuit de lungi pentru un bărbat. Se privi în oglindă. Nu era rău. Îşi rujă buzele, destul de pale şi ele, mînuind tubuleţul Dior cu dexteritate, şi apoi îşi frecă buzele una de alta pînă ce rujul, pasta aceea parfumată şi cu gust uşor spirtos, se întinse uniform, încercase să corecteze cu ocazia asta expresia amară a gurii lui. Dar amăreala asta rămînea, plutind de fapt undeva deasupra trăsăturilor sale, fără mare legătură cu ele. Obrazul lui arăta acum cadaveric, ochii prelungiţi cu negru scânteietor i se întinseseră parcă pe toată faţa, iar gura, dedesubt, avea un dispreţ cumva indecent, o

blazare cinic-senzuală. Corectă această impresie folosind pudra cu care îşi tampona bine obrajii concavi. Regretă din tot sufletul lipsa fondului de ten, dar asta era. Se fîţîi în faţa oglinzii, privind acest cap inedit.

Pentru că în cameră aerul devenise cafeniu, aprinse lumina, şi atunci putu să contemple, în toată sclipirea lor, culorile cu care se împodobise. Chipul sporise în frumuseţe, avea o frumuseţe pe care niciodată un chip de bărbat sau de femeie nu ar fi sperat s-o dobîndească. Se privi şi din profil, uitîndu-se în oglinda mare prin oglinjoara pudrierei. Deşi se gîndise la „arma secretă" spunîndu-şi că o va folosi după ce se va îmbrăca, nu mai avu răbdare. Deschise uşa şifonierului din odaie şi scoase dintr-o veche poşetă o pereche de cercei în două culori, rombici, foarte la modă, care se prindeau de ureche ca nişte clipsuri. Şi-i puse, dar nu era asta arma secretă, ci acel obiect pe care îl descoperise cu cîteva zile în urmă tot în şifonier şi de la care îi plecase de altfel hotărîrea cea mare pentru seara de azi. Scoase şi acum, cu acelaşi suspin recunoscător, superbul obiect. Era o perucă blondă neobişnuit de bogată, cu bucle care coborau maiestuos şi cît se poate de natural pînă între omoplaţi. Pe dinăuntru avea o căptuşeală moale şi foarte elastică, aşa încît, după un sfert de oră de purtare, nu te mai îndoiai că porţi pe cap părul tău natural. Îşi puse peruca şi o pieptănă îndelung în faţa oglinzii. La fiecare alunecare a pieptenului roşu prin păr, buclele se desfăceau, părul se întindea, pentru ca şuviţele să se arcuiască la loc o secundă după aceea, într-o mişcare leneşă, graţioasă. Pentru că pieptenele trosnea la fiecare contact cu părul, îi veni ideea să stingă lumina, în întunericul aproape total care se lăsase, scîntei verzi-albăstrui, neînchipuit de subţiri, acopereau părul cu o reţea efemeră, ţîşnind prin odaie pînă la peste un metru depărtare. La această lumină pîlpîitoare, stroboscopică, puteai vedea în oglindă

o incredibilă doamnă cu umeri băieţeşti, cu pieptul plat şi cu claviculele proeminente.

Aprinse din nou lumina, dar fascinaţia aceea persistă, făcîndu-i rău. Îşi strînse cu putere mîinile peste urechi, perucă şi obraji, apoi îşi privi multă vreme urmele rombice, palide, lăsate de cercei în podul palmelor. Simţea că toată substanţa vie care îi umplea coşul pieptului: măduva sternului, plămînii, inima, i se rarefiase deodată, fiind înlocuită cu o reţea de emoţii gelatinoase, un sistem de tubuşoare şi filamente cărămizii, trandafirii şi violent stacojii, nespus de dureroase. Se ridică de pe scaun şi se apucă să scotocească prin marele şifonier ,aşezat pe peretele de lîngă uşă. Trase afară lenjeria şi îmbrăcămintea de damă, încă o dată se minună de norocul pe care îl avusese, ca el să aibă o soră, dublat de încă unul, şi anume ca sora lui să aibă aceeaşi înălţime cu el. Cît de cît, deci, hainele ei se vor potrivi. Găsi întîi un set de chiloţei nostimi , nu cu totul mini, ceea ce i-ar fi făcut inutilizabili, dar destul de drăguţi. Erau şapte bucăţi de culoare albă, fiecare avînd imprimate în partea din faţă nişte păsărele care stăteau pe o creangă, sub ele scriind cu frumoase litere verzi de mînă *Lundi* sau *Mardi* sau *Mercredi* sau *Jeudi* sau *Vendredi* sau *Samedi* sau *Dimanche.* Şi-i scoase pe ai lui şi şi-i trase pe cei care veniră satisfăcător, încercă apoi o pereche de ciorapi negri de plasă cu ochiuri destul de mici, care îi atenuară puţin jena instinctivă că nu găsise nimic cu care să se poată epila, şi se gîndi multă vreme dacă să-şi pună sau nu sutien. Dar, în parte pentru că nu prea purtase nici înainte, în parte pentru că i se părea grotesc să se apuce, ca în filmele de proastă calitate, cu travestiuri vulgare, să umple cupele cu cine ştie ce şosete sau vată, renunţă. Există destule gagici cu pieptul plat şi care arată totuşi cît se poate de şarmant...

Acum venea momentul adevărului. Cu ce să se îmbrace. Nu avea prea multe variante. Trebuia să

elimine de la început blugii şi raiaţii, care nu mergeau cu ideea de feminitate maximă şi cu şoldurile strîmte şi ciolănoase. Avea nevoie de ceva romanţios, vaporos, trebuia să semene cu tipa visurilor tuturor, ceva gen blonda visătoare din reclamele de la tv.

Încercă mai mult o bluziţă de caşmir stacojiu, cu mînecile bufante şi încheiată la spate cu doi nasturi frumoşi de sidef. Dar asta mergea bine cu blugii, era o ţinută disco în care nu trebuia să se bage. Găsi şi o rochie mai pretenţioasă, cu guler pătrat de dantelă, croită dintr-o pînză topită gălbuie, cu cordon de lame auriu şi flori mari, palide, aplicate pe poale, ceva de la Fondul Plastic probabil. Se suci şi se răsuci cu ea în faţa oglinzii, apoi se trînti pe pat, luă o poziţie rigidă şi se privi din nou, ridicînd capul. Nu prea mergea. Trebuia ceva mai dulce, mai senzual, dar inocent în acelaşi timp. Se ridică în capul oaselor şi contemplă iar figura aceea fardată şi buclată, de o frumuseţe ambiguă. Zîmbind ciudat, îşi împinse uşor capul înainte, îşi aduse un umăr mai în faţă şi, de ce oare, arătă cu degetul direct spre imaginea sa din oglindă. Rămase un timp aşa, arătînd direct spre pieptul fantasmei, apoi se ridică de pe pat şi întinse degetul pînă se atinse uşor de degetul chipului din oglindă. Cu un gest grăbit, îşi scoase rochia şi o aruncă pe covor. Găsi în grămada de ţoale o rochiţă de vară, foarte înflorată, pe nuanţe liliachii stinse, croită simplu, cu pieptar ca de sarafan şi două breteluţe pe umeri. O încercă, dar, deşi îi venea bine, nu se potrivea cu capul acela de mare doamnă pe care şi-l făcuse. Se temu ca nu cumva să cedeze plăcerii de a proba la nesfîrşit toate ţoalele, depărtîndu-se de scop.

Scoase şi rochiţa asta şi căută ceva mai sofisticat. Găsi pe un umeraş o altă rochie, de seară, neagră, cu fire de argint, foarte decoltată şi terminîndu-se, sub talia înaltă, romantică, într-o spumă de volane. Materialul era ieftin, dar

croitorul fusese la înălţime. Aşa mergea, deşi pieptul... în fine, o să vadă. Rămase cu rochia asta, care mergea şi cu ciorapii, dar la care îi trebuiau şi nişte pantofi negri ca lumea.

Cît de mult iubise întotdeauna pantofii! Nu era zi, încă de cînd mai era în şcoala generală, în care să nu intre prin magazinele de pantofi de pe bulevard. Botinele micuţe, făcute dintr-o bucăţică de piele, cu toc foarte, foarte înalt, aşa încît piciorul stătea aproape vertical în ele, călcînd doar pe vîrful degetelor - se dădea în vînt după ele. Oricîte ar fi avut acasă, tot îşi dorea altele. Acum însă trebuia să se mulţumească cu pantofii cît bărcile, eleganţi, ce-i drept, ai surorii lui. Nu mai era acelaşi lucru, îngheţă la gîndul că ea şi-a luat pantofii negri la ţară. Dar era, bineînţeles, absurd. Nu-i scotea din şifonier decît la zile mari. Se repezi la uşa a treia a şifonierului: erau acolo, pe o blană de iepure încreţită. Piciorul îi era acelaşi număr, ca lungime, dar niţel prea gros. Totuşi,
ţinînd seama că nu trebuia să umble cu ei, mergea, încăpeau pe lîngă ce se obişnuise să poarte. Purtase pînă la treisprezece-paisprezece centimetri, tot felul de tocuri, după cum se perindaseră modele.

Ei da, spuse cu voce tare în timp ce făcea cîţiva paşi prin faţa oglinzii .Îşi prinse la gît, ca o ultimă trăsătură de peniţă, un lănţişor de aur cu plăcuţe şi cu o mare perlă baroca, zgrunţuroasă, şi se parfumă, în fine, pulverizîndu-şi din sticluţa fină, cu capac auriu, de Emotion, aerosoli proaspeţi, senzuali.

Ah, Doamne, îşi aminti deodată, nu îşi făcuse unghiile! Şi mai trebuia să-şi pudreze cît de cît umerii, pe care viţele rnuşchilor, deşi el fusese destul de departe de genul atletic, săpau totuşi supărătoare umbre virile; îşi tampona gîtul şi umerii cu perniţa elastică şi parfumată apoi se apucă de lucru curăţîndu-şi unghiile pe care ,din fericire ,le întreţinuse destul de bine în cele cîteva

zile cît trebuise să stea la el. Dar, oricît le curăţase pieliţele (el obişnuia să-şi roadă uneori pînă la sînge pieliţele astea de pe lîngă unghii) şi deşi mîinile lui erau mici şi prelungi, tot nu putuse scoate din ele chiar nişte mîini de femeie. Unghiile erau mai mult late decît lungi. Alese sideful, deşurubă capacul înalt şi dungat şi scoase mica pensulă năclăită de lichidul gros, mirosind atît de familiar a eter. Îşi vopsi cu atenţie fiecare unghie, mai întîi la mîna stîngă, apoi la dreapta, fluturîndu-şi şi răşchirîndu-şi degetele prin aer, cu gesturi teatrale. Cînd termină, simţi o oboseală uşoară în coloană. Se ridică şi se întinse .Ce să facă cu chestiunea sîcîitoare. Încercă la întîmplare cu nişte vată (găsise un pachet întreg şi altul pe jumătate pe un raft din şifonier, în spatele unui rînd de cămăşi împăturite); făcu două cocoloaşe cît merele şi le vîrî la piept. Cum decolteul rochiei avea bentiţa de sus foarte întinsă pe piele, totul ieşi nesperat de bine. Tot sînt bune la ceva şi filmele vulgare cu travestiuri, îşi zise rîzînd. Gagica din oglindă avea acum nişte ţîţici micuţe şi delicate, de mai mare dragul.

Se aşeză pe pat şi vru să plîngă, dar nu îndrăzni din cauza fardului. Nu se mai gîndi la nimic, începu să facă ordine în cameră. Totul trebuia să fie perfect curat, la locul lui. Strînse patul, puse la loc hainele în şifonier, fardurile şi celelalte în sertarele toaletei, aranja cărţile şi vaza de pe masă, trase perdeaua, avînd grijă să facă falduri egale, şi aranja mai bine draperiile. Aduse din sufragerie cîteva casete de lemn sculptat, două sfeşnice de alamă şi cîteva pernuţe fantezi cu care improviza un decor de budoar destul de cochet. Mai aduse cîteva bibelouri cam de prost gust, chinezeşti, desigur copii, şi le înşiră pe rafturile bibliotecii, care ocupa o jumătate de perete.

Se duse la baie. Pereţii albaştri-ultramarin păreau acum, departe în noapte, şi mai halucinanţi. Becul galben punea dungi iluzorii şi mai liliachii

în oglindă. Deschise dulăpiorul cu medicamente, atîrnat pe peretele din partea opusă căzii. Luă tubul de Medrobamat, îi scoase capacul cu vată şi îl deşertă în palmă. Erau vreo douăzeci de pastile, exact cîte îi trebuiau. Ca să nu rateze, ştia că îi trebuiau cel puţin zece grame. Aici erau cam cincisprezece, poate mai mult. Pastilele erau mici, nu îi era frică să le ia. Ştia că el avea dificultăţi la înghiţirea doctoriilor, dar de data asta avea să meargă. Clăti paharul care se aflase cu gura în jos pe etajera de sticlă şi îl umplu cu apă. Pe paharul transparent şi cu proporţii robuste era imprimată cu vopsea verde zodia Gemenilor, doi copii ţinîndu-se de mînă. Dedesubt scria cu litere mari de tipar : GEMENI şi data: 22 mai-21 iunie. Împărţi pastilele în trei grămăjoare şi le înghiţi pe rînd. Se întoarse în dormitor şi se lungi pe patul frumos împodobit cu pernuţele de mătase. Închise ochii. A doua zi, cam la vremea prînzului, întorcîndu-se de la ţară, ei vor găsi în dormitorul de la stradă o preafrumoasă doamnă palidă, fără suflare şi cu inima rece.

„După o noapte cu somn agitat, o gînganie îngrozitoare se trezi transformată în autorul acestor rînduri." Cam aşa aş începe, răsturnînd fraza de început a *Metamorfozei* lui Kafka, povestea pe care m-am gîndit să o scriu aici, dacă aş vrea s-o public. Ar fi un început de efect, ceea ce nu ar exclude veridicitatea, avînd în vedere că eu chiar *sînt* această insectă. Mai mult, mult mai mult decît Gregor Samsa, hai să zicem cam în măsura în care insecta era Hoffmann sau Nerval sau Novalis. Ca toţi romanticii ăştia, voi scrie nu ca să construiesc o poveste, ci ca să exorcizez o obsesie, ca să îmi apăr bietul suflet de monstru, de monstrul groaznic nu prin hidoşenie, ca la Kafka, ci prin, frumuseţe. Mă gîndesc acum şi la îngerul insuportabil de frumos al lui Rilke, şi aş vrea să şi citez cîte ceva din prima elegie, dar, de cînd stau aici, parcă mi s-a întunecat sau măcar aburit niţel resortul amintirii.

(Mi-e frică. Acum cîteva clipe stăteam pe canapea privind aiurea la toate acele icoane pe sticlă, unde predomină roşul aprins şi azuriul, la clapele gălbui, lucioase, ale pianinei, la *secretaire-ul* cu uşile de lemn scorojit pe care e pictat un personaj trist, cu faţa tuciurie, bizantină, înfăşurat într-o amplă togă albastră căzînd în zeci de cute şi ţinînd în mînă o creangă înverzită; în spatele lui, zarea violetă se întunecă şi nori roşii se preling melancolici printre chiparoşi. Dedesubt scrie cu litere aurii: AMOR OMNIA VINCIT.

Priveam tot acel spaţiu nesfîrşit de înalt, măsurat de draperiile bogate care acopereau geamul, şi mă întrebam dacă sîngele ei, irigîndu-mi lobii creierului prin mii de tubuşoare, nu-i va muta încetul cu încetul fiinţa în mine, dacă trecutul ei, care emană din camera asta cu mobilă sculptată şi aramă bătută, nu va porni în falange scheletice împotriva amintirilor mele, ca în *Apocalipsa* lui Brueghel. Am sărit în picioare la gîndul ăsta, exact ca acum o săptămînă, cînd am hotărît să nu mă mai privesc niciodată în oglindă. Şi, aşa cum atunci am cusut husa aceea de pînză cînepie, grosolană, cu care am învelit apele oglinzii, acum m-am hotărît să scriu, să fac din paginile astea altă husă, altă ţesătură, care să mă apere de data asta nu de corpul, ci de psihicul ei, de tristeţile ei, de nebunia ei, de fericirea, de prostia şi de idealismul şi de josnicia şi de rapacitatea ei superbă). Aş vrea să citesc, dar de unde cărţi? Inculta mică, tot ce are mai bun în cele trei-patru rafturi pe care le numeşte bibliotecă sînt cărţile ,dăruite de mine: un frumos Huizinga, un Baltrusaitis despre arta gotică şi cam atît. În rest dicţionare, cărţi de folclor, romane proaste, de necitit. Totuşi, şi nu e decît una dintre contradicţiile ei, citea, ba chiar scria ea însăşi versuri. Avea şi un jurnal în care îşi nota visele, colorate şi stranii, deloc psihanalizabile, mai curînd un fel de feerii, un fel de grădini paradiziace. Cred că bogăţia de culori şi de lumină

din visele ei venea din faptul că dormea cu ochii larg deschişi, aşa cum nu am mai văzut dormind pe nimeni. Să stai să o priveşti în timp ce dormea era înspăimîntător, parcă vegheai o moartă.

Nu încerc să explic aici de ce am iubit-o, lucru inexplicabil ca tot ce este firesc. Nu vreau nici măcar să povestesc ce s-a întîmplat cu noi acum zece (să fie unsprezece? douăsprezece?) zile. Mă gîndesc doar să îmi rechem trecutul, sau să îmi modelez trecutul, sau să îl inventez, sau toate deodată, căci mă interesează numai să am un trecut, o serie de imagini care să fie sau să se substituie haosului de acum.

Acum, de cînd ei, bieţii bătrînei zăpăciţi de nelinişte, au observat la mine ceva ciudat (toată povestea cu acoperirea oglinzii şi multe altele), de cînd mi-am exersat noile coarde vocale urlînd la ei într-un acces de isterie, mă lasă-n pace, să zac aici, în camera asta înaltă ca un turn. Şi sînt nişte după-amieze aurii, nostalgice, în care de afară nu se aude nimic altceva decît foşnetul cîtorva frunze însorite şi numărătoarea vreunei fetiţe care se joacă singură, pe caldarîmul pustiu al străzii Venerei. Ca şi înainte, zac în pat, confuz de singurătate şi emoţie, iar în minte îmi vin, dureroase, sfîşietoare, fragmente de amintiri foarte vechi, din cea mai îndepărtată copilărie. M-am gîndit să notez ceva din aceste străfulgerări violete, din iluminările punctiforme pe care le simt în timp ce, cu capul lipit de pernă, privesc dungile groase, aurii, de pe peretele opus. Dar nu la modul proustian, prea estet pentru ce vreau eu. De altfel metoda proustiană îmi e, vrînd-nevrînd, familiară dinainte de-a şti cine e Proust. E straniu că am avut, ca adolescent, toate experienţele aparent atît de particulare, de irepetabile, ale unor scriitori: cunosc efectul madlenei lui Proust - anumite bomboane discoidale, roze şi buretoase, foarte parfumate, sau sclipirea unei insigne pe pieptul unui trecător m-au făcut de cîteva ori să simt

puternic emoţia reamintirii unor locuri, a reconstruirii unei atmosfere; cunosc senzaţia de leşin care îl încerca pe Blecher în locuri virane; am avut tot complexul de manifestări kafkiene: recunoaşteri false, *jamais-vu* şi tot restul. Am şi senzaţii cu adevărat particulare, neîntîlnite de mine nicăieri în literatură, dar nu mă-ncurc acum cu ele. Vreau să îmi amintesc - şi ştiu că tot ce-mi voi aduce aminte se află pe drumul care merge direct spre catastrofă. Simt că nu voi fi în stare să scriu nici un cuvînt despre ceva incidental, neimplicat în obsesie, în himeră. De cînd am început să scriu, băbuţa a băgat de cîteva ori capul pe uşă, privindu-mă cu îngrijorare. De fiecare dată, i-am arătat un semn furios cu mîinile, să mă lase în pace .Mi-e teamă că vor aduce medicul şi voi fi silit să joc comedia normalităţii. Îmi privesc acum mîna cu care ţin stiloul. Oja de pe unghii s-a cojit aproape de tot. Scrisul îmi e oarecum diferit de cel dinainte; îl stăpînesc totuşi.

Mi se trezesc mai întîi cîteva amintiri fulgurante, cred că de pe la vîrsta de doi sau trei ani. Văd, la un colţ de uliţă de mahala, trei bărbaţi în cămăşi albe, profilaţi pe cerul roşu ca flacăra, fumînd şi discutînd liniştit. Departe, zidurile uriaşe, de cărămidă roşie, cu geamuri negre de funingine, ale unor ateliere părăsite încă de pe atunci. Era pe undeva pe lîngă unde locuiam pe acolo, şi văd nişte şine de tren care reflectă cerul roşu dar nici un sunet, nici un miros nu pot asocia acestui film enigmatic. M-am apropiat de cei trei bărbaţi şi i-am privit, dîndu-mi capul pe spate. Mi se păreau imenşi, le veneam pînă ceva mai sus de genunchi. Se aplecară spre mine. Aveau feţele monstruoase, numai carne şi sînge. Rîdeau fără zgomot, iar unul dintre ei mă prinse de subţiori şi mă aruncă în sus, prinzîndu-mă într-o clipă. Am început să ţip, dar tot fără nici un sunet, iar ei m-au lăsat jos. M-am întors şi am alergat pînă la poarta noastră, unde era mama, înaltă cît un turn, într-o

bluză albastră, într-o clipă, i-am năclăit pieptul şi gulerul bluzei cu lacrimi şi salivă.

Altă dată, ne întorceam toţi trei de la cinema. Fuseserăm la o grădină de vară, unde rulase [...] îmi amintesc perfect acest titlu, care are pentru mine ceva magic. Am uitat sute de titluri de filme, dar pe acesta n-am să-l uit niciodată. Desigur, nu-mi amintesc filmul în sine, aşa cum nu mai ştiu despre ce era vorba în cărţulia *Seri albastre,* citită în primii ani de şcoală, pe care n-am mai găsit-o nicăieri, dar al cărei titlu îmi trezeşte o nostalgie pătrunzătoare. Mergeam pe stradelele întunecate, eu la mijloc, ţinut de mînuţe de mama şi tata. Ţin minte o stradă cu case mici, negustoreşti, cu balcoane minuscule, al cărei caldarîm răsuna puternic sub paşii noştri, în faţa noastră, mai mare decît am văzut-o vreodată, mergea luna, plină, galbenă şi pe alocuri portocaliu-cafenie, dar strălucitoare. Spun *mergea,* pentru că părea într-adevăr că înaintează în ritmul paşilor mei, oscilînd cînd în sus, cînd în jos, după cum călcam cu ghetuţele pe pietrele violete. Părinţii mei, teribil de lungi, susurau peste capul meu, iar eu priveam cu fascinaţie luna, uimit că nu o puteam întrece, că mergea mereu înaintea noastră. La un moment dat m-am trezit tras sub un gang străjuit de fioroase arătări de ciment. Am mers pe sub bolta gangului, pînă am ajuns într-o încăpere mare, foarte luminată. Eram în casa unor oameni necunoscuţi, care îmi întîmpinară părinţii cu bucurie. Pe mine mă pupă o grăsană foarte rujată, cu ochii verzi şi mărgele verzi la gît, cu bobul cît mingile de ping-pong. Pe pereţi se aflau măşti hidoase de cîrpă şi parcă un instrument muzical, o sabie... Un policandru de sticlă murdară, cu becuri bîzîitoare, ardea deasupra. Masa era plină de mîncăruri şi prăjituri, dar după ce am morfolit un colţ de plăcintă m-am trezit împins în altă cameră, mai mică, unde o fată care trebuie să fi avut vreo şase ani şi un băieţel de vreo opt se apucară să-mi arate

tot felul de jucării. Erau carusele care se învîrteau singure, cu avioane de tablă colorată la capetele unor sîrme, un fel de vagoane de cale ferată mergînd de-a lungul unor şanţuri într-o lungă tavă de tablă, un motociclist galben şi vreo două păsări, toate numai şi numai din tablă, învîrtindu-se şi ţopăind pe jos, pe parchetul lustruit. Era şi o maşinuţă care întorcea singură cînd ajungea la marginea mesei. Ne-am jucat împreună o vreme, pînă cînd, tot scoţînd şi arătîndu-mi jucării pe care eu nici nu visasem să le am, au ajuns la una care mi-a tăiat răsuflarea. Mi-au arătat o păpuşă chinezească: un mandarin cu mîinile încrucişate pe pîntece. Jucăria era de plastic şi se compunea dintr-o sferă mare, pîntecul, iar deasupra una mai mică, pe care erau pictate trăsăturile orientale, fioroase şi bonome în acelaşi timp, ale păpuşii. Obiectul era foarte greu şi, avînd baza de plumb, se legăna într-o parte şi alta la nesfîrşit, ca un hopa-mitică. Uimitor pentru mine era însă că, în timp ce se legăna, mandarinul cînta, scotea din el o melodie subţirică, delicată, ca produsă de zeci şi zeci de gonguri minuscule de aramă, o muzică de ceas, iscată de rotirea mecanică a axului cu came din interior. Legănarea şi muzica de minaret aveau ceva hipnotic, de aceea nu mai ştiu cînd am fost dus de acolo. Niciodată mai tîrziu, deşi i-am întrebat de zeci de ori, părinţii mei nu au ştiut să-mi spună la cine fusesem în seara aceea şi nici nu şi-au amintit să fi văzut filmul deşi rulase într-adevăr în oraş. Cine era grasa, cine erau cei doi copii, băiatul cu faţa tumefiată şi gesturi lente, cu o privire oribil de fixă, şi fetiţa dulce, uşor roşcată, plină de graţie? Cine era bărbatul spectral care ne-a condus pînă la uşă şi care mi-a umplut buzunarele cu bomboane de salon, deşi era vară, şi cu bănuţi aurii de ciocolată?

Dar douăzeci de ani mai tîrziu am văzut în casa *ei* aceeaşi păpuşă. Iată, acum, cînd scriu, e lîngă mine: o legăn şi, clătinîndu-se somnolent pe birou

(ea zicea mereu „biuro"), mandarinul îşi îngînă melodia metalică, irizată...

Acum vreo doi ani scotoceam după un act în bufet. Ai mei ţineau chitanţele şi procesele-verbale şi carneţelele de tot felul într-o veche poşetă stacojie şi zgrunţuroasă a mamei, care-o purtase ca domnişoară cînd lucra la ţesătoriile Donca Simo. Într-o despărţitură, alături de nişte siguranţe electrice şi nişte arcuşoare pentru nu mai ştiu ce, am dat peste un pacheţel de ziar, a cărui moliciune mi-a atras atenţia. L-am desfăcut şi am găsit două codiţe blonde de vreo cincisprezece centimetri lungime, legate cu elastic la capătul unde fuseseră retezate şi cu panglică albastră de satin la celălalt, unde părul se subţia. Alături se afla o poză cam îngălbenită, cu un colţ îndoit, dar foarte clară, înfăţişa, gol-goluţ, în picioare, într-o grădină, un băieţel de vreo doi ani, pînă în trei, cu o buclă deasupra frunţii şi cu părul împletit, de-o parte şi de alta, în două codiţe cenuşii-gălbui, care-i veneau pînă mai jos de umeri. Ţinea un pumn la ochi şi pe faţă i se citea un sentiment de teamă. Făcuse bot şi era gata să izbucnească-n plîns, şi brusc mi-au fulgerat în amintire, foarte vii, cîteva imagini colorate ca de început de lume: straturi de lalele gigante, soarele izbucnind apocaliptic printre frunzele cireşului amar, pămîntul negru cu zgrunţuri neobişnuit de mari, ca văzuţi printr-o lupă, o plasă cu un păianjen verde cît pumnul în mijloc, scînduri putrede şi o femeie, cu fusta în flăcări de la soare, apropiindu-se. Apoi un bărbat necunoscut, tenebros, îndreptînd spre mine o maşinărie strălucitoare. Sigur, îl ţin minte pe fotograf, pe care-l confundasem cu doctorul care îmi făcea injecţii. Erau deci cozile mele. Mama îmi povestise de multe ori că mă îmbrăca atunci numai cu şorţuleţe albe, încît vecinele din mahala îmi spuneau Andriuşca şi mă pupau şi mă giugiuleau pînă aproape să mă sufoce. Mă pot consola deci că am fost un copil frumos .După trei ani am început

să slăbesc şi, în loc de un portret în culori, am devenit un chip în cărbune. Şi ca să duc ironia pînă la capăt, să scriu că doar de două săptămîni am recăpătat frumuseţea de atunci - de fapt am depăşit-o cu mult. O asemenea revărsare de frumuseţe asupra cuiva nu poate să însemne decît dezastru şi moarte. Nu oglinzile şi paternitatea, ci frumuseţea este abominabilă.

Într-o noapte am visat-o pe Marcela. Iar de acel vis mi-am amintit mult mai tîrziu, într-una din după-amiezele mele de reverie. Am visat-o aşa cum era cînd devenise partenera mea de joacă la blocul cu patru etaje unde ne mutaserăm pe cînd eu aveam vreo trei ani şi ceva, de fapt împlineam patru în vara aceea. Marcela, aşa cum o văzusem în vis şi aşa cum bănuiesc că arăta ,era o fetiţă băieţoasă puţin mai mare decît mine ,cu dinţii îngrozitor de sparţi ,îmbrăcată şleampăt, de cele mai multe ori doar cu nişte chiloţi galbeni şi un maieu înflorat, murdar de zeamă de caise. Rînjea tot timpul ca o demonizată, dar probabil că era simpatică în zvăpăierea ei continuă, cu părul tuns ca la puşcărie şi cu cerceluşii de aur cu pietricică roşie, prea vulgar sclipicioasă ca să fie rubin. Cu Marcela îmi petreceam ziua. De dimineaţă bătea la noi la uşă, deja murdară pe la bot, şi cînd marna deschidea întreba stereotip: „Tanti, ce face bebeluşu` tău?" (Asta pentru că atunci frăţiorul meu avea doar cîteva luni. Peste alte cîteva avea să moară de dublă pneumonie.) Ieşeam cu ea şi mergeam uneori la solar, un loc cu nisip. Acolo, scobind în nisipul din ce în ce mai ud, am dat odată de nişte broaşte rîioase enorme, tăvălite prin nisip de arătau ca nişte prăjiturele mişcătoare, dar cu mari ochi limpezi, omeneşti. Ne mai jucam de-a roata, apucîndu-ne unul pe altul de picioare şi rostogolindu-ne astfel, cînd pe spinarea ei, cînd pe a mea, pînă ce făceam numai şanţuri în bazinul cu nisip şi ne intra nisipul în gură, în nări, în urechi. Seara plecam în explorare. Lîngă blocul nostru din

Floreasca se afla un fel de depozit, un foişor melancolic. Pe faţada lui atîrnau ca nişte zdrenţe resturile ruginite ale unei scări de incendiu. Scoabe mari lăsau umbre ascuţite pe cărămizile şi mai roşii în înserare. Ea intra prima, printr-o fantă dintr-o uşă laterală, unde lipsea o scîndură. Ne strecuram uşor prin acea crăpătură, pe unde numai pisicile puteau sa intre. Marcela mai ales, cu membrele ei subţiri ca nuiele, intra dintr-o mişcare, înăuntru era un întuneric cald, cafeniu-roşcat, în care razele de lumină roşietică, scînteietoare, pătrunzînd prin crăpături sau prin găuri de cuie, ţîşneau cu forţă înspre interior. Ne plimbam printre maşinării fără nume, carcase grele de metal cu lanţuri împotmolite în unsoare neagră, roţi dinţate mai înalte decît noi, sprijinite de bancuri de lucru acoperite de tablă.

Marcela voia să atingă şi să pipăie totul, nu se lăsa pînă nu se mînjea toată cu păcură şi ulei ars, pînă nu-şi agăţa de gît coliere de metal ruginit, pînă nu se căţăra pe angrenaje de fier complicate. Pe jos erau răspîndite cuie mari cît antebraţul meu, rulmenţi acoperiţi de cruste compacte de rugină, cutii de lemn pline de pînze de bomfaier, şurubelniţe, pile, spiţuri, sîrmă de toate grosimile. Cînd se întuneca de tot, ni se făcea frică; într-o seară, Marcela îşi scosese maieul şi ştersese un ochi de geam pînă ce, prin sticla curată, am văzut cerul albastru închis, presărat de stele. După aceste expediţii, mîncam întotdeauna bătaie. Cel puţin Marcela venea a doua zi vînătă la noi, dar la fel de veselă şi gata să ia tocul de la capăt.

Ea m-a învăţat să ne jucăm de-a doctorul. Blocul nostru avea un demisol, spre care coborau cîteva trepte, înainte să cotească spre uşa apartamentului; la demisol se afla o nişă cu o bancă. Acolo ne jucam. De jocul nostru nu trebuia să ştie nimeni. Datorită lui am aflat, tulburaţi, că eu şi Marcela nu eram la fel, că, dincolo de îmbrăcăminte, există diferenţe ciudate între toate

fetele şi toţi băieţii. Ţin minte cît de greu mi-a venit să accept evidenţa. De zeci de ori ne retrăgeam în semiîntuneric, pe banca aceea, şi ne contemplam cu tristeţe. Un început de dispreţ se insinua în mine, iar în ea un început de umilinţă şi veneraţie.

În toamnă ne-am mutat în alt bloc, pe Ştefan cel Mare, iar peste cîţiva ani am început şcoala. Nu-mi amintesc mai nimic în legătură cu primii patru ani de şcoală, în afară de cele întîmplate într-o tabără, unde am fost în vacanţa dintre clasa a treia şi a patra. Eram cazaţi în nişte pavilioane lungi cu dormitoare de treizeci de copii, tot complexul fiind aşezat în mijlocul unei păduri. Acea pădure, cu magia ei, cu ataraxia vegetaţiei nesfîrşite, cu miile de forme ale trunchiurilor, rădăcinilor, putregaiului, cu bolţile rarefiate, cu dîrele de lumină căzînd printre frunzele transparente, este unul dintre locurile cele mai fermecătoare în care am fost vreodată.

Umblam toată ziua prin pădure, ciopleam corăbioare din scoarţă de molid, ne luptam şi jucam fotbal. Eram împărţiţi pe detaşamente, după vîrstă, de-o parte băieţii, de alta fetele. Ele culegeau clopoţei şi alte flori sălbatice, îşi făceau coroniţe din margarete, adunau fragi din iarba însorită. Noaptea, noi, băieţii, ne adunam pe pervazul interior, neobişnuit de lat, al ferestrelor şi acolo, pe placa de marmură, după draperii, începeam să ne spunem nişte poveşti înfricoşătoare. Vorbeam despre somnambuli, care merg, noaptea prin casă cu ochii închişi, iar dacă îi trezeşti mor de tot şi tu poţi înnebuni. Printre noi era un băiat cu înfăţişare izbitor mai matură decît a noastră, cu un vocabular de om mare, care, la acea vîrstă, ştia pe dinafară *Corbul* lui Poe. Băiatul se numea Traian.

Cine era el, cine a devenit, de ce boală bizară suferea, nu ştiu nici pînă acum. El ne povestea ca din carte în fiecare noapte cîte un capitol din

Băieţii din strada Pal; tot el avea o coropişniţă uriaşă, de vreo zece centimetri lungime, pufoasă ca vata ,acoperită cu blană şi cu ochi rotunzi, limpezi ca rubinul, pe care o ţinea într-un borcan de sticlă. Cînd ne întorceam de la masa de seară şi ne îmbulzeam în dormitor, să scotocim în cuşetele noastre după pijamale, iar unii dintre noi dădeam la o parte marile draperii ca să ne schimbăm după ele, lăsînd cu ocazia asta să pătrundă în camera lungă şi albă globul topit al soarelui . Traian obişnuia să pună borcanul pe pervaz şi, printre băieţii goi sau pe jumătate intraţi în pijamalele cu buline, rămînea îmbrăcat şi visător, fixînd insecta gigantică de parcă ar fi vrut s-o hipnotizeze. Coropişniţa se ridica atunci şi ea cu labele din faţă pe sticla roşie de amurg şi rămînea încremenită. Dialogul acesta fără cuvinte dura minute în şir, parcă din ce în ce mai multe în fiecare seară .Traian ne spunea că încearcă să se concentreze asupra gînganiei atît de mult ca ea sa ne vadă şi să se uite la noi din borcan, atunci mintea coropişniţei, zicea el, ar fi pătruns în capul lui.

Dacă s-ar fi întîmplat aşa, noi trebuia să fugim de el, ca să nu ne trezim că ne muşcă de beregată. Lucrurile astea ne umpleau de groază; într-o noapte, după ce ne bătuserăm cu pernele pînă la epuizare, doi sau trei băieţi ne-am hotărît să omorîm coropişniţa. Traian o ţinea încuiată în cuşeta lui, iar cheia şi-o atîrnase la gît de un şnur. Dar noi aveam o altă cheie, care se potrivea, şi astfel, la lumina unei lanterne, am dibuit borcanul, care vibra de-o zbatere interimară. Am mers cu el în spălător şi ne-am uitat mult timp, la lumină, la gîza monstruoasă dinăuntru. Aceasta se ridicase oblic, proptind cu cazmalele mari ale labelor peretele de sticlă. Nu ştiam ce să facem cu borcanul. Ne era frică să-i scoatem capacul de plastic, în care Traian făcuse nişte găuri cu un cui. Pînă la urmă l-am aruncat prin geamul de sus al spălătorului în tufişurile din spatele pavilionului

nostru. Ne-am dus la culcare, dar abia aţipisem cînd m-am simţit zgîlţîit de cineva; în dormitor era agitaţie. La lumina a trei-patru lanterne îndreptate şovăielnic în toate direcţiile, am văzut că toţi băieţii se treziseră şi se îngrămădeau grăbiţi, în linişte, spre uşa dormitorului. „Nu-l treziţi, nu-l treziţi!", şopteau toţi, cu ochii dilataţi de spaimă. Vecinul meu de pat, un puşti cu trăsături tătăreşti, îmi spuse că Traian e somnambu. Pentru noi, asta echivala cu „strigoi", sau aşa ceva. Am ieşit şi eu pe coridor şi, la vreo douăzeci de metri în faţa noastră, l-am văzut pe băiatul blond şi masiv mişcîndu-se încet spre uşa de la intrare. Picioarele lui goale stricau ordinea încălţămintei noastre înşirate de-a lungul peretelui, pantofi sau sandale cu şosete multicolore vîrîte în ele. Deschise uşa şi ieşi în noapte.

Ne-am năpustit şi noi afară, ba chiar unii dintre noi o luarăm înaintea lui, aşa că i-am putut vedea faţa încremenită şi ochii deschişi, plini de reflexele scînteietoare ale stelelor de deasupra. Căci albastrul intens al cerului de exact deasupra noastră se dilua în zare, astfel că la orizont ajungea o dîră alburie. Deasupra ardeau stele galbene, ascuţite, cu mari spaţii goale între ele, iar în depărtare stelele deveneau din ce în ce mai dese, confundîndu-se cu ceaţa albă din zare. Sub acest covor de stele înainta Traian, luînd-o prin spatele pavilionului, apoi direct prin bălăriile de lîngă burlan şi în cele din urmă îngropîndu-se pînă la brîu în tufişurile care năpădeau toată curtea, pînă la gardul de sîrmă, atît de îndepărtat în noapte încît nici nu-l vedeam. Lanternele noastre luminau aerul albastru, fumegos. Băiatul se încîlcise cu totul în arbuştii cu ghimpi, mergînd cu încăpaţînare în linie dreaptă. Şovăi o clipă, apoi se întoarse ţinînd în mîini, lucios ca argintul, borcanul cu coropişniţa. Intră iar în hol, traversă coridorul fără să ne dea nici o atenţie, îşi descuie cuşeta, puse borcanul înăuntru şi încuie la loc. Apoi se aşeză în capul

oaselor pe patul său şi rămase o vreme aşa, cu privirea în gol. Pînă nu s-a întins pe pat şi nu am fost siguri că doarme, nu am îndrăznit să mergem şi noi în paturile noastre.

Fiecare avea aşezată o pătură pe tăblia de ţeava de la capătîiul patului, ca să ne apere de lună. Bineînţeles că n-am mai dormit în noaptea aceea. Şi nopţile următoare am vegheat cu schimbul, ca să vedem ce mai are de gînd Traian, dar nu s-a mai întîmplat nimic.

Traian mai susţinea că poate mişca hîrtiuţe sau beţe de chibrit doar cu privirea şi cînd nu-i căşuna pe coropişniţă, se uita la filamentele de la becuri şi ne uitam şi noi pînă ne lăcrimau ochii ,chiar aveam impresia că ne dureau ochii la aceste tije, şi uneori globurile încep să se clatine niţel.

Doar Traian reuşea să le facă să oscileze cam cinci-şase centimetri într-o parte şi alta. Se plîngea des de dureri de cap. Odată, „adormindu-l" cum aveam obiceiul, adică strîngîndu-l în braţe, presîndu-i capul în piept şi apăsîndu-i jugularele, era cît pe-aci să nu-l mai putem trezi: zăcu leşinat jumătate de oră, pînă l-au dus la infirmerie. L-am mai văzut la vîrsta de şaisprezece ani, în holul farmaciei Policlinicii 10 de pe Rozelor. Stăteam la *rînd* să iau nu ştiu ce medicamente, cînd l-am văzut intrînd. Rareori am simţit o mai puternică fascinaţie ca în acel moment; Traian se deşirase incredibil, avea poate un metru şi optzeci înălţime. Purta un trening roşu ca flacăra, bluză şi pantaloni, în picioare avea bascheţi, dar tot aspectul său fizic contrasta cu ţinuta asta sportivă. Mîinile, faţa îi erau zbîrcite, mersul clătinat părea de om bătrîn. Doar după ochii lui sticloşi îl mai puteai recunoaşte. Era efectiv o ruină. Nu numai eu ci şi ceilalţi care stăteau la coadă la cele două ghişee sau aşteptau pe canapele, privind absent prospectele cu profilaxia gripei sau a bolilor venerice şi nelipsita cană de sticlă cu apă de pe măsuţă, îşi îndreptau cu milă şi oroare privirea

înspre Traian. Nu am avut curajul să vorbesc cu el, oricum trecuseră vreo şapte ani de la vacanţa aceea. Mi-am luat medicamentele şi-am ieşit repede în stradă.

Dar Traian mă interesează acum din alt punct de vedere, pentru paginile astea în care încerc şi eu să „notez inexprimabilul", să refac un drum care nu mai există pe nici o hartă şi în nici o amintire. Căci Traian avea şi o faţă diurnă, cel puţin la fel de stranie pentru noi, cei de-atunci. Pe Traian îl interesau fetele, era numai cu gîndul la ele, el ne-a explicat prima oară ce înseamnă să iubeşti. Noi rînjeam auzind lucrurile astea şi ne gîndeam în continuare la prostiile noastre. Dar el insista, se apăra, spunîndu-ne că dragostea nu înseamnă numai prostiile, ci înseamnă să ai o iubită şi să te gîndeşti numai şi numai la ea, să te ţii după ea, să-i faci lanţuri de margarete, să te pierzi cu ea de mînă prin pădure. "Şi acolo..." completam noi, rînjind şi mai tare, căci nopţi întregi nu vorbeam între noi decît despre cum sînt făcute fetele şi ce se poate face cu ele. Nu, nu, răspundea Traian, să iubeşti o fata poate să fie foarte frumos, îi poţi scrie versuri, poţi să te muţi faţă-n faţă cu ea la sala de mese... Bravada noastră se cam muia la cuvintele lui pătimaşe, dar cu atît mai tare ne înverşunam şi ne băteam joc de ideile astea. Fetele şi băieţii ni se păreau două specii diferite, pe care le notam simbolic desenînd în praf, cu o nuia, un cerculeţ străbătut diametral de o liniuţă şi respectiv două cerculeţe şi o liniuţă. Fireşte, Traian îşi găsi curînd o prietenă. Se numea Ante Livia şi era în clasa a cincea. Livia avea părul tăiat rotund, „cu castronul", anticipînd cu cîţiva ani moda Mireille Mathieu. După baie, părul ei castaniu căpăta sclipiri roşietice. Era zveltă, foarte graţioasă şi bine crescută, în rochiţa ei favorită, un turcoaz neţipător, părea o mică domnişoară.

Traian se învîrtea toată ziua pe lîngă ea. Din spirit de emulaţie, alţi cîţiva băieţi mai frumuşei îşi

găsiseră şi ei cîte o prietenă din acelaşi detaşament cu Livia. În timpul liber, tot acel grup se izola în pădure, mergînd foarte departe pe potecile blocate de buşteni prăbuşiţi, pe sub bolţile copacilor, în tăcerea aurie, străbătută de triluri ascuţite şi de bîzîitul miilor de musculiţe, sclipitoare în cîte o vînă de lumină. Băieţii se împodobeau cu coroane de cetină şi se înarmau cu bîte viguroase, îşi făceau centuri din scoarţă şi alergau ţipînd ascuţit prin pădurea rară. Rupeau uneori coaja unui copac căzut, atît de buretos încît l-ai fi putut ridica uşor, şi priveau carii dinăuntru, fiecare insectă zvîrcolindu-se la capătul unui lung şi îngust canal. Striveau cu piciorul cuiburile de ciuperci şi băgau mîna în scorburi după ouă de păsări. Micul grup trecea pîrîiaşul şi se afunda în cea mai frumoasă parte a pădurii, pînă ajungea la o poieniţă plină de clopoţei şi măcriş. Acolo se aşezau în cerc. Ce făceau, ce-şi spuneau, iată ce aş fi vrut să aflu, îmi doream asta (nemărturisit) cu toată fiinţa mea, dar mă exclusesem singur de la aceste mistere. Devenisem chiar organizatorul unui alt grup, ostil şi dispreţuitor, şi consideram, cu o ură inexplicabilă, drept o crimă prietenia dintre băieţii şi fetele din grupul lui Traian. Ne organizaserăm într-un fel de patrulă care îi pîndeau pe după copaci şi, pe neaşteptate, agitînd bîte strîmbe şi ţipînd, năvăleau în mijlocul lor încăierîndu-se cu băieţii şi luînd fetele la goană. Sfîşiam cu lovituri de picior lanţurile de margarete pe care le găseam, lungi de metri întregi, distrugeam buchetele mari şi pestriţe de flori de pădure care ne rămîneau ca pradă. Ura noastră era atît de mare, încît nu mîncam, ci striveam cu călcîiul grămăjoarele de fragi pe care copiii le pregătiseră din timp pentru întîlnirea lor secretă, încinşi cu centuri de scoarţă şi încoronaţi cu frunze, ne aşezam în locul lor şi ne întrebam ce să mai facem ca să ştergem şi orice urmă de legături care mai existau în tabără între băieţi şi fete. Orice băiat care-ar fi fost văzut

jucînd volei cu fetele sau măcar vorbind cu ele ,ne devenea duşman. Îi băteam şi pe cei care voiau să le facă pe plac fetelor şi cautau ouă de păsări, ocupaţii de femeie.

Odată l-am prins pe un puşti care strîngea în pumn un ouşor pestriţ, mic cît o alună. I l-am luat şi am dat cu el de pămînt. Coaja a sărit în ţăndări şi o baltă mică de sînge s-a lăţit pe iarbă. Puiul era aproape format, ghemuit şi bălos, acum năclăit de sînge. Mi s-a părut că a şi mişcat niţel din aripile golaşe. Mi-a fost rău toată seara.

Cei din grupul lui Traian nu se lăsau însă şi înfruntau curajoşi prigoana. Traian născocea tot felul de mecanisme romantice de apărare: organizase şi printre băieţi, şi printre fete o reţea în care circulau permanent bileţele şi semne tainice. Prindeam cîteodată şi cîte un astfel de bilet pe care scria de exemplu: „Veveriţo, spune-i calului să se ducă la castel" şi ne chinuiam ore întregi să ne dăm seama cine e calul, cine e veveriţa şi unde e castelul. Apoi am început să găsim prin buzunarele şi sub pernele noastre bilete pe care scria, cu litere mari RĂZBUNARE. Le văd şi acum, acele litere ciudate, rombice, dedesubtul cărora era desenată o săgeată roşie. Cîte unul dintre noi mai era prins uneori de „ceilalţi" şi i se lipea de frunte cîtva timp o hîrtie udă pe care se afla un desen multicolor făcut cu carioca, înfăţişînd de obicei un măgar sau cuvîntul PROST. Cînd se lua hîrtia, rămînea pe frunte „tatuajul", imposibil de şters cîte două-trei zile.

Noi, la rîndul nostru, încercam să ne batem joc în toate felurile de Traian. Şi, bineînţeles, din instinct, am găsit modul cel mai sigur de a-i face rău: să ne legăm de prietena lui, Ante Livia .Găsisem la cantină vreo şase pungi goale de bomboane fondante şi le tăiasem capacele astfel încît pe ele mai rămînea scris doar ANTE. Dedesubt am scris noi cu carioca neagră, verde şi mov: ŞI TRAIAN. Seara, după ce am mîncat, am

mers în spatele cantinei, unde era marginea pădurii, şi am bătut în cuie, de şase copaci, cartoanele de bomboane. Rezultatul a fost îngrozitor, instructorii taberei s-au scandalizat, au făcut careu, au scos cîţiva copii în mijloc, dar fără să nimerească pe cei din grupul meu, ci, la întîmplare, pe capii răutăţilor care se petreceau în tabără. Livia era să fie trimisă acasă, iar Traian devenise complet năuc, gata să se încaiere cu oricine.

Tabăra se termina, fără ca ura mea involuntară pentru orice fel de relaţii de amor să se fi epuizat; în ultimele două-trei zile însă am avut o surpriză mare şi dureroasă. Era începutul lui august, şi strălucirea cerului albastru cu norişori albi, îngrămădiţi în forme dense şi precise, melancolia pădurii însorite, gustul acrişor al măcrişului şi duhoarea aricilor morţi pe cărări se amestecau într-un sentiment ciudat, care începu să-mi îngreuneze inima. De cîteva ori mă surprinsesem privind-o pe furiş pe Livia. Părul ei roşcat, atît de deosebit de al celorlalte fete, pata turcoaz, pe care o percepeam cu coada ochiului înainte de-a o privi, a rochiei, mersul ei, toate astea, am înţeles cu groază, mă atrăgeau, mă făceau să doresc s-o mai văd. La focul de tabără, printre scînteile incandescente ale cetinei, îi vedeam din cînd în cînd profilul, galben ca şofranul sau roşu ca purpura, după culoarea limbilor de flacără care i se reflectau pe chip. Arşiţa rugului înalt, sclipirea paietelor şi aripioarelor de fluturi ale dansatoarelor din programul artistic, zdrăngănitul de chitară, toate se depuneau, strat peste strat, pe retinele mele, în mintea mea, pe pielea mea, dar pentru mine important era doar s-o văd. Mi-era foarte ruşine, dar o ruşine dulce, inocentă. Cînd, după cîteva ore de mers cu trenul, am ajuns acasă, Bucurestiul mi s-a părut pustiu, iar casa noastră posacă şi strîmtă. La masă, de faţă cu părinţii mei ,am început să plîng.

Anii următori, în clasa a [...] am devenit un copil timid [...]. Nu eram în stare să schimb nici două cuvinte cu o fată. Priveam cu disperare către băieţii şi fetele care se jucau împreună pe aleile parcului de lîngă Circ. La orice încercare a vreunei fete de a glumi cu mine, răspundeam invariabil: „Lasă-mă-n pace!" Sau, pur şi simplu plecam, îi întorceam spatele. Lucrul cel mai ruşinos posibil mi se părea să-şi închipuie cineva despre mine că m-aş fi îndrăgostit. Era un gînd absolut insuportabil. Rămăsesem încă un copil destul de frumos. Fetele din clasa mea făcuseră un clasament al băieţilor în ordinea frumuseţii lor, într-o oră liberă, iar apoi îl rupseseră în sute de bucăţele. Dar cîţiva băieţi au adunat de la coş toate bucăţile de hîrtie scrisă şi au reconstituit, chinuindu-se, tot clasamentul. Ţin minte că eu eram pe locul al patrulea din şaptesprezece băieţi. Lucrul m-a mirat, dar trebuia luat în considerare şi faptul că învăţam bine, ceea ce încă atîrna greu în balanţa judecăţilor estetice.

Dar nu mi-am schimbat comportamentul. Nu puteam privi o fată în ochi, iar în cele din urmă n-am mai putut privi nici în ochii băieţilor. Mi se părea probabil, inconştient, că asta ar putea trăda nişte sentimente ascunse, sau l-ar putea face pe celălalt să le bănuiască la mine .

Din acea perioadă îmi amintesc nişte ierni grele, cu omătul ajungînd pînă la ferestrele şcolii, cu amurguri coborînd în valuri roşii-cenuşii peste castanii din curte şi peste depozitul nostalgic, de cărămidă, de lîngă şcoală. Aerul devenea cafeniu şi, în zloata de la ieşirea din şcoală, băieţii care aşteptau cu bulgări în mîini şi mănuşile fleaşcă să treacă pe-acolo fetele aveau ochii purpurii, scînteietori ca ai păsărilor. Răsăreau în aerul tare primele stele, pe cînd noi, la ora a şasea, cu lumina aprinsă, priveam ameţiţi pe tablă şirul grotesc de formule chimice, rapoartele ciudate ale numărului lui Avogadro sau

figurile de cristal strîmb ale geometriei în spaţiu. Alteori ningea afară de prăpădea, iar noi, privind pe ferestre în ora de română, aveam senzaţia ca toată sala zboară oblic în sus, cu viteză uriaşă, ca o navă cosmică, în general, lumina aprinsă din clasă, contrastînd cu imensitatea beznei de afară, ne dădea un sentiment atavic de intimitate, de adăpost, pe care trebuie să-l fi avut, în peşteri, în jurul focului, oamenii de altădată.

Lumea devenea mică şi ea era uşor de trăit. Dintr-o astfel de seară mi-a rămas singura mea experienţă halucinatorie din acea vreme, despre care n-aş putea să spun mare lucru, nici să-i găsesc vreo explicaţie. Eram într-o pauză şi trăncăneam despre fotbal sau despre altceva. Fetele, mai studioase, se strînseseră la tablă şi căutau diferite localităţi pe o hartă a Europei. Multe din ele erau mai înalte decît băieţii şi aveau sîni rotunjiţi frumos sub sarafan, în jurul lor, necăjindu-le, se învîrteau băieţii, cu ciudatele lor nume totemice, Şobolanul, Mamutul, Porcul, Răţoiul. În zgomotul difuz al clasei, în aerul galben, zdrenţuit de siluete şi mutre familiare, s-a petrecut lucrul acela inexplicabil. Am privit brusc în sus, ca şi cînd cineva m-ar fi strigat, şi la un metru deasupra mea şi puţin mai în faţă am văzut o sferă albastră. Avea cam şaizeci de centimetri diametru şi era de un bleu intens, chiar fosforescent, hipnotic. Stătea încremenită în aer, părînd un uriaş balon de săpun, de o consistenţă gelatinoasă. Tot ce-am gîndit în acele momente a fost subliminal, aşa cum „gîndeşti" cînd eşti, de exemplu, în mare pericol sau cînd trebuie să iei fulgerător o decizie. Am crezut mai întîi că sfera e de fapt o pată pe retina mea, adică un fel de fosfen, dar privind în altă parte nu am mai văzut-o, aşa că mi-am aţintit privirea din nou spre ea şi-a trebuit să accept că ori este un corp real şi inexplicabil, ori un produs nu al ochilor, ci al minţii mele. Marele glob albastru a rămas deasupra mea poate, vreo jumătate de

minut, timp în care l-am privit incapabil să mă desprind de sub fascinaţia lui. Evident că nimeni altcineva nu l-a mai văzut, dar la fel de ciudat este că nimeni n-a observat starea mea de absenţă şi prostraţie din acea jumătate de minut. Globul a dispărut brusc: mi-am desprins o clipă privirea de pe el şi, cînd am ridicat-o iar, nu l-am mai văzut. Nici măcar nu mi-a fost teamă în clipele alea, m-am dezmeticit mult mai tîrziu...

Cam pe atunci m-am îndrăgostit de Lili. Asta echivala pentru mine cu un dezastru. Ceea ce era să se întîmple în tabără, iată că se întîmpla acum - şi nu aveam nici o şansă de scăpare. O vedeam în fiecare zi pe fata aceea care mi se pare şi acum frumoasă (am o poză de grup în care apare şi ea), cu părul strîns la spate, punînd în relief o frunte bombată, nişte obraji cu gropiţe, buze pline şi insinuant zîmbitoare mereu şi ochi negri, puţin cam proeminenţi, cu o privire foarte caldă şi totuşi cumva ironică. De altfel nu o priveam niciodată drept în faţă şi o evitam cît era posibil. Dar îi vedeam chipul, reflectat uneori în ferestre sau în vitrinele laboratorului de fizică sau chimie. Lili răspîndea în jurul ei ceva tulbure. Uneori le povestea fetelor cu care era bună prietenă lucruri care le stînjeneau. Tot ea adusese în clasă diverse cărţi, în care, căutînd mult, puteai găsi vagi pasaje erotice, şi atunci fetele mai îndrăzneţe se strîngeau şi citeau împreună, roşii la faţă, zîmbind ciudat, reţinut, în orice caz fără chicotelile cu care ar fi citit băieţii. De altfel, lecţiile cele mai penibile din tot anul erau cele de biologie în care se vorbea despre reproducere. Unii profesori ne săreau , căci nu te puteai înţelege cu treizeci de rînjiţi, gata oricînd să izbucnească în hohote.

Dar profa noastră era o băbuţă conştiincioasă care nu se intimida aşa de uşor; încă de la iepure avusese totuşi probleme cu inevitabila lecţie despre „înmulţire". Acum era şi mai rău, căci ajunseserăm la om şi asta presa şi mai tare,

aproape insuportabil, barajele noastre sufleteşti, pe care familia se străduise ani de zile să le înalţe. De acasă ştiam că e ruşine să atingi astfel de subiecte, iar acum o femeie serioasă ne vorbea, de la catedră, chiar despre „astfel de subiecte", ceea ce ne surpa interior, făcea ca ruşinea noastră să crească pînă la acea tensiune insuportabilă de unde începe un anume rîs. La lecţia respectivă fuseseră scoşi trei elevi printre care şi Lili, care nu se omora învăţînd, dar nici nu neglija cu totul şcoala. Ceilalţi doi nu au vrut, pur şi simplu, să scoată o vorbă, preferînd să ia note proaste. Lili însă a luat lecţia de la început şi, cu un calm de o răceală de parcă ar fi vorbit de aparatul nervos sau aparatul digestiv, a dus-o pînă la capăt fără să omită nimic, fără să producă nici un fel de ilaritate. De ce oare psihicul nostru rănit nu reacţionase şi atunci .Dimpotrivă, toţi o priveam cu admiraţie, ca pe o eroină.

Chiar dacă avea ea legături mai serioase în afara şcolii, Lili nu se putea lipsi de un prieten din clasa noastră. Acesta era Colorado, un băiat foarte înalt şi cu o faţă roşie, pentru care îşi primise şi porecla. El o conducea în fiecare seară pînă acasă, îi trimitea bilete în timpul orelor şi, în general, o izola cu grijă de posibilii rivali. Cînd jucam, seara tîrziu, gajuri (de fapt, eu nu jucam niciodată, ci doar asistam, cu un rîs prefăcut, cu o indiferenţă dusă aproape pînă la lacrimi) şi cînd se nimereau să facă pereche, se suiau pe o bancă în mijlocul clasei, aşa cum cerea „pedeapsa", şi, profilaţi cafenii pe amurgul greu de-afară, se strîngeau în braţe şi se sărutau. Gingăşia şi langoarea cu care ea se lipea atunci de el, şi care aveau atît de mult din gestul somnoros al unei fetiţe care-şi îmbrăţişează mama, mi se păreau atitudini inexistente în realitate, lumi aurii, grele de extaz şi emoţie şi suferinţă, lumi în care nu aş fi fost în stare să respir nici o secundă. Şi totuşi sufeream ca un cîine în momentele acelea, mă simţeam din nou exclus,

rămas pe dinafară, oprit de la o experienţă terifiantă şi totuşi orbitor de frumoasă. Cred că nu era deloc greu de observat că nu puteam suporta privirile ei, că mă pierdeam dacă întîmplător îmi adresa cîteva cuvinte. Prima, fireşte, a observat chiar ea şi, amuzată, a început să-şi facă din ce în ce mai mult de lucru cu mine.

Pe atunci apăruseră şi la noi în clasă „oracole" de mai multe feluri, adică liste de întrebări legate de dragoste, la care trebuia să răspunzi cu „da", „nu" sau „poate". Erau cam vreo sută de întrebări despre „persoana iubită", mergînd de la culoarea ochilor, părului, înălţime, dacă e sau nu din clasa respectivă, pînă la ce fel de actori şi cîntăreţi îi plac sau „dacă v-aţi sărutat vreodată". Răspunsurile se însumau într-un anumit fel şi oracolul era în stare, pe baza acestor însumări, să-ţi spună ce sentimente are respectivul faţă de tine. De exemplu, putea să-ţi cadă „te iubeşte" sau „îi placi, dar nu te iubeşte" sau „te admiră" sau „nu te poate suferi". Cînd i se făcea cuiva oracolul, ne adunam în jurul băncii jumătate din clasă, dîndu-ne cu părerea despre cine putea fi vorba şi făcînd bancuri. La fiecare amănunt auzeai comentarii ironice: „Hopaaa! să ştii că-l iubeşte pe Tedi..."; „Ba nu, pe Saşka, el are ochii albaştri!"; „Da` ce, Saşka e mic de statură?" Fireşte că nu întotdeauna fetele se gîndeau, cînd răspundeau la oracol, chiar la băiatul care le plăcea, uneori se amuzau să-şi găsească un „client" dintre repetenţi sau inşi mai şleampeţi, ca să se poată distra şi cei care asistau. Oricum, jocul avea ceva insinuant, meandric, care te emoţiona ca şi gajurile; într-una dintre zilele lungi de la sfîrşitul clasei a opta oracolul îl făcea Petruţa ,o fata negricioasă şi foarte vioaie, un fel de subretă care, fără să aibă un prieten, le mijlocea celorlalte întîlnirile.

După ce răspunseseră mai mulţi , între care şi eu (mă gîndisem chiar la Petruţa şi îmi ieşise „îi placi, dar nu te iubeşte"), oracolul ajunse la Lili. Zîmbea

cu gura ei minunată, cu buze foarte pline, roşii-lucioase. Ochii îi erau enormi, negri cu scînteieri mov, imposibil de suportat. O iubeam de doi ani. Cunoşteam fiecare amănunt al siluetei ei, părul strîns pe tîmple, sînii foarte rotunzi şi picioarele cu glezne puternice. Lili răspundea rîzînd la întrebări. M-am înfiorat de o primă bănuială cînd a fost întrebată de statura tipului la care se gîndea. Atunci ea şi-a aţintit privirea spre mine şi a răspuns: „Mijlocie." Am
auzit restul întrebărilor ca prin vis. Ştiam, instinctul meu exacerbat nu mă putea înşela, că se gîndise la mine, că despre mine era vorba. Mi se părea că toţi ştiu asta, că sînt deconspirat şi că toţi vor începe să-şi bată joc de mine, de suferinţa mea ridicolă. Am vrut să plec de-acolo, dar mi-am dat seama că asta m-ar fi trădat şi mai tare. Aşa că am îndurat totul pînă la capăt. Printre băieţi era şi Colorado, care se distra de minune. După ce se terminară întrebările fu consultat oracolul, care dădu un răspuns, pentru mine, uimitor: „Te iubeşte, dar o ascunde." În acel moment, rîzînd în hohote, Lili mă arătă brusc cu degetul, aţintindu-l înspre mine mai multe secunde.

Toţi se distrau, mă tachinau în glumă şi eu însumi încercam să rîd împreună cu ei. Jocul trecu la altcineva, iar eu, după cîteva minute, m-am retras pe neobservate şi m-am dus la toaletă. Voiam să mă spăl pe faţa care-mi frigea de ruşine, dar acolo am dat peste unii care fumau, aşa că am lăsat-o baltă...

Din ziua aceea dragostea mea pentru Lili a crescut şi mai mult. Ea nu pierdea nici un prilej să încerce să vorbească cu mine, iar eu îi răspundeam scurt şi mă îndepărtam împleticindu-mă. Noaptea aveam crize de sufocare, mă răsuceam în pat gîndindu-mă la Lili, apoi mergeam la fereastră şi-mi lipeam fruntea de geamul rece. Ştiam că locuieşte pe Barbu Văcărescu, de aceea mă întorceam într-acolo şi vorbeam cu ea ,la un

moment dat am auzit clar cum îmi răspunde, îmi pronunţa numele, vocea ei răsuna acolo, lîngă urechea mea dreaptă, nu era nici un fel de halucinaţie. Sînt şi acum absolut convins că, mai multe seri la rînd, am comunicat. Important era să fie lună şi să privesc înspre locuinţa ei. Atunci auzeam lămurit: Andrei, tu eşti? şi apoi discutam fleacuri vreo jumătate de oră. Şcoala lîncezea, era sfîrşit de an; şi elevii, şi profesorii erau mai mult decît epuizaţi, plictisiţi. Sindili, grecoteiul, aducea magnetofonul şi, în fundul clasei, ne strîngeam la poveşti. A doua zi după serbarea de sfîrşit de an, cu veşnicul careu, cu împărţirea premiilor şi toată ceremonia aceea absurdă, avea loc adevărata serbare, pentru care şcoala noastră închiria în fiecare an tot Circul de Stat. Sala aceea mare, cu bănci abrupte, cu arena circulară, deasupra căreia se balansau tot felul de trapeze nichelate, de funii şi plase, se umplea de părinţi şi copii. Cei micuţi, din ciclul primar, se foiau de colo-colo, umblau la reflectoarele masive, de metal, cu discuri verzi, galbene, roşii şi albastre care se puteau roti în faţa farului puternic, iar cei mai mari se grupau pe clase şi vorbeau la nesfîrşit.

Noi, cei care terminaserăm cu şcoala, ne permiseserăm să venim „în civil", fiecare cu cămăşile şi nădragii mai buni pe care-i avea pe-acasă. Fetele se împopoţonaseră cu tot ce putea fi mai fistichiu, fuste care atîrnau aiurea pe ele, bluze transparente prin care se vedea cîte un sutien alb cu găurele, ciorapi de-ai mamelor, îşi împletiseră părul cu o fantezie înduioşătoare, dar, chiar gătite ca nişte paparude, le stătea într-un fel bine, datorită prospeţimii feţelor. Unele îşi făcuseră unghiile, iar vreo două, pe care de altfel directoarea le-a trimis acasă, se fardaseră ca nişte papagaliţe. Erau surescitate, se simţeau nişte adevărate domnişoare. Gîndul că nu aveau decît paisprezece ani le umilea, se simţeau în stare deja să sucească minţile unui bărbat. Cu cît dispreţ trebuie să se fi uitat ele

la noi, nişte puşti preocupaţi încă de mărci de maşini şi de filme cu bătăi...

Lili, pe care o aşteptam cu inima strînsă, apăru tîrziu, mult după ce programul începuse. Era un fel de *musical* ad-hoc după *Dumbrava minunată,* şi nouă, băieţilor, ni se scurgeau ochii după Lizuca, o fată înăltuţă şi al naibii de bine făcută, dintr-a şaptea, îmbrăcată doar într-un colant de balerină. Alături de ea făcea giumbuşlucuri Patrocle, un băiat mai mic metamorfozat în cîine. Scena era plină de copii-fluturi, copii-flori şi altele de soiul ăsta. Difuzoarele vechi emiteau un huruit continuu care la origine trebuie să fi fost nişte dulci cîntecele pentru copii. Cred că am fost primul care a văzut-o pe Lili. Era îmbrăcată simplu, cu o bluză albă foarte decoltată, fără mîneci, şi o fustă neagră mult deasupra genunchilor. Dacă ar fi venit de la început, ar fi fost dată afară din pricina fustei, care îi dezvelea pulpele; în mînă ţinea un trandafir roz-pal. Mergea cu o graţie care era numai a ei, strecurîndu-se printre scaunele pluşate. Se aşeză departe de noi, singură, şi stătu acolo o vreme, mirosind din cînd în cînd trandafirul. Apoi se răzgîndi şi veni spre noi, găsindu-şi un loc la vreo două rînduri mai sus de mine. Fusesem tot timpul, pe furiş, cu ochii la ea.Cînd m-am întors s-o privesc, prefăcîndu-mă că vreau să-i spun ceva unui coleg, nu mi-a venit să cred: Lili stătea picior peste picior, într-o atitudine care mi s-ar fi părut indecentă dacă nu ar fi fost fermecătoare. I se vedeau picioarele pînă sus, cu pielea lor albă şi mată, iar ea, mi-am dat seama deodată, mă privea ţintă. Nici nu ştiu cînd a venit lîngă mine. Era parfumată puternic, zîmbea şi mă privea cu coada ochiului. Eu mă uitam ţintă la pantomima de pe scenă. Deodată mă luă de mînă. Am întors capul uimit spre ea şi mi-am tras repede mînă dintr-a ei."Andrei, de ce mă ocoleşti ?" îmi spuse şi mă luă din nou de mînă. „Lasă-mă-n pace, i-am răspuns, ne văd colegii", dar n-am avut destulă putere să-mi retrag din nou mînă. Mă uitam drept înainte şi începusem să tremur. Existau în sală

sectoare, lîngă orchestră şi în alte locuri, unde nu stătea nimeni, din cauza zgomotului prea mare sau a înălţimii de la care nu puteai vedea mare lucru. Spre un astfel de loc mă tîrî în cele din urmă Lili.

Stăteam acolo, unul lîngă altul, ea jucîndu-se cu trandafirul, eu asudat şi simţindu-mă pierdut. Nici nu-mi mai dădea de fapt atenţie, ştia că prezenţa ei, parfumul ei sînt prea suficiente ca să mă tulbure. Toţi colegii se întorceau spre noi şi rînjeau cu subînţeles. Cînd nu am mai putut suporta, pur şi simplu m-am ridicat şi am fugit din sală pe prima ieşire. Am mai auzit vocea ei ironică strigîndu-mă încet şi apoi, pînă acasă, am alergat clănţănind şi strîngîndu-mi umerii de fiori. M-am trîntit în pat şi am simţit că am făcut febră, mama s-a speriat cînd a citit termometrul. Mi-a adus medicamente şi m-a doftoricit cîteva zile; primele zile de vacanţă, am bolit, cu somn puţin şi vise halucinante. De nenumărate ori, tot răsucindu-mă în cearceafurile umede, deschideam ochii şi priveam prin aerul albastru, decolorat de lună, al camerei mele, spre fotoliul de lîngă pat. Acolo o vedeam foarte clar pe Lili, îmbrăcată în sarafanul de şcoală, cu părul strîns, cu buzele lucioase, zîmbind ciudat şi ironic. Mă ridicam atunci din pat şi-o atingeam pe păr, pe umeri, mă convingeam că e cu totul reala. Simţeam atunci cum un fluid cald mă străbate dinspre torace către vîrful degetelor, şi mîinile mele, ca şi cînd ar fi ştiut ele singure ce să facă, încercau s-o dezbrace. Dar ea era întreagă, dintr-o bucată, hainele erau una cu trupul ei. Ea nu era decît o statuie de consistenţă sticloasă, dar vie, mişcătoare. Ea nu putea fi dezbrăcată.

Un moment mi-am ridicat ochii de pe paginile care se tot înmulţesc în faţa mea şi, din reflex, am privit în oglindă. Am avut un şoc cînd privirile mi-au fost barate de celălalt text, de pînză, al husei de pe oglindă. E un text abscons, încifrat, prin el nu străbate nimic. Ştiu că nu am decît să-l smulg,

pentru ca razele adevărului să mă copleşească, să mă distrugă?

S-ar face lumină, dar cui i-ar folosi oare lumina asta? Ea ar fi o flacără care m-ar mistui. Şi totuşi, cît aş vrea acum să arunc măcar şi o singură privire în oglindă! Nu o voi face însă decît cînd voi putea termina povestea asta care mă apasă. De multe ori, în timp ce scriam şi scriam, bătrîneii mei au intrat şontîc-şontîc în cameră, sub pretextul că vor sa dea de mîncare la peştii din acvariu , să ia vreo casetă cu tot soiul de margele şi se prefăceau că şterg praful de pe mobilele stil şi icoanele cu lujeri de viţă-de-vie încărcaţi de struguri, ieşind din coasta lui Cristos. Dar sfîrşeau prin a se apropia de mine, a-mi mîngîia părul lung cu o îngrijorare prost ascunsă. Bătrînica efectiv lăcrima cînd eu, pe un ton oricum mai blînd decît la început, le explicam că nu am nimic, că vreau doar să scriu o povestire şi că pot să cheme şi-o sută de doctori după ce-o termin. Le-am promis că într-o săptămînă sigur. Ei acceptau resemnaţi, dar după-amieze întregi se adunau în salon cu alţi bătrîni şi şuşoteau ore în şir. Era fără îndoială ceva schimbat în copilul lor, şi asta îi umplea de spaimă .Refuzasem să mănînc în sufragerie, pentru că şi acolo se afla o mare oglindă veneţiană şi nu le-aş fi putut cere s-o acopere şi pe aceea .Aşa că ei îmi aduc mîncarea aici, chiar pe birou, şi mă veghează în timp ce mănînc repede, grăbindu-mă să reiau firul poveştii.

Deveneam un adolescent dificil, cu bizarerii şi idei absurde. Sînt convins că fără apariţia *ei* „în viaţa mea", în anii de liceu, aş fi pierdut definitiv contactul cu lumea reală. Citeam toată ziua şi o mare parte din noapte, descoperind, din aproape în aproape, întregi familii de poeţi (căci citeam în primul rînd poezie), pe care îi exploram apoi individual, împrumutînd cărţi de la vreo patru biblioteci la care eram abonat. Tot ce-mi plăcea reţineam foarte uşor şi, în pauze, pe cînd colegii mei jucau ping-pong pe catedră, eu umpleam tabla

cu versuri din Verlaine sau Eluard. La franceză şi latină alcătuiam fraze cu exemple bizare. Dacă trebuia să conjug un verb în propoziţii, scriam de pildă „Floarea neagră văzu vulpea transparentă" sau „Eu lovesc verdele cu o vaca de piersici", avînd grijă ca, formal, exerciţiul să fie corect. Bineînţeles că sărmanele profesoare înlemneau. Dar învăţam foarte bine şi luasem nişte premii la „concursurile de creaţie", aşa că mă lăsau cu toţii în pace. Mă socoteam uneori condamnat şi îmi dispreţuiam profund colegii. Scriam, desigur, şi eu versuri în nişte caiete, îmi începusem şi un jurnal, pe care atîta l-am recitit încît aproape că îl ştiu şi-acum pe dinafară. Fiecare lectură nouă era pentru mine o nouă viaţă. Am fost, pe rînd, cu toată fiinţa mea, Camus, Kafka, Sartre, Celine, Bacovia, Voronca, Rimbaud şi Valery. Abia observam ce se petrece în jurul meu. Colegii mei veneau mereu la şcoală cu discuri, de obicei în stare proastă, lipite cu scotch în lung şi-n lat pe coperţi. Din luciul coperţilor răsăreau figuri dure, groteşti, de bărboşi îmbrăcaţi excentric, sau peisaje cu fabrici melancolice, cu hornuri uriaşe, peste care trecea în zbor un purceluş înaripat. Vocabule misterioase se încrucişau în cursul discuţiilor la care asistam absent: „Inagada Davida", „Led Zeppelin", „Samba pa Ti", „Imagine". Se murmurau refrene hipnotice şi se recitau versuri aspre: „Nu cred în Hitler / Nu cred în Zimmermann / Nu cred în Beatles / Cred doar în mine / în Yoko şi-n mine / Asta-i realitatea / Visul s-a terminat." Aduceau magnetofoanele în clasă, le cuplau la staţii şi emiteau nişte modulaţii atît de tăioase de chitară, încît nu puteam sta să ascult nici cinci minute. Ignoram tot ce iubeau tinerii de aceeaşi vîrstă cu mine; în cei doi ani cît a durat criza asta m-am apropiat atît de tare de nebunie încît şi acum mai simt sărutul ei cu încetul, pielea solzoasă a şarpelui cînd năpîrleşte, lumea mea se desprindea de lumea reală, devenea un film paralel, de consistenţa

visului. Pentru că nu puteam sta să citesc chiar tot timpul şi pentru că dacă nu ieşeam la aer aveam noaptea coşmaruri sau insomii ,ieşeam să mă plimb zilnic, înainte de căderea serii. O luam pe Galaţi şi Domniţa Ruxandra, ajungeam în piaţa Galaţi şi mă înfundam apoi pe străduţele tăcute şi aurii de dincolo de strada Toamnei, pînă înspre Moşilor.

Priveam casele bătrîneşti, cu balcoane sub formă de alveolă periculos suspendată deasupra străzii, cu stucaturi, ciubuce şi mascaroane, cu atlaşi de ipsos muced sub arcade. Pe măsură ce soarele cobora la orizont, aurul zidurilor trecea în ambră, şi apoi în purpură, obrajii şi nasurile gorgonelor de pe frontoane lăsau umbre ascuţite pe un zid întreg, ferestrele se umpleau de sînge, iar o fetiţă în rochie albastră, oprită în poarta de fier forjat, cu suliţe, a casei sale, îţi răvăşea amintiri vechi, atît de vechi încît ţi se părea că le ai dinainte de-a fi venit pe lume. Am ajuns de multe ori atunci pe strada Venerei, fără să bănuiesc că acolo, într-una din caselea acelea mari, negustoreşti, cu brîuri albe şi roz, locuia fata care avea să fie cel mai monstruos de frumos lucru din viaţa mea.

Mă fascina la această stradă aspectul lepros al cîtorva ateliere şi făbricuţe înşirate de-a lungul ei. Fuseseră vopsite pe dinafară cu vopsele acrilice, care în cîţiva ani se jupuiseră, lăsînd să se vadă dedesubt, pe spaţii mari, zugrăveala galbenă dinainte. Fîşii mari, albastru ţipător, de vopsea mai atîrnau în coji pe deasupra. Mai încolo veneau maghernite cu cai în curte sau căsuţe de ţară, cochete, cu bolţi de viţă-de-vie, în pridvorul cărora stăteau pensionari care pictau cu duco pe bucăţi de carton peisaje marine sau naturi moarte cu liliac. Cînd se lăsa amurgul pe strada Venerei, carcasele frigiderelor abandonate chiar în drum, pe lîngă şcoala Silvestru, ruginite de ploi şi burniţă, deveneau de un roz mat, neverosimil, şi tot peisajul părea artificial. Mă întorceam acasă plin

de tristeţe. Erotismul meu intrase într-o fază de inhibiţie agresivă. Totul era paradoxal, irezolvabil. Căutam prin cărţi sau albume de artă pasaje erotice şi nuduri, dar, pe de altă parte, ceva din mine se împotrivea acestor impulsuri. Mi se părea că eu sînt cu totul diferit de ceilalţi, că dragostea şi tot ce ţine de ea nu e pentru mine, că eu merg pe un drum care mă va duce mult dincolo de condiţia umană banală. Ba chiar, prin tendinţa de absolutizare pe care-o resimţeam atunci atît de puternic, am început să cred că tocmai erotismul e ceea ce-i împiedică pe oameni să se realizeze, că dragostea şi deci femeia sînt cauzele banalizării, ale eşecului.

Timp de doi ani, în acea stare de înstrăinare despre care am încercat să dau o sugestie, mi-am făcut un sistem monstruos de idei în această privinţă .Hotărîsem că eu nu avea dreptul să cunosc vreo fată pentru că aveam o misiune mai înaltă de împlinit. Eram convins într-un fel că nemurirea depinde tocmai de castitate şi că în momentul în care iubeşti sau faci dragoste te-ai maculat definitiv. Nu era vorba, de fapt, de nişte raţionamente lucide, ci de impulsuri de la care nu mă puteam sustrage. Fireşte că mă chinuiam singur, dar nu puteam face altfel. Femeia mi se părea un monstru. Vedeam în ea de fapt un bărbat modificat, estropiat. Sînii, grăsimea depusă altfel pe corp, şoldurile lăţite, părul diferit de al bărbaţilor mi se păreau nişte infirmităţi ruşinoase. Comportamentul feminin, graţia unor mişcări, psihologia diferită le luam drept prefăcătorie. Priveam cu ură la cîte o fată care se îmbrăca mai elegant, se îngrijea mai mult şi cocheta cu băieţii. Pentru mine, asta însemna pur şi simplu că ea îşi etalează dorinţele erotice. Citisem că păianjenul-femeie îşi devorează în timpul acuplării masculul şi începusem să scriu o povestire fantasticoidă, în care îmi imaginam ce s-ar întîmpla dacă şi-n lumea oamenilor femeile i-ar omorî pe bărbaţi după

împreunare; îmi imaginam dilema în care s-ar fi aflat bărbaţii, prinşi între cele două instincte fundamentale. Să ştii precis că femeia te va distruge, şi totuşi să nu poţi scăpa de sub fascinaţia ei. Sau mă gîndeam la călugăriţă, ciudata Mantis religiosa, care în timpul copulaţiei îşi ronţăie, pur şi simplu, amantul. Sau la femela scorpionului, care găseşte în cîteva secunde singurul loc vulnerabil al masculului, singura fisură a platoşei chitinoase, şi îl înţeapă acolo cu ghimpele veninos din coadă...

Dacă aş fi văzut pe bulevardul Magheru sau în Piaţa Romană uriaşe, cleioase pînze de păianjen prinse de colţurile clădirilor, în mijlocul cărora ar fi pîndit nemişcată cîte o femeie goală cu sînii atît de asemănători chelicerilor, lucrul mi s-ar fi părut mai natural decît situaţia reală, în care femeile par fiinţe omeneşti ca oricare, „mamele, soţiile, iubitele sau fiicele noastre", care întind doar plasa gesturilor, zîmbetelor, slăbiciunii lor. Cu cît delirul meu se dezvolta, cu-atît îmi puneam mai multe întrebări în această privinţă, afundîndu-mă în speculaţii de tot felul. Mă întrebam astfel după ce trăsături distingem feminitatea cuiva. La nou-născuţi sexul nu poate fi discernat decît strict anatomic. Pînă la doi-trei ani, copiii sînt îmbrăcaţi în culori diferenţiate: băieţii în albastru, iar fetele în roşu sau roz. Dar apoi, în acelaşi timp în care ei învaţă să distingă între prietenii lor băieţii de fetiţe, le apar pe obraji trăsături aproape imposibil de definit, dar pe care ochiul le percepe cu o precizie din ce în ce mai mare. Dincolo de diferenţele create artificial (păr mai lung la fete, îmbrăcăminte specifică: fuste, rochiţe, podoabe exclusive, ca de pildă cerceii) şi de caracterele secundare care apar în adolescenţă, există şi enigmatice repere psihice, şi cred că de fapt ele sînt cele mai puternice, pentru că ele determină pasiunile. Nu iubim o femeie pentru că are un corp perfect, ci pentru forma unică a ochilor sau a gurii, în care vedem

(cînd formată? de ce apărută?) personalitatea ei profund şi subtil erotizată. Suportăm mai uşor gîndul că iubita noastră ne-a înşelat decît că i-a zîmbit altcuiva ridicînd dintr-o singură sprînceană sau că pe obrajii ei au apărut, în jurul gurii, acele cute de o duioşie ironică, pe care tu le credeai ivite acolo doar datorită influenţei tale şi imposibil de repetat pentru altul... Dacă ochiul feminin nu este fardat, e foarte greu să-l distingi de al unui bărbat. Poate fetele au gene mai lungi şi mai dese, ochiul ceva mai alungit, dar cine ar putea explica de ce ochii unei femei par imenşi, cu flacără neagră-mov cît timp o iubim, iar cînd încetăm s-o iubim nu mai vedem altceva decît doi ochi obişnuiţi? Gura pare mai uşor de distins de una bărbătească, dar prin ce? Ştii sigur că o gură, nişte buze sînt feminine, dar nu cred că s-ar putea exprima în limbaj raţional elementele distinctive. Cum nu putem ieşi din sexul nostru, vedem inevitabil cu ochi de bărbat sau de femeie toate aceste trăsături infinitezimale.

Mă schimbam văzînd cu ochii. Figura mea căpăta trăsături ascetice, în ochi îmi lucea o lumină suferindă, puţin stranie. Gura rămînea senzuală, dar chinuită şi ea de o constrîngere interioară. Mustaţa începuse să mi se contureze sub nările lungi şi foarte subţiri, şi toate liniile feţei se alungiseră. Mă complăceam în singurătate, mă apăram din toate puterile de ceva care trebuia să se întîmple.

Într-o seară, trecînd pe strada Venerei, am auzit un cîntecel subţire, mecanic. Mi-am adus brusc aminte de scena aceea din copilărie, de casa aceea ciudată, de copiii cu sute de jucării. Era cîntecul zdrăngănit, într-o gamă orientală, al mandarinului de celuloid. Sunetul venea de la o fereastră deschisă, aflată pe colţul unei case, deasupra unei marchize cu geamuri multicolore. Pe marchiză, în lumina incertă a amurgului, am văzut o pisică auriu-portocalie, ghemuită, privind speriată înspre interiorul camerei. De acolo, cînd cîntecul păpuşii

s-a oprit, se auzi o voce de fată, cu un timbru cam spart, strigînd: „Zît, neruşinato! Pleacă de-acolo!" Pisica se furişă de-a lungul zidului şi sări într-o salcie mare de lîngă casă. La fereastră, încadrată de draperii de stofă roşie, apăru o fată care mi s-a părut neobişnuit de mică şi de firavă. Avea un păr lung, buclat, castaniu deschis, culoarea lemnului de stejar, şi pe faţa rotundă, cu fălcuţe frumos rotunjite, doi ochi gălbui. Nu am reţinut decît vag, în trecere, această mutriţă aristocratică şi mi-am continuat plimbarea pînă s-a înnoptat. După aceea, de cîte ori treceam pe-acolo, priveam spre fereastra de deasupra marchizei, dar în jumătate de an nu am mai văzut decît, de cîteva ori, o femeie bătrînă. Prin altă fereastră, mult mai mare, de la stradă, puteam vedea un glob pămîntesc, mobile foarte pretenţioase şi probabil preţioase şi un mare policandru cu ţurţuri de cristal şi luciu de aramă. Nici măcar în jurnalul meu, care cuprindea versuri, note de lectură, vise mai stranii şi prea puţine fapte exterioare, nu am scris nimic despre această „întîlnire". Tot ce-am notat în acea zi în agenda cu pagini dictando a fost că începusem *Aurelie* de Nerval.

Treceam în clasa a douăsprezecea şi aveam să împlinesc curînd optsprezece ani; începeam să simt din ce în ce mai mult o strîngere de inimă în privinţa viitorului meu. Cu doar un an înainte mă hotărîsem să renunţ definitiv şi fără părere de rău la tot ce ţinea de viaţă, de „bucuria de a trăi", îmi era silă de oamenii care păreau mulţumiţi de viaţa lor măruntă. Cum mă simţeam universal, gata să devin eu însumi cosmosul ,cum începeam să nu mai pot îndura fizic acest mod de viaţă; încet încet, nu mă mai simţeam un geniu, ci un eşuat jalnic. Schimbarea asta se producea sub presiunea singurătăţii. Altădată eram chiar bucuros să fiu lăsat în pace, să stau închis în casă cu săptămînile, să citesc pînă nu mai vedeam, înjuram în gînd cînd trebuia să răspund la telefon; în primii doi ani de

liceu, colegii mă mai invitau pe la ceaiuri şi aniversări sau la discoteca din holul liceului, dar, cum nu mă duceam niciodată, renunţaseră. Simţeau pentru mine oroare amestecată cu o admiraţie şovăielnică pe care-o ai pentru crisalida din care ar putea ieşi un fluture, dar şi cine ştie ce gînganie înspăimîntătoare. Chiar cei care-mi luau apărarea, căci se vorbea totuşi mult despre mine, nu îşi puteau închipui că ar fi posibile între noi relaţii personale. Cînd împlinisem şaptesprezece ani îmi pregătiseră un cadou, frumos înfăşurat în hîrtii legat cu panglică, pe care ,însă nu avusese nimeni curajul să mi-l înmîneze: mi-l puseseră pe bancă. Erau jenaţi şi puţin speriaţi de gestul lor, de parcă ar fi făcut un dar unui nepămîntean. Nici azi nu ştiu ce conţinea cutia aceea, căci o lăsasem pe bancă, fără să o ating măcar. Pierdusem orice urmă de umanitate, îmi dădeam seama de asta, dar credeam că astfel progresez pe drumul către suprauman. În vacanţa dintre a unsprezecea şi a douăsprezecea trăisem o asemenea singurătate, încît mă speriasem în privinţa integrităţii mele psihice. Timp de trei luni mi-am simţit în continuu inima grea , de o dragoste abstractă, o dragoste pentru nimeni. Nu puteam sta o clipă în casă, ieşeam şi hoinăream prin Bucureştiul galben-transparent de soare, aşteptînd mereu să întîlnesc pe cineva cunoscut. Priveam cu invidie cuplurile care mergeau îmbrăţişate, femeile înţolite după ultima modă, tinerii de seama mea cu veşnicele discuri la subţioară, făcînd schimburi în faţa magazinului Muzica: *Sticky Fingers* plus cincizeci de lei contra *Deep Purple In Rock; Caravanserai* plus *single*-ul *My Generation* de „Who", contra *Ummagumma.* Mă întorceam acasă frînt de oboseală, dar după-amiaza o luam de la capăt.

Abia aşteptam să reînceapă şcoala, lucru care nu mi se mai întîmplase niciodată. Pentru că mă simţeam mult prea singur, ca un înger căzut sau în mare primejdie de cădere. Dar ştiam că a rămîne

înger însemna să neg mai departe ceea ce se zbătea în mine, poate ceva malign, dar care avea o putere din ce în ce mai mare asupra mea. De multe ori mă trezeam plîngînd de singurătate. În fine, am început şi clasa a douăsprezecea şi revederea figurilor cunoscute mi-a făcut pentru prima dată plăcere; în laboratorul de biologie, unde s-a întîmplat să avem prima oră, l-am zărit mai întîi pe Bumbac, ciclist de performanţă, cu o faţă lată de bonom şi ochi verzi mereu pe jumătate închişi, care se apucase să însemneze într-un caiet de cîte ori pe oră spunea profesoara de biologie „copilaşi". Recolta era remarcabilă (trăsese în caiet peste două sute de liniuţe), dar ea îl văzuse şi-l scosese la lecţie. Bumbac, cu o expresie dezarmantă de nevinovăţie, spusese lecţia despre parameci destul de corect, dar luase trei pentru ca numise tot timpul acest mic animal *Paris Match,* în ciuda repetatelor corectări ale profesoarei, urmă apoi Dalu, înalt de unu nouăzeci şi trei şi numit, evident, Calu sau Hipohipus, după numele unui strămoş al calului, despre care învăţasem tot la biologie. Şi, ca să termin cu cele legate de această materie, îl mai vedeam la o masă şi pe Mera; cu dinţişorii lui împinşi înăuntru şi privirea cam tîmpă de blond care a auzit de Mallarme. Pe el îl pusese profesoara să care din laborator scheletele care era în mărime naturală pînă în clasa noastră de la parter. Mera se împiedicase pe scările largi şi se prăbuşise cu schelet cu tot pînă ce oasele, desprinse din sîrmuliţe se împrăştiaseră în tot holul cancelariei sub privirile lui "Nea Zambilă" directorul. La altă masă stătea Mortul, un băieţel ca de clasa a opta, incredibil de palid la faţă, care nu s-a distins decît o singură dată, printr-un poem epic de care s-a apucat, nici el nu ştia de ce, într-o oră de matematică (pe cînd profesoara, vestita Drîngă, despre care s-ar putea scrie de altfel o epopee, ne vorbea despre pekinezul ei preferat), poem care se compunea pînă la urmă doar din

două versuri, rămase celebre: „în penumbra unei lămpi / Stau doi oameni 'nalţi cu bărbi." Mai obscuri erau Grigoriţă şi Negruţă, fraţi gemeni, şi o altă pereche, Mlhalache, luptător de greco-romane, unu patruzeci şi opt înălţime, care purta tocurile de şapte centimetri, şi Neagu, un colos cu capul strîmb de la forceps, interesat de un singur lucru în lume: locomotivele electrice de jucărie; închei cu Lulu, un fel de măscărici vulgar ,care la un bal mascat dintr-o tabără în care fuseserăm împreună se fardase şi se îmbrăcase ca o femeie, ceea ce îmi făcuse atît de rău, încît cînd l-am văzut m-am sprijinit de perete. Cît priveşte fetele din clasă, ele formau pentru mine o masă aproape nediferenţiată. Totuşi era una Farcaş, cu mutră de slujnică, foarte preocupată de revistele de modă, era alta care, nu se ştie de ce, pretindea să i se zică Vasile, mai era şi una, foarte stranie, un fel de frumuseţe de mahala cu ceva naiv-pervers în ea, un fel de lebădă neagră, numită Dialisa care a rămas gravidă într-a unsprezecea şi s-a retras de la liceu. Fireşte, erau şi fete foarte bune şi muncitoare, iar altele destul de frumoase şi binecrescute ca să nu se lipească nici o bîrfă de ele. Dar nici unele nu mă interesau prea mult, iar azi efectiv nu mi le mai amintesc decît cu destul efort. Mai erau două colege noi, una blondă şi cu o coadă de cal la spate, răspunzînd la numele graţios de Plecoiu, iar alta, micuţă şi subţire, „o divă în miniatură", cum a numit-o cineva în pauză, venită de la „Iulia Haşdeu". Şi figura ei, cu ochi gălbui şi mutriţă de „doamnă", şi vocea ei de raţă, puternică, puţin spartă, mi se păreau vag cunoscute; în toate pauzele, timp de vreo lună de zile din trimestrul întîi, am văzut-o fără s-o văd cu adevărat stînd în hol într-un grup de prietene şi trăncănind încontinuu. Era foarte elegantă, purta inele cu pietre preţioase, schimba des cerceii cu clipsuri, căci nu avea, probabil, găuri în urechi. Desigur, în timpul orelor îşi scotea inelele, dar le păstra dacă profesorii erau bărbaţi mai toleranţi,

cum era Tom, de engleză, care schimba şi el costumele şi cravatele uimitor de des. Fata se numea Georgiana Vergulescu dar colegele îi ziceau Gina sau Ginuţa, cum i se spunea probabil acasă. Numele astea nu erau nicidecum o alintare, pentru că nu era greu de observat că fetele nu o iubeau deloc pe noua lor colegă, ci mai degrabă încercau s-o minimalizeze, să pară că nu o consideră decît un copil snob şi răzgîiat. Ea le surclasa în privinţa toaletelor, fardurilor, parfumurilor, săpunurilor pe care le avea şi le folosea cînd nu era la şcoală. La două-trei cuvinte se servea de vocabule la fel de goale de conţinut pentru mine ca şi cele auzite de la băieţii înnebuniţi de muzica rock. Nu auzisem, de exemplu, niciodată de *Burda, Chanel, Miss Dior, Helene Rubinstein, Ella, Ohao, Lancôme, Lux, Rexona,* nu ştiam diferenţa dintre parfumurile amare şi cele dulci, credeam că toate deodorantele şi şampoanele sînt la fel, că nu merită să umbli o jumătate de zi pentru o pereche de pantofi; că blugii si raiaţii, ca să nu mai vorbesc de bijuterii, nu sînt făcuţi pentru muritorii de rînd. Nu cu mult difereau de mine ca ignoranţă în acest domeniu majoritatea colegelor noastre. care discutau cu ea rezervat, cu teama de-a nu face gafe, aşa cum vorbeau cu mine despre literatură. Dar pe ea o urau din instinct, pentru lumea fantastă în care trăia, pentru ceea ce ea poseda ca recuzită sofisticată în acest domeniu. Cînd suna de intrare, noua colegă se îndrepta prima spre uşa clasei, cu mişcări foarte iuţi, „înţepate", mişcări de fată vioaie, obişnuită să poarte toc înalt şi dădăcită în privinţa ţinutei în mers. Pantofiorii ei, de măsura cea mai mică la femei, făceau întotdeauna zgomot, un ţocăit caracteristic, după care mai tîrziu o recunoşteam imediat, înainte s-o văd, încă din capătul culoarului cu mozaic alb şi roşu.

Mă întreb cînd am discutat prima oară. Cred că am schimbat de multe ori cuvinte neatente. Ea se simţea oarecum atrasă de mine pentru că o interesa

literatura şi, mai ales, pentru că unii mă considerau drept „foarte bun", drept o valoare, ceea ce a avut întotdeauna pentru ea un efect hipnotic. Cumpărasem odată *Luceafărul,* care pe drum mi se cam udase sub stropii mari ai unei ploi de toamnă; în lumina cenuşie din clasă desfăcusem pe bancă paginile cît un cearceaf şi citeam atent o traducere din Sandburg. Ea a venit atunci lîngă mine (colegul meu de bancă era afară, la fotbal) şi, serioasă ca o pisică, s-a apucat să citească şi ea poemele acelea. „Nu-mi place, mi-a zis. Asta nu e poezie. Aşa ceva poate să facă oricine." Eu am luat un aer profesoral şi m-am apucat să-i explic că Sandburg este un mare poet, dar Gina a continuat să-l nege cu indignare. Altă dată am însoţit-o pînă acasă, în jos pe Taras Sevcenco. Din castanii aproape cu totul desfrunziţi cădeau uneori fructele lucioase, iar casele cenuşii aveau pereţii uzi. Mirosea puternic, nostalgic a fum de prin curţile cu grilaje de fier forjat. Ea purta o haină de ploaie dintr-un material lucios, galben-citron şi se distra împrăştiind cu vîrful pantofului grămezile de frunze uscate. Atunci mi-a povestit, cu o expresie pe jumătate copilărească, pe jumătate afectată, despre „prietenul ei de la facultatea de matematică", acel Silviu care avea să fie coşmarul meu timp de luni de zile . Dar în acea după-amiază zîmbeam amuzat, cu gîndul aiurea, îi vedeam atît de bine defectele: mintea de vrăbiuţă alintată, pretenţiile de cultură, gesturile uşor manierizate. Rîsul ei mă făcea şi pe mine să rîd, căci atunci îşi dezvelea nişte dinţişori strîmbi, nostimi, ca de liliac maliţios, ce-i drept între nişte buze frumoase, de o formă cu totul particulară: buza de sus avea o mică „creastă" verticală la îmbinarea celor două jumătăţi, aşa încît desena un arc în relief, plin de personalitate. Niciodată gura ei nu avea o expresie pasivă, feminină la modul „tipic", adică de blîndeţe sau bunătate: dimpotrivă, era numai nerv, numai afectare, ironie, copilărie, dar şi un

rafinament de femeie matură, încă neasimilat cu totul. Năsucul ei avea vîrful puţin turtit, ceea ce îi dădea o înfăţişare şi mai voluntară. Doar ochii, galbeni şi luminoşi, aveau ceva de frumuseţe convenţională. Gina nu-mi plăcea încă, dar mi-a părut, încă de la început, diferită de toate fetele pe care le cunoşteam. Adăpostită sub umbrela mea, îmi povestea tot soiul de întîmpjări ai căror eroi erau persoane despre care nu ştiam nimic şi pe care ea considera suficient să le numească. Cine erau Maricu şi Tanicu, cine era Penelopa? Doar mamei îi spunea întotdeauna „mama mea", cu alint, îmi pomenea de Frau Else de la Kindergarten şi de grupul de copii care se formase pe strada lor, despre relaţiile amoroase dintre Fofo şi Micheline, dintre Ilieş şi Simina. Abia cînd am ajuns în faţa casei ei, casa aceea masivă, cu marchiză şi salcie în curticică, de pe strada Venerei, am făcut legătura dintre Gina şi fata pe care-o văzusem odată, seara, la geamul cu draperii de deasupra marchizei. I-am spus, iar ea mi-a răspuns cu un aer revoltat că nenorocitele de pisici obişnuiesc să vină şi să facă pipi exact pe vitraliul marchizei. Era silită să poarte un permanent război cu ele.

Apoi m-a poftit să beau o cafea, „ca să ne mai încălzim niţel", lucru care m-a surprins. Am intrat totuşi pe poarta masivă, cu o clanţă uriaşă de fier modelat cu frunzuliţe şi lujeri. După un mic hol de marmură, întunecos, de care acum mă leagă atît de multe amintiri încît îmi vine să las totul baltă, am ajuns, urcînd nişte trepte, la uşa apartamentului. Casa mi s-a părut labirintică. Mai viu decît imaginea propriu-zisă a casei îmi amintesc acum pagina din jurnalul meu în care scriam despre această vizită neaşteptată. Văd agenda îmbrăcată în copertă de plastic roşu şi văd fiecare rînd de la data aceea: „9 octombrie 197... Din ce în ce mai departe de viaţă. Figura mai emaciată, lemnoasă, obosită, ochii ca şi cînd s-ar cufunda în spirale de stuf, glasul negru cu capiteluri

sobre şi frontoane, ceva renascentist şi o tinereţe despicată şi prăfuită.

Am fost într-o casă mare, veche, cu odăi înalte şi afumate (cîte o sobă Siena în fiecare), cu pereţii acoperiţi de icoane pe sticlă, stranii, multicolore şi miraculoase, altele de metal, crucifixuri şi mobilă veche cu aplicaţii de bronz, în casa aceea se mişcau figurine de ceară: cîteva babe identice ca înfăţişare, un bătrîn cu părul complet alb. Totul vopsit, contorsionat, nenatural. O casă veche, muiată în tăcere (şi pînă şi tăcerea siropoasă de muzică. Wajda ar fi plimbat aparatul pe pereţii crăpaţi, cu stucatura căzută, pe feţele sfinţilor călăreţi şi ale Hriştilor costelivi, de lemn şi cretă, pe clapele pianinei cu incrustaţii preţioase, pe macrameuri şi pe trupurile fixe ale babelor în mătăsuri verzi şi roz, cu pielea în jurul nasului lucioasă şi cu ochi de apă. Abia simţită, ca o horbotă, ar fi umflat odăile o fugă concentrată şi calmă de Bach.) Tăceam şi priveam icoanele încadrate în rame negre şi putrede şi mă gîndeam ce monstru trebuie să fie (şi aspectul bătrînicios pe care i-l descoperisem de mult, în vocea răguşită, trupul mic şi osos, dinţii de liliac - şi totuşi o fetiţă încîntată de a spune obscenităţi şi idioţii; nimic naiv-sentimental-feminin în ea. Zicea că a plîns cînd «prietenul» ei o numise comună şi banală sau aşa ceva, dar eu nu mi-o închipui plîngînd, e prea uscată) fata de şaptesprezece ani care se mişcă în spaţiul ăsta secţionat şi îmbălsămat în culoare veştedă şi în umbră. Covoarele de pe jos fuseseră strînse, aşa încît luciul sticlos, şi el murdar, al policandrelor, cîte unul în tavanul fiecărei camere, nu avea în ce să se estompeze. Cumplită viaţă moartă.

Un pasaj care trebuie notat. Din *Alteţă regală* de Th. Mann: «Trebuie să mărturisesc că n-am avut altă alegere. Dintotdeauna m-am simţit complet incapabil de orice altă activitate omenească. Mi se pare că această incapacitate indubitabilă şi

necondiţionată pentru orice altceva este singura dovadă şi piatră de încercare a profesării poeziei, ba chiar că, de fapt, nu trebuie văzută în poezie o profesiune, ci tocmai expresia şi refugiul acestei incapacităţi.» Iată ceva, în sfîrşit, în măsură să-ţi dea speranţe."

Acum, fireşte, îmi vine să rîd de maniera asta estetizantă pe care-o foloseam pe atunci în scris pentru orice fleac. Trăsăturile Ginei şi ale mediului ei apar în această pagină de jurnal de două ori deformate: din cauza acestui manierism livresc şi din motivele psihologice cunoscute, adică din cauza aversiunii mele pentru orice fată, a nevoii mele de protecţie împotriva agresiunii erotice. Gina era cu adevărat o fată crescură într-un mediu de bătrîni, şi care avea în consecinţă destule ticuri şi ciudăţenii induse de ei. Dar de aici şi pînă la a spune că ar fi fost „bătrînicioasă" mi se pare ridicol de mult. E drept că într-un an s-a împlinit neaşteptat, devenind o femeie adevărată, dar, din nou, mi se pare totuşi ciudat că o vedeam la început atît de slabă. Acum, cînd scriu, dacă încerc să mă concentrez asupra chipului ei (şi ce uşor mi-ar fi să o am aievea în faţa ochilor, doar peste cîteva clipe), îl văd numai cum apare într-un diapozitiv color, pe care şi-i făcuse vara trecută la mare. Acolo e uimitor de frumoasă. Poartă o cămaşa subţire, bărbătească, în carouri, şi părul lung, drept, doar uşor buclat, de culoarea stejarului, îl are pieptănat cu cărare într-o parte, în fundal se vede marea, verzuie, cu valuri de spumă, iar faţa Ginei, întoarsă spre privitor, are înfăţişarea tînjitoare, îndurerată. Ochii îi sînt largi şi gura zîmbeşte amar, făcînd nişte cute care emană sentiment. Am mai văzut fotografii de-ale ei de cînd era doar o adolescentă. Toate mi s-au părut cu neputinţă de suportat, ca şi cînd ai vrea să ţii mîna pe un fier înroşit. Nici nu ştia că exişti cînd şi le-a făcut, iar faptul că ai pierdut momente atît de preţioase din viaţa ei că a risipit atîta emoţie pentru

altcineva decît pentru tine, chiar dacă pentru nimeni, este de neînţeles, de netrăit.

Atunci cînd am însoţit-o prima dată acasă, m-a lăsat s-o aştept puţin în camera ei, adică tocmai în asta în care scriu acum .Ma uitam cu aviditate la lucrurile din jur, mă uitam la faimoasele icoane. A venit cu două cafele şi a pus o placă, pe care am ascultat-o la un pick-up dintre cele mai proaste, din acelea mici, îmbrăcate în vinilin gri, cum se vindeau prin anii cincizeci; în faţa mea, Gina schiţă cîteva mişcări de tango, apoi se aşeză lîngă mine şi începurăm o conversaţie literară, căci cu mine, evident, nu se putea discuta altceva.

După vreo jumătate de oră am plecat. După-amiază am simţit că nu-mi vine să învăţ pentru a doua zi. Aşezat pe lada de la studio, cu picioarele pe caloriferul rece, am privit pe fereastră cîteva ore. Aveam un sentiment de predestinare, ştiam, încă de pe atunci, că sînt prins, că această fetiţă-femeie va dezarticula tot edificiul meu interior. Zilele următoare am condus-o din nou pînă acasă, şi treptat ne-am obişnuit amîndoi cu drumul acesta făcut împreună. Mă străduiam să n-o iau în serios, o bruscam permanent, îi răspundeam mereu ironic. Cu toate astea, am observat repede cît începeau să mă doară aluziile ei la diferiţi prieteni cu care îmi spunea că se vede duminica „la o canastă" sau sîmbătă seara „la un ceai". Trebuia să suport, chiar cu un zîmbet condescendent şi ironic, tot felul de confesiuni. Eram la curent cu marele amor dintre ea şi Silviu, Gina, era în privinţa asta de o cruzime incredibilă. În timpul orelor scria, cu litere mari de tipar, SILVIU pe marginea tuturor caietelor. Odată s-a apucat să deseneze interiorul unei camere. Apoi a tăiat cu cîteva linii groase fotografia înrămată pe care o schiţase deasupra patului. Venea uneori plîngînd la şcoală, şi într-o zi a plecat chiar după primele două ore. Gina suferea, dragostea ei nu mergea şi primul care trebuia să-i suporte nefericirea eram eu. Într-o seară (cred că era la

mijlocul lui noiembrie, căci deja venea spic de zăpadă, iar afară se întunecase) m-a luat de mînă. Ne-am oprit în mijlocul străzii. Era transfigurată de nefericire. Toată disperarea şi-o converti însă, cum avea să facă şi mai tîrziu de atîtea ori, într-un discurs exaltat şi întretăiat în care aproape îmi striga cît de mult ţine la mine. Mă ruga s-o ajut, să fiu mereu lîngă ea. Mă îmbrăţişa cu aviditate şi atunci am luat-o şi eu după umeri şi am ajuns, mergînd astfel, pînă la casa ei. Ne-am oprit în holul acela plin de un aer cafeniu şi ne-am sărutat penibil, mai mult pe obraji şi pe ochi decît pe gură. Faţa ei era udă de lacrimi, iar eu, spunîndu-i mereu numele, strîngînd-o în braţe, mîngîindu-i gîtul şi sînii prin pardesiu, încercam din răsputeri să evit, să amîn cuvintele de dragoste care mi se formau singure în minte. Timp de vreo săptămînă a fost la fel de drăgăstoasă, dar tristeţea neagră de pe faţa ei, tăcerea ei obstinată mă chinuiau mai mult decît mă făceau fericit momentele din hol.Nu mai eram în stare nici să mai scriu versuri, aşteptam să se termine forfota din casă ca să intru sub plapumă şi să adorm. În vise însă aveam un sentiment sfîşietor de singurătate.

De cîteva ori am visat, astfel, că umblam pe aleile nesfîrşite şi mereu încrucişîndu-se ale unui parc. Era o înserare roz-violetă, ca o ceaţă uşor luminiscentă. În acest ţinut crepuscular lucrurile nu aveau greutate, ci doar o mare densitate emoţională. Tot aerul acela sidefiu, pîcla aceea mare se concentra dureros în mine. Ştiam că spaţiul este infinit, că nu există speranţă. Deodată, azvîrlindu-şi fleşele şi statuile ciobite la o înălţime ameţitoare, rotindu-şi spre cerul de asfinţit cupola de culoarea cuprului vechi, apăru, într-o piaţă de o lărgime incomensurabilă, un monument colosal, o construcţie pe jumătate ruinată, cu arcuri şi frontoane acoperite de licheni, cu himere gotice, canelate adînc, rînjind pe ziduri. Nimic nu era de proporţii umane în acest edificiu. Pe o nesfîrşită

scară în spirală am urcat în cupolă. Nu există în lume, şi nici măcar în vise, cuvinte în stare să definească sentimentul omului aflat sub arcul unei cupole uriaşe. Sus, la peste o sută de metri de dalele rombice care alcătuiau podeaua, în centrul cupolei, se deschidea o fereastră rotundă prin care se vedea plutirea norilor în flăcări de amurg. În rest, diverse grade de întunecime arămiu-sinilie umpleau spaţiul în care te simţeai o insectă neînsemnată. Şi brusc arn început să cresc, să mă dilat, să umplu spaţiul geometric, brăzdat de nervuri şi de raze. Pe măsură ce creşteam puteam privi frescele palide de pe pereţii curbi, aerul din ce în ce mai întunecat de afară răzbătînd prin ochiurile luminatoarelor în ovalul cărora, profilat pe purpură, se mai aşeza cîte-un porumbel. Curînd a trebuit să mă aplec, să mă tîrăsc pe podea, să-mi duc genunchii la gură şi să-mi încrucişez mîinile şi picioarele, căci umplusem cu totul bolta gigantică. Din acest vis mă trezeam întotdeauna ameţit de singurătate, cu sentimentul că viaţa mi s-a sfîrşit.

Deja începuse să ningă şi era întuneric cînd ieşeam cu Gina de la liceu. Mergeam de mînă, iar uneori ea îşi ţinea mîna în buzunarul paltonului meu, fără să-mi dea drumul. Era teribil de schimbătoare, cînd veselă, cînd absentă, cînd de-o tristeţe pe care abia o suportam. Mergeam încet prin stratul subţire de zăpadă, aprins de lumina vitrinelor, în acelaşi timp fericit şi lipsit de orice speranţă. Vedeam, cu cît legătura noastră avansa, că noi doi eram din lumi diferite, între care nu putea exista decît puntea iraţională a unui sentiment unilateral, punte pe care nu putea trece nimeni. Eram disperat cînd ea începea să-mi povestească despre voiajul făcut cu un an în urmă la Leningrad, de plimbările pe malul şi pe podurile Nevei, în zorii albi ca laptele. Mi-o imaginam singură şi visătoare trecînd, cu părul înfoindu-se de curentul apei, pe sub felinarele de fier forjat, pe lîngă leii de piatră, sau stînd pe o bancă într-un

parc distrus de toamnă şi de amurg. Apoi îmi povestea cum, la mare, înotase pe raza soarelui reflectată în apă. Sau îmi relua la nesfîrşit scene din copilăria ei de fetiţă de familie bună, îmi arăta, pe o stradă apropiată de-a ei, o curte destul de mare, cu gard de suliţe, în care cîţiva copii în paltonaşe albastre şi hăinuţe de urson verde se jucau cu zăpadă, şi-mi spunea că acolo se jucase şi ea de nenumărate ori cînd era la Kindergarten. Rămînea mult timp, privind printre gratiile gardului, cu o expresie de la care trebuia să-mi întorc ochii. Nu mai vorbeam despre Silviu, dar în tot ce spunea ea, în tonul cuvintelor ei, în dispoziţia ei, pînă şi în sărutările ei, căci se oprea uneori brusc în singurătatea străzilor ninse, se sprijinea de un stîlp şi spunea „pupă-mă", în toate capriciile ei îl simţeam implicat. Ştiam că Gina se foloseşte de mine ca să se apere, ca să lase să răsufle jinduirea ei, ca să nu rămînă singură, ca s-o ţină cineva de mînă cînd era nevoită să privească în faţă agonia dragostei ei. Cine eram eu ca să fiu prietenul ei? Un puşti urît şi bizar, care se aflase în pragul schizofreniei, care nu ştia nimic în afară de-o brumă de literatură, care nu avea nici un fel de experienţă de viaţă. Mă îmbrăcam cum se nimerea, nu călătorisem niciodată, nu aveam prieteni. Nu îi puteam opune decît spaima mea oarbă de-a nu o pierde. Pentru mine Gina era cu mult mai mult decît o prietenă, era o fiinţă cu [...] trebuia să-l am. Ştiam că mai curînd sau mai tîrziu totul avea sa eşueze, că Gina avea să mă părăsească. Dar în holul casei ei, în întunericul în care abia ne puteam desluşi conturul feţelor, gesturile noastre de dragoste deveneau din ce în ce mai dezinhibate, mai îndrăzneţe. Corpul mic şi subţire al Ginei învăţa să nu se mai crispeze la cîte o mîngîiere mai îndrăzneaţă. Eu învăţam să strîng o femeie în braţe, învăţam să-mi placă să mîngîi, să mă ameţească gura moale, gustul fad al buzelor şi dinţilor şi limbii ei, mirosul de şampon al părului

ei, aroma genelor ei, învăţam, pe sub bluză, forma sînilor ei. După ce ne despărţeam o luam pe jos cîteva staţii de tramvai, prin fulguiala îngheţată. Aerul iernii îmi făcea bine. Palmele mele păstrau mirosul pielii ei pînă noaptea, cînd adormeam.

Ni s-au întîmplat multe lucruri ciudate în timpul drumurilor spre casa ei. Într-o noapte senină ca un cristal, trecînd prin piaţa Galaţi, priveam amîndoi luna plină, care răsărise deasupra staţiei maşinii 40 şi aurea şinele de tramvai. Vorbeam despre lună, ea îmi spunea că într-o excursie la munte, cu cîţiva prieteni, se simţise atît de singură încît îi venea să mănînce literalmente luna. „Dar ştii cum? Literalmente!" Bineînţeles că am simţit un fior de gelozie şi-am încercat să parez cumva, dar am rămas cu gura căscată, pentru că, privind luna, am văzut clar că sfera ei nu mai era perfectă, că într-o parte se turtise şi că o umbră, care nu putea fi decît umbra pămîntului, acoperea lent, dar vizibil, tot mai mult din suprafaţa ei. Ne-am oprit, am lăsat servietele jos şi, îmbrăţişaţi şi uimiţi, am privit acest spectacol de deasupra acoperişurilor. Curînd, globul de chihlimbar rămase luminat doar pe jumătate, iar apoi umbra se întinse, lăsînd să mai scînteieze doar un corn din ce în ce mai subţire; în acest timp, prin piaţa Galaţi treceau taxiuri şi autobuze, circulau trecători, dar nimeni nu ni se alătura ca să privească luna, care începu curînd să crească din nou pînă ce, în vreun sfert de oră, redeveni globul perfect dinainte. Mai tîrziu, totul ni s-a părut un vis al amîndurora, inexplicabil.

Duminicile, Gina nu voia să ne întîlnim. Îi dădeam telefon şi n-o găseam acasă, îmi răspundea de obicei bunica ei care-mi spunea că Gina ieşise în oraş. Ce făcea ea duminica seara? Ce făcea în serile cînd nu mă lăsa să o conduc? Îmi imaginam scenele cele mai neverosimile. Dar de la un timp începuse să aibă o anumită aroganţă în ton, nuanţa aceea de ironie cam vulgară pe care a folosit-o întotdeauna cînd s-a simţit superioară cuiva sau

stăpînă pe situaţie. Atunci făcea o mutriţă în acelaşi timp cinică, afectat vinovată şi misterioasă, care mă scotea din sărite. Limbajul ei începu să se încarce de aluzii şi termeni erotici, pe care îi strecura compulsiv, indiferent de subiectul discuţiei. Simţeam ca vrea să se laude cu ceva sau să-mi transmită ceva şi că dorinţa ei era mai mare decît grija de-a nu mă răni. „Ce loc bun pentru făcut dragoste!" îmi spuse odată cînd treceam pe lîngă o casă cu turnuleţ. Apoi, poate tot în seara aceea, mi-a mai dat de înţeles că ea ştie cum arată un bărbat gol. Desigur că rîdeam de ea şi că împingeam discuţia spre absurd, dar simţeam în plin fiecare lovitură. Asta într-un fel mă ajuta să domin (chiar dacă iluzoriu) situaţiile acelea disperate, pentru că, atunci cînd eram sub tensiune, deveneam de o elocinţă neobişnuită.

O potoleam şi-o captivam pe moment cu o erupţie teribilă de imaginaţie. Dar nu, ea vroia ca eu să-i simt bucuria şi triumful şi, pînă la urmă, după cîteva zile, mi-a spus că s-a reîntors la Silviu, că a fost acasă la el, că s-a lăsat dezbrăcată de el dar că, fireşte, „nu s-a întîmplat nimic". Toate astea mi le spunea în umbra holului, pe treptele de marmură, colorînd totul pînă la un soi de feerie tipic femeiască: el o dusese mai întîi la „Berlin", unde băuseră Cinzano, apoi îi luase un trandafir galben şi merseseră acasă la el cu taxiul. El avea o motocicietă cu care duminică vor... I-am strigat atunci să înceteze şi m-am repezit în stradă. Plîngeam în hohote, noroc că era întuneric. Treceam plîngînd pe lîngă vitrinele cu costume de schi, pe lîngă atelierele de reparat televizoare, prin lumina vernil a magazinelor de pantofi. Ştiam că o pierdusem şi totuşi nu puteam să înţeleg asta. Era ca şi cînd cineva mi-ar fi spus ca am murit sau că murise Gina. Nu îmi puteam imagina cum vor trece zilele în care o voi vedea la şcoală tot timpul şi totuşi nu va mai fi ea. Cum ar fi să nu mai mergem amîndoi spre casă, să nu-i mai suport

mofturile şi alintările şi cinismele... Lăsam dîre lungi prin zăpada şoselei, eram terminat.

În seara aceea m-am hotărît să nu mai am niciodată de-a face cu ea. Am scris în jurnal: „Gina nu vrea, NU VREA să ne înţelegem. Nu, pot să pricep cum este posibilă atîta monstruozitate, atîta prostie în copilul ăsta pervers. Asist la dizolvarea coloană cu coloană, treaptă cu treaptă, zid cu zid, ca o bucată de zahăr în apă, a edificiului nostru. Oricum, nu mai e nimic de făcut, nu poţi lupta împotriva iraţionalităţii ei animalice. Trebuie să-mi aduc aminte cine sînt, să reiau vechea viaţă, orice-ar fi. Eu sînt un om care scrie, nu mă pot pierde pentru o fiinţă subumană, obnubilată, pentru o nefericită." Şi continuam aşa pe vreo trei pagini, într-un delir în care o vedeam pe Gina ca o întruchipare a mizeriei şi ticăloşiei umane. Poate mai mult decît permanenta obsesie a feţei ei, a vocii ei, mă chinuiau laturile pur fiziologice ale pasiunii mele: bătăile inimii accelerate pînă la palpitaţii, durerea grea şi caldă din coşul pieptului şi din oase, insomnia în care trebuia să combin la nesfîrşit monologuri amare.

A doua zi, la şcoală, silueta ei mi-a sărit de la început în ochi: ca de obicei, trăncănea în mijlocul colegelor, fără să-i pese dacă o ascultă cineva sau nu, fără să asculte vreodată replicile lor. Ce afectate păreau înfloriturile ei retorice, expresiile franţuzeşti şi nemţeşti pe care le risipea nepăsătoare în jur! Era un limbaj de bătrînă cochetă, de preţioasă ridicolă, particular şi, pentru mine, atrăgător, în ciuda dispreţului meu pentru histrionism şi afectare. Uneori mă gîndeam amuzat cît de potrivit e cuvîntul „perla" pentru fiecare vorbă a Ginei, cît de bine exprimă el amestecul de magie şi superficialitate care o caracteriza; în ziua aceea m-am străduit să nu-i arunc nici o privire. Mi-am făcut de lucru cu băieţii, în toate pauzele am spus bancuri, am discutat despre fotbal, despre diferenţele de interpretare dintre Mick Jagger şi

Robert Plant. Dar era ca şi cînd aş fi avut un radar interior care-o localiza pe Gina oriunde s-ar fi aflat. O „vedeam" chiar şi cînd stăteam cu spatele spre ea, chiar şi cînd ieşeam în curte, în zăpadă. O auzeam vorbind de la orice distanţă, ştiam ce spune, ştiam că nu se poate stăpîni să nu-şi trîmbiţeze peste tot dragostea. Colegele ştiau deja că studentul ei de la facultatea de matematică o va lua duminică la plimbare cu motocicleta. Cel mai rău mă durea faptul că ea nu se ferea de mine, că a venit de cîteva ori la banca mea, cînd citeam cîte ceva într-o pauză, şi mi-a desenat repede pe un caiet o floare cu patru petale lîngă care a scris GINA. Vioiciunea ei în mişcări era neobişnuită: ritmul paşilor, mişcările mîinilor, rapiditatea scrisului ei mă uimeau întotdeauna. Faptul că mă considera doar un simplu prieten, că nu vedeam mai nimic schimbat în purtarea ei faţă de mine mă umilea, mă făcea să simt valuri de ură. De mai multe ori a încercat să intre în vorbă cu mine, dar am respins-o brutal.

Atunci zîmbea, cu nota aceea de persiflare, cu un aer de indiferenţă care mă înfurie şi-acum. Făcusem o adevărată erotopatie, amestec de dragoste, ură, dispreţ, admiraţie, idolatrie şi silă. În fiecare seară mă întorceam singur spre casă prin fulguiala blîndă din lumina farurilor de maşini, prin forfota aceea ciudată, însingurată, a amurgurilor tîrzii de iarnă, cînd pare, de fiecare dată, că se face noapte pentru totdeauna.

Iar ea creştea pe măsură ce eu scădeam. Dintr-o fetiţă bizară şi afectată, un copil trăit printre bătrîni, devenea cu încetul o fiinţă imensă, hieratică, Gina devenea Totul. Duminică n-am putut să stau în casă. Mi-am pus fularul şi cojocul şi-am mers pe străzi pînă în centru. Dimineaţa era orbitoare. Zăpada de pe trotuarele bulevardelor, de pe balustrada de cauciuc a scărilor rulante din pasaj, de pe turnuleţele Universităţii şi Institutului de Arhitectură îmi dădea o stare de exaltare. Aerul

îngheţat şi scînteietor îmi amorţea, limpede ca sticla, senzorii interiori, îmi ştergea imaginea care încerca tenace să mi se lipească pe pereţii craniului: el şi ea pe motocicletă, cu căşti portocalii, dintr-a Ginei prelingîndu-se pe umăr o viţă castanie de păr. Am intrat în cofetăria de la Dunărea şi am mîncat încet, cu pauze mari, o prăjitură. Priveam afară prin vitrina gălbuie. Erau femei frumoase în cojoace albe sau în paltoane fanteziste, erau străini, negri sau arabi, zgribuliţi în canadienele lor cu guler mare de blană, încercam degeaba să mă obiectivez, să ies din mine, să lupt cu boala psihică a dragostei mele. Imaginile dinăuntru le copleşeau pe cele din afară.

Luni, Gina nu a venit la şcoală. A doua zi a apărut la prima oră după ce intrase profesoara. A rămas tăcută şi izolată pînă la sfîrşitul orelor. Nu-mi puteam da seama dacă e oboseală sau tristeţe pe figura ei, pe care-o observam tot timpul cu coada ochiului. După ultima pauză, cînd m-am întors în banca mea, am văzut pe colţul unui caiet care stătuse pe bancă floarea cu patru petale, pe care o ştiam atît de bine, şi lîngă ea, cu litere de tipar, GINA. Am privit spre ea, dar ea nu îmi dădea atenţie: copia de pe tablă o listă de verbe englezeşti neregulate. E ciudat cum îmi putea schimba dispoziţia cel mai mic gest al ei. Brusc, aşa cum dispare o durere de dinţi la o doză puternică de analgezic, floricica aceea desenată rapid cu pastă roşie îmi instala în tot corpul un calm pe care nu mai speram să-l ating vreodată. Destinderea a fost atît de puternică, încît o clipă m-am simţit imaterial. Seara mi-a dat telefon. Mi-a spus că nu-i nimeni acasă la ea şi că sta pe întuneric. Mi-o închipuiam, mică şi sidefie, în casa aceea cu mobilier greoi, care trebuie să fi arătat înfricoşător pe întuneric. Mă ruga s-o iert, îmi spunea că totul se terminase între ea şi el (dar însuşi faptul că evita să-i rostească numele şi că folosea în loc acest *el* atît de semnificativ dovedea

contrariul; la fel, pentru mine exista o singură *ea).* Apoi își reluă unul dintre obișnuitele, exasperantele discursuri emoționale, în care-și exprima suferința și nostalgia la un mod impersonal, încît le puteai crede foarte bine niște declarații de dragoste ușor voalate, deși nu erau decît răbufnirea cenzurată a nefericirii ei. Îmi spunea că se simte mai singură ca oricînd, că mă regretă, proiecta asupra mea, ca într-o beție, fantasmele ei pasionale, care altfel ar fi înăbușit-o. Precipitat, printre lacrimi, îmi spunea că ține la mine și că nu mai vrea să ne despărțim. După ce am închis telefonul, am rămas o clipa gînditor. Faptul că exista o minimă șansă ca totul să fie adevărat mă orbea, mă făcea să vreau să cred că Gina poate fi a mea, să uit brusc toate diferențele dintre noi, pe care le rumegasem de-o sută de ori pînă atunci și de fiecare dată mi se păruseră insurmontabile. Nu aveam de ales. Trebuia să cred, cu toată ființa mea, fiecare cuvînt al ei. Dar undeva, în apele freatice ale minții, rămînea certitudinea dezastrului, convingerea că Gina nu mă va iubi niciodată. Sentimentul acesta alterna cu o speranță irațională, într-un mod care-mi dădea peste cap tot echilibrul interior.

Psihicul meu mergea spre ruină prin oscilația asta permanentă între dragoste și ură, speranță și disperare, admirație și dispreț. Deocamdată eram însă fericit, eram dispus să cred în sfîrșitul poveștii dintre Gina și Silviu și mă simțeam eliberat de parcă asta ar fi fost singura piedică dintre mine și ea.

A doua zi am condus-o iar spre casă, pe viscol. Se apropia vacanța de iarnă și mă gîndeam cu groază la revelion, îl voi face oare împreună cu ea? Mi se părea neverosimil. Mergeam aplecați prin ninsoarea care ne repezea ace de gheață peste obraji și pînă după gît. Străzile încîlcite, luminate stins, portocaliu, din loc în loc, erau măturate de vifor pînă se dezgoleau pe alocuri pietrele negre

din pavaj, iar în alte părţi, prin locurile mai ferite, zăpada făcea valuri cu umbre albastre. Ea îşi scosese rnănuşa şi îşi ţinea mîna în buzunarul meu căptuşit cu blană, îi strîngeam degetele mici şi inerte, care doar din cînd în cînd răspundeau prin tresăriri abia perceptibile. Ne-am oprit de multe ori ca să ne sărutăm, gata să fim daţi jos de vînt. Ne turteam căciulile de blană una de alta, încercam să ne cuprindem peste cojoacele greoaie, ne priveam în ochi în frigul acela întunecat care ne prindea steluţe de gheaţă în gene. Gina era ninsă, sclipitoare în lumina vitrinelor de autoservire, decorate cu beteală, copii pe săniuţe de carton, becuri şi globuri colorate. Părul şi faţa ei, sub spicul delicat al căciuliţei de vulpe, se înroşeau brusc de la staniolul purpuriu al veşmîntului vreunui Moş Crăciun tronînd, cu barba de vată, între băuturi şi conserve; în holul casei, cînd am prins-o în braţe, m-a întrebat dacă n-aş vrea să stăm puţin în camera ei. Am intrat amîndoi în casă, unde, la televizorul din sufragerie, un TEMP 6 dintre primele apărute la noi, stăteau bunicii şi mătuşa Ginei, trei bătrînei înfăşuraţi în pături şi în lumina magică a ecranului pîlpîitor. Am spus bună seara şi, condus de ea, am intrat în odaia ei. Mi-o aminteam atît de bine! De cîteva ori o şi visasem, camera aceea foarte înaltă, cu pianină, scrin pictat vag renascentist, icoane pe sticlă pe toţi pereţii, sobă de teracotă cu frumoase desene albastre, draperii satinate, de un stacojiu şters de trecerea timpului.

Ne-am aşezat, descotorosiţi de paltoane, pe dormeza îngustă, acoperită cu un macat şi cu pernuţe fantezi. Ea dispăru cîteva minute şi se întoarse îmbrăcată în blugi şi cu un tricou galben subţire, care

îi scotea în evidenţă sînii frumoşi, deşi nu prea mari, rotunzi şi cu vîrfuri vizibile sub pînza de bumbac, îmi aducea puţină dulceaţă de nuci verzi şi, într-un pahar de cristal de o formă ciudată, nişte

vin de smochine. Lumina, abătută de ţurţurii lămpii din plafon, cădea peste noi stinsă, uşor roşcată. Am vorbit despre tot soiul de nimicuri pînă ne-am terminat şi vinul, apoi am rămas tăcuţi, înghiţind în sec şi privindu-ne. Creştea între noi o tensiune care curînd ajunse de nesuportat.

Ea cedă prima, lăsîndu-se pe spare între pernele de pluş. Am îmbrăţişat-o ameţit, i-am ridicat tricoul pînă la subţiori şi mi-am lipit obrajii de sînii goi, cu bănuţi arămii. Ne-am mîngîiat multă vreme, pînă cînd i-am descheiat nasturele metalic de la blugi şi i-am tras fermoarul. Zgomotul acela ne-a trezit. Merseserăm cam departe: bunicii se aflau la cîţiva metri, iar uşa era de sticlă mată. Gina îşi trase la loc fermoarul şi brusc faţa i se întunecă, în ochi îi ţîşniseră lacrimi şi curînd începu să plîngă în hohote. O ţineam în braţe, o strîngeam ca să-i înăbuş suspinele şi ştiam de ce plînge. Gina se şterse la ochi şi îmi luă obrazul în palme. Mă privi în ochi cu o expresie chinuită şi-mi spuse aproape răstindu-se: „Nu-l mai iubesc pe Silviu, înţelegi? Nu-l mai iubesc deloc, mi-e silă de el. Hai să ne batem joc de el, vrei?" Şi brusc, îşi smulse tricoul de pe ea şi îşi descheie din nou pantalonii pînă cînd, deasupra marginii chiloţeilor mini, răsăriră cîţiva cîrlionţi strălucitori.

Ne-am îmbrăţişat din nou, dar de data asta ea se agita cu o voinţă de profanare care-o făcea să uite de orice. M-am ridicat în ciuda strînsorii ei şi mi-am pus haina. Mi-am aranjat ţinuta răvăşită în oglindă. Părul îmi era ud şi despărţit în şuviţe. L-am pieptănat din cîteva mişcări. Gina se ridicase şi ea, îşi trase tricoul şi, cu părul buclat, desfăcut, se sprijinise de umărul meu. Ne priveam în oglinda scînteietoare. Ochii mei băteau în violet deasupra pomeţilor ascuţiţi, pe cînd ai ei, chihlimbarii, păreau şi mai deschişi la culoare în aerul cafeniu-roşcat. Ţin încă minte feţele noastre contractate, inexpresive, de măşti extatice, aşa cum răsăreau una lîngă alta din cristalul oglinzii. O vreme ne-am

privit tăcuţi şi imobili, apoi ea a zîmbit cu acel zîmbet amar, fantast, specific ei, şi şi-a aţintit degetul arătător spre oglinda. Dar imaginea din cadrul oglinzii nu repetă acest gest. Mîna Ginei din oglindă era sprijinită de umărul meu, pe cînd a celei reale îşi purta degetul cu unghia dată cu lac transparent, sclipitor, atingînd direct pe sticla rece fruntea mea, coborînd de-a lungul nasului, stăruind pe buze, urmînd apoi, cu încetineală, linia gîtului, pînă se opri în piept. O linie de abur uşor îmi secţiona acum figura, stropii mărunţi tremurînd o culoare roşiatică. Mîna aceea fantomă şi totuşi reală se îndreptă apoi spre fruntea Ginei din oglindă, se opri cu degetul aţintit între sprîncene, apoi coborî spre buzele care continuau să zîmbească straniu, atoateştiutor. Degetul se opri între sînii Ginei, apoi se depărta de sticla pe care rămăsese încă o linie aburită. Mîna se ridică apoi şi se apăsă, cu toată palma deschisă, între capetele noastre din oglindă. Rămase şi în acel loc pecetea dizolvată a unei mîini de aburi roşietici. Apoi, mîna Ginei coborî pe umărul meu, identificîndu-se cu imaginea ei reflectată. Nu mai era nici o diferenţă între noi, cei din realitate, şi din oglindă. Cu paşi şovăitori, ea se reîntoarse pe sofa, îşi aşeză sub cap o pernuţă cu franjuri de mătase şi peste cîteva minute dormea. E singura fiinţă din cîte cunosc care doarme cu ochii deschişi. Fixitatea privirii, contrastînd cu mişcările pieptului din timpul respiraţiei, îi dau atunci aspectul unei fiinţe în comă, al unui suflet care îşi vede, îşi aude, îşi simte moartea. M-am aplecat deasupra Ginei şi m-am privit în ochii ei, care aveau pupilele enorm dilatate, încadrate doar de un foarte subţire inel de culoarea mierii. Dar, în loc să văd chipul *meu* în pupilele întunecate, l-am văzut pe al *ei* .

N-am reuşit să-mi iau stiloul cu mine şi, în consecinţă, a trebuit să cer aici un pix cu pastă. Şi încă mi-au dat o pastă roşie idioată, care mai mult murdăreşte decît scrie. Mîinile mele sînt într-un

hal fără de hal. Oricum, e un privilegiu că am totuşi voie să scriu mai departe, ei speră probabil că vor putea trage vreo concluzie citindu-mi foile astea pe care am ţinut atîta să le iau cu mine. Desigur, au scris pe undeva „grafomanie" şi se grăbesc să profite de asta. De altfel, nu am nimic împotrivă să le dau manuscrisul, tot trebuie pînă la urmă să-l citească cineva, şi ei îl vor înţelege poate mai bine decît alţii, atît cît poate fi înţeles. Mă întreb cît timp a trecut de cînd am întrerupt scrisul. Nu mai ştiu dacă e marţi sau miercuri, august sau septembrie. Pare totuşi un început timid de toamnă, după ceea ce văd pe ferestrele salonului. Mă plimb zilnic prin curte şi nu o dată am ridicat de jos o frunză moartă. Printre clădirile albe plutesc valuri de funigei pe care bolnavele şi-i scutură furioase din păr. Eu îi las însă în buclele mele şi abia spre seară, în lumina stacojie care se lăţeşte pe pereţii lucioşi ai salonului, îi scot din păr cu pieptenele. Cred deci că poate fi pe la jumătatea lui septembrie. Cerul e de un albastru adînc şi, în ciuda luminii galbene prelinse peste tot, e răcoare.

Scriu pe noptiera albă, de tablă, în patul vecin stă Elisabeta, blondă şi cam murdară. Şi acum îşi întinde pe cearceaf cărţile de joc, care au s-o înnebunească. Mi-a dat şi mie în cărţi, nu-i scapă nimeni. Are nişte cărţi vechi, austriece, zicea ea, la care ochii tuturor figurilor sînt împunşi cu acul, pentru ca prezicerile să fie infailibile. Le întinsese mai întîi în cîteva evantaie, apoi în şiruri şi tablouri şi, tocmai cînd să arate cu degetul o carte zicînd „Asta eşti tu", rămăsese încremenită. Eu nu privisem cu mare atenţie scamatoriile ei. Am privit cartea, pe care Elisabeta continua să mi-o arate cu ochii holbaţi. Era un valet, dar partea de jos a cărţii nu era imaginea răsturnată a valetului, ci o superbă damă de ghindă, cu o floare de iasomie între degete. Am răvăşit repede cărţile de joc, dar Elisabeta începuse să se zvîrcolească. După ce i-a trecut criza, am luat împreună fiecare carte din

pachet, dar nu am mai găsit imaginea aceea ambiguă. Elisabeta e foarte tandră cu mine, lipicioasă aş spune, gata să-mi satisfacă orice capriciu, dacă aş avea capricii. Dar e atît de jegoasă şi ochii ei injectaţi, de epileptică, mă sperie. Mi-a propus acum cîteva seri să ne unim paturile. I-am spus să se potolească. Nu vreau să ajungem ca Mira şi Altamira, care dorm împreună şi se dezmiardă toată noaptea. Lucru deosebit de romantic, dacă stai să te gîndeşti că Mira are degetele de la mîini şi picioare deformate, strîmbate în toate direcţiile, încît aproape că nu poate apuca un pahar, iar Altamira (de fapt Paula i-a zis aşa, căci pe ea o cheamă Ştefania) e, ce-i drept, o fată bine făcută şi perfect normală, în afară de faptul că într-o seară s-a culcat şi a dormit şaisprezece zile în şir, după care s-a trezit de la sine ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nirnic. Medicul ne vizitează în fiecare dimineaţă, trece pe la fiecare din cele zece paturi şi stă de vorbă cu noi. Se aşază pe marginea patului meu şi mă priveşte în ochi. Uneori uit să-mi acopăr pieptul, iar lui nu-i scapă asta. Priveşte apoi teancul de pagini de pe noptieră. A promis să nu mi le ia pînă nu termin, în rest, evident, nu am ce discuta cu el şi nici cu altcineva. De altfel, nu sînt singura persoană din salon care scrie. La geam e patul Laviniei (Laviţa, cum îşi spune singură), care mîzgăleşte cu febrilitate, opt ore pe zi, scrisori de dragoste către un oarecare Doru. Textul lor e foarte spaţiat pe paginile roze, portocalii, albăstrii sau violete, aşa încît rămîne loc destul pentru desene. Laviţa, cu limba scoasă de-un cot, ca un copil mic, desenează cu creioane colorate flori, prinţese cu ochi mari şi nasul format doar din două puncte negre, porumbei şi inimioare. Pînă şi plicurile în care îşi pune scrisorile seamănă cu nişte automobile pictate de artişti pop. Laviţa transformă şi cearceafurile, imediat cum se schimbă paturile, în mari scrisori adresate lui Doru. Pe pînzele de in scrie cu creion

maro, desenînd nişte litere caligrafice de zece centimetri înălţime fiecare şi umplînd spaţiile albe cu desenele ei colorate pueril. Patul îi e fistichiu şi pitoresc, curn doarme înfăşurată în paginile unei scrisori uriaşe.

Chiar lîngă ea stă Paula, o fată cuminte şi cu bun-simţ ziua, dar pe care o urîm cu toatele pentru că ne strică somnul în fiecare noapte. Paula vorbeşte noapte de noapte, în somn, cu mama ei. Ţipă, se agită, îi aduce aminte cum se purta cu ea cînd era mică. Trăiseră doar ele două într-un demisol, o femeie fără bărbat şi o fetiţă care trebuia să suporte toate isteriile mamei sale, pe care o oprise de cîteva ori, în ultimul moment, să nu-şi taie venele cu lama. Şi azi-noapte Paula a tot delirat, patul Mirei şi Altamirei a tot scîrţîit, surorile de serviciu au tot deschis uşa lăsînd să-mi bată în ochi lumina de pe culoar. Noaptea de nesomn îmi dă acum o anume frenezie, care mă face să am chef de scris, îmi reiau deci manuscrisul, profitînd de siesta colegelor, care citesc sau îşi pilesc unghiile.

Acum cîteva zile, pe cînd povesteam cum Gina adormise cu ochii deschişi, în care văzusem reflectat propriul ei chip în loc de al meu, am retrăit acel moment de spaimă îngheţată. Am simţit nevoia să revăd, să *ştiu* din nou şi din nou să nu înţeleg. M-am ridicat de la birou şi am smuls cu disperare husa de pînză de pe oglindă. Am privit. Apoi am început să ţip. Am luat de pe birou mandarinul de celuloid şi-am dat cu el de pămînt. Cînd au intrat bătrînii în cameră (Maricu şi Tanicu şi apoi Penelopa, livizi, cu saliva curgîndu-le pe bărbii de spaimă), m-au găsit tăvălindu-mă pe jos, tîrînd după mine toate covoarele, înfăşurîndu-mă în draperiile de purpură pe care le smulsesem de la geamuri. Pe jos erau împrăştiate cărţile aruncate din bibliotecă şi bibelourile de pe pianină. Nu mă puteam calma. Cu cît încercau mai mult să mă mîngîie şi să mă liniştească, cu-atît mă agitam mai

tare, lacrimile udîndu-mi toată faţa şi picurînd pe parchet. Conştiinţa mi se întunecase şi am simţit doar ca prin vis cum doi bărbaţi în alb mă ridică şi mă transportă pînă la maşina salvării din stradă. Drumul de zece minute pînă la spital mi s-a părut, nu ştiu de ce, extrem de lung. Aici, bătrînii ei m-au vizitat în fiecare zi, cu zîmbete de-o falsă veselie, aducîndu-mi borcanele de orez cu lapte şi scorţişoară, portocale şi suc de lămîie. Au trecut pe aici şi mama ei cu bărbată-su. Maică-sa îi seamănă pînă în cele mai mici amănunte, dar cu o doză mai mare de frivolitate sporovăitoare: o minte de vrăbiuţă, gata oricînd să povestească lucruri nostime. Faptul că m-au adus într-un salon de femei m-a tulburat la început, dar m-am obişnuit destul de repede. Mi-e cam frică de pasivitatea cu care am început să accept situaţia, dar pînă şi frica asta e, de fapt, mai mult ceea ce *ar trebui* să simt decît ce simt cu adevărat (cu adevărat simt o dorinţă de a rîde cu lacrimi, totul mi se pare un carnaval, o farsă comică). M-au aşezat aici, între Elisabeta şi o bătrînă sălbăticită rău, cu pareză facială. Tanti Laura are un colţ al gurii lăsat pînă la bărbie şi clipeşte doar dintr-un singur ochi. Pe celălalt şi-l închide cu degetul cînd vrea să doarmă. Din colţul lăsat al gurii i se prelinge continuu un fir de salivă, în rest, e o cochetă bătrînă, fardată strident, care nu vorbeşte cu nimeni, stă mereu în capul oaselor, cu ochii într-o oglinjoară de buzunar, şi zîmbeşte cu jumătate de gură. Părul violet i se răsfiră, ca un păienjeniş diafan, pe pernă. Mi-au trebuit cîteva zile ca să mă obişnuiesc cu mediul, care m-a inhibat total la început. Curînd mi-am dat seama că m-au adus la neurologie. Fetele au tot soiul de nevroze, pareze şi isterii. Aici ne aflam, mi-am zis, într-un fel de limb luminat pînă la transparenţă de auriul autumnal de afară...

Am ieşit din camera Ginei ameţit, incapabil de vreun gînd. În holul apartamentului era întuneric,

bătrînii ei plecaseră de mult la culcare, iar televizorul din colţ era înghiţit de penumbră. Singura lucire metalică, unsuroasă, rembrandtiană, venea de la marginea unei mari tăvi de aramă de pe măsuţă. Am ieşit în stradă şi, cu toate ca era aproape douăsprezece noaptea, am mers pe jos pînă acasă, prin zăpada apocaliptică, cu greu împinsă în troiene de insectele metalice ale maşinilor de deszăpezire; în farurile lor orbitoare, albastre, zăpada cădea şi cădea, părînd că vrea să acopere odată lumea. Mănuşile mi se udaseră şi cruste moi, îngheţate, îmi pătrunseseră şi în ghete. Pe cînd treceam prin faţa vitrinelor luminate, cu manechine încremenite pe schiuri, purtînd pulovere şi canadiene la modă, în lumina roşie şi verde, fluorescentă, am văzut de departe înaintînd înspre mine o pereche îmbrăţişată. Erau elevi de liceu, căci purtau în mîini serviete. Cînd s-au mai apropiat, am fost mirat de asemănarea fetei cu Gina: acelaşi mers ţopăit, pe tocuri interminabile, aceeaşi haină de blană. Căciuliţa de vulpe cu luciu roşcat pe care-o purta fata era şi ea asemănătoare cu a Ginei. Am simţit că-mi pierd cumpătul cînd am înţeles că spre mine se îndrepta Gina cu un băiat, ţinîndu-şi mîna în buzunarul lui şi rîzînd în hohote. L-am privit şi pe el, cînd ajunseserăm practic faţă-n faţă. Avea o faţă prelungă şi palidă, cu ochi adînci în orbite, cu o mustaţă abia răsărită, ca o umbră cafenie sub nările prelungi. Ne-am privit o clipă în ochi înainte ca ei să treacă mai departe, îndreptîndu-se spre strada Ginei: acel tînăr eram eu.

De atunci am fost de multe ori la Gina, care a părut pentru o vreme să fi uitat definitiv de Silviu. Iarna a trecut pentru noi în nebunia camerei ei, unde era de fiecare dată altfel, unde o nuanţă emoţională diferită de orice trăisem pînă atunci mi se revela de fiecare dată cînd o mîngîiam, mergînd din ce în ce mai departe.

Într-o seară, ea îşi adusese din altă cameră vreo douăzeci de rochii vechi, rămase de la bunica şi străbunica ei, galbene ca şofranul, cu şaluri împodobite cu franjuri de mătase, cu centuri brodate cu fir de aur. Îşi pusese cercei cu diamante şi probase apoi, în timp ce beam un soi de cocktail de portocale şi Havana Club, toate acele rochii în faţa mea, învîrtindu-se ca o sfîrlează. Cu rochiile acelea grele pe ea, cu o broboadă rusească pe cap, arăta ca o păpuşă din cele care intră una într-alta - sau, cum mi-a trecut atunci prin cap, ca Gruşenka din *Karamazovi.* În altă rochie, cu talie foarte `naltă, pornind chiar de sub sîni, cu decolteu frumos desenat, şi cu o pălărie largă, legată sub bărbie cu o panglică lată de un albastru decolorat, Gina aducea cu Adela. Dar în rusoaică îi stătea cel mai bine, din cauza rîsului ei viclean şi-a ochilor dulci fără dulceaţă, dulci la un mod aproape cerebral. Ne ameţiserăm bine cînd ea a trecut după uşa şifonierului ca să-şi pună un furou adus „de la Paris" de mama ei. Cînd mi-a dat voie să mă uit, nu mi-a venit să cred. Furoul era negru şi lucios, cu dantelă neagră. Îi ajungea pînă mai sus de pulpe, aşa încît i se vedeau chiloţeii *cache-sexe,* tot de mătase neagră. Ţinuta asta senzuală contrasta cu faţa inocentă, bună, copilărească a Ginei. Am luat-o în braţe şi am întins-o pe covor. Ne mîngîiam cuprinşi de-un soi de furie deznădăjduită. Gîfîind, strîngîndu-mă după umeri cu toată forţa ei, ea îmi suspina la ureche: „Andrei, acum nu se poate, dar îţi jur, Andrei, îţi jur că am să fiu a ta..." Eu îmi pierdusem capul cu totul, numai că mie îmi era poate mai teamă decît ei. Actul erotic mi se părea un rit îndepărtat, la care nu-mi venea să cred că voi ajunge vreodată. Mi-era teamă că instinctele nu sînt de ajuns, că nu voi şti ce să fac, cum să fac... Resimţeam amplificat complexul lipsei mele de experienţă, ştiam că *eu* ar fi trebuit să fiu acela care să *ştie.* Lucrul acesta mi se părea încă un obstacol care avea să mă despartă

de Gina. Mai tîrziu m-am gîndit că, dacă aş fi avut atunci o cît de mică experienţă amoroasă, Gina ar fi fost chiar de atunci a mea şi, poate (poate!) ar fi rămas a mea pentru totdeauna. Aşa, ne iroseam întîlnirile din camera cu icoane pe sticlă în exasperări temătoare.

Şi la şcoală eram prieteni buni, eram mereu împreună. Ne mutaserăm în aceeaşi bancă şi legătura noastră era cunoscută de toţi. Probabil că se bîrfea pe socoteala noastră, pentru că, din instinct, toate colegele Ginei o urau, iar pe mine, deşi mă respectau, mă mai credeau un biet monstrişor nimerit pe mîini rele şi care aveau sa mă strice şi mai mult. Da, pe mine mă priveau cu milă şi oroare, ca şi cînd mi-ar fi spus „Ţrezeşte-te odată, nefericitule!" Pe culoarul liceului, Gina, ţinîndu-mă de braţ, înduioşător de mică în sarafanul ei, îmi povestea visele ei labirintice, cu fluturi multicolori lopătînd prin temple de marmură, sau se alinta rugîndu-mă să merg să-i cumpăr un covrig. De multe ori îi vedeam în ochii translucizi, în penumbră, atîta tristeţe, încît mă posomoram şi eu, simţind că întreaga mea viaţă cu ea este clădită pe nisip, că tot ce ne leagă e iluzoriu. Atunci nu mai scoteam o vorbă toată ziua, iar ea, chiţcăind şi trăgînd de mine („Hai mă Andrei... hai, nu fi...") încerca să mă facă să rîd. Sau îmi desena repede o floricică pe caiet, sub care scria într-o fracţiune de secundă: GINA.

Şi povestea noastră continua, în ciuda sentimentului meu, care apăruse încă din acea vreme, că nu *o* voi putea păstra şi că ar fi trebuit să ne despărţim de atunci, pentru că mai tîrziu avea să fie mult mai rău. De cîte ori o vedeam mai plictisită, mai fără chef, de cîte ori mă expedia cînd ajungeam, seara, la poarta casei ei, aveam sentimentul că totul s-a terminat, că ea şi-a găsit alt prieten, că vrea să scape de mine. Dar ea revenea mereu, în ciuda purtării mele de multe ori violente (nu vorbeam cu ea cîte o zi întreagă, fără nici un

motiv, pînă venea lîngă mine şi ochii i se umpleau de lacrimi, ba, uneori, din impulsul sinucigaş de-a termina mai repede, îi spuneam direct să mă lase în pace), şi cred şi acum că, în acea perioadă de la sfîrşitul trimestrului, ea a ţinut cu adevărat la mine.

Dar în primele zile din vacanţă nu ne-am văzut. Iarna se potolise şi ţurţurii de gheaţă se topeau sub un cer luminos, albastru scînteietor. Zăpada se duse şi ea în cîteva zile şi pavajul şoselei Ştefan cel Mare începu să apară de sub stratul de murdărie tulbure. Stăteam după-amieze întregi la fereastră, lîngă calorifer, priveam Bucureştiul şi mă gîndeam la ea. La telefon îmi spusese că e bolnavă, că are gripă, apoi, zilele următoare, răspunsese numai bunică-sa, care nu mi-o dădea la telefon, spunîndu-mi că nu se poate ridica din pat sau că face baie şi că o să-mi telefoneze ea peste o oră. Dar seara trecea şi Gina nu-mi dădea telefon. E ciudat că totuşi nu mă îndoiam de ea. Mă obişnuisem prea mult ca ea să fie sinceră faţă de mine. Ceea ce mă făcea să simt o durere tot mai mare era faptul că vedeam cum se micşorează şansele să petrec revelionul cu ea, la nişte prieteni care ne invitaseră. O văzusem de atîtea ori, în imaginaţie, ciocnind cu mine paharul de şampanie, la lumina tremurată a lumînărilor, şi apoi sărutîndu-ne la miezul nopţii... îmi şi făcusem, în secret, primul costum de comandă, cu vestă, şi eram mîndru de felul în care arătam. Nu ştiam să dansez, dar soră-mea mă învăţase cîţiva paşi şi, în momentele mele de entuziasm, mă gîndeam că aş putea face faţă cît de cît. Mă pregăteam să fiu alt om, să-i arăt că mă schimbasem, că puteam fi şi un băiat „de viaţă", nu numai un şobolan de bibliotecă.

Pentru că în acea perioadă, prin influenţa Ginei, începusem să deschid ochii, să privesc mai cu atenţie lumea din jur, şi-mi dădeam seama din ce în ce mai bine ce viaţă ştearsă, anacronică duceam. Priveam ore întregi, la ea acasă, reviste masive de

modă, *Neckermanuri* şi *Burde,* cu pagini grele, lucioase, pline de imaginile unor femei elegante. Mă întrebam dacă există bărbaţi care se bucură de acele buze, de corpurile lor, dacă există undeva interioarele de nuc şi catifea în care o astfel de pereche îşi bea J&B-ul şi se iubeşte. Aş fi vrut să am motocicletă, ca acel Silviu, să am combină AKAI cu boxe rotunde, metalice, cum văzusem la un coleg, aş fi vrut să duc o viaţă frumoasă şi uşoară, cum intuiam că arăta viaţa pentru care se pregătea Gina. Începusem să sufăr pentru înfăţişarea mea, care mi se părea jalnică, pentru faptul că nu am bani, că n-o pot invita pe Gina la un bar din centru, că nu pot pleca pe munte cu ea. Dar, în primul rînd, îmi uram mentalitatea de visător neglijent care, ştiam, mă va împiedica întotdeauna să duc o viaţă aşa cum aş fi dorit. Mi se strîngea inima de cîte ori Gina îmi pomenea de iernile ei la schi sau de veşnicele ei canaste (mai nou, învăţa bridge şi începuse să piardă serile la cluburi de bridge, cel puţin aşa îmi spunea bunica ei la telefon), pentru că ştiam că mirajul ăsta al distracţiilor snoabe o depărtează de mine iremediabil. Pe atunci nu mai puteam să citesc o carte fără să identific personajele cu mine şi cu ea. Aşa am citit, de pildă, *Ultima noapte de dragoste...* şi *Jocurile Daniei.* Amîndouă îmi spuneau, mai mult, îmi demonstrau aproape matematic, că nu voi rămîne cu ea, că ea se va lăsa, încetul cu încetul, atrasă de viaţa pentru care era făcută şi-n care eu aveam loc, cel mult, ca o amintire amuzantă din juneţe (parcă o auzeam, imaginîndu-mi o întîlnire de-a noastră de peste ani: „Ce penibil erai..."). Voiam totuşi să încerc, dacă nu să trăiesc, măcar să mimez acest *way of life* , pentru că teama de-a nu o pierde era mai puternică decît propriile mele obişnuinţe, decît însăşi nevoia de a-mi păstra personalitatea. Aş fi vrut din toată inima să mă adaptez ei, să mă las modelat de ea, s-o las să „pună mîna pe mine" şi să mă facă „un băiat de

viaţă". Din cauza asta ajunsesem să socotesc revelionul ca un fel de punct de plecare pentru un fel de-a fi în care trebuia să-mi şi să-i dovedesc că pot fi aşa cum îşi doreşte ea.

Pe 29 decembrie, cînd i-am telefonat iar Ginei, cum făceam în fiecare seară, bunicul ei mi-a spus că plecase din Bucureşti la nişte rude care o invitaseră să petreacă împreună Anul Nou. Bătrînul părea uşor stînjenit şi era clar că nu minţea cu plăcere. Ştiam că nu are rude în provincie, aşa că ori rămăsese în oraş, ori plecase la munte, în orice caz *cu cineva.* Gina avea să ciocnească paharul de şampanie şi să se sărute cu altcineva la lumina tremurată a lumînărilor. Nici măcar după acel telefon nu am putut să cred, nu am putut sa-mi imaginez că este posibil. De revelion am rămas acasă.

Părinţii mei nu pregătiseră nimic deosebit: un litru de vin şi atît. De la ora nouă au deschis televizorul şi au încremenit în faţa lui. Soră-mea era invitată la nişte prietene, aşa încît casa, meschină ca întotdeauna, era parcă mai rece ca oricînd. La miezul nopţii am stins luminile şi, cu figurile albăstrite de ecranul TV, ne-am pupat şi-am băut din vinul prost, de la Alimentara. Apoi m-am îmbrăcat şi am ieşit să iau puţin aer. Nu mă putusem stăpîni să nu mă gîndesc la ea imediat după ultima secundă a anului trecut şi mă gîndeam mai departe la ea în timp ce mergeam de-a lungul şoselei Ştefan cel Mare, întunecată, îngheţată, luminată stins de lămpile portocalii, ca un adevărat culoar de infern. De la colţul blocului, am cotit pe Aleea Circului. Fulguia, foarte rar, dar pe jos zăpada ajunsese pînă la genunchi, înotai, pur şi simplu, în ea. Boschetele de tuia şi brazii de la colţurile aleii abia mai rezistau, cu crengile curbate de zăpadă. Putea fi Siberia, dacă pe margini n-ar fi licărit sute şi sute de dreptunghiuri colorate, pîlpîind în ceaţă: ferestrele blocurilor cu patru etaje care se înşirau pînă la construcţia, încă

ascunsă în ceaţă, a Circului. Priveam prin ferestre, ca un copil sărac dintr-o povestire sămănătoristă, brazii falnici încărcaţi cu steluţe colorate, pîlpîitoare, cu jucării şi bomboane de salon, cu globuri sofisticate şi beteală. Vedeam zvîcnirile verzi şi roşii ale vreunei orgi de lumini cuplate la o staţie din care vibra muzica. Vedeam cîte un muc de ţigară, roşu fosforescent, căzînd dintr-un balcon întunecat. Cu ochii în lacrimi, îi vorbeam tot timpul, sperînd să mă audă, aşa cum îi vorbisem altădată lui Lili. Vorbeam chiar cu voce tare, scoţînd aburi în aerul care mirosea a gheaţă. Am luat-o printre brazii înzăpeziţi şi, după o încîlcire de alei, am ajuns la panta care cobora spre lac. Aici, în vale, ceaţa devenise şi mai groasă. Din loc în loc, cîte un bec cu neon îi mai spărgea masivitatea. Era umezeală şi frig, dar nu-mi păsa. Curînd am distins sălciile care împrejmuiau ovalul lacului îngheţat. Acolo era capătul. Am păşit pe gheaţa acoperită de zăpadă moale. Abia îmi vedeam mîna întinsă prin pîcla de aici. Arn mers mult, cu paşi mici, pe gheaţa lacului, apoi, năpădit brusc de-o undă de durere, m-am ghemuit şi am îndepărtat cu mîinile înmănuşate stratul de zăpadă. Dedesubt, gheaţa era netedă şi neagră. Plutea o tăcere de planetă moartă. Nu se vedea nimic nici la doi metri. Eram singur în mijlocul lumii îngheţate. Fermecat de acea lume nouă şi stranie, uitasem de Gina şi de orice. Privind adînc sub gheaţă, am putut vedea, încurcat în mătasea-broaştei, un copil înecat. Era blond şi avea faţa verde ca smaraldul. Nu am putut să-l privesc prea mult timp, căci deodată am auzit un mic zgomot sacadat. Am simţit că asud brusc şi că inima mi se dizolvă, pur şi simplu, în torace. Am încremenit şi mi-am încordat privirea spre locul de unde venea zgomotul. Era un zgomot de paşi, un tocănit de tocuri de damă pe gheaţa cristalină. Ştiam că înspre Circ zăpada fusese curăţată de pe gheaţă pentru patinaj, aşa că omul care se apropia trebuia

să vină pe acolo. După un timp, tocăniturile încetară, înlocuite de un zgomot înfundat, aproape imperceptibil; într-un loc, ceaţa începu să se coloreze cu un strop de cafeniu, la început palid, apoi mai accentuat. De fapt, era discernabilă mai curînd mişcarea, la cîţiva metri, a unui corp nedefinit. Cînd a putut să mă zărească, fiinţa s-a oprit şi ea, a ezitat, dar s-a îndreptat spre mine, ieşind tot mai mult din ceaţă. Cînd a fost la un pas de mine, fumuri şi pîcle aburii i se roteau încă în jurul trupului. Era o femeie brunetă, la vreo treizeci de ani, cu ochii puternic machiaţi, prelungiţi cu o coadă de dermatograf negru unsuros. Purta o haină de blană cu glugă şi cizme cenuşii. Ne-am uitat unul la altul ca două fiinţe aparţinînd unor regnuri diferite. Niciodată nu mi s-a părut mai stranie împărţirea oamenilor în bărbaţi şi femei. Era o femeie şi mi se părea monstruoasă, aducătoare de moarte. Nu era făcută la fel ca mine. Între noi nu era posibilă nici o comunicare, de parcă am fi fost făcuţi din altfel de materie şi am fi respirat fiecare alt amestec de gaze. Mă privea cu o expresie cu totul impenetrabilă, ca şi cînd ar fi exprimat un sentiment nou, necunoscut mie. Ştiu că ar fi vrut sa-mi spună ceva, dar cuvintele în acea linişte ar fi fost mai mult decît impudice.

Deodată, femeia a început să plîngă urît, ca un copil, urlînd, sughiţînd şi suspinînd. Se aruncă pe umărul meu, cutremurată de plîns. I-am întors, jenat, faţa spre mine: era schimonosită toată, iar rimelul i se întinsese, cum se frecase la ochi, pe obraji şi pînă şi pe buze. Am şters-o cu batista mea, pe cînd ea se ţinea din toate puterile de braţul meu, suspinînd şi cernind. O tîram spre marginea lacului, cînd s-a oprit brusc şi m-a silit să mă-ntorc cu faţa spre ea. M-a privit în ochi. *Vedeam* că se concentrează, ca şi cînd ar fi vrut să pătrundă in creierul meu şi să-şi lase acolo mesajul teribil. Nimic însă nu răzbătea pînă la mine. Nu înţelegeam decît că e, poate, o femeie părăsită,

care ieşise ca şi mine în iarnă. Am lăsat-o pe Aleea Circului şi, îngheţat bocnă, m-am întors acasă.

În toată acea vacanţă de trei săptămîni, Gina n-a mai dat nici un semn de viaţă. Eu nu i-am mai dat telefon. Orgoliul nu-mi mai permitea să fac primul pas. Serile sufeream cîineşte, dar dimineaţa nu era atît de rău: mai ieşeam prin oraş, mai mergeam cu cîte un prieten la „Studenţesc", la un ping-pong, sau în centru, la vreo expoziţie. Citeam foarte mult, şapte-opt ore pe zi, şi-mi umpleam jurnalul cu fragmente delirante de versuri şi cu note de lectură, între care mai intercalam fragmente de vise şi fraze scurte despre Gina. O visam aproape în fiecare noapte.Era ceva nebunesc în (totuşi) liniştea mea în privinţa ei. Nu puteam să cred că nu se va întoarce la mine. Scriam, mi se pare, pe zece ianuarie: „Viaţă orientată spre exterior. Nu mai regăsesc decît cu drumul care duce spre centru, spre mine. O proză volatilă dublată de senzaţia de incapacitate, de indolenţă, crize emotive declanşate pe un fond indiferent, atenţie difuză. Citesc *Thanatos* de Biberi şi *Visul* de Popoviciu. Am terminat *Orlando* de Virginia Woolf.

Din cînd în cînd îmi amintesc şi de Gina. S-a dus, şi nu se ştie dacă va mai fi ceva între noi. Poate chiar mîine, poate niciodată. Sentimentele mele faţă de ea, încetînd să mai fie de dragoste, au devenit de simpatie aproape duioasă, cu striaţii de resentiment. Am ajuns la vechea şi sănătoasa concluzie: nu i-aş putea face faţă şi, dacă prin absurd am relua povestea asta, s-ar termina la fel. Prefer să fiu lîngă ea în poeme, în vise, în amintiri, acolo unde imaginea ei este estetică şi inofensivă. Dacă aş şti că mai există vreo şansă ca ea să mă iubească, aş risca, dar e absurd. E adevărat totuşi că fără ea nu sînt nimic.

Am visat-o azi-noapte. Eram acasă la ea, în holul mare spre care dau toate camerele. Nu cred că mai era cineva, şi în cameră plutea un aer roşu-

închis, o înserare de o tristeţe dizolvantă. Pe perete, o uşă uriaşă, de cel puţin cinci metri înălţime, stacojie şi umflată de bătrîneţe. Eu stăteam pe pervazul unei ferestre şi mă uitam în susul străzii după Gina, care întîrzia. Afară era la fel de trist: acelaşi aer roşu prin care treceau tramvaiele ca printr-o ceaţă. Uşa scorojită mă obseda. Cînd mi-am dat seama că Gina nu mai vine, am plecat acasă. Am ajuns, am descuiat şi am rămas surprins: mă găseam tot în holul acela, iar pe peretele din faţa mea se desena aceeaşi uşă imensă, stacojie, de lemn coşcovit."

Îmi urmăream sentimentele cu atenţie: mă bucuram şi în acelaşi timp sufeream dacă observam o scădere a pasiunii mele pentru Gina. Dimineaţa aş fi vrut s-o iubesc în continuare, uitam gestul ei, nu aveam în minte decît figura ei din momentele noastre bune. Dar seara, sub presiunea suferinţei fiziologice, înnebunit de bătăile inimii, de durerea intensă, care-mi îngusta conştiinţa, mă gîndeam că aş fi vrut să n-o fi cunoscut niciodată, îi doream moartea, dispariţia definitivă din creierul meu. Totuşi, pînă şi această idee mă făcea să sufăr ,că nu-mi închipuiam cum aş putea să supravieţuiesc fără să mă gîndesc, măcar, la ea. Aşteptam începutul şcolii ,reîntîlnirea inevitabilă, mă întrebam cine a devenit.

Pentru că noaptea nu puteam să dorm, mergeam la fereastră, după draperie, şi privind luna de pe cerul limpezit îmi imaginam la nesfîrşit reîntîlnirea noastră.

Prima zi din trimestrul al doilea a fost dramatică pentru mine. Gina nu a venit la prima oră şi am crezut că poate nu va veni deloc. Deşi eram emoţionat, am intrat şi eu în cercul băieţilor, care spuneau bancuri şi continuau păsăreasca lor despre discuri. Cu o foaie jumate puteai să cumperi orice disc indian. Mera, urît şi sclivisit, cu dinţişori de crocodil, avea de vînzare doi „Rollingi" şi un *Santana;* Bumbac adusese cu el, într-o pungă pe

care scria *King Size,* o cutie cu trei discuri de Harrison.Pe cutie era fotografiat probabil Harrison însuşi, cu o barbă pînă în piept şi înconjurat de pitici monstruoşi. Dădea acest „triplu", cum îl numea, cu patru foi. Nu uita să spună niciodată, cînd făcea oferta asta cuiva, că pe primul disc este şi *My sweet lord,* cuvinte magice, la care se aprindeau ochii tuturor. Dar cea mai mare senzaţie a făcut-o Radu G., un coleg cu figură de armean, cu sprîncene groase ca pictate de Baba, şi care se ocupa intens de „muzici": el venise cu un album roşu, lăcuit sclipitor, pe care era o fotografie reprezentînd sute de personaje aşezate într-un grup ca un polip gregar, în faţa cărora se aflau patru tineri într-un fel de uniforme vechi, cu ceaprazuri. „Maaamă, bătrîne, ziceau toţi, *Sgt Pepper'sV !*Şi apoi, ca nişte nebuni, începeau să mimeze o formaţie muzicală. Unii se crăcănau cît puteau, îşi îndoiau genunchii, se lăsau pe spate şi, mişcîndu-şi mîna stîngă pe un grif imaginar, lovind cu degetele mîinii drepte nişte corzi imaginare, scoteau din gură sunete stranii, care voiau să imite zz-urile de chitară. Alţii băteau pe bancă un ritm asurzitor. Toţi aveau în acele momente o mimică exaltată, toţi ştiau ce cîntă, pentru că ei cunoşteau discuri întregi pe de rost, notă cu notă, aşa că dacă unul începea cîteva măsuri dintr-un cîntec, ceilalţi le continuau imediat, cu o plăcere extraordinară. Cînd am văzut, peste cîtăva vreme, *Blow-up,* meciul de tenis imaginar din ultima secvenţă mi s-a părut mai puţin reuşit decît acea mimare colectivă, trăită extraordinar, a unei formaţii rock. De altfel Radu G. şi Mera aveau chitare electrice şi se pregăteau să-şi facă o formaţie. Şi acum, în pauză, vorbeau despre o pedală „oa-oa" pe care voiau s-o adapteze la chitara solo a lui Radu. Profesoara de chimie ne-a întrerupt discuţia, la care eu asistasem cu destulă invidie şi cu sentimentul, reînnoit, că nu sînt bun de nimic, că nu pricep nimic din viaţă. Aproape în acelaşi timp

cu profesoara s-a strecurat pe uşă, ca un şoricel, şi Gina, zîmbind cu gura pînă la urechi. Era atît de amuzată, încît unul dintre dinţişorii ei inegali îi ieşea dintre buze, dîndu-i un aer maliţios, de vrăjitoare drăguţă, în sarafanul bleumarin, cu un lănţişor fin de aur care se vedea prin gulerul bluzei albastre, părea şi mai mică, aproape cît o vrabie. S-a trîntit în banca mea, mi-a aruncat un „bonjur" şi s-a apucat să-şi scoată cărţile din servietă. Eu nu i-am răspuns nimic, dar nici n-am fost în stare, toată ora, să urmăresc ce se întîmpla la tablă. O priveam cu coada ochiului. Stătea dreaptă, afectată, cu toată feminitatea ei scoasă în evidenţă, şi rînjea permanent, ca un copil răsfăţat cînd ştie că a făcut o boacănă. Mă scotea din sărite că se purta „normal", ca şi cînd am fi fost doar doi colegi şi atît, ca şi cînd n-ar fi fost niciodată nimic între noi.

În pauze mă mai întreba ce avem ora următoare, apoi se amesteca printre fetele care se strînseseră lîngă calorifer şi sporovăiau vesele. Curînd se auzi numai vocea ei spartă fabulînd despre volane şi mode, puternică de parcă s-ar fi adresat unor bătrîni surzi.

După ore, Mera ne-a chemat pe la el, pe mine şi pe alţi cîţiva prieteni, căci părinţii lui nu erau acasă; în afară de mine mai veneau Manea, un ins cam grobian, fiu de chelner, poreclit de profesorul de engleză *little tiger* din cauza părului roşu-portocaliu şi alurii feline, Radu G., apoi o colegă prietenă cu Mera, pe care o chema Mălina şi la vederea căreia toţi începeau să cînte din *Creedence: Molina, where you're going to?,* Mortul şi prietena lui Sanda, zisă şi Calceola Sandalina, după numele unui foraminifer. Dar Sanda (Sanda era numele ei de familie) era bună prietenă cu Gina, aşa că, neinvitată de fapt, Gina s-a luat şi ea după noi. Oricum, gaşca era încîntată, căci simţise că lucrurile nu sînt în regulă între mine şi Gina şi sperau că vor asista la vreo scenă tare. Eu mă ţineam cît mai departe de ea şi-mi

dădeam silinţa să discut însufleţit cu băieţii, mai ales că venise vorba despre filme şi aici eram tare. Văzusem la Cinematecă *Eclipsa* lui Antonioni şi mă entuziasmase scena în care Monica Vitti se săruta cu Alain Delon printr-un geam de sticlă. Tot grupul nostru, care ieşise de-acum în bulevard, a intrat mai întîi într-o autoservire, de unde am luat două sticle de votcă. Fetele au reuşit să-i stîrneasca acolo indignarea casieriţei, rîzînd şi ţipînd tare, cine ştie de ce. Toate erau nostime, fîşneţe şi le plăcea să-şi arate dinţii şi gingiile, să se prostească, să scoată limba. Am luat-o pe o străduţă laterală, cu maşini parcate pe ambele borduri, şi am ajuns în fine acasă la Mera.

Stătea într-un apartament modern, cu mobilă de lemn şi aluminiu, cu lustre de sticlă mată, gălbuie. Biblioteca ocupa un perete întreg si, într-un spaţiu special, avea un superb pick-up japonez, cu plăcuţe de metal pe marginea tamburului şi cu o mulţime de potenţiometre nichelate şi de luminiţe. Ne-am aşezat pe unde am nimerit, încercînd să nu dăm jos de pe măsuţe şi servante vazele delicat lucrate şi alte obiecte ciudate: un dagherotip, un lornion care se plia lentilă peste lentilă, nişte păpuşi ruseşti... Băieţii s-au repezit la secţiunea pentru discuri a bibliotecii, unde se aflau cel puţin două sute de bucăţi, atît muzică clasică, în mari cutii elegante, cît şi discuri rock jerpelite şi lipite peste tot cu scotch gălbui. Mera a mai adus nişte saleuri, apoi a pus la maximum o muzică insuportabil de violentă şi ne-am apucat de votcă. Aproape că trebuia să strigăm ca să ne auzim. Cu toate astea, prindeam din cînd în cînd cîte ceva din ceea ce povestea Gina în celălalt colţ al camerei.

Se trăseseră deoparte, ea şi Sandalina, şi rîzînd, emoţionată totuşi, dar afectînd mereu aerul de vampă. Gina îi vorbea despre „reveillonul" ei: fuseseră în două case în noaptea aceea; se pupaseră tot timpul pe drum; dansaseră la nebunie, pînă căzuseră pe jos... încercam să aud mai mult, deşi

tot ce auzeam îmi făcea rău, simţeam că nu mai pot sta pe loc, că nu mai pot suporta, îmi turnam permanent votcă în pahar. De la un moment dat nu m-am mai putut controla şi, în timp ce unii se ridicaseră să danseze, eu am început s-o fixez tot mai insistent pe Gina, care se prefăcea că mă ignoră. Cred că o priveam ca un dement, căci, înainte să-mi pierd luciditatea cu totul, am observat uitătura speriată a Sandei. Din acest moment, mi-au rămas mai mult senzaţii decît amintiri. Mi-au povestit mai tîrziu că m-am apucat să mă plîng băieţilor de felul în care se poartă Gina cu mine, să o numesc în toate felurile, iar apoi, clătinîndu-mă şi vărsînd votcă din pahar, m-am apropiat de ea, i-am luat mîinile şi am delirat vreun sfert de oră despre cît de mult o iubesc. „Repetai întruna ca un ţicnit: «Eşti totul pentru mine... eşti totul pentru mine!» Erai mai palid decît Mortul. Nu mai puteam să ne înţelegem cu tine. O asaltaseşi pe săraca Gina, adică pe dracu' săraca, scorpia dracului, care-a încercat să-ţi spună ceva cu delicateţe, dar tu nu ascultai nimic, părea că tot ce conta pentru tine era să te umileşti cît mai mult în faţa ei, la un moment dat îţi frecai obrajii de genunchiul ei..." „Dragă, erai îngrozitor, n-aveam ce să-ţi fac, dacă ai fi fost treaz aş fi încercat să-ţi explic, dar aşa n-avea nici un sens." „După ce a plecat Gina (tu nici n-ai observat cînd a plecat, te uitai nedumerit după ea, erai al dracului de simpatic) şi după ce au plecat şi ceilalţi, m-am pomenit eu tine în bucătărie, aducîndu-mi cu ochii aproape închişi, pe o tavă, ceşcuţa de cafea. Mă mir că nu ţi-a căzut. Te-am ajutat să te îmbraci. Mi s-a părut că te-ai mai trezit niţel, altfel nu te-aş fi lăsat să pleci."

Ţin minte cum am ieşit în aerul îngheţat, de ianuarie, cum am aşteptat troleibuzul în staţie şi cum, cînd a venit, am căzut grămadă în zăpadă, încercînd să mă prind de bara maşinii. Acasă nu era, din fericire, nimeni. M-am trîntit pe pat în

uniforma de elev şi am adormit. M-am trezit pe întuneric şi la început m-am speriat. Apoi mi-am adus aminte de Gina. Într-o reverie de vreo oră, ascultînd distrat zgomotul tramvaielor de pe Ştefan cel Mare, mi-am imaginat amănunt cu amănunt tot revelionul Ginei, pînă am simţit că mă sufoc. M-am spălat pe faţă şi apoi, privind pe fereastră, mi-am promis că sub nici un motiv nu se va mai întîmpla aşa ceva. Nu puteam să mă autodistrug astfel pentru... cine? Mi-am luat jurnalul şi am scris cu litere strîmbe şi cu multe ştersături: „Dezamăgit de Gina, de imposibilitatea noastră de-a exista împreună. Ea nu vrea asta, îngheaţă tot ce poate fi afectivitate, înlocuindu-o cu o simplă afectare. E o fiinţă inferioară, nu îi poţi cere să-şi depăşească condiţia de demimondenă iresponsabilă, egoistă şi nesărată. Bănuiesc că dispreţul şi ura sînt reciproce. E o junglă."

Mă aşteptam să-mi dea un telefon, doar mă părăsise într-o stare jalnică, dar nu mi-a telefonat nimeni în seara aceea. A doua zi dimineaţă mă întrebam cum o să mai pot merge la şcoală, cum voi înfrunta mutrele lui Mera, ironiile lui *little tiger,* privirile aluzive ale Sandei. La ea nici nu voiam să mă mai gîndesc. Dar de data asta colegii s-au purtat faţă de mine absolut OK, în afară de faptul că au difuzat peste tot întîmplările penibile de la Mera. Nu şi-au bătut însă joc de mine, dimpotrivă, au început să mă privească parcă mai atent, cu un plus de consideraţie. Mai ales compasiunea fetelor pentru mine a devenit mai mare ca oricînd, toate aveau ce aveau cu Gina.

O amică de-a mea, poate fata cea mai inteligentă din clasă, Loreta Bedighian, a stat peste cîteva zile de vorbă cu mine pe culoarul liceului, cînd ne nimeriserăm amîndoi de serviciu la intrare, îmi spunea că tot ce face Gina e numai un spectacol, că îi place să fie privită, să fie în centrul atenţiei, oriunde s-ar afla. Ciudat că toţi o vedeau numai sub aspectul ăsta frivol. Chiar şi acum, cînd eram

atît de pornit împotriva ei, simţeam că nu pot fi de acord cu aceste, în definitiv, defăimări ale Ginei. Eu ştiam cît de fermecătoare, de bună şi chiar de inteligentă putea fi ea uneori, ştiam că, printre zeci de prostii, putea să aibă cîte o replică uimitoare, ştiam cît de obsedată e de moarte, de îmbătrînire. Fireşte, sufeream şi-o uram pentru că aparţinea altcuiva (mă întrebam dacă e tot cu Silviu sau cu altul), dar tocmai prin asta ea mi se părea o fiinţa şi mai complexă. Mi se părea şi mai dezirabilă, pe măsură ce se îndepărta. Deşi mă mutasem din bancă, deşi eram hotărît să nu mai am de-a face cu ea, legătura noastră nu s-a rupt nici atunci. După cîteva zile, Gina mi-a dat din nou telefon. Nici nu mi-a venit să cred cînd i-am auzit vocea în care bănuiai un rîs vinovat. Am închis telefonul, dar a doua zi s-a apropiat de mine în fiecare pauză. Zîmbea, afurisita, cu năsucul ei bont şi botul de liliac, afurisit de frumoasă, cu părul uşor ondulat, culoarea lemnului de stejar. Stătea lîngă mine fără să zică nimic, privindu-mă doar, apoi mă lua de un deget sau de-o şuviţă de păr, cu prefăcută teamă şi timiditate. Eu plecam imediat în altă parte, dar nu puteam să nu zîmbesc cînd o vedeam apropiindu-se. „Ce scorpie sînt!" - îmi şoptea cîteodată. După vreo săptămînă vorbeam din nou, dar amîndoi evitam intimităţile. O conduceam iar spre casă, stăteam iar cu orele în camera ei, ne mai sărutam uneori, dar oarecum distrat, fără participare. Ea îmi arăta albume cu poze de-ale ei din copilărie - o fetiţă neobişnuit de dulce, cumva retro, poate şi din cauza îngălbenirii fotografiilor - sau îmi proiecta diapozitive pe perete, care erau tot fotografii de-ale ei, în culori. De ce ieşea atît de tristă în toate pozele? Chiar cînd rîdea din toată inima, chiar cînd era cu adevărat fericită şi amuzată, iradia tristeţe. Nu, Gina nu era doar o „demimondenă", cum scrisesem în jurnal. Nici n-aş fi putut să iubesc o demimondenă. Fusese crescută rău, avusese tot ce-şi dorea, dar rămăsese o fiinţă neliniştită,

predispusă, dincolo de aparenţe, la suferinţă şi neîmplinire. Unul dintre diapozitivele pe care, în camera întunecată, le proiecta pe perete (eu în semiobscuritate, cu obrazul lipit de al ei) o reprezenta în curtea Muzeului Satului, unde se ducea des, bunicul ei ocupîndu-se de folclor. Surprinsă în plan american, îmbrăcată într-un taior verde deschis, cu clipsuri verzi smarald la urechi, Gina privea cu francheţe direct spre noi. Poate mărimea naturală în care imaginea ei se proiecta pe perete, sub primul şir violet de icoane pe sticlă, mi-a inspirat gestul neaşteptat: m-am ridicat de pe sofa şi m-am aşezat, lîngă perete. Imaginea Ginei se proiecta acum pe faţa mea, chipurile noastre se amestecau. Cu ochii licărindu-i în întunericul de lîngă becul strălucitor al diascopului, Gina îmi spuse amuzată că aşa ar putea arăta copilul nostru. Apoi scoase diapozitivul şi mă lăsă orbit în mijlocul dreptunghiului gol de lumină.

Îi spuneam de multe ori că o iubesc, dar ea părea atunci nemulţumită, aşa că pînă la urmă n-am mai avut acest curaj.Pierdusem orice iniţiativă, dacă o avusesem vreodată. Trebuia să fac orice voia Gina, necondiţionat. Ea lua bilete la teatru, ea propunea să mergem la film, iar dacă intram într-o cofetărie sau, o dată cu venirea primăverii, la o braserie, nu mă lăsa niciodată să plătesc pentru amîndoi. Întotdeauna refuza orice aş fi vrut eu să facem, chiar lucrurile cele mai normale. Ne vedeam acum uneori şi duminica, dar numai cînd avea ea chef. Dacă eu propuneam ceva pentru duminica următoare, era iniţial de acord, dar puteam fi sigur că sîmbătă seara o să primesc un telefon de contramandare. Bineînţeles că uneori nu mai suportam dependenţa asta pe care mi-o impunea şi deveneam violent, plecam de lîngă ea chiar în mijlocul străzii, îi spuneam cuvintele cele mai jignitoare, ca să se termine odată toată mizeria pe care-o simţeam acumulîndu-se între noi. În acele momente însă, ea, pînă atunci rece şi

dispreţuitoare, începea să plîngă, să-mi spună că nu vrea să ne despărţim, că ţine la mine mai mult decît la oricine altcineva. Nu eram în stare să rezist acestei presiuni emoţionale şi cedam întotdeauna, cu un sentiment de vinovăţie. Dar odată ajunşi aici, ciclul se relua, dispreţul ei, nepăsarea şi plictiseala pe care le arăta faţă de mine devenind iarăşi ingredientul de bază al legăturii noastre. Totul era cu-atît mai dezolant cu cît aşteptasem primăvara ca pe o renaştere după infernul iernii.

Lăsasem baltă paltoanele grele şi, sub soarele umed şi strălucitor, învîrtejiţi în mirosul acela de cruditate, pînă şi lepra atelierelor de pe Venerei, şi galbenul de closet al şcolii Silvestru ni se părea că au farmecul unei lumi noi şi curate. Din curţi auzeai tropot de copite, iar granitul lucios al caldarîmului începea să reflecte strîmb albastrul cerului; în locul beznei prin care-o condusesem toată iarna pe Gina spre casă, acum înaintam amîndoi printr-un crepuscul de vis, cu miros de iarbă şi calcar vechi, cu ferestre purpurii şi cornişe albastre. Şi tocmai acum, cînd, purtîndu-şi duminica bluziţele ei pastelate şi fustele ecosez prinse cu un mare ac se siguranţă cu piatră striată, Gina era atît de feminină; acum cînd ne plimbam pe traseele noastre de pe Pitar Moş, Bulevard, Piaţa Cosmonauţilor şi cînd eu mă simţeam mai capabil să uit şi să iau totul de la capăt, ea devenea mai rece, de nerecunoscut. Părea că tot ce face este numai rutină, şi o rutină tot mai relaxată. Numai după ce bea ceva începea să devină mai afectuoasă, ceea ce mă jignea şi mai mult.

Scriam prin aprilie: „Găsesc tot mai puţine lucruri care merită să fie scrise. Aseară, pe ploaie, cu o Gina agasată după mine, purtîndu-şi masca aceea de vampă dezinvoltă pe care i-o cunosc atît de bine, am colindat barurile pline (de unde le cunoaşte ea pe toate: hai la Union, hai la Capşa, hai să încercăm la Salonul spaniol...?), am aşteptat jumătate de oră la Continental ca să ni se spună că

nu se serveşte nimic fără mîncare (Gina răsturnînd solniţa, eu reproşîndu-i destule), apoi, la Muntenia, bere neagră, dulce, muzică, eu trăcănind despre orice, din ce în ce mai surescitat, ea făcînd mutre, umblîndu-i ochii spre indivizii aceia cocoşaţi peste măsuţe umplute cu pahare, sticle, brichete, mîini cu ţigări, şi apoi iarăşi prin ploaie, ea îmblînzită sub umbrelă, ţinîndu-se cu amîndouă mîinile de braţul meu, alintîndu-se, apoi în hol *(Never change your Iove)* şi apoi, stînd alături, în fund, pe treptele scării, discutînd *exquisite* de serios despre dragoste, apoi lovitura în plex, pe neaşteptate: «Ştii, sînt amorezată...» şi eu crezînd mai întîi, crezînd neîncrezător şi sperînd fără să pot spera, că se referă la mine, dar după un moment: «Azi am băut pentru divorţul nostru, OK? Ştiu cine va fi viitorul...» La care, deşi ştiam că vorbea serios, am încercat să iau totul în glumă. I-am luat faţa în palme. Avea aerul acela de viclenie somnoroasă: *je m'en fiche.* Am privit-o în ochi, concentrîndu-mă cum n-am făcut-o niciodată. Am silit-o să rămînă aşa cîteva minute bune."

Pînă la catastrofă nu-mi mai amintesc decît o singură scenă, cînd, în vacanţa de primăvară, ne-am mai văzut o dată. Ne dăduserăm întîlnire în Grădina Icoanei, dimineaţa. Aerul era rece şi cerul foarte albastru printre copacii încă dezgoliţi. A venit îmbrăcată într-un poncho de lînă colorată, peste blugii ei care-i acopereau vîrfurile pantofilor. Ne-am aşezat pe o bancă de lîngă bordura de piatră care desparte parcul de strada Pictor Verona. În parc nu era nimeni, doar mai departe o femeie în vîrstă, cu un căţel cafeniu, cu vestuţă, după ea. O ţineam pe Gina după umăr, iar ea, blîndă şi delicată, ştia că sînt ultimele clipe ale unei legături în definitiv frumoase şi savura acea melancolie a sfîrşitului. I-am vorbit liniştit, i-am spus încă o dată că nu pot renunţa la ea, că o iubesc foarte mult. Ea mi-a răspuns că putem rămîne prieteni şi că prietenia e un sentiment mai frumos decît

dragostea şi aşa mai departe. Că ea însăşi nu este fericită, că simte că e într-un mare pericol. „Cred că el vrea de fapt doar să se distreze cu mine. Îi cam plac femeile." Şi o simţeam că trăieşte cu adevărat panica pe care-o arăta cînd spunea asta. Am stat cîtăva vreme privind absenţi spre afişele teatrului Bulandra, spre cîinele care alerga de colo pînă colo printre copacii negri, pînă cînd ea mi-a spus să o sărut. Buzele ei aveau gust de parfum din cauza rujului. I-am spus, mîngîind-o, să nu-mi mai pomenească niciodată de Silviu, la care ea s-a blocat, apoi a început să rîdă cu lacrimi: „Silviu? Eşti cam în urmă cu politica. Pe prietenul meu îl cheamă Şerban...Uite-l aici." Şi, desprinzîndu-se de mine, atît de amuzată încît uitase că trebuia să se poarte delicat, îşi trase de sub bluză un lănţişor de aur cu medalion, îl deschise cu unghia şi-mi arăta o mică poză alb-negru, faţa unui tînăr slăbuţ, cu părul blond, tuns scurt.

Era prima dată cînd aveam o dovadă sigură că ea are un prieten. Pînă atunci, deşi în mod raţional ştiusem asta tot timpul, sperasem totuşi ca ea să fi exagerat, să fi vrut să mă facă gelos. Abia acum mă vedeam marginalizat în lumea ei, insignifiant, şi nu am putut să nu-mi arăt revolta, umilinţa şi durerea. M-am străduit s-o jignesc cît mai tare, s-o fac în toate felurile, pînă ne-am ridicat amîndoi fără nici un cuvînt şi am plecat în direcţii diferite. Am izbucnit în plîns în staţia de troleibuz de la biserică, fără să-mi pese de cei care se uitau la mine. Am plîns pe tăcute în troleibuz, cu lacrimile curgîndu-mi din ochi direct pe canadiană, iar acasă, în faţa mamei, am făcut o adevărată criză isterică. M-am aruncat pe jos în hol şi-am plîns ca un copil, cu gesturi de furie disperată, cu mocheta adunată în jurul meu. Mama a încercat să mă potolească, blestemînd-o pe „ticăloasa de Gina, care i-a adus băiatul în halul ăsta..." Abia după vreo jumătate de oră am fost în stare să stau liniştit pe scaun, dar nu puteam mînca nimic. Mi se părea

că va trebui să mă distrug, că nu mai trebuia să exist. Abia mai puteam să respir. După vreo oră, ea mi-a dat telefon. Şi-a cerut iertare, ceea ce m-a făcut să mă simt brusc mai bine. Dar de data asta fără să mai sper nimic, dimpotrivă, ştiind că era absolut necesar s-o uit, că ori o uitam, ori nu supravieţuiam. Cred că în acea noapte am visat din nou parcul infinit, cu alei aburoase, crepusculare, intersectîndu-se pînă la orizont, cu monumentul uriaş, mai mare decît orice pe lumea asta, de cărămidă ancestrală. Am urcat din nou în cupolă pe scara spiralată, cu trepte ciobite, şi-am păşit iar pe dalele de marmură, infim sub cupola plină de ecouri şi umbre. Mă simţeam nesfîrşit de singur, în creşterea aceea monstruoasă, de aluat, a corpului, şi vedeam tot mai aproape fereastra circulară, ca un soare purpuriu, din vîrful cupolei. Am crescut, chircit, pînă am simţit cu coatele, cu şoldurile, cu creştetul, pereţii moi şi elastici ai bolţii. Şi brusc, într-o încordare şi-un ţipăt ca de sfîşiere, am străpuns cu capul fereastra bolţii şi m-am trezit deodată afară; înaintam pe o crustă de gheaţă în care se reflectau stelele, pe suprafaţa unei oglinzi infinite, pe muchea de sticlă a lumii. Gerul vîjîia pe lîngă mine şi se învîrtea apoi înspre stele, pînă prinseră şi ele pojghiţe şi ace de gheaţă. Dar singurătatea era mai pătrunzătoare ca frigul. Din ceţurile ei se desprinse o siluetă care veni către mine, călcînd pe luciul oglinzii cu tălpile goale. Era o femeie, dar imaginea ei în oglinda de dedesubt era a unui bărbat. Se apropie de mine şi-mi luă faţa în palme. Mă privi adînc în ochi, de parcă viaţa ei ar fi depins de ceea ce trebuia să-mi spună, încercam şi eu s-o ajut, s-o înţeleg, îmi goleam creierul pentru ca ea să poată intra acolo. Ştiam că nu e nimic de sperat, că ea este o femeie şi că de aceea n-am s-o pot înţelege niciodată.

S-a făcut vreme urîtă. Azi-noapte n-am putut dormi de fulgere şi trăsnete. Şi nici măcar nu avem draperii la geamuri. Cînd se umplea toată camera

de albastrul acela electric, pîlpîitor, şi cînd urma trosnetul ăla care parcă îţi dezghioca oasele, toate fetele începeau să zbiere atît de rău, că pînă la urmă a venit sora de gardă şi a stat cu noi, spunîndu-ne poveşti şi cîntîndu-ne ca în *Sunetul muzicii.* Mira şi Altamira se strîngeau în braţe şi se uitau speriate împrejur, obraz lîngă obraz, ca nişte pui de maimuţă, iar Laviţa, în patul ei multicolor, cu cerceaful în cap, urla ca o hienă. Pe cearceaf desenase pînă şi un timbru de vreo jumătate de metru lungime, cu zimţişori în regulă, şi care înfăţişa biserica de lemn din Muzeul Satului. Normal că Elisabeta, a cărei stare cred că se înrăutăţeşte din ce în ce mai mult, a găsit cu cale să cadă iar şi să facă spume la gură tresăltînd ca o apucată, aşa încît sora a aprins lumina, i-a pus o pernă sub cap şi i-a apăsat mîna peste gură şi nas, ţinînd-o strîns vreo treizeci de secunde, pînă convulsiile s-au mai rărit. Iar azi, dimineaţa, cînd a intrat sora cu căruciorul cu medicamente, Elisabeta, cu ochii goi, a înghiţit tranchilizantele şi s-a proptit din nou între perne. Nu i-au dat micul dejun, ceea ce ne-a trezit suspiciunea, şi cînd a intrat medicul împreună cu alte două surori, una dintre ele ducînd o cutie de metal nichelată, am înţeles că se pregăteau să-i facă Elisabetei acel lucru îngrozitor, pe care-l ştiam numai din povestite, care se numeşte puncţie lombară. Nimic nu le speria pe fete mai tare decît cuvintele astea. Paula şi Maia, o femeie la cincizeci de ani, cu enurezis şi automatism ambulatoriu nocturn, povesteau, fiind cele mai vechi în salon, despre o bolnavă căreia îi înţepaseră sub ochii lor măduva spinării şi îi paralizase partea de jos a corpului. Dacă îţi mai suflau şi aer în creier, pentru encefalogramă, rămîneai cu nişte dureri de cap, ziceau ele, de-ţi părea rău că-l ai pe umeri, pînă se resorbea tot aerul. Ne uitam de aceea cu groază şi fascinaţie la martiriul Elisabetei, care, dopată, nu părea să înţeleagă ce se întîmplă. O soră i-a scos

pijamaua, lăsînd-o cu sînii goi, în capul oaselor, pe patul de ţeava albă, iar apoi, presîndu-i bărbia în piept, i-a arcuit spinarea, ţinînd-o bine de umeri şi de ceafă. Vertebrele, ca nişte noduri de piele lucioasă, şi coastele alungite ieşiră în evidenţă pe sub pielea gălbuie, ceea ce te făcea să te gîndeşti la un spate masculin, cumva dizgraţios. Mai jos de jumătatea spinării era locul vizat, pe care medicul îl pipăi cu o mişcare rapidă, iar sora îl umezi cu o bucată de vată muiată, cred, în iod. Apoi, din cutia sterilizată, de sub un petic de tifon, scoase o seringă lungă şi îngustă, cu pistonul împins la maximum în interior, la care ataşă un ac lung şi gros ca o croşetă, cu vîrful retezat oblic. Mi s-a părut straniu să nu văd nici o urmă de sadism pe feţele lor, ei, care se pregăteau să chinuie, care-o făceau cu o răceală inumană, în toate picturile cu martiri şi mucenici, cu trupurile împănate cu săgeţi trase din apropiere, cu sîni retezaţi şi aşezaţi pe tipsii de aur, cu capete duse la subţioară de trupul decapitat, cu maţe trase afară din burtă şi înfăşurate pe mosorul uriaş, cu fecioare tăiate în două, din creştet pînă la brîu, cu ferăstrăul, călăii sînt hidoşi, emaciaţi, rînjind şi juisînd la vederea suferinţei. Au bube, lepră, astigmatism, unghii căzute: se ştie foarte bine cine de ce parte este. Dar acum - iat-o pe Elisabeta, urîtă, epileptică, nespălată, în mîinile fiinţelor gingaşe şi docte, în halate albe, mînuind totuşi instrumentele diavolului, în măsura în care provoacă panică şi durere. N-am crezut niciodată că dentiştii, chirurgii şi alţii de soiul ăsta te torturează pentru binele tău: e rău tot ce e durere, fizică sau morală, rău şi umilitor. Sora mai planturoasă, cu nişte umbre verzui pe sub halat, după care puteai bănui furoul, apucă seringa, îi îndreptă acul spre acel spaţiu dintre vertebre, care lucea de iod de parcă ar fi fost scuipat, şi înfipse opintindu-se acul în piele. Se opri o clipă, apoi îl împinse din nou, pînă se auzi

un mic trosnet. Elisabeta gemu într-un fel ciudat, aproape senzual, şi apoi începu să suspine.

Sora detaşă repede acul de seringă, tocmai cînd din capătul umflat al acestuia începu să ţîşnească, în stropi aurii, lichidul cefalorahidian, pe care îl colectară într-o eprubetă scînteietor de curată. Fata gîfîia şi gemea din ce în ce mai tare, pînă cînd, la scoaterea, tot cu efort, a acului, ţipă răguşit. O mai ţinură arcuită cîteva minute, cu un tampon de vată udă apăsat pe locul înţepăturii, apoi o întinseră încet pe spate, trăgînd pijamaua pe ea. Nu trebuia să mişte capul cel puţin douăzeci şi patru de ore. Cele mai multe dintre bolnave nici nu se uitaseră, Laviţa plînsese să se omoare cu faţa în cearceafuri, Paula stătuse calmă cu faţa la perete. Doar eu şi cucoana aceea cu pareză facială priviserăm totul, eu răsucindu-mi pe deget, cu destulă nervozitate, buclele, ea cu o expresie de arlechin, zîmbind cu o jumătate de faţă şi plîngînd cu cealaltă, clipind dintr-un singur ochi. Cu asta m-am distrat toată noaptea şi dimineaţa...

Doctorul a trecut adineauri pe la patul meu şi m-a întrebat dacă am terminat de scris. Of, Doamne, încă nu. Ce cuprind paginile astea pe care le-am înşirat pe noptieră şi pe cearceaf? Sînt ele opera mea, sau Opera ei? Mai pot discerne ce e al ei de ce e al meu? Iarăşi mi-e frică. Pierdut în peisajul creierului ei, călcînd pe terenuri nesigure, prin zone roze şi sidefii, afundîndu-mă în văile circumvoluţiunilor ei, în rîpele vestibulare. Afundat pe cărări înguste în pădurea obscură a paleoencefalului ei, oglindindu-mă în apele epifizei (dar văzînd pe cine?), trecînd pe deasupra bolgiilor cu amintiri care urlă în smoală topită, sucindu-mă sub ploi cu fulgi de foc, suind purificat în mezencefalul plin de reptile şi de păsări cu dinţi, pierdut acolo, printre ferigile arborescente. Şi sus, explorînd cele şase straturi extaziate ale ncocortexului, pictate cu chipul Ginei deformat ca un fetus peste emisfere: frunte turtită, gură cu buze

groase şi limbă enormă, trup minuscul, dar mîini cu degete cît tot corpul, răşchirate grotesc. Şi pretutindeni conclavul viermilor, insectelor, reptilelor, mamiferelor, adunările de gală ale ramapitecilor, australopitecilor, pitecantropilor, apoi oamenii de Cro-Magnon, romanii, celţii, dacii, slavii, tătarii, străbunicii, bunicii (Maricu şi Tanicu), părinţii, rudele, prietenii, eu însumi întîlnindu-mă cu mine însumi acolo, în creierul ei, şi nici un Virgiliu şi nici o Beatrice şi nici o mîntuire şi nici o urcare spre stele. Rătăcesc prin labirintul minţii ei, trag de pîrghiile prin care se rotesc ochii ei, apăs pedalele prin care se mişcă genunchii ei.

Îmi privesc degetele micuţe şi noi, cu unghiile deja cojite. Cu ele am ţinut pixul. Deci - cine a scris?

Nu mai am mult. În cîteva zile termin. Şi apoi voi lăsa teancul ăsta de pagini pe masă, căci n-am mai multă pudoare decît Laviţa. Poate să citească oricine, poate să-şi închipuie oricine orice. Poate să se găsească orice motivaţie, orice interpretare acestei acoperitoare de oglindă, acestui text, acestei texturi, acestei textile. Acestei cîrpe reuşite numai dacă prin ea nu se vede nimic. Nu vreau s-o ţes la infinit, nici să destram noaptea ce lucrez ziua, dimpotrivă, mă apuc chiar acum să duc lucrurile mai departe, să intru în vizuina dragonului, sau gînganiei lui Kafka, sau îngerului cumplit al lui Rilke (sigur că el, într-un fel sau altul, mă va avea). Dar să scriu, în fine, că după despărţirea de Gina, după scena aceea urîtă din Grădina Icoanei, n-am mai vorbit cel puţin trei săptămîni, sau poate chiar o lună întreagă. A fost pentru mine o perioadă neagră, din care nici acum nu ştiu cum am ieşit. Nu mai puteam să citesc, să învăţ, tocmai atunci, cînd examenul de bacalaureat şi mai ales cel de facultate se apropiau, îmi pierdusem firea, nu mai ştiam ce să fac ca să supravieţuiesc. Nu mai suportam nici să mă plimb

singur pe străzile oraşului, cum făceam altădată ca remediu pentru singurătate, nici să joc ping-pong sau să văd filme.

Cîţiva colegi mai apropiaţi (căci de prietenie nu putea fi vorba) au simţit nevoia mea de ajutor şi s-au străduit să mă scoată din erotopatia astă. Ea se opaciza faţă de mine văzînd cu ochii, ca şi cînd ar fi prins o crustă sidefie, indescifrabilă. Nu-mi mai dădea nici o atenţie la şcoală. După primele săptămîni din trimestrul al treilea m-am mutat iarăşi din banca ei, fără ca ea să reacţioneze în vreun fel. Era foarte schimbată, ca şi cînd s-ar fi maturizat cu cîţiva ani. Căpătase în ţinută un soi de mîndrie şi sfidare. Arăta acum că nu mai şovăie, că, în fine, ştie ce vrea, e matură şi puternică. Nu se mai alinta în timp ce vorbea cu colegele, ci, în tot ce spunea, avea o anume suficienţă enunţiativă, semn al experienţei, după părerea ei. Era femeie, nu mai avea timp să-şi pună întrebări, să mediteze, ea *ştia.* Din cauza acestui „stil înalt" pe care-l adoptase, probabil că pe mine nici nu mă mai observa, ea făcuse saltul şi se afla printre cei puternici, pe cînd eu mai căscam nişte fălci spasmodice în apa stătută a adolescenţei. Dacă aş fi avut o putere mai mare de-a suporta, probabil că, după terminarea liceului, nemaivăzînd-o, aş fi reuşit s-o uit, deşi nu-mi imaginam - şi nu-mi imaginez nici acum - cum ar arăta lumea mea fără Gina. Din păcate, n-am fost în stare să stau liniştit şi m-am apucat într-o seară să-i scriu. I-am scris şaisprezece pagini şi m-am dus să-i pun eu însumi scrisoarea în cutia din holul casei. Nu mai intrasem în holul acela cu trepte de piatră albă de o grămadă de vreme. Traseul nostru, strada Venerei, unde atelierele leproase începuseră să fie demolate, Moşilor, unde de asemenea se lucra ceva, apoi Eminescu, Toamnei, Viitor, pe unde o conduceam spre casă în iarnă şi pe unde mă întorceam apoi cu mîmile în buzunare, mi se părea o zonă vie, psihică, diferită de străzile anonime ale plasei de

păianjen bucureştene. Căci acolo pîndise însuşi păianjenul, şi firele mai păstrau vibraţia membrelor păroase şi căldura burţii palide, sferice. Ştiu că am făcut o prostie scriindu-i, dar a fost un gest pornit dintr-o logică subliminală, afectivă, cu atît mai puternică. Am făcut ceea ce se impunea să fac în acea situaţie. Nu era o scrisoare lacrimogenă, tonul era trist dar uscat, reţinut, uneori uşor cinic. Nu mai ţin minte nici un rînd din ea, dar ştiu că în linii mari îi arătam cît de rău îmi părea că nu s-a putut să rămînem împreună şi cît aş fi vrut să pot pătrunde în creierul ei, în nervii ei, în venele ei, în toate celulele corpului ei, ca să pricep odată cine este ea, ca să pot odată comunica total cu ea. Mi-a dat telefon seara tîrziu, peste două zile, foarte emoţionată. Mi-a spus că-mi citise „scrisorica de amor". „Dacă ai fi ştiut cum să mă iei, dacă ai fi ştiut să mă joci puţin... Eu am ţinut foarte mult la tine, dar nu aveam ce face, tu nu pricepeai nimic... Dar acum aş face orice pentru tine, cere-mi ORICE..."

I-am spus că nu mai vreau să-i cer nimic şi că acea scrisoare nu avea nici o legătură cu ea, ci mă privea numai pe mine, nici nu mă interesa s-o citească. Tremuram în timp ce vorbeam la telefon, dar am reuşit să fiu rece, căci acum o cunoşteam. Iar a doua zi (pe ce dată a fost nici nu vreau să-mi amintesc, nici nu are sens, căci de-atunci a devenit absurd să mai vorbeşti despre timp) s-a întîmplat totul. Gîndindu-mă acum, intens, îmi dau seama că de dimineaţă, de cînd m-a trezit un soare de-a dreptul insuportabil, ceva nu era în regulă. Mama spălase perdelele şi draperiile de la geamul triplu, panoramic, al camerei mele, care era străbătută acum în toate direcţiile de razele apoase, luminoase ca o apoteoză, ale răsăritului. Nici n-am putut deschide ochii în primul moment de atîta lumină, am mai întîrziat cîteva minute în văile cu turbă, gaze de mlaştină şi roua-cerului ale viselor întortocheate dinspre zori. Am alunecat o vreme pe

un tobogan umed, de o mucozitate roşcată, cu mari excrescenţe albastru-transparente, am înotat cu mişcări de delfin printr-un lichid gros ca gelatina, care se densifica din loc în loc în desene aurii de degete, omoplaţi, vertebre, buze, cutii craniene, venele şi arterele antebraţului, sistemul limfatic, o structură a rinichiului, totul scînteind orbitor şi dizolvîndu-se imediat după închegare. Un pavilion al urechii, un muşchi orbicular, o măsea cu patru rădăcini ascuţite, o faţă schimonosită urlînd ca în ziua de apoi. Pluteam în acel lichid fantomatic, prin culoarul alunecos, pînă am ieşit la larg şi, în sala plină de gelatină, în centru, am zărit marele soare crepuscular, sucindu-se lent, ca un gălbenuş sîngeriu de ou. M-am azvîrlit cu capul înainte şi i-am străbătut membrana, afundîndu-mă într-o imensă, indicibilă strălucire...

La şcoală, după-amiază, ea a venit din nou la mine. De atîta vreme nu ne mai „conversasem", cum zicea, încît aproape că nici nu mai făceam legătura între ea, aşa cum era în realitate, o fată de optsprezece ani, şi felul în care apărea în mitologia mea, femeia imensă, fără contururi precise, neobiectuală, mai curînd un cîmp de forţe care-mi ordona lumea interioară, într-un fel o uitasem, zicînd mereu, fără gînd şi fără sunet, *ea,* pe Gina nostimă şi rînjită, o fetiţă printre alte fetiţe dintr-a douăsprezecea. Am discutat fleacuri, în fiecare pauză, iar după ora a doua ne-am mutat din nou în aceeaşi bancă.

În timpul orei de istorie ne-am apucat să scriem versuri, „un vers tu, unul eu", cum făceam în vremurile bune, şi ne-am amuzat atît de tare, încît era să fim daţi afară amîndoi. Era un armistiţiu, nu-mi făceam nici o iluzie, încercam doar să verific, precum Kierkegaard, dacă repetiţia e posibilă. Iar Regine Olsen a mea părea să mă lase să cred asta, desigur tot de dragul jocului. Pe seară (dar acum era lumină ca în miezul zilei şi pe cerul albastru, încremenit, nici un strop de roz nu se

răsfrîngea încă în sideful norilor) am condus-o din nou înspre casă, cu inima din ce în ce mai grea, pe străzile liniştite, sonore, ale traseului nostru. Din loc în loc se deschidea cîte-o piaţetă pustie, cu un rond de flori sau o bisericuţă în mijloc. Cîte o fetiţă în rochie albastră izbea de perete o minge vărgată, multicoloră, apoi se oprea şi ne privea cum treceam pe lîngă gardurile cu ţepuşe de fier forjat. Nu sperasem să mai intru vreodată în camera ei, cu cele două rînduri de icoane pe sticlă de jur împrejur, cu pianina aburită, scrinul pictat şi draperiile stacojii, lucioase, ale geamului îngust şi înalt pînă la tavan. Chiar şi-n preajma verii, lîngă soba de teracotă rece, mi se părea că acolo este mereu înăbuşitor de cald, că spaţiul este elastic şi că se strînge în jurul meu şi-al ei. Uneori ne simţeam ca doi gemeni strînşi unul în altul într-un uter colorat halucinant, lipsit de deschidere, gemeni cărora orice naştere le este de la început refuzată. De altfel, atît Gina cît şi eu sîntem născuţi în Gemeni, în iunie, la cîteva zile unul după celălalt. Mă uitasem prin nenumărate horoscoape, vulgare de tot sau cu pretenţii ştiinţifice, şi toate erau de acord într-o privinţă: nici o legătură de dragoste nu poate dura între doi gemeni, care îşi sînt suficienţi sieşi şi au nevoie de o zodie foarte puternică, Taur sau Scorpion, care să-i poată smulge acestui narcisism.

În acea zi însă nu mă gîndeam nici pe departe la implicaţiile astrologice ale legăturii mele cu Gina. Ea stătea din nou lîngă mine pe sofa, mîncîndu-şi cu linguriţa minusculă de argint dulceaţa de nuci verzi de pe farfurioară şi îndemnîndu-mă, ca altădată, să beau din paharul de cristal vinul uşor, în care se simţea aroma de scorţişoară. Repetiţia era posibilă: Gina era din nou fetiţa alintată pe care o ştiam, cu ochi galbeni şi ten lucios, cu buze pe care nu citeai decît o veselie castă. Am stat de vorbă pînă s-a întunecat, eu înfăşurîndu-mi părul ei pe deget, ea povestind şi rîzînd, jucîndu-se cu

degetele de la rnîna mea stîngă. Era ca şi cum toate prezenţele mele în camera aceea, încă din toamnă şi pînă acum, s-ar fi depus una peste alta ca nişte straturi succesive de lac dens şi policrom, aşa încît lumea noastră devenea, cel puţin pentru mine, din ce în ce mai reală, pînă la realitatea de dincolo de real a halucinaţiei. Fiecare moment cu ea era *toate* momentele cu ea, fiecare lucru pe care îl priveam se suprapunea peste *toate* amintirile mele despre acel lucru, pînă cînd nu mai puteam identifica obiectele reale printre zecile de suprapuneri. Vocea ei se suprapunea peste vocea ei de data trecută, şi aceasta peste cea de data trecută, şi aceasta peste cea de data trecută. Ajungeam să nu mai ştiu dacă e toamnă sau primăvară, dacă am venit a doua sau a douăzecea oară în camera ei. Nu mai ştiam a cîta oară am lăsat-o pe spate pe sofaua cu pernuţe fantezi, a cîta oară i-am mîngîiat sînii şi mi-am trecut mîna peste spatele ei cu omoplaţii abia discernabili sub pielea caldă, uscată şi alunecoasă, sub care simţeai un strat elastic de grăsime, a cîta oară am tras de tricoul ei şi i-am împins înspre mijloc, boţindu-i-o în cute suprapuse, fusta ecosez. Cînd mi-am împins degetele mîinii drepte sub dunga de sus a chiloţeilor ei, afundîndu-mi-le în părul aspru şi cîrlionţat... Dar ea se ridică în capul oaselor, îmi luă obrajii în palme şi-mi spuse, cu acea expresie contractată, imperioasă, că vrea să facă totul pentru mine. „De data asta vreau, înţelegi? Dar nu aici. Hai cu mine să-ţi arăt ceva." Ne-am ridicat, îmbrăţişaţi, şi Gina mi-a arătat o uşă stacojie, cu clanţă de fier forjat, aflată între dulapul de haine şi pianină, uşă pe care nu-mi amintesc s-o fi remarcat pînă atunci. Gina a deschis-o şi-am pătruns amîndoi într-un coridor îngust, cu pereţii de piatră umedă, neregulaţi, ca ai unei grote. După ce a închis uşa nu s-a făcut întuneric total, deşi nu exista nici o sursă de lumină. Distingeam bine contururile şi culorile, iar silueta Ginei, cel puţin, cum mergea la doi paşi

înaintea mea, o vedeam ca la lumina de zi. Fiecare fir de păr al ei răspîndea un luciu auriu. Ea îşi întinsese o mînă spre spate, ca eu s-o pot apuca de degetul arătător, şi înaintam astfel în spaţiul strîmt. Nu m-am întrebat nici un moment unde duce culoarul, mă lăsam purtat de o ciudată fascinaţie. Din cînd în cînd coboram cîteva trepte tăiate grosolan în aceeaşi stînca umedă. Frigul de pivniţă începea să se simtă ca un curent care ne înfoia părul şi ne făcea pielea de găină pe braţe. Pe jos, terenul începea să devină cleios şi, prin băltoace, se vedeau tot felul de resturi aruncate: păhărele de plastic în care fusese îngheţată, cutii sparte de chibrituri, hîrtii cerate cu coji de parizer, bucăţi de vată murdară. La o cotitură a culoarului am zărit două biluţe roşii, legate cu elastic, din cele cu care îşi prind fetiţele părul. Cu cît culoarul devenea mai întortocheat, cu pereţii de pe care acum se scurgea apa în şuvoaie groase, irigînd florile palide de licheni şi muşchiul pîrlit din care, la trecerea noastră, fugeau un fel de căpuşe, cu atît aceste reziduuri se înmulţeau: fire de lînă colorată, fotografii rupte în bucăţi, bilete de tramvai, braţe de păpuşi de cîrpă, metri întregi, jilavi, de hîrtie igienică. Un cub, pe o faţă a căruia se vedea o coadă de curcan, iar pe alta un uger de vacă. Corzi de chitară, ruginite şi destrămate. Gina se întorcea din cînd în cînd spre mine, cu un zîmbet senzual şi făţarnic. Aerul se densifica, iar prin bălţile care ne ajungeau acum pînă deasupra gleznelor înotau prorei orbi cu pielea transparentă şi mînuţe de om. Deasupra noastră auzeam clar zgomotul circulaţiei, tramvaiele huruind şi apoi îndepărtîndu-se, maşini ambalînd motoarele. Fundaţiile Bucureştiului îşi prelungeau din loc în loc pînă în culoarul nostru cîte un cofraj de beton din care ieşeau fire îndoite. Uneori culoarul se bifurca, şi pînă şi Gina se oprea încurcată, întorcînd înspre mine ochii nedumeriţi. Apoi zîmbea triumfător, arătîndu-mi, la cîţiva metri mai încolo, pe unul dintre coridoarele

îngemănate, vreun cocoloş de gumă roză de mestecat sau o jumătate de pateu cu brînză, acoperit de puful mucegaiului. O luam pe acolo, afundîndu-ne tot mai departe pe sub oraşul ce plutea ca un nor peste capetele noastre. După ce merseserăm o vreme prin apa pînă la genunchi, plină de larve care ni se agăţau de picioare, urcarăm cîteva trepte şi drumul deveni mai drept şi mai uscat. Ţinînd-o pe Gina de deget, aşa cum, în copilărie, o ţinusem pe Marcela de fustiţă, cînd ne jucam de-a trenul, am străbătut ultima porţiune a culoarului care urca în pantă lină, la capătul căreia se vedea o uşă stacojie, mai mare decît aceea din camera Ginei.

Înainte să o deschidă, Gina se opri şi se propti cu spatele de lemnul umed. Am îmbrăţişat-o şi am intrat astfel, aproape prăbuşindu-ne, în sala plină de întuneric spre care dădea uşa. În beznă luceau stins, verzui, mari suprafeţe de sticlă, în spatele cărora întunericul parcă se coagula în forme indistincte. Gina închise uşa şi pipăi peretele din dreapta, unde se afla un panou electric. Ridică o mică manetă în formă de furcă şi începu să se facă din ce în ce mai multă lumină, deşi nu se zărea nici aici vreo sursă. Pur şi simplu, încetul cu încetul, tot ce puteam vedea căpăta de la sine formă şi culoare, din ce în ce mai vii şi mai precise, de parcă fiecare punct al spaţiului ar fi fost propria sa sursă de lumină. Curînd, tot şirul acela de săli, de-a lungul cărora se înşirau vitrinele pline, deveni vizibil ca sub nişte neoane puternice. Cunoşteam locul atît de bine! Cînd eram copil şi chiar mai tîrziu venisem aici de zeci de ori, acesta mi se părea locul cel mai fascinant, centrul enigmatic al lumii. Ce-i drept, în sălile de la subsol nu zăboveam prea mult timp, grăbit să le străbat ca să ajung sus, la animale şi păsări, la scheletele uriaşe şi la peştera plină de lilieci. Cadavrele palide din borcanele de spirt, fiinţele împăiate, cu ochi de sticlă, cu unele cusături vizibile, toată această necropolă,a

muzeului Antipa mi se părea un ghemotoc de vis în miezul banal al cosmosului. Părea, în acele momente, foarte normal ca odaia Ginei să comunice cu muzeul Antipa.

De fapt, încîntarea produsă de surpriză a fost atît de mare, încît, deşi am continuat s-o ţin pe Gina de deget şi să-i zîmbesc, aproape că uitasem de ea. Eram singuri în tot muzeul, puteam să-l vedem cum nu-l văzuse nimeni niciodată! Ea mă trăgea după ea cam nerăbdătoare, dar, tot timpul cît am rătăcit prin muzeu, nu m-am putut opri să nu privesc cu aviditate exponatele. Căci în prima sală, licărind în toate culorile posibile, pe rafturile vitrinelor negre sau pe măsuţele acoperite cu sticlă, se aflau bucăţi de materie solidă, bulgări şi plăci minerale. Am văzut silvanitul, cinabrul roşcat, blenda cu galena şi blenda cu mică, în bolovani concavi, bismutul, sulful galben, ca nişte bucăţi de zahăr cubic peste care ar fi urinat cineva, gneisul striat, gresia. Zone speciale erau rezervate pietrelor semipreţioase, cu luciu mat sau limpezi ca apa: aventurinul verde translucid, cum erau înfăţişate pe harta lui Piri Reis mările Chinei, agatul cu o mie de culori, de la cafeniu sticlos la roşu sticlos şi de la albastru sticlos la portocaliu sticlos, calcedonia azurie, cuarţul ochi-de-tigru, pe care cine îl vede moare în acelaşi an, piatra de Mokka, de o culoare necunoscută, fără nume, sardonixul, heliotropul zis şi matostat, malachitul de culoarea otravei, serpentinul şi prasopalul stînd sumbri unul lîngă altul, emanînd singurătate. De o mie de ori mai mari, formate (pentru cine?) în mari bule subpămîntene, zăceau pe sticla groasă geodele de cuarţ şi aricii violeţi ai geodelor de ametist. Pietrele preţioase, lustruite, cuminţi, falsificate, păreau nişte indivizi anodini, civilizaţi, alături de aceste divinităţi ale unui *mundus subterraneus* dezvăluit de ştiinţa lui Athanasus Kircher. Opalul, safirul, turcoaza, berilul şi turmalina încercau să rivalizeze cu marile diamante imitate din sticlă

ieftină: Marele Mogul, Koh-i-noor-ul mare şi cel mic, fascinanta „piatră a lunii" numită şi diamantul Stewart, imensul Cullinan, mai mare ca o minge de tenis, Piatra Sudului.Vedeam faţa Ginei reflectată în toate vitrinele. Se prinsese şi ea în joc şi ne străduiam să găsim lucruri cît mai ciudate. O luasem de mijloc şi îi prindeam uneori uşurel cu buzele lobul urechii, dar ea mă trăgea mai departe printr-un paradis taxinomic. Am străbătut repede culoare întunecate în care se deschideau ferestrele dioramelor mici, înfăţişînd, prin mulaje vopsite grosolan, viaţa în cambrian, silurian, devonian (doar nişte forme subacvatice, greu de identificat, un soi de moluşte cu cochilia conică, nerăsucită, şi cu tentacule la bot, apoi un soi de ştiuleţi de porumb de un galben nenatural, prinşi de fundul oceanului cu pedunculi subţiri), carbonifer, permian, triasic, jurasic, cretacicul cu reptilele lui caraghioase (Gina se strîmba de rîs privind „marele" Tiranosaurus rex, de vreo cincisprezece centimetri înălţime), miocen, pliocen, cuaternar (mamuţi înzăpeziţi în peisaje apocaliptice, faţă de care Antarctica e un joc de copii); în culoarul cu fosile Gina n-a fost cuminte: a deşurubat o piuliţă cu care era prins genunchiul cerbului uriaş, al cărui schelet era dominat de nişte coarne galbene, mucede, ca de ipsos, s-a căţărat pe cupola pietrificată a mamiferului cu carapace şi-a încercat să deschidă geamul în spatele căruia, ca un fel de struţ scheletic, se afla diornisul. Lîngă ghearele lui, în nisip, se rotunjeau două ouă fosilizate. Geamul vitrinei glisa într-o parte şi Gina ridică în braţe, abia putînd să-l ţină, un ou cît o minge de rugby. M-am repezit să i-l iau şi să-l pun la loc, dar cum ea se întorsese cu spatele şi chiţcăia ca un şoarece, i-am tras rnîna şi oul a căzut pe dalele de ciment cu un sunet înăbuşit, de pietroi. Oul se crăpă şi, pe cînd îl rostogoleam la loc pe nisip, am văzut cum din crăpătură se scurgea un fir subţire de sînge întunecat. Am tras geamul şi am fugit de acolo.

Ne-am mai venit în fire holbîndu-ne şi chicotind la dioramele cu oamenii primitivi, negri, chirciţi şi goi în jurul vreunui foc de vreascuri. Deşi erau goi, atributele virile ale oamenilor de Neanderthal sau de Cro-Mangon lipseau aproape cu desăvîrşire, în schimb femeile se puteau lăuda cu nişte săculeţi mamari de toată frumuseţea pe pieptul costeliv. Nu era greu de înţeles matriarhatul. Subsolul se termina cu peştera artificială, migălită în ceară, cu lilieci mumificaţi atîrnînd de pereţi. La cotitură ne-am oprit şi ne-am sărutat; în lacul limpede, plin de reverberaţii, apa picura dintr-o stalactită cu ţeava de metal în interior. Am urcat scările spre parter. Tot holul era plin de lumină. Prin geamurile înguste ale intrării se vedea, în noapte, scînteia albastră a vreunui troleibuz, îmi trecu prin cap că lumina din muzeu trebuie să se vadă afară prin toate ferestrele, dar Gina mă trase mai departe, ca şi cînd ar fi avut un traseu şi un orar de la care nu trebuia să se abată.

Intram în marea nebunie a nevertebratelor. Saloane întregi de vitrine cu monştri. Diavoli şi îngeri de carne palidă, conservaţi în borcane cu spirt. „Greaţa sau moartea e cea care vine?" Gina se înfiora. De fapt, primele vitrine conservau exemplare mai curînd graţioase: spongieri ca nişte horbote albe, tubulare, sau ca frunzele agitate ale unei alge, sau ca un pahar, mai curînd un potir, un Graal de buret cu piciorul de jumătate de metru. Celenteratele etalau meduze în borcane turtite, fiinţe halucinante, văluri verzi peste văluri roz peste văluri albastre, şi corali: mărgeanul în pomişori strîmbi, de piatră lucioasă ca plasticul, gorgonia ca o creangă lălîie plină de sînge şi de încă ceva azuriu, madrepori albi şi sferici ca nişte bulgări de sare. Cînd am trecut pe lîngă viermi, Gina s-a prefăcut că varsă, deşi unii erau deosebit de frumoşi: purpurii şi de culoarea ambrei, cu nenumărate falduri şi ondulaţii.

Moluştele aveau ca vedetă uriaşa caracatiţă, palidă şi greţoasă în borcanul ei gros cît o conductă de canalizare; alături se afla nautilul cu cochilia sa portocalie striată cu negru, cu mănunchiul său de tentacule pornind chiar din ochi. Şi apoi nenumăratele insectare, prin faţa cărora am trecut scoţînd tot felul de exclamaţii, de parcă am fi inspectat fauna stranie de pe altă planetă. Cum erau posibile atîtea forme hidoase ale materiei? Mai întîi termitele, mişunînd în cuibul lor sferic, de vreun metru grosime, apoi viespile, unele negre şi lungi cît un deget, *Vesta craho* cea aurie, cicadele ca nişte muscoi urîţi şi călugăriţele care-şi mănîncă bărbaţii. Gina se opri încîntată în faţa fluturilor exotici, care îi apăreau atît de des în vise (şi eu am visat de mai multe ori, de atunci, fluturi uriaşi, multicolori), şi-mi arătă nişte exemplare cu aripile mai mari decît o palmă de om, de un azuriu electric sau un galben palid, mătăsos, terminate în coadă de rîndunică sau în capete de cobră: viermi cu aripi somnoroase.Unii erau pufoşi ca pluşul, alţii translucizi ca sticla. Gina deschise un insectar şi, scoase, înfipt în acul său, cel mai mare fluture, ţin minte că se numea *Polyphemus,* şi şi-l prinse în piept. Se întoarse apoi cu faţa spre mine ca s-o admir. Pe sînul ei stîng, pe care îl acoperea în întregime, fluturele începuse să bată uşor din aripi şi să se împingă cu picioarele în tricoul ei, ca să se desprindă din ac. Gîndacii uriaşi, de forma seminţelor, dar grei de un sfert de kilogram, cu tot felul de coarne şi mandibule, nu prea ne-au interesat, în schimb ne-am desprins cu greu de marea vitrină unde, în toată monstruozitatea lor, zăceau, cu labele întinse, păianjenii. Ciudat că aceste feţe ale groazei n-au apărut niciodată în tablourile medievale despre ispitirea Sfîntului Anton, despre gurile infernului, sau ca întruchipare a diavolului în centrul iadului. Pe lîngă el, dracul cu coarne şi copite e ridicol. Şi ce nume aveau, cum se înşirau în borcanele lor:

toate sugerau, în înţeleaptă latină, cutremurarea, oroarea. Unii erau groşi, cu corpul vînjos şi picioare scurte, cu gheare vizibile, alţii întindeau căngi roşii ca muiate în sînge. Unii erau subţiri şi uscaţi, ca tarantulele, cu burţi negre sau palide, cu cruci sinistre sau pete purpurii, ca de seringă; alţii sferici, cu firele picioarelor de zece ori cît corpul. Printre ei, păianjenul păsărar, cît o broască mare, negru şi păros ca un sex grotesc, era însăşi groaza. Gina abia dacă-şi rnai putea muta privirile de pe corpul acela cu cheliceri la fel de păroşi, împinşi în faţă. Îşi răşchiră degetele mîinii stîngi şi le lipi de sticla rece a vitrinei, suprapunîndu-le peste labele păianjenului. Pe sticlă rămase conturul de abur al mîinii ei.

Scorpionii erau mai uşor de suportat. Erau identici, de la cei imperiali pînă la cei care ar fi încăput într-o cutie de chibrituri: chihlimbarii, semitransparenţi, doar cu o dungă neagră-verzuie străvăzîndu-se prin crusta de opal: drumul otravei, care străbătea segmentele cozii şi ajungea la ghimpele din capăt. Cleştii mari nu provocau oroare, erau cleştii inofensivului rac. Am trecut repede, ca şi cînd oprirea la păianjeni ar fi fost excesivă şi ne-am fi aflat în întîrziere, pe lîngă crustacei (un homar cît un iepure de cîmp, crilul roşu într-un borcan), miriapode şi scolopendre, am zăbovit puţin să admirăm stelele de mare, ofiuride cu braţe lungi şi încolăcite şi stele în cinci colţuri, ca de coral, acum cuprinse de paloarea morţii.

Mai mult priveam la Gina, răsfrîntă în vitrinele verzui. Era din ce în ce mai stranie, mai transfigurată. Zîmbetele ei deveneau mai stereotipe, ca un fel de promisiuni, de insinuări pe care nu le înţelegeam pînă la capăt. Mă remorca mai departe de un deget şi, uneori, cînd zăboveam mai mult, se aduna lîngă umărul meu, mă trăgea şi mă împingea pînă mă urnea din loc. Cu cîtă plăcere hălăduiam printre peştii cu pielea plesnită, vopsiţi artificial, din sala peştilor! Rechinii,

narvalul cu dintele de doi metri care crease legenda inorogului, diavolul de mare, rombic, de patru metri pe diagonală, ca un zmeu de piele neagră, neîncăpînd în vitrine, erau aşezaţi deasupra lor. Iar înăuntru, în zeci de cilindri de sticlă, putrezeau în zeamă albăstruie peşti palizi, cu ochi bulbucaţi: peştele-balon, peştele-arici, peştele-lună, rîndunicile de mare cu aripi ca ale păsărilor, roşcate, cu striaţii portocalii. Salomîzdrele şi broaştele, de la brotăcel pînă la rîioasele cu ochi omeneşti şi la marea broască neagră de Titicaca, cîntărind un kilogram, nenumăratele reptile: hatterii, varani, cameleoni (dar cu culorile duse) păreau ieşite din tratatele de demonologie, din *Maleus Maleficarum.* Veninul mustea în aceste fiinţe de coşmar. Gina fugi repede spre cutiile de sticlă în care, încolăciţi pe trunchiuri de copac, aşteptau pitonul şi anaconda. Intră în cutie şi, cu un gest care m-a surprins, îşi lipi obrazul de trupul gros şi solzos al şerpilor uriaşi. Luă capul triunghiular al anacondei în palme şi îl privi concentrată. Chiar şi de sticlă fiind, ochii roşii, limpezi, ai reptilei erau fascinanţi. De data asta a trebuit s-o trag eu pe Gina mai departe, printre şerpii veninoşi şi crocodilii turtiţi, cu burţile moi, tolăniţi pe mari postamente de scîndură. Gavialul avea un bot lung şi subţire, ca de raţă, cu dinţi de ferăstrău. Roşu ca mărgeanul, cu inele late, negre, şarpele surucucu se încolăcea în vitrină alături de cobra cam famelică şi viperele cu şi fără cornițe. Broaştele ţestoase de la ieşirea din sala reptilelor erau, desigur, cele mai „prezentabile" fiinţe din acel iad. Ţestoasa de supă, ţestoasa-elefant şi careţii de mare, în posomoreala lor gerontofilă, ne amuzară un pic, dar Gina se cam bosumflă fiindcă, aşezate pe-o dungă, nu puteau fi călărite.

La parter se aflau doar puţine mamifere, în sălițele care prelungeau culoarul reptilelor, şi mai cu seamă mamiferele primitive: cîinii zburători din Java, cu aripi de piele neagră şi lucioasă ca dată cu

cremă de ghete, susţinute de oscioare pneumatice şi cu gheare la umeri, bineînţeles marsupialele: cangurii tronconici, mai mici decît ai fi crezut, lupul cu pungă şi alţi australi excentrici. Castorul rînjit, gata să-ţi facă triunghiul masonic în palmă dacă i-ai fi strîns laba, furnicarul fără Dali şi porcul spinos, mai mult spinos decît porc, se strîmbau în vitrina din stînga, arătîndu-şi cusăturile şi suturile retuşate artificial; în dreapta era neamul cilindric al cîrtiţelor, sobolilor, orbeţilor şi aricilor, mîncători de rîme şi pupe lăptoase.

Şi astfel, prin aceste furci caudine ale strămoşilor cam dubioşi, puteai intra în marea sală a mamiferelor adevărate, în cuşti de sticlă, grupate în perechi ca în Arca lui Noe şi gravitînd în jurul enormelor schelete, unul galben-rozaliu, cu colţi întorşi, ca de morsă, al Dinotheriului, celălalt mai mic, vînăt, al Mastodontului. Lăsînd în urmă o trenă de lupi, vidre, vulpi, leoparzi, irbişi, antilope, porci mistreţi, girafe, hipopotami, viezuri, urşi albi, foci, lei, bizoni, facoceri, pisici sălbatice, toate cu blănuri vălurite, de culoarea pămîntului sau a zăpezii, sau chele, cu pieile groase de trei degete, toate alergînd încremenite pe labe boante sau gracile, toate cu mutriţe familiare sau fălci mizantropice sau expresii de frică şi perplexitate, mici cît un ghemotoc sau înalte pînă la tavan, cu pete de camuflaj, cu dungi sau monocrome, toate cu ochi de sticlă, cumva inocenţi, o cascadă de nasturi de sticlă, Gina alergă să se aşeze dedesubtul Dinotheriului. Tocmai la doi metri deasupra capetelor noastre începeau să se rotunjească coastele gălbui, oasele boante ale coloanei, să atîrne ţeasta mare cît amîndouă corpurile noastre la un loc. Între picioarele monstrului, groase ca stîlpii, priveam şurubăria şi tijele discrete care-l ţineau în picioare. Uriaşul cu picioare de lut. Ea nu mi-a zis nimic, a fost un fel de telepatie faptul că ne-am apucat, îndîrjiţi, de treabă. Mă întreb şi acum, printre multe alte

lucruri, ce ne căşunase pe biata fantoşă de cinci metri înălţime. Cred că am muncit vreo jumătate de oră, slăbind piuliţe, scoţînd şuruburi şi răngi, pînă ce bătrînul schelet s-a prăbuşit în genunchi. Nu vroiam nimic mai mult. Triumfători, ca nişte cornaci indieni, ne-am căţărat de-a lungul coloanei vertebrale pînă pe ţeasta lui şi ne-am aşezat acolo, pe osul tare şi neted, privind cu dispreţ mortăciunile împăiate din jur. Dinspre ele mi s-a părut o clipă că venea un vuiet de revoltă, ca şi cînd toate blănurile sutelor de specii s-ar fi zbîrlit deodată. Aici nu mai era nimic de făcut. Trecînd pe lîngă diorama din perete, cu elefantul de mare şi o focă, în peisaj arctic, am suit la etaj pe scara străjuită de tot felul de coarne şi ţeste. Aici, în galeria pătrată din jurul sălii Dinotheriului, aerul era plin de păsări. Toate întorceau ochii rotunzi după marele fluture catifelat din pieptul Ginei, care încă mai fîlfîia din aripile moi. Dar altfel rămîneau nemişcate, fiecare pe bucăţica sa de lemn. *Sînt mani tucani ji lari ilari* îmi venea în minte, privind toate acele ciori vopsite, cu paiele ieşind prin cîte-o crăpătură, cu ciocurile şui, butucănoase ca ale tucanilor şi ale păsărilor-rinocer, în formă de ac, ca ale păsărilor colibri, unele cît bondarii. Penajele erau şi ele răsuflate, decolorate: ce fusese odată albastru de Prusia şi verde ca smaraldul în cozile păunilor, ruginiu-vulpe în ale fazanilor, ce fusese curcubeu în penajul papagalilor şi al păsării-paradisului devenise acum acelaşi maroniu pe cenuşiu sau fusese atît de strident retuşat încît ţi se părea că priveşti acele poze de nuntă colorate cu creionul sau obrajii înşelător îmbujoraţi ai ofticoşilor. Hotărît, nu ne plăceau, aşa că am intrat pe filiera glorioasă a antropogenezei, reprezentată de cîteva săli înguste cu vitrine şi diorame reprezentînd maimuţe, de la prichindeii macaci şi cercopiteci, umblînd cu cozile îmbîrligate după portocale, feţe omeneşti pe corpuri de pisică, pînă la babuinii, mandrilii, urlătoarele, maimuţele cu

fundul roşu (vizibil chituit şi vopsit ulterior), pavianii, seminţii pigmee, cu nasuri prelungi ca nişte tîrtiţe. Gina, fireşte, se amuza la culme, la un moment dat desprinse din braţele mămicii sale un pui de cimpanzeu cu figură comic-ameninţătoare şi-l legănă ea însăşi la piept, mîngîmdu-l pe freză. Trecu mai încolo, unde bătu pe umăr, camaradereşte, o mare gorilă, mascul urît ca dracul, cu o faţă abrutizată, de recidivist. Apoi se aşeză în faţa lui şi-l lovi cu pumnul în piept: „Tarzan." Apoi se lovi pe ea: „Jane." Apoi iar: „Tarzan." „Jane." „Tarzan." „Jane." Eu rîdeam aşa cum fac de obicei, fără zgomot, înecîndu-mă. Urangutanul roşu, cu labele lungi ca ale lui Popeye Marinarul, avea însă o faţă melancolică de clovn alb, amorezat *sans espoir* de-o Colombină sortită altcuiva. Apoi însă ne trecu cheful de rîs.

Intraserăm într-o sală rotundă, care încerca să prezinte procesul ontogenezei, mai întîi paralel, la peşti, reptile, păsări şi mamifere, apoi la om. Pe lamele scufundate în alcool se prezenta evoluţia unui embrion de la fazele abia vizibile cu ochiul liber: morulă, blastulă, gastrulă, pînă la diferenţierea organelor, în evoluţia lor, embrionii treceau prin faze arhaice, le apăreau branhii, caractere reptiliene, formaţiuni atavice care mai tîrziu se resorbeau, o adevărată metempsihoză, o Karma, o roată nesfîrşită a existenţelor. Pe un perete era un mulaj secţionat prezentînd poziţia copilului în uterul unei femei gravide. Mi-am amintit de atrocităţile războaielor cu tătarii: pruncii smulşi de vii din pîntecul mamelor. Mai încolo, pe tot peretele, erau înşirate pe o poliţă zeci de borcane în care pluteau fetuşi cu malformaţii: macrocefali sau acefali, prunci cu un singur ochi central, cu o singură nară deasupra buzelor, cu trei picioare dintre care unul fără labă, cu palmele minuscule ieşind direct din umeri, fără braţe, ca nişte aripioare. Ce ciudaţi erau, zbîrciţi şi galbeni-pal, galbeni-moluscă, pieile prea lungi atîrnînd pe

ei! Ce priviri lenevoase aveau în ochii cu pleoapele jupuite! Păreau înţelepţi şi oarecum satisfăcuţi de faptul că nu apucaseră să trăiască. Ceva între broaşte şi genii, cu neputinţă de privit în carnalitatea lor cinică. Şi ei ne fixau parcă, ne petreceau cu privirea, fluturîndu-şi în lichidul greţos cordoanele ombilicale. Gina îi privea nu cu oroare, ca mine, ci cu un fel de linişte şi resemnare, cum ai privi mobilierul urît din casa în care ai locuit toată viaţa şi pe care nu ţi-a trecut prin cap să-l schimbi. Am străbătut acea sală, privind atent fiecare avorton în parte. Aşa cum făcuse cu şarpele, Gina îşi lipi palmele de pereţii curbi ai unui borcan şi privi adînc în ochi, cu o concentrare dureroasă, unul dintre acei gnomi palizi.

Am intrat apoi, printr-o uşă strîmtă, pe care n-o remarcasem, într-o cămăruţă ca de mansardă, un „dulap" ca acela în care locuia Raskolnikov, cu afişe jupuite pe pereţi, cu o sofa veche care ocupa mai mult de jumătate din spaţiu, cu un mic raft de cărţi pe care se aflau hîrţoage vechi dintre, care îmi amintesc *Cartea tibetană a morţilor, Fiicele focului* de Nerval, *Netocika Nezvanova* de Dostoievski şi un album de William Blake, cu planşele la *Cartea lui Urizen.* Una dintre aceste planşe fusese smulsă din album şi prinsă cu pioneze pe uşa de lemn: înfăţişa o femeie îngenuncheată, văzută din spate, privind într-o fîntînă. Deasupra ei, uriaş, strălucea un soare negru. Ne-am aşezat pe sofa, iar Gina scoase de sub pat o cutie de pantofi plină cu tot felul de lucruşoare: globuri de pom de iarnă, păpuşi cu capetele turtite, poze foarte vechi, bileţele şi ilustrate, o seringă ruginită, un stetoscop. „Cînd eram foarte, foarte mică, am descoperit drumul care duce aici. Aici aduceam tot ce mă bucura, tot ce-mi plăcea: păpuşile mele, cadourile de la rude, aici veneam cu prăjiturile ca să le mănînc în linişte. Cred că n-am scăpat o noapte în care să nu

mă plimb prin muzeu, singură printre animalele mele. Aşa-mi închipuiam că se plimba fata moşului din poveştile Penelopei printre acei balauri ridicoli. Le cunosc pe toate, e un farmec care le cuprinde pe toate şi pe mine. Dar cel mai mult îmi place în această cămăruţă, aici, adînc, adînc, adînc de tot. Aici mă simt eu însămi." În timp ce vorbea, Gina, de mult transfigurată, devenise pur şi simplu alta, o vrăjitoare ciudată, o călugăriţă cu mîinile împreunate extatic. Am luat-o în braţe şi am culcat-o pe sofa. Am făcut amîndoi dragoste prima dată în viaţa noastră. Nu dintr-o pudoare, care nu-şi are locul în paginile astea, voi spune prea puţin despre acele gesturi, acele senzaţii, ci pentru că, de fapt, n-am avut nici un moment conştiinţa a ceea ce mi se întîmpla. Ea, deşi complet goală, deşi mai vie ca oricînd, părea a avea un contur infinit, ireal. Era, pe rînd, o gură cu pieliţa buzelor fadă, un sîn mic, valuri de păr răspîndit pe pernă, o respiraţie agitată. Cînd am intrat în ea, toate aceste impresii mozaicate s-au topit parcă şi-au început să curgă, moi ca plastilina şi la fel de colorate şi cu acelaşi miros aproape, de sămînţă de in.

Am avut brusc sentimentul totului. Era o lumină palidă, o tensiune fără limite, o intuiţie fără comunicare. Am stat o clipă suspendaţi şi apoi, ca şopîrlele dimineaţa, ne-am dezmorţit încetul cu încetul, revenind la viaţa noastră limitată.

M-am trezit transformat, transferat în Gina. Mi-e imposibil să mai amîn descrierea, trăirea momentului ăstuia, indescriptibil şi de netrăit. Zăceam pe spate şi mă priveam în pupilele fiinţei difuze aplecate asupra mea: vedeam acolo faţa Ginei, uşor deformată de sfericitatea ochiului. Cînd conul conştiinţei mele s-a mai extins, mi-am dat seama că acea fiinţă avea trăsăturile mele şi mă privea cu nesfîrşită teroare. Mi-am privit corpul, care era corpul femeii pe care-o iubeam: aveam braţele ei, sînii ei, părul ei, şoldurile, picioarele ei.

Aveam pielea ei şi oasele ei, iar pe buze gustul de eter al rujului ei. La o ureche mai aveam un cercel verde-smarald, de-al ei, iar celălalt sclipea în pat, între noi, printre hainele mototolite. Iar ea eram eu, corp lung şi uscăţiv de bărbat, piept costeliv, şolduri înguste, sexul ca un vierme între pulpele păroase, şi mai ales ea avea faţa mea, ochii mei, fălcile mele prelungi, mustaţa mea deasupra buzelor senzuale şi suferinde. Eram eu aplecat asupra mea cum nu mă văzusem niciodată, nici măcar în vis, de parcă aş fi ieşit din corpul meu după moarte şi m-aş fi contemplat din toate unghiurile. Schimbarea ei în rinocer sau în insectă nu ar fi fost mai cutremurătoare. Ne-am privit mult, cu oroare, fără să ne vorbim sau să ne atragem. Eram prea obosiţi şi năuciţi ca să mai gîndim. Ne-am îmbrăcat maşinal, încurcînd hainele, schimbîndu-ni-le de cîteva ori. Gesturile ne şovăiau, mişcările se bîlbîiau, mîna rata apucarea. Ne priveam ca nişte fiinţe din lumi diferite, bazate pe cu totul alte chimii, biologii, psihologii.

Deodată, cel din faţa mea se aruncă pe pat, cu faţa în pernă, şi începu să plîngă violent, icnind şi sughiţînd. Dădea cu pumnii în pernă şi se sucea ca posedat în toate părţile. Dar printre accesele sale de plîns, începu să se distingă un alt sunet. Venea de dincolo de uşa de lemn şi semăna cu un freamăt, o întretăiere de zgomote slabe: fîşîituri, cîrîituri, un sîsîit ca de măturici sau de maracase. La auzul său, cel de lîngă mine (îi zic aşa pentru că nu puteam crede că „acela" e Gina) tăcu, apoi, cu o expresie de perplexitate, mă înşfacă de mînă şi mă tîrî cu o forţă nebănuită afară din cămăruţă. Călcînd pe podea, am strivit cu tocul pantofiorului uriaşul fluture, care mai bătea încă din aripi zdrenţuite.

Zgomotul acela de junglă, înăbuşit, se amplifica de la o clipa la alta. Ieşiţi în sala fetuşilor, i-am văzut cum deschiseseră larg ochii şi făceau gesturi

bizare în borcanele lor verzui. Unul dintre ei reuşise să se caţere pe marginea cilindrului şi de acolo se pregătea să sară pe podea, tîrînd după el un cordon ombilical de jumătate de metru. Aş fi paralizat de groază dacă Andrei nu m-ar fi tîrît repede afară. A urmat o goană istovitoare. Sălile se deşteptau. În vitrine începea mişcarea, se căscau boturi şi se roteau ochi. Păsările începuseră să cîrîie şi să ţipe, bătînd din aripi ca să se desprindă de băţul de care erau lipite, ceea ce stîrnea un praf înecăcios, cu miros de vopsele şi zegras. Am coborît scările în fugă, urmăriţi de ţipătul sfîşietor al păunilor, şi-am străbătut alergînd sala de la parter. Scheletul Dinotheriului, cu oasele lui cît trunchiurile, făcea eforturi uriaşe să se ridice în picioare din nou, ceea ce umplea sala de trepidaţii; în jur, în toate cuştile de sticlă, animalele, erbivore şi carnivore, începuseră să se întindă, ca după un somn lung. Leoparzii îşi unduiau coada şi mîrîiau, antilopa gnu bătea din copită, girafa îşi întinsese înainte gîtul pătat, în diorama cu „Viaţa în Antarctica" ,uriaşul elefant de mare, cu colţi de trei ori mai mari decît ai morsei, răgea deja, cu grăsimea tremurîndu-i sub pielea lucioasă. Fugeam disperaţi şi auzeam în urma noastră cum plesneau vitrinele. Ne-am repezit la subsol, unde era o viermuiala înspăimîntătoare. Aerul era înţesat de fluturi multicolori, lăcuste, cicade, cărăbuşi, lilieci, cîini zburători. Un peşte zburător evadase din borcanul său şi săgeta sala izbindu-se de un perete. Gîndacii uriaşi, coropişniţele, păianjenii şi scorpionii mişunau pe podea, alcătuind un covor viu de oroare. La fiecare pas striveam cu zecile. Viermii se tîrau la un loc cu cobrele, pitonul începuse să-şi desfacă inelele de pe trunchiul lui de copac, iar crotalul clinchetea ameninţător din coadă. Toate aceste fiinţe păreau încă ameţite, dar îşi reveneau văzînd cu ochii. Ca nişte inimi leneşe, meduzele pulsau în spirt, iar peştii grei, de poate zece kilograme, se zbătuseră pînă răsturnaseră

cilindrii şi acum izbeau cu cozile ude dalele podelei, căscînd din fălcile dinţate. Gîfîind, am ajuns în fine în sala mineralelor, care aruncau umbre colorate pe pereţi.

Am găsit maneta de unde aprinseserăm lumina, dar nici urmă de uşă! Şi fusese acolo, uşa stacojie care dădea spre coridorul subteran. Am pipăit toţi pereţii, aproape plîngînd de disperare, dar fără rezultat. Trebuia să ieşim pe poarta muzeului. Dacă era încuiată, eram pierduţi. Ne-am întors din drum înfruntînd valurile de insecte, care acum erau vioaie şi agresive. Era limpede că nu mai roiau la întîmplare, ci se îndreptau toate împotriva noastră: scorpionii îşi înfigeau ghimpii cozii în pielea pantofilor noştri, fluturii ne izbeau peste faţă ca să ne ameţească, furnici roşii începuseră să ni se caţere pe picioare. La parter, toate animalele, acum răgînd, mugind şi fornăind şi chiţcăind şi lătrînd, se îndreptau asupra noastră, ca un zid de colţi şi coarne ascuţite. Eram izgoniţi.

Abia am nimerit poarta muzeului. Ni s-a părut o veşnicie pînă am deschis-o şi ne-am strecurat în aerul răcoros al nopţii de-afară. Cînd am trîntit-o apoi în urma noastră, am auzit ca un cutremur valul de animale, păsări, reptile, insecte izbindu-se de uşa grea, ferecată. Am coborît treptele de la intrare. Piaţa Victoriei, luminată slab de cîteva becuri portocalii, era pustie. Doar foarte departe se zărea un miliţian mergînd încet, plictisit. Era o noapte frumoasă, cum numai vara pot fi nopţile. Ne-am luat de mînă şi ne-am privit în ochi ultima dată. Nu trebuia să vorbim. Ştiam că totul este pierdut, că de-acum încolo va trebui să ne descurcăm fiecare cum va putea. Am plecat spre casele unde ne purtau noile picioare, noile trupuri. Nu aveam să ştim niciodată ce era de făcut decît *făcînd.*

Asta-i tot. Nu mai ştiu nimic despre Gina. Cine mai este, cum mai poate supravieţui. Nu ştiu şi nu vreau să ştiu. Nu o mai recunosc în acel corp străin

pe fata care a fost obsesia şi nebunia mea timp de un an de zile, poate ultimul al vieţii mele. A încerca să trăiesc mai depane în aceste condiţii pare o absurditate. Mi-am apărat conştiinţa de vederea trupului ei acoperind oglinzile cu textura înşelătoare a pînzei. Dar nu mă pot apăra de sinele ei, care mă agresează pe mult mai perfidele cărări psihice. Monstrul mă are, s-a căţărat pe mine cu labele lui şi mă ţine strîns. Mă contopesc cu el clipă de clipă, ca damnaţii din bolgia hoţilor. Chiar şi gîndurile astea, mă întreb, sînt ale mele sau ale ei? De unde provine edulcorarea multor pagini din confesiunea mea? Stilul cam patetic, care nu-mi stătea în fire? Nu cumva sînt otrăvurile fiarei, sucul prelins din gingiile ei? Am greşit apucîndu-mă să scriu, să trag această prelată, să joc această psihodramă cu stalul şi lojele goale. Pentru cine am scris comedia asta? Eşti tu, acum lîngă mine? Poţi tu, acum, să mă ajuţi? Poţi ?

Din păcate, lîngă mine, acum, uitîndu-se languroasă peste umărul meu, e doar Laviţa, care aşteaptă să i se schimbe cearceafurile. Pînă atunci îşi scrie mai departe scrisorile de dragoste, cu carioca divers colorată, chiar pe corpul ei, pe care l-a umplut, peste tot unde a ajuns, cu litere şi desene naive. Acum îşi scrie pe piept, cu cerneală verde: *Te rog sămi seri*z *tu,* iar alături mîzgăleşte un cap de fată cu păr maro şi ochi albaştri şi gură roşie. Iată cum stăm. În orice caz, va trebui să ies de-aici, unde nu fac decît să amîn la nesfîrşit lupta cu fiara. Obsesia mea nu se lasă exorcizată, nu redevin eu scriind şi nu vreau, Doamne, nu vreau să rămîn aşa. Amîn de aceea orice hotărîre pînă mă voi întoarce, oarecum, în „lume". Acolo am să văd ce-o să fac şi mai ales *cum* să fac. Foile astea, adunate în vraf pe noptieră, sînt un eşec mai mare decît ceea ce povestesc. Chiar în seara asta le voi arde, am decis să nu e mai las medicului şi nimănui altcuiva, pentru că dacă ei ar citi n-aş mai scăpa niciodată de-aici, sau poate aş ajunge în

limburi mai rele. Voi simula, cu scîrbă, normalitatea, voi fi o Ginuţă cuminte, gata să-şi fericească bunicuţii, revenită la gînduri mai bune după o ieşire isteroidă.

De ce mai scriu şi rîndurile astea, dacă tot ştiu acum că voi distruge totul? De ce mai formez, iată, o literă şi încă o literă? Nu cumva ca să-mi mai plătesc o gură de aer şi încă una? Nu, trebuie să se termine odată. Gata. Am terminat.

Scoase din ţîţîni uşa cu oglindă a şifonierului şi-o aruncă pe jos. Un trosnet înfundat îi dădu de ştire că oglinda se crăpase căzînd cu faţa în jos pe podeaua de unde strînsese covorul. Acesta zăcea, făcut sul, de-a latul sofalei, peste pernuţele fantezi de catifea şi mătase portocalie. Trase pianina, care avea rotile, pînă în mijlocul camerei şi sprijini de ea covorul persan. Muncindu-se groaznic, ridică sofaua în picioare şi o propti şi pe ea de pianina lucioasă. Se potrivea perfect între suporturile din bronz, pentru lumînări, sudate de capacul pianinei. Se opri să respire şi îşi trase mîinile pline de praf peste tricoul galben care-i acoperea sînii. Merse la fereastră. Strada Venerei lucea stins, cu pietrele din caldarîm aruncînd scîntei purpurii, sub un amurg greu de toamnă. Salcia, cu o creangă foarte lungă, ajungînd pînă la marchiză, vibra în adierile uşoare de vînt. La întretăierea a două crengi picotea o pisică portocalie vîrstată cu un ruginiu întunecat. Lăsă geamul deschis, dar trase draperiile de damasc stacojiu. În cameră se lăsă o semiumbră roşiatică. O rază de lumină, trecînd printre draperii, lovea colţul lustruit al bibliotecii, acolo unde se afla micul crucifix metalic, care luci brusc cu flacără albă. Începu să scoată cărţile din bibliotecă şi să le aşeze, după oarecare gîndire, pe podea, împrejurul pianinei şi sofalei. Scoase marele Baltrusaitis din cutia sa de carton şi citi dedicaţia: *„Ginei, cu dragoste, ca să-i amintească faptul că, sub rococoul obscen al lumii noastre şi cărnii noastre,oasele noastre sînt gotice şi spiritul*

nostru e gotic. Andrei, feb. 197..." Răsfoi puţin paginile pline de himere. Puse cartea jos, alături de celelalte. Mimă brusc un chitarist dezlănţuit, aplecat pe spate, strîngînd spasmodic cu stînga griful chitarei. *Into the fireeee* ţipă stins şi începu să rîdă. Aşa-zisa bibliotecă nu era decît un singur corp lăcuit, negru, aşa că, fără cărţi, era uşor de urnit, şi el, spre mijlocul încăperii. Dar obosea foarte repede şi trebuia să facă pauze lungi după fiecare mobilă deplasată. Noroc că nu mai erau prea multe în odaia aceea, care începuse să pară şi mai înaltă, cu candelabrul din plafon înălţîndu-şi parcă tot mai sus ţurţurii clinchetitori. După ce trase şi împinse biblioteca, apucă fotoliul larg, minunat învelit în satin cu floricele verzi-pal pe fond roz-pal, îl întoarse cu picioarele-n sus şi-l propti de sofa, sprijinindu-l cu capătul uşor strîmbat al covorului. Deschise apoi larg uşile *secretaire-ului,* cele pe care era pictată scena renascentistă deasupra căreia scria cu frumoase caractere latine AMOR OMNIA VINCIT. Le scoase din balamale şi le aruncă neglijent pe podea, înăuntru, pe policioarele mirosind a santal, se aflau neumărate sticluţe policrome, transparente sau mate, strunjite din cristal scînteietor sau modelate din sticlă moale.Lichide gălbui sau verzui ca veninul îşi fluturau uşor pînzele în interior. Apucă una dintre ele. Citi caligrafia sofisticată, aurie, de pe medalion: *Soir de Paris.* Se ridică în picioare şi, ţinînd-o în pumn ca pe o grenadă, o izbi brusc de podea. Parfumul gingaş explodă în sute de cioburi, lăsînd o pată udă, cu stropi prelungiţi în toate direcţiile. Mirosul senzual umplu camera. Rînd pe rînd, fiecare sticluţă avu aceeaşi soartă. Le citea denumirile: *Sensation, Fidji, Magie noire,* iar apoi le trîntea cu toată forţa pe podea, acoperindu-şi ochii cu braţul stîng, ca să nu-i sară cioburi. Ultimele două-trei sticluţe de colonie şi jumătatea de litru de spirt albastru, medicinal, pe care o găsise într-o despărţituri, îşi

luă seama şi nu le mai sparse, în schimb le desenă conţinutul peste mobilele îngrămădite în mijlocul casei, murmurînd: „Toarnă pe covor parfumuri tari, / Adu roze, pe tine să le pun" şi rîzînd iarăşi cu poftă. Merse la fereastră şi închise geamurile, lăsînd draperiile trase, în cameră mirosul devenise mai real decît obiectele, ridica în aer fumuri dense, aproape vizibile. Călca prin băltoace de parfum franţuzesc, zdrobea cu talpa tare a saboţilor cutiuţe de creme şi tuburi de fond de ten. O ameţeală voluptoasă îi impregna corpul deja obosit, îi venea să se culce şi să adoarmă ca un Des Esseintes în paradisul său artificial. Dar ştia că va avea vreme destulă de somn. Suindu-se pe taburet, începu să desprindă de pe pereţi, una cîte una, minunatele icoane pe sticlă, cu lumile lor roşii ca sîngele şi aurii şi albastre-azur. Sfîntul Gheorghe, pe calul său înaripat, cu faţă de om, străpungea cu suliţa ridicola reptilă verde, redutabilă doar prin faptul că scotea din bot două-trei limbi firave de foc. Un Isus scheletic îşi arăta rana din coastă, de unde urca spre înalt o tulpină răsucită de viţă-de-vie, plină de ciorchini vineţi şi cîrcei ca tirbuşoanele. Maica Domnului adormea sub un macat purpuriu, vegheată de îngeri cu aripi şi nimb de aur. Lazăr, înfăşurat în bandaje ca o mumie, se ridica în capul oaselor în cutia verzuie a mormîntului, pe cînd Isus îi arăta un pergament răsucit pe care scria, probabil, „Scoală-te şi umblă". Arhanghelul Gavril, împlătoşat, cu lancea sprijinită de umăr, purta şi el un astfel de pergament. Fiecare icoană, desprinsă din perete, lăsa în urmă un dreptunghi palid, pe care se umflau pînze subţiri de păianjen.Lemnul ramelor, putred, era străpuns de mii de găuri de cari. Coborî mai întîi primul rînd de icoane, apoi şi pe cel de-al doilea, în total cel puţin cincisprezece, şaisprezece. Coborî aproape prăbuşindu-se de pe scăunel. Aerul devenea cu neputinţă de respirat. Rîdea în prostie, cu lacrimi mari ţîşnind din ochii iritaţi de eter. După ce stătu

o vreme cu spatele proptit de perete, începu să aranjeze icoanele printre cărţi, în jurul mobilelor. Totul începea să arate cum trebuie.

Mai rămînea şifonierul. Clătinîndu-se, îşi înfundă mîinile pînă la umeri în rafturile lui şi începu să scoată braţe întregi de lenjerie de corp, de bluziţe, tricouri, pantaloni ecosez, fuste din cele mai diferite materiale, furouri lucioase şi foşnitoare, vestuţe de discotecă, cutii întregi cu dresuri şi şosete galbene, vărgate, stacojii, cîteva perechi de blugi originali, unii nou-nouţi, alţii deja tociţi, rochiţe vaporoase de pînză topită, basmale negre cu bănuţi aurii. Le aşeză, bătîndu-le cu palmele, pe capacul pianinei, pînă cînd acesta, între celelalte mobile mai înalte, începuse să semene cu un culcuş îmbietor, policrom, de o moliciune delicioasă. Apoi, din despărţitura cealaltă a şifonierului, scoase umeraşe întregi de rochii de seară, unele vechi, brodate migălos, groase ca brocartul, altele de mătase uşoară, apoi cîteva haine şi căciuliţe de blană. Era cojocul alb, cu înflorituri negre şi roşii, pardesiurile, cel galben-citron şi altul crem, o altă blană de vulpe, pe care Gina nu o purta la şcoală, şi trei canadiene lungi şi pufoase, cu glugă. Dedesubt îşi ţinea cîteva dintre nenumăratele ei perechi de pantofi, desigur cei mai preţioşi: minusculi, de piele lucioasă, unii cu mici aplicaţii metalice.

Scoase tot şi înşiră pînzăria peste edificiul insolit din mijlocul camerei, peste tot unde putea fi agăţată. Renunţă să mai tîrască şi şifonierul, căci nu ar fi fost în stare, mai ales cu această infinită somnolenţă în oase. Totul era gata. Odaia arăta ca şi cum ar fi fost pregătită pentru zugrăvit. Rîdea isteric, în hohote, tîrîndu-se de-a lungul pereţilor goi şi minunîndu-se de ecoul rîsului în camera devastată. Abia se mai ţinea pe picioare. Apucă rochia galbenă, cea mai grea şi mai încreţită, şi şi-o trase peste cap.Îi încheie neglijent şnururile de la gît şi de la încheieturile mîinilor. Fusta îi venea

pînă la glezne, îşi trecu palmele peste sîni, peste şolduri, îşi mîngîie privind în gol părul lung, care-i cădea în bucle pe umeri. Se îndreptă spre marea sobă de teracotă şi scoase de după ea bidonaşul pregătit din vreme. Stropi bine toată acea îngrămădeală de mobile şi ţoale şi apoi, întorcînd capul ca să nu inhaleze vaporii lichidului galben-brun, îşi turnă şi pe rochie. „Asta-i tot", strigă. „Tot, tot!" Îi venea să verse şi chiar vomă într-un colţ de odaie. Dar reuşi să-şi păstreze pentru încă un timp luciditatea. Mototoli un ziar de pe jos şi se urcă, strecurîndu-se pe sub covorul făcut sul, pe capacul pianinei, culcuşindu-se în stratul gros de haine parfumate. Aprinse cu bricheta ghemotocul de ziar şi-l aruncă dedesubt, pe podea, între pianină şi sofa. Cînd auzi trosnetul flăcărilor, se întoarse cu faţa în jos, cufundîndu-şi obrajii în valurile de pînzeturi ameţitoare. Adormi instantaneu.

REM

Cortázar, un Márquez ferfeniţit *(Erendira,* ediţia cea mare), *Manuscrisul de la Saragosa* în legătură ţeapănă de carton stacojiu, vreun metru de „Romanul secolului XX" şi mult mai lungi şiruri pastelate de „BPT"-uri şi „Univers"-uri, cărţi lucioase, alb-negre, din „Biblioteca de artă" (ochesc îndată *înţelepciunea formelor* de Sendrail, *Arta fantastică* de Brion şi tot soiul de alte pălăvrăgeli despre gotic, manierism, baroc, rococo şi artă modernă - care ar fi toată de sorginte gotică, manieristă, barocă sau rococo). Grele, de consistenţa şi aproape de dimensiunile unor planşete de desen, albumele de artă curbează un raft întreg, unde zac oblic, lăcuite din belşug, mirosind a chimicale. Doar unul este întors puţin

încoace. Poţi vedea pe coperta lui un fel de rulotă de lemn, cu uşile date în lături, într-un peisaj de clădiri roşietice, cu bolţi şi creneluri care se pierd în perspective nesfîrşite. Cred că e în amurg, dar nu prea tîrziu. Umbra unei fetiţe care se joacă cu cercul se lungeşte pe macadam. Din celelalte albume vezi doar cotoarele, cu numele albe, clar tăiate, ale pictorilor: Tintoretto, Guardi, Da Vinci, Degas, Harunobu, Pontormo, Mantegna. Pe alte rafturi poezie cît vezi cu ochii: colecţia vărgată şi pestriţă „Cele mai frumoase poezii" (cît i se potriveşte cafeniul lui Eliot, verdele ţipător poeziei americane, cărămiziul lui Iannis Ritsos! Nici nu ţi-i poţi inchipui altfel), colecţia „Orfeu" în coperţi de sugativă, albastre-cenuşii (aici să-l amintim pe bunul Dylan Thomas „Şi cum eram tînăr pe sub crengile de măr..."), în fine colecţia pătrăţoasă dar estetică „Poesis", cu negrul sumbru al lui Wallace Stevens şi verdele adînc al lui Rimbaud. Un perete de cărţi, pînă în

tavan, pe nişte rafturi aproape invizibile. O învălmăşeală armonioasă, un kosmos. Eşti filozof? Treci în toga ta crem, cu un dreptunghi azuriu pe cotor, unde îţi este trecut numele şi ce ai scris. Eşti eseist? Locul tău e acolo, între Petros Haris şi Camus, şi trebuie să îmbraci straie cernite. Eşti politolog, atomist, biolog cu ceva idei originale, sociolog, antropolog? La „Idei contemporane". Ai dreptul să-ţi alegi culoarea, de la galben ca lămîia pînă la violet ca panseaua. Eşti ceva nedefinit, romancier necunoscut sau prea cunoscut, pedagog? Volum separat, cu toate avantajele şi dezavantajele. Eşti inginer constructor, profesor de rezistenţa materialelor, cazangiu, matematician? Regretăm. Doamna care locuieşte în garsoniera aceasta nu te va cumpăra niciodată.

O garsonieră minusculă, spre marginea Capitalei. Ajungi aici schimbînd mai multe autobuze şi încîlcindu-te pe străduţe cenuşii. Scara blocului are pereţii vopsiţi în verde pal şi miroase

a gunoi. Cîte un asparagus complet ofilit într-un ghiveci, pe un suport de fier forjat, cîte o poză scorojită, înfăţişînd mînăstirea Voroneţ, cîte un leandru într-o cutie de lemn de sub care ies gîndaci mititei de bucătărie, cam asta vezi pe coridoare, la capătul şirurilor lungi de uşi numerotate, pe care ţi le închipui neobişnuit de subţiri. Bloc de garsoniere confort trei. Camera ei este însă îngrijită şi frumoasă. Sub rafturile nesfîrşite (acum văd nişte tratate mari, greoaie, de oncologie, o carte despre adenopatii, alta cu titlu purpuriu, agresiv: *Leucemia)* se întinde o sofa dubla, acoperită cu o cergă lăţoasă, roşie, care pare extrem de călduroasă. Ar fi şi cazul. Căldura trebuie să ajungă greu aici, la periferie. Pe jos, surpriză: gresie! Iar peste ea, două blăniţe cenuşii de iepure. Pe lîngă sofa abia ai loc să treci. Totuşi, în acel spaţiu îngust se mai înghesuie şi o măsuţă, pe care se află un coş cu mere şi o scrumieră. Sub măsuţă sînt ziare şi reviste, mai ales *Luceafărul, Orizontul* şi, dedesubt, un număr îngălbenit din *România literară.* Lîngă fereastră, în stînga, o nişă cu o chiuvetă şi un rudiment de masă de bucătărie. Imediat lîngă uşa de la intrare, baia cu WC şi duşul. Pe pereţii odăii, frumos zugrăviţi, cîteva gobelinuri în culori degrade: un apus de soare, o fetiţă cu gîscă şi o femeie citind o scrisoare la fereastră (copie, probabil, după Vermeer). Fireşte, le-a cusut ea însăşi cînd era mică.

Camera e deocamdată goală, dar o simt venind. Firul mă leagă de maşinile ei cu numere imposibil de ţinut minte (trei sute şaizeci şi cît? o sută douăzeci şi cît?), de străzile ei mărginite de şcoli şi ateliere, vibrează, îmi întind labele transparente prin cameră. Tremur de poftă, de aşteptare. Pîndesc la geam, apoi, cu agilitate, sar la uşă. Mă strecor printre cărţi, lăsîndu-mi afară doar căngile de pe care picură veninul. Fojgăi prin baie şi cotrobăiesc prin oalele din chicinetă. E vechea foame, vechea pîndă, care nu se mai termină. Pe

un fotoliu, la capătul dinspre uşă al patului, un dosar legat cu şiret. Alături, un minitelevizor, cu ecranul cît o carte poştală şi antena lungă, nichelată zace pe-o rînă. Deschid dosarul, să treacă timpul cît mai repede. Este un zodiac xeroxat pe foi groase de hîrtie. Zodiile sînt reprezentate prin viniete şterse, sofisticate; încep să citesc la întîmplare despre domnii născuţi în zodia Gemenilor, dar mă plictisesc repede şi leg la loc şireturile dosarului. Mă mai uit în jur şi privirile îmi cad pe un vraf de discuri, aşezat pe o policioară. Scot unul care are pe copertă fotografia mare, color, a unui tînăr ţinînd de coarnele răsucite un berbec imens şi miţos. Chiar atunci aud paşi pe culoar, o cheie se răsuceşte în broasca yale şi intră ea.

Aduce în blana de vulpe mirosul de zăpadă de-afară. Are încă ace de gheaţă în sprîncene, iar căciuliţa de lînă tivită şi ea cu blană de vulpe e albă de zăpadă. Tropăie la intrare cu cizmele scurte în care şi-a vîrît pantalonii tricotaţi, strînşi pe picior, îşi scoate mănuşile, apoi haina de blană, scurtă pînă la şolduri, şi rămîne într-un pulovăr de aceeaşi culoare cu pantalonii: un cafeniu închis, îşi smulge şi basmaua colorată de la gît, cu desene turceşti, foarte fine, şi-şi scoate cizmele cu fermoar. Mă uit mai bine, ca să v-o pot descrie. Pare să aibă vreo treizeci şi cinci de ani. Nu are o faţă frumoasă, ci mai curînd ciudată. Acum e rumenă din cauza frigului de afară, dar altă dată e palidă ca moartea. Iar uneori e roză în obraji ca fetele de ipsos din vitrine, căci foloseşte un fond de ten neobişnuit, roz-bonbon, care contrastează cu trăsăturile mai curînd severe ale feţei ei. Şi acum are ochii încondeiaţi cu prea mult negru şi prelungiţi cu o codiţă unsuroasă. Gura ar fi frumoasă fără umbra de mustaţă, destul de vizibilă. Cu pomeţii ieşiţi în afară, cu părul *scurt* şi curbat în dreptul urechilor, cu gîtul cam ţeapăn, deloc lipsit de un fel de maiestate inutilă, seamănă

cumva cu o figură bizantină dintr-un mozaic dogmatic şi migălos. Nu stă nici o clipă locului, altfel descrierea mi-ar fi ieşit mai bine. Cred că esenţialul l-am spus. Acum îşi trage pulovărul peste cap, aşa că-i pot desluşi mai bine corpul, neobişnuit de frumos, aproape adolescentin. Doar guşa aproape dublă şi un mic val de grăsime deasupra şoldurilor atentează la graţia acestui corp. Pentru cine nu caută nod în papură, este numai bun de ţinut în braţe. La gît poartă un lănţişor cu cruciuliţă, care acum i-a ajuns la spate, între omoplaţi, iar pe degetele într-adevăr cam uscate şi pieloase - o mulţime de inele cu peruzea, culoarea ei zodiacală. Acum s-a aşezat pe cerga lăţoasă şi îşi scoate pantalonii, rămînînd în ciorapi de culoarea cafelei cu lapte, îşi trage peste cap şi helanca neagră, de sub care apare o bluză de bumbac. Se ridică şi scotoceşte printr-un dulap minuscul pe care acum îl observ şi eu. E un prilej să-i admir încă o dată silueta gracilă, cu nimic mai prejos decît a oricărei puştoaice. Scoate prosopul şi intră în baie, care are pe uşă o aplică de plastic alb-gălbui înfăţişînd un copil pe oliţă. Se aude, după un timp, zgomotul duşului, care nu va dura prea mult, fiindcă bănuiesc că nu e apă caldă, după cum bîrîie şi chicoteşte Svetlana. Căci o cheamă Svetlana, nume care în primul rînd nu i se potriveşte deloc şi apoi mai şi sună cam bizar, nu prea comod pentru ce-mi trebuie mie. I se zice însă Nana, şi cum cei care îi spun astfel fie că nu l-au citit pe Zola, fie că nu le pasă, totul reintră în normal.

Mă învîrt prin odaie, din ce în ce mai surescitat. Labele, ghearele, pîntecul meu transparent umplu camera, care sticleşte tot mai stins în amurgul de iarnă, în baie a încetat de mult duşul, dar ea nu iese. Se aude din cînd în cînd un zgomot de sticluţă pusă pe etajeră, apoi alte vibraţii mai înăbuşite, greu de descifrat, apa de la robinet şi sunetele spălatului pe dinţi. Nu mai am răbdare.

Mă strecor pe sub uşă şi iată-mă la cîţiva centimetri de ea. E goală pînă la brîu şi, cu părul zbîrlit în toate părţile, vopsit în acel negru artificial, ca al vameşului Rousseau, îşi arată, în sfîrşit, vîrsta. Faţa demachiată, pe care acum începe să şi-o macheze din nou, are ceva de mascul spîn, asiatic. Sînii, minunaţi, sînt partea cea mai tînără a corpului ei. Cruciuliţa s-a agăţat de vîrful unuia dintre ei şi sclipeşte acolo, pe perna caldă a muşchiului. Atîta s-a fîţîit, atîta şi-a uscat părul cu foenul, atîta şi l-a pieptănat în oglinda murdară la un colţ şi cu un şurub căzut, că, iată, s-a şi făcut şase fără cinci şi el trebuie să pice dintr-un moment în altul. Desluşesc pe faţa ei, chiar sub praful piersiciu al fardului, o paloare care nu ţine de nuanţa feţei, o paloare a trăsăturilor, aş zice, o paloare psihică, îi e puţin rău, se vede, e şocată. Ar trebui să fie emoţionată şi chiar bucuroasă, dar e ceva în viscerele sau în ţeasta ei care a întors-o pe dos. Buzele îi sînt ţepene şi triste. „Avînd zîmbetul făţarnic / Pe-a ei buze de coral." Buze de orientală tristă, de creolă tristă, de idol trist.

Iese din baie şi începe să se îmbrace. Mi se pare neinteresant, de altfel sînt şi în criză de timp, aşa că părăsesc garsoniera, ies pe uşa blocului şi mă tîrăsc, hidos, translucid, cu labele mele păroase ocupînd tot trotuarul, pe uliţele gloduroase, întunecate, ninse din preajma blocului ei. Cîţiva trecători se plimbă încoace şi-ncolo prin înserare, dar el nu e. Merg mai departe, dau de şosea şi cobor de-a lungul ei, pîndind fiecare autobuz care, roşu şi greoi ca un cărăbuş, înaintează printre nămeţi, murdar pînă la geamuri de stropi de zăpadă cafenie, îl simt, în sfîrşit, într-o maşină şi mă arunc şi eu, din mers, în mijlocul babelor, liceenilor, muncitorilor înghesuiţi între care, stînd aproape într-un picior şi ţinîndu-se cu mîna înmănuşată de bara învelită în plastic cenuşiu de la geamul şoferului, se află el. Să-i tot dai acestui tînăr vreo douăzeci şi patru de ani. Este destul de

înalt, blond, cu şuviţe neobişnuit de lungi ieşindu-i de sub căciula de blană. Firişoare aurii de barbă şi mustaţă abia dacă reuşesc să-i înăsprească faţa copilăroasă. Cruzimea pe care linia gurii şi a bărbiei o arată nu este însă una răutăcioasă, ci întunecată, melancolică. Ceva te face să crezi că, dacă ar putea să scoată dintr-o casă incendiată fie un copil în scutece, fie o pictură de Giorgione, ar scoate fără să şovăie pictura. S-ar putea ca în realitate să nu fie însă decît un puşti cam spălăcit şi debusolat, care de cîteva zile trăieşte cu o femeie cu unsprezece ani mai mare decît el. Mă grăbesc, oricum, să-mi fac loc pe sub pielea lui, să alunec prin capilarele lui, să înot în sîngele lui, prin artere din ce în ce mai largi, printre ostroavele hematiilor şi aricii albi, cu mii de degete, ai leucocitelor, pînă ajung, o dată cu toate marnele şi aluviunile lumii, în delta imensă a creierului său, unde mă culcuşesc confortabil, strîngîndu-mi ghearele pe lîngă corp.

Cu fiecare metru pe care-l face maşina în direcţia camerei în care Nana aşteaptă, foamea mea creşte, pofta mea insaţiabilă se apropie de apogeu. Fir-ar să fie, neroada asta nu putea să urce decît cu paporniţa în maşină şi să mi-o proptească sub picioare. Noroc că la a doua cobor. E prea departe, trebuie să merg, pe gerul ăsta, în condiţiile astea mizerabile, pînă la capătul pămîntului. Şi n-am chef să mă îmbolnăvesc doar ca să par în faţa ei irezistibil. Nu-mi convine, iarăşi, că Nana s-a cam prins, sau aşa pare, or mie nu-mi trebuie complicaţii. Totuşi, are ceva interesant, cred că în primul rînd vîrsta, care mă face ca în relaţiile cu ea să mă simt uşor stînjenit,. vinovat, să roşesc puţin, ceea ce-mi place. Să aibă parte de o femeie matură trebuie să fie visul oricărui puşti. Dar cu mine e altceva. Ea mă interesează mai puţin ca iniţiatoare în erotism, cît pur şi simplu ca suflet şi gîndire şi memorie de femeie coaptă, de femeie adevărată. Elevele sau studentele nu sînt, de cele mai multe ori, decît nişte mîţe închipuite, învăluite, e drept, în

lumina de ambră a ochilor şi într-un fel de nonconformism năuc. Fără trecut, sau fără să şi-l conştientizeze încă, anexe de discotecă al căror erotism, cînd există, e unul pur social şi estetic, ele strepezesc imaginaţia ca nişte fructe încă necoapte. Cele mai multe nu se coc niciodată: le dispare şarmul şi se adaugă mulţimii de neveste cumsecade, cu o sinceră vocaţie a normalităţii. Ingineraşi, vaporeni, contabili - *ei* se aleg cu mîndreţele de tigrese care unduiesc sub flacăra stroboscoapelor, sub peticele ameţitoare de lumină emise de globul cu oglinjoare.

Junele tînăr care cugeta astfel, închizînd cînd un ochi, cînd altul, se dă jos din autobuz în bezna cartierului Dămăroaia şi o ia agale spre pătrăţelele (slab) luminate ale blocurilor.

Vei crede că, gîndind despre fete, vorbesc despre nişte struguri prea acri pentru mine, şi ai dreptate. De fapt, ca să fiu cinstit, nu prea am avut de-a face cu fete din alea sculpturale şi înţolite ca lumea despre care vorbeam. Prima mea femeie am avut-o la douăzeci şi doi de ani şi era tot o „babă", de vreo douăzeci şi nouă. Apoi a mai picat cîte una din timp în timp. Dar am necaz mare pe adolescentele astea zălude, care te lasă, te lasă pînă nu te mai lasă. Am pierdut vremea degeaba, luni de zile, pe lîngă una dintre ele, aşa că sînt sătul. N-am încercat niciodată să trăiesc timp mai lung, pe bune, lîngă o femeie. Nana e pentru mine o şansă neaşteptată: pot dormi la ea, ceea ce n-am făcut niciodată, cu nimeni. Cred că vin aici pentru a patra sau a cincea oară de cînd am cunoscut-o la ceaiul ăla insipid de la Şerban. Nana e vară-sa, şi se învîrtea şi ea prin bucătărie. A mers uşor. *Odată am avut o fată ori, mai bine zis, ea m-a avut pe mine. Mi-a arătat camera ei: nu-i aşa că-i plăcută! Lemn norvegian...* Dar, cum spuneam, e mai rău că stă departe, că n-o poţi scoate în lume. La film sau la teatru mai poate crede lumea că eşti cu maică-ta, dar între prieteni? Toţi îşi vor bate joc.

Sigur, sînt rău, dar asta-i situaţia. Profit, asta-i situaţia. Sper că nu vom face decît să profităm amîndoi un timp unul de celălalt, fără probleme, fără încurcături. Uneori mi-o şi imaginez în chip de Ingrid Bergman, aplecîndu-se peste uriaşa balustradă a scării în spirală şi strigîndu-mi mie, Anthony Perkins, de mult plecat: „Dar sînt bătrînă! Sînt bătrînă! Sînt bătrînă!" E perspectiva care mă îngrijorează cel mai mult, uite, abia îmi închipui figura ei de animal mic, bătut fără vină, şi mă şi simt întors pe dos de milă. Cred că n-aş putea părăsi niciodată pe cineva dacă aş şti că suferă pentru mine, oricine ar fi, oricum ar arăta. Sper totuşi că o să fie OK.

Aha, în hol e deja mai cald şi măcar nu-ţi mai intră fulgii ăia în ochi. Urc scara mizerabilă. De ce dracu pute mereu a crematoriu? Iată şi uşa ei albastră-vînătă, cu vizor. Bat, şi tu îmi deschizi şi, ca întotdeauna, mă laşi cu gura căscată, pentru că aştept, cu oarecare neplăcere, să-ţi văd figura, şi cînd colo tu arăţi minunat, ai un zîmbet care-ţi ridică şi mai mult pometţii, iar linia sprîncenelor tale e mult mai puţin circumflexă şi autoritară decît mă aşteptam. Capul tău e drept şi mîndru, iar ţinuta lui, uşor virilă, îţi dă acea ambiguitate care mă fascinează. Mă ajuţi să-mi scot hainele groase, cu dîre de zăpadă pe la încheieturi, şi rămîn în pulovărul meu roşu, pe gît. Mă aşez pe pat, pe cerga roşie, aşa încît camuflajul e perfect. Sînt uşor emoţionat, căci nici o tipă nu s-a gătit vreodată pentru mine ca tine, Nana. E în tine un amestec de tandreţe, duioşie şi timiditate care îmi dă curaj. Mai e şi altceva, dacă te privesc atent. Îţi mîngîi părul şi te întreb de ce eşti tristă. Nu e chiar tristeţe ceea ce observ, e altceva, dar aşa se întreabă. Eziţi puţin, apoi îmi povesteşti. Ai o voce neplăcută, de profesoară pedantă, cu un respect nemărginit pentru corectitudinea exprimării. Vorbeşti ca din carte. Dar de-acum te ştiu. Peste o oră-două, o să laşi baltă distincţia asta artificială şi chiar o să te

pisiceşti de tot. Abia aşa eşti simpatică. Dar pînă la pat mai avem. Vom sta ţepeni şi vom conversa pe teme literare. Deci îmi spui că te întorceai de la serviciu (nici acum nu ştiu prea bine ce învîrţi, o chestie cu cifre, cifre şi iar cifre, un institut cu multe iniţiale) şi tocmai aşteptai maşina într-o staţie înzăpezită. Asta acum o oră jumate, două. Aproape că nici nu puteai privi în direcţia din care trebuia să vină maşina, căci din partea aia veneau şi rafalele de zăpadă care te orbeau. Pe stradă, în amurgul care începea să se lase, prin faţa celor care aşteptau ca şi tine, se plimba, cu coada între picioare, o potaie. Blana gălbuie era presărată cu zăpadă, iar firele de pe picioarele din spate se prinseseră în ţurţuri unele de altele. Avea botul negru şi se uita ţintă în ochii cîte unui trecător. Se învîrtea de colo-colo, dar numai către mijlocul străzii. Părea înţepenit de frig. Şi brusc, o maşină a apărut din aerul întunecat şi l-a izbit din plin, făcînd un zgomot ca de tobă lovită cu ceva greu: zdup! Incredibil cît de tare a putut să ţipe cîinele ăla. Nu era nici chelălăit, nici lătrat, nici urlet, era durere pură, ţîşnită dintr-o bucată de carne. Un chiuit, ai zice, necîinesc, aşa cum zici uneori „urlet neomenesc". Maşina a dispărut, iar cîinele a rămas în mijlocul străzii, învîrtindu-se repede în jurul cozii, ţipînd la fel de tare şi tîrîndu-se doar pe labele din faţă. Cele dinapoi paralizaseră, inerte. Ţipa continuu, pînă cînd s-a apropiat o altă maşină, din aceeaşi direcţie. L-a lovit din nou, de data asta luîndu-l pe dedesubt şi aruncîndu-l înapoi cu burta-n sus. Urletul animalului, tot timpul (o secundă sau două) cît s-a aflat sub maşină, a depăşit orice limită a suportabilului. Cîteva femei îşi ascunseseră faţa în palme, una îşi proptise capul de un copac, iar bărbaţii strigau după maşină.

Căţelul s-a tîrît pînă pe trotuar şi s-a lungit pe burtă lîngă gard. Nu mai scotea nici un sunet, doar căsca din cînd în cînd botul negru. Ţi-a venit imediat după asta autobuzul şi, în înghesuială, era

să ţi se facă rău. Cred şi eu, tu doar mi-ai povestit - şi pe mine m-a apucat tremuratul, îţi iau mîna şi-ţi privesc inelul cu peruzea, îmi place să mă port frumos cu tine, cu altele sînt imposibil. Te ridici şi scoţi din poşetă un pachet auriu de cafea în care zuruie boabele. Cafea austriacă, unii spun că e cea mai bună, alţii că e cea mai proastă. O pui în aparatul de rîşnit, potriveşti deasupra capacul de plastic transparent şi în timp ce motoraşul începe să vibreze ţii mîna deasupra lui. Îmi pun şi eu mîna peste mîna ta. Te iau după mijloc şi nu mai vreau să fiu cuminte deloc. Ştiu că avem toată noaptea înainte şi că trebuie cumva gradate lucrurile, pentru că altfel poate fi urît, jignitor, dezgustător, dar mă tem că n-am destul de multă experienţă ca să pot aştepta. Cînd sînt cu tine, care mă atragi aşa de mult, îmi vine să las baltă conversaţia (şi aşa nu mai am nimic în minte) şi să te iau în braţe, în cerc, eşti şi tu destul de dusă pe altă lume, dar ar trebui să dai drumul la capac şi toată cafeaua s-ar risipi prin cameră. Mă potolesc şi, în timp ce pui apa la fiert, stăm de vorbă, calm, despre ultimele noastre lecturi. Tu citeşti o carte obscură, ai luat-o mai mult pentru titlu şi ai plimbat-o în poşetă pe la serviciu. Cartea se numeşte *Adîncuri* şi ţi-ai imaginat că nu poate fi decît profundă. Sigur că e vorba despre adîncurile insondabile ale unei femei, îţi spun sarcastic că, de obicei, autorii care scriu despre aceste adîncuri nu prea au cu ce să le sondeze. Eu am terminat, de fapt am înghiţit două cărţi pe care mi le-ai împrumutat săptămîna trecută. *Nouă povestiri* de Salinger (toate sînt excelente, dar mi-a plăcut cel mai mult *Omul care rîde,* pentru că am avut şi eu un prieten care, cînd eram mic, îmi povestea tot felul de minuni, îl chema Mugurel şi se apuca să-mi spună că au fost mai mulţi Hitleri. În fiecare episod, un soldat de-al nostru mai omora cîte unul) şi *Nunele* de John Wain, nu nemaipomenită, dar pe alocuri, vorba ta, „adîncă". C-o fi, c-o păţi... *Coffee.* O sorbim din

ceşcuţele tale cu dungă bleu. Am început să tremur, nu mai am răbdare. Dar, vai! trebuie să mai aştept. Fiindcă iar mă chinuieşti cu zodiacul tău, numai cînd îl văd mi se face părul măciucă. Ţii neapărat să vezi dacă aşa şi pe dincolo. Cum sînt eu în afaceri, în dragoste, ce fel de inteligenţă am, de ce boli să mă feresc. Doamne, o femeie e în stare să te scoată din minţi o noapte întreagă. Sigur, în timpul ăsta nu stau degeaba, te mîngîi cu amîndouă mîinile. Dar rezultatul e doar că uneori citeşti mai răguşit, alteori te opreşti şi închizi ochii. Pierzi şirul, dar nu te laşi deloc. Pînă la urmă nu ajungi la nici o concluzie. Mă recunoşti în unele pasaje din zodiac, dar altele nu mi s-ar potrivi în nici un fel. Renunţi şi ne apucăm să facem patul. Apoi ne dezbrăcăm (tu, ca întotdeauna, te schimbi în baie şi apari, pudică, în capotul cu flori stacojii pe sub care, spre mereu reînnoita mea dezamăgire, nu mai porţi nimic). Eu sînt de mult sub imensa pilotă cînd intri şi tu în pat şi te lipeşti imediat de mine.

Aici, drag cititor, mă tem că, fără să vreau, îţi voi da o grea lovitură. Şi anume, n-o să-ţi povestesc şi n-o să-ţi descriu nimic din ceea ce văd că se întîmplă în patul dreptunghiular pe care acum, ieşit din creierul cam încins al lui Vali- am uitat să-ţi spun că aşa se numea tînărul blond cu barbă aurie - îl văd în întreaga sa desfăşurare, cu formele sale de relief, craterele şi seismele sale. Stau cocoţat pe raftul cel mai de sus al bibliotecii, frecîndu-mi burta de *Muzeul negru al* lui Mandiargues. Îmi agit stîngaci lăbuţele, care-mi ajung pînă la lustră, îmi văd victima înţepată, paralizată, deja incapabilă de orice rezistenţă. Totuşi vie, cu memoria întreagă, gelatinoasă, numai bună să fie ingerată. La sfîrşitul nopţii, din această femeie care acum are faţa contractată de plăcere (sau paralizată de suferinţă?) va mai rămîne doar o carapace uscată, legănîndu-se în plasa mea scînteietoare. Dar nu-mi place să mă

ocup de aspectul tehnic al capturării şi înjunghierii. Aceste aspecte presupun că le cunoşti foarte bine din propria ta experienţă, îţi pot sugera ca acum, cînd ai ajuns la aceste rînduri, să închizi pentru cinci minute ochii şi să-ţi rechemi în minte toate detaliile celei mai frumoase (sau ale ultimei) nopţi de dragoste pe care ai trăit-o...

Deschide acum ochii. Acum totul e în ordine. Dacă nu mă apuc să înfăţişez cele două frumoase nudităţi, şi n-o s-o fac, pentru că a venit ceasul poveştilor, nimic nu-ţi va jigni, cititor ipocrit, comandamentele morale. Ea stă acum în poziţia convenţională, inevitabilă: cu capul pe pieptul lui, iar el o ţine după umăr. Mă grăbesc să mă instalez din nou în lobul său parietal stîng, acolo unde cea mai mică leziune provoacă afazie, agrafie, alexie.

Cînd îţi treci palma peste ecranul de sticlă al televizorului, imediat ce emisiunea s-a terminat şi imaginea s-a stins simţi în degete mii de pîlpîiri şi auzi trosnituri electrice neaşteptat de violente. Dar dacă îţi mai treci şi-a doua oară mîna pe suprafaţa netedă, nu mai percepi nici o tensiune: ecranul a devenit inert. Tot astfel te mîngîi eu acum, Nana. Sînii tăi, muşchii umerilor tăi - nu-mi mai spun nimic, ca nişte obiecte asemenea scaunului sau suprafeţei aspre a cearceafului, în acelaşi timp mintea ta, firea ta, fiinţa ta mai adîncă se ridică la suprafaţă ca şi cînd din apa intens albastră a oceanului o insulă s-ar înălţa, gata împădurită, cu animale, păsări, flori şi libelule, încetînd să fii femeie, devii femeie. Ne apucăm de sporovăială. Asta o să facem pînă la opt dimineaţa. Niciodată de cînd sînt cu tine n-am putut închide un ochi toată noaptea. Ţi-am povestit filme, ţi-am spus bancuri şi apoi am trecut la confesiuni amoroase, îmi place la nebunie faptul că tu ştii să asculţi, că eşti mereu atentă, deşi nu te-am simţit mereu binevoitoare, îţi începusem noaptea trecută (acum cinci nopţi) tîmpenia mea de poveste cu Măria, „Bloody Mary", cum te încăpăţînezi tu să-i spui cînd te sîcîi prea tare cu ea. Acum vrei neapărat să ştii dacă am fost pînă la urmă la ziua ei. Afacerea asta mă umileşte. Dacă n-aş fi dat de tine, nu ştiu ce mă făceam. Pe Bloody Mary o cunoscusem acum un an şi ceva şi imediat se amorezase de mine. Mă ştia din facultate, îmi citise nişte povestioare prin reviste şi mă considera, cum ţinea mereu să-mi spună, un mare nu ştiu ce.

N-am luat-o nici o clipă în serios. Era o fată-buldozer, umflată, cu ochii încercănaţi, cu un minunat păr negru. Ţicnită pînă la Dumnezeu. Cînd se simţea fericită, era un spectacol: cînta şi striga pe drum, mă strîngea în braţe gata să-mi rupă oasele, mă muşca de obraz pînă la sînge. După întîlnirile cu ea, veneam acasă plin de vînătăi. Strînsese tot felul de nimicuri care ar fi

putut aminti de primele noastre zile împreună: etichete de la sticlele de bere pe care le băuserăm, lăcrămioare uscate primite de la mine, o mică scobitoare de plastic cu figurină la capăt, de la masa pe care mi-o servise ea, ca la cane, o lumînare fantezi arsă pe jumătate, care amintea o seară petrecută la lumina ei, o mostră triunghiulară din materialul ecosez din care-şi făcuse un taior purtat prima dată cînd mersesem cu ea la Athenee Palace şi multe altele. Le lipise pe toate cu scotch pe un mare panou de carton în formă de M, pe care mi-l făcuse cadou de ziua mea. Era emoţionantă şi grotescă, în rozurile şi vernilurile ei, te impresiona aspiraţia ei pătimaşă spre altă lume decît cea din care provenea. Mă speriase cu nebunia ei pentru mine. Ne plimbam nopţi întregi prin oraş. Dar lipsa ei totală de gust, kitschul exuberant al preferinţelor ei (care mergeau spre muzică populară de proastă calitate şi melodrame de doi bani), lipsa de tact care o făcea să intre strigînd *hello everybody* într-un salon de spital, crezînd că astfel îi înveseleşte pe bolnavi, mă scoteau din sărite pe atunci, aşa că după trei-patru luni i-am spus cu cinism că nu ţin la ea şi că trebuie să ne despărţim.

Am lăsat-o în acea seară să plece singură acasă (la mama naibii, în Berceni) şi, la trei noaptea, mi-a dat maică-sa telefon că nu ajunsese încă. M-am speriat, mi-am închipuit tot felul de prostii. Eram atît de agitat, încît spre dimineaţă m-am rugat ca un idiot: „Doamne, fă să nu ajung niciodată scriitor, dar să fie bine cu ea. Să nu i se întîmple ceva rău..." Mai mult nu aveam de oferit. A venit acasă pe la cinci dimineaţa. Bătuse străzile. (Aici tu faci o mutră atît de rea şi de plină de o ipocrită milă faţă de mine, încît înţeleg cît te rîcîie povestea asta. Eşti geloasă pe Măria, îmi spui: „Eşti incredibil de naiv, Vali. Chiar crezi că s-a plimbat pe străzi toată noaptea?" Îţi explic încă o dată că aşa era firea ei, dar tu insinuezi mai departe că de

fapt Măria fusese la cineva. De ce m-ar fi minţit însă că e fecioară? Nu, Măria nu era numai fecioară, era de-a -dreptul feciorelnică, naturală şi pură, în felul ei fără măsură, ca un copil, în privinţa asta n-am îndoieli.

De atunci m-a minţit de multe ori, dar în privinţa asta nu mă pot îndoi de ea. Aşa că păstrează-ţi pentru tine sarcasmul, n-o cunoşti.) Apoi nu ne-am mai văzut multă vreme. Ne-am întîlnit pe stradă, întîmplător, toamna, în octombrie. Am trăncănit niţel şi ne-am dus fiecare spre casa lui. Am ajuns tulburat, spre mirarea mea. Am simţit pentru prima dată că ţin la ea, că-mi lipseşte. A doua zi m-am dus de dimineaţă la facultate. Am aşteptat-o să iasă pe culoar şi m-am trezit cerînd-o de nevastă. Eram foarte fericit, consideram afacerea ca şi încheiată, căci ştiam că mă iubise şi eram convins că nu s-a schimbat nimic şi că întotdeauna totul depinsese de mine. Dar ea s-a ţinut tare, deşi nici nu mai vedea pe unde calcă, îmi şi închipuiam o viaţă de familie fericită lîngă Bloody Mary. Peste vreo două zile ne-am văzut în parcul de lîngă blocul ei. Îi adusesem o pară uriaşă, zemoasă. Muşca din ea şi făcea nazuri, ţipa. Păi să mai vedem, păi să mai discutăm... Poate peste vreo doi ani... Desigur, în tot acest interval buldogiţa trebuia să rămînă neatinsă ca însăşi Imaculata Concepţiune, căci ea vroia să-şi merite cununiţa şi celelalte angarale. Şi eu, care crezusem că o fac grozav de fericită cu propunerea mea... Am lăsat totul baltă şi ne-am despărţit furioşi, îi mai spusesem că trebuie să-şi găsească un întîrziat mintal care s-o ia în condiţiile astea.

Luni de zile i-am mai dat cîte un telefon, din timp în timp, căci aveam remuşcări , îmi închipuiam că biata fată ar fi vrut totuşi să fim iar împreună, dar că-i era frică, se speriase de purtarea mea. De vreo două ori m-a invitat pe la ea şi s-a purtat nespus de scîrbos. M-a primit cu geamurile

deschise în toiul iernii, trebăluind cu tulpanul pe cap. Mi-a vorbit ironic şi m-a expediat după nici o jumătate de oră, deşi o oră făceam numai pe drum pînă la ea. Mi-a dat să mănînc cozonac acru, cred că turnase dinadins zeamă de lămîie în aluat. Era clar că mi-o plătea, că-şi bătea joc, plecam de fiecare dată teribil de furios, hotărît să termin cu ea pentru totdeauna. Dar, ajuns acasă, iar mă înduioşam, nu eram în stare să accept evidenţa: ea îşi găsise pe altul şi nu mai vroia să aibă de-a face cu mine. Ştiam din tot felul de aluzii şi ce e cu insul respectiv, un vaporean stupid care îi adusese blugi măsura cincizeci şi opt, pentru dosul ei imperial, care-i băgase pe gît un casetofon nichelat, ca să asculte Frank Sinatra şi Cleopatra Melidoneanu, care pica din cînd în cînd pe la ea şi rîdeau amîndoi de scriitoraşul pîrlit care-o ceruse de nevastă.

În vară, Mary lăsase nasul mai jos, trecuse şi pe la mine, o dezbrăcasem. Să stai pe ea era o performanţă de rodeo: se smucea în dreapta şi-n stînga ca un mustang. După doar o zi însă, iar nu mă mai cunoştea: i se întorsese matrozul din America de Sud şi era tare mîndră. După o lună iar pleca vîslaşul, iar trecea pe la mine sau mă aducea pe la ea, iar îmi plîngea pe umăr de rupea pămîntul: că n-o să ştiu niciodată cît de mult m-a iubit ea etc. Cînd plîngea, se roşea ca sfecla, arăta a nevastă de ardelean, mirosind a ceapă, îi curgeau şiroaiele din ochi, era ridicolă. Dar eu tot speram că povestea cu individu-ăla de pe mineralier e doar aşa, o invenţie a ei ca să mă atragă, speram că încă mă iubeşte şi deveneam şi eu languros şi prostesc sentimental. Cum pica însă nava Mărăşeşti sau Mărăşti de prin Antile, cum sosea Popeye cu şiragul de mărgele de doi bani la ea, iarăşi începeau sarcasmele. Am persistat în prostia asta un an şi cîteva luni, de necrezut. Amorul propriu, motorul paranoiei, este în stare să nege complet realitatea, să inventeze un teatru de păpuşi în care

el însuşi e mereu prinţul care vine cu condurul de argint şi-n care Cenuşăreasa îl aşteaptă mereu, pregetînd să trăiască cu argatul de la grajd, mai murdar, ce-i drept, dar mai sigur. Aici ajunsesem cu *the continuing story.* Vrei să ştii acum (şi cu cîtă atenţie faţa ta bizară, mongolă, cu părul umed, se lipeşte de clavicula mea) dacă am fost la ziua ei, unde mă invitase în mod neaşteptat după încă vreo lună de răceală. Fost. Fost, fir-aş al naibii...Am şters-o, ce-i drept, după vreo oră, într-o stare de perplexitate absolută. Nu mai ştiam dacă să rîd său să plîng. Marine Boy era prin Filipine, în schimb se adunaseră în casa buldogiţei tot soiul de şmecheraşi, prieteni de-ai lui, cu porecle delicioase: Mielu, Şobo, Hahamu... Hahamului, din simpatie, m-am prezentat şi eu: Bardamu. Era însă un tip dur, la care n-a ţinut figura. Nici nu s-a uitat la mine cînd am dat mîna. De ce mă chemase, nu ştiu. Ştiu însă că m-a uimit cu desăvîrşire aspectul schimbat al casei. Pe toţi pereţii, Mary agăţase citate în greceşte, copiate Dumnezeu ştie de pe unde, toate în legătură cu marea, cu apa: *Thalassa! Thalassa!, Panta rhei* şi alte minuni. Ca veioză avea o corăbioară cu pînze albicioase şi cu bec în spate. Pe uşă, un afiş imens cu „Cuminţenia pămîntului", care probabil că voia s-o reprezinte chiar pe ea. Pe lada studioului, într-un oval de ţiplă - un ţăran şi-o ţărancă din Cipru, el cu fustanelă şi fes, ea cu ilic şi nu ştiu ce în păr, kitsch mizerabil, din cele care zac şi prin artizanatele noastre. Se asculta într-o tăcere religioasă Nat King Cole.

Iat-o pe Cenuşăreasa mea, pe femeia visurilor mele, cu care vroiam să mă căpătuiesc, uite-o trăncănind despre kentane, uite-o vorbind despre cargouri, uite-o obsedată dacă Mărăşti se întoarce pe zece sau pe cincisprezece. Uite-o extaziindu-se de un jeg de ilustrată în relief, primită din Valparaiso, înfăţişînd, ca pe cutiile de bomboane, o copilă cu bucle dulci şi cu fustiţă bleu, scurtă şi creaţă, aşteptînd un tinerel chipeş care se apropie

cu barca, trăgînd straşnic la vîsle. Dacă mişcai poza, tînărul dădea din vîsle, iar dulcea sa iubită îi făcea cu mîna. Mi-era ruşine, crede-mă, Nana, şi-mi e şi acum. De asemenea mi-e necaz, sînt trist că am ajuns aici, aş fi preferat să cred naibii că am ţinut la o fată care să mă merite, cît de cît. Aşa, e umilitor.

Doamne, mă gîndesc acum ce-ar fi însemnat cununia cu ea. Ce tămbălău, ce mizerie! Bloody Mary cu voal şi lămîiţă şi buchetul de mireasă în braţe, ţipînd şi gesticulînd de fericire. Tarafurile reunite zdrăngănind la ţambal, căluşarii apărînd de după un colţ: hop-şa, hop-şaşa! Chiote şi voie bună şi ea în capul mesei, năclăită de lacrimi, şi mă-sa cu cocuri triple punînd în faţa fiecăruia plicul pentru bani. Şi-apoi, spre dimineaţă, ducînd buldogiţa în pat şi chinuindu-te s-o dezvirginezi. Ai coborît puţin, stai acum cu obrazul lipit de mijlocul meu şi mă ţii de talie. După povestea asta, tăcem amîndoi destulă vreme. Sînt înveninat, deşi mult mai calm decît acum cîteva zile. Tu... tu taci. Nu ştiu ce gîndeşti. Becul din tavan luminează violent odaia asta halucinantă: vrafurile de cărţi, măsuţa cu coşuleţul cu mere, gobelinurile. Pe fotoliu, ţoalele noastre, claie peste grămadă. „Ce subţire eşti, ca o fetiţă" - spui pînă la urmă. Şi apoi, fără legătură: „Ai observat ce am pe gît?" Te ridici iar, pînă ce faţa îţi ajunge în dreptul feţei mele. Îţi privesc gîtul uşor ridat. Gîtul femeii îi arată cel mai bine vîrsta, parc-am auzit pe undeva. Gîtul tău este un gît de femeie de treizeci şi cinci de ani. Sub perniţa de carne de sub fălci, pe o parte, ai într-adevăr o mică cicatrice, nu o tăietură, mai curînd un pliu, o lipitură plastică. „Aici am avut o aluniţă", îmi spui. Doamne, ce cafeniu frumos în privirile tale. Dar acum acesta e singurul lucru frumos de pe faţa ta. Bărbat cu ochi de femeie. Poate şi cu gură de femeie. Pofta de tine mi-a revenit, îţi prind cu gura buza de jos. Tu însă te-ai zăvorit după asprimea feţei tale. Aluniţa aceea

a trebuit să fie cauterizată, îmi explici. Şi apoi dai drumul unor cuvinte încordate, întretăiate, de parcă ai suspina. Ţi-a fost frică, foarte frică.

Cu doi ani în urmă, toamna, te treziseşi dintr-un vis îngrozitor, ţipînd. Ai aprins lumina şi-ai zărit imediat pe pernă cîteva picături de sînge. Ţi-ai atins gîtul cu două degete. Te-ai uitat: sînge. Aluniţa îţi sîngera. Cum s-a făcut dimineaţă, ai şi fugit la oncologie, îl cunoşteai pe doctor, căci cu mult timp înainte mai fuseseşi pe acolo. Crezuseşi că-l ai la sîn. Citiseşi de atunci tot ce-ţi picase în mînă pe tema asta şi ajunseseşi la o fobie persistentă, chinuitoare. Ştiai ca dacă aluniţele sîngerează sau îşi schimbă brusc culoarea, devenind violete, roze sau palide, poate fi un semn, mai ales cînd ai anumite vise înainte. Există studii despre visele prevestitoare ale tuberculoşilor, cardiacilor, bolnavilor de cancer. „Dar ce-ai visat atunci?" - te întreb. Rămîi cu ochii în gol. „Îţi spun mai încolo." Doctorul era cam excentric, îi murise nevasta şi, bineînţeles, se zvonise că tocmai de cancer. Înainte să-ţi vină rezultatul de la biopsie, tipul te-a cerut de nevastă, încep să rîd. De altfel, nu-mi place să te ascult sporovăind pe un subiect ca ăsta. Nu de alta, dar după aceea e cam greu, cam jenant să faci din nou dragoste. Rămîi insula de safir răsărită din mare. Povesteşte-mi altceva. Mi-ai spus data trecută că tu nu trăieşti, ci vieţuieşti, ştiu că, mergînd cu spatele pe culoarul memoriei tale, te împiedici, te zgîrii, te învineţeşti, dar nu se poate să nu dai de nişte locuri transparente, cele în care eşti cu adevărat tu, şi nu o biată femeie matură, o funcţionară singuratică fără nici un viitor. Trăind sub pămînt, la milioane de kilometri sub fundaţiile oraşului, în cubul acesta de lumină al garsonierei tale. Povesteşte-mi despre soţul tău.

Bravo, tinere! începi să-mi placi. Ai înfăşurat-o în fire mai tari ca liţa. Ai momit-o cu stropul dulce de Bloody Mary, care îi tremură şi-acuma în

stomac. Ai înţepat-o exact în ganglionul nervos. Deja o pot suge, deja o ţin strîns cu cele opt picioare ale mele. Mi-am înfipt colţii în carotida ei şi simt în gură gustul de strugure al visului. Ce dulci sînteţi unul lîngă altul! Înainte să apuce să-ţi mai spună ceva, începi iar s-o mîngîi. Faţa ei, care nu are nimic comun cu numele de Svetlana, se întoarce în sus, se extaziază fără poză, buza de sus i se zgîrceşte, lăsînd să se vadă dinţii rînjiţi, te strînge cît poate, îşi iubeşte exterminatorul. Asta durează atît de mult, încît, drag cititor, mă simt dator să-ţi umplu cu ceva aşteptarea. Nu cred că ar strica să-ţi mai spun cîteva cuvinte despre Vali. Biografia lui este standard: grădiniţă, şcoală generală, liceu, facultate. E în anul patru la Filologie şi nici nu-i trece prin cap să se gîndească la ce va fi mai departe. Dacă i-ar spune cineva că va ajunge profesor la o şcoală minusculă de la marginea marginii Capitalei, l-ar privi cu milă. La fel ar face şi dacă i s-ar prooroci un mare viitor în lumea literelor româneşti. Deocamdată stă cu părinţii, ceteşte, ceteşte şi iar ceteşte. Meseria lui este să se entuziasmeze. Scrie puţin. El va scrie, de exemplu, peste doi ani (deconspir acest lucru doar ca să vă faceţi o idee despre posibilităţile lui ca nuvelist începător) prima povestire din acest volum, *Ruletistul.* Dacă, după un bun obicei de cititor, aţi început cartea de-a-ndoaselea, puneţi mîna şi citiţi chiar acum *Ruletistul.* E cel mai bun lucru pe care l-aţi putea face în intervalul acesta în care cei doi se iubesc. Şi, ca timp obiectiv, durează cam tot atît. De publicat, n-a publicat decît două-trei schiţe în *Amfiteatru* şi cîteva poezii, destul de proaste, în *Echinox.* Nu-mi plac substanţele din care se filetează poezia: prea miros a eter, a ojă de unghii. Prea trebuie să mănînci din tine, ca Nastratin Hogea. Prozatorul adevărat mănîncă din alţii.

Doamne, nu mă mai satur de tine. Ne-am desprins din nou. Te ridici şi te duci la baie. Pe tine

ai doar o cămaşă bărbătească pînă la pulpe. Zgomotul apei de la baie îmi bruiază orice fragment de gînd. Tu eşti docilă, eşti blîndă în momentele noastre de amor, nu vrei să-ţi impui personalitatea, nu ai iniţiativa nici unui gest, dar răspunzi tandru şi ferm tuturor gesturilor mele. Iau un măr din coşuleţ şi mă apuc să-l rod. Te întorci din nou lîngă mine, cu cămaşa ta ca o pînză de corabie. Stingi lumina şi intri în pat. Ai mîinile umede şi îngheţate. Eu rod mai departe mărul pe întuneric şi, brusc, te aud vorbind. Vocea ta înlocuieşte obiectele camerei, atît de prezente pînă acum lîngă noi, şi din care nu a mai rămas decît cenuşa.

Nu insişti, nici nu ţin prea mult, asupra soţului tău. Spui că era alcoolic şi că l-ai părăsit după şapte ani de căsnicie. Şapte ani de ghinion; îţi arunca romanele şi cărţile de versuri pe geam. Pînă la urmă ai divorţat de el, acum cinci ani. Ţii minte că divorţul s-a pronunţat cam tot pe vremea asta, prin decembrie. Ai suportat ciudat de greu şocul; în noaptea de Anul Nou te-ai simţit atît de singură, de fără sens în garsoniera ta de pe Ştefan cel Mare, prima în care te mutaseşi, încît ai ieşit, chiar la miezul nopţii, să te plimbi pe Aleea Circului.

Ai coborît pînă la lac şi acolo, într-o lume stranie, învelită în ceaţă, ai întîlnit un adolescent care stătea în genunchi şi privea prin gheaţa groasă adîncul lacului. Ai început să plîngi. Şi-acum te înfiori cînd îţi aminteşti scena aceea. El, grav, conducîndu-te pînă la şosea şi lăsîndu-te acolo. Dispărînd, încetul cu încetul, în ceaţă. Nu l-ai mai văzut niciodată, ca şi pe soţul tău.

Te întreb cînd ai făcut prima dată dragoste şi te simt zîmbind în întunericul dens. Îţi ating faţa cu degetele şi într-adevăr zîmbeşti. Pufnim în rîs amîndoi. Îmi spui că n-are absolut nici o importanţă cînd şi cu cine ai făcut asta prima oară. Dar, dacă am răbdare, mi-ai putea povesti ceva cu mult mai interesant, şi anume cînd te-ai sărutat

prima oară cu cineva. „Păi poţi să te săruţi şi altfel decît cu cineva?" te întreb în timp ce mîna mea continuă să-ţi atingă, nu cu viteza, dar cu voluptatea unui orb, contururile feţei. „Sigur", îmi spui, şi-ţi simt buzele mişcîndu-se. Mă înhaţi cu dinţii încetişor, de un deget ,apoi: „Cînd eram mică mă sărutam în oglindă." Pe urmă îmi pui o întrebare ciudată, cu o voce albă, reţinută: „Ai auzit vreodată de *REM?"* „Nu, nu cred, mormăi eu fără să fiu prea atent sau curios. Dar hai, spune-mi cum te-ai sărutat prima dată. «Zi-mi de lapona Enigel şi Cripto, regele ciupearcă.»" Iar tu, dragă Şah-Razada, începi povestea ta minunată. Insula de smarald se înalţă acum la cîteva mii de metri deasupra apelor, în care-şi oglindeşte falezele. Doar o cărare duce pînă sus. Acolo se întinde o pajişte acoperită cu păpădii galbene, părăluţe şi gura-leului sălbatice. Fluturi şi libelule, cu ochi limpezi, imenşi, se rotesc deasupra florilor. Mai încolo e un crîng de tineri copaci înfloriţi, încă de aici miroase a coajă de copac.

Am să-ţi povestesc nişte lucruri petrecute prin anii 1960 sau '61, cînd eram încă o fetiţă, nu aveam mai mult de doisprezece ani. Locuiam cu ai mei pe Moşilor, într-o casă din acelea ciudate, cu al doilea cat ieşit în afară, cu două coloane subţiri străjuind intrarea, cu tot soiul de măşti groteşti, de ipsos, atîrnate peste tot. Sus, chiar deasupra intrării, atîrna balconul, la baza căruia se afla o ţeava de scurgere care ieşea, ca la sifoanele vechi, din ciocul căscat al unui vultur de metal. Balconul era minuscul, şi totuşi vara el devenea locul meu de joacă, reşedinţa mea aproape permanentă. Băteam acolo de pămînt o minge mare şi vărgată cu portocaliu, azuriu şi roşu ca purpura sau mă uitam, minute în şir, printre zăbrelele acoperite de iederă, la capul vulturului, al cărui ochi, cioc cu nările umflate, precum şi fiecare fulguleţ care-i acoperea creştetul erau cizelate migălos în metalul ruginiu. Cînd, după ore de legănat păpuşi şi de

cîntat de una singură, în plin soare, intram în casă, păstrînd încă în ochi reflexele scînteietoare ale iederei, camerele mi se păreau sumbre ca nişte cavouri. După masa de seară ieşeam din nou să privesc stelele. Nu ştiu de ce, mi se pare că pe atunci erau mai multe stele pe cer decît poţi vedea acum. De asemenea, erau mai multe eclipse, în fiecare săptămînă aproape era cîte o eclipsă de soare, pe care-o priveam prin cioburile afumate pregătite din timp. Îţi aminteşti? Dar tu erai foarte mititel pe-atunci... Atunci erau şi *zăpezi* mai mari, iar în acel an, în vară, se arătase deodată pe cer o cometă cu şase cozi răsfirate care păleau în eter. O priveam din balcon cu nesaţ cum stătea încremenită, o pată alburie printre stelele galben-strălucitoare, cu mii şi mii de colţuri ascuţite. Din stradă, pe atunci pietruită şi mărginită de case ca şi a noastră, zugrăvite în tot felul de rozuri şi cărămiziuri, decorate în calcio vecchio, cu tencuiala dusă, cu geamurile acoperite cu storuri prăfoase, se auzeau ecourile dulcege ale cîntecelor de pe atunci, care şi azi îmi stîrnesc o nostalgie idioată: „Intră luna pe fereastră / Intră-n odăiţa noastră..." Dacă urcam în podul casei şi priveam prin luminator (de fapt, un fel de lunetă străjuită de încă două reprezentante ale poporului aceluia de gorgone de pe Moşilor, dintre care uneia îi lipsea un braţ: întindea spre stele doar un ciot de fier care susţinuse stucatura) vedeam, peste acoperişurile din jur, reclamele pîlpîitoare ale Bucureştiului, roşii şi verzi, intense, aprinzîndu-se şi stingîndu-se la intervale regulate. Era mai ales una de culoarea safirului, aşezată pe un bloc din centru care astăzi nu mai există. Cum se stingea, strîngeam şi eu ochii şi număram pînă la unsprezece. Cînd îi deschideam, trebuia să văd, chiar în acea clipă, reclama aprinzîndu-se din nou. Ea punea pe faţa lucioasă a păpuşii mele cu capul de carton o lumină azurie, care se stingea ca să facă loc unei umbre roşii, unor dungi şi pete verzi. Stăteam în

pod privind contururile negre ale oraşului pînă îl auzeam pe tata bocănind pe scară. Urca, monstruos, o statuie enormă de carne roşie, care umplea uşa podului, îmi era foarte frică de el cu toate că nu mă bătea, ci, dimpotrivă, mă lua în braţe şi se apropia şi el cu mine de ferestruica rotundă. Un cap mare de tot, un cap mai mic şi unul şi mai mic (capul de carton, cu cozi de aţă cafenie, al lui Zizi, păpuşa mea - căci îmi plăcea s-o ascult la difuzor pe Zizi Şerban), trei capete, şase ochi rotunzi se înghesuiau să privească stelele. Apoi coboram în hrubele noastre.

Foarte, foarte rar ieşeam din casă. Nu aveam prietene, şi părinţii mei erau foarte retraşi. Mama, săraca, ieşea doar după cumpărături, iar tata doar pînă la slujba lui misterioasă, de unde ne veneau banii. Cînd se hotărau să mă scoată la plimbare eram fericită. N-o să uit niciodată cînd am fost cu tata la Orăşelul Copiilor, în Piaţa Naţiunii, aveam vreo patru sau cinci ani pe-atunci. Orăşelul mi s-a părut imens, în mijloc se afla un brad pînă în ceruri, plin de becuri colorate, ghirlande de toate culorile, pachete mari de carton învelite în poleială aurie, purpurie, albastră, globuri cît un cap de om, beteală groasă ca mîna. În vîrf, bradul avea o stea roşie în cinci colţuri care reuşea să înroşească zăpada din tot Bucureştiul cu lumina ei. Pe alei se aflau oglinzi strîmbe şi oameni înalţi de vreo trei metri, făcuţi din zăpadă artificială, în pieptul cărora se deschideau vitrine cu maşinării complicate. Se vindeau peste tot acadele răsucite, citronadă în sticluţe mate, frumos rotunjite. Erau cutii mari, avînd sub ţiplă forme bizare din zahăr colorat, erau Moş-Crăciurri de turtă dulce şi alţii adevăraţi, adunînd din loc în loc copiii şi spunîndu-le basme. Trecînd prin labirint nu te puteai rătăci, pentru că pe fiecare panou găseai o săgeată care-ţi indica drumul. O hardughie lungă şi vopsită ţipător adăpostea balena Goliat, pe care am văzut-o şi noi, înghesuindu-ne în mulţime: un

cilindru nesfîrşit, vînăt, ca de ipsos vopsit, cu imense înotătoare de peşte şi, în gură, cu fanoane stufoase. Balene se mai numeau şi lamelele flexibile de plastic pe care le purta tata în gulerul cămăşilor. Le vindeau ţiganii pe la colţuri. Dar cel mai frumos lucru din Orăşelul Copiilor, în afară de brad, mi s-a părut racheta Vostok, în mărime naturală, în vîrful căreia te puteai sui, ca într-un turn. Sus, într-o cabină, le vedeai pe căţeluşele Strelka şi Belka, făcute din pînză şi lînă creaţă. Apoi trebuia să cobori imediat pe partea cealaltă, căci veneau la rînd şi alţi copii care vroiau să vadă căţeluşele, prinse în hamurile lor complicate, cu zeci de catarame. Tata îmi spunea că înaintea lor fusese în cosmos altă căţeluşă, Laika, şi că ea rămăsese pe lună. Mă uitam uneori la petele de pe cristalul fumuriu al lunii, cînd era senin, dar nu vedeam nimic acolo, oricît m-aş fi străduit. Mai încolo era şi o lunetă pe trei picioare, mînjită în toate culorile. Tata a dat şi acolo nişte bani şi m-am putut uita prin ea. Credeam că voi vedea stelele cu pădurile şi florile şi fetiţele care se află pe ele, dar n-am văzut prin sticla rotundă decît mii de bucăţele simetrice de sticlă colorată, care se aranjau în felurite imagini dacă roteai uşor ţeava. Păreau nişte fulgi de zăpadă mari, scînteietori.

Plecam plîngînd din risipa aceea de lumină şi culoare, cum nu mai văzusem niciodată. Treceam pe lîngă o clădire care avea deasupra un panou cu mii şi mii de becuri, pe care defilau ştirile, litere care fugeau către stînga, formate prin aprinderea şi stingerea becurilor galbene. Oamenii, încărcaţi de cadouri, urmăreau minute în şir perindarea aceea de cuvinte. Ne-am întors acasă prin oraşul dominat de luna plină, uriaşă. Nu aveam telefon, nici nu ştiam pe atunci că există aşa ceva. Vizitele noastre pe la rude erau, de aceea, cît se poate de rare, fiindcă trebuia să picăm pe neaşteptate, lucru de care mama se jena. De altfel, nu aveam decît cîteva rude: fratele şi sora mamei, la care se

adăuga şi naşa mea. Pe unchiul Lazăr îl vedeam foarte rar, o dată pe an poate, căci, divorţat, cam schimba femeile cu care stătea, ceea ce-o umplea de furie pe mama, care fusese prietenă cu nevasta lui. Pînă în ziua de azi, cînd a trecut de şaptezeci de ani, unchiul Lazăr şi-a păstrat obiceiurile, ceea ce pare să-l ţină în putere... La tanti naşa iarăşi nu prea mergeam, căci era o femeie îngălată, în casa ei, copleşită de copii mici, anul şi cîrlanul, mirosea mereu a murdar, a stătut. Eu tot trăgeam să mergem totuşi pe-acolo (stătea în Ferentari, undeva pe o uliţă de ţigani, întortocheată şi gălăgioasă, cu o biserică galbenă, oribilă, şi un closet public care puţea de la o poştă) pentru că, din întîmplare, naşa avea televizor, un TEMP 6 cu ecran minuscul, dar la care puteam vedea primele episoade din *Robin Hood* şi filme pentru copii ca *Amnarul fermecat* şi *Soldatul de plumb,* care mi-au plăcut foarte mult. Pentru asta îi suportam pe mucoşii în scutece croite din imprimeuri, cu botoşei mînjiţi, care ţineau sa mă tragă de codiţe şi să mă necăjească în toate felurile. Cel mai des mergeam însă la tanti Aura. Drumurile pînă acolo şi tot ce se întîmpla cînd mergeam la mătuşa mea erau pentru mine nişte aventuri ciudate, explorarea unei alte lumi. Lucrurile cele mai importante din viaţa mea s-au întîmplat acolo, la marginea aceea de Bucureşti. Acolo, de altfel, s-a petrecut şi lucrul pentru care cred că am venit pe lume, pentru care am fost aleasă: intrarea în *REM.* Şi tot acolo, fiindcă tot vorbeam de asta, m-am sărutat prima dată cu cineva... Mai tîrziu, după mai mult de zece ani, m-am şi iubit prima dată cu cine mai ştie ce ins, la sfîrşitul cine ştie cărei petreceri, dar nu atunci am devenit femeie, căci eram deja de mult, psihic vorbind.

Se întîmpla ca în vreo dimineaţă mama să intre în camera mea şi să-mi spună că mergem la tanti Aura. Săream în sus de bucurie, mă îmbrăcam repede cu rochiţa de oraş, îmi trăgeam şosete albe,

trei sferturi, şi-o îmbrăcam şi pe Zizi cu o rochie de catifea verde deschis, cu ape, care-o prindea foarte bine. Pe dedesubt puneam chiloţi de voal roz şi furou de chembrică albă, era ireproşabilă. Ieşeam repede în balcon, în răcoarea galbenă a dimineţii, şi mă uitam la tramvaiele şi maşinile care huruiau pe dedesubt. Uneori, printre ele, trecea şi cîte un camion tras de cai, cu tăbliile vopsite frumos în albastru sau verde, cu flori pictate, sirene sau cerbi; în urma lor, caii lăsau din cînd în cînd globuri gălbui de balegă aburindă. Mirosea a fum şi a cal, deloc respingător. Pînă era şi mama gata, pînă mîncam, se făcea ora unsprezece. Ieşeam în vacarmul străzii şi o luam încet în jos, pînă la Obor. Îmi suceam gîtul după fiecare chioşc de răcoritoare, cu instalaţie de sirop şi sifon, cu spirale umplute cu cremă şi covrigi „Ia cu sare şi cu mac / face bine la stomac". Cînd eram mică de tot, mă trînteam pe jos dacă mama nu-mi cumpăra ce vroiam şi ţipam ca din gură de şarpe. Cîte o bătrînă se apropia, se străduia să facă o mutră fioroasă şi-mi spunea: „Cine e fetiţa asta obraznică? Ia s-o bage baba în sac!", la care urlam şi mai rău. La radio, în fiecare zi, se transmiteau reclame, cîntate pe mai multe voci, cu „Dropsuri bune şi jeleuri / Caramele şi drageuri" sau „Limo-limo-limonada". De la şapte-opt ani în sus abia, de cînd începusem să merg la şcoală, mă mai stăpîneam. Dar întotdeauna am fost *o* pofticioasă. Mă mir că nu m-am făcut ca o balenă.

Oborul era un loc fermecător. Mi-l amintesc şi azi cu precizie, îl văd pur şi simplu în faţa ochilor. O intersecţie simplă, nu foarte largă, dar cu un aer balcanic, negustoresc, cum nu mai găseşti azi nicăieri. Dacă veneai de pe Ştefan cel Mare, te năpădea mulţimea firmelor de toate formele, dimensiunile, culorile, scrise pe sticlă sau pe lemn, cu litere de mînă, caligrafiate frumos, sau cu cele mai variate caractere de tipar. Sobari, plăpumari, croitori, „Geamuri şi oglinzi", ceasornicari,

„Pompe funebre" (aici era mereu cîte un coşciug proptit de uşă, căptuşit pe dinăuntru cu valuri de satin), cîte o cheie uriaşă de lemn atîrnată perpendicular pe perete, şi pe care scria YALE, cîte un ceas de sticlă, mare ca acelea din gară, dar cu limbile pictate şi cu numele proprietarului scris pe el. Pe stînga era un birt de unde ieşea veşnic un fum albastru cu miros de mititei. Mişunau în jurul lui beţivi, ţigani îmbrăcaţi ungureşte, cu femeile cu fuste creţe după ei, ţărani purtînd funii de usturoi şi saci pe jumătate plini, cu iz de cînepă. Peste drum era magazinul de jucării „Scufiţa roşie", pe care îl visam şi noaptea. Era pentru mine un loc feeric. Cum ajungeam la Obor, o şi mînam pe mama înăuntru. Intram într-o încăpere lungă şi scundă, mirosind *îngrozitor a* petrosin. Podelele erau cafenii-stacojii şi lumina care se strecura prin vitrine era cu totul insuficientă. Abia cînd înaintai adînc în spaţiul acela gol, dădeai de tejghea şi de rafturile cu jucării. Mă uitam pierdută la păpuşile de toate mărimile, îmbrăcate în bucăţi grosolane de pînză. Cele mai multe erau de cîrpă, doar cu capetele dintr-un fel de ipsos care se ciobea foarte repede şi cu părul de aţă neagră, galbenă sau cafenie. Erau totuşi şi păpuşi de cauciuc, înfăţişînd nişte negrese cîrlionţate. Erau căluţi albi, cu şa de pînză lăcuită, roşie ca flacăra, urşi galbeni şi cafenii, păsări mecanice de tablă. Mereu se aflau pe tejghea cinci-şase jucării care ţopăiau, săreau, băteau toba, maşinuţe care înaintau prin frecare, rachete care scoteau scîntei din coadă. Mama îmi cumpăra de obicei jocuri ieftine, ca acela în care trebuia să reconstitui scene din *Albă-ca-zăpada, Cenuşăreasa, Crăiasa zăpezilor,* îmbinînd bucăţele de carton de forme ciudate. Mă plictiseam repede de ele pentru ,că învăţasem să refac dreptunghiurile acelea şi pe dos, fără să mai ţin seama de desene, doar după formele cartonaşelor, îmi mai lua şi cartonaşe pentru cusut, desenate în culori şi găurite. Nu aveai decît să treci acul cu aţă

prin găurelele alea, aţă maro, albastră, verde, galbenă sau roşie. Conturam astfel ciobănaşul cu oiţa sa, tractorul, băiatul şi fata ţinîndu-se de mînă, stilizaţi frumos, fluturele. Mereu ieşeam plîngînd de la Scufiţa roşie. Puţin mai sus, pe Mihai Bravu, se afla un mare Ferometal de unde se puteau cumpăra tablă, cuie, lanţuri, dar şi vaze şi pahare pe care erau lipite abţibilduri cu păsări multicolore. Mai încolo, după o odăiţă minusculă în care, în vitrină, luminată puternic, o femeie grasă în verde remaia ciorapi de nylon, era o hrubă sinistră unde se vindeau pînzeturi de in şi cînepă şi covoare de iută. Acolo zăceau pe tejghele şi în rafturi baloturi mari de *pînză* care miroseau puternic a naftalină, a fibră vegetală, a iută. Miroseau iute a iută. Pe un pilon era atîrnată o oglindă, în care mă priveam: din penumbra deasă se uita la mine o fetiţă speriată, cu faţa deformată de apele cristalului. Vizavi, adînc înspre piaţă, se afla (e neschimbată şi azi) hala. Dar pe atunci mi se părea monstruos de mare. Înăuntru era mereu frig. În timp ce mama cumpăra cîte ceva de la ţăranii înşiraţi pe la tejghelele de faianţă, eu îmi suceam gîtul în sus privind mozaicul stins de pe un perete şi forfota de la etaj, unde ştiam că se vinde miere. Despărţite de incinta halei, se aflau mai într-o parte culoarele nesfîrşite ale măcelăriei. Mă fascinau jumătăţile de porc, ciosvîrtele de vită care atîrnau de aproape în fiecare cîrlig, măcelarii în halate pline de sînge care nu mai pridideau retezînd cu satîrele ţeste de miel, din care scoteau creierii lăptoşi, sau tăind bucăţi groase de muşchi. Jupuite, cu ochii holbaţi, ai căror globi erau plini de vinişoare, oile zăceau spintecate direct pe tejghea. Ca să ieşim, trebuia să trecem pe lîngă butoaiele imense, puţind a zer, din care oameni neraşi, cu mutre posomorîte, scoteau bucăţi mari de telemea. Erau uzi pînă la coate de zeama aceea lăptoasă. Prin intersecţia de la Obor fiecare trecea cum vroia. Nu exista semafor, iar miliţienii care se mai rătăceau pe-acolo erau

ocupaţi mai curînd să stea de vorbă cu infirmul care ţinea cîntarul de precizie sau cu vînzătorul de lozuri în plic. Era o viermuială ce mirosea a piele, a tutun, a cîrpă, a balegă proaspătă, a mititei. Eu cu mama, îmbrăcate de oraş, luam tramvaiul, care abia putea înainta, sunînd în disperare din clopoţelul său, printre căruţe şi Pobede. Tramvaiele erau de lemn, cu multe rame exterioare, cu geamuri mici şi un singur far în faţă, deasupra grătarului de metal. O dată cu uşile care se pliau scîrţîind, unse din gros cu o materie neagră, de care mă mînjeam mereu, cobora o treaptă pe care puneai piciorul ca să urci. Dar era atît de înaltă, că mama trebuia să mă ridice în braţe ca să mă pot apuca de bara de alamă lustruită. Ne urcam de obicei prin faţă, căci era mai puţin aglomerat, aşa că de multe ori nimeream chiar în spatele vatmanului, care în acele tramvaie n-avea cutiuţa lui de tablă şi geam ca acum, ci stătea pur şi simplu pe un scaun din care ieşea buretele, în partea din faţă a tramvaiului, la grămadă cu călătorii; îmi plăcea să mă uit cum suceşte şi învîrteşte de manivela nichelată, terminată cu o mare bilă metalică, pe care o clănţănea de-a lungul plăcii aurii. Pe placă scria ceva în nemţeşte, în vagoane, scaunele erau din şipci de lemn galben, lustruit, iar din plafon atîrnau mînere ovale, de care se ţineau cei care ajungeau pînă acolo. Cînd tramvaiul lua viteză şi alerga clătinîndu-se pe şine, mînerele se izbeau ritmic de plafon: trosc-trosc, trosc-trosc, ceea ce-ţi dădea, în amurg, o senzaţie de toropeală; în spatele remorcii, dacă te suiai acolo, puteai vedea o frînă de mînă, un fel de manivelă cu şurub, nichelată.

Mama se ţinea de un mîner, eu mă legănam lîngă ea şi astfel defila prin faţa noastră un oraş atît de frumos, de misterios, că abia ne încăpea în pupile. Dimineaţa oraşul era învelit de-o auroră ca apa rece. Erau la modă zorelele care-şi deschideau cupele albastre, cu vine violete, pe după aproape

fiecare grilaj. La amiază tramvaiul era foarte aglomerat. Un ţăranet vesel, cu băşti, şepci şi treninguri, iar femeile în fuste cu imprimeuri înflorate şi broboade, umplea vagonul, rîzînd, făcînd gălăgie, certîndu-se cu taxatoarea. Cîte unul mai şmecher spunea cu voce joasă: „Biletele la control!" şi îngheţai chiar dacă aveai bilet. Pe înserate, tramvaiul era aproape gol, taxatoarea dormea între staţii cu capul pe mica ei tejghea, mama moţăia şi ea pe scaun, cu mine în braţe, iar eu priveam norii purpurii, arzînd deasupra caselor cu acoperişuri negre, în zig-zag, neregulate. Aşa, clătinîndu-ne, ferindu-ne de beţivi, retrăgîndu-ne din preajma unei duhori de cort sau de usturoi, ajungeam pînă la Bariera Vergului, cu cinematograful Munca şi mai ales cu statuia coclită din mijlocul havuzului, înfăţişa o femeie pe jumătate dezbrăcată din ulciorul căreia curgea un fir de apă. Statuie neagră, tristă, cu dîre verzi ca iarba. *Mai cocliţi ca şerpii fraţi / Din fîntîni municipale.* Mai mergeam cîteva staţii, trecînd pe lîngă fabrici cu coşuri uriaşe de cărămidă, cu mari maşinării unsuroase în curţi, pe lîngă triaje de cale ferată cu vagoane melancolice, stacojii, ruginind în zăpadă, pe lîngă gogoşerii unde se mai vindea încă braga. De-a lungul străzilor se înşirau, suciţi, scorburoşi, duzi bătrîni, la sfîrşitul verii plini de dude albe, viermănoase, sau negre-indigo, tecari în tecile cărora, cafenii, mirosind a crud, a dulce şi-a galben, zuruiau boabele, tei şi salcîmi. În fine, după alte cîteva staţii coboram la Rond. Nu mai există astăzi în Bucureşti un loc ca Rondul. Era o piaţă rotundă, nu prea mare, parcă mereu ceţoasă din cauza molozului de culori pale, amestecate, care se desprindea din tencuielile caselor din jur. Rozaliu-verzuliu, vineţiu, praful acesta se învîrtejea în piaţă şi ţi se depunea în dîre fine pe umeri, pe obraji. Casele aveau faţadele concave şi erau atît de scălîmbe, de ridicole, încît îţi stîrneau o bună-dispoziţie macabră. Lei de ipsos, cu laba pe

o bilă, străjuiau intrarea în vreo tutungerie. Vulturi cu aripile întinse şi grifoni cu şira spinării noduroasă copleşeau luminatoarele. Acoperişurile aveau bulbi ovali de tablă, ca bisericile ruseşti. Coloane antice, unele prăbuşite, ciubucării complicate, monograme încîrligate încadrau prăvăliile cu vitrine mizere. Pe toate gardurile erau scrise porcării cu cretă colorată; în centrul pieţei, strivind-o pur şi simplu, se înălţa statuia unui dorobanţ, pe un soclu care, doar el, era mai mare decît tot ce văzusem vreodată. Trebuia să-mi las capul pe spate ca să cuprind în întregime imaginea soldatului colosal, cu arma la picior. Cele mai înalte case erau mai scunde decît piedestalul statuii. Nori cărămizii îi înconjurau umerii. Era cu totul şi cu totul de piatră. Cît timp eu căscam gura la el, de pe trotuar, mama intra în diverse dughene ca să cumpere cîte ceva pentru sora ei şi pentru vărul meu, Marcel. Lua de obicei lavandă foarte ieftină, care se vindea în sticle în formă de maşinuţe, cîteva cutii de carton cu ciocolată Piticot sau bănuţi aurii de ciocolată. Uneori cumpăra bomboane praline, în formă de păpuşi, roze şi cu umplutură de cafea. Alte bomboane, portocalii, erau pline cu miere. Cînd găsea (dar s-a găsit tot mai rar), mama cumpăra zahăr candel în bucăţi zgrunţuroase. Îmi dădea şi mie, pe loc, un sirop: apă foarte rece, cu miros de zmeură. De la Rond luam alt tramvai şi coboram la a treia. Ajunseserăm în cartierul Dudeşti-Cioplea. Ţin minte cum încercam să ţin pasul cu mama, care mergea foarte repede. Din rochia ei se desprindea un iz de scrobeală, iar rujul cam ţipător pe care-l folosea la ocazii din astea (altfel nu se farda niciodată), un ruj dintre cele mai ieftine, mirosea a lavandă proastă. Mie însă îmi plăcea, pentru că-mi amintea de mirosul parfumat al anumitor bomboane discoidale, roze, făinoase, numite „cerceluşi". Pe Zizi o ţinea în poşeta ei care imita pielea de crocodil. După multe ocoluri pe străduţe

necunoscute, trecînd pe lîngă şcoli galbene şi turtite, cu cercevele verzi la ferestre şi cu acoperişuri maro, pe lîngă centre de butelii unde era mereu coadă şi centre de sifoane dominate de-o uriaşă roată albastră în mişcare, intram, în fine, pe strada unde stătea tanti Aura.

Era o stradă lungă şi dreaptă, cu garduri de lemn şi faţade scunde de-o parte şi de alta. Dacă treceam vara de-a lungul ei, o recunoşteam întotdeauna după mulţimea zmeelor de hîrtie încîlcite în firele de telegraf dintre stîlpii de lemn unsuros. Multe zmee erau făcute din hîrtie albastră de împachetat. Altele însă erau pictate cu acuarele sau colorate cu creioane, aşa că apăreau ca nişte pete fistichii, arlechineşti, pe cerul alburiu. *Priveşte la arlechini!* Trebuia să străbatem toată strada ca să ajungem la casa de cărămidă netencuită, pe care o ştiam atît de bine, penultima de pe stradă şi, în acea direcţie, penultima şi din oraş. Dincolo de încă o casă chircită în fundul unei grădini se întindea cîmpul plin de bălării dinspre comuna Dudeşti. Cîmp, cît vezi cu ochii. Cît de ciudat mi se părea că o stradă se termină în gol în loc să dea în alte străzi!

Cum atingeam poarta, prin ale cărei şipci rare se vedea interiorul curţii, cu camionul părăsit între straturile de arpagic, cu cireşul amar şi cu muşcatele bătute, tufănelele şi trandafirii de pe margini şi, mai în spate, cu casa roşie, pătrăţoasă, acoperită cu tablă, Chombe venea şchiopătînd cît putea de repede în întîmpinarea noastră. Mie-mi era cam frică de el căci, pe cînd aveam vreo trei ani, mă muşcase de obraz. Era totuşi un cîine inofensiv, bătrîn, cu urdori la ochi, cu picioare prea scurte pentru corpul lui gras, acoperit cu păr aspru, cîrlionţat. Puţea mai pătrunzător decît orice alt cîine pe care l-am văzut vreodată. Chombe lătra atît de tare, încît, în timp ce noi înaintam pe cărarea pavată cu cărămizi printre care se iveau flori-de-piatră pastelate, înainte să ajungem la intrare, uşa se deschidea şi tanti Aura, cu mînecile

suflecate, în halat de casă, cu un zîmbet larg, de bucurie exagerată, ne poftea înăuntru.

Un culoar lung şi întotdeauna cenuşiu şi friguros ne conducea în sufragerie. În timp ce mama şi mătuşa stăteau de vorbă, eu mă uitam la peştele de sticlă din vitrină, la tablourile făcute din voaluri şi mătase galbenă de pe pereţi, înfăţişînd lebede plutind pe un lac albastru, dar mai ales îmi făceam de lucru la maşina de cusut. Scoteam din sertarele ei petice de pînză de toate culorile, cîrpe cu înflorituri, bucăţi de pluş vişiniu, cu care mă apucam să-mi înfăşor păpuşa. Venea imediat lîngă mine Marcel, vărul meu, care se apuca s-o lege pe Zizi la ochi sau să-i înnoade mîinile de cîrpă la spate. Se ferea rîzînd de palmele mele şi, cînd nu mă aşteptam, mă apuca de codiţe. Era un mucos sîcîitor, dar foarte drăguţ, dolofan, cu ochi cafenii. Uneori, cînd îl apuca dragostea pentru mine, fugea repede în camera lui şi venea cu o cutiuţă de Cavit 9. Mă servea cu o tabletă galbenă şi parfumată, de consistenţa cerii. Puteam zăbovi aşa, jucîndu-ne în colţul nostru de sub maşina de cusut, şi-o zi întreagă. El îşi aducea maşinuţele paradite şi-o plimbam pe Zizi peste tot, în remorcă. Se prefăcea că o răstoarnă pînă mă făcea să plîng de-a binelea ,i se uita pe sub fustă; în acest timp, peste capetele noastre treceau conversaţia celor două femei, lătratul lui Chombe, melodiile dulcege ale Angelei Moldovan: „Lunca-i lungă, iarba-i verde / Ce-am iubit nu se mai vede."

Cea mai veche amintire a mea se leagă nu de casa în care m-am născut, ci de casa asta, a mătuşii. Aveam doi ani cînd am făcut revelionul la ei. Îmi aduc extraordinar de bine aminte, în sufragerie erau mese lungi şi becurile erau învelite în celofan roşu. Totul, totul era purpuriu în cameră. Feţele oamenilor erau purpurii-scînteietoare. Pe masă farfuriile şi paharele erau purpurii. Marcel avea să se nască doar peste patru ani, dar lîngă mine stătea altă verişoară, de trei ani, Nineta, care

mai tîrziu a făcut poliomielită şi-a rămas cu un picior mai subţire. Pe atunci însă mi-o amintesc rînjind veselă şi întinzînd mîinile către cadourile care ni se puseseră înainte, pe masă: cîteva bomboane şi o căprioară de cauciuc, legate în ţiplă. Şi, cred, o ciocolată dreptunghiulară. Femeile gătite cu tot soiul de mărgele imitînd perlele şi bărbaţii în cămăşi mi se păreau nişte giganţi. Priveam în sus spre feţele lor pierdute în lumina becurilor roşii. Erau neîndurători, terifici. Dar vara nu stăteam în casă, ci imediat fugeam, cu Marcel după mine, în curte. Chombe, şchiopătînd ţeapăn, mirosind a cîine plouat, se învîrtea pe lîngă noi, cu limba roşie scoasă printre colţi. Călcam cu grijă printre straturile de legume şi ajungeam la camion. De cînd ştiu eu casa şi curtea lui tanti Aura, camionul acela vopsit în albastru, fără roţi, zăcea acolo, în mijlocul micii grădini de zarzavaturi, scorojit ca vai de el, cu tabla îndoită. Pe capota cabinei dormea de obicei, încolăcită, Gigi, ultima reprezentantă a unei dinastii de pisici numite cu numele ăsta. Nu ştiu cum de suporta fierbinţeala tablei, căci noi nici nu puteam pune mîna pe ea. Deschideam portiera şi ne suiam în cabină, unde căldura zăpuşitoare avea un damf de cauciuc încins sau de muşama fierbinte. Marcel se aşeza la volan, iar eu lîngă el. Cînd închideam uşa, lumea devenea mică, intimă, ai fi vrut să rămîi acolo pentru totdeauna. Bancheta cu pielea tăiată din care ieşea buretele, geamurile murdare pe care înţepeniseră ştergătoarele cu cauciucul fărîmiţat, volanul de care trăgea Marcel şi care, dacă-i dădeai drumul, revenea la loc, rotindu-se-n sens invers, dar mai ales mirosul acela, pe care-l simt şi-acum, ne purtau într-o lume fără legături cu cea reală. Desigur, Marcel se imagina într-un camion de război, vînînd la nemţi cu grămada. Din cînd în cînd apăsa pe pedalele din podea, care declanşau, spunea el, mitraliera. Dar eu, mişcînd înainte şi înapoi tija cu bilă de ebonită la capăt, eram departe

de fanteziile astea; îmi închipuiam că aş putea trăi toată viaţa în cabina aceasta, avînd grijă de Zizi şi spunîndu-i tot felul de poveşti şi de poezii. Bordul camionului era spart, desprins. Cîte un cadran atîrna de două fire izolate în fîşii de plastic galben, altul avea geamul spart şi îi puteam mişca acul indicator cu degetul. Doar cadranul kilometrajului rămăsese la locul lui, deşi vibra şi el în toate direcţiile, ieşit din şuruburi. De altfel, era singura piesă a camionului care mai funcţiona.

După ce stăteam în cabină vreo oră, adică pînă ne plictiseam, kilometrajul se modifica, arătînd dintr-o dată altă cifră, din ce în ce mai mare, ca şi cînd efectiv am fi parcurs sute şi sute de kilometri. Pe Marcel nu-l impresiona amănuntul ăsta, dar eu îmi aduceam un caiet de matematică pe care notam cifra de la început şi cea care apărea la coborîre. Deşi niciodată nu-mi dădeam seama cînd anume se schimbă cifrele, ele nu erau aceleaşi. Degeaba pîndeam cadranul minuscul pînă-mi dădeau lacrimile. Găsea el o clipă să se schimbe. Cînd ieşeam din cabină, cerul acela albastru, învolburat, de ţară, mi se părea uriaş. Soarele muia totul într-o apă galbenă. Umbrele erau negre şi precise. Ne suiam în remorcă şi-o luam pe Gigi de mijloc. Pisica era moale ca o cîrpă, dar dacă o puneam în picioare se întindea brusc, cu ochii încă lipiţi de somn, îndoindu-şi spinarea ca un arc şi căscînd o gură roză, atît de mare, încît ne tăvăleam de rîs. Începea să se spele, apoi se trîntea la loc pe capota încinsă. Doar seara se ducea după porumbei. După ce-l mai chinuiam puţin pe Chombe, după ce deschideam capacul motorului ca să vedem cuibul de viespi lipit acolo, printre ţevile şi elicea unsuroasă dinăuntru, ne suiam în cireşul amar care se înălţa drept şi neted în mijlocul straturilor de trandafiri. Din vîrf puteam vedea toată partea aceea a oraşului, în urmă, uliţele încîlcite, cu case ca de ţară, cu cîte-o antenă pe acoperişuri, şi turla de tablă pricăjită, lipsită de demnitate, a unei

bisericuţe. La orizont, ieşind dintre case ca un înotător dintre valuri, zăream statuia dorobanţului de la Rond, înspăimîntătoare. Văzusem la cinema filmul *Godzila,* despre un monstru imens care distrugea un oraş. Aşa arăta şi statuia soldatului, acum albăstruie din cauza depărtării. Privind în direcţia opusă, vedeam cîmpul, arătura întinsă pînă la o lizieră de copaci, dincolo de care se iţea altă turlă de biserică, lucind în soare.

Cu toate astea, pînă în comuna Dudeşti, cîmpul nu era cu totul lipsit de interes. Dimpotrivă, exista acolo, în mijlocul lui, un lucru care mă fascinase dintotdeauna, de cînd îl văzusem prima oară din vîrful cireşului amar. La vreo sută cincizeci de metri de unde se sfîrşea strada şi începea cîmpul, se înălţa, chiar în mijlocul arăturilor, la prima vedere cu totul izolat şi inaccesibil, un fel de foişor melancolic şi bizar, o casă excentrică, stacojie, construită înainte de război pentru cine ştie ce proprietar insomniac. Ai fi zis că e o culă oltenească, la fel de solidă, cu contraforţi puternici şi muchii ferme, îngustîndu-se la catul al doilea, dar terminîndu-se cu un turnuleţ cilindric, crenelat. Lumina galben-verde a verii cădea atît de tăios peste edificiul acesta neaşteptat, încît, dacă deschidea pînă la trandafiriu culoarea unuia dintre ziduri, îl înnegrea pe celălalt pînă la nuanţa vişinii putrede. Abia pe la mijlocul turnului scînteia o ferestruică. Altele nu se mai vedeau, dar era posibil să existe pe partea cealaltă. Nici un pom, nici o altă umbră nu se mai zărea în preajma acelui foişor, în afară de o magazie de scîndură, cenuşie, aflată la cîţiva metri depărtare. Cine ar fi zis că şandramaua aceea va deveni pentru mine centrul vieţii, singurul loc pentru care merită să exişti? Cînd se întorc dintr-o „excursie", heroinomanii au sentimentul că din lume au dispărut culorile, ca trăiesc într-un film alb-negru în care nu se întîmplă niciodată nimic, că timpul nu mai curge şi că viaţa

reală e doar un limb al morţii. Sentimentul ăsta îl am şi eu de cînd am fost în *REM*.

Mergînd la tanti Aura o dată la două-trei luni, cunoscusem cîteva fetiţe de-o vîrstă cu mine de pe strada aceea. Cînd auzeau că am venit (avea grijă Marcelino să dea o raită prin curţile lor şi să le spună), apăreau la poartă, cîte două-trei, iar eu fugeam repede să le-o deschid, îşi aduceau şi păpuşile cu leagăne cu tot, cu plăpumioarele de satin, trusele medicale de jucărie, stetoscop şi seringă de plastic, suzetele şi zornăitoarele de bebeluşi. Ne suiam în remorca maşinii şi improvizam acolo o grădiniţă. Dădăceam păpuşile, le învăţam să se poarte cuviincios, le dezbrăcăm şi le îmbrăcam. Cînd ne plictiseam, le lăsam acolo şi mergeam în spatele casei, unde dădea uşa de la bucătărie. Acolo se afla o platformă de ciment, lustruită bine, cu latura de vreo trei metri, poate mai mult, unde vara, pentru că acoperişul ţinea umbră, tanti Aura scotea o masă cu picioare în formă de X pe care se juca remy sau se mînca. Dar noi ne apucam să desenăm acolo, cu cretă colorată, şotroane complicate, labirintice, unele în forma clasică de om cu mîinile întinse în lături, altele ca nişte spirale de melc. Fiecare căsuţă o desenam cu cretă de altă culoare, culori pure, strîmbe, filiforme: roz pembe, azuriu şi oranj, galben citron... Cifrele şi numele din căsuţe le făceam cu alb sau cu purpuriu, după cum erau binefăcătoare sau nefaste. Ţin aşa de bine minte cum se reflectau în luciul platformei norii alburii care treceau pe deasupra...

Stăteam ghemuite cîte o după-amiază întreagă, în timp ce una dintre noi juca, aruncînd cu ciobul în căsuţa numerotată, celelalte se apucau să deseneze prin colţuri case cu perdeluţe la fereastră, cu garduri galbene care aproape că nici nu se vedeau, cu pomi ca nişte dreptunghiuri maro din care porneau ramuri cu mere roşii. Mai desenam prinţese cu ochi albaştri, cu cozi împletite şi fuste

lungi, colorate fantezist. Foloseam culoarea fisticului pentru frunzele trandafirului pe care-l ţineau între degetele lor portocalii. Gemenele, Ada şi Carmina, desenau monstruos, le făceau picioarele scurte şi butucănoase, iar mîinile pînă mai jos de genunchi. Amuzant era însă să stai să le priveşti cum desenau: începeau amîndouă acelaşi desen în acelaşi timp şi terminau amîndouă odată, făcînd riguros aceleaşi gesturi, alegînd aceleaşi culori. Doar că desenele lor erau în oglindă. Dacă prima desena un copac în stînga unei căsuţe, cealaltă îl desena în dreapta. Nu puteai găsi nici o altă deosebire între mîzgălelile lor. Erau micuţe, cu trei ani mai mici ca mine, şi purtau mereu aceeaşi îmbrăcăminte: şorţuleţe cu arici în piept, atît de scurte încît chiloţeii tetra li se vedeau la orice mişcare. Mie îmi era mai simpatică Ada, pentru că era curată şi liniştită, celeilalte îi curgea mereu nasul şi, dacă-i spuneai să-şi scoată batista, se supăra, îşi lua păpuşa şi pleca acasă. Ada se uita lung după ea. Avea cîrlionţi cafenii, strălucitori, şi ochi trişti, cu pleoape umflate. Mai stătea puţin cu noi, dar pleca apoi şi ea după soră-sa, căci nu suportau să stea despărţite. Ţigăncuşa, Garoafa, le drăcuia printre dinţi, fiindcă uneori gemenele veneau de dimineaţă la poarta ei şi începeau să strige „Garoafa-scroafa" pînă ieşea afară toată şatra, cu spume la gură de furie, în rest însă, cînd treceau pe la tanti Aura sau cînd ne jucam pe cîmp, privind la băieţii care scoteau din găuri gărgăuni cu cîte-o bilă de pîine la capătul unui fir, fetiţele se înţelegeau bine. Toate însă o invidiau pe Puia, fata unui ospătar, pe care n-am văzut-o niciodată purtînd două zile la rînd aceeaşi rochie. Privind-o, te-ai fi crezut în altă lume, nu în mahalaua prăpădită Dudeşti-Cioplea. Mama ei, nu prea întreagă la minte, care obişnuia să umble goală prin casă (ba chiar şi pe noi, cînd îndrăzneam să mergem s-o chemăm la joacă pe Puia, ne primea în ţinuta asta edenică, uimindu-ne şi înspăimîntîndu-

ne cu pielea ei parfumată, cu formele ei ca trase cu florarul) îi croise toată garderoba şi-o înţolea şi desţolea exact ca pe o păpuşă, fantezist, cu pliscuri şi volănaşe, în rochiţe de voal roz, de caşmiruri înflorate, de satin de plapumă cu ape albăstrui. Mînuţele ei neobişnuit de albe aveau unghiile făcute cu lac sîngeriu, iar părul blond deschis era mereu împletit altfel, în codiţe răsucite ca nişte coarne de berbec peste urechi, în zeci de cozi ca ale negreselor sau legat în coadă de cal creaţă, fluturătoare. Cercei sofisticaţi, disproporţionat de mari, inele cu piatră roşie ca vinul, coliere de perle false îi împodobeau silueta funambulescă. În schimb, jucării nu avea şi simţea chiar o vagă repulsie faţă de urşii noştri soioşi sau de păpuşile din care curgeau cîlţii. Oricît o rugam, nu vroia niciodată să ne lase să ne împodobim şi noi cu juvaerurile ei. În mişcări era glacială şi fantastă, gesturile şi posturile ei erau codificate ca în baletul clasic. Singura cu care se juca mai mult, din tot grupul nostru, era o fată grasă cu mult peste normal şi proastă ca noaptea, cu mişcări lente şi pielea rece, ca de şopîrlă. Avea un nume frumos, singurul ei lucru frumos, se numea Crina. Dar noi o despuiam răutăcioase şi de urma asta de graţie, zicîndu-i, bineînţeles, Balena.

Balena şi Puia erau mai tot timpul împreună. Nu e greu de ghicit care erau relaţiile dintre ele. Participau la un delir în doi, fascinant şi odios, în care Puia era inductorul care stăpînea în mod absolut voinţa celeilalte. Balena era publicul Puiei. Asculta cu gura căscată scenariile feerice ale fetiţei cochete, poveştile despre prinţese în conduri de argint, care se odihnesc pe marginea unor bazine de cleştar, pline de peşti roşii şi aurii. Prinţese care se plimbă prin grădini cu mii de flori mirositoare, cu pomi ciudaţi, smochini şi portocali pe coaja cărora se suie un guşter. Prinţese în crinoline subţiri ca pînzele de păianjen, zdrenţuite şi preţioase, căutînd prin iarbă gemă care fereşte de

dragoste. Prinţese în fir de aur, cu părul de calcedonie şi pirită, rătăcind printr-o pădure amară, luminată de nori trandafirii. Prinţese oglindindu-şi buzele triste în heleşteul verde ca smaraldul, în care picură o lacrimă de inorog. Prinţese care-şi omoară ursitul cu dulci prăjituri otrăvite şi-şi fac inel dintr-o şuviţă castanie din părul lui, tăiată cu foarfece negru. Prinţese cu maghiran ofilit între degete pale, cu ochi azurii, depărtaţi, cu sînii sferici şi tremurători, cu palmele fără linii, cu norocul pierdut, cu viaţa sfîrşită. Balena vedea şi simţea totul, poveştile erau drogul ei zilnic. O privea pe prietena ei cum se rujează, cum îşi face pleoapele, cum îşi dă, într-un colţ de oglindă, cu o pulbere roză peste obraji. Puia era tot ce-ar fi vrut ea să fie vreodată. O iubea cu încetineală şi devotament, ca pe o mamă, ba mult mai mult. Dar noi rezolvam mai uşor problema Puiei, numind-o pur şi simplu o fandosită. Ne luam însă după ea fără să vrem şi de multe ori şterpeleam şi noi de-acasă cîte o bucăţică de ruj vechi sau cîte un ciot de dermatograf şi ne mîzgăleam cum ne trecea prin cap. Asta mai ales cînd ieşeam pe cîmp ca să jucăm jocurile noastre preferate, pe care le cîntam şi le dansam cu toatele, uitînd orice rîcă dintre noi.

Ţopăiam pe arătură pînă seara, cîntînd „Eşti o floare, eşti un crin / Eşti parfumul cel mai fin". După ce cîntam frumos cîtva timp, începeam să ne prostim şi mîţîiam versuri caraghioase: „Şi-ţi trimit din depărtare / Un coşciug şi-o lumînare..." La fel făceam cu „Zăresc trei prinţi călare". Cînd se întreba „Şi ce-aveţi să-i dăruiţi?" fetei peţite, noi, prinţii, - răspundeam: „Un bărbat cu capul spart / Peste mare aruncat / I-ha-eu..."

Dar cea mai buna prietenă a mea, pe care n-o s-o uit niciodată, a fost Ester. M-am mai întîlnit cu ea acum vreo doi ani. Treceam pe Magheru, prin dreptul restaurantului Grădiniţa, cînd mă opreşte o femeie cît un cal, cu vulpile pe ea grămadă, cu o pălărie cu voaletă vernil şi cu un bucheţel liliachiu

în mîna cu mănuşă de aţă. N-am recunoscut-o la început, dar privind-o mai bine i-am văzut trăsăturile acelea greu de confundat, buzele subţiri şi reliefate, nasul acvilin, privirile triumfătoare, leonine, radiind tandre din ochii depărtaţi, fruntea bombată. Păcat că-şi vopsise în negru părul, care altădată i se răsucea în inele ca de liţă, roşii ca flacăra, peste spatele pistruiat. Semăna acum puţin cu Barbra Streissand.

Am mers la o cafea vis-a-vis de biserica italiană. Ciudat, părea să nu-şi mai aducă aminte absolut nimic din acea săptămînă despre care vreau să-ţi povestesc: îl uitase pe Egor, uitase fetele (doar de Puia îşi mai aducea vag aminte), uitase de marele schelet. Cînd i-am pomenit de *REM* şi de Regine a schimbat vorba şi-a început să-mi povestească despre apropiata ei plecare în ţara neamului ei, limba aceea de pămînt de lîngă Mediterana. *Vă voi împrăştia printre toate neamurile pămîntului.* Ne-am pupat la despărţire, i-am dat adresa mea şi-am rămas cu o senzaţie de leşin toată seara. Nu mi-a scris niciodată. Dar în noaptea aceea, după ce rătăcisem ore întregi pe străzile roşii şi înceţoşate, am avut visul despre care ţi-am povestit şi apoi mi-a sîngerat aluniţa. Se făcea că o vegheam pe Ester, care murise şi zăcea acum pe o masă neagră, într-un sicriu fără capac. Viţe roşii de păr îi atîrnau peste marginea sicriului de lemn grosolan. Faţa ei era albă şi liniştită. Pînă şi pistruii îi păliseră. Ochii ei verzi priveau ţintă în tavan. Eu plîngeam în hohote, mă copleşise o tristeţe sfîşietoare, de parcă tot ce fusese bun pentru mine se dusese şi rămăsesem singură în cenuşă. O priveam cu ochii plini de lacrimi, cînd am observat că prietena mea e însărcinată. Sub rochia ei de dantelă albă, pîntecul bombat părea străbătut de contracţii lente. Copilul este încă viu acolo, mi-am zis, poate chiar se va naşte. Şi în acel moment burta Esterei se goli brusc şi-o formă nedefinită începu să înoate pe sub faldurile rochiei, gata să iasă la lumină. Un colţ al

rochiei se smuci într-o parte dezvelind pînă la pulpe picioarele albe şi pure, ca de gheaţă, ale fetei şi dînd la iveală ghearele lungi, multiarticulate, cu care fiinţa aceea însîngerată bîjbîia împrejur. Am rămas împietrită de groază, pînă cînd o mînă mare şi palidă s-a încleştat deodată pe marginea jachetei de la *deux-pièces-ul* şofraniu pe care-l purtam. Atunci m-am smuls urlînd de lîngă sicriu şi-am lăsat în mîna fiinţei teribile taiorul sfîşiat. M-am trezit în cearceafurile ude şi am aprins lumina.

Dar Ester, în vremea cînd mergeam la tanti Aura, era o fată vioaie şi foarte deşteaptă, care citea tot timpul cărţi groase, prăjindu-se la soare în remorca vechiului camion. Cu cît se bronza mai mult, cu-atît se umplea mai tare de pistrui. Avea pistrui pe tot corpul, pe toată pielea ei roşcată, dar mai ales pe umeri, pe spate şi sub ochi, în jurul nasului. Uneori vorbea puţin behăit şi avea tendinţa să-şi înfunde capul între umeri, dar cusururile astea erau compensate de frumuseţea părului auriu-purpuriu care-i venea pînă la brîu, de privirea verde a ochilor ei înţelept-jucăuşi. Ea desena complicatele şotroane în formă de melc, cu pătrăţele faste şi căsuţe periculoase, pe care, dînd cu ciobul şi bolborosind repede cuvinte ciudate: „ânkara-nânkara-astarot-ţefirah-sabaot-sabaot-sabaot", trebuia să le parcurgem sărind într-un picior. Vai de cea dintre noi care nimerea într-un pătrăţel nefast: simţea atunci că o mistuie o flacără înteţită sau că e prinsă într-o crustă de gheaţă. Săraca Garoafa a zbierat o după-masă întreagă prinsă într-o asemenea căsuţă şi bătînd cu pumnii în nişte pereţi invizibili. Dar cele care se opreau în căsuţa bună găseau acolo o floare necunoscută sau o fotografie în culori reprezentînd apele unui golf plin de iole, sau o păpuşă mică şi delicată de plastic cu păr adevărat.

Îţi dai seama că, faţă de monotonia de-acasă, unde n-aveam nici o prietenă, unde rătăceam singură prin casa aia ca un cavou, drumurile pînă

la tanti Aura şi zilele petrecute acolo mi se păreau nişte evenimente miraculoase. Grădina, camionul, Gigi şi Chombe, Marcel şi fetele, cîmpul nesfîrşit şi cerul arcuit deasupra, albastru şi plin de o turmă de norişori, făceau ca acele zile să se detaşeze pe fundalul vieţii-mele ca nişte perle răzleţe. O dată la o lună, o dată la două luni, timp de cîţiva ani, mama îmi spunea dimineaţa că mergem la tanti Aura. Înainte să încep povestea propriu-zisă, înainte să-ţi vorbesc despre alungiţi şi despre jocul nostru şi despre vise, vreau să-ţi mai spun cîte ceva despre încă un loc din grădină.

Cîteodată, cînd mergeam la tanti Aura, se-întîmpla ca fetele să vină mai tîrziu, Marcel să fie la fotbal, pe stradă, grădina să fie plină de soare şi tăcută. Stăteam o vreme singură în cabina camionului, cu Zizi şi Gigi (o puturoasă ce nu s-a văzut, căscînd doar uneori o gură cît o şură), şi cînd mă plictiseam ceva mă atrăgea spre centrul de oroare al curţii. Mergeam la bucătărie şi luam un cuţit mare, cu tăişul zimţat, din cele pentru tăiat pîine. Astfel înarmată, mergeam la closet. N-aş fi intrat acolo pentru nimic în lume altfel. Nici nu mergeam pentru vreo nevoie, preferam să mă stăpînesc pînă acasă. Dar cabina aceea minusculă, de scînduri văruite şi acoperită cu carton gudronat, ca o gheretă de paznic, mă fascina în aceeaşi măsură în care mă înspăimînta. Se afla tocmai în fundul curţii, la vreo cincizeci de metri de casă, în capătul unei alei de cărămizi. Profilată în amurg, neagră pe cerul ca purpura, era sinistră. Doar la amiază mă încumetam să intru acolo. Deschideam uşa dînd la o parte un ivăr primitiv din lemn şi mă cutremuram de oroare: pe toţi pereţii vegheau păianjeni. Nemişcaţi, graşi, cu corpul sferic şi labele filiforme, lungi cît degetele mele, păianjeni de toate felurile, de toate culorile putrefacţiei, de la verzui la maroniu şi roşcat... Ştiam că mă fixează cu ochii lor nevăzuţi şi că sînt gata să se arunce toţi deodată asupra mea. În plase învălătucite, dese

pînă la alb lăptos, pîndeau alţii, mult mai mari decît cei alergători şi cu labe scurte, musculoase. Într-un cui strîmb şi ruginit erau înfipte pagini rupte dintr-o carte cu figuri geometrice. Gaura neagră care se căsca în scaunul lustruit mişuna şi ea de o viaţa larvară. Ca un gest de suprem curaj, închideam uşa şi puneam cîrligul de sîrmă. Stăteam în picioare, pîndind. Raze galbene de lumină pătrundeau printre scîndurile uşii, ivind din penumbră sutele de muşte care zbîrnîiau rapid în spaţiul acela de iad. Dacă intra înăuntru şi o viespe, bîzîitul devenea cu adevărat insuportabil, senzaţia de pericol era supremă. La cea rnai mică mişcare pe care-o observam la inamicii mei, mă pierdeam cu firea şi începeam să-i hăcuiesc. Izbeam pereţii cu cuţitul, rerezînd picioarele acelea filiforme, care continuau să zvîcnească şi căzute pe jos. Păianjenii fugeau şchiopătînd, cu mişcări văiuritoare, cei din plase se retrăgeau cu o viteză nebănuită în cuiburile lor de prin colţuri, iar eu, tremurînd, îi măcelăream în cruciş şi-n curmeziş pînă nu mai zăream nici unul pe pereţi. Abia după aceea dădeam cîrligul la o parte şi mă năpusteam afară, cu sentimentul obsedant că am făcut un lucru rău şi că ei se vor răzbuna. Aceeaşi imagine îmi revenea tot timpul în minte, mai ales seara, la culcare: cînd voi stinge lumina, ei se vor năpusti cu toţii spre mine, mi se vor încurca în păr, îmi vor alerga peste braţe, vor încerca să-mi intre în nări şi în gură, cu picioarele lor păroase, cu căngile lor curbe, cu burţile moi. Mă vor înfăşură toată în firele lor alburii şi, pe dedesubt, cu zecile de mii, vor începe marele ospăţ. Ca să gonesc imaginea asta, strîngeam din ochi cît puteam şi făceam cu mîinle gesturi de alungare. Dar tot mi se părea că simt pe burtă, pe piept, peste faţă, goana lor oribilă. Stînd cu ochii deschişi în întuneric şi pîndind încordată orice zgomot, aveam senzaţia că un păianjen mare şi greu stă pe tavan, chiar deasupra feţei mele, şi că brusc îşi va da drumul pe

un fir scînteietor, cu labele răschirate. Mă ridicam atunci în capul oaselor şi ţipam după mama, care venea în fugă din camera cealaltă şi aprindea lumina.

De obicei stăteam la mătuşa pînă pe la şapte sau opt seara, cînd se întuneca. Uneori, dacă mergeam şi cu tata şi îl găseam acasă şi pe unchiul Ştefan (care însă era mai tot timpul „pe teren", căci era şofer de cursă lungă), plecam şi mai tîrziu, pe la unsprezece noaptea. Ne conduceau cu toţii, arătînd o bucurie exagerată, însufleţită şi de vinul băut, şi brusc ne găseam singuri sub stelele galbene, scînteietoare, revărsate peste strada neagră. La ora aceea stelele erau singurele reale, concrete, în întreaga lume. Înşişi părinţii mei, între care păşeam obosită, cu capul dat pe spate, erau doar nişte umbre, în întunericul absolut, cald, catifelat. Ochii le căpătau mici reflexe lucioase de la stele. Nu se auzea decît lătratul cîinilor, de foarte departe. Stăteam mult în staţia de tramvai, pînă îşi aducea aminte să treacă şi rabla noastră, după multe vagoane de serviciu sau tramvaie cu alte numere decît cel aşteptat. Tata, care se suia primul, mă trăgea în sus, urca apoi mama şi ne aşezam pe scaunele incomode. Ne legănam aşa un timp nesfîrşit pînă acasă, în zgomotul ritmic al mînerelor de lemn lustruit, izbite în dreapta şi-n stînga de plafon, sub lumina chioară a unui bec galben-portocaliu. De obicei adormeam pe scaunul meu şi mă trezeam numai cînd coboram în staţia de la Obor. O luam pe jos pe Moşilor şi iată-ne acasă, în holul mic şi familiar. Trebuia să ne scuturăm acolo de pulberea stelară din păr şi de pe umeri. Trebuia apoi să ducem la culcare.

...Şi tu, Yvonne de Galais... Ai tăcut şi te-ai răsucit spre măsuţă ca să iei un măr. Cît timp ai vorbit, te-ai uitat în gol.

Ochii mi s-au obişnuit cu întunericul şi-ţi pot vedea faţa, umărul şi braţul stîng ca pe nişte pîlpîiri alburiu-albastre. Mănînci mărul, te ţin după

umeri, iar tu te strîngi mai mult în mine. Îţi simt coastele şi şoldul lîngă coastele şi şoldul meu. Nu spun nici un cuvînt, ca atunci cînd ieşi de la cinematecă şi ţi se pare de prost gust să începi să comentezi filmul cu prietenul care te-a însoţit. Pur şi simplu îl laşi să se sedimenteze, imagine cu imagine, albăstriul ftizie al *Pădurii de mesteceni,* griul perlat al *Dueliştilor,* roşul murdar al *Iluminării,* vernilul şi sepia şi brunul celor *Cinci seri.* Ei, da. Îmi place să te ascult, poeteso. Ţin minte cum la ceaiul ăla de la care ne cunoaştem ţi-am zis, ca să fac pe nebunul: „Nu cred că există în lume un lucru mai ridicol decît să fii poet." Iar tu mi-ai răspuns imediat, ca şi cum te gîndiseşi de multă vreme la asta: „Ba există: să fii poetesă." Şi prima dată cînd am fost la tine mi-ai arătat tăieturile tale din reviste, mai ales din *Luceafărul.* Păcat că mi le-ai arătat doar şi că nu m-ai lăsat să le citesc. Mi-ai arătat şi placheta ta de versuri, publicată la Albatros acum vreo şapte ani. Habar n-am ce fel de poezii scrii, dar pe cuvîntul meu că m-ar interesa să le citesc, în privinţa asta eşti însă inflexibilă. Dacă nu voi face de unul singur investigaţii, nu voi cunoaşte niciodată nimic din versurile tale. Mă întrebi dacă m-am plictisit. Nu ştiu dacă în vocea ta e cochetărie sau chiar îngrijorare. O iau drept cochetărie şi-ţi răspund brutal: „M-ai plictisit de moarte."

Apoi încep să rîd, în timp ce tu cred că doar zîmbeşti, cu o bucată de măr umflîndu-ţi obrazul dinspre mine. Zi mai departe, fir-ai să fii. Încetul cu încetul amorţeala aceea contrariată, jignită (şi... iată: încă iubitoare, de ce naiba să nu recunosc?) pe care mi-o lăsase propria mea poveste cu buldogiţa - cred că o să mă hotărăsc la numele ăsta, îmi place mai mult decît Bloody Mary şi i se şi potriveşte mai bine, parcă o şi vezi: o buldogiţa - începe să-mi treacă şi încep să sper că mîine mă voi gîndi mai mult la *REM,* ,orice o fi asta, decît la acel Popeye de doi bani. Ei pronunţă Papai,

ţinîndu-se, cred, de nas. O cam luasem razna, în orice caz, în ultima vreme, în privinţa asta. Cînd se spunea ceva la televizor despre flota românească, acei băieţi minunaţi care duc pavilionul ţării pe cele mai îndepărtate meridiane, după imaginea legănătoare a unui bompres care taie valurile şi-a unei ancore care se lasă, mă aşteptam ca secvenţa să se întrerupă brusc şi să apară în prim plan, intervievat despre tone de minereu şi cu gîndul la cei dragi de acasă, tocmai matrozul cu pricina; în locul lui apăreau însă bătrîni căpitani de navă cu figuri de contabili, ceea ce-mi mai rărea bătăile inimii. Ce păcat, ce păcat că nu pot, oricine ai fi, oricîte *REM-un* ai fi văzut, oricît de inteligentă şi sensibilă eşti, nu pot, Nana, să rămîn cu tine. Cîţiva centimetri, cîţiva ani, cîteva mii de lei în plus, cîteva cărţi citite în plus, mă rog, lucruri de felul ăsta despart oamenii. Încerc să te trag şi mai aproape de mine, atît cît se poate. Dar pielea noastră, care luceşte uşor zgrunţuroasă în întuneric (da, *mon amour, Hiroshima)* respinge apropierea. Tu nu mai ai nimic de femeie în tine. Tu eşti o hartă. Harta unei insule de smarald, ieşită din ocean. Am urmat cu degetul de-a lungul ei urcuşul abrupt al falezei, cărarea care despică iarba plină de flori şi-am ajuns la pădurea înmugurită. Pe jos, oriunde te uiţi, prin crîng, nu vezi decît flori ofilite de portocal. Fiecare creangă din boschetele încîlcite are sute de ţepi otrăviţi. Printre ei, fructe de pădure, boabe roşii şi mov cu coajă extrem de fină, se ghemuiesc pe ramuri, ciugulite de păsări mărunte şi fistichii. Noroc că eu sînt numai duh, numai psihic, fiindcă pe-aici carnea nu poate trece. Chiar şi psihicul iese de aici, dacă mai are puterea să iasă, plin de o rouă neagră, a nostalgiei. Ieşind din încîlceala înmiresmată, vezi gresii tăioase, drum sterp care te-ndreaptă
spre o stîncă. La poalele ei - o gură de peşteră. Ai ros mărul pînă la cotor. Te ridici şi pui rămăşiţele, delicat, în scrumieră. Aerul din cameră e rece ca

gheaţa, aşa că imediat, dîrdîind, îţi tragi braţele goale sub plapumă...

În acea vară, cum îţi spuneam, se ivise pe cer cometa. Nu mă mai dezlipeam de geamul luminatorului, o priveam pînă nu mai eram în stare s-o văd, îi urmăream cele şase cozi răsfirate spre răsărit. Pe la sfîrşitul lui iunie, mama s-a îmbolnăvit foarte grav, ulcer duodenal perforat, şi-au luat-o noaptea cu salvarea. Ţin minte cum ţipa şi cum se sucea şi se răsucea pe targă. Mi se părea ciudat şi indecent ca o femeie în toată firea să plîngă aşa de durere, ca un copil. Şi tot patul acela murdar de sînge... Două-trei zile am mai rătăcit prin casă într-o stare de năuceală şi reverie flămîndă, căci tata, mereu pe la spital, nu era în stare să se ocupe de mine, dar într-o dimineaţă foarte rece am plecat amîndoi (şi cu Zizi trei) la tanti Aura. De data asta mătuşa ne aştepta, fusese la spital unde mama, încă între viaţă şi moarte după operaţie, apucase totuşi s-o roage să mă ţină o vreme la dumneaei. Aşa că tata ducea într-o sacoşă tot felul de schimburi de-ale mele, împăturite în grabă, ca vai de lume. La Rond am schimbat tramvaiul luînd între timp o cutie plată de menţine şi încă una de bomboane Vinga, pentru văru-meu, şi pe la zece am ajuns la tanti Aura. Nu ştiu ce se întîmplase de nu prea ne mai duseserăm pe-acolo în ultimul timp. De fapt, ultima oară fusesem toamna trecută, înainte să înceapă şcoala. Aveam acum aproape doisprezece ani şi cînd am ieşit în curte, de mînă cu Marcelino, care mă chinuia îngrozitor povestindu-mi a zecea oară filmul *Mongolii,* lucrurile mi s-au părut schimbate. Altă lumină, altă substanţă părea că le înveleşte.

Cu Gigi după gît, ca o vulpe vie, am apăsat din nou clanţa ca de uşă obişnuită a camionului. În cabină persista acelaşi miros intim, plin de voluptate, dar volanul era spart, lipsea din el o bucată de vreo zece centimetri, iar de sub pielea banchetei, sfîşiată în mai multe locuri, buretele

fusese smuls. Un gemuleţ lateral se spărsese şi lumea aceea minusculă nu se mai închidea cum trebuie asupra ei. Am intrat din nou în casă şi m-am afundat în coaserea unul de altul a unor petice de pînză colorată. Goală, diformă, Zizi zăcea lîngă mine cu faţa în jos.

Venirea fetelor, după care fugise între timp Marcel, mi-a dat altă senzaţie: ciudată, dureroasă, imposibil de înţeles. Parcă hibernasem o vreme şi-acum mă trezisem într-o lume diferită de cea în care adormisem. Şi ce mă încurca cel mai tare era că diferenţele nu erau radicale, ci de nuanţă, şi tocmai nuanţele astea nu le puteam descurca, se confundau şi se învîrtejeau în mintea mea. Nu mi-ar fi fost deloc uşor să spun prin ce diferea, să zicem, toanta de Garoafa de cea dinainte, în afară de faptul că începuse să fumeze. Greţosul damf de tabac prost să mi-o fi înstrăinat atît? Gemenele se înălţaseră binişor şi te făceau să rîzi de plăcere văzîndu-le zîmbetul simultan, pe jumătate tîmpit, pe jumătate ironic, luminat însă pînă la frumuseţe de dinţii albi şi de ochii mari, cafenii. Puia, tot cu umbra ei hipotiroidiană după ea, mă lăsa acum rece, în ciuda focurilor curcubeene care se aprindeau din tot ce era pe ea, agrafe cu bucăţele de sticlă mov, cercei de aur cu smaralde, cruciuliţă cu strasuri la gît. În schimb cînd, tîrziu, a apărut şi Ester, pe-o bicicletă mică, roşu-strălucitoare, de damă, cum abia apăruseră pe atunci, am simţit o durere în piept şi, în loc să fug şi s-o îmbrăţişez, cum făceam înainte şi cum simţeam nevoia, m-am purtat cu ea distant, cumva neglijent. Nu eram în stare să fac altfel, ceva în mine mă împiedica să fiu naturală, şi asta mă întrista. Şi ea părea să mă evite, era poate la fel de stînjenită ca şi mine, totuşi ochii noştri se căutau şi, întîlnindu-se, se întorceau repede în altă parte. Eu şi gemenele eram singurele care mai veniseră cu păpuşi. Păpuşile lor se numeau tot Ada şi Carmina, dar Ada cea de cîrpă era a Carminei şi Carmina cea împopoţonată era a

Adei. Erau păpuşi mari, aproape cît stăpînele lor. Garoafa făcuse nişte ochi languroşi, ceva între o maimuţă şi Marilyn Monroe, şi scuipa pe jos cu blazare. Anul trecut o mai cărase pînă aici pe hidoasa de Florina, păpuşa ei cu ochii scoşi, dar acum ne privea cu dispreţ. Puia nu se jucase niciodată cu aşa ceva, iar Balena, care avusese o negresă, o uitase pesemne pe undeva. Aşa, că Zizi se cam plictisea între noi. Strînse în remorca maşinii, vorbeam despre filme şi despre rochii, fiecare lăudîndu-se cît putea. Ne amuza că Grasei îi crescuseră nişte sîni ca de femeie mare. Ştiam că şi nouă aveau să ne crească mai tîrziu, dar aşa, să vedem asta la cineva de seama noastră, mai ales la Balena, era uimitor şi cam ridicol. Pentru că fetele se apucaseră să vorbească prostii, scăzînd vocea şi chicotind, i-am astupat urechile lui Zizi. Începuse să ne preocupe şi pe noi veşnica problemă a naşterii copiilor, în linii mari ştiam cum se întîmplă asta, unele dintre noi ne văzuserăm mamele gravide, dar detaliile ne scăpau cu totul. Ştiam că, fete fiind, trebuia odată să aducem şi noi pe lume bebeluşii noştri şi nu ne puteam imagina cum o s-o scoatem la capăt. Conveneam pînă la urmă că o să trebuiască să ne taie burta şi începuserăm de pe acum să ne plîngem soarta. Ne luam seama însă şi treceam la discuţii mai copilăreşti, chiar cam voit copilăreşti, pentru că nimic nu ne plăcea mai mult decît să ne alintăm ca nişte mîţe.

Pe seară, după ce fetele s-au dus, străbătînd aerul vineţiu, plin de zmee, pe la casele lor, am privit înspre cîmpul care începea să se înroşească de amurg şi i-am văzut venind. Erau două siluete incredibil de lungi şi de subţiri. Păreau, de departe, nişte oameni pe catalige sau nişte stafii fragile şi lugubre. Parcă se născuseră din ceaţa de pe cîmp, care se îndesea necontenit în contururile lor, dîndu-le, cînd s-au mai

apropiat, o brumă de realitate. Ajunşi în capătul

străzii, i-am văzut bine: era o femeie destul de în vîrstă, ţinută de braţ de un tînăr sprijinit în baston, înălţimea lor era indiscutabil monstruoasă. Nu puteau avea mai puţin de doi metri şi douăzeci fiecare. Dar erau nemaipomenit de friabili, păreau la orice mişcare gata să se dărîme ca nişte castele din cărţi de joc. Oasele lor probabil că erau subţiri ca beţele de chibrit, iar peste oase aveau doar piele, pe care fluturau lent haine prea scurte. Fiecare pală de vînt le ştergea contururile. Feţele lor, pierdute parcă în nori, erau identice, bolnave, albăstrii. Femeia avea părul vopsit într-un mov bătrînesc, iar tînărul, fiul ei probabil, era blond-alburiu. Era şi mai subţire decît maică-sa şi şchiopăta de un picior. Gambele şi coapsele lui trebuie să fi fost lungi, tari şi subţiri ca picioarele langustelor şi la fel de lente. Era din ce în ce mai evident că se îndreptau spre poarta casei noastre, lîngă stîlpul căreia mă ghemuisem, uimită. Erau mai înalţi decît toate gardurile. Cînd au ajuns lîngă mine, mi-am dat seama că le veneam exact pînă la brîu.

Am fugit înăuntru, cu groază, căci cei doi se opriseră în faţa porţii şi priveau pe deasupra ei. Chombe lătra înecîndu-se şi chelălăind. Am intrat în casă şi m-am aruncat în braţele lui tanti Aura, care s-a dus să deschidă. Eu am fugit în camera mea, unde aveam să dorm întreaga săptămînă, şi care era despărţită de sufragerie printr-o uşă cu glasvand. În penumbra din cameră, mi-am lipit urechea de geamul rece şi îngust al uşii, cu flori şi arabescuri în relief, de parcă ar fi fost îngheţat. Tanti Aura îi poftise în cameră pe alungiţi (cum aveam sa aflu că îi numeau vecinii şi cum aveam să le spun şi eu) şi conversa cu ei ţipînd şi întrerupîndu-i veselă, cum îi era obiceiul. Politeţea pentru ea consta probabil într-o exteriorizare extremă a sentimentelor pe care celălalt îşi poate închipui că le ai pentru el. Mătuşa era genul celor care te îndoapă la masă pînă la refuz, insinuînd că

„nu-ţi place mîncarea ei" dacă nu mai vrei încă o porţie şi ameninţîndu-te că „se supără". Genul care nu te lasă să pleci din casa ei decît în urma unor tîrguieli penibile, după reîntoarceri repetate din hol. În acest timp, cu ochi vioi şi curioşi ca de veveriţă, te răsucea de pe-o faţă pe alta şi nu se lăsa pînă nu afla de la tine şi ce n-ai fi visat să-i spui vreodată. Femeia cea nesfîrşită croncănea şi ea cîte ceva din cînd în cînd, pe un ton stins. Am înţeles că veniseră la tanti Aura ca să facă ultima probă unei rochii pe care mătuşa, croitoreasă la domiciliu, i-o terminase femeii cu părul mov. Cînd îmi simţeam o ureche prea rece, mă întorceam şi-o lipeam pe cealaltă de geam. Ştiam că în partea cealaltă, spre sufragerie, gemuleţul are perdea de pînză mată, creaţă, aşa că nu puteam fi văzută. După un timp, conversaţia a încetat şi-a început să se audă, intermitent, zgomotul maşinii de cusut. M-am trîntit atunci pe pat şi m-am apucat să citesc din *Comandantul Cetăţii-de-zăpadă.* Aerul se înroşise bine în cameră cînd, ridicîndu-mi ochii de pe cartea cu file roze, am izbucnit într-un urlet: tînărul alungit deschisese încetişor uşa şi-acum înainta ca un somnambul înspre mine. Creştetul îi atingea tavanul, iar pe faţa uşor asimetrică, spălăcită, cutată, să lăţea un fel de rîs, ca o tăietură de operaţie. Ochii îi avea largi şi incolori, mărginiţi cu negru de parcă ar fi fost rimelaţi. Cînd m-a văzut ţipînd, ghemuită în colţul patului, s-a oprit şi a vrut să se întoarcă. Dar s-a lovit de tanti Aura, care venise în fugă şi care pe lîngă el părea o fetiţă de şapte ani. Dînsa, după ce m-a liniştit, ne-a făcut cunoştinţă. Ciudat, după vreo zece minute de conversaţie tînărul nu mi s-a mai părut atît de monstruos sau, mai bine zis, monstruozitatea lui a început să mi se pară benignă şi demnă de atenţie ca aceea a unei cămile de la Grădina Zoologică. Trebuise să vină în camera mea pentru că dincolo maică-sa proba rochia. Nu era chiar atît de tînăr, avea douăzeci de ani, şi-l chema Egor. Văzută de

foarte aproape, în aerul purpuriu al camerei, faţa lui sclipea de mulţimea firelor de păr blond din barba nerasă de cîteva zile. Avea fălcile tragic ieşite în afară, nasul mare şi drept, cu cartilaje vizibile, verzui, sub pielea uscată, ochi palizi. S-a arătat de la început prietenos faţă de mine, cum rămăsesem singuri în odaie. Se vede că era obişnuit să sperie în primul moment, dar că ştia apoi să se facă măcar suportabil. Stătea pe un scaun în faţa mea, ca o insectă mare şi uşoară, legănîndu-se încet înainte şi înapoi; îmi povestea cu voce scăzută că locuieşte cu mama lui în foişorul din mijlocul cîmpului, cel pe care-l văzusem din cireşul amar.

Cînd, deschizînd prima dată gura, i-am spus că ştiu clădirea, s-a însufleţit de parcă i-aş fi făcut un dar frumos. Şi fără nici o introducere, s-a apucat să-mi spună o poveste ciudată: „Ai mei sînt gruzini de origine, îmi spuse. Străbunicul meu a venit în Valahia pe vremea lui Hangerliu, un domnitor cam într-o ureche. Făcea negoţ de atlazuri la Giurgiu. Cînd îngheţa Dunărea, de se făcea ca o coajă de fistic prin care se vedeau la fund somnii şi crăpcenii, trecea dincolo cu tot agarlîcul şi întindea tarabă într-un vechi caic aurit, eşuat de multă vreme la mal. Lua ochii turcilor, sîrbilor, arbănaşilor, bulgarilor şi cîte vreunui bugecean rătăcit cu apele pînzăriilor grele şi preţioase. Cumpărau de la el pînă şi viniticii şi solii frînci, care, slavă Domnului, aveau şi ei mătăsurile lor brodate cu destul meşteşug. Se zice în familia noastră că pe acest strămoş l-ar fi tăiat însuşi paşa de Giurgiu cu jungherul său, după crunta mazilire a Hangerliului, care apucase să trimită prin negustorul de pînzeturi carte la unchiul său din Tesalonic, rugîndu-l pentru două sute cincizeci de pungi cu bani, ca să dea haraci turcului venit cu ferman, să-şi scape capul. Străbunicul şi-a trimis întîi familia la loc sigur, în Silistra, unde mai avea neamuri, iar apoi, doar cu un vătaf care-i era mai

credincios, au luat-o noaptea pe gheaţa Dunării, cu copitele cailor învelite în cîlţi. Din negură au ieşit deodată acîngiii cu iataganele trase şi i-au prins lîngă rădiile de la mal. Cincizeci de ani urmaşii lui au

rătăcit prin Bulgaria şi Banatul sîrbesc, au trecut la nemţi făcînd comerţ, din cîte ştiu, cu obiecte de sticlă. Mama, sora mea şi cu mine ne tragem dintr-un nepot al negustorului, care, ajuns la Adriatica, s-a îmbarcat pe o corabie veneţiană care pleca spre Maroc, unde ducea cleştaruri şi de unde se întorcea încărcată cu scorţişoară. Acolo, pe coasta berberilor, şi mai jos, pînă în Gana, de unde venea fildeşul gălbui, bîntuia o muscă străvezie ca sticla, cu aripi albastre, şi care muşca rău. De la înţepătura acestei muşte, marinarilor începeau să le crească oasele, să li se mărească palmele şi tălpile, să li se lungească nasul şi urechile. De-atunci, tot neamul nostru a rămas aşa, cu oase subţiri şi care se frîng şi la suflarea vîntului. Dar tot de la musca asta noi am căpătat un dar, un dar nepreţuit, despre care poate o să-ţi spun cîte ceva mai tîrziu. Marinarul, nepotul negustorului de atlazuri, atins de boala oaselor, s-a călugărit la vîrsta de cincizeci şi opt de ani şi-a murit prin 1850 într-o mînăstire din insula Samos, insulă guvernată pe atunci de beiul Ion Ghica. Cei patru fii ai marinarului au fost palicari destul de vestiţi. Cel mai mare a fost Macri Iani, care s-a predat de bunăvoie prinţului Ghica, fiind printre cei mai cunoscuţi dintre cei şase sute de piraţi care jefuiau Arhipelagul, de la Leros la Smirna. Macri Iani a murit de oftică în închisoare. Cuprins de *rigor mortis,* măsura, se zice, doi metri şi optzeci de centimetri lungime. Gemenii mijlocii, grecizaţi şi ei sub numele de Spiru şi Zotalis, au deschis o locantă în Cipru, îmbogăţindu-se din cine ştie ce daraveri dubioase, au început să se certe şi, în 1880, Zotalis l-a înjunghiat pe Spiru, i-a luat nevasta şi averile, a schimbat marfa pe aur şi juvaeruri şi-a fugit la America. Inşi peste măsură

de lungi şi de fragili trebuie să se mai preumble şi azi prin Vestul mijlociu, de unde, la sfîrşitul secolului, se primiseră ultimele veşti. Cu aceste ramuri practic am rupt orice legătură. Noi ne tragem direct din fiul cel mai mic al marinarului, care s-a întors la Giurgiu, pe unde mîncase străbunicu-său peşte, mai mult de nevoie decît de voie. 1877 îl prinsese în Bosnia, unde ţinea o băcănie într-o comună de ciribiri. Băcănia i-a fost rechiziţionată, iar Marcos s-a văzut bucătar de campanie în reduta Griviţei, chiar sub focul ruşilor şi românilor. Un obuz i-a lovit cazanele şi s-a văzut prizonier la români, cu un picior tăiat la lazaretul din Giurgiu. Refăcut după şase luni de agonie, cu patru schije în plămînul drept, Marcos nu s-a mai întors peste Dunăre, ci s-a pus pe treabă în Regatul României, urnind o cîrciumă la Chirnogi, lîngă Olteniţa. Locul era bun, aşa că deverul i-a crescut şi firma „La Şchiopu" a rămas aşa de renumită, încît pînă prin 1937 mai era o berărie în Olteniţa numită identic, fără să mai aibă vreo legătură cu Marcos, de mult oale şi ulcele. Cînd s-a chivernisit bine, Marcos a lăsat crîşma în grija unui nepot dinspre nevastă (o româncă bălaie al cărei dagherotip ne-a rămas) şi, în ciuda piciorului de lemn, a devenit un arendaş cît se poate de afurisit, dar şi harnic. Cel mai mult a arendat unsprezece moşii deodată, pe care le dădea şi altora în subarendă. A murit în 1906, iar fiii săi, intraţi deja ca roşiori în armată, au ajuns ofiţeri şi-au luptat în primul război. Mai bine zis doar unul, Dumitru, a apucat să lupte, iar Mihai a murit de febră tifoidă înainte să ajungă în prima linie.

Dumitru este bunicul nostru. La vîrsta de nouăsprezece ani, de la care a încetat să mai crească, avea înălţimea de doi metri şi patruzeci şi opt de centimetri, fiind cel mai înalt bărbat de la noi. După terminarea războiului, stabilit la Bucureşti, s-a apucat de jocul de cărţi, de chefuri cu şampanie şi cu franţuzoaice din cele care-şi

puneau tariful pe uşa hotelurilor de lux unde trăgeau, încît în cîteva luni a făcut praf tot ce rămăsese de la Marcos. A rătăcit încă o vreme prin cîrciumi, tot mai ponosit şi mai abrutizat, pînă a dispărut din oraş şi din amintirea tuturor. S-a întors în 1923, cu circul Vittorio, unul dintre cele trei mari circuri ambulante care străbăteau pe-atunci ţara. Sidoli, cel mai mare, se distingea prin cortul său uriaş, din fîşii de mătase albe şi azurii, în vîrfuri cu steguleţe ca frunza de lămîie. Era apoi Le Magnifique, al fraţilor Borzoff, cu celebrii funambuli şi cu contorsionista Tudoriţa, în stare să apuce cu dinţii un trandafir aşezat la călcîiele ei doar lăsîndu-se pe spate. Animale fioroase sau doar ciudate aveau amîndouă aceste mari circuri, dar singurul circ din emisfera boreală care se putea lăuda cu o pereche superbă de siruşi rămînea circul Vittorio, a cărui cupolă de ambră scînteietoare se ridica din timp în timp şi la marginea Bucureştiului. Bunicul meu se produse deci chiar de la primul spectacol al circului, întors dintr-un turneu în Polonia şi Lituania. Era prezentat drept cel mai înalt om din lume şi apărea pe scenă, grav şi tăcut, într-o mantie amplă de caşmir siniliu. Era înconjurat de pitici hidoşi, cu picioarele strîmbe şi capete cît baniţa, care jonglau cu portocale şi făceau tumbe în nisipul plin de bălegar. Senzaţie făcea Dumitru (botezat acum Signor Firelli) cînd, în răpăitul tobelor, azvîrlea cu un gest larg pelerina. Rămînea doar într-un fel de son minuscul, slab ca un fachir şi incredibil de lung, însă tatuat de la gît pînă-n tălpi cu cele mai stranii imagini pe care le-ai putea vedea în vise. Cernelurile şi prafurile colorate înfipte în piele, înţepătură cu înţepătură, făcuseră din el o cronică vie a lumii cu tot ce-a fost, este şi va fi. Tatuajele sale păreau să circule pe sub piele, să-şi amestece contururile: la o reprezentaţie, privindu-l cu binoclul, vedeai desenată cu cerneală sîngerie o ploaie de stele pe umărul drept; la spectacolul

următor o regăseai pe pîntece, dar cu cerneală verde. Papagalul cu diamant în frunte, care cu aripile întinse îi împodobise astăzi omoplaţii, mîine îl vedeai suind spre gît şi bărbie, iar poimîine plutea, fantomatic, deasupra capului lui Signor Firelli, pentru ca apoi să se destrame ca un abur uşor. Bunica mea a fost o finlandeză tînără, angajată la circ ca bucătăreasă. Curînd însă, ea îşi descoperi, dormind noapte de noapte în paiele cailor de manej cu Dumitru, darul de-a ghici viitorul după schimbările din desenele încîlcite de pe pielea lui.

Într-o seară de august, cînd sub cortul circului Vittorio se îngrămădiseră spectatori mai mulţi ca oricînd, pe pielea bunicului apărură, în mijlocul unei jungle de tatuaje frenetice, trei litere, bătute parcă în safire: *REM.* Pe tot pieptul, ca o prevestire. Soile, bunică-mea, care-o născuse deja pe mama în 1921 şi o lăsase la Chirnogi, la văduva lui Marcos, urmărind cu degetul conturul fermecat al celor trei litere, începu să rîdă şi să plîngă, să ţipe şi să se tăvălească prin praful arenei, pînă ce, proptindu-se în ceafă şi în călcîie, îşi arcui spinarea atît de dramatic, încît ar fi invidiat-o şi Tudoriţa de la Le Magnifique. Anul acela a fost şi anul falimentului pentru Don Vittorio Carra, proprietarul circului. Soile a murit la mînăstirea Dudu cu diagnostic de demenţă isterică, iar Dumitru şi-a încheiat şi el cariera de saltimbanc după cîteva luni, cînd, producîndu-se într-o iarnă la Brăila, în mare spectacol mare, între mai mulţi scuipători de foc, înghiţitori de săbii şi forţoşi în piei de leopard, incinşi cu lanţuri, a fost sfîşiat în plin spectacol de perechea de siruşi, care se aruncase brusc asupra lui. Animalele fabuloase, cu bot şi coadă de balaur, labe de leu şi aripioare de liliac, văzuseră, se pare, în tatuajele mereu schimbătoare de pe pielea gălbuie a bunicului meu ceva care le stîrnise ferocitatea. Am pe undeva, pe-acasă, o mapă plină cu tăieturi din ziare care-l

prezentau pe „Signor Firelli, cel mai înalt om din lume". O poză îl înfăţişează dînd mîna cu Gogea Mim, care pe lîngă el pare aproape un pigmeu. Cred că au organizat şi un meci de box împreună, care însă nu s-a mai ţinut. De la acest om ciudat, mama a moştenit două lucruri neaşteptate: o cronică de familie (pe care ţi-am expus-o pe scurt pînă acum) şi o colecţie de timbre. Cronica lui Dumitru merge, de fapt, mult mai adînc în trecut decît povestea mea. Ea începe cu nişte întîmplări cam nelămurite, care s-ar fi petrecut într-o mînăstire tibetană prin secolul al treisprezecelea. De acolo ar fi plecat un novice, ai cărui urmaşi au străbătut Caşmirul, au făcut negoţ la Buhara şi Taşkent, au coborît în Iran pe drumul covoarelor, au ajuns în Gruzia, unde-au rămas aproape nouăzeci de ani şi de unde a plecat negustorul din vremea lui Hangerliu... Vezi, e ca şi cum tot neamul meu ar fi un fel de deget care merge încet, şovăind, de-a lungul unui drum pe hartă, căutînd ceva, un lucru despre care ştie că există, fără ca această ştiinţă să fie transmisă altfel decît, poate, prin sînge. Pînă la mama, care a descoperit *REM-ul,* ei nici măcar n-au fost conştienţi de căutarea lor. Şi-au trăit pur şi simplu vieţile, care instinctiv îi mînau spre Apus. Mama s-a măritat foarte devreme, în 1936, cînd avea cincisprezece ani şi numai un metru şi nouăzeci. Tata era de pe atunci cu un cap mai mic decît mama şi probabil că a luat-o mai mult pentru colecţia ei de timbre, care cred că valorează enorm. Nici nu-l ţin bine minte, îl chema Augustin Bach, era sas de lîngă Braşov şi colecţiona şi el, cu înfrigurare, timbre. Aşa arată amintirile mele din copilărie: doi nebuni răsfoind, răsfoind şi iar răsfoind pagini negre de album, în care se înşirau pătrăţele colorate de hîrtie.Soră-mea s-a născut în '37, iar eu abia în '40.

Din cauza bombardamentelor am stat la ţară pînă în '45, cînd a murit şi tata de difterie, la spitalul unde fusese infirmier. Întorcîndu-ne de la

ţară, din comuna Dudeşti, unde stătuserăm la o cunoştinţă de-a mamei, mama în doliu, eu şi soră-mea frînţi de oboseală, înghesuiţi în fundul unei căruţe, am trecut pe lîngă magazia pe care poate ai văzut-o, cea de lîngă foişorul nostru, construit, fireşte, mai tîrziu. Era pur şi simplu o magazie aflată, Dumnezeu ştie de ce, în plin cîmp. Cînd a văzut-o, mamei i s-a făcut rău. Am oprit căruţa şi ea a coborît, a dat ocol de mai multe ori magaziei, a atins-o sfios cu vîrful degetelor, a încercat cu infinită delicateţe lacătul grosolan de la uşă şi în cele din urmă s-a lăsat în genunchi pe brazdele noroioase, ca în faţa unui templu. Abia a putut s-o urnească de-acolo ţăranul care mîna căruţa. Noi, copiii, ne speriaserăm şi plîngeam în hohote. Chiar a doua zi, mama s-a hotărît: a vîndut din colecţia ei un singur timbru, cu preţul căruia a construit foişorul. Construcţia s-a încheiat în '47, cînd ne-am şi mutat aici. Sora mea a stat cu noi pînă acum patru ani, cînd s-a măritat cu un tîmplar. Are şi un băieţel de vreo trei anişori, foarte precoce. De atunci, eu şi mama locuim singuri, vînzînd din cînd în cînd cîte o marcă poştală cu care ne acoperim cheltuielile."

Abia cînd Egor a tăcut şi-au urmat cîteva secunde de linişte ţiuitoare, mi-am dat seama că-l ascultasem cu gura căscată şi nu observasem că în cameră era atît de întuneric încît mai vedeam numai suprafeţele lucioase: buza alburie a unui pahar de pe masă, ochii purpurii ai alungitului, colţurile rotunjite ale sobei. Fîşia de geam mat a uşii se lumină brusc într-un galben murdar: tanti Aura aprinsese dincolo lumina. Acum ne striga cu vocea ei pătrunzătoare, graseiată: trebuia s-o admirăm pe „doamna Bach" gătită într-o fantastică rochie albastră cu model imprimat: crenguţe de cireş înflorit. Eram pitică pe lîngă sperietoarele cu gesturi lente care umpleau sufrageria. La plecare, i-am condus pe sub cerul înstelat, prin ţîrîitul de greieri, pînă la poartă, de unde doamna Bach a

luat-o puţin înainte, iar Egor s-a aplecat adînc asupra mea şi mi-a murmurat invitaţia de a-l vizita a doua zi după-amiază la foişor. „Tu ştii să asculţi, îmi spuse. Dar depinde dacă ştii să visezi." Şi-mi aşeză în palmă un mic obiect rece şi bine şlefuit. „Pune-o sub pernă şi spune-mi mîine ce ai visat azi-noapte." Se îndepărtă apoi spre capătul străzii, unde cerul se albăstrea şi cometa, păianjen extatic, îşi răsfira cozile printre stele. Am intrat în casă şi-am privit obiectul dat de Egor. Era o scoică în formă de evantai japonez, cu sideful trandafiriu, în mai multe age suprapuse. Faţa exterioară era striată şi mai închisă la culoare, iar interiorul, neted şi alunecos, era alb ca o burtă de peşte. Acolo, în interiorul concav, cineva zgîriase cu un vîrf ascuţit un desen: un cerc deschis, avînd în interior sute de cărărui încrucişate, ca nişte intestine. Pînă la culcare mi-am mai pierdut timpul pe lîngă tanti Aura, care strîngea scamele răspîndite prin toată casa. Marcel se întorsese de la joacă murdar ca un purcel şi n-o încasase numai pentru că eram şi eu de faţă. După masă am luat cîte o menţină, disc de ciocolată cu miezul alb, pufos şi cu gust de izmă, iar apoi mătuşa mi-a făcut patul. Am pus scoica sub pernă şi-am adormit. Abia dimineaţă mi-am adus aminte de biata Zizi, de care uitasem pentru prima oară de cînd o aveam şi care dormise pe parchet, sub masă.

Am visat în acea noapte o pădure. O pădure verde-aurie, în care aerul de după ploaie scînteia ca soarele. O pădure de dimineaţă, încărcată de rouă, plină de musculiţe aurii, fremătînd din miliarde de frunze transparente. Umblam prin acea pădure mirosind a lemn roşcat, a tanin, a putregai, printre trunchiurile tinere şi lungi, suple, arcuite spre soare într-o unică mişcare, tije de smarald şi aur, totuşi atît de vii! Prin bolţile largi ale crengilor se deschideau ochiuri de cer albastru. Parcă de-acolo veneau fluierăturile păsărilor care aboleau liniştea... Pe sutele de cărări care străbăteau codrul

fără limite se strecurau arici şi fulgerau nevăstuici. În luminişuri, urzicile şi clopoţeii violeţi şi rodul-pămîntului erau umbrare pentru forfota haotică a vacilor Domnului. Pădurea mi se părea mie, o fetiţă rătăcită pe cărări, singura realitate posibilă. Nu-mi mai aminteam de nimic altceva. Şi nici nu simţeam că rătăcesc, încîntată de culorile fluturilor, de gustul zmeurei cu care mă mînjisem toată pe la gură, mergeam voioasă, sărind într-un picior, lăsîndu-mă pe burtă ca să sorb apa uşoară a vreunui izvor cristalin. Aceea era lumea mea, din care n-aş fi vrut să ies niciodată. Sub o frunză murdară de noroi am găsit un melc cu cochilia spînă. Între doi copaci îşi întinsese plasa plină de boabe de apă un păianjen cu cruce. O cracă uscată mi-a zgîriat braţul gol. Nu căutam ieşirea, cărările nu erau drumuri spre ceva, spre altceva, ci bucuria pură de-a umbla prin Minune.

La opt dimineaţa, Garoafa mă striga de la poarta noastră cu vocea ei guturală. Mi-am băut laptele şi-am ieşit în curte. Nu stăteam deloc bine cu conştiinţa din cauza sărmanei Zizi, pe care acum, în compensaţie, o îmbrăcasem cu cele mai frumoase schimburi ale ei. Dar, stînd de vorbă cu fetele, care pînă la nouă s-au înfiinţat toate, iar am uitat de ea. Le-am spus de Egor şi de poveştile lui, la care, în mod neaşteptat, ele au părut ofensate şi-au bîiguit din vîrful buzelor: „Mai dă-l încolo de lungan tîmpit" - sau cam aşa ceva. Dar, cum eram foarte însufleţită, mi-au spus pînă la urmă că fiecăreia în parte îi povestise, tot aşa, de prima dată cînd le văzuse, toată aiureala cu strămoşii lui şi cu magazia aia veche în care s-ar afla cine ştie ce trăsnaie. „Micul John", cum îi ziceau ele, le dăduse pe rînd, la toate, scoica zgîrîată, şi fiecare dormise o noapte cu ea sub pernă. Dar nu visaseră ce ar fi trebuit, iar alungitul le privise a doua zi cu dispreţ. „Nişte nebuni, şi el şi maică-sa." Ascultîndu-le, am început şi eu să mă tem că el mă va dispreţui: visasem oare visul adevărat? Nu-l voi

dezamăgi pe tînărul uriaş şi fragil, care la despărţire, la poartă, mă privise cu atîta dureroasă speranţă? Oricum, pînă atunci nu mai avusesem un vis atît de viu, atît de real. Ne-am apucat să facem desene cu cretă colorată. Fetele îl desenau pe Egor în forme cît mai caricaturale: ba lovindu-se cu capul de cornul lunii zîmbitoare, ba apucînd, cu o mînă nesfîrşită, verde ca fierea sau stacojie, o stea cu multe colţuri. Eu însă am desenat cu cretă roz scoica pe care mi-o dăduse Egor. Ne-am plictisit repede de desenat şi deodată ne-am hotărît (nu mai ştiu cine a fost cu propunerea) să ne jucăm de-a Reginele. Jocul nu era greu: fiecare din noi trebuia să fie regină timp de o zi. Pentru că eram şapte, jocul avea să dureze şapte zile. În fiecare zi, regina respectivă avea să primească o culoare, un obiect, o floare şi un loc de joacă. Cu ele, ea trebuia să improvizeze un spectacol, un joc frumos, la care celelalte aveau să participe ca supuse. Cea mai entuziastă era Ester, care se roşise atît de tare la faţă de plăcere, încît pistruii aproape că-i dispăruseră. Sigur, aşa n-aveam să ne plictisim nici o clipă întreaga săptămînă. Ester a propus să tragem la sorţi. Ne-am apucat pe loc să ştergem cu o cîrpă udă desenele de pe asfalt şi să tragem cercurile celor şapte zile. Cel mai larg l-am tras cu cretă violetă, în interiorul lui am desenat altul cu cretă indigo, următorul era albastru, următorul verde, apoi galben şi oranj, iar în centru rămînea un cerc de diametrul unei mingi, pe care l-am haşurat cu cretă roşie. După această ispravă, fetele s-au împrăştiat pe la casele lor ca să aducă flori şi obiecte. Am rămas în faţa cercurilor, ghemuită, cu mîinile pline de cretă, cu Chombe respirîndu-mi în nas. Mă simţeam foarte tristă, încă de cînd sosisem ieri aici, nu ştiu ce-aveam: casa de cărămidă, curtea bine îngrijită, cu straturi de arpagic, cu spaliere de roşii, camionul albastru care se prăjea la soare cu veşnica ,Gigi căscînd pe capotă, totul mi se părea luminat de un soare negru, visceral,

dureros ca un lucru pe care simţi că nu-l vei mai avea niciodată. Priveam cireşul amar, ridicîndu-se peste toţi ceilalţi pomi plini de clei din curte, şi mă săgeta amintirea foişorului şi-a serii trecute, cînd Egor se balansa înaintea mea ca o cobră hipnotică. Ieşeam la poartă şi priveam în josul străzilor: cozile zmeelor agăţate de sîrmele de telegraf fluturau singuratice în aerul galben şi cîte o turturică oprită pe stîlp le privea cu un singur ochi. O aşteptam pe Ester, mă întrebam ce rol o să-i dau cînd voi fi regină, dar mai ales mă gîndeam cît de bine o să-i stea ei pe tron, în mînă cu floarea care îi va cădea la sorţi. Aş fi vrut ca această floare să fi fost un trandafir roşu, şi chiar m-am hotărît să propun trandafirul: poate va nimeri tocmai la ea. Am intrat în casă şi m-am apucat să meşteresc o coroniţă din hîrtie aurie. Tanti Aura, aflînd de jocul nostru, mi-a mai adus în cameră fîşii de pluşuri multicolore, zdrenţe de atlaz şi crepe-de-chine. În plus, cîteva coale de hîrtie lucioasă, colorată, din care vărul rneu mai decupa mere, pere, morcovi şi castraveţi pentru lucru manual, la grădiniţă. Au intrat şi fetele şi curînd camera s-a umplut de o lume truditoare. Decupam toate lanţuri de hîrtie colorată, făceam coliere, dantele şi brăţări din ce ne cădea sub mînă, iar dintr-un scaun de bucătărie am improvizat, cu cîteva perne şi un cearceaf, un adevărat tron cu baldachin, demn de-o regină. Sucind forfecuţa cu o graţie ca de pe altă lume, Puia decupa din foaia de aur un inorog şi un leu, pe care i-am lipit, faţă în faţă, pe spătarul tronului. După ce-am strîns de pe jos cîrpele şi hîrtiile care ne rămăseseră, am adus o pălărie veche a unchiului Ştefan şi-am început marile trageri la sorţi. Am scris pe bucăţele de hîrtie culorile curcubeului (fiecare culoare am scris-o, ca o mică fantezie, cu culoarea inversă în spectru, de exemplu „Roşu" am scris cu violet, „Oranj" cu indigo şi aşa mai departe, astfel că numai „Verdele" a rămas scris tot cu culoare verde) şi-am pus bileţelele în pălărie.

Eram foarte emoţionate, căci de culoarea trasă depindea ziua în care aveam să fim regine şi fiecare ar fi vrut să ajungă mai repede la rangul suprem. Dar pînă la urmă sorţii au ieşit aşa: violetul i-a căzut băftoasei de Balena, care o vreme nici nu şi-a dat seama de norocul ei, şi anume că avea să fie regină chiar în acea zi. Dar, pe de altă parte, ne-am consolat cu gîndul că aşa, din prima zi, parcă nici nu ai timp să te dumireşti bine - şi gata: vezi că deja nu mai eşti regină. Mai bine să fii ceva mai încolo, să înveţi din greşelile celorlalte, să te gîndeşti mai mult timp la ce-ai vrea să faci în ziua ta. Indigoul l-a tras Ada, iar albastrul Carmina. Nici nu s-ar fi putut să nu fie ele una după cealaltă, cu culori atît de asemănătoare. Verdele, culoarea din mijloc, i-a căzut Puiei, care chiar o merita prin limpezimea verde, puţin perversă, a ochilor ei. Cu galbenul s-a pricopsit, cu totul aiurea, Ester, care s-a strîmbat de cum a citit: sigur că ei i s-ar fi potrivit numai roşul, ar fi fost Regina Roşie din cap pînă-n picioare, dar aşa a fost să fie. Galbenul era singura culoare pe care n-o putea suferi. Totul părea să fie împotriva bietei mele prietene. Şi ăsta a fost doar începutul. Garoafa a tras oranjul, culoare ţigănească, fie vorba-ntre noi, ceea ce ne-a făcut să pufnim în rîs. Dar mica sălbatică era încîntată: i se părea culoarea cea mai vie şi mai strălucitoare. Cu o voce de parcă şi-ar fi clătit gîtul cu gaz (lucru verosimil, căci mereu o vedeai la coadă la gaz, trăgînd după ea într-un căruţ de fier un butoi mare şi strîmb de culoarea ruginii), ea ne spuse că ştie şi cu ce să se îmbrace, fiindcă un văr de-al ei lucra la salubritate şi avea vestă portocalie cu şireturi, „foarte babană", pe care se gîndea să i-o şutească cu ocazia asta. Eu nici nu am mai desfăcut biletul. Aveam să fiu ultima regină şi culoarea care-mi revenea era roşul. Mă simţeam o uzurpatoare şi, dacă s-ar fi putut, aş fi făcut schimb cu Ester. Roşul nu avea nici o legătură cu mine, pînă şi

numele meu, Svetlana, îmi sugerează un fel de albastru-verzui foarte palid.

După ce emoţia alegerii culorilor a mai scăzut, după ce ne-am liniştit în privinţa ordinii în care aveam să fim vedete, am folosit iar pălăria ca să punem în ea, în secret, obiectul pe care-l adusese fiecare de-acasă. Eu îl ştiam doar pe al meu: şterpelisem din sertarul maşinii de cusut un termometru stricat, care arăta mereu 36 de grade. Pălăria a trecut pe la fiecare şi, cînd am scos unul cîte unul obiectele ca să le înşirăm pe masă, ele erau: un inel, un ceas de jucărie, o păpuşă cît degetul, în fustiţă de voal pembe, un iadeş de găină bătrînă, neobişnuit de mare, un creion cu bilă, transparent, dintre primele apărute la noi, o perlă găurită şi termometrul meu. Am scris şi numele lor pe bileţele şi le-am tras din pălărie. Eu am luat inelul, Ester termometrul, Balena iadeşul, Puia creionul cu bilă, Ada ceasul, Carmina perla, Garoafa păpuşa. Ne uitam la lucruşoarele astea ca la alte arătări. Nici nu ne trecea prin cap ce aveam să facem cu ele. Dar, cu excepţia Balenei, regina din prima zi (căreia îi picase şi acel inexplicabil iadeş, ca o furcă de os cu care n-ai fi ştiut ce să faci nici dacă te-ai fi gîndit o mie de ani, căci să îl rupi, cum se face de obicei, evident că nu aveai voie), nouă celorlalte ne rămînea destul timp de gîndire. Flori adevărate nu aduseserăm, căci s-ar fi veştejit pînă la sfîrşitul jocului, dar fiecare dintre noi s-a gîndit la o floare şi-am scris şi numele celor şapte flori pe bileţele. Balena a tras zoreaua, Ada cîrciumăreasa, Carmina garoafa (aici, normal, s-a rîs mult), Puia floarea-de-piatră, Ester dalia, Garoafa gura-leului, iar mie, de departe norocoasa de pînă acum, mi-a picat în braţe regele florilor, trandafirul. Aveam să fiu o regină cum nu meritam.

Ca să ne punem pe treabă, nu ne mai rămînea decît să alegem locurile de joacă. Tot domeniul nostru l-am parcelat, după oarecare dispute, în şapte zone: camera mea, curtea, strada, cîmpul,

foişorul lui Egor, camionul şi o ruină aflată în spatele curţii noastre, unde fusese o şcoală, de asta noi îi ziceam şcoala veche. Ca să nu se ştie chiar totul dinainte, ne-am gîndit să nu tragem la sorţi de pe-acum locurile de joacă, în fiecare dimineaţă regina din ziua respectivă avea să-şi tragă bileţelul şi apoi urma să ne ducem în locul de joacă trecut pe bilet. Deocamdată doar Balena, rînjind, cu bucile obrajilor ca un poponeţ, îşi vîrî mîna cu pete roz în pălărie şi scoase ogorul. Toate am mormăit plictisite: din prima zi trebuia să ne mutăm pe arătură. Nu prea ne convenea, căci pe acolo veneau uneori şi băieţi care se luau de noi, ameninţîndu-ne că ne aruncă în cap gărgăunii pe care-i scoteau din găuri. Ne convenea însă, pe de altă parte, că nu mai eram noi regine la cîmp. Ne rămîneau zone mai nobile. Cea mai dorită era curtea, unde aveai şi spaţiu de desfăşurare şi era un loc închis, ocrotit, ca să nu se uite toţi gură-cască la ce facem noi.

Cu asta pusesem la punct tot jocul, iar acum stăteam şi ne priveam zîmbind. De unde să fi ştiut atunci că acesta de fapt nu era jocul nostru, aşa cum şahul nu e jocul pionilor şi-al cailor şi al reginelor? Nu, pe atunci nu puteam vedea Şahiştii aplecaţi cu gravitate peste lumea noastră. Carmina fugi să rupă o zorea din gardul viu al casei gemenelor, iar noi ne apucarăm s-o împodobim pe prima regină. Am îmbrăcat-o într-un capot violet al mătuşii Aura, în care abia încăpea. I-am atîrnat în păr lanţuri de hîrtie violetă, i-am pus cununiţa aurie pe cap, iar la gît i-am atîrnat un şirag de mărgele cu boabele cît pumnul. Am scos afară scaunul împodobit şi l-am aşezat în mijlocul cercurilor de cretă. Balena trona acolo ca o Venera din magdalenian, impunătoare prin proporţii, dar căurînd-o mereu cu privirile speriate pe Puia, al cărei ajutor îl implora. După ce-am făcut cîte o reverenţă în faţa ei, i-am înmînat zoreaua şi iadeşul. Balena se feri la început de ele, cu un gest încurcat, dar pînă la urmă le primi. Toate ne

simţeam datoare s-o privim dispreţuitor, chiar şi în ciudata ei ipostază de regină. Zoreaua şi-o puse în piept, vîrîndu-i codiţa în corsajul bluzei, iar iadeşul îl învîrti de cîteva ori între degetele grăsuţe, pînă ce se nimeri să-l apuce de părţile lăţite de la capătul furcii, cu cîte o mînă pe fiecare dintre cele două coarne. Parcă ar fi ţinut o manşă de avion. Atunci, căpeţelul liber cu care se prelungea bifurcaţia, de la locul îmbinării, începu să se mişte uşor în sus şi în jos. Ne-am adunat toate în jurul tronului, privind acea mişcare parcă inteligentă, imprevizibilă, a iadeşului. Balena se uita la mîinile ei cu gura căscată. Osul cu două ramuri, flexibil, se sucea gata să-i scape din pumn. Cînd se apropie Puia, iadeşul se smulse cu-adevărat şi căzu la picioarele fetei, care-l privi cu ochi reci (Puia nu s-ar fi mirat niciodată de nimic), îl ridică şi-l dădu din nou reginei. „Mă trage înainte", spuse aceasta, şi vedeam cum, într-adevăr, oasele lungi îi ieşeau, alunecînd milimetru cu milimetru, din mîini. „Mergi după el", îi spuse Ester. Balena se ridică de pe tron şi ţinînd mîinile întinse înainte, de parcă ar fi vrut să ţintească ceva, se lăsă în voia iadeşului. Acesta o tîra ca un cîine pe care l-ai purta în lesă. Noi ne ţineam după grasa în mov, înzorzonată ca o paparudă. Era aproape de ora unu şi în lume era o tăcere scînteietoare, sub cerul calm care avea să fie toată săptămîna bun cu noi. Iadeşul trăgea spre poartă, aşa că am ieşit în strada pustie. Am cotit-o la stînga, spre cîmp. Abia ne ţineam după Balena, care făcea nişte paşi caraghios de mari, zdruncinîndu-şi halcile la fiecare călcătură pe caldarîmul neregulat; în jurul pietrelor din pavaj creşteau fire de iarbă. Am depăşit ultima casă şi în faţă ni s-a deschis cîmpul, care se întindea pînă la orizont. Departe, în mijlocul lui, vedeam foişorul melancolic, cu un gemuleţ lucind în turn, iar alături, ca o broască rîioasă, baraca unde ştiam că se află *REM-ul.* Iadeşul ne sili s-o luăm direct peste arătură, sau mai bine zis peste pămîntul

înţelenit, pe care nu creşteau decît scaieţi, buruieni şi din loc în loc albăstrele timide. Peste tot erau găuri de gărgăuni. Păianjenii de pămînt care se aventuraseră mai departe de gaura lor, verzi şi puternici, proptiţi pe picioare musculoase de alergător, se aruncau la trecerea noastră înapoi în adăpost. Am fi vrut să ne uităm după ei, apropiindu-ne ochiul de acele văgăune misterioase, dar o fantasmă ne oprea, făcîndu-ne să ne cutremurăm: păianjenul ieşind fulgerător şi sfîşiindu-ne pleoapa. Pe cer, deasupra, se rostogoleau norii alburii, ca desenaţi. Benefici. Mergeam acum umăr la umăr cu grăsana, care se uita cruciş spre vîrful iadeşului. Făcuserăm vreo cincizeci de paşi peste cîmp, Ada şi Carmina îşi şi împletiseră cununiţe din albăstrele şi ochiul-boului, arătînd prostesc de dulci în rochiţele lor la fel, cu surîsurile lor la fel, cînd Balena se opri. Nimic n-o mai trăgea înainte. Iadeşul rămase un moment nemişcat, iar apoi, încet ca un minutar, se înclină spre pămînt. Balena ţipă şi-i dădu drumul de parcă ar fi ars-o, iar osul se lipi de pămînt ca magnetizat. Ne uitam unele la altele. Ştiam că acolo, sub pămînt, se află ceva. Două dintre noi se lăsară pe vine şi începură să scurme ţarina afinată cu degetele, dar nu avea nici un rost. Cum tot avea să fie curînd ora prînzului şi trebuia să mergem acasă, ne-am hotărît să ne întoarcem pe la patru cu o lopată sau o cazma. Ne şi vedeam în faţa unei case de bani sau a unui coif străvechi sau a ceva asemănător cloştii cu puii de aur pe care o aveam desenată în cartea de istorie de-a patra. Sau un diamant mare cît un ou de curcă, acea „piatră minunată ce nu este-n lumea toată" din jocurile noastre. Ne-am mai ploconit în faţa Reginei vreun sfert de oră, dar toanta nu ne dădea nici un ordin, nici o poruncă, stătea cu gura rînjită şi cu guşa umflată, cu coroana pe-o ureche, *de* mai mare mila. Părea o bucătăreasă travestită în regină. Ne-am împrăştiat pînă la urmă pe la casele noastre,

după ce-am însemnat locul cu o cracă în care am agăţat o fîşie de satin mov. Am intrat în curte şi m-am aşezat pe tronul gol; părăsit în mijlocul cercurilor colorate. Eram goală de orice gînd. De fapt, aş fi preferat ca Ester să-mi spună măcar un cuvînt decît să găsim acolo cine ştie ce piatră scumpă. Ba chiar nici atît n-aş fi vrut. Adevărul era că nu mai ştiam ce vreau, vroiam poate doar să nu mai sufăr atît, să nu mai fie totul atît de nesfîrşit de dureros.

La tanti Aura era o clientă, dar după un timp a venit şi Marcelino şi-am mîncat cu el. De la început s-a apucat să mă iscodească, să mă-ntrebe de-a ce ne jucăm, ce e cu tronul acela. A vrut să şteargă cercurile, zicea că vrea să deseneze o Ceaikă, noroc că ştiam cum să-l iau. Cum a terminat masa, a înşfăcat cartonul de fotbal cu nasturi şi a plecat iar la prietenii lui. Săraca mătuşă-mea nu prea avea timp să se ocupe de noi, croitoria îi mînca zilele. Iar tata avea să vină să mă vadă abia poimîine, cînd era zi de vizită la spital. Mă lua şi pe mine la mama. Dar eu nu-i prea iubeam pe nici unul din ei. Pe la trei şi jumătate s-au înfiinţat şi fetele, cu cîteva hîrleţe după ele. Era cald, caniculă, şi cîrpa violetă atîrna lălîie în vîrful băţului, ca o sperietoare de ciori. Am smuls-o şi ne-am apucat să săpăm, după ce ne-am convins că nu ne vede nimeni. Mulţi dintre băieţii vecinilor erau plecaţi la ţară, alţii ieşeau la fotbal, pe altă stradă, abia pe seară, aşa că eram iar singure pe cîmp. Săpam neîndemînatic, cu limbile scoase, şi abia după ce făcuserăm o groapă îngustă, adîncă doar de vreo şaizeci de centimetri, am dat de o scîndură străpunsă de rădăcini. O pupă roşie, umflată, era lipită de ea. Garoafa o tăie cu ascuţişul orbitor al sapei şi din ea curse un lapte greţos. Am mai lărgit groapa pînă am putut să scoatem scîndură şi-am dat de un tunel cu trepte care coborau în adîncul pămîntului. Un abur răcoros, exhalat de borta aceea, ne suflă părul spre

cer. Jos, foarte adînc, se vedea o dîră de lumină albăstruie. Toate am fost de acord că regina trebuia să coboare prima. Asta pentru că muream de frică. Balena era însă aşa de greoaie în reacţii, încît bănuiesc că ei i s-a făcut teamă abia mai tîrziu, către seară. Acum se uita dezorientată în ochii Puiei, care îi făcu simplu semn cu capul spre văgăună. Atunci ea se lăsă pe fund, îşi puse picioarele pe prima treaptă şi, murdărindu-se, rupîndu-şi lanţurile de hîrtie lucioasă de la gît, intră cu totul în subterană. I se mai vedea doar creştetul şovăind în umbra tot mai deasă. Tunelul era uşor oblic, ca o scară de pivniţă, iar la vreo zece metri mai jos părea că devine orizontal, căci creştetul cu şuviţe albăstrii al Balenei nu se mai văzu după vreun minut de coborîre. Am mai aşteptat puţin şi-am coborît şi noi, una după alta. Dacă ne-ar fi văzut cineva, ar fi crezut că are de-a face cu un miraj al cîmpiei: nişte tinere vrăjitoare, gătite extravagant, pierind în pămînt pentru cine ştie ce întîlnire scatologică, în fumuri de sulf, cu Marele Ţap. Scara avea trepte solide de piatră şi dădea într-un culoar care înainta în pantă abia simţită, coborînd tot mai mult. Ciudat că, pe măsură ce înaintam prin coridorul strîmt, lumina, în loc să scadă, sporea, albăstruie, nefirească, venind de nicăieri. După mai multe cotituri am ajuns într-o sală gigantică.

În aura aceea ultramarină, revărsată de pretutindeni, cît era sala de lungă, odihnea în faţa noastră, pe spate, cu tălpile spre noi şi oasele mîinilor pe lîngă coaste şi bazin, un uriaş schelet de om. Îl priveam cu gura căscată, fără să ne vină să credem. Am înaintat, unele prin dreapta lui, altele prin stînga, măsurîndu-l cu pasul şi privindu-i rotulele bolovănoase ale genunchilor, femurul nesfîrşit, şira spinării ca de reptilă ante-diluviană, coastele ca de corabie, unite prin osul triunghiular şi dantelat al sternului. Dincolo de clavicule şi omoplaţi, după cele şapte vertebre ale gîtului,

craniul rînjea cu aerul celui care rîde la urmă. Fiecare măsea era mare cît pumnii noştri. Bolta craniană avea vreun metru şi jumătate în diametru, poate mai mult, şi se vedeau foarte bine pe suprafaţa ei fildeşie suturile zigzagate. Scheletul măsura din tălpi pînă-n creştet vreo patruzeci de paşi de-ai mei, adică aproape douăzeci de metri. Mi-am amintit senzaţia aceea de nefiresc, de artificial, de ipsos vopsit, pe care mi-o lăsase balena Goliat, cînd fusesem cu tata la Orăşelul Copiilor. Faţă de acea jalnică panaramă, scheletul descoperit de noi în grota ovală era cu totul verosimil, văzuserăm şi noi oase de vită sau de păsări şi ştiam cum ar trebui să arate un schelet. Verosimil, cu excepţia mărimii sale exorbitante, în jurul său grota era ovală, făcută parcă pe măsura lui. La început ne luase piuitul, dar pînă la urmă ne-am plictisit să-l mai privim cu respect, am început să-i escaladăm oasele, să-i mişcăm degetele mîinilor şi, în fine, ne-am adunat în cuşca lui toracică. Acolo am stat vreun sfert de oră să ne odihnim şi-am început apoi să vorbim despre tot felul de lucruri. Scheletul ni se părea ceva asemănător cu un copil în buna mamei sale. Doar că ăla mic nu putea sta aşa, drept, căci n-ar fi încăput. Trebuia să stea ghemuit. Apoi începeam să ne întrebăm cum oare şi din ce se formau oasele copilului acolo, în burtă. Gemenelor nu le venea să creadă că au stat amîndouă odată, strînse una-ntr-alta, atîta timp în mămica lor. „Nouă luni!" „Nouă luni!" ţipa Garoafa sfidător, deşi n-o contrazicea nimeni. Dar dacă, aruncă Puia neglijent, ea, cu ochi de gheaţă verde, care nu păruse să fie atentă la discuţie, dar dacă noi eram de fapt în gaura unui mare păianjen de pămînt, care-l mîncase şi pe omul al cărui schelet îl vedeam, şi care poate fusese un zeu? Atunci parcă l-am văzut, agil şi păros, alergînd spre noi cu cele opt labe lungi de metri întregi, apucîndu-ne pe fiecare şi injectîndu-ne serul otrăvitor. Ne-am călcat în picioare pînă la

scară, de unde am privit îngrozite înapoi: Puia nu fugise, rămăsese lîngă Schelet, iar acum lega o lungă fîşie de pluş violet de falangele degetului mic de la mîna stîngă a acestuia. Ne-am destins. Nu exista nici un păianjen, iar scheletul era al nostru, îl cuceriserăm, şi steagul nostru, al reginei noastre de azi, era înălţat pe edificiul său.

Jocul începuse bine şi, mulţumite, fetele s-au dus acasă. Aveam să ne revedem a doua zi dimineaţă, cînd ne va stăpîni Ada, Regina Indigo. Ne-am dat întîlnire la schelet pe la ora zece. Fiecare, înainte de-a coborî, trebuia să verifice dacă n-o vede cineva. Căci Rolando, cum botezaserăm scheletul, după numele unui băiat blond de pe stradă, care le cam plăcea prietenelor mele, trebuia să rămînă numai al nostru. Eu am trecut repede pe-acasă, m-am spălat şi m-am schimbat cu o rochiţă frumoasă (la difuzor cînta Sarita Montiel) şi-l-am luat pe Marcel, care-mi promisese că mă însoţeşte pînă la foişorul alungiţilor. Mătuşa ne-a dat voie cu condiţia să ne întoarcem pe lumină, adică la ora opt cel tîrziu. Marcelino era fericit, bănuia că Egor îi va arăta nişte jucării uimitoare sau îi va spune poveşti cu piraţi, cum îi mai spusese cînd trecuse cu maică-sa pe la tanti Aura. Vărul meu nu mai fusese la foişor, dar ştia cărarea pînă acolo, aşa că am plecat de mînă, sporovăind şi rîzînd, pe poteca abia vizibilă, pe marginea căreia creştea cîte-o păpădie singuratică. Am ocolit spre stînga, pe după ultima casă, cu zidul din spate cenuşiu, zgrunţuros şi orb, şi apoi am luat-o peste cîmp. Seara de vară aducea un vînt slab şi cald dinspre liziera care abia se zărea la orizont. Era încă lumină ca la amiază, norii erau trandafirii şi lăcustei cosaşi şi musculiţe de toate felurile zburau capricios. Ţineam mult la verişorul meu, care o luase înainte, cu mîinile la spate , şaten-blondiu, grăsuţ, în bluză bleu cu elefanţi şi pantaloni scurţi.

Ne apropiam de clădirea cu turnuleţ, cu totul ireală în peisajul din jur. Cînd am văzut acum cîţiva ani *Cenuşă* de Wajda, m-a emoţionat neaşteptat de mult cadrul acela, cu scaunul Renaissance aşezat în mijlocul cîmpiei prăfuite, oliv. Foişorul alungitului era o la fel de mare imposibilitate. Abia cînd am ajuns foarte aproape de construcţie ne-arn dat seama cît de mare era. Privind în susul zidurilor vechi, mucegăite, aveai impresia unei linii care tinde spre infinit, în realitate, foişorul trebuie să fi avut doar vreo cincisprezece metri înălţime, deşi nu avea, judecînd după ferestrele din partea opusă, decît două nivele. Deasupra lor se mai ridica însă şi turnul, nu rotund, cum se vedea de departe, ci octogonal. Am ocolit clădirea fără gard, nici pomi împrejur, nici măcar cu o cuşcă de cîine alături: doar pămînt înţelenit, plin de flori sălbatice. La vreo zece metri se afla magazia acoperită cu carton gudronat, părînd cu totul putredă. La uşă se vedea un lacăt roşu de rugină. Am bătut în uşă şi la o fereastră de deasupra a apărut, palidă, ca pictată în ulei, figura diformă a lui Egor. Dar ne-a deschis doamna Bach, care ne-a invitat înăuntru.

Încăperile erau înalte şi înguste ca nişte dulapuri. De sus atîrnau policandre de alamă cu cristale veştede. Am trecut prin trei odăi, toate la fel: abia era în ele loc pentru o măsuţă rotundă şi cîteva scaune, dar tavanul era aşa de sus, încît pînă şi doamna Bach părea, sub el, o fetiţă. Cînd, coborînd şovăitor o scară, s-a ivit şi Egor, ultima odaie a devenit literalmente neîncăpătoare. Pentru că mama sa tocmai călca, folosind un fier cu cărbuni, deşi începuseră să apară şi cele electrice, şi pentru că, oricum, eram invitaţii lui Egor, care purta acum un halat vişiniu, prin deschizătura căruia i se vedea pieptul osos fără pic de păr, am urcat cu toţii în turnuleţ, pe scara de lemn care se răsucea o singură dată în jurul unui stîlp rece ca gheaţa. Acolo sus era minunat. Şi astăzi mi-aş dori

din toată inima să locuiesc într-o astfel de cămăruţă, rotundă, cu patru ferestre ogivale. Pe jos era parchet, care mirosea a lemn lustruit cu palux. Un covor persan minuscul, tocit pînă devenise aproape străveziu, dar plin de minunate arabescuri, abia acoperea un petic de podea. „Buhara alb, veritabil, vechi de trei secole", ne spuse Egor, care-şi pusese palma imensă pe capul lui Marcel, ca şi cînd ar fi luat un măr dintr-un paner. Un scrin, de asemenea vechi şi cu intarsii de fildeş gălbui, şi o sofa erau singurele mobile de aici. Ne-am aşezat pe sofa şi-am rămas cîteva momente doar noi, copiii, singuri. Egor s-a întors cu un scaun. În urma lui venea şi doamna Bach cu o farfurie de prăjituri cu cacao. Egor s-a aşezat pe scaun şi-a început să scoată din buzunare o mulţime de soldaţi de plumb, frumos vopsiţi cu smalţ roşu şi albastru, un tun de bronz ornamentat cu frunze de acanţ şi un mic pumnal cu mîner de piele, pe care le-a lăsat în grija lui Marcel. Tot timpul cît am discutat cu Egor, vărul meu a dat bătălii peste bătălii pe covoraşul preţios.

La început, discuţia nu prea se închega. Egor întreba concentrat, cu o privire greu de definit, eu răspundeam scurt şi timid. Da, îmi plăcea aici, la tanti Aura. Trebuia să stau cel puţin o săptămînă, pentru că mămica... Iar cînd am tăcut amîndoi, am scos din buzunar mica scoică-evantai şi i-am întins-o, i-am povestit ce visasem, temîndu-mă că este prea puţin, dar uriaşul s-a ridicat deodată, ajungînd aproape pînă la ţurţurii curcubeeni din tavan, şi-a înălţat braţele scheletice şi a exclartiat cu vocea lui neplăcută: „Slavă Domnului!" Am început şi eu să rîd. Mă simţeam mîndră că reuşisem la acest examen care, simţeam, avea să fie atît de important în viaţa mea. Mă aşteptam ca el să-mi facă acum vreo dezvăluire esenţială, să mă introducă în enigma care-i mînca oasele, zgîrciurile, carnea şi orele vieţii. Dar el s-a mulţumit să-mi întindă scoica şi să-mi spună să fac

la fel şi în noaptea următoare. „Visele se vor lega, dacă *tu eşti,* şi te vor duce singure la *REM.* Altă cale nu există." „Dar ce este acolo?" l-am întrebat nerăbdătoare şi cam iritată de insistenţele lui de a-mi vîrî *REM-ul* pe gît. „Acolo, mi-a răspuns el privind pe ferestruica de lîngă el spre zarea care se şi acoperise cu un văl de aburi roşietici, acolo este *totul."* Am rămas iar tăcuţi. Aerul din odaie căpătase culoarea aurie a ceaiului. Marcelino ciocnea unii de alţii soldaţii rigizi, se tîra în genunchi cu pumnalul în mînă pe sub scrinul cu picioare curbate, făcea ca tunul, ca soldaţii muribunzi şi ca soldaţii victorioşi.

„Cît mi-ar plăcea să fiu femeie! spuse deodată Egor. Tu ai noroc: vei fi o femeie. Noi, bărbaţii, nu sîntem buni de nimic. Mereu căutăm lucruri pe care, de altfel, nu avem să le ştim niciodată. Ne distrugem viaţa departe de alţii, doar pentru nebunia noastră fără limite. Fiinţa umană adevărată este femeia. Noi sîntem doar nişte oameni modificaţi, estropiaţi. Fiindcă nu putem scoate lumea din burtă, ne chinuim s-o scoatem din cap. Femeia trăieşte, bărbatul scrie." După care, cu un zîmbet neaşteptat, Egor reluă: „Scrie-mi-ar numele pe mormînt şi nu aş mai fi ajuns să trăiesc." Acum ştiu că era un citat, dar pe moment mă şocase distanţa dintre conţinut şi tonul aproape glumeţ pe care-l folosise. Nu ştiam ce să răspund, deşi simţeam în nervi o emoţie curgătoare, subţire. Pentru că se întunecase bine, am mîncat o prăjitură şi m-am ridicat să plec. Marcel nu vroia, s-ar fi jucat toată noaptea, dar pînă la urmă a trebuit să se dezlipească şi el de soldaţii lui. Ne-am luat la revedere de la gazdele noastre şi i-am promis lui Egor să trec iar în seara următoare pe la el, „doar cinci minute", ca să-i povestesc ce mai visasem. Siluetele lor, lungi şi pîlpîietoare ca nişte fumuri viorii, cum priveau după noi din pragul foişorului, el sprijinit în baston şi ţinînd-o pe maică-sa cu un gest ciudat după mijloc, cu feţele nemişcate şi

pierdute în înălţimi, îmi aduceau atît de intens aminte de ceva, încît am întors capul. Simţeam în palmă mîna micuţă a lui Marcel. Fără să ştiu de ce, am dus-o la buze şi-am sărutat-o, pe cînd ne îndepărtam, minusculi sub cerul ca flacăra, pe cărarea îngustă. Noroc că băieţelul era prea preocupat de ceea ce făcuse la foişor ca să observe. Vîntul rece, bătînd în rafale roşii, mînjea cu purpură florile de cîmp.

În noaptea aceea m-am visat din nou în pădure. Era tot dimineaţă, o dimineaţă eternă, orbitoare. Dintre sutele de poteci întretăiate, alesesem una pe care mă hotărîsem să merg fără să mă mai abat din drum. Copacii uriaşi purtau pe trunchiuri semilune de iască. Pe jos erau bucăţi de scoarţă de sub care, palizi ca nişte cozi de reptile, ieşeau lujeri purtînd în vîrf frunzuliţe zbîrcite. Cîte un vierme albicios atîrna la capătul unui fir aproape invizibil. Se sucea şi se zvîrcolea acolo, în aerul verde de sub frunziş. Topăiam şi dansam pe cărarea mea, cînd deodată, de-a curmezişul ei, a apărut un trunchi de copac prăbuşit. Cînd am ajuns lîngă el, mi-a dispărut toată veselia. O clipă am rămas descumpăniră: trunchiul avea diametrul cît înălţimea mea şi părea pe de-a-ntregul putred. ! O viermuiala de furnici carnivore, roşii, cu cleşti foarte vizibili, se scurgea printr-o crăpătură din scoarţa lui. Să-l ocolesc mi se părea ruşinos, căci ar fi trebuit să mă abat din cărarea mea. Să mă întorc nu mă îndemna inima. M-am aşezat pe-o buturugă şi-am început să plîng. Iar plînsul din vis este cu mult mai sfîşietor decît cel din realitate. Un miriapod hidos, lung cît palma, se strecură pe lîngă tălpile mele, în timp ce eu îmi ştergeam lacrimile cu poala rochiţei. M-am ridicat şi, fără să ştiu prea bine ce fac, am apucat de marginea scoarţei desprinse şi-am tras. Era putredă şi uşoară ca pluta. Sub coajă am găsit cadavrul unei mierle, devorat de furnici. O masă vie, roşie, agresivă, mişuna pe hoitul păsării. Am apucat-o de vîrful unei aripi şi-

am azvîrlit-o cu tot cu furnici la cîţiva metri distanţă. Curînd, trunchiul s-a golit de insecte, cu excepţia carilor care-şi săpau în lemnul afînat , buretos, canalele paralele. Toate gîzele vorace au luat urma leşului mierlei. Am putut atunci să mă caţăr pe buştean. Sus, am stat o clipă călare, simţind sub mine scoarţa aspră. Mi se uscaseră lacrimile şi eram iarăşi fericită. Am coborît cu atenţie şi am pornit din nou la drum, cu soarele bătîndu-mi în faţă.

M-am trezit devreme şi după ce m-am spălat m-am dus la bucătărie, unde tanti Aura întinsese pe muşamaua curata, dată cu făină, un strat lipicios de cocă. Mi-am luat şi eu un scaun şi-am început să mă uit cum face mătuşa gogoşi. Le decupa cu gura unui pahar şi le aşternea în tigaia încinsă, unde sfîrîiau pînă deveneau aproape roşii, zgrunţuroase. Îmi plăcea să pun eu singură în tigaie bucăţile ciudate, triunghiuri şi gîtuituri, care rămîneau între cercurile perfecte. Ieşeau din ele forme pufoase semănînd a cîini, cerbi, balauri, pe care le tăvăleam prin zahăr vanilat. Le mîncam apoi capul sau cîte un picioruş, alintîndu-mă. Tanti Aura îmi povestea între timp cum mă aducea mama pe aici cînd eram foarte mică, „o gîgîlice" de un an şi jumătate sau doi. Îmi puneau un aşternut în albia de lemn şi mă legănau pînă adormeam. Cînd plîngeam, mă speriau: „Dacă nu eşti cuminte, vine şi te papă Gogoriţa. I-auzi-o cum umblă..." Dar eu, departe de-a mă înspăimînta, tăceam, făceam ochii mari şi duceam un deget la buze: „Ssst! Auzi Gogoiţa!", iar mama şi sora ei mureau de rîs. M-am umflat de gogoşi şi n-am mai mîncat nimic. Am înşfăcat-o pe Zizi şi am ieşit în curte. Se făcuse ora zece şi trebuia să merg la Rolando, în cîmp. Chombe molfăia lîngă coteţul găinilor nişte coji de ardei umpluţi. Era un cîine omnivor. La vecin, pe un stîlp înalt, erau cocoţate cuiburile murdare ale porumbeilor de casă, după care se dădea în vînt Gigi. Cît era ea de leneşă, tot mai

prindea din cînd în cînd cîte unul. Atunci, la reclamaţia vecinilor, tanti Aura prindea pisica şi-o bătea peste cap. Gigi răbda cu stoicism, îşi ştrîngea ochii şi-şi lipea urechile de spinare, iar cînd scăpa fugea la cîţiva metri de locul martiriului şi începea să se spele frecîndu-şi bine capul cu laba şi lingîndu-se pe bot cu ochii mijiţi către noi. Mi-era dragă Gigi deşi, în afară de obiceiul spălatului, nu era altul de virtute. Am ieşit pe stradă şi-am luat-o peste cîmp. Am regăsit repede groapa, pe care o camuflaserăm ieri cum ne pricepuserăm, şi-am coborît treptele spre marea sală albastră. Scheletul gigantic o ocupa în întregime. Oasele sale iliace erau largi, cam prea largi pentru un bărbat. Dar şi umerii, lîngă claviculele groase cît piciorul meu şi omoplaţii triunghiulari, erau largi şi bine legaţi. Nu venise încă nimeni. Eram singură, ca un animal în cuşcă, stînd pe vertebre între coastele fildeşii. De aceea mi-a sărit inima cînd am auzit dinspre craniu o voce groasă: „Ciiine eşti tu, străiiiino, şi ceee cauţi aici?" Dar m-am liniştit şi am zîmbit uimită cînd am văzut capul tuciuriu al Garoafei ieşind, numai rînjet, dintr-una din orbitele craniului. După obiceiul alor ei, scuipa seminţe peste tot. Prin acea orbită, care avea fundul spart, te puteai strecura, cu destulă greutate, în ţeasta lui Rolando. Interiorul era neted şi curat ca al unei păpuşi de celuloid, înghesuite, eu şi Garoafa puteam sta foarte bine acolo, ba chiar, la nevoie, ar mai fi încăput încă o fetiţă. Izbindu-se de pereţii lucioşi, brăzdaţi ai ţestei ,fiecare cuvînt suna mai aspru, mai concret, aproape material. Ţin minte că, la un moment dat, ţigăncuşa se întrebase: „Dă ce dracu n-avem şi noi acilea nişte savarine, mamă ce le-am mai hali...", iar cuvîntul „savarine", polarizat de ecourile pereţilor de os, s-a îngroşat într-atît, încît în faţa noastră, a fiecăreia, s-a închegat forma cunoscută a prăjiturii cu gem roşu pe capac şi cu frişca, însiropată şi aromată. Dar, din păcate, consistenţa

lor era gelatinoasă, cînd le-am apucat, ne-au curs printre degete, destrămîndu-se în aer.

Încă înghiţeam în sec cînd au apărut gemenele, pe care le-am speriat la fel, încît erau gata să fugă pe scări afară; într-un sfert de oră eram din nou în formaţie completă şi o priveam cu alţi ochi decît de obicei pe Ada, care urma să ne fie regină. Ea se şi îmbrăcase într-o fustiţă indigo şi o bluză de-un mov mai întunecat. Urma s-o împodobim cu toate atributele regalităţii. Mai întîi însă, din pumnii Carminei, Ada şi-a tras biletul cu locul unde avea să domnească. I-a căzut locul cel mai rîvnit, curtea casei noastre. Cînd a citit biletul a început să ţopăie între coastele lui Rolando atît de tare, încît scheletul se clătina ca o corabie. Am ieşit din grotă şi ne-am stabilit iarăşi în curte. Am aşezat-o pe Ada pe tron şi am împodobit-o şi pe ea cu toate zorzoanele pe care le-am putut găsi. Ţinea o statuetă de fier înfăţişînd un războinic indian, ca pe un sceptru, în mîna stîngă. Cîrciumăreasa, floarea ei, îi atîrna în piept, galben-portocalie. I-am adus din casă şi ceasul de mînă pe care trebuia să-l folosească în joc. Era un ceas de damă, micuţ, cu cureluşă roşie lăcuită şi cadran auriu, cu limbi ca nişte ace negre. Nu avea mecanism, era o jucărie pentru învăţat orele. Limbile puteau fi potrivite cu un buton. I l-am pus la mînă, şi ritualul investiturii fiind încheiat, ne-am aplecat adînc în faţa reginei. Aşteptam curioase poruncile, gîndindu-ne fiecare ce-am fi făcut noi în locul Adei. După ce se uită de-o sută de ori la ceasul ei, după ce, ca să mai cîştige timp, ne trimise pe fiecare după tot soiul de lucruri sau ne puse să ne strîmbăm în toate felurile, Ada, în fine, se hotărî. Cred că inventase jocul pe loc, pentru că nu-l mai jucaserăm pînă atunci. Ne-a pus mai întîi să tragem, cam din doi în doi metri, cîte o linie de-a latul aleii de cărămidă care ducea spre fundul curţii. Erau şapte linii albe. Ele trebuiau să reprezinte, ne explică regina, vîrstele oamenilor, din zece în zece ani. De aceea am şi

scris cifra 10 lîngă prima linie, 20 lîngă a doua şi aşa mai departe, pînă la 70. Fiecare dintre noi, în ordinea culorilor, trebuia să străbată aleea, trecînd peste linii, şi să mimeze în fiecare interval vîrsta respectivă. Nu ni s-a părut o idee prea grozavă, dar mergea pentru început. Bătrîneţea era uşor de mimat, ne gîndeam noi, dar cum să mimezi vîrsta de treizeci sau patruzeci de ani? Oricum, porunca era poruncă, aşa că grasa, care tot mai purta zoreaua de ieri, acum ofilită, la piept, calcă peste linia de zece ani, căci avea deja unsprezece, şi-o porni cu paşi mici şi rari de-a lungul aleii. Ca s-o „cronometreze", cum auzisem că se face la concursuri, Ada, de pe tronul ei, privi cadranul ceasului. Scoase un mic ţipăt de surpriză, căci limbile dispăruseră. Să fi căzut oare? Nu era cu putinţă. Abia cînd a deschis gemuleţul cadranului, Ada a înţeles ce se petrecea: a vîrît degetul înăuntru, dar l-a tras imediat înapoi, privindu-şi încruntată vîrful însîngerat. Limbile erau acolo, dar se roteau atît de repede încît nu mai puteau fi văzute. Stropul de sînge pică, purpuriu şi lucios, pe rochia ei, unde se întinse în ţesătură, formînd o pată stacojie pe poale. Ne-am fi mirat încă multă vreme de ceasul însufleţit, dacă nu ne-ar fi atras şi mai tare atenţia ceea ce se petrecea cu biata Balenă în timp ce înainta ca o somnambulă de-a lungul cărării pavate cu cărămizi. Ajunsese aproape de linia a treia şi, la început, am crezut că-şi joacă vîrsta matură, şi încă tulburător de veridic. Dar nu putea fi doar o mimare: Balena se lungise, şoldurile şi sînii i se îngreunaseră, părul i se închisese la culoare. Era acum cu adevărat demnă de porecla ei: o femeie totemică, rotundă ca planeta Jupiter, la fel de masivă. Hainele i se modificau în timpul mersului, tivul fustei se ridica sau cobora, pantofii aveau cînd tocuri subţiri, cînd butucănoase. De pe la jumătatea spaţiului al treilea, pe deget începu să-i lucească o verighetă groasă de aur şi, depăşind a patra linie, părul

începu să-i încărunţească. Era mai mult lată decît înaltă. Făcuse guşă triplă şi sînii îi ajunseseră pînă aproape de buric. Mergeam alături de ea, pe marginea aleii, dar ea privea ţintă înainte, cu o expresie absentă, îi crescuseră mustăţi rare şi fire groase înfipte în bărbie. Puţin înainte de-a depăşi a cincea linie, Balena se surpă în sine. Ne-am tras în lături, înnebunite de spaimă, în cîteva secunde, din femeia enormă rămăseseră numai cîteva fragmente de oase înfăşurate în cîrpe putrede: un maxilar pămîntiu, un femur, cîteva coaste... Şi acestea se pulverizară pînă la a deveni o materie impalpabilă, din care nu rămase în cele din urmă nimic.

Am fi început să urlăm dacă Balena nu s-ar fi întrupat deodată lîngă noi, afară din cărarea blestemată. Şi văzînd-o cum ne priveşte nedumerită, am înţeles că nu ştia nimic şi că nici nu trebuia să ştie vreodată. Era acum rîndul Adei, care şi-a desprins ceasul de la mînă şi l-a lăsat pe tron. În loc să ne fie teamă să continuăm jocul, începuserăm, dimpotrivă, să fim curioase: voiam să ştim cum vor arăta celelalte fete mai tîrziu şi cînd vor muri. Pentru că ideea propriu-zisă a morţii nu ne impresiona, priveam totul ca la cinematograf, luam totul drept o halucinaţie ciudată, în adevărul căreia nici nu ne trecea prin cap să credem.

Cînd Ada s-a îndreptat spre prima linie de pe alee, Carmina a fugit după ea şi-a luat-o de mînă. Nu îşi puteau imagina să pornească la drum altfel decît împreună. Era împotriva regulii pe care o stabiliserăm, dar, fiindcă în primul rînd era implicată regina, iar apoi pentru că nici nu vroiam să despărţim gemenele, le-am lăsat să pornească de mînă, umăr la umăr, în rochiţele lor albe cu buline roşii foarte mărunte, cu acelaşi păr cafeniu sticlos fluturîndu-le în urmă, cu acelaşi rîs idiot-fermecător pe feţele identice. Pentru că, imediat cum făcuseră primul pas, hainele li se schimbaseră, şi ele însele, destul de diferite în mod

obişnuit pentru cine le cunoştea bine, erau acum imposibil de identificat. Erau un organism dublu, cu acelaşi metabolism, erau două siameze unite prin palmele împreunate, Carminada sau Adacarmina păşind cu aceeaşi mişcare, cu părul umflat de briza galbenă fluturînd la fel şi în acelaşi timp. Apropiindu-se de linia a doua, deveniră două tinere în alb şi verde, cu mici brăţări în formă de şarpe de smarald la încheietură, zîmbind cu buze pline şi crude. Sub îmbrăcăminte, ţi le puteai închipui înfăşate pînă la gît în nylonul ciorapilor cu dungă la spate, tot corpul lor o singură pulpă caldă şi senzuală. La patruzeci de ani erau femei planturoase, cu sîni minunaţi, cu şolduri foarte înalte, adevărate iepe în pantofiori delicaţi de piele neagră şi rochii roşii cu fir de lame şi guler „guşă de pelican". Pe piept le scînteiau broşe identice: păianjeni cu corp de opal şi picioare de platină. Nici ele nu depăşiră linia a cincea. Brusc, una dintre ele se risipi în vînt atît de repede, încît cîteva clipe îi mai rămase în picioare scheletul, în pantofi cu toc şi atîrnînd de el zdrenţe de mătase. Pe ţeastă părul îi mai pîlpîi o vreme, pînă se făcu scrum. Unghiile de la mînă îi *căzură,* răsucindu-se în aer ca nişte petale roşii de trandafir. Cealaltă geamănă o privea uluită, încă nu avusese timp să reacţioneze în vreun fel, cînd scheletul surorii ei se prăbuşi, se prefăcu în ţărînă şi dispăru. Geamăna se lăsă în genunchi şi-apoi se întinse la pămînt, pe o parte, cu un şold mult ieşit în afară. Încremeni, se albi, se pietrifică. Părea o statuie, un mulaj din Pompei. Nasul i se ciobi, braţele, i se sparseră, trunchiul se frînse în mai multe bucăţi, din statuie rămaseră numai aşchii şi cioburi, care se pulverizară pînă la praf de cretă, pe care vîntul îl împinse spre fundul curţii. Dar Ada şi Carmina erau acum iar lîngă noi, în obişnuitele lor rochiţe. Ada îşi puse iar coroana aurie pe cap şi ceasul la mînă.

Porni atunci Puia, rece ca o sticlă cu apă de la gheaţă, fascinantă ca ochiul transparent al viperei, dar mai presus de orice - neatentă, abstrasă. Zăngănindu-şi uşor pandantivele şi cerceii, ea străbătu cele şapte intervale cu pas egal, neschimbată, mereu identică sieşi. Depăşind linia de şaptezeci de ani era aceeaşi copilă frumoasă şi, la propriu, fără pereche. Imaginea ei a trecut prin gardul din spatele curţii şi s-a pierdut la orizont, sub norii înşelători. Ester şi Garoafa, îmbătrînind, şi-au accentuat trăsăturile neamului lor. Ester s-a făcut mare şi roşie, cu blănurile grămadă pe ea, cu pălării sofisticate, iar după cincizeci de ani s-a îngrăşat monstruos. Dinţii i s-au dezgolit ca la cai între buzele asiatice, o aluniţă i-a apărut lîngă nară. A devenit un hoit dezgustător după linia a şaptea. Garoafa, dimpotrivă, s-a pipernicit, s-a înnegrit în basmaua ei verde cu desene roşii, în haina bărbătească şi cu fusta creaţă, roşie cu flori albastre şi portocalii, cu picioarele goale, ca de catran. Pe la cincizeci de ani era o cotoroanţă într-un fel de fulgarin jerpelit, cu buzunarele rupte. Avea o mînă în ghips legată după gît cu o faşă de tifon împuţit şi înainta crăcănată, frîntă din şold, o cioară. A crăpat înainte să atingă şaizeci de ani. Toate s-au regăsit însă alături de noi, înfiorate şi tremurînd încă de parcă ar fi deţinut ceva incomunicabil şi care totuşi se revela prin limbajul sudorii şi frisoanelor. Nici una, totuşi, nu era conştientă de ceea ce se întîmplase cu ea pe aleea de cărămizi.

M-am pregătit şi eu pentru marea plecare. Mă întrebam daca-mi voi pierde cunoştinţa, dacă va fi ca într-un vis sau ca într-un somn greu sau ca în moarte. De multe ori, singură în camera mea de culcare de pe Moşilor, în după-amieze roşcate în care trebuia să dorm, mă chinuiam din răsputeri să-mi amintesc ceva, fie şi cel mai neînsemnat lucru, care mi s-ar fi întîmplat înainte de-a veni pe lume. Lumea exista de milioane de ani. Ce

făcusem eu în tot acest timp? Să cred că nu simţisem şi nu trăisem nimic îmi era imposibil. Cînd am păşit peste prima linie de cretă, m-am simţit deodată ieşind din mine. Fusesem înainte răspîndită într-un corp îngust de fetiţă, înghesuită printre intestine, artere şi plămîni, răsucită în jurul măduvei spinării, coborîtă în degete şi-n pulpe. Acum, printr-un tunel aspru, elastic şi gelatinos, curgeam afară. Pereţii tunelului fugeau înapoi cu o viteză infinită. Mă simţeam extinsă şi pură. Ieşind din tunel, cu capul înainte, ectoplasmatică şi scînteind de fericire, înaintam prin noapte, pe un drum larg cît distanţele dintre stele. Ajunsă la o barieră, care era mai degrabă în mine decît în afara mea, din locurile de negîndit de dincolo de ea am văzut apropiindu-se de mine o fantastică auroră, în care fiecare scînteiere era o lume, în care fiecare punct de lumină era un Dumnezeu. Părea o explozie extatică a cosmosului, un apocalips şi-o geneză amestecate. Totul mă atrăgea spre lumina de dincolo de lumină. Nu am putut însă depăşi bariera („Nu încă", am auzit ceva în mine) şi m-am întors. Eram iar printre prietenele mele, în curtea mătuşii, sub cerurile opulente de vară. Nu mi-am revenit pînă pe înserat. Faţă de simplitatea şi puterea acelei lumi, unde aproape că fusesem, formele lumii de-aici (frunzele întunecat-transparente ale cireşului amar, fructele lui grena, cu carnea moale şi udă, camionul cu vopseaua albastră de pe capota jupuită, zmeele levitînd peste cîmp, ocolite în zbor de turturele, fiecare cărămida împăienjenită din faţada casei, fiecare fir de păr cărunt din blana cu scaieţi a lui Chombe, botul şi nasul lui ca de cauciuc umed, faţa Esterei, căreia încă nu-i vorbisem) mi se păreau superflue, îndepărtate, asemenea lumii coralilor de la tropice, din apele calde, cu peşti-papagal, stele de mare, bureţi şi madrepori. Chiar înainte de *REM* deci, lumea îmi devenise oarecum străină. Sigur, mă încerca şi ispita de-a afla ce mi se întîmplase în

realitate, ce-au văzut fetele, cum am arătat la fiecare vîrstă (între linia a treia şi-a patra sînt sigură că arătam ca acum) şi mai ales aş fi vrut să ştiu cînd va fi sfîrşitul. Ştiam însă că nimeni n-o să-mi spună. Asta intra în regula jocului .

Ne-am despărţit pe la două, după-amiază am dormit, m-am mai jucat cu Marcel, iar pe seară l-am luat şi ne-am dus din nou la foişor. Nu am stat decît atît cît să-i povestesc lui Egor, ieşit în uşă, visul din noaptea trecută. El părea obosit, rni-a spus că „lucrase" toată ziua. Se sprijinea în bastonul lui şi mă asculta totuşi atent. Cît de fragil era! Îl clătina orice adiere de vînt. Cînd am terminat mi-a spus că se pare că, într-adevăr, eu sînt. Pînă aici a fost bine. „Vezi, ca să ajungi acolo, trebuie ori să fi plecat din Tibet, acum şapte sute de ani, ori să visezi cele şapte vise ale scoicii mele. E ca un fel de cifru al unei case de bani. Tu ai nimerit primele două cifre. Poate că eşti făcută să le găseşti şi pe celelalte. Dormi cu atenţie, nu te grăbi. Ai încredere-n tine." Ne-am întors repede peste cîmpul pustiu. Pe la mijlocul lui ne-am întîlnit pe cărare cu un acordeonist. Cu pălăria lui cafenie trasă peste ochi, avea o mutră de bandit din *Burattino.* Ducea acordeonul la spate, în nişte chingi stacojii, iar în braţe avea un buchet uriaş de flori sălbatice, muşeţel şi grozamă şi gura-leului, culese poate chiar de pe cîmp, cu cîteva minute mai devreme. După ce a trecut de noi m-am întors, dar mi-am văzut repede de drum, căci în acelaşi timp se întorsese şi el să privească după noi, cu o uitătură la fel de intrigată ca a mea. Cărarea nu ducea decît la foişor. Ce naiba căuta omul ăsta acolo? Nu-i vedeam pe cei doi alungiţi amatori de muzică lăutărească. Aveau oricum un radio vechi, dar bun.

În noaptea a treia am visat că merg mai departe prin pădure. Lăsasem buşteanul mult în urmă şi înaintea mea cărarea şerpuia prietenoasă. Razele soarelui cădeau printre crengi pe corpurile

unsuroase ale scolopendrelor. Veveriţele săreau de pe-o ramură pe alta. Curînd, cum alergam umplîndu-mi plămînii de aerul verde, am ajuns la un pîrîu care-şi susura apa meandrică, de sticlă cenuşiu-albăstrie, între maluri de iarbă. Drumul meu se întrerupea pe un mal şi continua pe celălalt. M-am oprit în iarba udă de stropii pîrîului. Adînc în apă alunecau înainte şi înapoi păstrăvi alburii. Privind la dreapta, am văzut la vreo cincizeci de metri o punte de lemn, acoperită cu muşchi. Dar un gînd mă atrăgea mai mult. Mi-am scos rochiţa şi am intrat cu voluptate în apa ca gheaţa. M-am scufundat pînă la gît, pipăind cu tălpile pietrişul rotund, atingînd cu degetele picioarelor mîlul fin ca o apă mai groasă, prin care se amestecau fire subţiri de iarbă acvatică. Cuprinsă de-o plăcere chinuitoare, cu ochii larg deschişi, am intrat cu totul sub suprafaţa tulbure. Apa îmi mîngîia muşchii braţelor, îmi apăsa burta, îmi contura cu bucăţi de gheaţă şira spinării. Stăteam ghemuită acolo sub cortina de mîl şi poate acolo aş fi rămas pentru totdeauna, ca insecta prinsă în boaba de răşină, dacă nu mi-aş fi amintit de drumul meu. Am ieşit, cu părul şiroind, cu pielea numai rîuleţe, pe malul celălalt, unde îmi aruncasem îmbrăcămintea. M-am uscat, cu braţele depărtate în soarele verde-albastru-galben-transparent-sonor al dimineţii. Trilurile păsărilor conturau cu linii subţiri bolţi uriaşe, ogivale, în tăcerea pădurii. Am plecat mai departe, mică şi pură dar şi puţin ruşinată, pe cărarea dintre copaci.

În ziua aceea a venit tata. I-am auzit vocea înainte de a mă fi trezit cu-adevărat. Am ridicat-o pe Zizi de pe podea şi am strîns-o la piept. Nu ştiu de ce mi-a fost întotdeauna frică de el. E drept că uneori se înroşea la faţă şi începea să urle cu acea voce de la mînie a bărbaţilor, care îţi chirceşte viscerele ca urletul lupilor sau mîrîitul profund al unui tigru. Deşi nu m-a bătut niciodată, pentru mine tata era Fiara, în stare să mă sfîşie într-o zi în

bucăţi. Cel mai tare mi-era teamă de el cînd mă săruta. Mă pupa pătimaş, pe toată faţa, zgîriindu-mă rău cu barba lui mai tot timpul nerasă. Nici prin cap nu i-a trecut vreodată că nu-l iubesc. În afară de Zizi, nu iubisem niciodată pe nimeni şi pînă şi pe Zizi eram în stare s-o pedepsesc cu cruzime dacă nu-şi făcea cum trebuie lecţiile, cînd o ascultam acasă, pe balconul cu iederă, în faţa tablei improvizate dintr-o uşă de servantă veche. Deci, în acea dimineaţă, m-am îmbrăcat deosebit de curat şi frumos, cu rochiţa mea de oraş bine călcată de tanti Aura şi cu ciorapi albi trei sferturi, şi-am plecat, cu tata de mînă, la spital. Cred că aş fi murit de nefericire dacă n-aş fi ştiut că mă voi reîntoarce. Chiar şi aşa m-am trezit scîncind uşor în tramvaiul care zdrăngănea pe Mihai Bravu. Am coborît la spitalul Colentina, unde totul era atît de concret şi de indiferent în acelaşi timp încît parcă visam.

În curte, printre pavilioanele cu verande însorite, semănînd cu nişte galioane fără catarge, se înălţau castani şi plopi bătrîni. Pe băncile de sub ei foiau, în acea zi de vizită, bolnavi în halate grena şi bleumarin. Unii erau dărîmaţi bine, verzui la faţă, dar alţii, mai ales cîteva fete cu părul lucios şi buclat, arătau atît de bine, încît te întrebai de ce boală ar putea suferi. Stînd de vorbă cu bolnavii, se plimbau de colo-colo oameni îmbrăcaţi de stradă, poate dichisiţi ceva mai cu grijă decît de obicei, aşa cum eram şi eu cu tata. Mama nu era în curte, nu se putea ridica din pat. Surorile şi cîte un doctor brunet, în bluză albă cu mîneci scurte, treceau grăbiţi de la un pavilion la altul. Am urcat nişte scări de ciment, în spirală, posomorîte şi reci, pe lîngă nişte pereţi vopsiţi cu ulei vernil. Am deschis o uşă mare, cu glasvand, şi am intrat într-un culoar nesfîrşit, la fel de vernil. Am mai deschis apoi nenumărate alte uşi, care dădeau în alte culoare tăcute. Mereu mă aşteptam să intrăm în salonul mamei şi mereu coteam, urcam, coboram

pe culoarele întortocheate. Din loc în loc, cîte o uşă numerotată era deschisă şi vedeam înăuntru o chiuvetă şi un closet de faianţă sau o boxă cu mături murdare, teuri cu cîrpe împuţite şi cutii de sodă. Mai vedeam cămări cu vrafuri de pijamale ştampilate, în sfîrşit, cînd ameţiserăm atît de tare încît nu am mai fi ştiut să găsim ieşirea şi credeam că ne vom lăsa oasele pe vreun coridor, am deschis o ultimă uşă. Sala în care am intrat era foarte mare, cam cît cea a lui Rolando, de sub pămînt. În paturile de ţeava, înşirate de-a lungul ferestrelor, stăteau vreo treizeci de bolnave, tinere şi bătrîne, unele zăcînd pur şi simplu, altele dormind, altele stînd de vorbă peste noptierele cu flori în pahare. Pe marginea unor paturi se aşezaseră cîţiva vizitatori. La o femeie galbenă ca lămîia venise bărbatu-său în uniformă de ceferist cu un băieţel de vîrsta mea, care avea un umăr mai sus decît celălalt. Ne-am îndreptat spre patul mamei. Eram înduioşată puţin. Mama a început să plîngă de bucurie cînd ne-a văzut. Era ridicată pe jumătate şi sprijinită de pernă. Am pupat-o şi pielea ei era, udă. Părul ei era extrem de subţire şi destul de rar, aşa că i se lipise de pielea capului. Arăta foarte rău, foarte slabă. Am stat vreun sfert de oră cu mama, i-am spus că mă simţeam bine la tanti Aura. „Dar nu ţi-e dor de casă?" „Ba da", am spus, uitîndu-mă la vecina de pat a mamei, o bătrînă care adapa, cu o carafă de sticlă, un ghiveci cu cerceluş. Luîndu-mi ochii de la floarea gingaşă, cu petale stacojii şi miezul ciclamen, faţa mamei mi s-a părut şi mai albicioasă, ca de plastic, ca de ceară. Pierduse sînge, dar în primul rînd o duruse atît de rău, încît nu şi-a mai revenit niciodată. Ani în şir, toţi anii adolescenţei mele, ne-a chinuit pe toţi cu obiceiul pe care-l căpătase după ulcerul ăsta nefericit: simţea nevoia să-şi vadă sîngele. În fiecare zi trebuia să se înţepe, să se taie, iar cînd am încercat să-i luăm obiectele ascuţite, chiar să se muşte de mînă ca să facă să iasă mica perlă de sînge pe care

o privea apoi minute întregi uşurată, fericită. I se întîmpla s-o apuce această nevoie imperioasă pe stradă, în magazine, în vizite. Apuca atunci un ac pe care-l avea mereu la îndemînă şi se înţepa cu dibăcie. Mai tîrziu avea să simtă nevoia de a vedea un pîrîiaş din sîngele propriu, şi atunci se tăia adînc, periculos, cu cuţitul. Pînă la urmă au trebuit s-o interneze, deşi altfel era perfect normală, în zilele cînd nu reuşea, prin infinite subterfugii, să-şi procure această unică satisfacţie, se întuneca şi între sprîncene îi apărea marele Omega al melancolicilor. Dar atunci, cu tata, stînd pe marginea patului ei, nici nu bănuiam ce ne aştepta. Am plecat tăcuţi, după ce-am sărutat-o iar, şi ne-am văzut afară, în soarele moale şi fierbinte al amiezii.

La tanti Aura pe stradă erau adunate toate prietenele mele, cam obosite de zbînţuială. Fără mine nu putuseră să se joace cu adevărat de-a Reginele. Hotărîseră să amîne încoronarea Carminei pentru după-amiază, iar pînă atunci, cu o minge vărgată de cauciuc, jucaseră Ţările. Mai apoi trecuseră la leapşa şi la cei trei prinţi călare. Jucaseră şi Un-doi-trei-la-perete şi făcuseră paşi de furnică, de leu, de elefant şi de zînă. După ce le-am povestit cum a fost la mama, ne-am împrăştiat şi eu am mîncat de prînz cu tanti Aura, tata şi Marcel. Resturile le împărţeau, sub masă (căci am mîncat afară) Gigi şi Chombe. Cînta la radio o melodie care îmi rămînea în cap zile întregi: „Ada-Kaleh, Ada-Kaleh..." M-am mai jucat în casă puţin cu văru-meu şi pe la patru am ieşit în curte.

Carmina se îmbrăcase în întregime în azuriu: purta o bluză cu mîneci scurte de „garofiţă", o fustiţă plisată pe care-o împrumutase de la Ester şi de aceea îi era cam mare şi un ciorap-pantalon, tot albastru, dar bătînd în cenuşiu. Pe deget îşi pusese un inel cu peruzea, desigur o imitaţie, iar în păr îşi împletise albăstrele. Părea cu-adevărat o femeie, cum stătea pe tronul împodobit. Garoafa bătută, de

la noi din grădină, o purta la ureche, căci îşi trăsese tot părul pe-o parte, aşa încît urechiuşa dreaptă şi tot gîtul, pînă la zulufii cefei, îi apăreau goale şi pure, ca într-o pictură. I-am înmînat obiectul ei, perla găurită, pe care-o apucă delicat între degetul mare şi arătător. Trase apoi din pălăria unchiului meu bileţelul cu locul peste care avea să stăpînească. I-a ieşit strada, poate cel mai anost dintre toate, într-adevăr, părea că acolo nu se poate face nimic. Căci strada era lungă, tăcută şi tristă. Privind-o, simţeai cît de neînsemnat e colţul de lume din care face parte. Aşa putea arăta o stradă dintr-un oraş de provincie, uitat de Dumnezeu, sau o uliţă dosnică dintr-un oraş sud-american, sau un drum prăfuit, singuratic, din Kansas. Zmeele, fluturînd policolore, cu cozile lor de hîrtie creponată, încîlcite în sîrmele de telegraf, măreau şi mai mult singurătatea disperată a străzii. Printre pietrele din pavaj creşteau buruieni şi chiar floricele roşii, minuscule. Departe, unde se îngusta spre oraş, strada avea deasupra un soare deja veştejit. O umbră albastră curgea dintr-o maşină a depanării parcată la vreo sută de metri de noi. Acolo, în mijlocul străzii pustii, aşteptam acum poruncile reginei. Carmina, cu coroniţa aurie pe cap, privea concentrată mărgeaua sidefie. Iadeşul şi ceasul dovediseră a avea mari puteri. Ce putea face oare perla din mînă Carminei? Părea că nimic, după vreun sfert de oră în care ne-am străduit să inventăm ceva. Pînă la urmă însă, Regina Albastră îi ghici secretul: trebuia să te uiţi prin gaura perlei. Aveai să vezi în mica geană de lumină un oraş straniu. Pe măsură ce-l privea, Carmina ni-l descria şi nouă, aşa că în curînd ne-am pomenit străbătînd un oraş ciudat.

Era o lume cenuşie, ca într-o gravură, plină de construcţii uimitoare. Nu era nimerii în tot oraşul. Dispuse neregulat, formînd străzi gîtuite şi pieţe triunghiulare, clădirile erau de piatră zgrunţuroasă, poligonale şi pline de ferestre transparente, care

scînteiau. Uşi rotative se mai mişcau încă uşor, ca şi cînd nu de mult ar fi ieşit cineva din palatele enigmatice. Sus, pe cornişe, se aflau statui alegorice, înfăţişînd Invidia şi Sclavia, în spatele ferestrelor fără perdele (căci totul era aici numai piatră cenuşie şi sticlă) se aflau bufniţe împăiate, de mărimea unui om. Cîte un uriaş papagal împăiat se apleca spre noi de pe muchia unui zid, uimindu-ne cu purpura şi verdele aripilor, cu azurul penelor lungi ale cozii. Ochii de sticlă ai păsărilor împăiate răsfrîngeau arhitectura aceea dementă. Dînd cîte un colţ, mereu alte pieţe, alte perspective se deschideau, alte construcţii ciclopice în muchii ferme se ridicau, brusc sau în trepte sau terminate cu cupole de cenuşă, pline de ochii luminatoarelor, deschişi spre ceaţa tristă, haşurată, care ţinea loc de cer. În pieţe, statui chircite de frig ne stîrneau întrebări fără răspuns. Una dintre ele înfăţişa un copil în genunchi; în sfîrşit, am intrat pe o poartă. Pe cei doi stîlpi ai ei străjuiau două Fiare. Nu tigri sau lei sau hiene sau urşi sau reptile sau strigoi, ci Fiare. Am străbătut cu piciorul o piaţă aproape infinită, ceţoasă; în mijlocul ei se ridica o clădire cu armături de metal, cu o cupolă de sticlă viorie, în cupolă zvîcnea ceva, cum zvîcneşte fetusul de peşte în icra. Am urcat o scară monumentală, aspră ca de granit, şi-am intrat pe o uşă rotativă. Construcţia imensă era goală pe dinăuntru. Nervurile subţiri ale bolţilor păreau coastele unui torace gigant. Lumina venea în dungi violete prin cupola în care se zbătea leneş acel ceva hidos, translucid. Marmura mozaicară a pardoselei se curba după curbura Pămîntului. Ne-am oprit aproape de mijlocul sălii şi-acelaşi gînd ne-a venit tuturor: *să naştem un om.* Prima a ieşit în faţa noastră (cum stăteam ghemuite una într-alta, minuscule ca furnicile în acea sală) Balena, care şi-a rostit dorinţa , atingînd cu buzele pielea de sidef a perlei. Şi atunci, aproape atingînd cu ţeasta bolţile reci, mai întîi transparent ca de sticlă, apoi

lăptos de parcă s-ar fi revărsat în fiole subţiri o emulsie albă, în cele din urmă gălbui ca fildeşul, se înălţă în faţa noastră un schelet aidoma celui din grota noastră de pe cîmp, aidoma lui Rolando. Ridicat în picioare, trosnind sub propria greutate, era însă mult mai măreţ. Rînjetul său de sub bolţi părea o sfidare adresată stelelor nevăzute. A doua a păşit în faţă Ada, care şi-a lipit perla de obraz şi şi-a rostit dorinţa. Pe oase, pe suturi, pe apofizele şirei spinării începură să se prindă, ca nişte lipitori roşii, striate, fuioarele muşchilor, împletite şi întreţesute, prinse în tendoane solide, alburii, formîrid inele în jurul gurii şi ochilor, fîşii triunghiulare între coaste, discuri puternice pe piept, cilindri viguroşi la braţe şi pulpe. Ni se ridica acum în faţă un om jupuit, mai trist decît moartea. Carmina ceru sîngele, şi pe trupul acela musculos se împletiră frînghiile şi aţele roşii şi vinete ale venelor, arterelor, capilarelor, iar sala începu să vibreze surd de zgomotul puternic al inimii. Puia ceru nervii şi simţurile, şi omul îşi deschise ochii, ochii albaştri. Pe carnea încă vizibilă îi şerpuiră nervii gălbui, în tecile lor de mielină. Ester sărută perla şi omul se înveli într-o piele bronzată şi deveni frumos ca un zeu. Pe ţeastă îi crescu părul buclat, auriu. Era complet? Garoafa ceru sexul, şi toate am fost silite să lăsăm ochii în jos, orbite ca de-o lumină. Era ceva între pulpe, acolo unde noi nu aveam aproape nimic. Pîlpîi şi o ceaţă de păr auriu pe piept. Unduiră reflexe auriu-roşcate pe obraz, în fine, am înaintat şi eu către tălpile lui (creştetul meu îi venea pînă la gleznă) şi-am cerut să i se dea suflet. Atunci pe piept i-au crescut doi sîni rotunzi şi albi, cu vîrfurile roze, iar părul buclat i-a coborît în viţe de aur pînă la şolduri. Un trandafir îi înflori între degete.

L-am lăsat acolo, sub boltă, ca să-şi ducă de-acum singur viaţa fantastică, şi-am ieşit din nou în oraşul pustiu. Păsări colorate, mai mari decît noi,

ne spionau de după ferestre. Altfel, oraşul era cenuşiu, aşa cum sînt toate oraşele care locuiesc într-o perlă. Cînd obosiserăm de-atîta rătăcit printre construcţiile de piatră, Carmina privi prin gaura perlei şi văzu strada noastră, începu să ne-o descrie cu atîta precizie, încît în curînd ne-am trezit din nou pe pietrele caldarîmului, înconjurate de casele verzui şi roze şi turtite, de stîlpii de telegraf înnegriţi de catran. Soarele era la scăpătat, cerul din partea aceea luase culoarea indigoului, dar în partea cealaltă, albastră-aburoasă, se străvedea deja luna. Umbrele ni se lungiseră hidoase spre cîmp, ca nişte insecte filiforme. Se terminase şi ziua Carminei.

În lumina apropiatului crepuscul, cărămizile casei noastre sclipeau ca rubinele. Casa părea că suge toată lumina din jur, lăsînd aerul serii veşted, cafeniu. Un geam îndreptat spre apus ardea galben, cum arde sarea. Cînd să ne luăm rămas bun, am făcut brusc gestul (mie îmi părea de-a dreptul sinucigaş) pe care aş fi vrut să-l pot face încă de la început: m-am apropiat de Ester şi-am rugat-o să mai stea puţin cu mine. Am privit amîndoua din poartă cum se îndepărtează celelalte, rămînînd fiecare pe la casa ei. Pe fondul întunecat al cîmpului, chipul fetiţei roşcate avea culoarea fildeşului. Albul, ochilor îi reflecta soarele portocaliu în scîntei de lumină, în colţul unuia din ochi am văzut o vinişoară, ca un fir de lînă albăstrie. Ne-am privit multă vreme, fără să ne spunem nimic, ea melancolică şi gravă, eu sufocată, dusă de pe lume. Cînd mi-a luat mîna, palma ei era udă de emoţie. Ne-am împletit degetele. Simţeam, o spun în fine, că o iubesc, aş fi vrut s-o strîng în braţe şi să rămînem aşa, să nu ne mai ducem acasă. Am mers de mînă pînă la ea. Nu ne-am spus decît cîte un „pa" la despărţire. M-am întors singură, ameţită. Vedeam şi am văzut toată seara în faţa ochilor (sau îndărătul lor), trupul roşu-portocaliu al Esterei, obrajii ei plini, ultimul

ei zîmbet care-i dădea expresia amară, exotică, a africanelor. Cînd mai aveam nu mai mult de douăzeci de paşi pînă la poartă, a trecut pe lîngă mine o femeie foarte fardată, mişcîndu-şi şoldurile caraghios sub o fustă imposibilă. Avea braţele pline de lalele galbene. Oricît eram de nostalgică şi de fericit-nefericită, i-am privit uimită şoldurile ca de iapă în timp ce, lăsînd o umbră neagră *ca de* gîndac, se îndepărta peste cîmp, pe cărarea spre foişor. Foarte departe se vedeau pe acelaşi drum alte două siluete albăstrii. Am intrat în casă şi m-am dus direct în camera mea. M-am trîntit pe pat. Am zăcut vreo oră, fără să mă gîndesc la nimic, fără să fiu prezentă. Stăteam pe burtă, fără să-mi pese că-mi şifonam rochiţa cea mai bună, cu care o vizitasem pe mama şi pe care nu vroiam să o schimb, îmi băgasem o mînă sub pernă şi ascultam fără să aud ţăcănitul obsedant al maşinii de cusut din camera cealaltă. Cînd m-am ridicat (tanti Aura mă chemase la masă), în cameră era întuneric.

După masa de seară m-am culcat şi am visat un pahar. Doar o parte din buza lui se vedea, lucind, dintr-o tufă de măcriş. Căci mă aflam, pe cărarea mea, în pădurea fără limite. Am ridicat paharul şi l-am privit atentă, îmi dădea un sentiment tulbure, îl priveam tot ca pe un obstacol apărut în drumul meu. Îmi părea rău că mă oprise din alergarea fără ţintă, şi totuşi mă uitam la el cu încîntare. Nu era chiar un pahar, ci mai degrabă o cupă din cea mai străvezie sticlă, cu picior delicat şi ovalul alungit într-o curbă pură. O fisură, de la buză şi pînă la baza lăţită a piciorului, îi dovedea fragilitatea. Era un pahar condamnat. Curînd avea să fie ţăndări, în el se mai afla (prin ce miracol?) puţin vin rubiniu, dens ca o miere roşie. M-am uitat mult, fascinată, la umbra purpurie, tremurătoare, pe care paharul de vin o arunca pe sol, printre crenguţe. Am ezitat dacă să beau vinul sau nu. Pînă la urmă, cu un sentiment de vinovăţie, am luat o înghiţitură. Restul l-am vărsat, în şuvoi subţire, pe pămînt.

Cînd am privit din nou cupa, m-am cutremurat: pe fundul ei se înecase un păianjen mare şi greu. Am izbit paharul de un trunchi, m-am lăsat pe vine şi-am început să plîng. Mă simţeam, acolo în vis, de o singurătate fără ieşire, fără speranţă.

M-am trezit în plină noapte şi mi-am dat seama că sînt îndrăgostită. De ce trebuia s-o iubesc pe Ester? Ani de zile fusese pentru mine la fel ca Puia sau Carmina sau Garoafa. Iar acum nu mai suportam trecerea timpului pînă să o revăd. Mă încurca, mă dezorienta însă faptul că lumea nu părea să creadă posibilă o dragoste de felul celei pe care-o simţeam eu. Oamenii vorbeau despre dragostea dintre un băiat şi o fată sau dintre un bărbat şi o femeie, dar nu auzisem pe nimeni să povestească despre două îndrăgostite. Mai mult ca sigur, mă gîndeam, nu m-aş putea căsători, cînd o să fiu mare, cu Ester. Asta mă contraria, căci simţeam că dragostea mea se va întinde mult în timp. Cum să ne despărţim şi să n-o mai văd niciodată? În pijamaua mea cu iepuraşi am ieşit încet din cameră, am traversat în vîrful picioarelor holul negru ca smoala şi-am deschis uşa de la intrare. M-au izbit deodată în faţă sutele de mii de stele răsfirate pe cer, arzînd şi scînteind în toate culorile, între ele, declinînd pe boltă, marea cometă alburie îşi flutura pletele prevestitoare de cataclisme, potopuri, incendii, dezastre. Sub stele, foarte adînc, pe strada mea care părea un fund de fluviu, se mişcau alte lumini, vălurind ciudat. Călcînd cu tălpile goale peste cărămizile aleii, printre tufănele şi trandafiri, am ieşit la poartă. Cu lanterne, felinare sau lumînări în mîini, se îndreptau spre cîmp sute de oameni, în grupuri mici sau unul cîte unul forfecaţi în toate felurile de clarobscurul care-i înfăşura: femei tăcute, întunecate, enigmatice, bătrîni şchiopătînd, aplecaţi înainte şi cu genunchii-ndoiţi, copii cu botişor primitiv şi ochi de libelulă, bărbaţi cu şepci, nebărbieriţi, ducînd pachete învelite în ziar

şi legate cu sfoară. Toţi ţineau cîte un buchet de flori în mînă. Eu îmbrăţişasem stîlpul porţii şi îi priveam fermecată cum se pierdeau pe cărarea care ducea spre foişorul luminat ,acum el însuşi ca o stea. Ochii mi se închideau de somn. Aş fi vrut să merg şi eu pînă acolo, prin noaptea căldări dar picioarele mă trăgeau înapoi spre aşternutul răcoros, aşa că am intrat din nou în casă şi m-am ghemuit între cearceafuri. Mînă mea, strecurată sub pernă, mîngîia mica scoică roză din care izvorau visele.

A doua zi m-a trezit mătuşa pe la ora zece. Muream de somn, şi m-am rugat să mă mai lase. Apoi mi-am amintit *cu* bucurie că jocul nostru de-a Reginele (cel mai frumos pe care-l jucasem vreodată) continua cu ziua a patra, în care frumoasa Regină Verde avea sa fie Puia, regina florii-de-piatră. Şi mai bucuroasă am fost, amintindu-mi că spre seară aveam să-l vizitez din nou pe Egor. De data asta aveam să-i povestesc două vise deodată, şi eram sigură că sînt pe calea cea bună. Ce s-o fi petrecut azi-noapte la alungiţi? Cine or fi fost oamenii aceia cu flori în mînă? Poate că aveam să aflu chiar diseară. Am mîncat şi-am ieşit în curte, îmbrăcată într-o rochiţă tiroleză. Aş fi putut să pariez: pe poarta noastră se dădea huţa Garoafa, mai mereu prima sosită, în fusta ei roşie luată de la maică-sa, pe care-o mai purtaseră cîteva surori, şi în papuci cu pompon. Avea rîsul acela de parcă s-ar strîmba de ceva neplăcut, al indiencelor. Şi totuşi voluptuos, vicios, făţarnic. Ne-am apucat să aranjăm tronul pentru noua ocupantă, să-l acoperim cu frunze şi crenguţe verzi ,am reîmprospătat culorile celor şapte cercuri cu cretă colorata. Au venit şi gemenele, scăpate de griji şi fericite că zilele lor se terminaseră cu bine. Se îmbrăcaseră din nou la fel cu sarafane albe cu o răţuşcă pe piept. Ester, cu capul puţin între umeri, a intrat şi ea pe poartă şi, discret, mi-a zîmbit cu ochii ei dulci. I-am zîmbit şi eu. Totul era gata, dar

Balena şi Puia au întîrziat mai mult de-o oră. Cînd le-am văzut sosind, am înţeles de ce.

Puia era fabuloasă. Dacă o fetiţă de unsprezece ani poate să arate ca regina din Saba, Semiramida şi Cleopatra la un loc, ea arăta asemenea lor. Părul, aproape alb, şi-l ridicase în creştet şi-l împletise într-un con spiralat, în jurul căruia se răsucea ca o viperă o panglicuţă de catifea verde închis. Tîmplele ovale, urechiuşele roze, îngreunate de cercei în care arama şi safirul se îngemănau, sprîncenele complet rase şi genele lungi de aproape trei centimetri, curbate în sus, obrajii ovali şi pometii ridicaţi, buzele arcuite mult prea perfect ca să fie frumoase, dar de la care nu puteai să-ţi desprinzi privirile, pielea albă a gîtului, sub care se întrezăreau muşchii armonioşi, gropiţa cefei, cei cîţiva zulufi răsuciţi spre spatele complet gol, totul părea ireal, pictat de un mare renascentist. Ochii ei nu erau făcuţi ca să vadă, ci ca să-i împodobească faţa cu apele lor ca de agat. Purta la gîtul decoltat patru şiruri de perle (fireşte artificiale, ca tot ce era pe ea, dar ce importanţă avea pentru noi?), în fiecare boabă sidefie se răsfrîngeau, în minuscule fulgerări de lumină, grădina noastră, casa şi straturile de flori. Rochia, care-i venea pînă la glezne, era de o extravaganţă nemaivăzută. De un verde brutal, cu ape cînd galbene, cînd albăstrii, se despica în faţă, în unghi ascuţit, pînji la brîu. Cele două fîşii care-i acopereau sînii minusculi se înnodau la ceafă cu o fundă bogată. Pe braţ îi zăngăneau brăţări cu strasuri şi emailuri, iar pe degetele cu unghii sidefii ardeau inele cu boabe verzi ca guşterul, transparente ca apa de mare, ca apa din mările Chinei. Gîfîind în spatele ei, cu turban şi evantai, Balena îşi căra colacii de osînză cu demnitatea unei Mamie.

I-am rupt eu însămi Puiei o superbă floare-de-piatră de culoare carmin dintre cele de pe marginea aleii din curtea noastră. Am vrut să i-o prind în piept, dar Balena nici nu m-a lăsat s-o ating. Era

geloasă pe privirile noastre, dar şi fericită în acelaşi timp: Puia ne domina ca o zeiţă a dragostei şi-a morţii. Balena a luat floarea şi, după puţină ezitare, a îngenuncheat şi i-a cusut-o jos, între faldurile fustei, doar la o palmă de gleznă. Puia avea pantofiori cu toc, din piele de şarpe. S-a aşezat pe tron şi a tras din faimoasa pălărie un bileţel pe care scria „camion". Apoi şi-a primit şi obiectul: pixul acela ciudat, care pentru noi, obişnuite cu tocurile de la şcoală, era o minune. Prin corpul de plastic perfect transparent, hexagonal în secţiune, se vedea pasta din interior, neîncepută. Capătul ei era din metal arămiu şi în vîrf avea o mică bilă gălbuie. Pixul mai avea şi un capac ultramarin. Ne-am dus spre locul tras la sorţi de Puia.

Între timp ne făcuserăm unghii multicolore din petale de flori lipite cu salivă. Ne fluturam noile gheruţe prin aer aşa de fioros, că Gigi, care-şi dormea veşnicul somn pe capota camionului, în soarele tropical, se zbîrli toată şi începu să tremure. Ne-am suit în remorcă, am tras-o cu chiu, cu vai şi pe Balena şi ne-am aşezat pe marginile scorojite ale tăbliilor laterale. Priveam cerul în care se reflecta verdele grădinii şi aşteptam poruncile reginei. Regina Verde tăcea, cu pixul între degete. Se uita ţintă înainte, fără să ne audă şuşotelile, căci noi începuserăm să jucăm telefonul fără fir. Puia deşurubase capacul pixului şi se străduia acum să-i scoată şi rezerva din interior. Reuşi în cele din urmă să păstreze numai tubul transparent. Cu el, ne spuse apoi, aveam să facem baloane de săpun. Era minunat. Ne-am repezit în casă şi-am adus nişte castronaşe de sticlă zgrunţuroasă, cu floricele în relief, în care am făcut soluţia albăstrie de apă cu săpun. Am căutat paie şi tulpini tubulare şi, din nou urcate în camion, ne-am pus pe treabă. Curînd, camionul aproape dispăruse, cu noi cu tot, sub zecile de globuri curcubeene, luate de vînt şi împinse spre straturile de legume. Pe pieliţa fină a

baloanelor se întindeau moale priveliști convexe și scînteieri. Predomina în amestecul bălțat de culori un fel de mov bătînd spre cărămiziu și nărămiziu. Aceeași culoare o poți vedea dimineața, în bobul de rouă care arde în soare. Balena, care muiase tubul creionului cu bilă în castronaș, umflîndu-și obrajii ca o trompetistă, ivi deodată la capătul celălalt un balon mare și oval, care se dezlipi cu greu și în loc să se înalțe purtat de vînt, ca și celelalte, se lăsă încet pe podeaua camionului, unde rămase neclintit. Era ca o minge de sticlă tremurătoare. Cînd tremurul conteni, Balena îl atinse cu degetul și ne spuse surprinsă: „E tare!" îl cuprinse apoi cu palmele și încercă să-l ridice, dar nu reuși. Balonul era greu ca plumbul. L-am privit tăcute cum se aburește mai întîi ca de-un suflu interior, cum se opacizează pînă ajunge să pară dat cu var. După cîteva minute aveam înainte un ou ca de reptilă preistorică, pe care Balena, ca să și-l recunoască, îl însemnă cu o steluță violetă. Pixul a fost preluat apoi de Ada, care reuși un ou identic cu primul, la capătul aceleiași metamorfoze. Desenă cu creionul pe coaja zgrunțuroasă o steluță indigo. Peste nici o oră, podeaua de scînduri a camionului se curba sub greutatea a șapte ouă mari cît capetele noastre și însemnate cu cele șapte culori. Le mîngîiam și chiar încercam să le clocim ghemuindu-ne peste ele. L-am suit pînă și pe Chombe în remorcă și l-am trîntit peste ouă, dar cîinele prinse deodată un zgomot infim, care-l înfricoșa atît de tare, încît se aruncă schelălăind din camion și nu se opri pînă în cușca lui de după casă. Noi abia percepuserăm micul trosnet, în schimb am văzut limpede cum coaja oului însemnat cu verde plesnește în zigzag. Am sărit și noi din camion și ne-am ascuns după tufele de trandafiri. De-acolo am auzit clar cum oul a explodat în țăndări. Atunci, din camion s-a înălțat silueta aurie a unei unicorne, cu ochi mari și frumoși, de femeie, și cu corn spiralat. A sărit

graţioasă din camion şi-a galopat scurt pînă în fundul curţii. Săltînd peste gardul putred, s-a pierdut în cîmp. Spaţiul, fără imaginea ei, rămase dureros de gol. Curînd am fi preferat însă să rămînă aşa, căci din al doilea ou, al Garoafei, ieşi o omidă gigantică. Tîrîndu-se, lăsa în urma ei o dîră de bale, ca un jeleu vernil. Boabe mari din acest mucilagiu îi rămăseseră presărate în perii lungi de pe corp. Era albastră cu pete galbene, iar capul negru ca smoala, lipsit de ochi, avea mandibule puternice, tot negre, ascuţite. Partea din faţă a corpului şi-o tîra pe două mînuţe de copil, iar la coadă avea falduri ca de peşte cu voal. Dispăru repede, îngropîndu-se în pămînt. Doar coada roză îi mai flutură cîtva timp, ca o algă marină, printre spalierele cu pătlăgele roşii. Două ouă plesniră deodată, ale gemenelor, desigur. Se iscară din ele fiinţe triste şi lungi, de culoarea sidefului vechi. Prin corpurile transparente li se vedeau oasele ca un abur alburiu. Li se vedea sîngele ca vinul rose pompat de inimi prin artere. Li se vedeau rinichii strălucind ca doi bulgări de diamant. Fiecare avea cîte un singur braţ, cîte un singur ochi şi cîte-o singură aripă cu pene albe, ca de porumbel, ajungîndu-i pînă la călcîie. Cînd s-au văzut, s-au îmbrăţişat cu patimă şi, contopite, şi-au luat zborul, vîslind energic din aripile uriaşe. Au dispărut repede, topindu-se în cerul albastru. Oul Balenei dădu la iveală un crab roşu ca sîngele, cu doi ochi cu gene lungi în vîrful cornitelor laterale. Sub ochi, mandibulele şi maxilele, căngi şi cleştişori minusculi, se tot mişcau cu foame. Cleştii cei mari articulaţi forfecau greoi în aer. Se trînti cu greu peste tăblia camionului şi-o luă la goană, lateral, pe picioarele subţiri, dispărînd după lobodele din fundul grădinii. Din oul lui Ester ieşi vedenia cea mai hîdă. Era scheletul unui cal călărit de scheletul unui călăreţ. Bucăţi de carne putredă, fîşii de piele, tendoane uscate le mai atîrnau de oasele galbene. Rînjindu-şi dinţii, cu ochii scurşi

pe obraz, cu coastele vizibile printre zdrenţele care fluturau pe ei, tronau în mijlocul camionului, statuie ecvestră a disperării. O lance ruginită, cu vîrful însîngerat şi prapur cusut cu sîrmă de aur, se legăna în mîna cavalerului. Uşori ca fulgul, săriră din camion, se îndreptară la pas spre gardul de la stradă, peste care trecură atît de lent, încît zborul lor prin aer părea că nu se mai termină. Mult timp am auzit, din ce în ce mai stins, tropotul de copite în josul străzii şi un nechezat ca de pe altă lume... Cînd şi această arătare s-a stins, am aşteptat degeaba să se spargă şi ultimul ou, al meu. Dar el nu s-a spart niciodată. De atunci l-am purtat tot timpul cu mine, oriunde am fost. El e, de fapt, o dovadă (acolo unde nu e nevoie de dovezi) că tot ce-am trăit a fost real, că toată lumea aceea din Dudeşti-Cioplea n-a fost doar o fantasmă a copilăriei. De altfel, ai observat, cred, că în timp ce bărbaţii rămîn întotdeauna mai mult sau mai puţin copii, femeile caută să-şi ascundă copilăria, de parcă atunci s-ar fi petrecut cu ele ceva ruşinos, ceva malefic... Hai să ţi-l arăt.

Te ridici de lîngă mine şi aprinzi lumina. Simt o durere vie, usturătoare în pupile şi, după ce scot capul de sub cearceaf, te văd ca într-o mare de flăcări care ar fi cuprins toată odăiţa. Deodată, totul mi se pare halucinant de real. Altă lume. Rafturile doldora de cărţi, hainele noastre azvîrlite peste tot, coşul de pe măsuţă în care acum nu mai sînt decît două mere, scrumiera în care se înnegresc vreo trei cotoare, rîşniţa de cafea, tu căutînd ceva pe sub fotoliul pe care stă răsturnat mini-televizorul, corpul tău gol, de culoare galben pal-roz-aurie, ridicîndu-se şi făcîndu-mă să mă mir cît de largi par şoldurile femeilor văzute din spate, totul îşi vorbeşte şi-şi tace suprafeţele în lumină. Suprafeţe în lumină, îmi spun buimăcit, iată lumea noastră. Părul tău scurt stă ciufulit. Faţa ta e bătrînă, gîtul tău e moale ca pielea de căprioară şi are cute. Mi-e silă de tine, dar îţi zîmbesc mecanic,

iar tu îmi zîmbeşti cu foarte puţină speranţă. O babă. Cu sîni încă frumoşi, dar ce sens are? Sînt golit de dragoste, iar povestea ta mă oboseşte fizic. Vin zorile, Nana. Dă-i zor. Te întorci în pat cu o cutie ca de pantofi. O deschizi şi, de sub un strat de vată, scoţi un ou mare, ca de struţ, cu coaja zgrunţuroasă, îngălbenită. Becul aşază pe el o umbră albastră.

Într-o parte, oul are o pată roşie, difuză. Probabil locul unde a fost steluţa, îl iau în palme şi-l cîntăresc cu grijă. E greu, masiv, iar coaja e călduţă ca şi cînd cineva ar dormi înăuntru. ÎI pui pe masă şi-l laşi acolo, pe şervetul vărgat, pe care se văd firimituri de pîine, fiecare aruncînd o mică umbră colorată. Stingi iar lumina. Pe fereastră, cerul nu mai e cu totul negru. Toate lucrurile din cameră au devenit întunecat-albăstrii, iar pereţii sînt destul de deschişi la culoare, în urechi îmi răsună vocea ta, pe care de la o vreme nici nu am mai perceput-o ca sunet, ci ca pură înşiruire de imagini. Sînt secat, după noaptea asta nedormită, mă simt de parcă toate organele mele ar fi o combinaţie de cauciuc şi acid clorhidric. Aproape că nici nu observ cînd îţi reiei firul istorisirii. Povestea ta are temperatura corpului meu, mă cufund în ea izolîndu-mi simţurile, lăsîndu-le pradă iluziei. Mă îndrept spre gura peşterii din insula de smarald, în jurul deschiderii aceleia strîmte creşte un mărăciniş osos, tare ca sîrma, cu scînteierile mov ale florilor pitite după ghimpi. Intru în coridorul de piatră care duce-n adîncul său. Larve translucide fug pe pereţi. Mii de ochi privesc din tavanul jos. În pîrîiaş trăieşte proteul orb, cu mînuţe de om. Iar acolo, în centru, înfăşurată în noapte ca într-o gogoaşă de mătase, eşti Tu, aşa cum nu te ştie nimeni, tu cu fălcile pline de colţi strîmbi şi curbaţi, tu cu nările dilatate, aruncînd jerbe de flacără, tu cu solzii tăi de jad mistuitor, cu aripi de diavol, cu coadă de anacondă. Tu, înfăşurată în duhoarea ta de sulf, tu

printre ciolane şi tigve... Tu, în tăcerea ta de femeie, în necomunicarea ta, în violenţă şi-n frică.

Seara l-am luat din nou pe Marcelino de lăbuţă şi, bucuroşi nevoie mare, ne-am îndreptat spre foişor. Doar ieri nu trecuserăm pe-acolo, dar mă simţeam vinovată de parcă aş fi irosit aiurea o zi, ce spun, poate un an întreg, parcă nu aş fi fost de-o veşnicie. Mi-era dor de Egor şi chiar de maică-sa. Cînd am intrat, nu ne-a venit să credem: casa era plină de flori. Toate sticlele, paharele, cănile de apă, ca să nu mai vorbesc de vaze, de la cele de cristal sau de porţelan chinezesc pînă la cioburile de doi lei, fuseseră scoase de prin dulapuri şi umplute cu flori. Pe servante, pe măsuţe, pe marginea şemineelor, pe stîlpii balustradei de stejar a scării interioare, pe taburete şi chiar pe podea se înşirau vase pline de flori, în nici o odaie nu mai aveai loc să stai de atîtea flori. Cel puţin sus, în camera lui Egor, te înăbuşeai: erau crini albi şi roşii, desfăcuţi la limită, vărsînd din ei staminele grele de polen, erau trandafiri galbeni, erau mormane întregi de gura-leului, flori de soc, muşeţel pe tulpini încîlcite, albăstrele. Mai erau , cactuşi înfloriţi şi nişte flori întortocheate, colorate în albastru şi roşu, cu limbi cleioase, desigur orhidee, cărora pe atunci nu le ştiam numele şi pe care le vedeam pentru prima oară. într-un ghiveci cu pămînt noroios înota o roua-cerului de-o frumuseţe nepămîntească: avea corola de ace fine, fiecare terminat cu o boabă de lichid transparent, care strălucea în penumbra camerei. „E o plantă carnivoră", ne spuse alungitul, care se aşezase pe locul lui preferat. Atinse cu degetul lui lung aproape cît antebraţul meu discul din mijlocul ţepilor: acestea, ca la comandă, se ridicară şi apoi, unele după altele, se curbară spre deget, lipindu-şi boabele cleioase de unghia lui Egor. „Dacă aş lăsa degetul aici, în scurt timp mi l-ar roade pînă la os." Era o plantă-păianjen, un păianjen fermecător. I-am povestit visul cu apa şi cel cu paharul, şi Egor a

aprobat dînd uşor din cap, fără să se mai entuziasmeze ca la început. Acum ştia. Eu eram, fără nici o îndoială, aleasa, eu aveam să pătrund în *REM.* „Uite, florile astea toate sînt pentru tine. Au venit aici oameni de pretutindeni ca să ţi le aducă şi ca să-ţi ureze, prin mine, succes. Ei te aşteaptă de mult, vin aici în fiecare an, pe mama şi pe mine ne socotesc un fel de preoţi ai *REM-ului.* Dar ei ştiu că nici unul dintre noi nu va putea intra vreodată acolo. Pentru că *REM-ul,* singurul din toată lumea noastră, e făcut numai pentru cel care visează visele, adică doar pentru tine." Despre existenţa acestei Ieşiri, cum mai numea el *REM-ul,* Egor îmi mai spuse că ştiau oameni din toată lumea, legaţi între ei prin revelarea tainei şi prin jurămîntul de-a o păstra. *„REM-ul* e, într-un fel, ca floarea asta de roua-cerului, un soi de capcană întinsă pretutindeni şi dotată cu o răbdare infinită, un loc de trecere care aşteaptă ani în şir să fie descoperit şi apoi alţi ani în şir pînă să ajungă la el singura fiinţă care-l poate străbate. Există cărţi secrete, scrise de mînă, despre *REM,* există cîteva secte concurente care recunosc *REM-ul,* dar au idei cît se poate de diferite în privinţa semnificaţiei sale. Unii susţin că în *REM* ar fi un aparat infinit, un creier colosal care reglează şi coordonează, după un anume plan şi într-un anume scop, toate visele vieţuitoarelor, de la visele de neconceput ale amibei şi ale brînduşei, pînă la visele oamenilor. Visul ar fi, după ei, adevărata realitate, în care se revelează voinţa Divinităţii ascunse în *REM.* Alţii văd în *REM* un fel de caleidoscop în care poţi citi deodată întregul univers, cu toate amănuntele din fiecare moment al dezvoltării sale, de la geneză pînă la apocalips. Am citit de curînd în spaniolă o povestire în care *REM-ul,* văzut astfel, era numit *El Alepb.* Unii sînt convinşi că există un singur *REM,* alţii cred că există cîte unul pentru fiecare om şi chiar au compus o scriere curioasă, în care înşiră semnele după care oricine ar putea ajunge

să-şi găsească *REM-ul,* dacă ştie să citească aceste semne. Dar care a adevărul, dacă este *REM-ul o* Mîntuire sau o Damnaţiune, numai tu ai să afli." Egor îmi vorbea cu o voce mai stinsă decît de obicei, faţa lui urîtă de acromegalic semăna cu o mască emaciată. „Sînt cumplit de obosit. N-am dormit deloc noaptea trecută, iar azi am exagerat cu scrisul. Dar nu am avut încotro. Rămăsesem în urmă nepermis de mult." L-am întrebat ce scrie şi mi-a răspuns firesc, dar cu un rictus de silă: „Literatură, scriitor n-aş mai fi fost." I-am spus că mi se pare o meserie foarte frumoasă şi, ca să-i arăt că sînt într-un fel în temă, l-am întrebat mai departe, folosind nişte cuvinte pe care parcă le mai auzisem eu pe undeva: vrea să ajungă un mare scriitor? Mă aşteptam să zîmbească, aşa cum fac oamenii maturi cînd un copil se bagă în treburi serioase, dar Egor, mai palid decît de obicei, cu cartilajele nasului verzui-transparente, cu ochii şterşi, mi-a răspuns imediat, ca şi cînd şi-ar fi pus întrebarea singur. Vorbea, oricum, şi la propriu şi la figurat, mult deasupra înţelegerii fetiţei de doisprezece ani. „Un mare scriitor nu este altceva decît un scriitor. Diferenţa este de nuanţă, nu radicală. Toţi săritorii în înălţime sar, să zicem, doi metri. Unul sare doi metri şi cinci centimetri şi este un mare sportiv. Nu, nu merită osteneala nici să te gîndeşti măcar să ajungi doar un biet mare scriitor, doar un pîrlit de autor genial. Ia cele mai bune cărţi scrise vreodată. Abia dacă sînt ceva mai răsărite decît cărţile mediocre. Fundamental sînt tot cărţi, nimic altceva, îţi vor da, la citire, o plăcere estetică ceva mai intensă. Ca o cafea un pic mai dulce. O să le laşi din mînă după treizeci de pagini ca să-ţi faci un sandvici sau ca să te duci la baie. Ai să le citeşti în paralel cu cine ştie ce carte poliţistă. Peste cîteva mii de ani vor fi şi ele praf şi pulbere, în condiţiile astea, să-ţi propui tu, un om, o fiinţă căreia i s-a dat şansa nebunească de a exista şi de-a reflecta asupra lumii, să ajungi doar

un geniu este umilitor, este infim. E ca şi cînd ai lăsa totul baltă şi te-ai cufunda din nou în pădure. În fiecare om există posibilităţi faţă de care ambiţia de-a fi cel mai mare scriitor dintotdeauna al lumii este pur şi simplu dezonorantă prin facilitatea ei. Căci ce miracol mai contează faţă de miracolul de a exista şi de-a şti că exişti? De aici şi pînă la a fi omul cel mai bogat, cel mai puternic, cel mai talentat din întreaga lume e ca de la un miliard la un miliard unu, şi chiar mult mai puţin. Nu, nu vreau să ajung un mare scriitor, vreau să ajung *Totul.* Visez necontenit la un creator care, prin arta lui, să ajungă cu-adevărat să influenţeze viaţa oamenilor, a tuturor oamenilor, şi apoi viaţa întregului univers, pînă la stelele cele mai îndepărtate, pînă la capătul spaţiului şi-al timpului. Iar apoi să se substituie universului, să devină el însuşi Lumea. Numai aşa cred că un om, un artist, şi-ar putea îndeplini menirea. Restul e literatură, colecţie de trucuri stăpînite mai bine sau mai rău, bucăţi de hîrtie mîzgălită cu gudron, pe care nu dă nimeni doi bani, oricît de geniale ar fi rîndurile de semne grafice, care, curînd, tot nu vor mai fi înţelese."

Rostise vorbele astea pătimaş, cu o expresie amară. Tăcu apoi mult, în seara aurie. Aşezat în patru labe, Marcel construia pe parchet un castel din cuburi. Chiar în vîrf puse o piramidă albastră. Eu îmi potriveam poala, rochiei. Mă gîndeam de fapt la Ester: cît timp stătuserăm în tufişurile de trandafiri, speriate de fantasmele ieşite din ouă, ne ţinuserăm de mînă, mîngîindu-ne podul palmei cu degetele, apoi ne lipiserăm uşor una de alta şi îi simţisem părul roşu atingîndu-mi obrazul, încurcîndu-mi-se în gene. Cînd ne-arn privit, doar o clipă, în ochi, m-am simţit deodată plină de sudoare. Egor vorbea din nou: „Dar cei mai mulţi dintre oameni - sau, hai să zicem, dintre scriitori - nu vor ajunge totul. Nu vor ajunge nici măcar genii. Nu vor ajunge nimic. Eu... eu sînt unul

dintre ei. Dar eu măcar ştiu asta şi prin tot ce scriu încerc să-mi exprim neputinţa. Ştiu că nimic nu poate fi spus, ca nimeni nu aşteaptă de la tine să spui ceva, dar şi că *trebuie* să spui. Ştiu că trebuie să te împotriveşti cumva nedreptăţii de a fi orn şi de a nu putea să fii Totul. Şi eu o fac din toate puterile mele. Uite..."

Se ridică de pe scaunul cu furnir galben, păşi pe deasupra castelului de cuburi şi deschise larg cele doua uşi minunat împodobite ale marelui scrin. Era mai încăpător decît ai fi putut crede. Un lemn roşu, plăcut mirositor, îi căptuşea adîncimea. Tot interiorul era ocupat de cîteva teancuri groase de hîrtie de scris, mii de pagini stivuite unele peste altele. Cînd, înfigîndu-şi degetele în ele şi răsturnîndu-le pe covor, Egor le-a răvăşit prin toată odăiţa, am putut vedea că erau acoperite cu un scris egal, ciudat de inexpresiv. Dar abia cînd am încercat sa citesc cîteva rînduri din opera alungitului, am înţeles oroarea imensă pe care aceasta o conţinea: pe mii şi mii de pagini, cu o răbdare şi o tenacitate de furnică, Egor scrisese un singur cuvînt, repetat mereu, de zeci de ori pe o pagină, într-o succesiune fără început şi sfîrşit. Era cuvîntul *nu.* „Scriu de la şaisprezece ani şi abia am trecut de cincisprezece mii de pagini. Scriu uneori şi cîte opt ore pe zi, dar în alte zile nu pot scrie nici măcar un rînd. Poate o să rîzi, dar cîteodată mă poticnesc şi, cu toate că poate ţi se pare uşor să scrii aşa ceva, cunosc crize care aproape mă fac să mă las de scris. Cunosc şi frica de sterilitate, şi pe aceea de-a nu mai putea să ţii pasul cu tine însuţi. Pentru că eu nu scriu mecanic. Vreau ca fiecare, *dar fiecare* din aceşti *nu* să fie gîndit şi simţit pînă în măduva lui. Să fie trăit cu toţi nervii, cu toată carnea mea. Să nu crezi că e simplu. Cîteodată se întîmplă să meditez şi cîte-o săptămînă întreagă pînă să mai adaug un cuvînt, pentru că vreau ca opera mea să fie perfectă, să mă reprezinte desăvîrşit." Nu înţelegeam nimic. Priveam cînd la

Egor, cînd la foile pe care amurgul le făcea roz-sidefii. Am încercat să adun de pe jos paginile, dar alungitul, mai înalt ca oricînd (se ridicase în picioare şi se uita pe fereastră), nu m-a lăsat. Am coborît, am salutat-o pe doamna Bach care, în capotul ei fistichiu, asediată de flori, asculta la radio o romanţă ridicolă, nazalizată: „Ce vrei să-ţi scriu acuma cînd ne despărţim?", şi ne-am văzut iar pe cărarea din mijlocul cîmpului, lăsînd în urmă silueta de fum a lui Egor. Cum păşeam fără grabă, de mînă cu vărul meu, brusc m-a năpădit iar un val de tristeţe.

Am visat, în acea noapte, o cheie pierdută de cineva în pădure. Tocmai coborîsem lin într-o văioagă unde fagii se făcuseră rari şi subţiri, iar pe pămîntul negru dintre tulpinile lor tăcute se înşirau pete bălţate de lumină albă şi galbenă, strălucitoare. Soarele se ivea, orbitor, printre crengile scuturate de-o boare verde de vînt. Coaja copacilor se jupuia şi mirosea a tananţi amărui. O ceaţă, dar nu de aburi, ci de alean şi de nostalgie, se vărsa răcoroasă în dimineaţa eternă. Zărisem luciul cheii de departe şi mă abătusem cu cîţiva paşi din cărarea mea ca să ajung pînă acolo. Am îngenuncheat şi am ridicat-o. Vinul pe care-l sorbisem în celălalt vis, amestecat cu venin de păianjen, mă ameţise, îmi dăduse o stare de exaltare, pe care abia mi-o stăpîneam. Am ridicat cheia. Era o cheie de aur, de două ori mai mare decît palma mea.

În adîncitura lăsată de ea pe pămînt şerpui leneş, cărnos, o rîmă, care contractîndu-se de cîteva ori se sorbi în pămînt. Am şters cheia bine cu poala rochiţei. Capătul îi era în formă *de* treflă, ornat pînă la refuz cu bucle şi lujeri de aur. Tija cheii, groasă şi scînteietoare, reflecta deformat chipul meu şi copacii din jur. La capătul de jos avea o plăcuţă cu trei dinţi egali, peste care mi-am trecut visătoare degetele. Am sărutat cheia şi am vîrît-o bucuroasă în buzunar. Am luat-o la fugă, pe

cărarea mea care ducea tot mai adînc spre fundul văii, unde se făcea din ce în ce mai răcoare. Abia aşteptam să descui. Nu-mi păsa dacă după uşă mă va aştepta Plăcerea sau Teroarea.

Dimineaţa ne-am văzut la grota lui Rolando. Îl călăream acum fără sfială, îl clătinam dîndu-ne huţa cîte trei deodată, cocoţate pe stern, îi intram în ţeastă prin orbita rotundă şi ne lipeam, înfiorate, spinarea de osul neted şi rece. Îl împodobisem ca pe un pom de Crăciun cu panglicuţe şi-i pusesem coroniţe de flori, ca nişte inele, pe toate degetele. Ester, care avea să fie în acea zi regină, refuzase cu încăpăţînare să se îmbrace în galben. I-ar fi stat şi caraghios, ce-i drept, în schimb, îşi adusese, cine ştie de pe unde împrumutate, o umbreluţă de dantelă galbenă, cum nu văzusem nici una din noi niciodată, şi un evantai rabatabil, cu care-şi ascundea jumătatea de jos a feţei şi îşi îngusta ochii ca japonezele, cu obrazul lipit de umărul ridicat. Mi-era al naibii de dragă, roşcata! Pe pieptul bluzei albe, scrobite, purta o dalie portocalie. Am aşteptat-o iar pe Puia mai bine de-o oră, dar n-a apărut. Nimeni, nici Balena, nu ştia ce e cu ea. Pînă la urmă am ieşit din subteran şi am intrat în curte la tanti Aura. Ester s-a aşezat pe tron şi i-am pus coroniţa aurie peste pletele ca sîrma de cupru, în pălărie nu mai erau decît trei bileţele cu locurile de joacă: şcoala veche, foişorul şi camera mea. Ester, nenorocoasă ca de obicei, a tras locul cel mai închis, cel mai sărac: camera. Ce să faci într-o odăiţă înghesuită, cu sobă de teracotă, pat şi aproape nimic altceva? Nu ştiam pe atunci un adevăr pe care accesul la *REM* mi l-a revelat cu forţa evidenţei şi pe care n-o să-l mai uit: cu cît spaţiul acţiunii sau jocului sau gîndirii este mai îngust, cu atît restul lumii, adică Lumea, este mai largă. Şi merită întotdeauna să te restrîngi, chiar şi pînă la inexistenţă, ca să sporeşti minunea lumii. Esterei îi revenise, ca obiect al jocului, termometrul adus de mine. Puia nu mai venea şi începuserăm să fim îngrijorate; fără formaţia completă jocul nostru nu avea nici un sens. Pînă la urmă ne-am hotărît să mergem toate la ea. Am ieşit în stradă şi, pentru prima oară de cînd jucam

Reginele, ni s-a întîmplat să întîlnim trecători sau oameni ieşiţi pe la porţi, căci era aproape ora unsprezece. Se holbau după noi şi chiar, mahalagioaicele, ne făceau în toate felurile, căci eram ca nişte paparude. Băieţii de vîrsta noastră şi chiar ţîngăii de cîţiva anişori, murdari ca naiba, aruncau cu pietricele după noi şi făceau gesturi de neînţeles. Calvarul ăsta a durat însă doar vreo cinci minute, pînă am ajuns la gardul verde, cu flori argintii de tablă, culmea eleganţei pe-atunci, în spatele căruia se afla o casă ciudată, cu verandă de sticlă. Am sunat cam stînjenite, căci cunoşteam prea bine obiceiurile maică-sii. Dar de data asta femeia aceea făcută numai din curbe era îmbrăcată relativ decent, într-un capot lucios, albăstrui, ornat cu flori sucite de crizantemă. Era de fapt un kimono, dar pe atunci nu cunoşteam cuvîntul. Ne primi fără o vorbă pe toate în holul larg, cu plăci de gresie pe jos şi cu un soi de tablouri din tablă şi sîrmă neagră înfăţişînd păuni şi mori de vînt pe pereţi. Ne făcu semn să intrăm în camera Puiei după ce ne spusese pe un ton alintat că fetiţa ei nu se simte prea bine. Am intrat toate deodată în camera Puiei şi am rămas încremenite. Copila aceea minunată zăcea pe pat, cu faţa întoarsă spre perete. Cearceaful era dat la o parte şi corpul ei subţire şi roz, înconjurat de buclele aspre, era gol şi avea o armonie a liniilor de neimaginat la o femeie matură. Ceea ce ne-a uimit însă era faptul că între coapsele rotunde Puia era netedă ca o păpuşă. Nici urmă de sex, ceea ce-i dădea un plus de frumuseţe suprafirească. Puia nu era nimic altceva decît o mare păpuşă însufleţită, cu care se juca un copil mare, mama ei. Cînd a întors faţa şi ne-a văzut, ea s-a acoperit imediat cu cearceaful şi s-a ridicat în capul oaselor. Ne explică distrată că era cam bolnavă. Se bucura totuşi că am venit şi n-ar fi vrut să ne strice jocul. Aşa că dacă am vrea să ne jucăm chiar acolo, în camera ei, ea n-ar avea nimic împotrivă. După ce ne-am gîndit puţin, ne-

am spus că la urma urmelor şi camera Puiei e o cameră. Cum tot eram acolo, decît s-o lăsăm balta mai bine începeam jocul. Mai ales că boala Puiei îi dădea o şansă Esterei să folosească termometrul... Aşa că ne-am aşezat, unele pe patul Puiei, altele pe covor, şi-am aşteptat ca Ester să se hotărască.

Ester privi termometrul, al cărui firişor de mercur arăta 36 de grade. Cu amuzantă seriozitate i-l puse Puiei la subţioară. Stăteam toate în jurul fetiţei ca nişte doftori la căpătîiul unei prinţese muribunde. Deodată am început să percepem schimbarea. Prin geamul cu perdeluţe al camerei văzuserăm de la sosire coroana unui corcoduş cu fructele încă verzi şi streaşină casei vecine, cu jgheab şi burlan. Cînd ne-am ridicat ochii de pe termometru, toate acestea dispăruseră. Doar cerul albastru ca turcoaza, cu nori alburii, se întindea în cadrul dreptunghiular al ferestrei. Simţeam în acelaşi timp o stranie mişcare ascensională, o simţeam în organe, în tot corpul. Mai tîrziu, cînd am suit prima oară cu liftul, mi-am adus aminte de senzaţia aceea apăsătoare. Ne-am repezit ţipînd la fereastră. Jos, la zeci de metri sub picioarele noastre, vedeam Bucureştiul întins şi întortocheat ca un labirint înecat în vîrtejuri de praf. Ceţuri sidefii şi gălbui şi roz-pale acopereau clădirile cele mai înalte: Palatul Telefoanelor, cu tot soiul de fiare cenuşii instalate în vîrf, Foişorul de foc, cu ferestre prismatice, magazinul Victoria, blocurile vechi de pe Magheru, blocul Turn şi, departe în zare, albăstruie şi redutabilă, Casa Scînteii, în mijlocul pajiştilor înverzite. Bucureştiul ca o plasă de păianjen, pe firele căreia se căţărau încet tramvaiele cu clopoţei şi camioanele cu remorcă. Bucureştiul plin de schelării şi macarale, cu spitale şi clădiri de poştă şi, minuscule, chioşcuri de ziare. Cu lacuri gri, în formă de stomacuri, dînd unul într-altul. Cu parcuri şi statui de bronz înnegrit, popor de omuleţi tuciurii, din ce în ce mai mici pe măsură ce urcam. Cu cartiere muncitoreşti, ca nişte

prăjituri din care nu ai muşca. Bucureştiul cu triaje CFR pline de stive de cherestea, grămezi de cărbuni şi mormane de ţevi, profile şi pompe ruginite, şpan şi magneţi. Cu gări cu ceasuri rotunde şi locomotive cu aburi, gări mirosind mereu a cocs, usturoi şi păcură, gări din care se preling şine încălecate, dispărînd pe sub viaducte şi pasarele şi, inevitabil, „pe sub podul Gram". Bucureştiul cu depozite de lemne şi fabrici de bobine şi abatoare şi puturoasa fabrică de săpunuri Stela, cu ţesătoriile Donca Simo, cu străzile Julius Fucik, Olga Bancic, Ilie Pintilie, cu uzinele Vasile Roaită. Bucureştiul cu oameni în cămăşi albe şi părul pieptănat peste cap. Cu stadioane asaltate de tineri muncitori cu şepci şi cu feţe emaciate, urlînd şi ridicîndu-se în picioare cînd un fotbalist, tot cu părul pe spate şi cu chiloţi pînă la genunchi, gen Dinamo Moscova, aruncă în plasa ruptă mingea de piele. Bucureştiul răsunînd de cîntece mobilizatoare: „Marinică drăgălaşul / Marinică zis codaşul" sau celebrele „Macarale / Rîd în soare argintii / Macarale / în zori de zi", dar şi nostalgicul „Şi-apoi de mînă tu şi eu / De la Ateneu / înspre Mioriţa s-o pornim", Bucureştiul lui Trio Do-Re-Mi, al *Mielului turbat,* al *Dragostei la zero grade,* al lui Ciubotăraşu şi Giugaru şi Silviei Popovici. Bucureştiul studiilor la seral...

Ne înălţam în viteză, şi oraşul devenea tot mai restrîns şi mai ceţos. Curînd am cuprins cu privirile spaţii mult mai vaste, întinderi albastre şi verzi, dreptunghiuri galbene, străbătute de firişoarele rîurilor, nori ca de vată acoperind oraşe cît palma. Ca să nu ameţim, ne-amn întors lîngă patul Puiei. Ester i-a luat distrată termometrul de la subţioară şi l-a privit, întorcîndu-l în unghiul cerut. Arăta acum 37 de grade, în acelaşi timp, odaia se spulberă într-o explozie scurtă. Dispărură şi pereţii, şi plafonul şi ne trezirăm înconjurate de oceanul de aer îngheţat, de munte, de culoarea safirului. Ne aflam pe spinarea unui elefant uriaş,

de stîncă, cioplit pe vîrful unui munte imens, alb ca laptele. Muntele era de fapt un pisc de cremene, ascuţit ca o lamă, cu smocuri de jnepeni căţăraţi pe cîteva mici platouri de sub picioarele noastre. Halucinant, inaccesibil, muntele cu elefantul în vîrf se ridica peste o lume plată, străvăzîndu-se prin aerul transparent ca o sticlă albăstruie. Colţii de fildeş şi trompa ridicată spre frunte dădeau elefantului o înfăţişare războinică şi regală. Adunate una într-alta, ţinîndu-ne de mîini în jurul patului unde Puia încă stătea culcată, nu ne mai saturăm să contemplăm lumea. Pentru că din pisc vedeam, în ciuda depărtării, cu o claritate absolută, tot ce doream să vedem pe pămînt. Priveam un sat risipit între măslini şi vedeam biserica lui veche cu clopotniţă acoperită: cu tablă şi pe tabla încinsă vedeam dormind ghemuită o pisică, şi vedeam şi puricele ieşind pentru o clipă din sprînceana pisicii, foindu-se lîngă ureche, unde pisica avea părul rar şi cenuşiu, şi dispărînd apoi în blăniţa de pe cap. Priveam în altă parte o popicărie în plin soare şi desluşeam pînă şi firişoarele de tutun ars care se scurgeau din luleaua ciocnită de-un zid cafeniu de către un cîrciumar cu şorţ şi faţă roşie, venit să chibiţeze. Vedeam un copil făcînd pipi într-un crîng de aluni, în mijlocul unor flori de cîmp mai înalte ca el. Vedeam un curcubeu arcuindu-se peste o fabrică de tractoare şi o muncitoare, cu basma privind în lumină, la geamul făcut din pătrăţele de sticlă, ceva ce semăna a bujie. Vedeam un şir de cosaşi cu cămăşile mototolite, transpirate, înaintînd cu paşi mari în arie şi scînteindu-şi coasele în soare. Unul era gol pînă la brîu şi am văzut pe omoplatul lui roşu, cu fire sucite de păr, un neg monstruos. Vedeam vapoare încremenite pe mări de smarald, lăsînd în urmă, la fel de încremenită, dunga alburie a siajului. Pe bocaportul unuia, doi marinari îşi cîrpeau ciorapii de bumbac. Vedeam iepuri polari lăsîndu-şi măslinele pe zăpada poroasă şi un

cangur adulmecînd, cu nări negre şi umede, coaja unui eucalipt. Fruntea Puiei începuse să frigă, radia o căldură roşiatică. Ester a privit din nou termometrul, care arăta acum 38 de grade. Şi, de pe spinarea zgrunţuroasă a elefantului, am văzut o mînă cu unghii negre aruncînd o piuliţă în pălăria unui orb şi un contabil cu mînecuţe răzuind cu lama o cifră dintr-un registru. Am văzut un preot mîngîind şoldul unei enoriaşe, o coţofană pe marginea căruciorului, privind un sugar, o femeie rujîndu-se. Am văzut un jude rînjind acuzatului şi-un felcer scoţînd dintele unui cal cu un cleşte de cuie. Am văzut un alambic întins pe kilometri întregi, o pădure de ţevi din care pica un strop de rachiu. Am văzut un stăvilar fisurîndu-se în zig-zag şi şuvoaie groase de apă cu mormoloci inundînd orezăriile. Am văzut un bătrîn decapitînd o lăcustă. Şi cînd termometrul Puiei arătă 39 de grade, am văzut trei soldaţi pălmuind o bătrînă şi o casă împachetată în ziare şi un dric şiroind o dîră de sînge şi un chitarist muşcat de un guşter. Am văzut o muscă luptînd cu păianjenul şi un bolnav zîmbind unui fluture. Am văzut un om rătăcit în uzină şi un savant înhămat la o roabă şi un lup oftînd trist. Şi o fată cedînd într-o bucătărie de ţară şi un film rulînd invers şi un disc zgîriat pe care se plimba o buburuză. Şi cînd termometrul arătă 40 de grade şi Puia deveni translucidă ca o unghie în lumină, am văzut spînzuraţi atîrnînd de-o salcie şi o mie de oi sacrificate pe malul unei lagune şi un ţăran mîncînd rinichi de cîine şi telemea. Şi un ciclotron invadat de ploşniţe, şi o pălărie cu pana ftimulită, şi doi ochi albaştri, încrezători, de lepros. Şi o ciupercărie termonucleară, şi o tăbăcărie de piei de păianjen, şi un adolescent înfruntîndu-şi părintele. Şi un incendiu mistuind un depozit, şi o mare de oameni cu limba tăiată, şi o capelă sub cerul gurii, între măsele. Şi rechinii întemeind o frăţie. Iar cînd termometrul arătă 41 de grade, am văzut un neam ponegrind alte neamuri, o armată

luptînd cu un bivol, un vîrf de lance desenînd o petunie. Un jupuit pierind într-o copcă, un val de sînge măturînd municipii, un pătrat magic pe fruntea actorului. Am văzut un tiran trăgînd apa la tron, o javră vărsînd briliante, un cadavru sculîndu-se în picioare, un doctor scoţîndu-şi ochii. Şi morminte deschise, şi morţii în camuflaj zornăind pe tancuri, învîrtind manetele tunurilor de pe crucişătoare. Armate osoase trăgînd cu bazooka, zvîrlind peste oraşe mine de brand, sticle incendiare, cearceafuri. Feldmareşalul carnagiului călare pe rîuri. Butoaie de benzină arzînd în alimentare. Arhive de filme în flăcări. Vînzători necrozaţi, lăptărese cu zona zoster. Populaţii în cîrje, mase cu timpanele sparte. Goarnele la putere. Virusuri sub drapele. Catedrale-n ruină, cardinali în albastru, schelete peste tot. Boli de inimă la mobilizare. Cancerul ca singură sursă de energie. Fluvii evaporate şi Moartea, steaua necruţătoare, trecînd prin sabie pînă şi nou-născuţii. Şi-o cruce de lemn de cireş ridicată pe Everest şi pe ea bătut Celsius, pe creştet cu coroană de spini. Şi sub tălpile lui pline de sînge o piele cu arsuri de gradul şapte, Pămîntul. Iar cînd termometrul arătă 42 de grade am văzut zeitatea Cutremurului dansînd peste Eurasia, zeitatea îngheţului înfulecînd Polii, zeitatea Potopului strivind Japonia sub călcîi. Şi zeul întunecat al adîncurilor, Nife răzbunătorul, îşi făcu deodată auzită vocea de lavă aruncînd scoarţa în aer, evaporînd oceanul. Şi Marianele şi cele Unsprezece mii de fecioare şi toate uraganele cu nume de femei fugeau ţipînd, cu fustele-n flăcări, cu părul pîrlit, cu sînii goi, împiedicîndu-se de metropole. Şi fluvii de wolfram şi rîuri de iridiu şi fiorduri de crom şi estuare de indiu şi lagune de stronţiu şi cascade de platină şi pîrîuri de cadmiu şi mări de cupru şi golfuri de zinc şi oceane de fier clocoteau laolaltă, cu flora şi fauna lor orbitoare. Şi anotimpurile, sub ploi de stele, sub grindină de meteoriţi. Şi am văzut Soarele contopindu-se cu

Pămîntul şi eclipsele fumegînd. Şi termometrul plesni, iar mercurul din el căzu ca o lacrimă în hăul de sub noi. Şi-atunci am văzut cum stelele se chircesc, cum spaţiul se contractă, cum lumina îmbătrîneşte, cum forţele de interacţie tari şi slabe, forţa gravifică şi forţa electromagnetică pornesc un poker în patru şi joacă zaruri cu hipercuburi. Cum timpul practică o ruşinoasă ipsaţiune. Cum lumea ajunge cît un măr, cît o cireaşă, cît un electron, şi-n cele din urmă dispare în nefăptuit. Şi cînd nu se mai afla în jurul nostru nici măcar întunericul, nici măcar nimicul, deodată am văzut, de la marginea vederii, înaintînd spre noi, un punct luminos. Cînd s-a apropiat, l-am recunoscut cu un strigăt de bucurie: era copilul nostru, gigantul nostru drag, marele bărbat cu sîni de femeie, cu părul căzîndu-i în şuviţe blonde pînă la şolduri, cu ochii albaştri. Se apropia tot mai mult de noi. Era mult mai mare decît muntele pe care stăteam. Cu cît venea mai aproape, cu-atît trăsăturile lui se desluşeau mai bine şi în curînd nu i-am mai putut vedea decît faţa de lumină, iar apoi numai ochiul său, care deveni deodată cerul liniştitor, albastru, cu norişori, pe care-l priveam prin fereastra camerei Puiei. Prietena noastră bolnavă se ridicase în capul oaselor şi zîmbea. Ester, ciudata Regină Galbenă, rămăsese cu termometrul în mînă, iar prin fereastră vedeam din nou corcoduşul şi cornişa casei vecine. Termometrul arăta tot 36 de grade, ca la început. Am mai rămas puţin lîngă Puia, care ne promisese că va sta cuminte în pat ca a doua zi să fie bine, iar apoi am plecat, fiecare, la masă. Eu am însoţit-o pe Ester. Eram bucuroase că ziua ei ieşise bine, că jocul ne reuşise şi de data asta. Ea îşi scosese coroniţa, îşi scuturase părul de sîrmă roşie şi acum mergeam împreună, de mînă, prin soarele tropical. Eram toropite ca nişte pisici. Glumeam amîndouă, arătîndu-ne limbuţele şi rîzînd. Ne-am mai surîs o dată la poarta ei şi, cînd m-am întors, am simţit o săgetare în inimă. Am avut pentru prima dată

sentimentul că totul, totul avea în curînd, să se termine, că vremurile bune trecuseră pentru totdeauna.

Tristeţea nu mă mai părăsea. Cînd eram singură, după-amiază, ea se intensifica, devenea acută şi dulce, insuportabilă. Mă învîrteam atunci prin grădina pustie, rupeam cîte-o roşie şi muşcam din ea sau îmbrăţişam trunchiul cireşului amar, gîndindu-mă la Ester. Mergeam pe poteca îngustă dintre straturile de legume, ajungeam la camion şi suiam în cabina încinsă. Suceam de volan, apăsam pe frîne şi deodată îmi dădeau lacrimile. Coboram şi mi-o puneam pe Gigi după gît şi mergeam aşa cu ea pînă în fundul curţii, lîngă gardul putred, înecat în bălării. Intram din nou în casă, la răcoare, şi petreceam mult timp în holişorul gol, lung şi îngust, luminat slab doar de nişte geamuri mate. Stăteam acolo, în picioare, sprijinită de pervaz şi numărînd iar şi iar petalele unei flori al cărei nume nu-l cunoşteam. Era linişte şi o lumină cenuşie, puteam să mă adun. Şi iar în camera mea, iar în pat, sub cearceaf, cu faţa la perete... Am plîns în ziua aceea pînă seara, nu mă mai puteam stăpîni. Cînd intra tanti Aura, mă prefăceam că dorm. Am plîns mai ales cînd am văzut-o pe Zizi, săraca, uitată de zile întregi sub masă, cu frumoasa ei rochiţă îmbîcsită de praf, cu părul ei de aţă încîlcit ca altă arătare. Cînd mă gîndeam cu cîtă dragoste îi făcusem schimburile, chiloţeii, furoul şi tot ce mai avea pe ea, iar acum o abandonasem ca o mamă vitregă, care îşi oropseşte copilul. Am strîns-o la piept şi m-am pus iar pe bocit.

Spre seară însă m-am spălat frumos pe ochi, l-am adunat pe Marcelino de pe stradă, unde juca Lapte gros, şi-am plecat amîndoi spre foişor. Ne-a deschis doamna Bach şi, cînd am intrat în hol, aproape că ne-am speriat de strigătele care se auzeau de la etaj. „Egor e cu un prieten", ne spuse alungită, făcîndu-ne semn să urcăm. M-am mirat, îl crezusem pe Egor un ins de-o singurătate

absolută, nu-mi închipuiam cum ar putea arăta un prieten al lui. Cînd am deschis uşa, strigătele s-au intensificat brusc. Cel care ţipa era, fireşte, musafirul, un tînăr cam de vîrsta lui Egor, dar care-i venea doar pînă la brîu. Era foarte brunet şi purta, lucru rar pe vremea aceea, cărare într-o parte. N-am înţeles cum îl chema, dar părea să fi fost un student. Nu putea probabil să discute decît pe tonul acela. S-a oprit doar o clipă, cînd Egor ne-a prezentat, şi a reînceput să strige şi mai tare. Nu pricepeam nimic din ceea ce discutau, dar acum îmi dau seama că trebuie să fi fost politică. Est, Vest, ruşi, americani, Congo... bomba atomică... războiul rece... Hruşciov... Dej... Algeria... Vietnamul... Studentul revenea iar şi iar la o aceeaşi idee fixă: „Mergem spre catastrofă, domnule! Se acumulează armele, domnule! Creşte ura, domnule! Suspiciunea, mefienţa! Vine Apocalipsa, amice! Toţi vor să aibă bomba, toţi fac propagandă, toţi mint, domnule ! Opinia publică! FBI-ul! KGB-ul! Vor fi hecatombe! Va fi un coşmar, înţelegi?" Şi tot aşa, jumătate de oră, timp în care Egor ascultă cu gravitate. Cînd studentul tăcu, în fine, epuizat, Egor se ridică şi scoase dintr-un sertar al scrinului un mare album cu fotografii, legat în mătase stacojie, imprimată cu flori de trandafir, îl deschise şi începu să-l răsfoiască. Filele groase, pline de poze îngălbenite, alternau cu foiţe aproape transparente, cu arabescuri ingenioase în filigran. Puteai vedea în fotografii femei vesele, cu coafuri ciudate, ţinîndu-se cîte două după umăr, îmbrăcate ostentativ în costume naţionale, copii în uniforme de „mariner", grupuri în costume din secolul trecut, domnii cu mustăţi nesfîrşite şi ţilindru pe cap, doamnele în rochii lungi, cu funde mari în turnură şi pălării legate sub bărbie cu panglici, militari cu sabie la brîu sau proptiţi în puşti cu baionetă, eleve de pension făcînd gropiţe în obraji, cu bucle-cîrnăciori lîngă urechi, juni ofticoşi cîntînd la violoncel. „Vorbeşti

de bomba atomică? De distrugerea în masă? Uite ce-ţi răspund. Priveşte acest album cu fotografii vechi, din secolul trecut. El cuprinde răspunsul meu la toate problemele lumii şi ale istoriei. Uită-te la oamenii ăştia, la fetele astea, la copiii din poze. Toţi sînt azi morţi, toţi, pînă la unul. Nu există nici un supravieţuitor, din toate milioanele de oameni născuţi acum o sută cincizeci de ani. Ce e arma nucleară pe lîngă asta, pe lîngă timpul exterminator, timpul care nu lasă răniţi? Ce sînt conflictele, ce este lupta pentru putere faţă de victoria meticuloasă, calmă, blîndă aproape, a timpului împotriva tuturor? Bombele, războaiele, cutremurele, bolile, potopul sînt superflue, nu fac decît să grăbească nesăbuit opera timpului, sînt priviri aruncate în viitorul apropiat, ridicări indiscrete ale unui colţ de cortină." La care studentul începu din nou să vocifereze, din ce în ce mai agitat şi mai incoerent, înjurînd urît, fără să mai ţină seama de prezenţa noastră, a copiilor, în cameră; îl acuza pe Egor că e deja mort, că n-ar avea decît să-şi pună un giulgiu în cap şi să părăsească terenul, potrivit concepţiilor lui. Pînă la urmă plecă trîntind uşa, fără să zică la revedere. Egor rîse încetişor şi se întoarse spre noi. „Lumea să-şi vadă de ale ei, iar noi de ale lumii", spuse, şi mă întrebă cum merge cu visele. I-am povestit, şi el mi-a spus din nou că va fi bine. „Chiar dacă tu te abaţi puţin, prin tot ce ţi se întîmplă, de la modelul geometric, simetric, pe care eu îl cunosc, lucrul e binevenit. Niciodată să nu-ţi corespundă întocmai proiectele şi realizarea lor. O acţiune (sau, ca să revin la meseria mea, o operă) simetrică nu poate fi decît moartă, ca un oraş născut pe planşetă. Aşa cum păianjenul, sub influenţa unui drog, nu-şi mai ţese plasa lui perfectă, ci una cu găuri şi bucle dispuse haotic, creatorul lumii noastre (şi, după el, scriitorul) , deformează materia, o tulbură sub influenţa vîntului nebunesc al inspiraţiei. Legile, schemele, firele rămîn

aceleaşi, dar lungite, strîmbate. Dantelăria capătă viaţă." Apoi: „Nu mi-ai povestit nimic despre jocul vostru de-a Reginele, nu te porţi frumos. Dar eu îl cunosc mai bine decît voi şi-ţi spun că totul acolo are un înţeles şi că visele tale şi jocul tău, împletite între ele, alcătuiesc plasa ta de păianjen, ţesută de tine nu ca să prinzi ceva în ea, ci ca să fii prinsă. Căci noi toţi sîntem nişte muşte care îşi secretă singure plasa, iar păianjenul e acelaşi pentru toţi. Ne vizitează doar o dată pe fiecare, la momentul potrivit, cînd plasa noastră e gata şi-i poate suporta greutatea. Şi doar tu, dintre toate fiinţele lumii acesteia, vei putea să te smulgi pentru o clipă din propria ta plasă, doar ţie ţi s-a dat şansa asta. Iar eu... plasa mea are un singur fir, lung şi drept. Pe el trebuie să mergi tu. Căci eu sînt Călăuză şi Paznic aici, la marginea lumii."

Îl ascultam, ca întotdeauna, fascinată. Mă străduiam să ţin minte fiecare cuvînt al lui. Crepusculul de afară îl transformase într-o mare insectă roşie. Priveam covorul de rugăciune, atît de subţiat încît pe alocuri i se vedea urzeala. Fire de lînă de mai multe culori se împleteau în el inexplicabil, formînd arabescuri complicate. Mi-am adus aminte că, în prima zi, cînd îmi povestise despre strămoşii lui, îmi vorbise despre un dar minunat pe care neamul său îl dobîndise o dată cu înţepătura muştei cu aripi albastre, acolo, pe ţărmurile Africii; îmi promisese să-mi vorbească odată despre asta. Dar totul, în camera prismatică a lui Egor din turnul foişorului, părea acum, în înserare, atît de solemn, de trist şi de distant, încît nu mi-a mai venit să tulbur liniştea. Şi totuşi cîteva cuvinte mi-au scăpat de pe buze, nu cele pe care le-aş fi vrut. „Egor, o iubesc pe Ester!" - i-am spus în şoaptă, apăsat. Dar el părea să nu fi auzit nimic. A mai tăcut o vreme, privind joaca lui Marcel, şi-apoi a repetat: „Da, Călăuză şi Paznic."

M-am foit mult în pat pînă să adorm. Cu mîna sub pernă, pipăiam concavitatea scoicii, dulce ca

mătasea. Simţeam cu vîrful degetului zgîrieturile labirintice. Pînă la urmă am ajuns să le şi văd, acolo în întuneric, cu pielea de pe degete, de parcă le-aş fi citit cu propriii mei ochi. Puterea asta nu m-a mai părăsit pînă azi. De multe ori, cînd ajung acasă frîntă de oboseală, mă trîntesc în pat, fără să aprind lumina, şi „citesc" cu ochii închişi ziarul. Literele peste care-mi trec degetele îmi apar în minte ca luminate de o mica lanternă de buzunar.

În acea noapte am visat că mergeam pe cărare, în mijlocul pădurii, din ce în ce mai îngreţoşată şi mai ameţită. Priveam în pămînt, şi amestecul acela de lăstari, omizi, frunze moarte, ciuperci ude - îmi tremura în faţa ochilor. Pădurea nu avea limite, nu avea sens, ea era singura lume pe care ţi-o puteai imagina. Un lătrat de vulpe undeva mai la deal. O scînteiere de rouă într-o plasă de păianjen. Un tril de mierlă. Adieri răcoroase. Foarte departe, în fundul văii, într-un amestec de aur şi umbre, am zărit o casă. Pe măsură ce rnă apropiam, contururile îi deveneau mai ferme: o hardughie de lemn, cu etaj, dreptunghiulară ca o ladă, fără acoperiş ţuguiat, fără ferestre. De aproape era sinistră: o mare cutie de scînduri date cu smoală. Avea la mijloc o uşă deschisă, în pragul căreia sfîrşea şi cărarea mea. Umbra mea se proiecta într-acolo ca un ac indicator, negru şi vibrînd. Am înaintat şovăind pînă în faţa uşii. Era o mare uşă stacojie, înăuntru - un întuneric des, haşurat, îmi era rău şi m-am sprijinit o vreme cu fruntea de uşă. Nu aveam unde să fug. Nu exista nici un loc în lume unde m-aş fi putut ascunde, căci drumul meu se oprea aici. Am trecut pragul şi urechile au început să-mi ţiuie de singurătate.

Erau culoare lungi şi întortocheate, pline de praf şi gunoaie, unde zăceau îngrămădite mobile vechi, piane sfărîmate, cărţi în legături groase de piele. Erau fotografii galbene în rame ovale. Erau paturi de fier, strîmbate, şi oale de noapte mîncate de rugină. Erau haine decolorate în dulapuri cu

oglinda spartă: din gulere şi cute se ridica o spuză de fluturaşi gri şi bej, care-şi împrăştiau peste tot puful de pe aripi. Era un mare candelabru căzut din tavan şi o icoană spartă în două. Cîte un tăun mare şi gros ţîşnea bîzîind din vreun colţ şi se rotea apoi la nesfîrşit prin toate ungherele. Înaintînd cu paşi mici printre vechiturile alea, am dat de primele trepte ale unei scări care ducea la etaj. Le-am urcat încet, bocănind. Prin colţuri, păianjenii pîndeau în pînzele lor dese, încremeniţi, uriaşi. La etaj, la capătul altor culoare, am dat de o uşă încuiată, cu clanţă boantă de alamă coclită sub care se vedea, indecentă, gaura cheii. Tensiunea din mine, frica aceea, curiozitatea, dorinţa aceea, *răul* acela ajunseseră la culme. Am privit cheia de aur. Eram sigură că se potriveşte. Şi chiar atunci m-am trezit, cu o stare proastă, de nelinişte şi frustrare.

Ziua a şasea a fost o adevărată zi de vacanţă. Garoafa, care trebuia să fie regină, nu venise pînă la 11, aşa că ne-am dus noi pînă la ea acasă. Stăteau vreo cincisprezece suflete sub un acoperiş care nu se ridica deasupra pământului cu mai mult de un metru şi jumătate. La poartă fugeau zupăind trei-patru puradei, cei mai mici în fundul gol, iar alţii doar cu un maiou tetra, cafeniu de jeg, pe ei. Pe tot gardul lor se vedeau urme de palme muiate în var, iar în curte zăceau mormane de fier vechi: lanţuri, maşini de gătit, burlane, coturi de sobă. O jigodie de căţea cu ţîţe ca ale lupoaicei din Dorobanţi clefăia ceva de prin nişte ziare mototolite. Vreo trei ţigănci şi un ţigănuş de vreo cincisprezece ani, în uniformă şcolărească, stăteau jos pe prispă şi scuipau coji de seminţe. Băiatul avea o freză tăioasă ca muchea toporului, dată cu ulei şi, probabil, cu zahăr în loc de fixativ. Am aflat că Garoafa „e cu mă-sa cu căruţu la sticli goali" şi că se întoarce abia diseară. După ce ne-am gîndit un pic, ne-am hotărît să amînăm jocul pe diseară sau pe a doua zi, şi pînă atunci să jucăm jocuri obişnuite. Şi toată ziua ne-am zbînţîit în

toate felurile: am desenat, am jucat şotron, ne-am căţărat în cireşul amar, ne-am amuzat cu Podul de piatră şi Ţară, ţară, vrem ostaşi. După-masă am ieşit doar cu Ester şi-am luat-o peste cîmp, printre florile sălbatice, de mînă, iar apoi ţinîndu-ne pe după mijloc. Am cules buchete de flori şi ni le-am dăruit una alteia. Ne-am pus şi flori în păr. Voi, băieţii, n-o să înţelegeţi niciodată... Am cîntat amîndouă toate cîntecele pe care le ştiam şi, pe măsură ce se lăsa seara, ele deveneau mai melancolice. Părul Esterei, pe care-l mîngîiam cu atîta dragoste, se făcea atunci de un roşu închis, ca vişina. Eram foarte fericite. Ne întrebam ce ne-am fi făcut dacă nu ne-am fi întîlnit. Vorbeam şi despre cărţi şi filme, şi mă miram cît poate fi de deşteaptă. Tocmai citise o carte groasă cît o cărămidă, *Demonii* (aşa accentua ea), şi-mi povestea despre o biată fată şchioapă de acolo. Se numea Liza şi trăia într-un basm. „Dar Svetlana e şi mai frumos decît Liza." Am intrat amîndouă la noi în casă, i-am pus florile în braţe lui tanti Aura şi am mai stat la taifas în trei. Mătuşa murea după noi. Ar fi vrut şi ea o fetiţă şi se alesese doar cu „obraznicul ăsta" (zicea aşa pentru că Marcel era sub masă şi-o auzea). Pe la şapte seara ne-am adunat din nou toate, şi peste vreun sfert de oră a sosit şi Garoafa, care spre hazul nostru se ţinuse de cuvînt: împrumutase vesta portocalie a vărului ei (ăsta era unul dintre acei inşi cu genunchieră de cauciuc care scot căpăcelele de fier de pe străzi şi miros acolo, apoi le pun la loc şi le trag o lovitură de ciocan) şi era tare mîndră de felul cum arăta în ea. Ea a propus să facem jocul de data asta noaptea, ca să fie mai interesant. Fix la ora zece trebuia să ne întîlnim în dreptul casei gemenelor, care era chiar pe colţul străzii care ducea spre şcoala veche. Căci acesta era locul de joacă pe care îl trăsese Garoafa din pălărie, aşa că eu puteam fi sigură că mîine voi fi regină la foişor. După masa de seară m-am dus în camera mea. Tanti Aura

obişnuia să se culce devreme, fiindcă trăgea la maşină toată ziua. Aşa că nici nu m-am dezbrăcat de culcare, ci m-am aşezat frumos pe pat, cu *Comandantul Cetăţii-de-zăpada* pe genunchi, şi-am început să răsfoiesc paginile gălbui, frumos ilustrate. Nu aveam răbdare să citesc, mă gîndeam la o sută de lucruri în acelaşi timp. Fiecare zi din cele şase cîte stătusem pînă acum la tanti Aura mi se amesteca în memorie (şi chiar mai adînc, acolo unde se nasc sentimentele) cu celelalte, dînd o imagine mirifică şi dureroasă. Eram cu totul tulburată şi chiar fizic aveam o permanentă, surdă senzaţie de rău. Mă însoţise în vise şi iată că apărea şi în realitate. Cînd privirile mi-au căzut pe Zizi, am avut parcă un presentiment. Am luat-o de jos, am scuturat-o de praf, i-am vorbit mult, cu duioşie, şi m-am hotărît să n-o mai neglijez de-acum încolo. Mai ales că obiectul Garoafei era o păpuşă, mi-a trecut de aceea prin cap s-o iau şi pe Zizi cu mine, ca să vadă şi ea jocul nostru. De unde era să ştiu că păpuşa mea avea să participe la joc, şi încă într-un mod atît de sălbatic? Uneori mai plîng şi acum cînd îmi amintesc de noaptea aceea oribilă. Dar asta se pare că i-a fost soarta...

Cu Zizi în braţe, am ieşit încet pe poarta casei la zece fără un sfert. Nici nu observasem că luna era plină. Cerul strălucea de lumină de stele. Declinînd pe boltă, cometa albă, cu şase cozi aşa de uşor de distins, părea un ied abia născut, păscînd pe o pajişte de flori galbene. Cînd crescuse luna aşa de mare? Acoperea vreun sfert de cer cu discul ei scînteietor. Am luat-o în josul străzii tăcute, singură sub ploaia de stele. La colţul străzii erau deja gemenele, apoi apăru şi Puia, clinchetindu-şi uşor cerceii. Balena veni cu Ester (se întîlniseră pe drum), şi în, cele din urmă sosi şi Garoafa. Purta pe ea vesta portocalie. Pe frunte îşi pusese o bentiţă şcolărească, de care prinsese ditamai floarea de gura-leului, care-i stătea ţeapănă în sus ca o pană de voievod. Avea pe ea o rochie strîmtă,

înflorată, cum se purta prin anii aceia, dar vulgar tăiată şi nepotrivită cu talia fetei, iar în picioare - papucii tradiţionali: roşii, lăcuiţi şi cu pompon de iepure. Pleteje lucios de negre şi le împletise în două cozi groase; în penumbră, faţa ei, frumoasă de altfel, era primitivă ca un idol de lemn. Ne-am îndreptat toate încet, cuprinse de teamă, spre o clădire întunecată, mai înaltă decît celelalte, care se desprindea pe cerul înstelat în capătul străzii perpendiculare pe strada noastră. Era o clădire veche, ruinată, cu o parte din ziduri complet căzute, cu planşeurile dintre etaje înclinate şi cu lemnăria buretoasă la vedere. Cercevelele geamurilor lipseau, aşa că ferestrele apăreau ca nişte găuri informe în zidurile coşcovite. Acoperişul în pantă nu mai avea ţigle şi în el se deschideau breşe largi, negre. Mai fusesem o dată, ziua, în acel loc. Mă plimbasem cu Puia prin clasele goale, cu băncile distruse, cu cîte o tablă veche, cu trei picioare, uitată în vreun colţ. Pe unele table mai rămăseseră scrise de ani de zile, cu cretă, fracţii şi adunări. Pe pereţi, în locurile unde atîrnaseră planşele cu „Animale domestice" şi cu „Să ne cunoaştem ţara" sau unde se întinseseră hărţi multicolore, rămăseseră dreptunghiuri gălbui. Un zob de sticle amestecat cu tije şi discuri de tinichea arăta locul unde fusese laboratorul de chimie; în sala de ştiinţe naturale rămăsese uitat un animal incert, umplut cu paie. Zăcea pe podea, descusut în mai multe locuri şi cu un ochi de sticlă rostogolit lîngă el. Mai era acolo un mulaj spart, înfăţişînd o secţiune printr-o ureche. Găseam prin clase foi rupte din abecedar şi din cartea de muzică, lucrări de control corectate cu cerneală roşie. Copiii care învăţaseră acolo erau acum oameni mari, trecuseră în altă specie, în altă lume, în altceva. Niciodată nu aveau să se mai întoarcă aici. În întuneric, abia am găsit intrarea, prin care ne-am furişat toate, ca nişte miţe. Garoafa aprinse lanterna şi-o plimbă pe pereţi. Culoarul de la parter

era nesfîrşit de lung. Lumina lanternei nu ajungea pînă la capătul lui. Mozaicul murdar de pe jos producea reverberaţii. Am intrat într-o clasă unde mai rămăseseră vreo trei bănci şi catedra şchioapă, aplecată pe-o rînă. Un colţ de zid se dărîmase şi de afară venea o undă de răcoare. Pe creasta ruinei aceleia, dintre cărămizi, crescuse un fel de iarbă. Garoafa s-a aşezat pe o bancă, iar noi i-am pus coroniţa aurie şi-am împodobit-o cu panglici şi alte nimicuri pe care le aduseserăm de acasă. Aşa cum îşi lumina faţa de jos în sus cu lanterna, arăta îngrozitor. I-am dat şi păpuşica pe care trebuia s-o folosească la joc. Garoafa o înhaţă şi mîrîind, se prefăcu că o înghite. Apoi o azvîrli cît colo, spre luna uriaşă care bătea prin spărtură. Nu era bine. Se lăsase o răcoare care ne înfiora, căci toate eram îmbrăcate în rochiţe sau bluze subţiri. Chiţcăituri ascuţite ne înspăimîntară, şi cînd am zărit nişte umbre zburătoare profilate pe aerul albăstrui al ferestrelor fără geam ne-am dat seama că erau lilieci. Cîţiva intrară, fîlfîind tăcut, în sala în care stăteam, dînd roţi rapide în jurul nostru şi ţipînd cu sunete la marginea auzului. Am început să ţipăm şi noi, cu mîinile în cap, fiindcă ştiam că liliecii se agaţă în păr şi nu-i mai poţi desprinde. Ne treceau pe lîngă urechi largile lor aripi de piele, în curînd colcăiau prin aerul clasei, ticsit de ei. Noi alergam dintr-un colţ în altul, înnebunite. Profilaţi pe lună, veneau cîrduri-cîrduri, le vedeam bine siluetele diabolice, cu aripi dinţate şi urechi de şobolani. Deodată Garoafa avu o idee care ne salvă: să facem focul. Ţipînd şi ferindu-ne, am cules repede de pe jos caiete murdare, bucăţi rotunde de arătător, surcele din fostul scaun de la catedră, pînă am ridicat în mijlocul sălii un morman de gunoaie, căruia ţigăncuşa i-a dat foc cu chibritul pe care-l purta permanent la ea. Flăcări orbitoare se înălţară trosnind, purpuriu-şofranii, răspîndind deodată în jur o lumină pîlpîitoare, înroşind pereţii şi pictîndu-ne feţele în culorile cele mai vii.

Strigătele noastre erau acuma de bucurie, de triumf. Liliecii, derutaţi, nu mai nimereau să iasă mai repede, se încrucişau între ei, treceau prin fumul negru care se ridica spre tavan, se pîrleau la flăcările vesele. Cîţiva căzuseră pe podea şi se tîrau pe aripi, chiţcăind sfîşietor şi sucind cu o ciudată repeziciune din capetele miniaturale. Dispăreau prin întunericul des din colţuri. Focul ne încălzea şi ne îmbăta, stăteam şi-l priveam ca hipnotizate. Ne ardea pleoapele şi obrajii. Ne ameţea cu mirosul de lemn şi de fum. Lumea noastră era acum mică şi tainică: o sferă de lumină agitată şi de căldură. Aruncam pe foc tot ce găseam împrejur, doar pentru plăcerea de-a vedea alte şi alte limbi de flacără urcînd spre tavan, rupîndu-se, împletindu-se, aruncînd scîntei. „Focul! Focul!" strigam ca nebunele. Nu ştiu cine s-a ridicat prima în picioare şi-a început să se zbînţuie şi să se strîmbe în toate felurile. Am început atunci să jucăm toate, săltînd de pe-un picior pe altul, cîntînd şi bătînd din palme. Vrăjeam cu mîinile prin aer, ne prindeam în horă în jurul focului şi ţopăiam pînă ameţeam, săream pe loc, cu ochii închişi şi braţele depărtate. Aveam o senzaţie de libertate absolută, o sete de... de ce? - nu ne dădeam seama, dar era în noi un dor, o tînjire. Ne strîmbam şi ne arătam colţii, răcneam gutural, încercînd toate s-o imităm pe Garoafa care, cocoţată pe catedră, încremenise ca un idol şi urla spre lună ca o căţea. Coroniţa i se rostogolise, iar floarea de gura-leului atîrna frîntă. Încercam să sărim peste foc şi de mai multe ori a fost cît pe-aci să ne aprindem. Poalele fustelor noastre miroseau a ars.

Cînd am obosit de-atîta jucat în jurul rugului, ne-am constituit în Marele Tribunal. Era condus, fireşte, de Garoafa, Regina Portocalie, iar noi, celelalte, eram ajutoarele ei, judecătorii şi călăii. Avea să apară în faţa noastră Păpuşa. Fiindcă pe cea mai mică n-am mai găsit-o, chiar eu am oferit-

o ca acuzată pe Zizi, pe care-o lăsasem pe o bancă. Jocul mă furase şi mă entuziasmase aşa de tare, şi de altfel eram oricum atît de ameţită şi apăsată de un rău interior, încît nu mi-am dat seama decît a doua zi de ticăloşia pe care-o făcusem. Dar atunci am plîns degeaba. Cu mîinile îndoite la spate şi legate cu un fir de aţă, Zizi stătea în faţa noastră, dreaptă, sprijinită de zid. Toate ne strîmbam la ea şi întindeam ghearele s-o zgîriem. Posacă, Garoafa ne-a poruncit să rostim învinuirile. La fiecare învinuire, focul răbufnea violent, iar Zizi parcă se chircea, cu părul măciucă. Prima a ieşit în faţă Balena, care arătînd-o cu degetul pe Zizi a strigat la ea: „Eşti mică, eşti o aschimodie, nu meriţi să mai trăieşti!" Ada i-a vorbit alunecos, şi perfid: „Nu ştii să scrii şi să citeşti. Nu ştii să socoteşti. Abia dacă ştii cum te cheamă. La moarte!" Carmina i-a rînjit: „Eşti plină de tărîţe şi lînă. Ruşine să-ţi fie! Să terminăm odată cu ea!" Puia, de pe locul ei, pierdută în acea visare rece din care nu se trezea niciodată, şopti: „Eşti urîtă. Eşti îmbrăcată şleampăt. Cine o să te ia de nevastă? Nu, păpuşo, e mai bine aşa..." Garoafa, cruntă, i-a aruncat peste umăr: „Eşti proastă, fă, ţi-ai dat foc la valiză. Poţi să-ţi faci testa-mentu', că de-acum ai îmbulinat-o." Eu i-am murmurat: „Ele vor aşa, Zizi, eu nici nu contez. Nu ne strica jocul, Zizi. Pentru noi e doar un joc, iar tu oricum eşti prea mică şi prea bleguţă ca să-ţi dai seama." Ester, cu vocea ei care părea mereu că întreabă ceva, nazalizînd fermecător, puse şi ea paie peste foc: „Tu nu ai viaţă, şi din cauza asta trebuie să mori. Tu nu exişti, şi de asta trebuie să dispari." Soarta lui Zizi era hotărîtă, nu mai avea nici o scăpare. Garoafa rosti sentinţa: Tribunalul Negru o condamnă la spînzurătoare şi ardere pe rug. Ne-am grăbit să şi executăm sentinţa, cît timp Zizi, buimăcită, nu apucase încă să-şi dea seama de situaţia ei mizerabilă şi să înceapă să se jelească, pentru că astfel ne temeam că ar fi putut să ne

înduioşeze. Am găsit două scînduri îmbinate în unghi drept, pe care le-am înfipt într-o crăpătură din parchetul smuls al clasei. Funia am făcut-o din sfoara unei planşe înfăţişînd „Rapiţa". Într-o tăcere în care doar trosnetul flăcărilor se auzea, am dezbrăcat-o pe Zizi de toate hainele de pe ea, pe care eu însămi le croisem şi le cususem cu-atîta trudă, şi le-am aruncat pe rînd în foc. Rochiţa se ridică imediat în tavan, ca un fluture de flacără şi cenuşă. Goală, Zizi era jalnică: un trup de cîrpă, inform, de care fusese cusut grosolan capul de ipsos. Era murdară, cenuşie. Mîinile şi picioarele, cilindrice, păreau de plastilină. Am atîrnat-o în ştreang şi-am privit-o cum se leagănă, aruncînd o umbră neagră, ascuţită, pe parchet. Am început să jucăm iar în jurul ei, dar de data asta un dans mohorît, tropăit, obositor, fără veselie. Ne-am împrăştiat prin colţurile sălii, de unde am venit spre foc cu alte hîrtii, beţe şi bucăţi dezlipite de creion, aşa că sub picioarele păpuşii spînzurate se ridicase un mic rug piramidal. Garoafa l-a aprins cu un lemn luat din focul mare şi, cu ochii lărgiţi, am privit cum primele pale gălbui se lipesc de corpul păpuşii, cum mîinile şi picioarele încep să ardă ca nişte torţe, cum din corp iese un fum gros. În cîteva secunde Zizi dispăru într-un înveliş de foc. Sfoara se aprinse şi ea si se rupse, iar păpuşa se prăbuşi peste rug, unde arse multă vreme, pînă se prefăcu într-un vălătuc de cenuşă. Doar capul i se înnegrise şi rămăsese ca o bilă murdară în mijlocul flăcărilor. Părul de aţă i se carbonizase de mult. Deodată, ca şi cum s-ar fi trîntit cu putere o uşă, cele două focuri bufniră într-o explozie de scîntei şi se stinseră. Nici măcar jarul nu mai ardea. Totul era cenuşă şi fum. Sala dărăpănată se umpluse de un fum înţepător, greu de respirat. Prin colţul dărîmat al zidului se vedea un sfert de lună, albăstrind cerul în jur. Totul se destrămase şi ne găseam acum, la miezul nopţii, într-o clădire ruinată: nişte fetiţe speriate. Din colţurile lor,

liliecii se treziră din nou şi începură iarăşi să zburătăcească prin sală. Alţii de-afară le răspunseră, năvălind prin ferestre. Am luat-o la fugă, ţipînd, pe coridoare, urmărite de cîrdurile de şoareci înaripaţi, care acum ne izbeau cu-adevărat peste faţă şi încercau să ne sfîşie hainele. Coridoarele se înmulţeau şi nu mai găseam ieşirea. Lanterna Garoafei îşi alungea lumina pe pereţii acoperiţi de licheni. Cînd am deschis una din nenumăratele uşi, ne-am trezit brusc afară, sub lumina feerică a lunii şi-a stelelor. Fugeam pe strada neagră, urmărite încă de lilieci, care s-au rotit după noi pînă la colţul străzii noastre. Ne-am oprit fiecare la casa ei. Chombie alergă spre mine şchiopătînd şi mîrîind, dar mă recunoscu şi se potoli imediat. M-am strecurat în camera mea, complet ameţită, incapabilă de orice gînd, cu o oboseală teribilă în oase. Putea să se întîmple orice, chiar să nu mai intru în *REM* niciodată, dar simţeam că n-aş fi suportat să visez în noaptea aceea. Totul mă durea, totul mă apăsa. Am scos scoica de sub pernă şi-am pus-o pe masă. Am dormit greu, negru, pînă a doua zi, pe la zece dimineaţa, cînd m-a sculat mătuşa. Aveam musafiri, veniseră la mine gemenele şi Balena, ca să mă consoleze pentru trista poveste cu Zizi şi să mă omagieze, aveam să fiu ultima regină. Atunci mi-am amintit de tot ce se întîmplase noaptea trecută şi am făcut efectiv o criză de isterie. Am plîns şi m-am tăvălit pe jos, lovindu-mă cu palmele peste faţă, înfigîndu-mi unghiile în braţe. Le-am dat afară pe fetiţe urlînd la ele. Am ţipat şi la tanti Aura, care intrase speriată. Abia după vreo oră m-am mai potolit şi-am început să rîd printre lacrimi la glumele pe care mi le spunea mătuşa ca să mă liniştească. I-am zis că am pierdut-o pe Zizi, cu care dormeam în pat de la cinci ani, dar că asta se întîmplase ieri la amiază. După ce m-am spălat pe obrajii care-mi ardeau, am mîncat şi-am început să mă gîndesc cu ce să mă îmbrac. Nu aveam prea

multe alternative: adusesem de acasă o singură bluziţă roşie (mai bine zis cărămizie) şi nişte ciorapi trei sferturi cu dunguliţă roşie. Dar mi-am pus fusta albă, în lipsă de altceva, iar pe cap o eşarfă lungă de mătase, imprimată cu flori vişinii. M-am fîţîit niţel în faţa oglinzii, care stătea cam înclinată, şi-apoi am ieşit să culeg un trandafir. Am tăiat cu cuţitul codiţa unuia, plină de ghimpi. Trandafirul era mic, abia îmbobocit, dar cîteva petale purpurii se şi desfăcuseră şi stăteau răsfrînte, lăsîndu-le să se vadă şi pe celelalte, învălătucite, ude de rouă. M-am hotărît să-l ţin în mînă. Mi l-aş fi prins în piept, dar şi bluza mea era roşie. Am ieşit în soare şi le-am găsit pe toate fetele adunate pe mica platformă de ciment, pe care încă se mai vedeau cele şapte cercuri din jurul tronului. M-am aşezat pe scaunul împodobit şi Puia mi-a pus pe cap coroniţa de poleială. M-au înfăşurat în ghirlande lungi de hîrtie lucioasă roşie ca focul, mi-au împletit în păr garoafe şi mi-au pus pe degete inele cu pietre rubinii. Apoi mi-am primit obiectul, un ineluş care părea de aur. Nu eram în apele mele. Aveam sentimentul că nu voi fi la înălţime, că ziua mea va fi un eşec. Ştiam că nu sînt frumoasă, că nu-mi stă bine în roşu. Mi-am strecurat inelul în deget şi am hotărît să mergem la locul de joacă, adică la foişor. Mă gîndeam ca după joc să mai trec şi pe la Egor. Trebuia să-i spun că ratasem visul, că nu mai eram demnă să merg Acolo. Am luat-o peste cîmp şi-am coborît pentru cîteva minute în grota lui Rolando. Aceeaşi lumină albăstruie se răsfrîngea pe pereţi, dar, cînd l-am văzut pe „prietenul nostru", cum începuserăm să-l numim, am amuţit: parcă trecuseră mii de ani. Din uriaşul schelet rămăseseră doar grămezi de ţărînă. Oasele bazinului mai răzbăteau totuşi, sfărîmate, din praful murdar, alături de bucăţi de ţeastă, sferturi de maxilar, resturi de vertebre. Timpul şuierase pe deasupra lui cu o viteză şi o furie de necrezut. Am ieşit abătute din acest osuar

şi ne-am continuat drumul, peste cîmp, spre foişorul care se înălţa sub cerul sclipitor. Ciulini cu flori albastre ne zgîriau picioarele încălţate în sandale de pînză. Albine pîntecoase se opreau din zbor pe o buză de gura-leului, o deschideau şi intrau înăuntru. Cotrobăiau acolo şi ieşeau galbene de polen pe spinare. Zburau mai departe, atîrnînd ca nişte săculeţi de aripile invizibile.

Egor era acasă, sus, în camera lui. Ne privea de pe geam şi ne făcu şi-un semn cu mîna. L-am salutat şi noi, cele mai multe zîmbindu-i dulce, bineînţeles ironic. Gemenele îi făcură şi o reverenţă şi-apoi pufniră în rîs. De la foişor pînă la magazie era destul loc bătătorit ca să ne putem juca în voie. Acum era acum. În cîteva minute trebuia să născocesc un joc interesant. Toată răspunderea zilei acesteia îmi revenea mie. Îmi suceam şi-mi răsuceam inelul pe deget. Ce-aş fi putut să fac cu el? Nu-mi venea în minte nimic. Am încercat să privesc prin el, cum făcuse Carmina cu perla, dar nu ieşi nimic din asta. În slava cerului soarele ardea parcă duduind. Am privit cercul lui de metal topit pînă cînd, mutîndu-mi privirea, n-am mai văzut decît pete violete şi vinete. M-am uitat apoi spre geamul lui Egor, dar perdeluţele transparente erau lăsate. M-am hotărît: aveam să ne jucăm de-a căsătoria. Inelul avea să devină o verighetă. Eu trebuia să fiu mirele, iar mireasa urma s-o tragem la sorţi. E drept că ne mai jucaserăm uneori de-a aşa ceva, dar fetele s-au arătat toate, chiar de la început, bucuroase. Era un joc pe care puteai să-l tot joci fără să te plictiseşti. Am intrat într-o agitaţie ca de nuntă adevărată. Ne luaserăm cu noi, ca de obicei, hîrtie, creioane, foarfecă. Mai întîi am făcut bileţelele, pe care urma să scriu cele şase nume ale prietenelor mele, ca să aflăm cine va fi mireasa. Aici am trişat, dar nu eram în stare să fac altfel. Am scris pe toate bileţelele „Ester". Le-am împăturit apoi, şi Garoafa a tras un singur bilet din pumnul meu. Pe celelalte

le-am rupt repede şi le-am aruncat. Dacă mi le-ar fi cerut, aş fi rămas cu toată ruşinea pe cap. Riscasem mult, dar jocul îmi ieşise. Deci Ester avea să-mi fie mireasă. Mai roşie decît era nu prea avea cum să devină, dar îi stătea bine. Toate se îngrămădiseră în jurul ei, „s-o gătească", iar eu, rămasă la o parte, n-am găsit ceva mai bun de făcut decît să-mi pun pe cap pălăria unchiului meu, pe care o cărasem de-acasă împreună cu alte lucruri. Mi-am strîns tot părul sub ea. Mi-am legat la gît o fundiţă de pînză verde, în chip de papion, şi cu un cărbune găsit pe jos am rugat-o pe Ada să-mi facă o mustăcioară. Pînă la urmă, Ada a rupt cărbunele-n două, i-a dat jumătate soră-sii şi amîndouă mi-au trasat, simetric şi simultan, două jumătăţi arcuite de mustaţă de toată frumuseţea. Mai mult n-aveam ce să fac. Pe Ester o împodobiseră cu un voal de tifon alb care-i venea pînă sub bărbie. Ar fi vrut să pună pe ea toate „bijuteriile" pe care le luaseră cu ele, dar Ester nu vroise să le poarte. Pe mîini nu păstră nici un inel. Din întîmplare, rochiţa pe care şi-o pusese în acea zi era albă (cu tiv albăstrui), aşa că, în simplitatea ei, părea o adevărată mireasă în miniatură, o mireasă roşcovană, buclată, cu un graţios şi nobil nas acvilin. Ca buchet de nuntă, fetele i-au adunat un braţ de flori de cîmp: păpădii, muşeţel, albăstrele... Şi celelalte fete îşi împărţiră rolurile.

Ada şi Balena aveau să fie părinţii băiatului, Carmina şi Puia cei ai fetei, iar Garoafa - preotul care trebuia să ne cunune. Pentru asta îşi făcuse dintr-o cîrpă neagră o barbă pînă la pămînt. Nu te puteai uita la ea fără să te-apuce o veselie nebună. Am hotărît ca „altarul" să fie chiar în faţa uşii stacojii, prăfuite, a magaziei. Mirele şi mireasa trebuiau să vină de-a lungul aleii care ducea de la foişor la magazie, iar acolo, în faţa uşii, va aştepta popa, cu inelele. Pe lîngă cel de alamă al meu, se mai ivise un ineluş, probabil de argint, fără piatră, care avea să fie a doua verighetă. Totul era

pregătit. Lîngă foişor am format alaiul. Ester m-a privit o clipă în ochi şi m-a luat apoi de braţ cu un gest sfios, pe jumătate jucat, ţinînd la piept, cu cealaltă mînă, buchetul de flori. Abia i se vedeau trăsăturile feţei prin voalul aranjat cu grijă pe cap. O priveam cu coada ochiului, pe cînd înaintam cu paşi mici spre „altar". Celelalte fete, solemne, veneau cîte două în urma noastră. Eu eram copleşită, pe măsură ce mergeam, de sentimente mult prea puternice pentru mine, de o suferinţă şi o tristeţe pe care nu le înţelegeam, amestecate cu o bucurie neagră, amară, insuportabilă. Ştiam: curînd avea să se termine totul. Curînd ,tot ce făcea farmecul acestor zile (acestei lumi) avea să se şteargă de parcă n-ar fi fost niciodată. Braţul Esterei, pe care-l strîngeam acum sub al meu, avea să dispară. Marile Jocuri luau sfîrşit. Ajunse în faţa Garoafei, ne-am oprit, privind doar înainte. Uşa magaziei putrezise aproape complet. Lacătul mare, ruginit, atîrna pe poartă ca un sigiliu. Mi-a fulgerat prin minte că, după spusele lui Egor, acolo trebuia să fie *REM-ul.* Ideea mi s-a părut mai absurdă ca niciodată. Garoafa mormăia repede ceva, probabil pe ţigăneşte, tinînd palmele în chip de carte, strîmbîndu-se şi trăgîndu-se de barbă. Veni şi momentul solemn în care ne întrebă pe fiecare dacă vroiam să ne cununăm cu cealaltă, la care am răspuns amîndouă, încet: „da". Ni s-au pus inelele în degete şi-am fost declarate „bărbat şi nevastă", în pufniturile de rîs ale fetelor. Acum trebuia să-mi sărut mireasa. Dar nu puteam. Fetele strigau la noi că trebuie neapărat, că aşa se face, şi ne împingeau una spre alta. Pînă la urmă, pierzîndu-mă cu totul, am luat-o de umeri pe Ester, i-am ridicat vălul de pe faţă şi-am sărutat-o uşor pe buze. Habar n-am, cum îţi spuneam, cînd am făcut amor prima dată, dar n-am să uit niciodată cum am sărutat-o pe Ester...

Ne-am mai jucat cîtva timp, am primit felicitările tuturor, dar nu mai eram în stare, nici

eu, nici „mireasa" mea, să mai facem faţă. Aşa că, după veun sfert de oră, ne scoseserăm de pe noi podoabele matrimoniale, îmi ştersesem mustăţile şi eram gata să ne întoarcem acasă, la masa de prînz. Eu am rămas însă să schimb o vorbă cu Egor. Am urcat în camera lui. I-am spus că nu visasem nimic noaptea trecută şi a rămas contrariat. „Totuşi încă nu e un dezastru. Mi se pare că eşti cam trasă la faţă. Încearcă să dormi în după-amiaza asta, cu scoica mea sub pernă. Eşti la un pas, ce naiba, eşti mai aproape ca niciodată. Un singur vis, gîndeşte-te la mine, la noi, la toţi cei care cunosc Intrarea. Uită-te la florile pe care ţi le-au adus acum cîteva zile." Dar florile lor erau veştede. „Un singur vis, Svetlana, şi vei ajunge acolo unde nu a ajuns nimeni niciodată, vei şti ce nu a ştiut nimeni niciodată, vei şti, în fine, ÎN FINE, Adevărul." Pe măsură ce vorbea, Egor devenea tot mai agitat, îi era teribil de frică. Dacă eu ratam, însemna că el trăise chiar degeaba. Ar fi îmbătrînit ca un eunuc, de pază la uşa unui harem care nu era al lui şi cu care nu avea ce face. Toată fantastica lui genealogie s-ar fi dovedit inutilă. Ar fi trebuit să mai treacă cine ştie cîte sute de ani pînă ce un urmaş al lui Egor, la fel de lung şi de filiform, ar găsi o altă fetiţă care să viseze, conştiincioasă, visele. L-am liniştit, i-am spus că voi dormi, dar Egor mi se părea în acea clipă îndepărtat, ireal. *REM-ul* meu fusese sărutul pe care i-l dădusem Esterei. În acea clipă avusesem Totul."Spune-mi, Egor, care este acel dar minunat pe care l-au primit ai tăi de la musca din Africa?" îl întrebam de data asta fără curiozitate, privind pe geam spre cîmpul însorit.

Egor mă privi mirat şi după o clipă îmi răspunse: „Ah, da, pune mîna aici." Se descheie la un nasture de la cămaşă, ca să-l pot atinge cu degetele sus, în capul pieptului. Acolo avea un loc moale, ca un strat de grăsime. „E timusul, îmi spuse. Glanda copilăriei. De obicei dispare în

adolescenţă, dar la mine va dura toată viaţa. O să rămîn toată viaţa un copil, iată darul. Locul ăsta moale din pieptul meu m-a ajutat să te cunosc, să vă înţeleg jocul, să-ţi veghez visele. Da, înţepătura acelei insecte ciudate conservă timusul. Prin el pătrunzi în vis şi devii, ca să zic aşa, cetăţean al visului." M-am despărţit greu de Egor în acea după-amiază, ca şi cînd aş fi ştiut că nu aveam să-l mai văd niciodată. L-am privit cum stătea în pragul casei, pînă unde mă condusese: monstru melancolic, din altă lume, înspăimîntător de fragil, mare păianjen uscat şi trist, făcîndu-mi, încet, semn cu mîna. Am întors de mai multe ori capul spre el, în timp ce mă îndepărtam pe cărare. Era mereu acolo, în uşă, nemişcat. Dînd colţul, n-am mai văzut decît foişorul cu fereastra sclipitoare din turnuri.

Ajunsă acasă, am mîncat repede, răbdînd sîcîielile lui Marcel cu stoicism şi tăcînd, rnai mult distrată decît încăpăţînată, la întrebările şi alintările mătuşii mele. Dînsa, de altfel, săraca, pînă şi la masă cosea un tiv la vreo fustă sau la altceva. Rupea aţa cu dinţii şi mai muşca din pîine. M-am culcat, ghemuită în aşternut, cu scoica minunat de dulce la pipăit sub pernă. Ardeam toată, în capul meu era un vîrtej, simţurile mi se întorseseră înăuntru. M-am sucit şi m-am răsucit, înfăşurîndu-mă în cearceafuri, pînă am căzut într-o stare de delir întunecat, de somn cu fragmente de vise, mai mult vorbite decît văzute. Eram vorbită de cineva din afara mea, existam numai atîta timp cît acel cineva îşi rostea cuvintele indescifrabile, bolboroselile hieratice. Şi acele cuvinte nu erau nici pe departe nişte abstracţiuni, acel limbaj nu era doar limbaj: unele cuvinte erau gelatinoase, altele ude şi îngheţate, altele arzînd ca acidul. În totul, vorbirea aceea era o lume bizară, pe care o percepeam cu altceva decît cu simţurile, pe care o trăiam cu altceva decît cu corpul şi cu mintea.

Eram torturată, martirizată de acel limbaj care mă visa.

Am deschis ochii după un timp (cît de lung, mi-ar fi fost greu să spun) şi m-am ridicat în capul oaselor. Eram încă ameţită, dar distingeam de-acum culorile aurii ale după-amiezii. M-a fulgerat gîndul că trebuie să ajung la *REM.* Ba chiar am avut sentimentul acut că am întîrziat, de parcă mi s-ar fi dat (cînd?) o indicaţie precisă privind secunda în care trebuia să fiu acolo. M-am ridicat din pat şi am ieşit în fugă din cameră. Culoarul cenuşiu de pînă la uşa din faţă a casei mi s-a părut nesfîrşit de lung. Cînd am deschis uşa, m-a izbit brusc în faţă, răbufnind dintr-un milion de culori, splendoarea grădinii: flori cu potire uriaşe, arzînd ca flacăra, roşii şi albastre, legume cu frunzele verzi ca fierea, totul străluminat de-un soare orbitor, mare cît jumătate de cer. Camionul era mîncat pur şi simplu de soare, cojile de vopsea luaseră foc şi fumegau la lumina monstruoasă a pătlăgelelor roşii. Am ieşit pe poartă şi curînd alergam pe cîmp, pe cărarea spre foişor. Am străbătut acel drum ca dintr-un singur pas - şi brusc m-am regăsit faţă-n faţă cu magazia dărăpănată în care se găsea *REM-ul.* Fără să ezit nici o secundă, am scos cheia de aur şi am împlîntat-o în lacătul ruginit. Aşa cum mă aşteptasem, se potrivea perfect, se răsucea voluptuos, ca în unt. Am aruncat lacătul cît colo şi-o clipă m-am sprijinit cu fruntea de uşa stacojie. Am întredeschis-o şi am intrat. Mă aflam într-o cameră de mărime mijlocie, cu pereţii zugrăviţi într-un galben-crem liniştitor. Peste parchet se întindea un covoraş vernil cu desene rombice negre şi albe. Camera era mobilată modest: un dormitor ieftin alcătuit din cîteva piese furniruite cu lemn gălbui. Pe peretele pe care se afla uşa în pragul căreia stăteam se găsea un şifonier. Pe şifonier, două valize de imitaţie de piele, una portocalie şi cealaltă neagră. Pe cea portocalie era

aşezată, cu griful spre interiorul camerei, o chitară. Pe una dintre uşile şifonierului era lipită o ilustraţie reprezentînd, îmi dau seama acum, o catedrală luminată, noaptea. De peretele din dreapta mea se sprijinea un recamier larg, pe lada căruia erau îngrămădite tot felul de cărţi, cîteva foarte groase, ca nişte dicţionare. Patul era nefăcut, o îngrămădire de cearceafuri boţite. Un colţ ridicat dădea la iveală materialul albastru cu care era tapiţat recamierul. Tot peretele din faţa mea era ocupat cu o fereastră panoramică, triplă, prin care se zărea, dincolo de-o stradă lată, un şir de blocuri. Fereastra avea o perdea albă, prinsă de o galerie galbenă cu două brîuri cafenii pe margini, şi draperii cu dungi verzi şi garoafe galbene pe fond palid. Un fotoliu cam uscăţiv, cu tapiţerie buretoasă, roşie cu desene turceşti, se sprijinea de peretele cu fereastra. Pe el se aflau doi puişori verzi de pernă, un pulovăr cafeniu aruncat la întîmplare şi un prosop pluşat, galben. Cel mai interesant era însă peretele din stînga mea. Lipită de el se afla, lîngă uşă, o toaletă cu oglindă. Un tub metalic cu capac de plastic alb era aşezat pe un colţ al toaletei (mult mai tîrziu mi-am dat seama că fusese un spray). Lîngă toaletă, în mijlocul peretelui, se afla o masă, dedesubtul unui tablou în acuarelă, imitaţie de japonezărie: două păsări privindu-se de pe două crenguţe de bambus, iar pe margini ideograme specifice. La acea masă, încărcată de cărţi, de foi albe, caiete groase, dosare, încă un tub metalic, o foarfecă, o rolă de culoarea mierii (despre care ştiu acum că era o rolă de scotch), un ceas de mînă, nişte scrisori, un pahar cu creioane colorate şi nişte extemporale corectate cu cerneala roşie, la acea masă stătea un tînăr şi bătea la maşină. Mai văzusem de vreo două ori maşini de scris, cînd mersesem cu mama la notariat, dar acelea erau negre, de metal, şi făceau un zgomot asurzitor. Cea pe care o priveam acum era mult mai mică, de plastic albăstrui, lustruit, iar

pe o plăcuţă de metal aşezată în stînga scria cu litere negre „Erika". Tînărul scosese capacul albastru mai închis al maşinii, aşa că se vedeau acum bine cele două role negre, evantaiul metalic de la mijloc, din care mereu se ridicau litere ca să izbească în hîrtia de pe tambur, şi panglica bicoloră, roşie şi neagră, care sălta rapid, la fiecare lovitură a degetelor în tastele cu litere albe ale claviaturii. Acum cîţiva ani s-au găsit în comerţ asemenea maşini de scris. Tînărul nu era de fapt chiar aşa tînăr. Trebuie să fi avut aproape treizeci de ani. Dar silueta lui firavă, faţa îngustă, triunghiulară, părul lung, care-i cădea peste urechi în şuviţe dezordonate, şaten-închis, îl făceau să pară de cel mult douăzeci şi cinci de ani. Oricum, pentru mine, cea de-atunci, nu era mare diferenţă între douăzeci şi treizeci de ani. Tînărul era pentru mine „un om mare". Am închis uşa şi, sfioasă, am făcut cîţiva paşi înăuntru, pînă am ajuns lîngă umărul lui. Era concentrat, mîinile lui căutau literele claviaturii, care păreau că-l fascinează, dar nu bătea nici pe departe atît de repede ca dactilografele de la notariat. Ochii căprui întunecat aveau gene lungi şi dese. Sprîncenele se arcuiau senin deasupra lor. Nasul îi era drept, cu nări prelungi, iar obrajii galbeni, scobiţi. O mustaţă destul de rară era încadrată, ca de două paranteze, de nişte cute care ar fi arătat obişnuinţa de-a rîde mult dacă n-ar fi fost în acelaşi timp sceptice şi amare. Gura îi era cărnoasă, deopotrivă senzuală şi austeră, ar fi putut fi o gură de sfînt slăbănog, în veşnică luptă cu ispitele şi mai ales cu ispita, diabolică, de-a nu se lăsa ispitit. O gură uşor asimetrică deasupra unei bărbii ferme, deşi înguste. Faţa lui avea puţin de arătat. În afară, în stînga maşinii de scris, chiar sub carul care se tot deplasa tresărind, am mai văzut un teanc de foi dactilografiate. Prima avea titlul *REM.* Erau multe, cel puţin o sută, dar pentru moment nu mă interesa decît tînărul. Acesta nu-mi dăduse nici o atenţie,

deşi, măcar cu coada ochiului, nu se putea să nu mă fi observat intrînd. Din cînd în cînd se oprea din scris, recitea, pe tambur, o frază sau două, se uita pe fereastră... Era concret, era acolo, în pulovărul lui vişiniu, în pantalonii de velur verde închis, cu şosete crem în picioare. Mi-l amintesc în cele mai neînsemnate detalii. De pildă era puţin neras şi nu purta verighetă. Unghiile îi erau tăiate scurt. Mi-am adunat tot curajul de care mă simţeam în stare ca să-l ating pe umăr. Atunci el s-a oprit, a întors faţa spre mine (feţele noastre, cum era aşezat pe scaun, se aflau la acelaşi nivel) şi mi-a zîmbit, ca şi cum m-ar fi aşteptat. Cînd zîmbea era copilăros şi aproape drăguţ. A ridicat mîna stînga şi m-a mîngîiat pe păr. Apoi a luat teancul de foi scrise la maşină şi le-a pus pe pat, făcîndu-mi semn să citesc. Eram prea ameţită şi tulburată ca să citesc tot manuscrisul, de altfel nici nu l-aş fi isprăvit decît în cîteva zile. La început n-am priceput nimic, era un fel de povestire încîlcită. Am sărit vreo douăzeci de pagini şi am rămas uimită. Era povestea mea, era vorba despre mine. Cum mă duceam cu mama la tanti Aura şi cu tata la Orăşelul Copiilor, cum călătoream legănîndu-ne în tramvaie, cum m-a muşcat odată Chombe de obraz, cum îi făceam fustiţe lui Zizi. Era apoi despre pietenele mele, despre Garoafa şi Puia şi Balena şi Ada şi Carmina şi Ester, toate înfăţişate chiar aşa cum erau. Scria despre Egor şi doamna Bach, despre strămoşii lor, despre scoica din care emanau vise. Scria despre jocul nostru de-a Reginele şi despre tot ce ni s-a întîmplat în timpul lui, în săptămîna cît am stat la tanti Aura. Scria că am intrat în fine în *REM* şi că l-am găsit pe tînăr bătînd la maşină şi că el m-a mîngîiat pe păr şi mi-a dat să citesc povestea aceea. M-am înspăimîntat. Am lăsat foile şi mi-am întors iarăşi privirea către tînăr. Acesta mă privea şi el, zîmbindu-mi iar. Apoi îmi arătă, pe perete, un calendar, din alea populare, cu anecdote, caricaturi, sfaturi pentru gospodine pe

reversul foilor cu data. Nu înţelegeam, aşa că el s-a ridicat, a rupt foaia, a împăturit-o şi mi-a pus-o în palmă. S-a aplecat apoi iar peste maşina de scris. M-am îndreptat spre uşă obidită, în partea dinăuntru, uşa era de culoare gălbuie şi avea o perdeluţă albă peste fîşia de geam mat din mijloc. Iar de perdeluţă era prins cu ace un afiş destul de mare, cu margini albe, înfăţişînd o gravură în tonuri întunecate. Toată partea din dreapta, mai mult de jumătate din gravură, era cufundată în întunericul cald, sufocant, al unui pat cu baldachin. Pe o învălmăşeală de perne şi cuverturi brodate se lăfăia corpul, alb ca o burtă de peşte, dezgustător în obscenitatea sa, parcă într-un fel estropiat, al unei femei cu o cămaşă ridicată mai sus de mijloc. Nudul era greoi, sucit imposibil, iar femeia avea o faţă de-o senzualitate primitivă. Mîna stîngă şi-o încleştează pe haina unui tînăr scund, care se află în centrul părţii din stîngă a gravurii, în plină lumină. E înclinat în partea opusă patului, mîinile lui parcă vor să se apere de-o fantasmă, faţa lui exprimă un amestec de suferinţă, ruşine şi umilinţă, o luptă mai degrabă cu sine decît cu femeia care încearcă să-l reţină, să-l cheme la ea, să-l tragă lîngă ea, dar care va rămîne doar cu haina lui în mîini. O fîşie lungă din partea de jos a gravurii era ruptă, aşa încît, dintr-o inscripţie probabil mai lungă, se mai puteau citi, caligrafiate frumos, doar primele trei litere: *REM.* Am deschis uşa şi am ieşit.

Cînd se lăsase întunericul? Nu desluşeam nimic, nu vedeam foişorul, nici cîmpul dimprejur, în schimb, simţeam sub picioare, scîrţîind, o podea de lemn. După cîţiva paşi m-am împiedicat de ceva şi-am căzut. Cînd ochii mi s-au obişnuit cu întunericul, am văzut că mă aflam pe un coridor întortocheat, de pereţii căruia erau sprijinite mobile vechi, tăblii metalice de pat, vaze uriaşe de ceramică, spîne şi dogite, pianine cu claviatura ştirbă. De peste tot, cum mergeam din ce în ce mai

sigură şi mai grăbită, se ridicau în jurul meu fluturaşi bej şi cenuşii, care pîlpîiau în cîte-o rază de lumină. Am coborît o scară împăienjenită şi m-am afundat în alte culoare interminabile. Mirosea a closet, a clor şi aerul era de un verde-negru, nesănătos. Deodată, dînd un colţ, am văzut uşa întredeschisă şi am ieşit în fugă, în plină lumină matinală. Mă aflam în pădurea veşnică, fără început şi sfîrşit, muiată în aur şi tărcată de umbre, incendiată de trilul păsărilor nevăzute. Soarele îmi ardea ochii. Priveam spre cer, vedeam cum vîntul face să tremure frunzele transparente, clatină crengile tinere. Atunci am ştiut că visez, dar gîndul acesta nu mă împiedica să mă simt fericită, să respir aerul mirosind a scoarţă ruptă, a sevă, a pămînt plin de rădăciniţe putrede. Aş fi vrut s-o iau la fugă înapoi pe cărarea mea, să mă opresc iar pe locul unde găsisem cheia, unde spărsesem paharul, unde trecusem prin apă, unde sărisem peste buştean, să regresez spre zona aceea de unde apărusem, de unde îmi începusem călătoria. Ştiam însă că întoarcerea nu mai era posibilă. Se terminase. Trebuia, Doamne, trebuia să mă trezesc. M-am lăsat să cad pe pămînt şi am început să mă zbat, am încercat să mă izbesc cu palmele peste faţă. Şi brusc m-am trezit cu adevărat.

M-am regăsit în camera mea, în patul înroşit de amurg. Dormisem vreo patru ore şi mă simţeam mai departe foarte rău. Un timp am rămas culcată pe spate, privind dungile roşii de pe tavan, prelinse prin perdeaua de la fereastră. Aveam crampe, simţeam în josul pîntecelui o durere lemnoasă, uscată. Nu mă puteam gîndi la nimic, dar cînd închideam ochii sub pleoape vedeam foarte clar imagini din ziua nesfîrşită care trecuse: foişorul, fetele îmbrăcate de nuntă, în plin soare de amiază, faţa Esterei... Au trecut minute bune pînă să-mi dau seama că strîngeam ceva în pumnul drept. Am crezut un moment că era scoica, dar aceasta se afla la locul ei, sub pernă. Nu aveam destul curaj să

deschid pumnul, dar cînd m-am hotărît am văzut că era o foaie de hîrtie împăturită. Deodată mi-am adus aminte de foaia de calendar pe care mi-o dăduse tînărul din *REM.* Am despăturit-o. Era data de 3 mai 198... Pe spate - un articol despre istoria filatelici, cules cu litere mărunte. Am păstrat pînă azi foaia aceea, în curînd, de altfel, vor fi zeci de mii de astfel de file identice, probabil că s-au şi tipărit deja calendarele pe anul ăsta. Deci dovada mea îşi va pierde repede orice valabilitate.

Abia atunci, privind data de pe filă, încă ghemuită în patul umed, am priceput o parte din infinita prezenţă a *REM-ului.* Nu fusese deci cu totul un vis, deşi nu fusese cu totul nici realitate. Primisem o foaie dintr-un calendar care avea să apară cu peste douăzeci de ani mai tîrziu. Atît ştiam, şi deja aveam de ce să mă îngrozesc. Nu puteam gîndi mai departe, nu mai eram în stare să discern dacă încă mai visam sau eram trează. M-am ridicat în capul oaselor şi-am mai zăcut şi aşa destul timp. Cînd m-am dezmeticit, am auzit, de dincolo de glasvand, murmurul unor voci pe care le cunoşteam. M-am ridicat din pat şi mi-am lipit urechea de sticla mată, zgrunţuroasă. Vorbea tanti Aura: „Cred că ar fi mai bine, Costele. Eu, cum mă vezi, cu lucrul toată ziua, nu prea am timp de ea. A hoinărit toată săptămîna, a slăbit. Nu ştiu ce e cu ea. Cred că i-e şi dor de casă, o văd mai mereu plîngînd... Acum să nu crezi că... Mai poate să stea oricît la mine, şi pînă iese Viorica din spital, dar..." Şi tata îi răspunse: „Nu, lasă, Aurelia, mai bine o iau acasă, dacă tot mi-am luat concediu... Oricum nu prea m-am ocupat de ea. Mă gîndesc s-o mai duc pe la filme, pe la muzee, prin parc, că s-a sălbăticit rău, mereu singură în casă..." M-am crispat toată, de parcă atunci ar fi pătruns amîndoi pe uşă şi m-ar fi luat cu forţa de acolo.

După cîteva minute i-am auzit îndreptîndu-se spre camera mea. M-am aruncat în pat şi m-am prefăcut că dorm. S-au aşezat pe marginea patului

şi tanti Aura, mîngîindu-mi părul, mi-a şoptit să mă trezesc. Am deschis ochii, m-am ridicat, l-am pupat pe tata şi deodată, surprinzător pentru mine, aproape am strigat la el: „Tată, nu vreau să plec de aici, vreau să mai stau! Te rog eu!" Nu m-au contrazis, s-au purtat foarte blînd cu mine. Cît timp m-am schimbat, m-am uitat pe sub gene la tata. Mi s-a făcut milă de el: părul îi albise aproape de tot şi pe faţa lui, altădată roşie, sănătoasă, se adînciseră nişte cute dezolate. Era neras, arăta a bărbat care se îngrijeşte singur. Am mîncat cu ei şi cu Marcel, afară, la lumina unui bec. Era noapte. Spre fundul curţii noaptea era mai albastră, luminată de lună. Gigi se tot învîrtea printre picioarele noastre, cu coada ţeapănă în sus, ba uneori se şi ridica pe labele dindărăt şi se holba în farfuriile noastre. O mîngîiam distrată pe cap. Îi mai puneam cîte o bucăţică pe marginea scaunului, ca să văd cum o trage cu gheara. Chombe, mai încolo, hăpăia din strachina lui. În jurul becului orbitor se învîrteau mii de musculiţe, fluturaşi, filoxere. Tata se oprea din cînd în cînd din mîncat ca să-mi spună ce filme mai erau prin oraş. Mîine era ultima zi cînd mai puteam să văd *Ucenicul vrăjitor,* despre care-mi povestise atîtea lucruri Ester. Mai era *Palatul de cleştar* şi apăruse şi prima serie din *Fantomele din Spessart.* Acasă, dacă vroiam să mă întorc în seara aceea cu tata, mă aştepta o surpriză. Nu spuneam nimic, mîncam şi mă uitam la musculiţe, la volutele lor rapide în jurul becului, la intrarea lor în beznă şi la reapariţia în lumină. Pînă la urmă m-am hotărît să plec acasă doar pentru a doua- zi, iar poimîine să mă întorc înapoi. Tata a fost de acord, aşa că, după ce-am mai sporovăit o vreme împreună, în aerul răcoros, m-am îmbrăcat de plecare şi mi-am făcut „bagajul". Eram atît de tristă, încît n-am băgat de seamă că tanti Aura îmi pusese într-o sacoşă mare toate schimburile. Mi-am luat şi eu lucrurile la care ţineam acum cel mai mult: oul l-am înfăşurat în petice de stofă şi l-am

pus în cutia de pantofi, împreună cu scoica şi fila de calendar. Mătuşa ne-a condus pînă la poartă, cu veşnicele ei zîmbete cu gura pînă la urechi, cu gesturile ei de exagerată amabilitate. Am luat-o în josul străzii, cu tata de mînă, pe sub stelele scînteietoare. Mă uitam numai la ele şi din cauza asta mă poticneam din cînd în cînd. Stelele erau foarte sus, foarte departe. Nu le păsa de nimic de pe pămînt. Am căutat multă vreme cu privirea cometa cu şase cozi şi-am descoperit-o cu greu. Abia se mai zărea, ca un norişor palid, la o margine a cerului. Noaptea următoare, din luminatorul casei noastre de pe Moşilor, aveam s-o caut zadarnic. Ne-am afundat într-o întortochere de străzi slab luminate de cîte un bec chior, pînă am ieşit la şosea, pe unde mai trecea huruind cîte un camion, cîte un tramvai. Am aşteptat mult în staţie şi apoi am călătorit legănîndu-ne, lîngă o taxatoare aţipită, prin oraşul fantomatic. Din cauza luminii portocalii din vagon, pe geam nu vedeam decît feţele noastre pămîntii şi scaunele de şipci galbene, lustruite. Ajunşi acasă, ne-am dus la culcare. M-am zvîrcolit toată, noaptea într-o semitrezie amorţită, cu fragmente de vise fără noimă, am transpirat pînă am făcut fleaşcă aşternutul, am gemut în somn. În noaptea aceea am avut prima menstră.

Fireşte, odată ajunsă acasă, vraja s-a destrămat. Mama a ieşit din spital după vreo trei săptămîni şi cam tot după atîta timp a început şcoala. Prin octombrie, mătuşa a trecut pe la noi cu unchiul Ştefan şi cu Marcel şi familiile noastre s-au certat, nu ştiu pentru ce, aşa că n-am mai dat pe la ei. Prin 1970 i-a demolat şi-au construit pe locul străzii lor şi mai departe, pînă la jumătatea distanţei dintre capătul străzii şi foişor, în cîmp, un cartier de blocuri. Am fost pe-acolo, într-o zi de iulie, acum cîţiva ani. M-am orientat destul de greu printre blocurile identice, de patru etaje, aşezate doar la o palmă unul de celălalt, cu balcoanele înţesate de rufe multicolore şi cu treptele de beton de la

intrare pline de copilaşi în maieuri, dar am găsit pînă la urmă locul unde fusese casa mătuşii mele. Numele străzii rămăsese acelaşi, un nume de caporal distins în cine ştie ce război. Am mers mult pînă la capătul străzii, care dădea tot în cîmp, în ciuda aspectului ei mult mai „urban" decît altădată. Dar acum foişorul nu mai era. Parcă nici nu fusese vreodată. Dincolo de blocuri - arătură cît vezi cu ochii, pînă la liziera dinspre comuna Dudeşti. Dar în mijlocul cîmpului, încă în picioare, se afla *REM-ul.* Vechea magazie rezistase anilor, mi-a stat inima cînd am văzut-o. Deşi aveam pantofi noi, am luat-o peste pămîntul înţelenit pînă am ajuns la uşa pe care-o ştiam atît de bine. Lacătul era pus, dar nu era încuiat, atîrna, ruginit şi buretos, de belciugele lui. Am deschis uşa şi-am privit înăuntru. Sub pînzele de păianjen, grele şi pline de insecte mişunătoare, se vedeau în penumbră unelte vechi: tîrnăcoape, lopeţi, bucăţi ciudate de tablă, o nicovală, fiare răsucite, scoabe, toate acoperite de cruste cărămizii de rugină. O găleată turtită era plină pînă la jumătate cu var solidificat. Am plecat cuprinsă deodată de oboseală, de sentimentul inutilităţii. Mi-am adus aminte ce spusese odată Egor: „Timpul exterminator, timpul care nu lasă răniţi."

Şi cu asta ţi-am cam spus „preafrumoasa mea poveste". Mi-au trebuit ani de zile, a trebuit să mă maturizez, să devin, uite, aproape o babă, ca să încep să cred că înţeleg cu adevărat ce este *REM-ul,* că el nu se află acolo, înăuntrul magaziei, ci în afara ei, că de fapt *noi sîntem REM-ul,* tu şi cu mine, şi povestirea mea, cu toate locurile şi personajele ei, şi Bloody Mary, şi căţelul lovit de maşină, că lumea noastră e o ficţiune că sîntem eroi de hîrtie şi că ne-am născut în creierul şi mintea şi inima *lui,* pe care eu l-am văzut. Că pînă şi el s-a cuprins pe sine în *REM.* Că poate pînă şi el, în lumea lui (unde eu am pătruns, asta fiind poate singura raţiune a vieţii mele), nu este decît

un produs al unei minţi mult mai vasta din altă lume, ea însăşi fictivă. Şi el, da, sînt sigura acum, caută cu înfrigurare o Intrare către acea lume Superioară, căci visul nostru, al tuturor, este să ne întîlnim Creatorul, să privim în ochi fiinţa care ne-a dat viaţă. Dar, vai! poate că *REM-ul* nu e totuşi nimic din ce cred eu despre el. Poate că el e doar un sentiment, o strîngere de inimă în faţa ruinării tuturor lucrurilor, în faţa a ceea ce-a fost şi nu va mai fi niciodată. O amintire a amintirilor. *REM-ul* e, poate, *nostalgia.* Sau altceva. Sau toate acestea deodată. Nu ştiu, nu ştiu.

În garsoniera ta e lumină de zi. Stropul de cenuşiu de pe marginea obiectelor s-a şters încetul cu încetul şi milioanele de culori ale lumii albe s-au aşternut pe cotoarele cărţilor (Cortâzar, un Mârquez ferfeniţit...), pe îmbrăcămintea noastră aruncată aiurea, pe gresia de pe jos, acoperită cu blană, pe măsuţa pe care se află un coş cu cotoare de rnăr şi un ou preistoric, pe goblenurile naive de pe pereţi. Ai tăcut şi brusc lucrurile au profitat de slăbiciunea asta a ta ca să se repeadă la noi, ca să ne bage degetele în ochi. Mă întind, mă simt plin de zaţ. Ce naiba am căutat aici, mă întreb, în Dămăroaia ta, unde şi-a înţărcat dracul copiii? Unde o să ajung cu prostia asta de legătură cu tine? La povestea ta n-am timp să mă gîndesc acum, ceva din mine a înfulecat-o grăbit, a înghiţit-o pe nemestecate şi aşteaptă vremuri mai bune ca s-o rumege. Acum nu mai vreau decît să mă duc acasă şi să mă culc, să nu te mai văd niciodată. Eşti moale, epuizată, ai cearcăne cît toată faţa, părul îţi stă zbîrlit, tenul tău are pori nenumăraţi, pe care seara îi mai camuflezi tu cumva, dar acum... Şi e al dracului de frig în camera asta. Hai, femeie, distracţia s-a terminat.

M-ai uitat, iubit cetitor? Sînt eu, naratorul. E drept că nu mi-am mai scos căpşorul gingaş la vedere, dar asta fiindcă am avut cu totul altă treabă. Eu sînt cel care se lăfăie acum călare pe oul

de pe masă, ca şi cînd ar vrea să-l clocească, eu sînt cel care-şi agită lăbuţele invizibile (dar multe, multe!) prin odaie, gras şi satisfăcut. Tot ce s-a petrecut în noaptea asta între cei doi prieteni ai noştri, care n-au fost prea cuminţi, a trecut în burtica mea sferică. Ia uite-i cum îşi trag, înfriguraţi, hainele pe ei. Se evită cu privirea, nu mai au nimic să-şi spună şi, chiar dacă ar avea, nu mai socotesc că merită osteneala. El zîmbeşte rece, ea nu mai vede şi nu mai ştie nimic. N-a mai povestit niciodată, nimănui, ce-a avut norocul neisprăvitul de Vali să audă. De aici trag concluzia că ea îl iubeşte. Ghinion! Căci Vali, imediat ce-au ieşit pe uşa blocului în ninsoarea de-afară, ea ţinîndu-l de braţ, obrajii îngheţîndu-le şi strîngînd ochii de prea mult alb în copaci şi pe aleile dintre blocurile verzulii, găseşte cu cale să-i spună din nou ceea ce i-a spus în fiecare dimineaţă în care au plecat de la ea împreună: că s-a terminat, că nu are nici un sens, că asta a fost ultima dată. Ea îşi trage uşor mîna de sub braţul lui, tace multă vreme uitîndu-se într-o parte, iar apoi spune, cu o expresie indescifrabilă: „Faci cum vrei." Merge lîngă el pînă în staţia de autobuz şi rămîn tăcuţi, privind fulgii care coboară uşor pe pavajul alb. Cînd maşina roşie soseşte, Vali spune un „la revedere" scurt şi peste cîteva secunde Nana îl vede aşezîndu-se pe un scaun: o umbră verzuie străbătînd prin geamul îngheţat al autobuzului. Vali, de-acum, devine cu totul neinteresant. De altfel, sînt atît de ghiftuit, încît n-aş suporta un drum cu maşina. Mă întorc de aceea cu Nana, care se îndreaptă cu paşi mici spre casă. Ştie că în seara aceleiaşi zile Vali o va suna iar pe buldogiţă. Dar mai ştie şi că pe la sfîrşitul săptămînii el are s-o aştepte la ieşirea din institut şi că noaptea asta are să se repete, cum se repeta toate lucrurile, de la o vîrstă încolo, în viaţa unei femei singure. Intră în blocul urît mirositor, descuie uşa ei vineţie, încuie la loc, îşi scoate blana şi cizmele şi se aşază pe

patul nefăcut, îşi aprinde o ţigară şi rămîne cu ochii îri gol. Mă apropii foarte mult de ea şi văd precis, ca într-un documentar ştiinţific, cum se formează boaba de lacrimă în ochii ei, cum creşte, sprijinindu-se de marginea lucioasă a pleoapei de jos, cum alunecă de-a lungul obrazului, pe lîngă nas, şi pică apoi, scînteietoare, pe cearceaf. Înainte să termine ţigara, se ridică şi deschide un dulăpior al bibliotecii. Scoate de-acolo un vraf de foi gros de o palmă, acoperite cu un scris mărunt. Le trînteşte pe pat, scoate un pix şi începe să scrie cu înfrigurare în continuarea unei pagini rămase la jumătate. Scria deja de un sfert de oră, cînd, cu un trosnet de sfîrşit de lume, coaja oului de pe masă plesneşte şi din el se ridică Himera, umplînd camera cu ţipătul ei de balaur, cu ghearele ei de leu, cu aripile imense de liliac. Se întinde triumfătoare deasupra ta, te umbreşte cu totul, pe cînd tu, înfrigurată şi brusc chircită, minusculă, continui să scrii cu îndîrjire: „nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu ,nu nu-nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu..."

EPILOG

În definitiv, în lume nu există decît o singură problemă: cum să răzbaţi? cum să ajungi la larg? cum să sfărîmi crisalida şi să devii fluture?

Thomas Mann

ARHITECTUL

Emil Popescu era arhitect. Se specializase în proiectarea fabricilor de ulei şi se poate spune fără exagerare că oriunde în ţară se construise în ultimii cinci-şase ani o fabrică de ulei se cunoştea mîna pricepută şi mintea deprinsă cu rezolvarea dificultăţilor tehnice a arhitectului Popescu. Pasiunea sa de a proiecta fabrici de ulei era foarte veche; îşi dorise cu ardoare acest lucru încă de cînd era doar un puştan şi îşi trăia copilăria în umbra uriaşă a fabricii de ulei din preajma depourilor ITB şi a cinematografului Melodia de pe Ştefan cel Mare. Era o clădire înaltă şi dreaptă, de cărămidă stacojie, prinsă în buloane de fier, fără ferestre şi terminată, la o înălţime ameţitoare, cu un fronton sumbru, care parcă sfîşia norii. Strania construcţie, împlîntată în mijlocul unei curţi pustii, era geamănă cu moara Dîmboviţa, aflată mai în josul şoselei, şi făcuseră acum un veac parte din celebra moară Asan. Cînd, după ani şi ani, Emil Popescu începu să se intereseze de cultură, datorită mediului din facultate, văzu aievea fabrica de ulei a copilăriei sale în mai toate clădirile care se ridicau, infinite şi melancolice, din paginile lucioase ale unui album pe coperta căruia scria *Giorgio de Chirico.* Dar de atunci trecuseră ani, iar astăzi arhitectul Emil Popescu, născut în 1950, căsătorit cu doamna Elena Popescu, născută Deleanu, fără copii, era recunoscut ca un specialist în domeniul său. Proiectase şi fabricile de ulei din

Kabul şi de lîngă El Aghar, aceasta din urmă fiind cea mai importantă din Egipt. De aceea, la serviciu era foarte respectat de colegi şi iubit de subordonaţi. Bineînţeles, în limitele invidiei inerente oricărui loc de muncă şi care ducea la unele bîrfe nu întotdeauna justificate, oricum imorale.

În viaţa de familie, arhitectul era fericit. Se căsătorise din dragoste cu o moldoveancă simpatică, arhitectă specializată în proiectarea fabricilor de lapte, cu care se înţelegea excelent. Locuiau în cartierul Berceni, imediat dincolo de Mărţişor, într-un apartament de trei camere mobilate cu gust. Faptul că nu aveau copii, deşi erau căsătoriţi încă din facultate, i-a ajutat mai tîrziu să facă economii şi, punînd la socoteală şi lucrurile aduse de Emil din Turcia, Iran şi Egipt, iar de Elena din Uniunea Sovietică şi Ungaria, unde fuseseră în diverse interese de serviciu, lucruri frumos valorificate, cei doi arhitecţi depuseseră la CEC de-a lungul a cinci ani o sumă suficientă pentru cumpărarea unei Dacii, visul dintotdeauna al Elenei. Ziua în care şi-au putut realiza acest deziderat a fost, cum spunea Elena, aproape la fel de minunată ca şi ziua căsătoriei lor. Ca şi atunci, s-au sărutat îndelung şi-au închinat cu socrii şi alte rubedenii un pahar de vin. Maşina, de culoare crem, era parcată oblic, între Lada lui Gheorghian de la şase şi Wartburgul vişiniu al fotografului de pe scara cealaltă, proprietarul buldogului Dolly. Dacia avea o linie fermecătoare şi cei doi arhitecţi o puteau privi de dimineaţă pînă seara din balcon. Strălucea cel mai tare în soarele aspru al primăverii, chiar mai tare decît Citroenul colonelului de la doi, colonelul Boteanu, maşină pe care un soldat o spăla cu furtunul în fiecare zi.

Emil Popescu se înscrise la şcoala de şoferi. Pînă să-şi ia însă carnetul, ieşea şi el, aproape zilnic, să mai dea tîrcoale maşinii, să o mai perie, să mai şteargă urmele de noroi datorate copiilor

care se jucau în spatele blocului şi, mai ales să descuie portiera şi să se tolănească pe bancheta din faţă a automobilului, în faţa bordului din care ieşea fascinant volanul, să tragă în piept mirosul acela intim, senzual, pe care-l degajau cauciucăria şi tapiţeria maşinii. Cînd trîntea portiera, zgomotul lumii înceta şi arhitectul se simţea fericit în acel spaţiu tandru şi confortabil, în care totul era făcut ca să-l servească. Nici în patul conjugal nu se simţea mai bine. Elena venea şi ea uneori şi stăteau amîndoi fermecaţi, cîte o oră întreagă, ca doi gemeni în pîntecul mamei. Aproape că nici nu-i interesa să pună în mişcare vehiculul. L-ar fi păstrat doar aşa, parcat în spatele blocului, ca să poată savura din cînd în cînd aceste momente de reală, deplină intimitate.

Locatarii blocului se familiarizaseră şi ei cu silueta suplă a arhitectului care tot dădea tîrcoale Daciei sale. Purta veşnic aceiaşi pantaloni scurţi făcuţi din nişte blugi retezaţi, veşnic aceeaşi bluză cu imprimeuri care înfăţişau, dacă te uitai mai bine, Ateneul român, avînd în faţă statuia lui Eminescu. Era un tînăr destul de insignifiant ca înfăţişare: figură tipică de român carpatin, cum ar fi spus cineva. Brun, cu fălcile părînd mereu nerase, cu muşchii masticatori proeminenţi de parcă ar fi înjurat mereu printre dinţi, cu ochii cam lipsiţi de expresie, despre care nu poţi spune decît că sînt negri. Se purta tuns cu freză. Era destul de arătos ca să placă cehoaicelor şi polonezelor pe litoral, şi asta cam şi fusese specialitatea lui pe vremea studenţiei.

Ducea într-o mînă găletuşa de plastic albastru plină pe jumătate cu apă şi Perlan, în care se bălăcea un burete portocaliu. Se învîrtea în jurul Daciei, ştergînd şi curăţind, în aerul tonic al primăverii, care provoca desfacerea mugurilor întregului material lemnos din curtea blocului: salcîmi şi gard viu.

Acesta era arhitectul Emil Popescu. Tot ce s-ar mai putea spune despre el este inutil şi chiar ridicol. Contează oare că fuma „Cişmigiu"? Că ţinea, nu se ştie de ce, cu echipa de fotbal S. C. Bacău? Că obişnuia să citească tot ce apărea în materie de dosare secrete ale istoriei şi mai ales despre Gestapo şi SS? Că era abonat la revista *Lumea?* Că îşi cumpăra cu sfinţenie revistele *Flacăra, Săptămîna* şi *Magazin?* Că vedea la televizor tot programul, de la un capăt la altul? Că nu, avea în casă magnetofon, iar pick-up-ul era din zestrea neveste-sii, primit împreună cu cîteva plăci: „Tangouri celebre", Remo Germani, „Los Paraguayos", „O scrisoare pierdută", Ion Cristoreanu, Tudor Arghezi, „Rigoletto" şi „Dentes"? Că îi plăcuse o colegă de serviciu divorţată, dar că după a doua oară îşi luase seama şi nu mai trecuse pe la ea? Că nu purta niciodată cravată? Că, bineînţeles, visa noaptea numai detalii de teascuri hidraulice şi conducte vidate necesare fabricilor de ulei? Că avea cîţiva colegi cu care vinerea juca bridge, destul de prost, ce-i drept? Toate acestea sînt fleacuri.

Într-o dimineaţă din acea primăvară, înainte de-a pleca la serviciu, Emil Popescu se duse în spatele blocului să-şi mai vadă o dată maşina. Cu o seară înainte băuse la ziua unui prieten nişte Cabernet albanez care-i făcuse rău. Simţise toată noaptea tananţii în ficat, şi acum, în zori, avea ceafa dureroasă şi o senzaţie de greaţă îi picura prin sinusul nazal. Dar răcoarea îl mai învioră, deşi dinspre cutiile de gunoi venea un miros caracteristic. Automobilul crem lucea stins, geometric, cu geamurile lună, lîngă bătător, între Ladă şi Wartburg. Arhitectul scoase cheia argintie şi descuie. Lăsă lîngă roată servieta diplomat şi intră pentru o secundă în maşină. Aprinse farurile, jucîndu-se cu cele două faze. Dădu drumul la ştergătoare, apoi la radioul de bord. Un glas de bărbat vorbea despre starea vremii. Arhitectul

zîmbi. Totul era în ordine. Apăsă atunci, scurt, pe discul din centrul volanului, sub plexiglasul căruia se reliefa emblema UAP. Izbucni sunetul de tenor al claxonului, care însă nu se opri cînd Emil Popescu ridică arătătorul de pe disc. Sunetul persista, monoton, strident, despicînd aerul întunecat de la şase şi jumătate dimineaţa. Arhitectul apăsă cu disperare de mai multe ori pe discul de plexiglas, dar fără efect. Simţi că înnebuneşte. Ieşi repede din maşină, pe care-o uitase cu farurile aprinse, şi se învîrti neputincios în jurul ei. După vreun minut de urlet insuportabil, pe la geamuri şi balcoane începură să apară cetăţeni în pijamale care-i strigau cu toţii cîte ceva arhitectului, dar din cauza claxonului nu se putură înţelege cu el. Tînărul ar fi vrut să intre în pămînt. Deschise capota Daciei şi începu să hîţîne la întâmplare firele galbene, negre şi roşii, izolate în plastic gros, care formau cîte o buclă din loc în loc. Duhoarea de benzină şi zgomotul făceau să-i plesnească ţeasta. Nu ştia care sînt conexiunile claxonului şi de la o clipă la alta devenea mai nervos, se simţea mai penibil. Elena coborîse şi ea, doar în capot, şi mişunau amîndoi, năuci, pe lîngă monstrul care mugea încontinuu. Un cartofior lovi capota Daciei şi ricoşa într-o parte.Îl aruncase cineva de la balcon, căci tot blocul se trezise şi bărbaţi nebărbieriţi, femei nefardate şi copii nespălaţi strigau la nefericiţii proprietari ai Daciei. Pînă la urmă, colonelul Boteanu, în maieu şi pantaloni de pijama, coborî în spatele blocului, îl dădu la o parte fără o vorbă pe Emil Popescu şi, cu un singur gest, parcă de magician, pe care-l făcu în obscuritatea motorului, reteză sunetul, după care plecă dispreţuitor. Cu urechile încă ţiuind, cei doi putură în sfîrşit să audă ce strigau cei de la balcoane. Nu erau lucruri plăcute.

În acea zi, Emil Popescu nu mai dădu la serviciu randamentul obişnuit, în faţa planşetei, privind paharul de plastic plin cu creioane de toate ţăriile,

jucîndu-se cu compasurile Richter şi trusa de rotringuri, urmărind absent miile de linii, pe hîrtie „ciocan", ale proiectului la care lucra, arhitectul se simţi obosit. Mintea sa rămăsese la scena de dimineaţă, îl obseda sunetul puternic şi uniform al claxonului, începu să se gîndească la tot soiul de claxoane, de la cele cu arc ale bicicletelor, scoţînd un sunet ca de deşteptător, la cele cu băşică de cauciuc cu care erau dotate rablele de la „Comici vestiţi ai ecranului". Ajuns acasă, îi ceru nevestei, în ochii căreia abia mai îndrăznea să se uite, documentaţia maşinii. Răsfoi paginile lucioase ale broşurii, pline de fotografii în culori prost suprapuse, înfăţişînd maşina Dacia 1300 din toate poziţiile, citi distrat textul cu greşeli de tipar, dar găsi prea puţine detalii în legătură cu claxonul. Pare-se că era de un tip foarte obişnuit, electromagnetic, fabricat de întreprinderea Electrobobinajul din Bucureşti. Nemulţumit, nici el nu ştia de ce, arhitectul caută prilejuri de ceartă toata seara şi se culcă pe sofaua din sufragerie. Adormi tîrziu, cu prospectul pe piept.

A doua zi, după serviciu, trecu pe la Electrobobinaj. Cunoştea bine întreprinderea, în copilărie furase magneţi şi fîşii de alamă sărindu-i gardul de beton, iar în liceu făcuse practică acolo. Era mai degrabă o cooperativă, unde zeci de muncitoare tot înfăşurau la nişte bobine uriaşe. Mirosea permanent a liţă şi a carton îmbibat cu unsoare. Arhitectul vorbi cu un maistru bătrîior, care-i dădu în fine toate detaliile în legătură cu diferite tipuri de claxoane. Cînd află că existau şi claxoane muzicale, care cuprindeau mai multe cornete electrice şi care puteau să cînte cîte o frază melodică, Emil Popescu se simţi, nici el nu-şi putu explica de ce, entuziasmat. Îl rugă pe maistru să-i spună de unde şi-ar putea procura şi el un astfel de claxon. Maistrul îl trimise la un băiat de la Autoservice-ul din Colentina, de pe strada Nicolae Apostol, şi care se ocupa cu învîrteli de felul

acesta. Ernil Popescu aproape că nici nu mai avu răbdare pînă a doua zi. Se răsuci toată noaptea în aşternut, dorindu-şi cu ardoare claxonul miraculos. Dimineaţa întîrzie două ore de la serviciu, prima dată de cînd se ştia, şi se duse glonţ la Autoservice.

Băiatul de-acolo avea aşa ceva, era un model Gordini cu şase goarne nichelate, care intona primele măsuri din *Marşul gloriei* din *Aida.* De fapt, băiatul putea să facă rost de aşa ceva, ştia el un italian care avea nevoie de bani. În vreo săptămînă avea să-i comunice arhitectului rezultatul. Fireşte, fiind lucru străin, putea să coste destul de mult. Emil Popescu îi spuse că plăteşte oricît, ba îi băgă şi-o sută de lei în buzunarul de la halat, pentru că simţea nevoia să meargă la sigur. Plecă spre casă fericit şi nefericit, gîndindu-se cu groază cum va trece săptămînă aceea, şi fredona seara întreagă, obsedant, „Cîntaţi gloria ţării, azi e sărbătoare..."

După numai patru zile, arhitectul primi telefonul atît de aşteptat. Se repezi în strada Nicolae Apostol, unde într-unul din atelierele murdare, pline de maşini pe butuci şi platforme telescopice, îl aştepta băiatul în salopetă unsuroasă, îi arătă o maşinărie ciudată, un fel de placă de ebonită din care ieşeau, pe-o parte, şase goarne mici de alamă, iar pe cealaltă mai multe cabluri electrice. Pusă la curent, maşinăria emitea cu o repeziciune burlescă măsurile verdiene. Se adunaseră în jurul celor doi mai mulţi mecanici, clienţi şi chiar elevi de la şcoala de lîngă Autoservice, care se minunau de ciudatul obiect cîntător. Arhitectul se întoarse acasă însoţit de tînărul mecanic, care îi montă sub capacul Daciei noul claxon. Apăsînd discul din centrul volanului, el stîrni un adevărat val de sentimente contradictorii în rîndurile locatarilor, sentimente mergînd de la admiraţie la invidie şi furie sacră. Elena apăru şi ea din gangul blocului. Văzuse de mult că se petrece ceva ciudat cu bărbatul ei, dar nu ştia încă despre ce era vorba şi,

în consecinţă, cum să reacţioneze. Cînd află însă cît costase acest capriciu al soţului, adoptă o conduită corespunzătoare, moştenită de la mama ei, şi care se manifestă prin mimică, gesturi şi mai ales cuvinte exagerate. Un salariu întreg se prăpădise pe şmecheria italianului. Dar Emil Popescu nici nu se gîndea s-o ducă înapoi, cum îi sugera ameninţător Elena, ci, tolănit într-un *dolce famiente* total pe canapeaua maşinii, apăsa la nesfîrşit pe claxon, ascultînd, cu voluptăţi de meloman, mica frază a celebrului marş.

Fireşte, într-o zi arhitectul se plictisi de Verdi şi începu să caute altceva. Rînd pe rînd, Elena fu oripilată de schiţarea veselă şi primitivă a melodiilor *Marseilleza, Yankee Doodle* şi *God Save The Queen,* ivindu-se din alte şi alte cornete muzicale. Cheltuiala nu mai era atît de mare, căci el mergea acum la schimb cu diferiţi şoferi pe care Dumnezeu ştie pe unde-i dibuia. Ba, într-un rînd, Elena îl văzuse din tramvaiul 21 pe soţul ei, care în loc să fie la institut dădea tîrcoale ceasului electric din piaţa Bucur Obor, ascultînd cum intonează din sfert în sfert de oră un cîntec cunoscut. Lucrurile deveneau tragic de complicate pentru inimoasa soţie, care încă nu vroia să recunoască în sinea ei tristul adevăr. Toată povestea cu claxoanele dură mai bine de şase luni, timp în care arhitectul, mereu mai nervos şi mai nemulţumit, schimbase opt asemenea produse de făcut zgomot. Fericirea de la început i se schimbase în ură şi venin. Hărţuit de vecinii care-l ameninţau cu Parchetul, de şefii care nu mai erau mulţumiţi de randamentul său în faţa planşetei, de nevasta care-i dăduse un ultimatum casnic, refuzînd să-i mai gătească, să-i mai spele şi să mai îndeplinească alte îndatoriri matrimoniale, arhitectul nu mai avea nici măcar consolarea de-a se bucura de pasiunea sa. Ajunsese în prea scurtă vreme la o culme dincolo de care nu mai putea spera să urce. Experimentase la Dacia lui cele mai moderne şi mai complexe claxoane

care se fabricau în lume, chiar şi celebrul produs al firmei Toyota, cel care intona refrenul melodiei *Satisfaction* a grupului Rolling Stone. Şi nu atît banalitatea şi caracterul foarte limitat al ofertei îl înfuriau pe Emil Popescu, cît mai ales atitudinea pasivă pe care proprietarul claxonului era silit s-o păstreze în decursul exercitării drepturilor sale. Aceasta era marea hibă a tuturor claxoanelor existente în comerţ. Cum oare n-a dat nimănui prin gînd că omul de la volan poate e sătul să fie doar un deget care apasă invariabil pe un buton, că poate ar vrea să colaboreze cu maşina, să devină un creator? Poate că el ar vrea să-şi alcătuiască singur melodia emisă de claxon, de fiecare dată alta, după starea sa sufletească, talentul său personal, gustul său. Tot gîndindu-se şi muşcîndu-şi pumnii în lungile nopţi în care abia mai putea să aţipească o oră-două spre ziuă, arhitectul imagină un claxon construit pe principii cu totul noi. El urma să fie prevăzut cu clape ca de pian, fiecare clapă fiind racordată la una dintre micile goarne electrice.

A doua zi, duminică, îi făcu o vizită vărului său Virgil Ciotoianu, care locuia în blocul ALMO 3 de deasupra magazinului Bucur-Obor şi care se ocupa cu reparaţii de televizoare. Pînă să intre în subiect, arhitectul admiră fototapetul de pe peretele sufrageriei acestuia, înfăţişînd un lac roşu ca sîngele în amurg şi un pin uriaş, negru ca smoala. Vorbiră despre noile televizoare color, în fine, Popescu îl informă despre planurile lui, iar depanatorul, după ce se gîndi puţin, surprins neplăcut de originalitatea de gîndire a vărului său, îl întrebă de ce nu-şi cumpără la urma urmei un pian, să poată cînta în casă cît vrea. În privinţa claxonului, mai bine s-ar grăbi să-şi scoată carnet de conducere, că rugineşte maşina degeaba. Dar Emil Popescu nu se dădu bătut, ci, răbdător, îi explică încă o dată neajunsurile claxoanelor de azi şi că el nu vrea să cînte la pian ci de fapt să

îmbunătăţească tehnica de claxonare, aducînd astfel un serviciu milioanelor de auto-mobilişti. Pînă la urmă, căzură de acord ca arhitectul să cumpere o orgă electrică, iar depanatorul să i-o instaleze la bordul maşinii. Fireşte, explică el, în felul acesta maşina devenea impracticabilă, ba chiar volanul trebuia scos, pentru că altfel *keyboard-ul* orgii nu ar avea cum să încapă. Arhitectul, de acord cu toate acestea, insistă ca vărul său să vină cît mai repede să-i monteze orga, vărsînd, din cauza unui gest exaltat, paharul cu gin bulgăresc pe care i-l oferise Virgil Ciotoianu. După ce arhitectul plecă, depanatorul avu o lungă discuţie pe un ton scăzut, la telefon, cu doamna Popescu. Din vocile lor emana îngrijorarea.

Ca o consecinţă, Elena îl ameninţă pe arhitect că, dacă intenţionează să distrugă maşina, divorţează de el fără nici un regret. El încercă să-i explice că e vorba de un experiment, dar ea nici nu vru să-i asculte explicaţiile. E drept că nici nu divorţă cînd ruda lor veni într-o altă duminică, în braţe cu servieta profesională în care se aflau un letcon-pistol, sîrmă de cositor, şurubelniţă cu bec, tranzistori, diode, liţă, ulei special, tinner, bandă izolatoare, cleşte, patent, set de şurubelniţe şi un chitanţier cu plaivas şi indigo. Orga Reghin, deja cumpărată de Emil Popescu direct de la magazinul Muzica, aştepta pe holul apartamentului, ridicată în picioare şi sprijinită de peretele de la bucătărie. Arăta ca o placă de lemn furniruit într-un cafeniu foarte lucios, cu ape plăcute, din care ieşeau, înduioşător de pure în albeaţa şi abanosul lor, clapele, aşezate pe două rînduri. Era cam ora două după-amiază cînd cei doi bărbaţi, unul înnebunit de emoţie, celălalt cu o mutră de înmormîntare, cărară orga la parter şi o sprijiniră de caroseria crem a Daciei 1300. Instalarea dură mai mult de trei ore, dar în sfîrşit, pe la cinci şi ceva, vecinii care rînjeau pe la ferestre şi balcoane putură să audă primele note cacofonice scoase de orgă sub

apăsarea degetelor stîngace ale arhitectului. Din fericire, fiind amplificat de o staţie care costase şi ea o grămadă de bani, volumul sunetului putea fi reglat după dorinţă, astfel că vecinii nu se supărară văzînd că arhitectul, original, nu mai catadicsea să iasă din cabina sa cu claviatură nici după lăsarea nopţii, emiţînd în surdină sunete peste sunete, fascinat de noutatea ocupaţiei sale. În tot acest timp, la aproximativ doisprezece metri deasupra solului, în apartamentul celor doi arhitecţi, doamna Elena Popescu, născută Deleanu, plînsese cu lacrimi mari, care năclăiseră perna brodată din dormitor. Nu mai putea suporta cheltuielile nesăbuite ale soţului. Se săturase să alerge, să robotească, se săturase de viaţă şi se gîndea disperată că, fără îndoială, soţul ei înnebunea văzînd cu ochii.

Abia la ora trei dimineaţa, frînt de foame şi oboseală, intră pe uşa apartamentului şi arhitectul Popescu. Înfulecă la bucătărie, în picioare, ce găsi în frigider, fără să aleagă, căci avea mintea plină de sunete. Ore şi ore apăsase la întîmplare pe clapele albe şi negre, pe cîte una singură sau pe mai multe deodată, simţindu-se ca un adolescent care se trezeşte pe neaşteptate în patul primei femei. Ar fi vrut să rămînă acolo o veşnicie, să încerce toate combinaţiile posibile, luînd clapele întîi cîte una, apoi cîte două, apoi cîte trei... Unele succesiuni de sunete îl bucurau, ca şi cînd le-ar fi ştiut dinainte şi le-ar fi aşteptat de multă vreme, altele însă, cele mai multe, îi răneau şi jigneau nu numai auzul, ci parcă toată fiinţa. Se trînti pe sofaua din sufragerie şi adormi uşor, pentru prima dată după luni de zile.

În fiecare zi după orele de serviciu Emil Popescu se aşeza în fotoliul confortabil al Daciei şi îşi relua, în surdină, „claxonatul". Cînd, peste cîteva zeci de ani, arhitectului aveau să i se consacre cantităţi enorme de studii, monografii, comentarii, articole, lucrări de diplomă şi doctorat,

de zece şi o sută de ori mai multe decît cele despre Dante, Shakespeare şi Dostoievski la, un loc, aceste cîteva luni de tatonare *sotto voce* pe clapele orgii Reghin vor primi numele de „perioada subterană" sau *underground* a activităţii arhitectului. Cîte un vecin, prieten vechi, mai venea să-i ţină de urît, luînd loc în stînga şi minunîndu-se de fiecare dată cît de straniu arată o maşină care în loc de bord şi volan are o claviatură de orgă. Fără să-şi întrerupă nici un moment sarabanda de zgomote, arhitectul îi explica răbdător că funcţia fundamentală a maşinii nu este, cum se consideră de obicei, cea de-a scurta distanţele, deplasîndu-l pe om dintr-un loc în altul. Aceasta este doar o funcţie secundară şi, dacă stai să te gîndeşti bine, inutilă. Nobleţea maşinii constă în posibilitatea de a claxona, adică de-a comunica şi a *se* comunica. Claxonarea, aşa cum o concepea Emil Popescu, era vocea, pînă acum oprimată şi sugrumată de om, redusă la un singur sunet animalic, gutural, dar de acum înainte liberă, demnă şi suverană, a maşinii. Ne plîngem de invazia tehnicismului, de lipsa de dialog cu maşina, dar nu ne-am gîndit să-i dăm şi acesteia o şansă de a se exprima. Nu este neapărat nevoie ca maşinile să funcţioneze, dar este un drept elementar al lor să se poată exprima. Ajuns aici cu demonstraţia, arhitectului îi sticleau ochii atît de neobişnuit, încît vecinul îşi lua în grabă la revedere şi urca în apartamentul său, unde, neştiind dacă să rîdă sau să compătimească, se simţea tulburat tot restul zilei.

Perioada *underground* dură pînă în primăvara anului următor. O dată cu înverzirea gardului viu şi a salcîmilor din spatele blocului, Emil Popescu dădu brusc mai tare difuzoarele staţiei, astfel încît ceea ce cînta să se poată auzi pe o rază de cîţiva metri în jurul Daciei, fără să deranjeze însă vecinii din bloc. Mulţi dintre ei îşi făcură obiceiul să treacă în fiecare după-amiază pe lîngă maşina

arhitectului, brusc miraţi şi fascinaţi de armonia pătrunzătoare care începea să se înfiripe, mai curată pe zi ce trecea.

În primele zile ale primăverii, arhitectul relua cu obstinaţie, monoton dar atrăgător, acelaşi şir de note întregi, crescînd parcă una din alta şi transmiţînd o stare ciudată de ataraxic. „Parcă-i Pink Floyd" se pomenea murmurînd puştimea, dar îşi lua seama repede şicanînd că ar fi un Pink Floyd „în mizerie". Indiferent de comentarii, zi de zi eroul nostru relua, cu evidentă încîntare, şirul de note întregi, care sclipeau stins şi profund. Telente, vioristul ţigan de pe scara şase, care avea trei fete încărcate de vulpi argintii, probabil omagii ale şirului incredibil de bărbaţi care se perindau prin casa lor zi şi noapte, ascultase cu atenţie muzica arhitectului, înjurînd uneori cu admiraţie profesională pe sub mustaţa á la Sile Dinicu. Era o gamă, asta îşi dădea şi el seama, dar o gamă pe care n-o mai auzise niciodată. La restaurantul Hora, unde cînta, Telente schiţă într-o pauză şirul de zece note întregi pe care-l prinsese de la Emil Popescu. Pentru cîteva secunde cuţitele şi furculiţele lumii pestriţe care venea la acest restaurant rămăseseră încremenite, ca şi cînd timpul s-ar fi dizolvat brusc, dar lăutarul se grăbi, speriat el însuşi, să reia bucata *Tangoul de demult,* cu care avea de obicei succes la public. După încheierea programului, Telente mai trase o bere cu formaţia, în rîndurile căreia fusese angajat de cîtva timp un saxofonist nou, băiat liniştit, care, după ce terminase conservatorul, nu vroise să se ducă în satul Argăşeni, judeţul Bacău, unde fusese repartizat ca profesor de muzică. Dar amicii săi din taraful restaurantului tot Profesorul îi ziceau şi se cam fuduleau că au între ei pe unul care ştie muzică, nu glumă.

În acea seară, Profesorul îl întrebă pe Telente, în treacăt, ce gamă cîntase după *Something,* prelucrarea lor din Beatles. Telente atît aştepta ca

să le povestească ce panaramă are el la bloc cu arhitectul de la trei. Profesorul ascultă distrat, gîndindu-se cîtă ironie cuprinde istoria şi amintindu-şi un pasaj din *Gerontion* a lui Eliot. Da, numai trape, numai capcane şi drumuri sucite... Gama care făcuse odată gloria lui Pitagora, celebra scară muzicală de zece sunete, corespunzînd fiecare cîte unei planete (ultima dintre ele fiind misterioasa Antihton, iar prima însuşi Soarele) şi cîte unui segment de dreaptă aflat în relaţii armonice cu celelalte, după regula Numărului de Aur, ajunsese acum să fie reinventată de un maniac care o cînta la infinit, ca un disc zgîriat. Ajuns acasă, în cămăruţa sa de doi metri pe un metru şi ceva, cu pereţii plini pînă sus de cărţi jerpelite şi cu un colaj reprezentîndu-l pe Sfîntul Augustin privind sînii goi ai unei femei din cine ştie ce revisţtă obscenă, agăţat pe uşa murdară, Profesorul îşi notă în jurnal cîteva rînduri despre cele discutate la restaurant. Dar se opri la jumătatea unei fraze, căci la unsprezece bătu în uşă prietena lui, Iolanda, de curînd divorţată şi dornică de multă, multă dragoste.

În tot acest timp Elena, buna soţie a arhitectului, se consultase cu o mulţime de medici psihiatri pe care-i adusese sub diferite pretexte ca să-l vadă pe arhitect. Părerile lor fuseseră împărţite. Cu siguranţă nu era un caz obişnuit. Cei mai mulţi înclinau să vorbească despre o monomanie în genul colectării de cactuşi sau timbre, dar cine ar putea preciza graniţa dintre un simplu hobby şi o manifestare patologică? Se cunosc doar o mulţime de exemple de pasiuni absurde care pot duce, pe fond de normalitate, la manifestări nebuneşti. Cîţi nu şi-au aruncat televizorul pe fereastră în timpul unui meci? Sînt şi cazuri în care cîte un pensionar s-a sinucis după o partidă de table pierdută. Aşa că Elena ar putea fi înţeleaptă, atîta vreme cît soţul ei făcea încă faţă problemelor de serviciu şi se încadra încă în convenţiile sociale ale vieţii de

familie, în definitiv, să nu uite că l-a luat de bărbat pe Emil Popescu la bine şi la rău, şi de altfel poate să fie sigură că, odată declarat alienat mintal, îngrijirea arhitectului ar cădea tot în seama familiei, de vreme ce delirul său nu prezintă pericol social. Să nu se grăbească cu divorţul, să mai aştepte, doar au realizat atîtea lucruri împreună şi un om nu poate fi abandonat ca un cîine. Alţi bărbaţi sînt mai răi, îşi înşală nevestele, beau, practică perversiuni sexuale, cîte femei nu şi-ar dori ca secătura lor să stea toată după-masa să cînte la... în fine, la ceva. În faţa acestor sfaturi profesionale, care-şi găseau ecoul în cele ale familiei, biata femeie se resemna să mai aştepte o vreme. Era tare greu. Arhitectul nu mai era acelaşi om, nu-l mai interesa nimic în legătură cu ea sau cu casa. A încercat o vreme să doarmă iar în pat cu el, ba chiar intenţionase să fie tandră, dar el părea nu numai să nu mai aibă nici un fel de dorinţe amoroase, dar să nu mai fie nici măcar conştient că există aşa ceva. Pierdea cu timpul cele mai elementare noţiuni omeneşti. Dimineaţa, de exemplu, trebuia să i se aducă aminte să se bărbierească.

Telente trecea acum zilnic pe lîngă Dacia crem şi înainte de-a se îndrepta spre staţia troleibuzului 95, cu care ajungea în centru, de unde pînă la slujbă îl lua pe 88, asculta cîteva minute frazele muzicale ale arhitectului. Îşi dăduse repede seama că acesta nu mai repetă la nesfîrşit aceeaşi gamă, ci construieşte, dovedind o vădită evoluţie tehnică, mici melodii bizare pe baza ei. Degetele lui, la început atît de stîngace şi împleticite, deveniseră agile şi suple, tari ca fildeşul la vîrfuri. Totuşi melodiile păreau cam fără ritm, curgînd, doar note întregi sau chiar note duble, în litanii tărăgănate. Lăutarul, adept al pieselor îndrăcite, al glissandourilor şi tremolo-urilor ţigăneşti de cabaret, nu prea putea înghiţi ceea ce producea Emil Popescu. Reţinu însă un fragment care părea

mai închegat şi mai melodios şi i-l cîntă, ca o curiozitate, Profesorului, după închiderea localului. De data asta saxofonistul ciuli urechile, pentru că melodia i se păru al dracului de cunoscută. Nu, nu mai putea fi vorba de o coincidenţă. O dată la o mie de ani cineva, apăsînd clapele la întîmplare, putea reproduce o scară muzicală de zece sunete, dar acum era altceva. Plecă preocupat şi în demisolul său îşi revăzu însemnările din conservator cu privire la muzica arhaică. De cîteva ori reluă la saxofon (marea lui dramă era lipsa unei pianine, pe care oricum n-ar fi avut unde s-o pună) cele cîteva fraze ale melodiei, care la acest instrument barbar şi totuşi rafinat sunau inedit, pătrunzător. Surescitat, îşi notă în jurnal că „acelaşi maniac" reuşise bizara performanţă de a reinventa, notă cu notă, prin cine ştie ce intuiţie parapsihologică, partitura singurului imn orfic care ne-a parvenit din Antichitatea grecească. Trebuie într-adevăr, scrise mai departe Profesorul, să fie vorba de ceva asemănător „vorbitului în limbi" sau acelor viziuni detaliate pe care unii oameni le au cu privire la oraşe pe care nu le-au văzut niciodată. Chiar de a doua zi îl rugă pe Telente să-l pună în legătură cu organistul din automobil.

Întîlnirea Profesorului cu Emil Popescu este istorică. Nu poate fi estimat rolul pe care tînărul saxofonist l-a jucat în popularizarea giganticei opere şi personalităţi a arhitectului. Încă de la primele note emise de orga acestuia, pe care le ascultă aşezat pe canapeaua din faţă a maşinii, unde fusese invitat amabil, Profesorul avu intuiţia a ceea ce se întîmpla de fapt, căci, după ce mai cîntă de vreo două ori imnul orfic, pe neaşteptate organistul trecu la altceva. Era o gamă nouă în repertoriul său, dar de fapt veche de mii de ani, o gamă care putea fi ascultată, devenită cîntec, pe ţărmurile Asiei Mici. După ce cîntă de mai multe ori gama minoră, Emil Popescu trecu la

improvizaţii pe baza ei. Profesorul îi puse cîteva întrebări şi îşi dădu seama din răspunsuri că arhitectul habar n-avea că face muzică. Transportat, el nu mai contenea cu teoriile sale în legătură cu diversele aspecte ale comunicării om-maşină prin claxonare. Ceea ce făcea el nu era decît o claxonare modulată, pe care i-o dicta intimitatea cu automobilul. Nu se putea scoate nimic mai mult de la el. Nu dădea nici o atenţie încercărilor Profesorului de a-i vorbi despre game şi melodii, dar în acelaşi timp degetele sale conturau în aerul verii un pean închinat lui Apollo, în care saxofonistul recunoscu o compoziţie a lui Onesicrates. Abia pe seară se îndură să plece, dar de atunci încolo Profesorul avea să vină în fiecare zi să asculte fantasticele creaţii ale organistului. Noaptea, cît nu era agresat de frumoasa şi senzuala Iolanda, tînărul citea şi recitea manualele sale de istorie a muzicii, marcînd cu un semn stadiul la care ajunsese arhitectul şi chiar încercînd să prevadă paşii pe care-i va face în continuare. Căci, după ce epuizase fazele succesive ale muzicii antice, într-o după-amiază Emil Popescu îl luase prin surprindere pe saxofonist cu primele sonuri ale unui *cantus planus* gregorian, într-o curgere de o inconfundabilă măreţie. Cam din acest moment vecinii din bloc începură să se intereseze din nou de excentricul lor colocatar, mai cu seamă bătrînele, cărora muzica „bisericească", deşi diferită de cea pe care o ştiau ele, începea să le placă, aşa încît în fiecare după-amiază puteai zări, timp de vreo două săptămîni, un grup de bunicuţe dormitînd pe cîte un scaun de bucătărie lîngă Dacia arhitectului.

Pentru Profesor nu mai exista nici o îndoială. La rîndul său îşi abandonă slujba, îşi dezorganiză viaţa, ba o părăsi şi pe Iolanda ca să fie mereu în apropierea arhitectului. Jurnalul său, în care pînă atunci notase aproape numai cărţile citite şi impresii de la concerte, plus diverse afaceri

amoroase, şi asta cam o dată pe săptămînă, creştea acum luînd proporţii de roman-fluviu. Totul era acolo, într-o încîlceală de text şi portative trasate strîmb, marcînd neverosimilele explozii ale spiritului prin care Emil Popescu reuşea să treacă de la o etapă la alta, de la o mentalitate la alta, de la nişte convenţii la altele, repetînd, redescoperind, pas cu pas, istoria muzicii, într-o confuzie aparent inexplicabilă, game, exerciţii de armonie şi contrapunct se înlănţuiau seară de seară, pînă noaptea tîrziu, în aerul întunecat din spatele blocului, scîn-teind cîte zece minute într-o melodie limpede ca diamantul, apoi cufundîndu-se iar în căutări şi frămîntări miloase, de care arhitectul nici nu avea habar. Anotimpurile se roteau amestecîndu-şi culorile, rulîndu-şi norii pe cerul niciodată acelaşi, dar fiecare amurg şi fiecare răsărire de stele îi găsea pe cei doi în spatele parbrizului Daciei 1300, ajunsă murdară de praf în ultimul hal. Noroc că Profesorul se îngrijea să-i mai încarce acumulatorul din timp în timp şi să mai treacă cu buretele peste tabla vopsită în crem, ca să nu ruginească de tot. Copiii care se jucau în spatele blocului avuseseră de mult grijă să spargă toate cele patru cauciucuri ale maşinii.

Elena mai venea şi ea uneori, suind în maşină pe bancheta din spate. De la o vreme chiar se arătă din ce în ce mai des, nu atît ca să asculte melodiile sofisticate ale soţului ei, care tocmai trecea prin furia contrapunctică a unor Dunstable, Palestrina, Dufay, Ockeghem, Josquin Des Preş şi mai ales Orlando di Lasso, suprapunînd acorduri aproape alchimice, cît pentru că începea s-o atragă, de ce să n-o spunem, înfăţişarea destul de romanţioasă a tînărului saxofonist. Ea îşi dăduse de mult seama că, atîta vreme cît cînta, Emil Popescu practic ieşea din lumea concretă, rămînînd orb şi surd la orice fel de stimul exterior. Orice i-ai fi spus, el mormăia acelaşi text cu claxonarea, din ce în ce mai obscur, mai delirant. Aşa că nu se sfii să se

plîngă în toate felurile de bărbatul ei Profesorului, care o ascultă mai întîi cu o ureche, apoi cu amîndouă, fără să se dumirească prea tare. Cînd deschise însă şi ochii, sau mai bine zis cînd îi ridică din jurnal, deveni brusc interesat, pentru că Elena avea sîni foarte frumoşi. Semănau cu ai fetei din fotografia la care era silit să se holbeze sărmanul Augustin, în chilia tînărului. Iar aceşti sîni erau neatinşi de o grămadă de vreme. Cînd saxofonistul, după cîteva seri de tatonare şi de tot mai tulbure intimitate spirituală, o atinse cu degetele pe obraz (se aşezase şi el în cele din urmă pe bancheta din spate), Elena făcu ea prima gestul de a-i căuta gura cu buzele întredeschise. Făcură dragoste chiar acolo, pe primele acorduri ale *Adagio-ului* din Concertul pentru vioară şi orchestră în Mi major de Bach.

De atunci trioul deveni nedespărţit. Venind de la serviciu, Elena îi găsea de obicei pe cei doi deja în maşină. De cînd cînta Bach, şi îl cîntă mai bine de un an de zile, vecinii deveniră cu toţii melomani, chiar îl rugară să mărească, pentru cîteva ore, pînă la venirea serii, sonorul staţiei de amplificare.

Profesorul nota de zor. Deja publicase în *Magazin,* la rubrica de convorbiri cu cititorii, o notiţă despre fenomenul muzical apărut în spatele blocului din Berceni. Trimise apoi un articol la *Flacăra,* care apăru chiar săptămîna următoare, ceea ce atrase atenţia forurilor în drept asupra cazului. Cum cu arhitectul era din ce în ce mai greu de comunicat şi cum pe articol saxofonistul primise frumoasa sumă de 380 de lei, el îşi luă asupra sa toată munca de impresar artistic al ciudatului său amic. Fiind vorba de inofensiva şi mereu utila muzică clasică, arhitectul intră pînă la urmă şi în vederile Radioteleviziunii, aşa încît cîte un concert interpretat la orgă electronică sîmbătă seara sau joi dimineaţa, pe programul trei, de artistul amator Emil Popescu devenise un lucru destul de obişnuit. Radioul prindea mai mulţi

iepuri deodată cu aceste transmisiuni. Făcînd educaţie muzicală, dovedea în acelaşi timp că pretutindeni în popor apar talente noi. Apărea de asemenea evidentă calitatea instrumentelor muzicale produse de cunoscuta noastră fabrică de la Reghin.

Anul următor, televiziunea populariza pentru prima dată imaginea arhitectului în milioanele de cămine ale ţării. Carele de reportaj, urmărite de zeci de vecini în pijamale, opriră în faţa blocului şi se întinseră cabluri lungi, albastre şi portocalii, pînă în spate, unde două camere de luat vederi îşi clipeau becul verde de sub obiectiv. Reporterul, după ce vorbi cu însufleţire cîtăva vreme, cu faţa spre camere, încearcă să intre în cabina Daciei ca să stea de vorbă cu arhitectul. Dar Profesorul şi Elena îi explicară că maestrul, ale cărui degete incredibil de lungi baletau pe clapele sidefii, nu poate fi întrerupt din transa lui. În cele din urmă, televiziunea se mulţumi cu un reportaj de un sfert de oră, în care se vorbea despre Mozart pe fondul muzicii arhitectului.

Tot cam pe atunci Elena constată că rămăsese gravidă. La început se sperie, dar saxofonistul, care de altfel acum nu mai cînta deloc, ci dimineţile trepăda între radio, televiziune şi diverse redacţii, iar serile umplea meticulos al şaptelea sau al optulea caiet cu note şi portative, Profesorul deci, care deja dormea de cîteva luni chiar în casa arhitectului, o calmă şi hotărîră împreună ceea ce de mult se impunea, divorţul de arhitect. Procesul de divorţ nu dură exagerat de mult, aproximativ opt luni, faptele fiind evidente şi starea de pregnanţă a Elenei avansînd rapid. Partajul satisfăcea ambele părţi: Elenei îi rămînea casa cu întregul mobilier, iar lui Emil Popescu maşina, plus o diferenţă în bani pe care ea se obligă să i-o asigure sub forma pensiunii complete, care includea trei mese pe zi plus cazare peste noapte. Aşa că, de fapt, numai starea socială a

celor trei, care deveniră în curînd patru, se schimbase. Acest divorţ neobişnuit stîrnise destul scandal, bineînţeles, şi totul ar cam fi mirosit a promiscuitate dacă opinia publică n-ar fi apucat între timp să se familiarizeze cu persoana neobişnuită a arhitectului.

Acesta se schimbase mult în cei cîţiva ani care trecuseră de la primul claxonat fatal al Daciei sale. Se îngrăşase enorm, deşi aproape că nu se mai hrănea, pielea feţei i se întinsese pe obraji, ochii din ce în ce mai apropiaţi căpătaseră o uitătură fixă, atentă la nimic din lumea asta. Un păienjeniş de barbă rară, cu fire neobişnuit de lungi, i se încurca pe obraji. Dar ceea ce începea deja să depăşească pînă şi patologicul, trecînd în teatrologic, erau mîinile sale. Degetele îi ajunseseră de peste treizeci de centimetri lungime. Răşchirate, cuprindeau întreaga claviatură. Frînghii groase, întretăiate, de muşchi le mişcau falangele, contractîndu-se şi relaxîndu-se cu o viteză incredibilă. Abia puteai vedea vîrfurile degetelor lui alergînd ca nişte picioare nervoase de ţînţar pe clapele reci. Cu acele mîini monstruoase, Emil Popescu executa concerte întregi din Beethoven şi Ceaikovski, fără să le fi ascultat vreodată, reinventîndu-le într-o stare de continuă halucinaţie.

Cînd se întrerupea din cîntat, degetele care-i ajungeau pînă la genunchi păreau să-l doară insuportabil, aşa că după numai doi ani arhitectul îşi părăsise serviciul, rămînînd practic dezlegat de orice legături cu viaţa socială obişnuită. Cînta acum fără întrerupere, zi şi noapte. La rubricile de curiozităţi din toate marile ziare şi reviste apărură scurte note despre organistul român. Reporteri de la *New York Herald Tribune, Life, Strange Astonishing Stories Magazine, Paris Match* şi *Penthouse* începură să se perinde prin spatele blocului din Berceni, fulgerînd din blitzurile orbitoare ale aparatelor sofisticate de fotografiat,

înregistrînd casete video şi benzi întregi de magnetofon cu muzica minunată a arhitectului şi nu mai puţin cu bolboroseala incoerentă a acestuia. Profesorul se învîrtea pe lîngă ei, le „traducea" cuvintele organis-tului şi, pe la începutul primăverii, îşi publică simultan la Paris şi Londra însemnările din caiete sub titlul *Un genie aux portes de l'Orient,* respectiv *A Man of Genius at The Gates of Orient.* Succesul de neimaginat, atît în rîndul muzicienilor cît şi al profanilor, pe care l-au avut aceste ediţii, urmate imediat de altele, în cele mai diverse limbi, a făcut ca Emil Popescu să devină omul momentului în întreaga lume.

În anii care urmară, saxofonistul, căsătorit între timp cu Elena, care îşi creştea liniştită copilul, călători prin toată lumea, ţinînd neobosit conferinţe peste conferinţe. Emil Popescu deveni astfel cel mai cunoscut artist român în străinătate, iar o firmă japoneză îi dărui un minunat sintetizator de sunete Mishiba, care să-i lărgească posibilităţile de expresie. După o călătorie cu avionul şi cu camioanele, uriaşul instrument, avînd unsprezece metri lungime şi doi înălţime, ajunse în spatele blocului. Cîţiva locatari trebuiră să renunţe la locurile de parcare. De asemenea, bătătorul de covoare fu scos şi montat la cîţiva metri mai încolo. O construcţie specială, de plexiglas transparent, proteja aparatul de intemperii. Cei doi specialişti japonezi care-l însoţiseră montară întreaga instalaţie şi încercară să-l determine pe arhitect să se mute şi el sub acoperişul de plexiglas. A fost însă imposibil să-l scoată din maşină. Caroseria crem a Daciei părea pentru Emil Popescu la fel de importantă ca muzica însăşi. Inventivi ca de obicei, japonezii au recurs atunci la singura soluţie posibilă. L-au mutat pe arhitect pe bancheta din spate, au scos afară bancheta din faţă şi vechea claviatură a orgii Reghin şi, în cîteva zile, au montat în spaţiul rămas o imensă aparatură, o încîlceală ameţitoare de ecrane,

potenţiometre, cadrane cu afişaj electronic, plus opt rînduri de clape speciale, aşa încît te puteai crede la bordul unei nave spaţiale. Cei doi omuleţi, după ce puseră în funcţiune sintetizatorul, încercară să intre cumva în dialog cu celebrul muzician. Surprinderea şi uşurarea lor au fost mari cînd au văzut că arhitectul mînuieşte aparatura electronică, apasă butoane, reglează frecvenţe ca şi cum s-ar fi ocupat toată viaţa numai de astfel de lucruri. De la primele atingeri de clape izbucniră în văzduh, cu o puritate şi o bogăţie a sunetului izbitoare după soundul primitiv al orgii Reghin, valurile succesive, avîntate şi apoi reţinute ca o uriaşă suferinţă, ale *Valsului* de Ravel.

Marele Mishiba putea reconstitui orice sunet natural sau emis de vreun instrument. Timp de cîţiva ani, Emil Popescu nu făcu altceva decît să exploreze neobosit posibilităţile fantastice ale sintetizatorului. Din cînd în cînd, printre cele mai fidel redate zgomote naturale, foşnete de frunze uscate, fluierat de mierlă, şipot de rîu, inflexiuni de voce feminină de o dulceaţă care te sfîrşea, zgomot de avion la decolare, bolboroseală de delfini, saxofonistul, atît cît mai stătea în preajma Daciei din spatele blocului, avea prilejul să noteze febril bucăţi muzicale orchestrate tulburător. Pur şi simplu se puteau auzi, cu o limpezime de timbru imposibil de obţinut pe cale firească, flaute şi viole, cornuri şi fagoturi, triangle şi timpane, împletindu-şi liniile melodice în melodii filigranate sau în disonanţe sclipitoare. Labele arhitectului, cu zeci de articulaţii la degete, alergau pe sutele de clape, reglau miile de frecvenţe concurente, programau simultan orchestre întregi. Staţia modestă a orgii Reghin fusese înlocuită de un glob de sîrmă specială, cu un diametru de peste trei metri şi puţind emite un sunet cvadrofonic, cu multiplu ecou dirijat. Cu micul neajuns al demolării blocului din cauza intrării tuturor locatarilor într-un stress pronunţat, se crea

avantajul ca o mare parte din Bucureşti să se afle permanent sub umbrela de sunete emise de arhitect. Terenul pe care se aflase blocul, frumos nivelat, fu înconjurat cu un gard de beton şi scîndură, iar în incintă se plantară brazi. Muzica serială a lui Schonberg şi Webern le pria, aşa încît ramurile lor de cetină se lungiră curînd, aplecîndu-se peste Dacia ruginită şi înconjurînd cu acele lor cafenii blocul de plexiglas în care dormea burta enormă a sintetizatorului, deopotrivă cu cei doi specialişti japonezi, care începuseră să chelească. Zi şi noapte, muzica mugea şi vuia, vibra şi tiuia acaparator.

Saxofonistul şi Elena lui ocupau vila de metal şi sticlă care fusese ridicată pe fundaţiile fostului bloc. Înconjuraţi de puternicul miros de ozon, trăiau liniştiţi, începură să-şi dea seama că îmbătrînesc cînd îşi căsătoriră băiatul. Profesorul era recunoscut ca un impresar genial, dar de la un timp nimeni nu părea să mai aibă nevoie de el. Mai era invitat pe la congrese, ca preşedinte onorific, dar ceea ce i se cerea, mereu şi mereu, era să povestească împrejurările în care-l cunoscuse pe Emil Popescu. Popularitatea acestuia părea să nu ţină de nici o modă, ci să crească mereu, ba chiar la un mod exponenţial. Auditorii din toate generaţiile cereau aceeaşi muzică, lucru nemaiauzit şi, sociologic, inexplicabil. Iar televiziunea prin cablu şi comerţul cu videocasete cuprindeau pe trei sferturi concerte ale lui Emil Popescu.

Momentul crucial pentru instaurarea melocraţiei arhitectului a trecut neobservat de către opinia publică. El se petrecu în seara în care saxofonistul, întorcîndu-se acasă de la o conferinţă ţinută la Ateneul cel nou, o găsi pe Elena, acum ceva mai planturoasă şi mai cenuşie, ascultînd în transă muzica fostului ei soţ. O veche convenţie făcea ca ei să nu vorbească niciodată despre acesta şi să nu-i dea mai multă atenţie decît o cereau obligaţiile

profesionale. De cînd nici nu îl mai hrănea, Elena păruse să-l fi uitat definitiv. Dar iat-o acum pe verandă, ascultînd extaziată ţipetele disperate ale unor chitare simulate electronic. Profesorul se înfurie. Muzica îi atîrna şi lui greu în picioare, dar de data asta nu mai ţinu seama de fascinaţia ei. Se văzu, într-o clipă de luciditate, un bătrînel care şi-a cîştigat existenţa asemenea unui director de circ, expunînd un monstru de coşmar curiozităţii publice. Simţi brusc o ură intensă pentru cel care, la cîţiva paşi în noapte, dincolo de peluza de iarbă, îi răpea psihic nevasta, o recîştiga prin forţa muzicii. O lăsă pe Elena şi se îndreptă spre bucătărie, înşfacă satîrul scînteietor cu care se tranşa carnea şi se repezi spre contururile Daciei demodate, licărind palid în noapte. Profesorul văzu tabla caroseriei, mîncată literalmente de rugină, jantele strîmbate ale fostelor roţi, ferestrele fără parbriz. Dar, în interior, sticleau fantastic mii de lumini verzi, roşii şi albastre, în locul unde fusese altădată bordul maşinii. Se aprindeau şi se stingeau ritmic, exercitînd asupra saxofonistului un efect hipnotic. Se apropie şi privi înăuntru.

Acolo se afla arhitectul. Corpul său, care trebuie să fi cîntărit cel puţin patru sute de kilograme, ajunsese să umple literalmente, cum umple melcul o cochilie, diform, gol şi alburiu, căci hainele plesniseră de mult pe el, toată partea din spate a maşinii, revărsîndu-se puţin şi prin ferestre. Capul i se sudase de torace, trăsăturile i se mai vedeau doar ca nişte linii fine desenate pe faţa cărnoasă, iar ochii i se uniseră într-un singur ochi panoramic care privea dintr-o dată întreaga maşinărie complicată a pupitrului de comandă al sintetizatorului. Coatele şi antebraţele i se resorbiseră în coaste, aşa că direct din torace îi ieşeau acum cele două buchete de degete, fiecare cuprinzînd cîteva zeci de filamente ca nuielele, dar complicat articulate, şi care atingeau neobosit clapele sidefii. Profesorului îi veni să vomeze,

simţind fiorul de oroare sacră în faţa acestei fiinţe atît de puţin omeneşti. Ca să nu aibă timp să dea înapoi, stinse farul şi se repezi la portiera din faţă. Cum trase de ea, aceasta se desprinse din balamalele putrede şi căzu în iarbă ca o bucată strîmbă de cochilie. Apucă ferm mănunchiul de degete dinspre el şi începu să le ciopîrţească furios. Sînge şi bucăţi de degete se prelingeau pe corpul devenit unsuros al lui Emil Popescu, dar el părea să nu reacţioneze în nici un fel. Degetele rămase din mănunchi continuau imperturbabil să fojgăie pe clape. Un miros greu, ca de odaie în care naşte o femeie, se răspîndi pe sub cetină. Cînd şi ultimul deget căzu zvîcnind pe cauciucul striat de la picioarele arhitectului, saxofonistul, sclipindu-şi barda sub stelele mici, făinoase, ocoli prin faţă resturile de caroserie prin care, pe alocuri, se vedea motorul întunecat şi apucă strîns în pumn ciotul din care pornea celălalt mănunchi de degete. Dar, de data aceasta, cînd vru să izbească din toate puterile, se petrecu un lucru uimitor. Deodată degetele vălurîră gingaş, ca o tresărire a antenelor unei filoxere, pe claviaturile suprapuse, şi din marea sferă de plasă metalică se răspîndiră în aer cîteva acorduri de-a dreptul înnebunitoare. Nu mai era Alban Berg, nici Orff, nici Duke Elington, nici Pink Floyd. Nu mai era nimic din ceea ce se auzise vreodată sau din ceea ce mintea omenească ar putea concepe că s-ar putea auzi. Saxofonistul asculta încremenit. Era o muzică pe care n-o mai ascultai cu urechile, ci cu toată pielea deodată, care-ţi umplea canalele venelor de ecouri, cu care îţi intra în rezonanţă structura osoasă. Ajunsă în creier, la porţile sufletului, ca o doză de mescalină sau ca un dulce păianjen care-şi injectează în corpul victimei enzimele dizolvante, această muzică se substituia sufletului şi, asemenea unui homuncul perfid, prelua în mîini ferme hăţurile trupului. Apoi muzica, asemenea unor unde peristaltice de azur, cobora de-a lungul jugularelor,

invada canalele limfatice, se iriza în pachetele fusiforme ale muşchilor, cuprindea, în lungul nervilor spinali, organele interne, celulele hexagonale ale ficatului, inima cu embrionii ei electrici, suprarenalele şi marea incintă a vezicii urinare, cobora ca un amurg ploios în coapse şi alerga de-a lungul femurului, tibiei şi peroneului pînă în vîrful degetelor de la picioare, înlocuind fiecare celulă, fiecare mitocondrie, fiecare fărîmă de acid nucleic, cu o încîlcire muzicală. Copleşit, avînd senzaţia de destrămare a lumii pe care numai cei care-au făcut un infarct se spune că o simt, saxofonistul se prăbuşi pe iarbă, lîngă portieră. I se păru că marea foaie transparentă a cerului, în care erau încrustate stelele, se distorsionează, că se apropie de el, se mulează pe corpul său şi-l înfăşoară strîns, ca un linţoliu pestriţ, îşi pierdu cunoştinţa. Cînd se trezi, se făcuse ziuă, dar umbra tremurată pe iarbă a Daciei îl ferea de discul topit al soarelui. Era plin de sînge. Se ridică şi privi monstrul din maşină. Ciotul de unde retezase acele degete uriaşe se cicatrizase deja şi, asemenea unor unghiuţe, mlădiţele altor degete începuseră să înmugurească în loc. Profesorul începu să plîngă penibil, sughiţînd şi înecîndu-se. Nu se mai simţea în stare de nimic. Lumea i se părea un infern de cenuşă, cu neputinţă de suportat. Tînjea din răsputeri după acele cîteva acorduri pe care le ascultase noaptea trecută. Timp de vreo opt ore suferi îngrozitor, îi era rău, fizic şi sufleteşte în acelaşi timp. Un delir paranoid i se dezvolta sub ţeastă, şi în cele din urmă profesorul înşfacă iar satîrul şi se repezi spre arhitect, decis să-l omoare cu adevărat de data asta. Dar aceeaşi muzică extatică îl trînti la pămînt.

Înţelese că arhitectul emitea acele sunete dureros de melodioase ca o secreţie otrăvită împotriva oricărei agresiuni. Era de-ajuns să se prefacă a-l lovi ca să mai audă încă o dată muzica fără de care nu mai putea trăi. Cu cît agresiunea

era mai puternică, cu-atît muzica devenea mai acaparatoare. Ani în şir, practic pînă la sfîrşitul vieţii sale, saxofonistul profită, vicios, de această descoperire. Ca să mărească efectul muzicii, el încercă pe rînd să-l asfixieze, să-l pîrjolească, să-l opărească, să-l dinamiteze, să-l electrocuteze, să-l iradieze pe arhitect. De fiecare dată linia melodică se schimba, volutele sonore şi mai mult decît sonore se răsuceau altfel, în compoziţii mai puternice şi mai pătrunzătoare decît tot ce realizase vreodată geniul artistic al oricărui compozitor. Căci, în aceste momente, arhitectul nu mai imita stiluri şi modalităţi deja existente, ci devenea el însuşi un supraartist şi un suprainterpret.

De-a lungul deceniilor, întreaga mentalitate umană se schimbase sub influenţa copleşitoare a arhitectului. Nu mai existau conflicte, pentru că singurul interes al fiecărei fiinţe umane era să poată asculta zi şi noapte recitalul neîntrerupt. Tot ce se mai scria erau ziare întregi despre arhitect, cărţi despre arhitect, se pictau doar portrete oficiale ale arhitectului şi fiecare poezie era un imn de slavă închinat acestuia. Se mai muncea doar pentru asigurarea mijloacelor minime de subzistenţă şi pentru întreţinerea vastei reţele de sateliţi care retransmiteau permanent muzica arhitectului. Oamenii se iubeau pe muzica arhitectului şi, cînd erau înmormîntaţi, aveau parte de aceeaşi muzică funerară.

Cei doi japonezi care îngrijeau marele Mishiba intraseră în legendă, iar după moartea lor le urmară alţi doi, care îşi luară acelaşi nume ca primii. Astfel, de-a lungul secolelor, se perindă în mica oază de cetină o întreagă dinastie de japonezi. Pelerini de pretutindeni veneau să asculte direct, de la boxa originară, muzica sacră.

Se organizară mii de atentate împotriva arhitectului ca să se obţină reacţia de apărare, muzica aceea de o sută de ori mai profundă decît de obicei. Foamea de muzică devenea cumplită,

ajunsese să obsedeze în asemenea măsură mintea oamenilor, încît, într-un moment de nebunie colectivă, ei se hotărîră, din dorinţa irepresibilă de a se dizolva în armonie, să-l extermine cu ajutorul rachetelor termonucleare, în momentul cînd degetul omului în uniformă se apropie de butonul de declanşare al celor cîteva mii de lovituri nucleare, muzica ţîşni din toate aparatele de recepţie ca din nişte aruncătoare de flăcări, în înlănţuiri de tonalităţi şi frecvenţe de nesuportat. Majoritatea oamenilor fură carbonizaţi, iar supravieţuitorii deveniră simple accesorii ale arhitectului. Viaţa le era conservată numai de muzică. Circulaţia sîngelui, mişcarea gîndurilor, digerarea hranei erau întreţinute artificial de uriaşa ţesătură melodică ieşind de sub degetele arhitectului. Cu aceste cîteva milioane de supravieţuitori, acţionînd sincronizat asemenea termitelor, arhitectul îşi construi un nou sintetizator, de o complexitate de neconceput, întinzîndu-se pe un sfert de planetă. Monstrul însuşi crescuse. Caroseria Daciei rămăsese înscrustată în spinarea lui albicioasă ca o minusculă cochilie. Trupul acoperea o suprafaţă uriaşă, iar degetele infinit ramificate se întindeau acum, pornind din cele două braţe, de jur împrejur, ca o plasă de păianjen. De la primele atingeri ale miliardelor de clape terminale, ultimii oameni se prefăcură şi ei în pulbere. Aceasta nu mai era muzică - sau era muzica de care vorbeau pitagoreicii. Nici o ureche omenească nu mai putea s-o audă, pentru că ea nu mai ţinea de sunete, nici măcar de materie, ci pătrundea în pulsaţiile cosmice, împletindu-se cu ele şi forţîndu-le să se modifice. De-a lungul milioanelor de ani, arhitectul îşi modulă melodiile care făceau să se accelereze procesul de fuziune din inima stelelor şi care producea materia înconjurătoare, melodiile care provocau explozia stelelor ajunse la o masă critică, formînd minunatele supernove, care

chirceau stelele mai mici pînă ajungeau pitice albe, pulsari sau disperate găuri negre, pe unde materia se pierdea într-un alt univers. Era suprafiresc să fii în stare să priveşti cum miliardele de stele galbene, alb-strălucitoare sau albăstrii, aglomerate în păienjenişul plat, rotitor al galaxiei, cele mai multe fiind sisteme duble sau chiar multiple, precum Pleiadele sau Hyadele, unele de cîteva ori mai mari decît Soarele, ca Regulus, Sirius, Rigel, Arcturus, iar altele de magnitudine pozitivă mergînd pînă la +14 şi mai departe, sticleau şi pîlpîiau, se concentrau şi explodau primind instantaneu valurile ritmice emise de noul sintetizator. După patru miliarde de ani Soarele începu să se dilate, cuprinzînd mai întîi orbita lui Mercur, iar apoi pe cea a lui Venus, revăr-sîndu-se ca aluatul pînă în apropiere de Pămînt. Pămîntul însă nu mai era de mult vizibil, fiind înglobat în întregime în masa organică a arhitectului, de formă sferică, de dimensiunile Soarelui şi cu două braţe pletorice, îmbîcsite de filamente ca nişte braţe de meduză. Marele sintetizator era acum şi el un element intern al imensului corp. În momentul în care Soarele explodă, aruncînd în spaţiu, sub forma unei văpăi purpurii şi violete, scînteind din milioane de franje, materie volatilă ca eterul, arhitectul îşi începu migraţia lentă spre centrul galaxiei.

Universul îmbătrînea, se scofîlcise ca o smochină. Materia lui se fărîmiţa ca putregaiul. Pînă şi spaţiul interstelar, altădată flexibil, aburos, plin de nori de metan şi fire de praf auriu, devenise aspru şi rigid. Prin el înainta acum arhitectul, ca o nebuloasă din ce în ce mai întinsă, înghiţind constelaţii întregi, fluturînd în bătaia cîmpurilor electromagnetice, dar emiţînd permanent, ca o mare voinţă, propriile sale ritmuri, imperative şi proaspete. Cînd ajunse în centru, braţele sale răsucite în spirală umplură întregul spaţiu al fostei galaxii. Materia corpului şi-a braţelor sale, ajunsă

în timpul migrării la o rarefiere extremă, se condensa de-a lungul unei perioade incomensurabile de timp, îşi pierdu continuitatea şi se concentra în fărîme stelare care se aprinseră deodată în universul gol şi întunecat. O galaxie tînără se rotea acum, zvîcnind şi pulsînd, pe locul celei vechi.

Table of Contents

Table of Contents